

Reuerēdissimi in Christo patris fratris Thome de Vio
Caietani Artium ⁊ sacre Theologie professoris ordinis
predicatorum In Romana curia Procuratoris dignissi-
mi Cōmentaria subtilissima super Tractatum de Ente
⁊ Essentia Sāctissimi doctoris Thome de Aquino eius-
dem ordinis. Item super libros Posteriorum Aristo-
telis ⁊ Predicamenta nouiter per prefatum magistrum
Thomam Reuisa: Et quibus addite sunt quedam ap-
postille multum utilissime quas alia non habent.

Itē est adiūct⁹ tractat⁹ de Analogia noīum pulcherrim⁹

Item mirabilis questio de Subiecto philosophie.

Item Tractatus de Cambijs per eundem Magistrum
Thomam nouiter compositus.

Item tabule abundantissime que omnia habent que in
toto opere tractantur.

Cum Gratia et Priuilegio.

Commentaria fratris Thome de Uio Laletani ordinis Predicatorum artium ac sacre theologie professoris in opus insigne de Ente et Essentia diui Thome Aquinatis eiusdem ordinis ad Clarissimum artium Doctorem. B. Benedictum Tyriacum Mantuanum Logicen Mathematicamque publice in Patauino studio profitentem Amicorum optimum.

Deditionibus: beneficijs: amicitie: et virtutibus tuis: Clarissime artium doctor. d. B. d. Tyriaca si vires satissacere cupies Comētationes quas te presente anno elapso in singulare Opusculum de Ente et Essentia diui Thome Aquinatis legendo edidi iam mittere curavi. Comunicassem enimvero prius illas ni etas: et religiois nostre mos animum pulsassent effecissentque ut examini traderetur debito. vnde quod primum opus censore Reuerendo patre fratre Vincentio de Castronovo sacre theologie professore celeberrimo approbatum est in lucem prodere non dissimulaui: ut autem usuras dilati temporis non amittas: suscipe et Commentaria nostra que his diebus non sine magno labore condidi in secundum perihermenias ab eo loco ubi desinit expositio diui Thome. Nihil enim utriusque professioni magis congruum quod a me dari possit offerendum occurrit: cum enim et mathematicam et logicen in eodem Patauino studio publicis stipendijs gloriose proficariis mathematiceque expers sim logicalia offerre munera dignum duxi et ea presertim qui cum exoptata ab omnibus siue eo quod obscura et scrupulosa libri series multis antea seculis se negauit tum tibi gratissima fore noui. Perlege ergo diuinum de Ente et Essentia opus metaphysice ianuam et exisse me commentariorum limites ne mireris: meminisse enim oportet quod et publica lectionis concurrentia et Patauini studij mos ad id me traxere. Vale.

Prohemium

Commentaria fratris Thome de vico Ca-
ietani ordinis predicatorum: ac sacre theolo-
gie professoris: in opus insigne de Ente et
Essentia diui Thome Aquinatis.

Alia paru' er-
ror in princi-
pio magnus
est in fine sim-
philosophus
primo celi et
mundi. Ens au-
tem et essentia
sunt eque pri-
mo in intelle-
ctu concipiunt
ut dicit Auicē

L. cō. 33.

c. s. in prin°

na in metaphysica. Ideo primo ne ex eorum
ignorantia errare contingat: ad horum difficul-
tatem aperiendam dicendum est. Quid noie eē-
tie et entis significet: et quomodo in diuersis
inueniunt: et quomodo se habeant ad intentiones
logicas. s. genus: species: et differentias.

Quos istud isigne in du-
as partes di-
uidit principales: in phemium. s. et
tractatū. Incipiente ibi. Sciendum
est et c. In prohemio arte rhetori-
ce seruando tria agit. Primo reddit
auditores beniuolos utilitate et necessitate dicen-
dorum ostēdēs tali rōne: ois errans circa principia
oium intelligibilium magis errabit circa alia: ois er-
rans circa essentia et ens errat circa principia oium
intelligibilium: ergo ois erras circa eentia et ens ma-
gis errabit circa alia. Utile igitur et necessarium est
tradere notitia de eentia et ente ad vitandos multi-
plices errores: qui ex eorum ignorantia accidunt. huius ra-
tionis maioris subintellecte. pbatio ponit in litte-
ra sumpta ex primo celi textu. cōmenti. 33. Minor
autē pbat auctoritate Auicēne prio sue meta. c. s.
Ad euidētiā maioris et sue pbatōnis scito:
Quia principium est paruum in quantitate: ideo error
in principio paruum appellat. Et quia principium est ma-
gnū in virtute: utpote virtualiter princeps oia principia
ta. ideo error in principio paruum: in fine efficit magnus.
Crescit enim error sicut et dilatat pñ in suis pñ-
cipiatis: ut manifeste patet in principio huius in quo modi-
ca deuiatio ad magna distatā deducit in pcessu.

in prin°

ad pñ.

Ad euidētiā minoris occurrit dubi-
tatio in hoc studio trita
an. ens sit pmo cognitū ordine originis ab intel-
lectu nro. Et in hac qōne qnqz agat. Primo decla-
rabit in quo stat difficultas qōnis. 2° ponet opinio
Scoti cū fundamētis suis. 3° ponet opinio sancti
Thome et impugnabit siml opinio Scoti. 4° ar-
guef contra dicta sancti Thome et rñdebif. 5° sa-
tisfiet argumētis principalibus.

Quo ad pñm notādū est q ule (qō tñ ab
intellectu directe cōgsci supponi
mus) duplicē hēt totalitatē: est enī totū diffinibile
et est totū ule. Differūt autem he totalitates triplē

Primo quia totalitas diffinitiva fundat supra actua-
litate rei: totalitas autē ule supra virtutē seu pote-
statē. Secūdo quia illa est in ordine ad superiora (si hz ea)
ista uo est in ordine ad inferiora. Tercio quia illa na-
turaliter est ista prior. Et sicut hz duplicē totalitatē
ipsuz ule: ita hēt duplicē cognitionē cōfusam et du-
plicē distinctā. Prima cognitio cōfusa est: qua co-
gnoscit ut totū diffinibile nō resoluēdo in partes
diffinitiuas. Secūda cognitio confusa est qua cōgsci-
tur ut totū ule nō cōponēdo ipsuz cū partib⁹ subie-
ctiuis. Prima distincta est: qua cōgsciūt totū diffini-
tiū resoluēdo ipsū in singulas ptes diffinitio-
nis: et hec rñdet pme cōfufe. Secūda distincta est: qua
cōgsciūt totū ule cōponēdo ipsuz cū suis ptiib⁹ subie-
ctiuis: et hec rñdet scōde cōfufe. Differunt autem
ille due cognitiones cōfufe inter se triplē. Primo
quia pma cognitio respicit obiectū: ut totū diffinibile.
2° uo ut totū ule. Tercio: quia pma nullā notitiā di-
stinctā eiusdē obiecti secū cōpatif. 2° uo cōpatif secū
notitiā distinctā eiusdē obiecti: in eo q totū diffini-
bile utpote nō sibi oppositā. Silr enī ignoro aial
in suis spēbus: et noui quid sit aial. 3° quia pma na-
turaliter est prior. Ex qbus pono uerbale differē-
tiā. Et pma uocet cognitio cōfusa actualis. 2° uo
notitia virtualis cōfusa. Et merito: eo q pma co-
gnitione cōgsciūt cōfufe id qō actualiter in obiecto re-
perit. 2° uo cōgsciūt cōfufe id qō virtualiter in obiecto
includit. Et ille uo due distincte cognitione diffe-
runt et triplē. Primo quia pma cognitio penetrat
res. ut totū diffinibile. 2° uo ut totū ule. 2° quia pma
cōpatif secū eiusdē obiecti aliquā cognitionē cōfu-
sam ulez. s. utpote sibi nō oppositā. 2° uo nullā con-
fusam secū cōpatif: cū notitia enim aialis cū suis
spēbus nō stat ignorantia aialis in se: et ex hac seq-
tur tertia dīa: q 2° distincta infert primā et nō ecō-
uerso. Ex qbus pono et hic uerbale dīaz: et pma
quidē uocet notitia distincta actualis. 2° uo notitia
distincta virtualis et merito: quia prima penetratur
res fm id qō actualiter in ea inuenit. 2° autē cōgsciūt
res fm id qō virtualiter in ea includitur.

Ex his elicio primo diffinitiones istaz
quatuor cognitionū: deim-
de coordinationes quatuor earū. Et quia pūatio co-
gnoscit et diffinit per suū habitū: ideo a distinctis
incipiēdo dī q cognitio distincta actualis est: qua
penetrat id qō actualiter in obiecto inuenit. Cogni-
tio confusa actualis est qua citra penetrationē co-
gnoscit id qō actualiter in obiecto inuenit. Cognitio
distincta virtualis est qua obiectū penetrat f3 id qō v-
tualiter in ipso includit. Cognitio confusa virtualis ē q ob-
iectū f3 id qō virtualiter in ipso includit nō pfecte cōgsciūt.

Coordinationes harū cognitionū
sunt iste. prima est
cognitionū cōfusarū actualiū. 2° cōfusarū virtuali-
um. 3° distinctarū actualiū. 4° distinctarū virtuali-
um. In prima est cognitio qua cognoscit suba in se
ipsa nō penetrādō tñ. et cognitio qua cognoscitur
corpus ut corpus: et qua corpus animatū ut sic: et
qua aial ut sic: et qua hō ut sic: semp absqz penetra-
tione. i. absqz hoc q habeat rō formalis clara et re-
soluta. In tertia sunt cognitiones opposite supra-
dictis. s. qua suba et qua corpus et qua aial et qua
hō qditatiue cognoscunt. In 2° sunt cognitiones
quib⁹ suba: corpus: corpus aiatū: et aial cōgsciūt
nō cōponēdo cū inferiorib⁹ suis. In quarta sunt
cognitiones his opposite. s. qua suba iā cū suis in-

Prohemium

ferioribus perfecta cognitioe componit: totū ule. f. cū suis ptrib: et qua corpus filr cū suis ptrib: subiectiui penetrat. et sic de alijs. Cū autē (ut ex dictis p3) ordo cognitionum cōfufarū actualiū sit via originis pōr ceteris: primū cognitū in ordine cognitiois cōfufe actuali: erit p^m cognitū simplr: et sic cū hic qramus qd sit p^m cognitū simplr ab intellectu nro via originis: nihil aliud dubitam⁹ nisi qd sit p^m cognitū in ordine cognitiois cōfufe actualis. Stat g inter nos et Scotū difficultas in h: an in ordine cognitiois cōfufe actualis via originis p^m cognitū sit ens an spēs spālissima. Ex quo p3 defect⁹ Antonij trōbete qui hāc qōnē mouēdo adducit opinionē sancti Thome ex pma pte. q. 85. ar^o 3°. etenim a scō Tho. nulla ibi scā est cōparatio inter cognitiones cōfufas actuales: de qb⁹ est hic tota qō: f3 cōparauit ibi cognitiones distinctas actuales iter se: cōparauit q3 distinctā actualē superioris distincte virtuali eiusdē: cōparauit et cōfufas virtuale superioris distincte virtuali eiusdē: cōparauit et p^ufas actualē distincte actuali eiusdē obiecti: ut p3 itucti et h de p.

Subtilissime indaga uit mentes doc. f. expo sito.

Scot. f. di. 3. q. 2.

Quo ad 2^m. Scotus p^o huius disti. 3^a. q. 2ª ponit hāc pñē. Primū cognitū cognitioe cōfufa actuali est spēs spālissima: cuius singulare efficacius p mouet sensuz. Et pbat trib⁹ rōnib⁹. Prima est: cāe nāles nō impedire pducūt p pfectissimū effectū: quē pñt p pducere: patet ista: q3 agūt fm ultimū potētie sue. sed agentia ad p^m actū intellectus sunt cāe nāles nō ipedite. g pducūt p pfectissimū effectū quē pñt p pducere: talis effect⁹ nō est nisi cōceptus actualis cōfufus spēi spālissime. g zc. pbat h ultimo assumptū: qā si talis cōcept⁹. f. pfectissim⁹ sit cōceptus cōmuniōis: sequit⁹ q3 nunq3 illa agētia poterūt pducere cōceptū spēi spālissime: tenet pñtia: q3 nunq3 ali qua potētia pōt in effectū pfectiorem suo pfectissimo effectū. cōcept⁹ aut spēi spālissime est pfectior cōceptū cōiori: sicut totū sua pte. Et pfirmatur ingt Anto⁹ trōbete: qñcūq3 sūt aliq duo nālia agētia eque approximata passio debite dispositio id qd est actualius puenit id qd est min⁹ actuale in agendo erga passuz: f3 rōnes obiectiue spēi spālissime: et cuiuscunq3 superioris sunt huiusmodi. f. q3 spēs spālissima est actualior. g spēs spālissima pus pducit effectū suū q3 gen⁹. Et 2^a rō est ista: termini metaphysicales: uel vniuersalissimi sunt ultio actuali noti via doctrine. p3 ista ex Auic. p meta^a. c. 3. dicere q3 meta^a est ultia ordine doctrine. sed termini illi sūt ulissimi. g uliora non sūt pus nota actuali. Et cōfirmat: ait Anto⁹ trōbete: q3 ordo sciariuz quo ad nos attēdit penes ordinē cōfscibiliū quo ad nos. si g meta^a est ultia quo ad nos. g termini sui erūt et ultimo noti q ad nos. Et 3^a rō est ista: si oporteret ante spēi cōceptū cōcipe uliora: tūc supposito sensu in actu et intellectu soluto: magnū tps interuallū accideret ante q3 itell⁹ cōfsceret spēm. tenet pñtia: q3 mltā sūt pducata media iter supmū et ifimū. Et 4^a ad idē arguit Anto⁹ trōbete sic: id pus cōfscit qd est faciliōis abstractiois. sed spēs spālissima est facillime abstractiois. g spēs spālissima pus cōfscit. pbat maior: q3 cū itell⁹ nō itelligat nisi abstrahēdo: sicut se h3 ad abstrahēdū: ita se h3 ad itelligēdū. Minor p3: q3 a filiorib⁹ faciliōr est abstractio: q3 a dissimiliorib⁹. indiuidua aut vni⁹ spēi: a qbus abstrahit spēs: filiora sūt q3 spēs inter se: a qb⁹ abstrahit gen⁹: seu qdūis supi⁹. Et 5°

id ule p^o cōfscit ab intellectu: cui⁹ singulare forti⁹ mouet sensuz: sed singulare spēi spālissime forti⁹ mouet sensuz q3 cuiuscunq3 superioris singulare. g spēs spālissima p cōfscit ab intellectu. Maior p3: q3 nra cognitio intellectiua nascit⁹ ex sensitiua. Minor pbat duplr. Primo sensus mouet a singulari. g maxie mouet a maxie singlari (per regulas thopicā. sicut simplr ad simplr) f3 maxie singlare est singlare spēi spālissime: q3 est determinatū nō solū determinatiōe singlariū sed et nāe determinate nō ampli⁹ determinabilis per aliā nāz: qd indiuiduis superiorū nō cōuenit. g zc. Et scōo pbat eadez minor sic: singulare actuali⁹ forti⁹ mouet sensuz: f3 singlare spēi spālissime est actualius cū sit pfecti⁹ cū ad alia singularia addat. g singlare spēi spālissime forti⁹ mouet. Sexto sic: cōpositius est p^o notū spēs spālissima est cōpositior oib⁹ superiorib⁹. g spēs spālissima est p^o nota oib⁹ superiorib⁹. maior habet a cōmetatore p physicoz. cōmeto. 3. Minor a pōr phyrion dicente q3 spēs abundat a gñe: et h de scōo.

p thopico

Ca. 3. ca. de dñe.

Quo ad 3^m. ponunt due pñes. P^oia est ens cōcretū qd itati sensibili est p^m cognitū cognitioe cōfufa actuali. Ante q3 hec conclusio pbat duo pmittā. P^oio declarabo qd nois subiecti pñis. f. qd sit dicere ens cōcretū qd itati sensibili. 2° declarabit qd dā qd psupponit ipsa conclusio. Circa p^m scito q3 ens sub triplici cōditione pōt terminare actū itell⁹. P^oio ut h3 cōditionē istam que est abstractio totalis (nō dico a singlari⁹) sed a spēb⁹ et a gñib⁹. 2° mō ut h3 cōditionē istā que est abstractio formalis filr a spēb⁹ et gñib⁹. 3° mō ut neutra istarū cōditionū hñs: abstractum tñ a singlari⁹. p mō: ens nō est pñes ad hāc qōnē: qā ip3 ut sic est totū ule. nos aut loquimur de cognitioe cōfufa actuali nō virtuali. 2° mō ens est terminus metaphysicalis: et forte adhuc uiris doctissimis nō innotuit. 3° mō ens est p^m cognitū et nūcupatū est ens cōcretū qd itati sensibili: q3 nō est separatū aliq dictaz abstractionū a qditate specificā uel gñica. Ad hōz pleniorē itelligētiā nota q3 sicut est duplex cōpositio. f. forme cū mā: et totius cū ptrib⁹. ita duplex est abstractio per itell⁹ f. qua formale abstrahit a māli. et qua totū ule abstrahit a ptrib⁹ subiectiuis. fm p^m qñtās abstrahit a māli sensibili: iuxta 2^{am} aial abstrahit a boue et leone. p^o uoco abstractionē formale. 2° uoco abstractionē totale: eo q3 qd abstrahit p^o abstractionē est ut forma ei⁹ a q abstrahit. Qd uo abstrahit 2ª abstractionē est ut totū ule respectū ei⁹ a q abstrahitur. Differūt aut he due abstractiones qdruplr. Primo q3 in abstractionē formali seorsuz uterq3 cōcept⁹ cōplet⁹ hētur: ei⁹. f. qd abstrahit. et ei⁹ a q abstrahit. f. formalis et mālis. ita q3 cōcept⁹ alter alterū nō includit. linea enī in eo q3 linea h3 cōplete suam diffōnē nō includētē māz sensibile: et eōuerso. mā sensibilis lineae h3 cōplete suā diffōnē nō includētē aliqd lineae: in eo q3 linea: alr diffōnes nāles abstrahēt mā sensibili. In abstractionē uo totali nō remanet seorsuz uterq3 cōcept⁹ cōplet⁹. ita q3 alter alterz nō includit. f. vnus tm: ei⁹. f. qd abstrahit. Qñ enī abstraho aial ab hōie nō pēdūt se inuicē cōcept⁹ hois et aialis: f3 tm cōcept⁹ aialis nō includit cōceptū hois. hō enī nō est itelligibilis sine aiali. f. dāmetū hui⁹ dñe est: q3 illa abstractio fit per cōsiderationē alicui⁹ qd est de rōne inferioris. et per remotionē. i. nō cōsiderationē alicui⁹ qd est de

ca. 3. circa mediū.

rōne illiusmet inferioris. abstrahit eni aial ab hoie per hoc qd intell's p'derat in hoie aial z nō ratio nale quoz utrūq; est de rōne hois. Illa aut abstrac tio nō sit per cōsiderationē alicui' qd sit de rōne mae z per nō cōsiderationē alicui' qd sit de illi'ra tiōe: s; poti' sit per sepationē eoz que sunt de rōne formalis ab his que sunt de rōne mālīs: z e; ut exē plū datū ostendit. Et differūt: q; per abstractiones formalē ori' in eo qd abstrahit actualitas: distinctio z itelligibilitas. In abstractionē vō totali ori': in eo qd abstrahit potētiālis cōfusio z minor intelli gibilitas. Et differunt q; in abstractionē formali q;to aliqd est abstracti' tāto est notū nāe. In ab stractionē vō totali q;to est abstracti' tāto est notius nobis. Fūdamētū harū dīaz est: q; abstractio for malis sit p sepationē a mālīb' potētiālib': z hī' ab stractio at total' sit per sepationē a specificis actua litatib': a qb' q;to aliqd est abstracti' tāto est potē tiali': cū gen' p'tate cōtineat inferiora: z tāto est mi nus itelligibile cū act' fm se sit notior potentia. 6. meta^{ca} textu cōmēti. 2. Et differūt: q; penes di uersos modos abstractionis formal' scie speculariue dīuificānt: ut p; 6. meta^{ca} in p'n°. Abstractio at to talis cois est oī scie. Prop't qd (metaphysica ut sic) nō cōparant ad nālia per modū totū ulis ad ptes subctiuas: s; ut formalia ad mālīa: sicut z ma thematicalia. I; eni g'dus metaphysicales sint ulio res alijs: z cōparari possunt ad alia ut ad ptes sub iectiuas: eo q; eidē pōt utraq; abstractio conueni re: tū in q'tū it at sub cōsiderationē metaphysicali nō sūt ulia respēu nāliū s; foie: z nālia sūt eaz mā. z B est ualde notādū. P; q; quō ens qnq; h; abstrac tionē formalē qn. s. cū p'ctioe ceteraz rōnū g'nica rū z specificaz accipit: z quō qnq; h; abstractionē totale. qn. s. ut totū ulē p'tatē icludēs cetera g'nā z spēs cōsiderat. Patere et pōt qd nūc itēdim' quō ens sit cōcretū qd itati sensibili. cū. s. neutra illarūz abstractionū fulciē: s; in qditate sensibili abstracta a singlīb' absq; aliq' sepationē inspicit. z sic est ma nifestū qd significet noie entis p'creti qd itati sensi bili. Et vō qd p'supponit p'clusio est ens posse cogsci cognitionē actuali p'susa: qd scotiste negāt te netes ens nō posse cogsci cognitionē actuali cōfu sa: s; distincta m. Et pbat sic. Id qd h; cōceptū simplr simplicē nō p't cogsci cognitionē p'susa actua li: ens h; cōceptū simplicē. g. maior p; ex eo q; co gnitio cōfusa actual' sit cū itellect' ferē in obctū fm id qd actual' in eo includit. nesciēdo resoluerē in ptes rōnis illi' obcti. In id at qd h; pceptū simplr simplicē nō cōtingit itellectū ferri fm aliqd z fm aliqd nō. alr cōcept' ei' eēt cōposit'. Minor p;: ga pcept' entis est irresolubilis. Ut aut videat q; nō p'supponit aliqd falsū: z pateat insufficiētia hui'ra tiōis. Adūtas q; sic de rōne cognitionis distincte actual' nō est q; obctū cogscat per resolutionē in ptes rōnis ut p;: cū distincte cogscit ens: s; ei' rō stat in B q; obctū penetret ab itellectu fm oē qd actual' in illo inuenit: siue B fiat per resolutiones obcti in ptes rōnis: siue fiat ex claro intuitu obcti simplicis: ita nō ē de rōne cognitionis cōfusa actua lis q; itellect' itelligat obctū fm aliqd: z fm ali quid i'gret: s; sufficit q; itell's ferat in obctum ipm actual' z nō penetret ei' actualitatē. ita q; in hoc stat rō cognitionis cōfusa actualis q; itell's ferat in obctū fm id qd actual' in eo est nō penetrādo ip; s. Siue at B cōtingat ex eo q; obctū est resolubi

le in p'tes pcept'. siue ex alio per accēs h; se h; co gnitionē cōfusaz actualē: z sic rō scoti assumit ma iorē falsaz: z p'bōnē peccatē falsaz p'tis ab inferio ri ad suū supi' negatiue: a negatiua vni' modi co gnitiōis cōfusa ad negatiua oīs modi. Et q; ita sit z q; ens z qdlibet simplr simplex possit cogsci cognitionē p'susa actuali p'bo sic. Qñtūq; itell's ferē in ens actual' ip; cōcipiēdo z nesciēdo sepere ens a suba z accēte h; de ente cognitionē p'susaz actua lē s; mltroz hoīuz itellect' est hī'. g. z c. maior sic manifestat: q; cū itellect' actual' ferē in ens: z m nescit sepere p'p'ia ei' rōnē a rōnibus p'p'is sube z accētis: aut h; cognitionē cōfusaz: aut distinctā. nō distinctā. q; effect' inseparabil' cognitionis distincte est scire illi' obcti dīaz ab alijs. g. cōfusaz. z cū po sitū sit q; sit cognitio actualis segtur q; sit cogni tio cōfusa actual'. Minorē expiētia docet: videm' eni mltos per p'tes annos exercitatos in studijs adhuc nescire distinguere rōnē p'p'ia entis a suba z accēte q; negare hīc cōceptū actualē ens fatuū est dicē z p' sensuz. p'derat eni ens s; id qd actua lit in se h; z totū attingūt. s; q; nō total' cōprehē dūt: nō nesciūt ip; ab alijs sepere: restat igit' presup positū in nra p'ne solidū: z falsū eē q; ens sola co gnitiōe actuali distincta cogscat. Nūc sup' est p' bare p'ne quā hēs q; ad p' p'tē a scō Tho. z Auct. dicētib' q; ens est id qd itellectui nro p' iprimē. p bat g; sic p' cōcept' iperfectissim' oīuz est p'm' via origis. s; cōcept' actualis p'susus entis est cōcept' iperfectissim' oīuz. g. est p'm' via origis. maior p; q; iperfectiora sūt p'ora via g'natiōis. 9. meta^{ca}. Mi nor et est de se euidēs. q; oīs ali' cōcept' cū addat ad entis cōceptū est p'fectior illo: sic totū sua pte. Rūdet Anto' trōbēta q; p'fectio cōcept' est du plex. p'fectio obctalis z p'fectio euidētie: ille cōcep t' est p'fectior obctalis qui h; obctū p'fecti' posi tiue: ille aut est p'fectior euidēter qui h; obctū pau ciora icludēs ex Arg^{ca} (in p'hemio meta^{ca}). Un si in argumēto sit fmo de p'fectiōe obctali maior est falsa z minor vā. si de p'fectiōe euidētie maior est vā z minor falsa. Cōtra. z p'bo q; minor sit vā de p'fectiōe euidētie loquēdo ita q; cōcept' actual' cōfusus entis sit iperfectissim' q; ad euidētiā. Ille cōcept' est oīuz ineuidētiū s; q; itell's posit' ma gis remot' est a cognitionē alioz oīuz q; sub qnq; alio cōceptu: cōcept' actualis cōfusus entis est hī' s. q; itell's hīs ip; magis distat ab alioz cognitio ne q; hīs quēcūq; aliū cōceptū. g. cōcept' actual' cōfusus entis est ineuidētiū s; oīuz. maior p; ex eo q; euidētia cōcept' cū sit p'p'ia p'fectio itell's: q;to maior est: tāto itellectui magis p'p'iquū red dit ad alioz cognitionē: p'fertiz cū itell's ex euidē tiū ad ineuidētiā nālit p'cedat. Minor vō p'bat sic. qñtūq; sūt aliq; duo cōcept' qñtū vñ actual' al terū includit. z nō e; itell's hīs illū qui actual' icludit alterū est in p'ximiori dispōne ad cogscēdū reliquū q; e; mō pcept' entis ita se h; ad alios q; ipē alios nō includit. ali' vō actual' ip; includit. g. itell's hīs cōceptū entis magis distat ab alioz co gnitiōe q; hīs quēcūq; aliū cōceptū. Et p'fir mas per Scoti dicēte q; p's rōnis actual' itelle cte est satis p'ximū itellectū adeo ut p'ximū eē non possit. Illud at qd adducit ex p'hemio meta^{ca}. q; euidētia atēdit penes obctū pauciora actu inclu dēs: ad p'positū nō est. qñ certitudo illa est certitu do obctal'. fmo aut nē est de euidētia se tenēte ex

L.c.i.

L.c.ii.

Lec.2.

Problemum

L.c. 5.

c. de dila.

L.c. 49.

pte intell's: ex talib' eniz euidetib' z certis pcedit intellect' ad sibi ineuidetia z icerta. C²o pbat ea de sic. cognitio pmoz principioz est p^a cognitio coplexa. g cognitio entis est p^a cognitio incoplexa. a²is pz ex eo q cognitio que est a na debet pcedere ea que est ex industria: z ex eo q in ois sit notitia et i pueritia: z ex eo q p^asupponunt ad qolibet discere. ut h². i. p^aste. p^asa vo pbat. qz cu ens sit termin' ille ex q cōfici p^am p^am. si ens nō est p^am cognitū: s² aliqd aliud: posset tūc fieri alia complexio ab itell'u: adhuc nō hita notitia pncipij zc. C²o tra ipaz positionē scoti arguit. Spēs spālissima nō est obctū cōfusissimū simplr. g cognitio ei' actualis cōfusa nō est p^a simplr: z p^ater ipa nō est p^am cognitū. p^antia t² ex positioe aduersa dicēte q iō spēs specialissima est p^am cognitū: qz est cōfusissima. A²is pbat sic. gen' est p^afusus spe. g ipa nō est p^afusissima. p^antia itez est nota. a²is pbat. qd plura cōtinet est cōfusi²: gen' plura cōtinet qz spēs: aial eni p^antet plura qz hō. g zc. R²idēt q cōtinetia est duplex: qdā actualis. qdā potētiālis: z q id est confusus qd plura cōtinet actualr nō potētiālr. mō gen' cōtinet plura in po^a. spēs at in actu: z iō spēs est cōfusior. C²o tra. cōfusius est qd cōtinet plura sine ordine qz qd cōtinet plura cū ordie: s² p^antēs actualr cōtinet plura ordiate: spēs eni ordiate cōtinet p^antes diffinitiuas: cōtinet at in po^a cōtinet plura sine ordine. g p^antēs plura potētiālr est p^afusi². C²o R²idēt Anto² rōbeta q gen' nō cōtinet spēs ordiate z nō sine ordie. eo q nō respicit eas nisi medijs d²is q sunt ualde ordiate. C²o tra. gen' cōtinet spēs z d²ias in actu s² in po^a (ut dic² porphyri²) g cōtinet eas indistincte. t² p^antia: qz act' est qui distinguit. z meta². tūc ultia cōtinet indistincte. g nō ordiate. t² p^antia: qz ordo absqz distinctioe nō est imagiabil' (et si fingēdi def licētia.) Qd at dixit gen'. s² nō r²spicē spēs nisi medijs d²is ordiatas: nō iuuat. eo q nō solū spēs s² et d²ias iter se ordiatas gen' absqz ordine p^antet (ut pbatū est.) C²o Aduertas h q p^afusio nō seq² p^antetia p^antū (ut scotiste fingūt) sic eni vniuersū eēt maxie cōfusi² s² p^antetia pluriū sine ordie vnde puerbium est: ubi pluralitas sine ordine ibi confusio zc.

Secūda q est ista iter cōcept' actuales cōfusos p^adicatoz qditiūoz nō est essentialis ordo origis. pbat sic. qnētiqz sūt aliq cōcept' eēntiālr ordiat ordie origis ipole est extremos g^ari nō genit² intermedijs. ista pz de se. alioquin nō eēt ordo eēntialis origis iter illos. s² de facto hēm cōcept' p^afusos actuales extremoz absqz intermedioz cōceptib'. g nō est iter eos eēntialis ordo origis. miorē expiētia declarat. expimur nāqz nos cōcipe hoiez z subaz. z tūc iternedia i²gramus nō solū distincte s² cōfufe. carem' eni cōceptib' p^ao p^ais eoz qb' actualr in ipa dirigat intellect' acies z nō solū ignoram' resolvere ipa in p^antes diffinitiuas. Et qz hec rō puicit me: iō solā adduco. Ex h² pz defect' scotistatū dicētiū q est ordo eēntialis iter cōcept' confusos. nō eni p^ant soluere hāc rōnez. C²o s² immediate p^a h obijci sic. inter cōcept' cōfusos actuales supioris z inferioris nō est ordo eēntialis origis: g ita pōt p^a g^ari cōcept' spēs spālissime sic entis: qd est p^a p^antē. t² p^antia: qz ordo nō eēntialis nō est necius: z uariari pōt. C²o Ad h² dico negādo p^antia. s² eni nō sit ordo eēntialis iter oēs cōcept' p^afusos: est tūc talis ordo iter p^aceptus entis z

quēcunqz aliū. Nec h² est uolūtariū. eo q cōcept' entis est qdā forma g^aalissima ipsi' intell's. sic forma corpēitatis est forma g^aalissima ipsi' mae. vñ sicut inter formā corpēitatis z alias est ordo eēntialis. nō at iter alias formas inter se. ita inter cōceptū entis z alios: nō at iter alios iter se. pōt eni post cōceptū entis qdētiqz aliud cōcipi siue suba siue accis siue spēs siue gen'. est et cōcept' entis qsi nālis ipsi intellectui: sic z cognitio p^anti pncipij: statiz eni p^antatū ens ab oib' cōgscit. z iō ipz opz est se pus alijs eēntiālr sic vniuersaliter. actus naturalis pcedit ceteros qui penitus ab extra sunt: nō est autem similis ratio de alijs conceptibus inter se: z hoc de 3°.

Quo ad 4^m. qz Anto² rōbeta ipugnat qdam dicta. S. D. in p^a pte. q. 85. ar. 3. ubi tradit ordinē intellectualis cognitionis fm viā pipate ticā. iō adduco ei' ipugnationes z soluo. Quinqz at sūt dicta p^a que arguit. p^am est. itell's est uliū z prius magis uliūz. 2^m. itell's n² pcedit de po^a ad actū. 3^m. notitia rerū in uli est notitia incōpleta. 4^m. notitia in uli est notitia fm qd z in po^a. 5^m. sensus exiens de po^a ad actū pus coius qz min' cōe cōgscit. C²o tra p^am arguit sic. scūs Tho. tener: q q^aquid est in re z ex nā rei sit singulare. addo huic aliā p^apositionē. s. illud qd pcedit actū itelligēdi est reale: tūc sic. q^aquid est in re est singulare. q^aquid p^ama itellectioe itelligit est in re. g q^aquid p^a itellectioe itelligit est singulare. g nō pōt itelligere magis ulē. maior ē. S. Tho. Minor ex 2° supposito pz: qd q^adrupliciter pbat. Tū qz ens rōnis est posterius actu collonis itell's. Tū qz tale obctū est cā entis realis. s. p^anti act' itelligēdi. Tū qz talis p^am act' referat ad obctū relone reali que nō est nisi ad terminum reale. Tū qz talis p^am actus depēdet ab obcto: ut a mēsurā. ens at reale non depēdet ab ente rōnis. C²o Ad hec rō q maior pōt hie duplicē sensū. Prius est q q^aquid est in re est singulare. i. q^aquid est in re est singlaritas. z sic est falsa. est eni in forte non solū singlaritas s² hūanitas z aialitas. Scūs sensus est. q^aquid est in re est singulare. i. q^aquid est in re h² esse singlaritātū. z h² mō est apud pipateticos vñssima. vñ ar² si d²z eē ex trib' terminis maior est falsa in p^a sensu. In 2° aut cōcedit totū arg². ens sigdē p cognitū nō h² eē reale nisi in singlaribus. Que aut addit qz tūc vñtāt hēant ista patebit. C²o tra 2^m dēn. s. intell's n² pcedit de po^a ad actū arguit sic. Ista ppō assumit a scō Th. ad pbatū illā p^antē s. magis ulē pus itelligit: aut ista ppō pcludit nihil ad ppositū: aut ipa est simplr falsa. Quia si itelligit q intell's pus itelligat aliqd in po^a qz in actu: ipa est vā: sed nō ad ppositū. cōcedo eni q intell' pus itelligit spēm spālissimā in po^a qz in actu: sed h² nō hētur q pus gen' qz spēs itelligat. Si aut itelligat q itell's pcedit de po^a ad actū. i. de notitia iperfca ad p^antē ipa nō est ulr vā: ut pz cū pcedit a notitia pmissarū ad p^antes: z a notitia cāe ad effect' notitiā. z per h² pz et illud eē falsū s. q intell's pus puenit ad actū iperfectū qz p^antē. nā aer illuminat' nō pus iperfecte: deide pfecte illuminat' a sole. sūt itell' p^antē recipit actū qz hitū z tūc actus est pfectior hitū. vñ ad h² q ppō sit vā opz pbat ordinē eēntiale act' incōpleti ad actū cōpletū. C²o Ad h² rīdeo q scūs Tho. itelligit illā ppōntē neutro illoz modoz p^antē: s² h² mō. itell's exiens de po^a ad actū ultimate pfectū trāsitur per

L.c.15.

multos actus medios prius puenit ad actum imperfectum
quod perfectum: et habetur ista propositio ex 8. physicorum. textu com-
mentarii. 58. et 9. meta. et in libro 2. de partibus animalium. quod po-
ra via generationis sunt imperfectiora. Sub illa ergo maio-
re subsumat minor. scilicet intellectus noster est exiens de potentia ad
actum ultimatam perfectum: puta cognitionem distinctam spiritus
spatiosissime transitorius per multos actus intermedios. ergo
prius puenit ad actum imperfectum quam perfectum. minor est
evidens: eo quod cognitiones generum ab omnibus conceduntur
actus intermedii. et sic ratio concludit quod prius magis
ultra quam minus ultra distictum cognoscimus: quod intendebat. b.
Thomae. scilicet ille deceptus est quod credidit scire Thomae. log-
de cognitionibus confusis actualibus cum sit supra dictum
est loquitur de cognitione confusa virtuali ipsius spiritus
et distincta eiusdem et generis. cognitio enim distincta
actualis generis appellatur ibi confusa ipsius generis et
spiritus: eo quod confusa in illa species et generis prius cognoscitur.
Ad id quod addit per hanc propositionem: intellectus pcedit de
notitia imperfecta ad perfectam. dico quod hec propositio est vera
ultraquam si intelligatur. Pro cuius intellectu et omni
instantiarum solone aduerte per quod processus noster et intelle-
ctus est duplex: alterum secundum ordinem generationis terminum: al-
terum secundum ordinem generationis a calitate effectiue uel finalis.
primo processus est qui iter terminos et media non cadit
nisi poritas et posterioritas secundum generationem. 2. est qui
ultra istam poritatem inuenit in illo quod est prius et po-
ritas cause effectiue uel finalis. 2. aduerte quod ali-
quid est perfectius altero dupliciter. scilicet simpliciter uel secundum quod.
stat enim quod aliquid sit simpliciter. i. secundum suam naturam altero per-
fectius: quod tamen secundum aliquam additionem est imperfectius illi: sic
substantia malis est simpliciter perfectior accente quo tamen est
imperfectior secundum quod in quantum actualiter per illud. Dicit ergo
quod tamen non quod intellectus in processu generationis terminum per-
cedit de imperfecto simpliciter ad perfectum simpliciter: eo
quod ordo generationis attendit penes generem cause malis: sic
aial prius generatur quam homo. (ut dicitur in libro de animalibus.) In pro-
cessu autem 2. pcedit de imperfecto non simpliciter: sed per quod
ad perfectius secundum quod. sicut substantia est prior generatione acci-
dente: et ultra hoc est prior calitate finalis: eo quod est fi-
nis eius et quicquid agens constituit aut ipsam esse secundum quod
imperfectior accente in quantum est in potentia respectu eius:
et calitatem male precipitat. Contra 2. am igitur instantiarum
dicit quod prius non sunt pores donec via generationis terminum hoc est
ordie calitatis effectiue (ut dicitur 2. physicorum.) In
alia littera: ut testatur ibi scilicet Thomae. et colligi potest ex per
posteriorum. et ideo sufficit quod notitia earum sit imperfecta
et secundum quod. unde et in genere cause malis collocantur. 2. phy-
ibidem. et 5. meta. Idem dico ad 2. de processu notitie
cause ad effectum. De aere illuminato non est ad propositum
quod illuminatio non est successiva. conceptus vero generis
et spiritus sibi succedunt. falsus quoque est quod actus pre-
cedens hitum sit simpliciter hitum perfectior: sed sit uerum de
actu elicitu ab ipso habitu: ut habetur per ethicorum. ta-
lis autem est posterior hitum. Ordo quoque essentialis co-
ceptus generis ad specifice satis sufficienter notus in
notitia distincta est ex dictis ibidem. unde non oportet
bit aliter laborare. Contra tertium. scilicet quod notitia in ultra
est notitia incompleta arguitur sic demonstratio ultis est
potior demonstratio particulari: ergo notitia in ultra que
acquiritur per demonstrationem ultem est potior notitia
particulari. Ad hec dico quod arguitur peccat per falla-
ciam equocationis illi termini ultra. 2. am enim uocat
demonstrationem ultem illam qua passio de suo proprio subiecto
scit. et hoc tamen in passionibus generis quam specificis. et uult
dicere quod potior est notitia illa quam acquirimus per de-
monstrationem demonstrantem passionem de suo subiecto per quam

illa que fit per demonstrationem qua illa passio demonstratur
de pre subiecta primi subiecti. Nos autem dicimus quod cog-
scere hominem in aiali est cognoscere hominem imperfectius
quam cognoscere hominem in seipso: et hanc uocamus cog-
nitionem in ultra. Manifestum igitur est omni homini ingenium quod
nra dicta 2. am non repugnat. Aliud est enim dice-
re. a. cognoscit in ultra: et a. demonstrat demonstrationem ultra. primo
modo. a. non cognoscit in semetipso sed in suo superiori. 2.
modo. a. in seipso cognoscit inesse suo per subiecto. Contra
tra 4. am. scilicet notitia in ultra est notitia secundum quod in po-
tente: propterea quod in ipso ultra intelliguntur particularia sub quibus
confusio ex quo inferuntur. ergo notitia in ultra est notitia co-
fusa. Contra illa probatio nulla est que pcedit secundum
fallaciam equocationis: ista est huiusmodi. ergo 2. c. Declaratur mi-
nor: quod aliud est log de notitia actuali obiecti: et ali-
ud de notitia virtuali eorum que in ipso includuntur. 2.
enim notitia virtualis particularium in ultra sit confusa: tamen
notitia actualis ipsius ultis est distincta: et quod ab his
que actualiter confundunt in obiecto attendit confusio
notitie cum notitia specificet ab obiecto: et his que sunt
intrinseca non dicitur dici notitia confusa sed distincta. Ad
hec dico quod iste non intelligit scire Thomae. qui uult quod
notitia distincta aialis ut est totum diffinibile sit no-
titia confusa aialis: ut est totum ule: et propter notitia
confusa spiritus: et ideo non accidit equocatio. fatemur
enim quod notitia qua actualiter fertur intellectus in ipso aiali:
ut ule et non in suas species est notitia confusa aialis:
ut totum ule est: et non solum spiritus eius: ut expressit dicit
ibi scilicet Thomae. unde contingit aial similitudinem esse notum distin-
cte et confuse diuersimode ut supra dictum est. Nec
opus quod si iste due notitie similitudinem inueniant sint eadem
cum et sepe. puta cum et actualiter et virtualiter aial di-
stincte cognoscitur. Quod autem addit quod talis notitia non dicitur
disticta confusa: falsum esse ostendit: ex eo quod minor est confu-
sio actualis quam potentialis. Quod ultio addit: quod notitia
specificat ab obiecto et ei intrinsecis ad propositum
non est: confusa enim et distinctio non sunt species cognitionis
nra: alioquin cognitio confusa et distincta eiusdem obiecti
non esset eiusdem spiritus: et sic notitia non specificaret ab
obiecto: unde assumptum eius implicat contradictionem in pro-
posito. Contra 5. am. scilicet sensus exiens de potentia ad actum
prius coius quam minus coe cognoscit. arguitur sic: sensus
non cognoscit nisi singulare: ergo non prius cognoscit
magis commune. Quod si dicas sensus non cognoscere ma-
gis coe in se: sed per cognoscere singulare magis co-
munitus. Contra. aut cognoscit singulare magis
coius: ita quod singularitas est ratio cognoscendi: aut ita
quod natura cois sit ratio cognoscendi. primum non est dicendum ut
de se per: nec 2. am potest dici a thomistis: quod hoc ideo esset
quod natura illa esset ratio mouendi sensum. Contra quod ar-
guitur sic. illud non est ratio mouendi quod est idem re et ratione
ei cui repugnat ratio mouendi: sed natura cois est eadem
re et ratione singularitatis cui repugnat ratio mouendi.
ergo 2. c. probatur minor: quod natura et singulare non distinguuntur
reale: non ex natura rei apud te: nec ratione. quod probatur: quod
distictio rationis sequitur actum intellectus. in illo autem porum
nullus actus est intellectus. Et confirmatur: quod actus realis
non dependet ab ente rationis: sed sensatio est actus
realis. ergo non dependet ab ente rationis: sed obiectum sen-
sibile habens in se distinctionem rationis est ens rationis ultra
aggregatum ex ente reali et rationis. ergo 2. c. Et confir-
mat ratio principalis sic. quicquid sunt idistincta oino
secundum re si unum terminat ad aliquam actionem reale et reli-
quum terminabit eandem: sed natura magis cois et minus
cois sunt huiusmodi. ergo 2. c. et hoc supposita debita
approximatione ad sensum. Confirmatur 2. idem sensus.

i. q. 85.
ar. 3.

L.c.31.

L.c.31.
L.c.3.

De ente 22.

p coſcit q ſpēs ſenſibilis p repñtat: ſpēs ſenſibilis p repñtat ſingulare ſpēi ſpāliffime poſita debita diſtātia. g 22. mior. pbat: ſpēs ſenſibilis p repñtat obctū ſb ea rōne q iprimif ſenſui: ſed imprimif ab obcto ſb rōne nāe ſpecifice. Tū qz eſt actualior z pfectior. Tū qz ſpēs ſenſibilis eſt nālis ſilitudo cāta ab obcto repñtas ipaz adeqte ſz rōne ſibi eēntiali us cōpetētē. g magis repñtat ipz rōne que ſibi eēntiali z pfecti cōpetit: qz ſb ea rōne que ſibi remote z min pncipalr cōpetit. Ad hec rñdet q rñſio ibi recitata eſt bona z recta eſt. Ad ipugnationē di co: q nā talis puta color z nō nā cois. i. color cois eſt rō mouēdi. Ad iprobationē negat mior. p utra qz ſui pte. nā apud ſcūz Tho. in p pte. q. 3. ar. 3. in reb mālīb nā z ſingularitas diſtinguunt realr: z diſtictio rōnis lz actualr ſit poſt ſenſationē: fundamētalr tñ puenit ipaz: z ſ ſufficit. Ad pfirmationē dī p: q obctū ſenſibile hñs diſtictioē rōnis ſudamētalr nō eſt ens rōnis: nec aggregatū ex ente reali z ente rōnis. Diſtictio enī rōnis ſudamēta liter nihil addit ſupra rē. Dī 2° q ſenſatio nō cātur a diſtictioē nāe: ſz a nā ipa hñte talē pditionē: z iō dato q diſtictio illa eēt ens rōnis adhuc nihil concludit. nō enī color in qñtū diſtinct a ſua ſingularitate mouet: ſz hic color in qñtū color de cui rōne nec diſtictio nec adunatio eſt. Ad aliā cōfirmationē dī q maior eſt falſa quo ad actiōes nihil reale ponētes in ſuis termis qles ſūt actiōes imanētes. poſſuz enī intelligere dei ſapiāz nō intelligēdo eius bonitatē. Ad alias cōfirmatiōes pmitto q non diſc ſcūz Tho. q ſp ſenſus pñs coſcit magis cōe q min cōe (vba enī ſua ſūt iſta) z q ſenſus exit de po ad actū ſic z itell: idē ēt ordo cognitiōis apparet in ſenſu. nā p fm ſenſuz diiudicam magis cōe q min cōe: z fm locū z fm tps. Ex qb vñs nō hētur niſi q ſenſus p fm locū z tps coſcit ſingulare magis cois: z nō hētur q ſp ita ſit. vñ argumēta illa nō ſūt p. S. Tho. lz nō cōcludāt. falſum enī eſt q ſpēs ſenſibilis p repñtat ſingulare ſpēi ſpāliffime: z ei pbatio falſa eſt. ſ. q ſpēs ſenſibilis ſit p ipreſſa a nā ſpecifica. nā ſpēs ſenſibilis p iprimif a per ſe p obcto ſenſus. nulli at ſenſus obctuz p m eſt ſpēs ſpāliffima: ut pz diſcurrēdo: ppea ſpēs viſibilis iprimif p a viſibili in eo q coloratū z nō ab ipo: in eo q eſt albū uel nigrū. Nec obſtat q albedo ſit actualior colore: qz ſ nō ſufficit ſz regitur q ſit p m obctum po. Nec eſt uezz qd aſſumit. ſ. q eēntiali iſt ſenſibili nā ſpāliffima qz nā gñis: imo huic viſibili ut ſic eēntialior eſt color qz albedo ſiue nigredo: qd pz ex ſ: q ſublata albedine ſiue nigredie viſibile remanet: nō autem eē. z ſ de 4°.

Ad p m.

Quo

ad 5 m rñdet ordiate argumētis factis: z ad p m negat illud ultio aſſumptū. ſ. q pfectiſſim effect quē pñt p pducē agētia ad itellectio nē ſit cōcept ſpecific. Dico enī q pfectiſſim quē pro tūc pñt eſt cōcept entis: imo nullū aliū pñt p tūc. Et cū ſ b arguit: qz ſic nunqz pducereſ cōcept ſpecific: nō ualet pñtia. ad cui pbonē dī q nulla virt p iperfectiorē effectū ſuo effectū pfectiſſimo ſimplr: quelibet tñ virt pōt in effectū pfectiorē ſuo pfectiſſimo effectū in quē pōt pro aliq porī: qz ille nō eſt pfectiſſim niſi fm qd. Ex m. vñ gñatiua leonis nō pōt in pfectiorē effectū qz ſit leo: qz hi eſt ei effect pfectiſſim ſimplr: pōt tñ in effectū pfectiorē illo: quē pducit in pñ actiōis: qz tñ effect ſuit pfectiſſim quē pro tūc poſſet pducē. Ad

pfirmationē dī q minor eſt falſa: nā itell's extis in pura po nō eſt eque diſpoſit ad cōceptū ſpecificū ſic entis: nō per poſitionē alicui pñe diſpōnis: ſed pp ordinē cōcept gñaliſſimi ad ſpāles: ſic mā p oi pñia diſpōne incōſiderata nō eſt eque diſpoſita ad formas ſpecificas z ad formā corpeitatis: ſed opz p recipi formā corpeitatis pp ordinem forme gñalis ad ſpāles. pp qd cōſuevit dici q eſt id diſpoſitus pñatiue z nō pñe. Ad 2 m pz rñſio ex dictis nā termini metaphyſicales ut ſic nō ponunt a nobis p coſci. ſunt enī termini metaphyſicales abſtracti abſtractiōe formali: ſz dicim q ſignificatū hui termini ens cōcretū qd itaqz ſenſibilis eſt p coſgnitū. Ad 3 m dico q nō opz in qñqz formatiōne cōcept ſpecifici. ſp ſigillatiz pformare cōceptuz cōſuſū entis: ſz ſufficit ens p oīuz fuiſſe cognitū: in illo enim oīa virtualr cōcipiunt. Alteri dī: q cum apud nos nō ponat ordo eēntialis iter iſtos cōcept cōſuſos: nō opz tñ tps iterreſſe. Ad 4 m dī: q ſpēs ſpāliffima nō eſt faciliōis abſtractiōis qz ens loquēdo de abſtractiōe ad ppoſitū regitā: ſic enī ad cōceptū cōſuſū ſpēi ſpāliffime regitā z ſufficit duplex abſtractiō: altera per actū itell's agētis ſ. ſepatio a ſingularib: altera per actū itell's poſtis ſ. actualr itueri ſpēs: z nō actualr itueri gen. ita ad cōceptū cōſuſū actualē entis duplex abſtractiō eſt necia. p eſt a pñcularib: que qdē ſit cum ſpēs qñqz abſtrahit ab itellectu agēte: altera ſit ab itellectu poſſibili: per ſ q in qditate qñqz ſibi p pñe ſentata actualr. p cōcipit ens nō cōcipiēdo actualr cetera que in illo ſūt: vñ tāta z tā facilis eſt abſtractiō illa entis qz facilis eſt abſtractiō ſpēi ſpāliffime: imo abſtractiō iſta entis eſt faciliōr: qz facili eſt actualr cōcipe pñs ſine poſteriori qz eē: ex q pz q abſtractiō illa de qua loquitur arg m nō eſt necia ad cognitionē cōſuſā. Ad 5 m dico: q minor eſt falſa: z ad ei pbatōne negat pñtia: eo q ſenſus nō mouet a ſingulari in eo q ſingulare. Ille enī modus arguēdi fm reglāz thopicā nō tñ niſi cū pñcatū cōuenit ſubcto fm qd ipm: ut hēs a ſcō Tho. qd in ppoſito nō repit. nō enī hic color in qñtū hic mouet viſuz: ſz in qñtū color. Ad aliā pbonē dī: q maior aſſumpta nō eſt uera ulr: eo q coloratum magis mouet viſuz qz ſ nigrū: qz a remotioribus mouet. Agēs nāqz corpale qñto in remoti agit tāto forti vñ. Et 2 dī q forti mouet ſenſū mltā ſingularia iperfecta qz vñū actualius z pfecti: z qz oīa ſingularia ſūt ſingularia entis: iō cogitatiua pueri: in q noua cognitio oriri debet: magis mouet a ſingularib entis qz a ſingularib hui ſpēi: z cū itellect accipiat ulr ex mltis ſingularib. ut dī 2 pōterior (z in pñe meta) iō pñ coſcit ens qz ſpēs. z fm ſ dī ad ar m q maior eſt vñ cetis pñb: nō at ubi aliq impitas: ſic in ppoſito accidit: ppōderans inuenit. mltō enī pñra ſinglia entis ppōderat pauciorib ſingularib ſpēi: ſic plus trahūt mille hoies nō nimis fortes qz decē fortes. Ad 6 m dī: q maior ſimplr eſt falſa. Ad auctē pñi dī pmo q text cōmētatoris eſt corrupt: dī enī legi pñſa z nō cōpoſita dī 2 ut ſaluem cōmētatorē q cōpoſitū eſt notū ſuis cōponētib: ut ſic. nō at abſolute. vñ pñs pñſe coſco hoiez qz pñes ei dīſſinitiuas ut ſic: abſolute tñ pñs coſco magis ulr. Ex his appet ueritas minoris auctoritate Aui. approbate.

Deide reddit auditores attētos dicēdorum diſſicultatē apīcs. tria pponēdo. qd

Ad 1 m.

3 m

4 m

5 m

3. 5 gen. cap. 139.

L. c. 27. Lec. j.

6 m

Capitulū

I.

5

noie eēntie z entis significet: z quō in diūsis diūsi
mode inueniat: z quō se hēant ad intētiōes logi
cas. Hōz enī difficultas nō modica est ut diuersi
tas opinionū circa ipsa testat. sūt enī marie nūa
que sūt difficillima ad cognoscēdū: ut dī p̄ meta^{ca}.

Circa

hāc p̄ticulari nota q̄ sicut qd rei est qd
tas rei: ita qd nois est qd itas nois. nō
mē at cū eēntialr sūt nota earū que sūt obiectiue in
aia passionū (ex p̄ piermenias) nō hz aliā qditatē
nisi hāc q̄ est signū alicui rei itellecte seu cogitate
signū aut ut sic relatiuū est ad signatū: vñ cōgscere
qd nois nihil est aliud q̄ cōgscere ad quid tale
nomē hēt rekonē: ut signū ad signatū. Talis autē
cognitio pōt acqri per accēntalia illi signati. per cō
munia. per eēntialia. per nū^{ca} z qbusuis alijs mo
dis. sicut a greco querētib^{ca} nobis (qd nois antro
pos) si digito oñdā hō iā p̄cipim^{ca} qd nois: z simili
ter de alijs. Interrogantib^{ca} vō qd rei opz assigna
re id qd conuenit rei significare in p̄ mō p̄fētatis
adeq̄te. Et hec est eēntialis dīa iter qd nois z qd
rei. q̄ qd nois est relo nois ad signatū: qd rei vō
est rei relate seu significare eēntia: z ex hac dīa se
quūtur oēs alie que dici solēt. puta qd qd nois sit
nō entū cōplexoz per accēntalia per coia per cē
nea. qd rei vō est entū icōplexoz per p̄pria z eēn
tialia. relo enī uocis pōt termiari ad nō entia in re
rū nā z cōplexa z declarari per accēntalia. z huius
modi. essentia autem rei non nisi per p̄pria eēntia
lia habetur de entibus incōplexis.

Quia vō ex cōpositis cognitionē simpli
ciū accipe debem^{ca}: z ex posteriorib^{ca} deueni
re in priora: ut a faciliōib^{ca} icipētib^{ca} cōue
niētiōz fiat disciplina: iō ex significatiōe en
tis ad significatiōe eēntie p̄cedēdū est.

In hac 3^a p̄te p̄hem^{ca} reddit auditores dociles p̄
dinē dicēdoz. p̄ponēs tali p̄ne. ab ente ad eēntiaz
p̄cedēdū est: quā pbat duplici medio. Priō sic. ex
cōpositis ad simplicia p̄cedēdū est: s̄ ens est uelut
cōpositū: z eēntia uelut simplex. q̄ ab ente ad eēn
tiā p̄cedēdū est. 2° sic: ex posteriorib^{ca} in p̄ora p̄ce
dēdū est: s̄ ens est posteri^{ca} eēntia. q̄ ab ente ad eēn
tiā p̄cedēdū est. Maior utriusq̄ rōnis pbat: q̄ ex
faciliōib^{ca} est incōhādū. cōposita aut z posteriora
sūt faciliōra nobis simplicib^{ca}. **Circa** minorem
p̄me rōnis nota q̄ ens ut ifra dīcet significat id qd
h̄z eē: id at qd h̄z eē cōprehēdit in se eēntiaz. eēntia
vō significat id qd iporiat diffinitio (ut dīcet) que
nō dicit eē uel nō eē. ex p̄ posterioroz. ens q̄ ita se h̄z
ad eēntiā qd cōplectit in se utriūq̄: eēntiā. s̄ z eē. ef
sentia vō alterū tñ: z iō ens appellat cōpositū re
spectu eēntie. **Circa** maiore scōe rōnis scito q̄
qñ dīcim^{ca} ex posteriorib^{ca} p̄cedēdū est intelligit ex
posteriorib^{ca} fm nāz p̄orib^{ca} quo ad nos. inata enim
est nobis via ex notiorib^{ca} nobis in ignotiora nāe.
ut dī p̄ physicoz. Minor 2° rōnis pbat ex eo q̄
cōpositū est posteri^{ca} cōponētib^{ca}: z ens (ut dictum
est) cōpositū est respectu eēntie. **Capitū. I.**

Ciēdū ē q̄ sicut in qnto metaphy
sice p̄hs dicit ens per sedz duplr.
Uno mō qd diuidit per decē gene
ra. Alio mō qd significat p̄positio
nū ueritatē. Hōz at dīa est: q̄ scōdo mō p̄
dici ens oē illud de quo affirmatiua p̄pō

formari pōt ē si illud in re nihil ponat per
quē modū p̄uatiōes z negatiōes entia dī
cunt. dicim^{ca} enī q̄ affirmatio est opposita
negatiōi: z q̄ cecitas est in oculo. S3 p̄mo
mō nō pōt dici aliqd qd sit ens: nisi qd in re
aliqd ponat. Vñ p̄mo mō cecitas z huius
modi nō sunt entia. Namē igit eēntie nō su
mūt ab ente. scōdo mō dicto. alique enī dīcū
tur hoc mō entia que eēntiā nō h̄nt: ut p3 in
p̄uatiōib^{ca}: s3 sumūt eēntia ab ente p̄mo mō
dicto: Vñ cōmētator in eodē loco dicit ens
p̄mo mō dictus est qd significat subaz rei.

Hic incipit tractat^{ca} diuisus in duas ptes. In q̄rū
p̄ma declarat qd noie entis z eēntie significetur.
In 2^a vō quō eēntia in diuersis diuersimode inue
niat. ps p̄ vñco absoluit caplo. ps 2ª ser: z sic to
tū integrat tractatū capla septē. Quoz p̄m^{ca} qd p̄e
manib^{ca} hēm^{ca} tres ptes cōtinet. in p̄a declarat qd
noie entis significet. in 2^a qd noie eēntie. in 3ª dīa
noius ipsi eēntie designat. Primū tali diuisiōe de
clarat ens per se duplr dī. Uno mō ut diuidit per
decē gēna. Alio mō ut significat vitatē p̄positionū:
quēadmodū dicit **Alex^{ca}**. s. meta^{ca}. t. cōment. i. 4.
Dixit ens per se ad dīntiā entis per accēs aggre
gati ex reb^{ca} diuersoz genēz. ut hō alb^{ca} de quo ha
bes. s. meta^{ca}. t. cōment. i. 3. Et inuit q̄ triplr diffe
runt ens p̄ mō z ens 2° mō. Priō q̄ ens p̄ mō p̄di
cat nō nisi de reb^{ca} exētib^{ca} in decē gēnib^{ca}. ens at 2°
mō p̄dicat de oi eo qd pōt eē subctū p̄positiōis af
firmatiue. 2° differūt: q̄ ens p̄ mō est illud cōposi
tū de q̄ supra dīxim^{ca}: qd aliquāl^{ca} cōplectit in se ef
sentia z eē. ens aut 2° mō nō est hī: qm̄ aliqd est h̄
mō ens. puta negatio aut chymera qd nō h̄z eēnti
am aliquā. Et ex h̄ segtur tertia dīa q̄ ab ente p̄i
mo mō tanq̄ a cōposito notiori eēntie nomē sumi
tur. nō autē scōdo modo.

Circa p̄mā dīaz. **Aduerte** p̄ q̄ vitas p̄ponis
que est entis. 2° mō significatio: nihil
aliud est q̄ cōpositio facta in 2ª opatiōe intellect^{ca}
obcto cōformis. vbi ḡa. fortes est cecus (li est) nō
significat inherētiā cecitatis in sorte: eo q̄ cecitas
oi inherētia caret: cū inherere realiū accēntiū sit.
sed significat cōpositionem factam ab intellectu
adequātē seipz per illā obcto sorti. s. carēte virtute
visiua. vñ. s. meta^{ca} in alia l̄ra dī: q̄ ens significās
vitatem p̄positionis: significat quoniam p̄posi
tio est vā. Prima autem significatio entis qd sit
infra videbitur.

Aduerte 2° q̄ l3 nullo intellectu cōsideran
te sortes sit cecus. z per cōsidera
tiōe intellect^{ca} nō fiat magis uel min^{ca} cecus: tñ ce
citas nullo intellectu cōsiderate nullū hēt eē in sor
te. Itāt enī ista duo siml. Qd sic declarat. sorte esse
cecū: ut sic: nō est sorte h̄z aliqd esse subale. ut p3:
nec accēntale: q̄ sortes sit cecus sola absentia visiue
virtutis: que nihil supra sorte addit. vñ cecitas nul
lū eē oīno ponit in sorte. ac per h̄ q̄ absq̄ oi p̄fide
ratiōe intellect^{ca} virtutis visiua sorti nō inest: opz sor
tē nullo intellectu cōsiderate eē cecū. Dubitatio aut
in hac re accidit: q̄ nō recte īspicit q̄ eē cecū non
est eē aliqd s3 carere v̄tute visiua. Exēplū. nauis ca
ret gubnatore nullo intellectu p̄siderate. abntia tñ
gubnātis nullum eē subale aut accēntale ponit in

cō. i. 4. cir
came.

T. c. i. 4.
ca. j. q. 2. in
fi. c. 4. circa
medium.

10. 1. 10. 12
7. 1. 1. 10. 12
1. 1. 1. 10. 12

De ente 22.

naue. vñ nauē esse sine gubnatore extra aiaz: non est eē aliqd: s; nō eē gubnatā. Acgrūt aut eē z fuit entia puatiōes z negatiōes. z ex h q intellectus intelligēs priuationes per habitus: z negationes per affirmatiōes format in seipso rei carētis aliquo mō idoli qdā. Verbi grā. cū intell's format in se idoli qdā nauis gubnatore carētis: qd est ista ppositio mētalis. nauis est sine gubnatore: nō presentia gubnatoris que eē aiaz nihil ponit in aia fit ens: per h q intellect' fecit ipaz ppositiōis terminū aliqū. z cū h eē sit in aia z nullū aliud eē habeat: pñs est q negatiōes huiusmodi z puatiōes non sint entia nisi in aia obiectiue. z sic eaz eē nihil aliud est q; itelligit: quō tñ oia entia rōnis hñt esse.

Circa 3^m dñaz aduertēdū est q cū noia sint signa cōceptuū: fm ordinē cōcipiendi est ordo notandi: ppter ea sic ab ente p mō tanq; a cōposito nobis notiori eēntie notitiā sūpsimus si eēntie nomen ab ente originem habet.

Et quia (ut dictū est) ens hoc modo dictū diuidit per decē generat: opz q essentia significet aliquod cōe oibus naturis per q; diuersa entia in diuersis generibus z spēs collocant sicut humanitas est essentia hominis: z sic de alijs.

In hac scda pricula declarat qd noie eēntie ipoz ter. tali pñe. eēntia significat qdā cōe oib' naturis oīz entū. Cui talē declarationē insinuat: sic ens significat aliqd cōe oib' exñtib': ita eēntia (cū ab illo sumat) significat aliqd cōe oib' gñib' z spēs. z sicut ens significat id qd est in quolibet gñe z q libet specie: ita essentia opz q significet id quo aliqd est in quocunq; gñe z quis specie. hñt enim se ens z eēntia ut qd z quo: cum aut nature rerū sint ille gbus res reponūtur in gñib' z spēs: sequitur q eēntia significat aliqd cōe oib' naturis rez vñ quēadmodū ens pdicat de hoie bone z sñib' que sunt in gñib': ita eēntia pdicat de hūanitate z bouinitate qb' res in generib' reponunt: per nomē ergo eēntie intelligit nā rei sicut per nomē entis id qd habet naturā illā. **QUESTIO. II.**

Circa hāc pculā insurgit dubitatio valde difficilis. an ens z eēntia significant immediate ipa pdicamēta seu naturas eoz: an mediate. In hac dubitatiōe tria agā. Primo declarabit titulus qōnis. 2° adducet opinio Scoti z ipugnabit. 3° ponet opinio sci Thome. **Pro** primo sci to q significare mediate in pposito est significare aliqd mediate aliquo supiori: sicut aial significat spēs suas mediate (mediate. s. nā sensibili) nō eniz aial significat hoiez: nisi q; hō est suba aiata sensibilis. Significare immediate est significare aliqd nō per aliquā nām seu realitatē supiorē: sed per se ipsaz primo: sicut aial significat gradū sensitiuum seu realitatē sensitiuā immediate: ut pz. Vertit ergo in dubiū h. an ens significet aliqū gradū seu aliqū realitatē abstrahibilē a naturis pdicamētalibus cōez eis sicut supius eēntiale suis inferiorib' z sic immediate significet pdicamēta an immediate significet ipsas nās pdicamētales. hec de primo.

Quo ad 2^m Sco. ut colligit ex p sen. dist. 3. q. p^a z 3^a. z di. 8. q. 2^a. opinat q ens significet decē pdicamēta mediate. imaginat enim q a gbuscūq; sñib' sit abstrahibilis vna realitas

obiectiua utriq; cois z pōz utroq; z sic cū suba z accñs hēant similitudinē in ente ab eis est abstrahibilis vna rō obiectalis utriq; cois z pōz tā suba q; accñte que noie entis significat. Qd ut meli^o intel ligat pono pcessuz istarū abstractionū diffuse. Cū eni for. cōueniat cum Platone in hūanitate z nō cū brunello: ab eis pōt abstrahi hūanitas cois z pōz eis. z inde cū hō cōueniat cū brunello in sensibilitate z nō cū plāta ab eis pōt abstrahi aialitas cois z pōz eis. z ide cū aial cōueniat cū plāta in uegetabilitate: z nō cū lapide: ab eis pōt abstrahi vita cois z pōz eis. ide cū viutū pueniat cū lapide in corpeitate z nō cū itelligētijs ab eis pōt abstrahi corpeitas cois z pōz eis: inde cū corpus cōueniat itelligentijs in subalitate: z nō cū accñtib' ab eis pōt abstrahi subalitas cois z pōz eis. inde cū suba cōueniat cū accñte in entitate reali z nō cū entibus rōnib': ab eis est abstrahibilis entitas cois z pōz eis. z cū hec realitas ultio abstrahibilis sit illa quā significat ens immediate: opz q pdicamētales realitates seu nature mediate subentis significatiōe claudant. **Ad** hāc positionē cōfirmādā multa possent adduci media: que ne digrediamur ad analogiā entis z cōparationē transcendētū ad pdicamēta: an. s. sint eoz pdicata qditiua uel nō: omittē^o pro nūc: q; ista spāles erūt de his qōnes. **Contra** hāc opinionē arguo duplīter. p auctoritate Ar^{is}. 8. meta^a. tex. cōmē. 16. ubi solūes qōnem qre qditas sit vna. dicit q in substantijs sepatis nō est querēda alia cā: q; in eis nō est nisi forma que statim seipsa est ens z vnu. quēadmodū ens statim seipso est suba z quātitas z cetera pdicamēta: nō expectās aliud faciēs ipm nās pdicamētales. ex qua auctoritate arguit sic. ens significat quādā realitatē pōrē pdicamētis. g expectat aliqd pñs ipsum ad pdicamenta. pñtia nota. pñs autē est p Ar^{is}. 8. a destructiōe pñtis ad destructionē antis ens nō significat realitatem pñtōrē pdicamētis. **Secdo** arguit auctoritate cōmētatoris. 10. meta^a. cō. 18. dicentis q hoc nomē ens vñū significat id qd significat in pdicamento sube z qñtatis z qñtatis pma significatiōe sine medio z nō mediate aliq; cōi: qd clarius. **Rōne** nō arguo: q; oportet egredi limites. hec de scdo.

Quo ad 3^m pono opinionē sancti Thome ex duab' cōclusionib' eliciendā. Quarū p^a est ista. ens significat vñū cōceptuz for malē cōez i repñtādo sube z accñti dō z creature.

Secunda est ista. ens significat ut cōceptū obiectalē aliqd reale inuentum in oib' gñib': distinctū fm rōnē a ppñs cōceptibus obiectalibus oīz generū: nullū gradu supia naturas genericas específicas z indiuiduales expmēs. **Pro** intelligentia terminoz nota q concept' est duplex: formalis z obiectalis. Cōceptus (formalis) est idoli quoddā qd itellect' possibilis format in seipso representatiuū obiectaliter rei intellecte: qd a phis uocat intētiō seu cōceptus: a theologis vō uerbū. Conceptus autem (obiectalis) est res per cōceptū formale representata in illo terminas actū intelligendi. Verbi grā. conceptus (formalis) leonis est imago illa quā itellect' possibilis format de quiditate leonina cum vult ipsaz intelligere. Cōceptus vō (obiectalis) eiusdē est natura ipsa leonina representata z intellecta. Nec putandū est cū dicit nomē significare conceptū q; si

ca. 2. q. 3.
ca. 4. circa
me. in qdaz
dubio.

L. 8.

Scot. j. di.
3. q. 1. z 3. z
di. 8. q. 2.

gnificet alterū tñ: significat enī leonis nomē conceptū utriusq; (lz diuersimode.) est nāq; signū cōceptus formalis ut medij: seu quo: z est signū conceptus obiectalis: ut ultimi: seu qd. Unī idem est log de conceptu entis z de significatiōe ei⁹. ¶ Probo ergo cōclusionē primā tali medio. oīa similia q̄cūq; similitudinē etiā analogā seu imitatiua fm id in quo assimilant. pñt per eadē imaginē representari sed de⁹ z creature suba z accñs hñt similitudines inter se saltē analogā. g fm id in quo assimilantur possunt per eandē similitudinē repñtari. Sz assimilant in eē. ergo eadē similitudinē poterūt representari in q̄tū hñt eē: silitudo illa est cōcept⁹ formalis entis. g zc. pcessus clarus est: z ppositiōes ab oib⁹ sunt cōcesse: cū maior fuerit dilucidata: quam sic ex notiorib⁹ suadem⁹. Ubicunq; inuenit agens pducere sui similitudinē in alio: si id aliud pducatur aliud simile sibi fm id quo ipsum assimilatur p. opz 3^m assimilari utriusq; ea rōne: qā qd est simile alii cui in eo qd illud est alteri simile est simile utriusq; sicut spēs for. in oculo meo pducta ab imaginē for. in speculo est similitudo repñtatiua utriusq; z figure for. in speculo a qua imēdiatē est causata: z figure for. in seipso a qua est mediatē causata. Sz ita est mō q; iter hñtia analogā similitudinē deuz z creaturā: suba z accñs: repñtatur huiusmodi habitudo in ordie ad cōceptū formale. igit zc. fit at h sic manifestū exēplari: sapiētia diuina pducit sapiāz humanā: que est qdā sui silitudo (ip̄fecta tñ) sapiā aut humanā pducit silitudinē sui in intellectu nro: que nihil aliud est q̄ sapiā in eē intētiōnali: sicut sapiā extra est sapiā in eē nāli. Cū autem similitudo ista sapientie in intellectu repñtet sapiētia humanā fm id quo illa assimilatur sapiētie diuine: qā repñtat eā fm ppiā rōnē formale. segtur de necessitate q; hec vnica silitudo repñtat utraq; humanā. s. z diuinā. utpote que silis est utriusq; lz ab humana sit imēdiatē exēplata: a diuina mediatē. Ex hoc exēplo in terminis spālibus: intue re ppositū nostrū in terminis trāscēdentib⁹ qualis est ens. Cū enī esse creature assimiletur esse diuino a quo exēplatur est: z eē accidētale assimiletur eē subali a quo emanat: similitudo pducta in intellectu ab eē substantiāli: siue accñtali in q̄tū assimilant erit oīz repñtatiua imago. z cū cōcept⁹ non requiratur ad intellectionē nisi ut obiectalr repñtet rē. vnico cōceptu intellectus in deū z creaturā in eo q; ens fere. z silit in subam z accñs. Nec oportet ponere plures conceptus z multiplicare entia si ne necessitate. Q; aut h sint nō solū fm mentē sci Tho. dicta: s; et fm exp̄ssaz sniaz p3 in. q. dis. de potētia dei. q. 7. ar. 5. in corpe. Unī hāc rōnē accēpi: z in eadē. q. ar. 6. ubi circa finē corpi. q. adducit exēplū de speculo: z dicit exp̄sse: q; sic se h3 cōcept⁹ noster ad deū z creaturas sicut spēs rei vise in speculo: ita q; deus se h3 ut res pducēs similitudinē suam in speculo: creatura ut spēs in speculo: cōcept⁹ nō ut silitudo extracta a specie in speculo utriusq; representatiua. Unde nullus mētis cōpos potest hoc negare in eius via.

Conclusio secūda h3 tres ptes. Quo ad primā declarat sic. conceptus obiectalis entis est id qd repñtat per ei⁹ cōceptus formalē: s; ei⁹ cōcept⁹ formalis repñtat id in quo assimilant oīa entia realia: qd opz in eis eē. g cōcept⁹ obiectalis entis est aliqd reale inuentū in oibus.

2ª ppositio assumpta lz patere possit ex dictis. tamē declarat adhuc sicut conceptus formalis aīalis repñtat fundamētū similitudinis generice z cōceptus formalis hoīs repñtat fundamētū similitudinis specificē: z utrū quelibet imago coīs plurib⁹ in representādo representat fundamētū similitudinis inter illa plura: ut p3 in exēplo supra posito de specie in oculo causata a specie for. in speculo. qm̄ illa repñtat non similitudinē inter spēm in speculo z for. cū sit relatio: sed fundamētū illius similitudinis: puta qualitates z lineamēta que sunt in utroq; sic cōceptus entis formalis representat fundamētū analogice similitudinis inesse inter oīa entia realia existētia: qd in oibus esse absq; opere intellectus ex eo p3. vñ q; similia sunt extra animā: cūz hoc fundamētū representatū sit conceptus obiectalis entis ut dictū est. p3 cōceptū obiectalē entis esse aliquid reale inuentū in oib⁹: qd erat in prima parte conclusionis positi. ¶ Scda pars cōclusionis sequitur ex ista. si enī conceptus obiectalis entis inuenit in oibus: z nullus cōceptus obiectalis ppius substantie aut accidentis inuenit in oibus. consequens est q; nō oīno sint idē: z q; saltē rōne distinguat concept⁹ entis a ppijs oīz conceptibus obiectalibus: qd erat scda ps conclusionis. ¶ Tertia ps eiusdē sic declarat. si concept⁹ obiectalis entis eēt aliquis gradus supra gradus specificos z genericos: tūc cōsideratis p̄cise gradib⁹ specificis z genericis cū eoz p̄cise passionib⁹ nō eēt in eis ut sic inuenire passionēs entis. hoc est falsū. ergo a destructione pñtis zc. cōsequētia declarat. q; enī animal dicit aliū gradū ab hoīe. ideo homini fm differētiā cōceptū p̄cise nō insunt passionēs aīalis: ut ostendit falsitas istius reduplicatiue hō in q̄tū rōnalis est bipes. circuloquēdo per li bipes passionē aīalis ppiā. z silit si ens dicit aliū gradū a suba. segtur q; cōsiderata p̄cise rōne cōstitutua sube: suba nō est vna nec uera nec bona zc. que nomināt passionēs entis zc. falsitas cōsequētis pbat sic. hō in q̄tū rōnalis p̄cise est vñ qd vnitate: que est passio entis. hō in q̄tū rōnalis dicit aliū gradū ab ente (fm te p̄ quem arguo.) ergo passio entis cōuenit alijs gradib⁹ ab ente p̄cise: ut sic acceptis: qd est oppositū pñtis. p^a ppositio assumpta hētur ex Sco. in 2° sen. di. 3. q. j. tenēte vnitatē mediā minore vnitate numerali z maiore gñica esse passionē entis: z seg nāz specificā rōnē ultie diē. Manifesta quoq; sit sic pñtic eadē ppō. hō in q̄tū rōnalis est indiuisibilis formalr. supposito q; rationale sit ultia diā. g hō in q̄tū rōnalis ē vñ formalr. vnitas enī nil aliud est q̄ indiuisio. Sz de b (cū de vnitate nāe age) amplior erit fmo. Nunc aut sufficiat q; in gradibus specificis p̄cise acceptis z silit gñicis: est inuenire passionēs entis: qd erat pbatū: z pñter q; ens nō significat distinctū gdu a naturis specificis z gñicis: qd erat tertia ps pñis.

Sed tunc ex quo res significata per b nomen ens est aliquid inuentū in omnibus: z non est gradus distinctus contra specificos z gñicos: declaratū sup̄est quid sit. Qd sic declarat. gradus q̄cūq; gñic⁹ uel specificus: ul' differēntialis: uel indiuidualis h3 in se: vñ multj modis cōcipi possit: z fm q; qlibet gradus est hñs esse: noīe entis importatur. z ad conceptum obiectalem entis pertinet. fm vō q; absolute talis uel talis gradus cōsideratur nomine ppiio significat: z

2. d. 3. q. j. in c. q. c. me.

infra ca. 4. q. 6.

po. q. 7. ar. 5. q. 6. c. fi.

De ente zc.

conceptus obiectalis illius est. v. g. humanitas ex sua propria perfectione formalis: qua distinguuntur a reliquis universis perfectionibus. h3 q per conceptum formalem humanitas repñtet et cognoscatur et significet humanitatis nomine. humanitas. ut sic etiam h3 q sibi debeat: seu conveniat esse quiditativum: et actualis existit: et sic repñtatur conceptu formali entis tanq3 pars sui obiectalis conceptus et entis nomine significatur. Si autem alia hec duo in se h3: et sic de alijs. Unde conceptus obiectalis entis sunt nature generice et specificice ut hñtes esse. sic enim fundat analogam similitudinem: de qua loquimur. et propterea ens et passionem eius in quolibet gradu precise accepto salvant. quilibet enim gradus ut sic h3 in se unde sit: et indivisus sit et conformabilis intellectui et appetitui etc. qd a ponentibus ens abstrahibile a gradibus specificis et genericis salvari non potest. **¶** Quid autem hec sint secundum doctrinam sancti Thome. diligenter intuentem eius doctrinam. censorem constituo. Infra tñ cum de analogia entis agatur hic ostendemus: pro nunc satisfaciant hec dicta. presertim qd tñ prima q3 secunda pars conclusionis ex precedenti conclusione sequitur: quia constat esse. **S. Thome.** **¶** 3ª autem pars ab omnibus Thomistis asseritur unanimiter. Sic q3 pars qualiter ab omnibus entibus utpote similibus abstrahibilis est conceptus entis: non modo scotistico. et patet qualiter sit verum quod hic. **S. Thome.** dicit. **¶** essentia significat aliquid commune omnibus naturis omnium generum et specierum. non enim intendit qd essentia significet aliquam naturam communem omnibus naturis: sed qd significet omnes naturas ut assimulant in hoc qd entia sunt. quilibet enim nature ut sunt (quibus res sunt) essentie ratione habet: sicut quilibet res habet rationem entis ut sunt habentes esse seu quod sunt.

¶ Et quod illud per quod res constituitur in proprio genere vel specie: est quod significatur per definitionem indicatam quod est res. Unde est qd nomen essentie a phis in nomen quiditatis mutatur. et hoc est quod phis in. 7. metaphysice frequenter nominatur: quod quid erat esse. i. hoc per quod aliquid habet esse quid. Dicitur et forma secundum q per formam significatur perfectio: vel certitudo uniuscuiusque rei: sicut dicit Avicenna in. 2. metaphysice sue. Hoc etiam alio nomine nã dicitur accipiendo nã secundum primum modum illorum quatuor modorum. quos Boetius de duabus naturis. assignat secundum. s. q nã dicitur esse illud quod quocumque modo intellectu capi potest. non enim res intelligibilis est nisi per suam diffinitionem et essentiam. et sic etiam dicit phis in. 5. metaphysice. qd omnia subiecta sunt nã. Nomen autem nã hoc modo sumpte videtur significare essentiam rei secundum q h3 ordinem vel ordinationem ad propriam operationem rei. cum nulla res propria destitueret operatione. Qualitatis vero nomen sumitur ex hoc qd per diffinitionem significatur. Sed essentia dicitur secundum q per eam et in ea res habet esse.

¶ In hac 3ª parte huius capituli declaraturus quod differant nomina essentie inter se: enumerat quatuor eius nomina. primo. s. essentia: quiditas: quod quid erat esse: forma et nã. quorum ratio et dicta satis clare ac manifeste sermone in littera tradit adeo ut addere non sit opus. **¶** Nota tñ circa id quod de Boetio asseritur qd Boetius in libro

de duabus naturis et una persona christi. nã quadrupliciter accipi dicitur. p^o oẽ intelligibile. 2° omnis substantia. 3° principium intrinsecum motus. 4° specifica essentia seu differentia. quos modos (si Boetium non habes) vide si placet in 2° sen. **S. Thome.** di. 37. q. 1. ar. 1. primo modo accipit hic naturam. **S. Thome.** quoniam sic communis est essentia subalibus et accidentalibus genericis et specificis etc. **CAP. II.**

¶ Ed quod ens absolute et primo dicitur de subiectis: et posterius: et secundum quod de accidentibus: inde est qd essentia proprie et vere est in substantiis: sed in accidentibus est quodammodo et secundum quid etc.

¶ Expedito primo proposito exequens in hac secunda parte tractatus quod essentia in diversis diversis modis inveniatur. qd secundo loco propositum erat. **¶** Pro declaratur quomodo essentia inveniatur in subiectis compositis in tribus capitulis. 2° in subiectis separatis duobus capitulis. 3° in accidentibus. unico capitulo. **¶** Circa substantias compositas tria declarantur in illis tribus capitulis. In primo quod sit essentia substantiarum compositarum. In secundo quod differat iter se essentie substantiarum compositarum. In tertio quod se habeant ad intentiones logicas. In cipiens autem exequi in hoc capitulo quod essentia in diversis diversis modis inveniatur. **¶** Primo hoc declarat in communi omnes essentias universi adinvicem comparando duabus comparationibus. 2° quid sit essentia substantiarum compositarum tribus conclusionibus negativis et quarta affirmativa. 3° movet dubitationem quandam circa conclusionem affirmativam et soluit eam. facit primo comparationem primam inter essentias substantiarum et accidentium tali conclusionem. Substantia vere et proprie habet essentiam: accidens autem secundum quod. quam sic probat. unumquodque sicut est ens. ita habet essentiam: sed substantia est ens simpliciter: accidens vero est ens secundum quid. ergo substantia habet essentiam simpliciter. accidens autem secundum quid. maior ex dictis in precedenti capitulo pars. minor habetur. **¶** 2° meta^o in principio. tamẽ sic probatur in littera. illud est ens simpliciter de quo ens absolute et primo predicatur. et illud est ens secundum quod de quo ens posterius: et secundum quod dicitur: sed de substantia ens dicitur absolute et primo. de accidente autem posterius et secundum quid. ergo substantia est ens simpliciter accidens vero secundum quid. **¶** QVESTIO. III.

¶ Circa hanc particulam dubitatur an ens per prius dicatur de substantia et posterius de accidente: an univoce de utroque. In hac questione ne quatuor agenda sunt. **¶** Primo declarabitur titulus. 2° ponetur opinio Scoti. 3° arguitur contra illam. 4° ponetur opinio. **S. Thome.** 5° respondebitur argumentis in oppositum. **¶** Quo ad primum sciendum est: qd aliquid dupliciter contingit de aliquibus predicari per prius et posterius. Uno modo secundum esse illius predicati. Alio modo secundum propriam rationem eiusdem. Illud dicitur predicari analogice (secundum esse) quod perfectius habet esse in uno quam in alio. et sic omne genus predicatur per prius et posterius de suis speciebus: eo qd perfectius esse necessario habet in una specie quam in alia. unde **L. 2. meta. 12.** dicit qd prioritas et posterioritas specierum non impedit unitatem generis. et hoc modo non querimus hic. per se enim notum est omnibus qd ens perfectiori modo est in substantia quam in accidentibus. et qd hoc modo predicatur per prius et posterius. **¶** Illud vero dicitur

c. 2. q. 3.

L. c. 12.
L. c. 20.

Cap. 2. post
mediu.

L. c. 5.

Paru post
principiu.

2. d. 37. q. 1.
ar. 1.

Cap. 2. m.

Ca. 5. 7. 6.
cap. 7.

L. c. 2.

L. 2.

predicari analogice: seu per p[ri]us et posterius s[ecundu]m ratione[m]
p[ri]m[am]: q[uo]d de vno predicat sine respectu ad aliud. de
altero v[er]o n[on] nisi in respectu ad aliud. v. g. sanu[m] p[re]di-
catur de aiali sine respectu ad dietam medicinam et
urinam. de istis v[er]o predicat n[on] nisi in respectu ad aial.
d[icitu]r eni aial sanu[m] absq[ue] additio[n]e aliq[ui]d. urina v[er]o non
dicit[ur] sana: nisi q[uia] est signu[m] sanitatis exi[st]entis in aiali
et dieta fil[ter] n[on] est sana: nisi q[uia] est co[n]servatiua sani-
tatis. et sic de alijs. Cu[m] eni diffinies sanu[m] p[re]dicatu[m]
de aiali n[on] ponas in ei[us] diff[er]entia respectu ad aliq[ui]d
ho[mo]r[um]. Cu[m] aut[em] diffinies sanu[m] p[re]dicatu[m] de urina in dif-
finitio[n]e ei[us] p[ro]pones respectu ad sanitat[em] aialis cum
ipa aialis sanitate. et fil[ter] in diff[er]entia diete et medici-
ne in eo q[uod] sane sunt. dices eni (ut ia dictu[m]) q[uod] uri-
na est sana: in eo q[uod] signu[m] est sanitatis: dieta in eo
q[uod] co[n]servatiua: et medicina in eo q[uod] ca[usa] est illi[us]: et B
mo v[er]itur hic in dubiu[m] an ens p[re]dicet analogice:
ita q[uod] absolute p[re]dicet de suba: de acci[n]tib[us] v[er]o n[on]
nisi relatiue ad suba: q[uo]d id[em] est: q[uo]d q[ue]rere utru[m] sub-
st[an]tia in eo q[uod] ens n[on] includat acci[n]s. acci[n]s v[er]o in eo
q[uod] ens includat suba: et in B p[re]det tota q[uo]d iter nos
et scoti: q[ui]a acci[n]s in eo q[uod] acci[n]s includere suba ab
oib[us] co[n]cedit[ur]: s[ed] n[on] acci[n]s in eo q[uod] ens. hec de p[ri]mo.

Quo ad 2^m Scotus p[ro]p[ri]u[m] dist[inct]io[n]is. 3. q. 1. et 2. 3.
et dist. 8. q. 2. ponit hac p[ro]p[ri]etate: ens est vni-
uocu[m] sube et acci[n]ti deo et creature: et p[ro]bat eaz sic.
ois intellectus certus de vno co[n]ceptu et dubius
de diuersis h[ab]et co[n]ceptu[m] de quo est certus alium a
co[n]ceptu de quo est dubius. intellectus q[ui]q[ue] p[ro]t e[ss]e
certus de deo seu de p[ro]p[ri]a passio[n]e: q[uod] sit ens: dubi-
tando an sit ens finitu[m] uel infinitu[m]. siue an sit suba uel
acci[n]s. g[ener]aliter conceptus entis est alius a co[n]ceptibus istis
et ita neutru[m] est ex se: sed in utroq[ue] illo[rum] includit[ur]:
ig[itu]r vniuocu[m]. p[ri]ma p[ro]positio p[er] ex terminis: mi-
nor[em] v[er]o exp[er]ientia docet. T[er]cio sic: ens n[on] est vni-
uocu[m]: g[ener]aliter deus n[on] est a nobis n[on]aliter co[n]f[er]ibilis ali-
quo co[n]ceptu simplici. hoc est falsu[m]. g[ener]a[li]t[er] destructio
ne co[n]sequen[ti]s et c[on]tra. p[ro]bat. nullus co[n]ceptus est
p[ro]ducibilis in intellectu n[ost]ro qui n[on] co[n]tineat e[ss]en-
tialiter uel virtual[ite]r in ob[ie]cto relucen[te] in fantasma-
te: sed conceptus n[on] vniuocu[m] deo et ob[ie]cto relucen[te]
in fantasmate est n[on] co[n]t[en]tus t[ame]n e[ss]ential[ite]r q[uod] vir-
tualiter in ob[ie]cto relucen[te] in fantasmate. g[ener]aliter nullus
co[n]ceptus est p[ro]ducibilis in intellectu n[ost]ro nisi sit vni-
uocu[m] ob[ie]cto relucen[te] in fantasmate: hoc a[ut]e[m] est crea-
tura. g[ener]aliter ois p[re]ceptus simplex q[ui] h[ab]emus de deo est
vniuocu[m] creature: et p[ro]ter co[n]ceptus entis. maior
p[er] minor declaraf: q[uod] ob[ie]ctu[m] creatu[m] co[n]tinet e[ss]entia-
liter conceptu[m] increatu[m]. ut de se notu[m] est. nec vir-
tualiter: q[uia] p[ri]us n[on] includit virtual[ite]r in postero-
ri: sed econuerso. T[er]tio sic. ois ing[er]itio meta-
physicalis de deo p[re]cedit co[n]siderando r[ati]o[n]e forma-
le alicuius: et auferendo ab ea i[m]perfectione[m] quam
h[ab]et in creaturis: et reseruando illa[m] r[ati]o[n]e[m] formale[m]: et
attribuendo sibi oino su[m]ma p[er]fectione[m]: et sic ponendo
illa[m] in deo. ergo ois ing[er]itio de deo supponit intel-
lectu[m] h[ab]ere conceptu[m] eund[em] vniuocu[m] q[ui] accipit ex
creaturis. Q[ui]nto sic. ens n[on] est vniuocu[m] sube
et acci[n]ti: g[ener]aliter suba n[on] est a nobis n[on]aliter co[n]f[er]ibilis.
hoc est falsu[m]. ergo et c[on]tra. tenet co[n]sequen[ti]a: eo q[uod] cum
suba n[on] imutet immediate intellectu[m] n[ost]ru[m] ad ali-
qua[m] intellectio[n]e[m] sui: sed t[ame]n acci[n]s sensibile: sequi-
tur q[uod] nullu[m] conceptu[m] quiditatu[m] habere poterit
mus de ea nisi aliq[ui]s talis possit abstrahi a conce-
ptu accidentis: sed nullus talis quiditatu[m] ab-
strahibilis est a co[n]ceptu acci[n]tis: nisi ens vniuocu[m]

acci[n]ti et sube. Hoc aut[em] q[uo]d in ista r[ati]o[n]e assumit. s[ed] q[uod]
suba n[on] imutet intellectu[m] n[ost]ru[m] ad aliqua[m] sui in-
tellectione[m]. p[ro]bat[ur] sic: q[uod] sua p[re]sentia imutat
intellectu[m]: absentia illius p[ro]t n[on]aliter cognosci ab
intellectu q[ui] n[on] imutatur (sicut apparet ex 2° de
aia) q[uod] visus est tenebre cognoscit[ur] q[ui] lux non
est p[re]sens: eo q[uod] t[ame]n visus n[on] imutat. ig[itu]r si intelle-
ctus n[on]aliter imutatur a suba immediate ad actu[m] cir-
ca ipsa: sequeret[ur] q[uod] quando suba non esset p[re]sens
posset naturaliter cognosci non esse p[re]sens: et ita
naturaliter cognosci posset in hostia co[n]secrata n[on]
esse subam panis q[uo]d est manifeste falsu[m]. Q[ui]n-
to arguit auctoritatibus 2° meta^o p[ro]bans A[ristote]l[em].
causam entitatis et v[er]itatis maxie entia et va assu-
mit hac p[ro]positione: vniuocu[m]q[ue] maxie ip[s]i alio
ru[m] d[icitu]r: s[ecundu]m q[uo]d alijs inest vniuocatio. ens ergo vniu-
ocu[m] d[icitu]r apud A[ristote]l[em] de ca[usa] entitatis. s[ed] deo et alijs: al[iter]
p[ro]cessus A[ristote]l[is] nullus e[ss]et. arguit eni sic. ca[usa] vniu-
oca entitatis et v[er]itatis est maxie ens: et v[er]e de[us] est
huiusmodi. g[ener]aliter A[ristote]l[em]. quoc[un]q[ue] p[ro] meta^o. c. 2. dicit. suba
et qu[ar]itas n[on] h[ab]et i[n]tentione[m] co[n]e[ct]i nisi entis: cuius
quedam sunt quasi sp[eci]es: et quedam quasi acci[n]tia p[ro]-
p[ri]a. Et c. 5° facit argum[en]tu[m] q[uo]d adductu[m] est de co[n]-
ceptu certo: et dubijs. Q[ui]s inquit imaginatur cer-
titudine[m] entis. dubitat aut[em] utru[m] sit ag[ens] uel pati
ens. Algasel in metaphysica sua tractatu p[ro] habet
q[uod] quida[m] hoies putaueru[n]t q[uod] ens n[on] predicat aliud
co[n]ceptu a suis inferioribus dicentes q[uod] e[ss]e acci[n]tis
nihil aliud sit q[uam] e[ss]e sube. M[ul]ta alia argum[en]ta ad-
ducunt ad hoc: sed q[uod] (ut patebit) n[on] p[ro]bant vni-
uocatione[m] sed alietate[m] conceptus entis om[ne]s: et
eti[am] q[uod] ex dicendis: cuilibet ingenioso patebit resp[on]s[us]
sio ad omnia. hec de secundo.

Quo ad 3^m arguo p[ro] sic. nullu[m] vniuocatum in
r[ati]o[n]e sui vniuoci habet aliquid plus q[uam]
reliquu[m] vniuocatu[m]: suba et acci[n]s sunt vniuocata
per te in ente. ergo acci[n]s non habet aliq[ui]d plus
in r[ati]o[n]e sui vniuoci. s[ed] entis q[uod] suba: discursus bon[us]
conclusio v[er]o est falsa. ergo altera p[ro]missa. n[on] ma-
ior: q[uia] illa h[ab]etur (ex antepredicam[en]tis) ergo minor
que est conclusio aduerse partis. falsitas p[ro]p[ri]e ha-
betur. 7. meta^o. ubi d[icitu]r q[uod] in r[ati]o[n]e accidentis inqu[er]it
tu[m] ens ponit subst[an]tia. vnde Co[m]mentator dicit in
co[m]mento tertio: q[uod] sedens et stans n[on] dicunt e[ss]e en-
tia siue suba. p[er] aut[em] q[uod] in diffinitione sube: inqu[er]it
tu[m] ens n[on] ponitur acci[n]s nec suba: eo q[uod] abstrahit
apud eos ab illis. T[er]cio patet 2° falsitas illius p[ro]p[ri]e
ex dictis Antonij trobete: q[uod] in hac q[ue]stio[n]e fatef in dif-
finitione accidentis inqu[er]it tu[m] ens cadere suba. Un-
de et si r[ati]o possit a Scoto s[ecundu]m apparentia[m] solui glo-
sando A[ristote]l[em] (glosa destruente textu) nullo m[od]o pa-
cto p[ro]t ab Antonio trobete solui: eo q[uod] ab ipsa vi-
tate coactus concessit in quolibet suo falsitate[m] con-
clusionis qua[m] Scotus negaret. T[er]cio arguitur
sic: ens est vniuocu[m] p[re]dicatu[m] in q[uod] de plurib[us] dif-
ferentibus specie: in nulla differ[en]tia q[ui]ditatiue in-
clusum: ergo est gen[us]. tenet co[n]sequen[ti]a ex diffinitio-
ne generis: et co[n]ditione app[ro]posita a scoto in p[ri]o sent[entia].
distin. 3. q. 3. ultima eni p[ar]ticula assumptaz exigi
dicit ad gen[us] et b[on]u[m]. et s[ecundu]m A[ristote]l[em]. 4. thopicoz. An
tecedens quo ad p[ri]ma[m] p[ar]te[m] et secunda[m] scoti ibide[m] est.
Quo ad tertia[m] aut[em] probatur sic. Si ens e[ss]et inclu-
sum in aliqua differ[en]tia n[on] ultima: sequeret[ur] q[uod]
addendo d[icitu]r non ultima[m] generi e[ss]et nugatio: hoc
est falsu[m]. ergo et c[on]tra. tenet co[n]sequen[ti]a: q[uod] bis ens po-
neretur eode[m] m[od]o: semel r[ati]o[n]e g[ener]is: et semel ratione

BBB

T. c. 7i.

T. c. 4.

Auic. c. 2.
circa me.

Algasel.

P[ri]ma r[ati]o.

2^a diff[er]entia.

T. c. 2.
T. c. 3.

Vide ad B
p[ro]positu[m]
co[m]m[un]e. hui[us]
doct. 2. p[ro]-
sterioru[m]. c.
6. circa me.
et videas
p[ro]p[ri]a A[ristote]l[is].

Cap. 3.

f. di. 3. q. 3.
in solone 5^a
vniuoca-
tionē entis

differētie. ubi gra si ens includit quiditativē in ra-
tione aīalis z rōnalis: dicēdo aīal rōnale erit nu-
gatio: cū enī prima ps rōnis aīalis sit ens erit rō
ppria animalis ens. a. b. c. Similr cum prima ps
rōnis rōnalis sit ens: erit rō rōnalis ens. d. e. f. z
sic dicēdo aīal rōnale dices ens. a. b. c. ens. d. e. f. z
z cōsequēter pones ens bis: z exp̄sse nugationes
cōmittes. ¶ Nec est opus ipugnare responsionē
Scoti: ubi supra ad h^u argumētū: qz nō est ad ppo-
sitū. ait enim qz sicut dicim⁹ aīal albū absqz nuga-
tiōe: eo qz ens clausum in rōne albedinis denoiat
accītaliter ens clausum in rōne aīalis. ita in pposi-
to dicim⁹ aīal rōnale: eo qz ens clausum in rōnali
denoiat ecētiāl^r ens clausum in aīali absqz nuga-
tione. ¶ Hoc enī nō est ad ppositū. aliud enī est lo-
qui de ente in sua rōne cōi: in qua indistincte vni-
uocant supradicta: z aliud est loqui de ente pti-
lariter accepto. lz enī palliari possit qz ens particu-
latū ad albū z rōnale denoiat ens particulatū ad
animal: nō tñ pōt intelligi qz prima ps rōnis albi
formaliter sumpti denoiat primā partē rōnis aīa-
lis. Ea enī est ens eodē modo sumptū: cū vniuocū
sit: remanet ergo qz nugatio est dicere apud Sco.
aīal rōnale: imo aīal albū eodē mō arguēdo: ut pri-
us utēdo loco nominū eorū rōnib⁹ quiditativis.
¶ Qz si aliquis vim faciēdo in uerbis scoti: forte
dixerit ens nō claudī in rōnali quiditativē z albo:
sz in rōnalitate z albedine: tūc interz sequitur pñ
cipale intētū nostrū: qz. f. ens in nulla dīa includa-
tur quiditativē: qz rōnalitas non est dīa sed diffe-
rentie principiū fm uerā Auicēne doctrinā: diffe-
rentia enī predicat de specie: rōnalitas autem nō:
quare zc. ¶ Tercio arguit sic. Ens est vniuocū
sube z accītis. ergo in rōne sube exp̄sse cadit ens
ergo in diffōne hoīs explicite cadit ens: hoc est in
conueniens z cōtra Ar⁹ 1° z viā cōem. g. zc. Pri-
ma pñtia pbat: ex eo qz oē superius vniuocū expli-
cite cadit in rōne sui ecēntialis inferioris: sicut ani-
mal cadit explicite in rōne hoīs. Secūda cōsequē-
tia pbat ex auctoritate Ar⁹ 1° posita in scōdo libro
thopicoz. illa. f. qñ aliqd ponit in diffinitōe alicu-
ius loco illius: si ponat ei⁹ rō clarioz erit intellect⁹.
cū ergo suba ponat in diffinitōe hoīs: z loco sub-
stantie liceat ponere ei⁹ rōnē: in qua explicite ca-
dit ens ut clarioz sit diffinitio: sequitur qz ens debe-
at poni in diffinitōe hoīs explicite: ut clarioz red-
datur. Nec phibet hoc cōmunissim⁹ ambitus ipsi-
us entis: aut carentia differentiarū. Sicut nec ex
his prohibet ens tanqz predicatū vniuocū z qui-
ditatiuū cadere in rōne sube. Et cōfirmat hoc per
scotū qui in primo sniarū distin. 3. ponit ens esse
primū cognitū cognitione distincta: eo qz ens ca-
dat in conceptu qditatiuo omnī tanqz primū pre-
dicatū quiditatiuū: hec de tertio.

Quo ad 4^m pñcipale prenoto differētiā
inter vniuocū z equiuocū pu-
rum z analogū. Vniuocata sunt: quoz nomē est
cōe: z rō fm illud nomē est eadē simplr. Pura eg-
uocata sunt: quoz nomē est cōe: z rō fm illud no-
mē est diuersa simplr. Analogata sunt quorū no-
mē est cōe: z rō fm illud nomē est aliquo mō eadē
z aliquo mō diuersa seu fm qd eadē: z fm qd di-
uersa. Verbi gra. aīal z medicina sunt analogata
sub sano: vñ hñt illud nomē cōe. utrūqz enī illorū
dicim⁹ sanū. diffō aut eoz inquantū sana sunt: est
aliquo mō eadē: z aliquo mō diuersa. aīal enī in-

quantū sanū est hñs sanitatē: medicina inq uatū sa-
na est cā sanitatis. sunt enī eadē aliquo mō iste dif-
finitōes: qz in oib⁹ includit sanitas: z sūt diuerse
aliquo mō: qz diuersis modis sanitatem respiciūt.
vñ analogū est mediū inter purū equiuocū z vni-
uocū: sicut inter idē simplr z diuersum simplr ca-
dit mediū idē fm quid z diuersum fm qd: z sicut
mediū sapit nām utriusqz extremi. dicit enī quodā
modo plures rōnes z quodā mō vñ. pp qd inue-
nit qñqz apud illustres phos: qz analogū dicit plu-
res rōnes: z qñqz qz dicit vñā rōnē. ¶ Nota 2° qz
duplicita sunt analogata. Quedā fm determinatā
bitudinē vñ⁹ ad alterū. Quedā fm pportionali-
tatē. exēplū. suba z accīis sunt analogata p modo
sub ente. Deus aut z creatura 2° mō. infinita enim
est distantia inter deū z creaturā. Differūt aut hec
plurimū: qm analogata p mō ita se hñt qz posteri-
us fm nomē analogū diffinit per suū prius. puta
accīis inquantū ens per subam. Analogata vñ 2°
mō nō. creatura enī inqz tū ens nō diffinit per de-
um. vñ analogata p mō hñt nomē cōe: z rōnē fm
illud nomē fm qd eadē: z fm qd diuersam: per lz
qz analogū illud simplr. i. sine additiōe aliqua de
primo dī: de alijs vñ nō: nisi diuersimode respiciē-
do p^m qd cadit in eoz rōnib⁹: sicut in exēplo de sa-
no manifestū est. Analogata vñ 2° mō hñt nomen
cōe z rōnē fm illud nomē aliquo mō eadē: z ali-
quo mō diuersam: nō pp lz qz illud simplr dicat de
primo z de alijs relatiue ad pñmū: sz hñt rōnē ean-
dē fm qd pp idētatē pportiois que in eis inue-
nit. z fm qd diuersam: pp diuersitatē naturarū sup-
positarū illis pportioib⁹. Exēplū. forma z mā sub-
stantialis z forma z mā accītiuz sunt analogata
quedā sub noib⁹ forme z mae: hñt enī nomen cōe.
puta formā z mām z rōnē fm nomen forme siue
māe eadē z diuersam hoc mō: qz forma subalis
ita se hñt ad subas: sicut forma accīstalis ad accīis:
sūlr mā sube se hñt ad subam: sicut mā accītis ad
accīis. utrobiz enī salua idētitas pportionuz cū
diuersitate naturarū z vñitate noīs. hunc modū
analogie exp̄mit cōmētator. 12. meta^{cc} cōmēto. 28.
z clarius cū Ar⁹ 1° p ethicor. c. 7.

Quibus sic plibatis pono duas pñes. Pri-
ma est: ens analogie utroqz mō
analogie dī de suba z accīte. 2ª cōclusio: ens dici-
tur de deo z creatura 2° mō tñ. ¶ Prima pñclisio
pbari pōt rōnib⁹ factis ptra scotū z maxie prima.
Auctoritatib⁹ aut Ar⁹ 1°. 4. meta^{cc}. textu cōmēti
2. z cōmētatoris ibidē. exp̄sse enī ibi dī: qz ens
nō est vñū sz ad vñū. 12. quoz meta^{cc}. textu cōmē.
28. exp̄sse dī. qz principia predicamētoz nō sūt ali-
quo modo eadē: nisi fm pportionē. Sup qua au-
toritate pōt argui sic. illa nō sūt vniuoca que nul-
lā idētitatē hñt nisi pportiois: sed pñcipia ppria
sube z accītiū sunt hñt: g. zc. minor exp̄sse est in
lra Ar⁹ 1°: maior est nota ex terminis: si enī nullam
aliā idētitatē habēt nisi pportiois: opz qz careant
vñitate vniuoca. Et hec auctoritas est notāda con-
tra scotistas: qz si cōcedāt ens hñe idētitatē analo-
gā dicūt cū lz qz hñt etiā idētitatē vniuocā. cui⁹ op-
positū Ar⁹ 1° dicit: solā idētitatē pportiois inter
principia predicamētoz pones. ¶ Scōda pñclisio
nō aliter pro nūc probet qz auctoritate sci Tho-
me in qñib⁹ de vñitate. q. 2. ar. 2. ubi examinās quō
sciētia sit analogā sciētie diuine z sciē create: ex-
p̄sse fatetur: qz scōdo mō sit analogā z non pmo

Lo. 28. z. 5.
meta^{cc} cō.
12. circa me-
dium.

Capitulum

II.

modo. Un̄ cū ens dī de deo z creatura: hoc mō dī
pporcionabiliter qui exprimit. q̄ sicut deus se hēt
ad suū eē: ita creatura ad suū (sed de his alias cuz
ex pposito tractabim: difficilior loquemur) mō suf
ficiat hec pauca dixisse: ex q̄b inotescere pōt q̄ cō
ceptus entis formalis est vn̄ inēqualiter repitās
eē sube z accētis dei z creature: z q̄ cōcept⁹ obie
ctalis nō hz nisi vnitate pporcionis determinate ex
idēitate termini uel vnitate pporcionabilitatis z
idēitate pporcionū. Ex q̄b elici pōt q̄ cum talis
vnitas apud Aṛ¹⁵. 4. meta¹⁰. sufficit ad obctum
scie: ens nō opz poni vniocū ad hoc q̄ passiones
habeat: z p̄dictionē funder: z reliqua huiusmodi
habeat sibi conuenientia. hec de 4°.

Quo ad 5^m rī dēf ordiate ad argumēta. Et
ad p^m dī: q̄ argumētū illud si aliqd pro
bat: alietatē cōceptus nō vniocationē probat: sic
ip̄emet Scot⁹ dicit: z iō gratis cōcedim⁹ illud: sic
ē Aūicēna qui tenet ens nō eē predicatū qd itati
uū: cōcedit ens dicere aliū cōceptū: nō tñ vniocū
z qd itatiū. Ad 2^m negat p̄ntia. Ad cuius p
bationē dico q̄ aliqd cōtinere virtualr aliud pōt
intelligi duplr. Uno mō sicut cā in virtute sua con
tinet effectū. Alio mō sicut effect⁹ cōtinet virtutes
cāe p̄cipādo illā sic. h̄ stāte minor est falsa: eteniz
effectus q̄libet virtualr cōtinet scō mō deū. Nec
opz q̄ cōtinēs isto mō sit p̄i: imo necio est poste
rius. Q̄ si mihi dixeris q̄ h̄ est abuti uocabulis: qz
apud oēs cōtinere virtualr nō attribuit nisi cause.
Dico q̄ si fiat vis in vbo falsa est maior: eo q̄ daf
triplex modus cōtinēdi. scēntialiter virtualr z p̄i
cipatiue: sicut effect⁹ cōtinet in se cāz. Ad 3^m. cō
cesso toto antecēdēte negat p̄ntia. sufficit enī ana
logia illi⁹ rōnis formalis. Ad 4^m. negat p̄ntia
Ad p̄bōnē dī: q̄ falsū supponit. s. q̄ suba nō imu
tet intellectū per p̄p̄iā spēm. Un̄ ad ei⁹ p̄bōnē dico
q̄ q̄ntitas z accētia in eucharistia agūt z patiunt
totū qd ageret z pateret suba si eēt. sicut enī acce
perūt modū eēndi sube. s. absqz subcto: ita ē agere
z pati ei⁹: z iō ex multis hostijs sensatis gñat in
intellectu spēs itelligibilis sube panis: z ei⁹ qd ita
tiua cognitio: sicut z ad nutritionē agunt ac si eēt
ibi panis: nō enī min⁹ ex illis accētib⁹ nutrimur q̄
ex alijs hostijs nō cōsecratis: sicut nō min⁹ ex con
secratis gñant uermes z cineres q̄ ex nō cōsecre
tis. Un̄ ad argumētū dico: q̄ panis absens imu
tat qm̄ nō est oīno abīs: remasit enī ibi accēs suū:
qd est vice panis: quare nō est simile de visu respe
ctu tenebre. Nec est p̄ nos auctas Aṛ¹: qm̄ hec
oīa h̄nt locū ubi ē simplr abītia obcti quā hic nō
pcedim⁹ quo ad opatiōes. Ad 5^m dico: q̄ qz me
diū cōparatū vni extremoz: ut oppositū induit al
terū extremū. ut dī 5° p̄p̄i¹⁰. iō analogū cōparatū
equoco: qd diuersas rōnes simplr sonat: vniocūz
appellatū est ab Aṛ¹ ibi: z merito: eo q̄ utebat
analogo fm̄ id qd hz de vnitate. opz enī ad vificā
dā illā maximā: q̄ cā z effect⁹ nō in sola uoce con
ueniāt: sed in rōne aliq̄ formali eadē aliquo mō in
illis: vñ text⁹ ille nō est p̄ nos. Ad Aūicēnā z
Algaḡelē dico: q̄ nihil cōtra nos dicit: qz alietatē
non vniocationem cōceptus entis insinuant.

Substātiarū vō qdā sūt simplices: z qdā
cōposite: z in utriqz est eēntia: s. in simplici
bus viori z nobiliori mō fm̄ ē q̄ h̄nt eēno
bili⁹: sūt ē cā eo z que cōposite sūt ad min⁹

suba prima: z simplex: que deus est.

Hic ponit 2° cōparatio qua subas inter se cōpat
tali gñe. Sube simplices nobiliori z viori mō h̄nt
eēntiā q̄ cōposite: quā pbat duplr. Primo sic: q̄rū
eē est nobili⁹ eo z eēntia est nobilior: subarū simpli
ciū eē est nobili⁹ q̄ cōpositarū. ḡ eēntia substātia
rū simpliciū est nobilior. 2° sic. cā (supple) effecti
ua nō vniocā hz nobiliorē eēntiā suo effectū: sub
stātia simplex saltē p^a est hī cā cōpositarū: ḡ suba
simplex est p̄fectionis eēntie q̄ cōposita.

Ad euidētiā hui⁹ p̄tis nota: q̄ ut hēs a scō Tho
ma. 4° s̄niap. di. xi. q. 2. ar. j. ad p̄mū: simpli
citas nec p̄fectionē simplr nec ip̄fectionē sonat.
res enī ex eo q̄ simplex nō hz p̄fectionē maiorē:
sed ex eo q̄ talr simplex. i. simplicitatē subsistēte
hz. Un̄ mā p^a est simplicissima: z forme accētiales
sunt simplices. z tñ nō sūt perfectiores subijs cō
positis. Et iō cū dicim⁹ subas simplices eē p̄fectio
res cōpositis: intelligas nō de q̄buscūqz simplici
bus substātijs: s. de simplicib⁹ subsistentib⁹ in sua
simplicitate: q̄les sunt sube sepate omnes.

Propterea caueto hic opinionē Scoti
in p̄ s̄niap. di. 8. q. p̄ dīcen
tis simplicitatē eē p̄fectionē simplr. Ut aut vitatez
tutari: ac falsūz impugnare scias: notato qd sit p̄fe
ctio simplr. P̄fectio simplr (apud Anselmūz
monologio. is.) est que in vnoquoqz melior est ip̄a
q̄ nō ip̄a. Slosa sic. (In vnoquoqz) in quātū est in
diuiduū entis. i. h̄ ens: nō in quātū est indiuiduū hu
ius uel illi⁹ nāe. puta. hic hō: aut hic angelus (meli
or est z c.) qz cōparatiū includit suū positiūz. iō
melior est. i. bonitatē seu p̄fectionē meliorem ponit
(q̄ non ip̄a). i. q̄ qdlibet sibi icōpossibile: ita q̄ (li
nō ip̄a) nō teneat p̄dictorie: sed incōpossibilr. Un̄
p̄fectio simplr exigit duas p̄ditiōes. p̄ q̄ dicat p̄fe
ctionē. 2° q̄ illa p̄fectio in indiuiduo entis sit meli
or q̄ qdlibet sibi in eo incōpossibile. Propter defe
ctū enī p̄me cōditiōis tā relatio q̄ negatio a p̄fe
ctiōib⁹ simplr excludit. Propter vō defectum scōe
rōcinari: ridere: latrare: z hī p̄fectiōes simplr nō
sunt: qz ista z si sint meliora in indiuiduo hui⁹ uel
illi⁹ nāe: nō tñ entis. Dixim⁹ q̄ (li nō ip̄a) tenet in
cōpossibilr z nō p̄dictorie: qz alr oē positiūz esset
p̄fectio simplr: qz in indiuiduo entis meli⁹ est posi
tiūz qdlibet quolibet p̄dictorio formalr sumpto.
Nec sufficitenus cōsideres primā cōditiōnē: qm̄
p̄ defectū eius simplicitas nō dicit p̄fectionē sim
pliciter. Simplicitas enīz nihil aliud est q̄ nega
tio cōpositiōis. vñ nō est p̄fectio: s. negatio ip̄er
fectiōis. Propter ea z deficit talis modus arguē
di. In indiuiduo entis qdlibet icōpossibile simpli
citati dicit ip̄fectionē. ḡ ip̄a simplicitas est meli
or in vnoquoqz q̄ nō ip̄a: z p̄nter p̄fectio simplr.
opz enī addere in antecēdēte: z ip̄a dicit p̄fectio
nē: qd falsū est: qz negatiūz p̄dicatū est. Potes
aut cōtra Scoti positionē arguere sic. Nulla p̄fe
ctio simplr saluatur in relōne. ut relatio est: simpli
citas aut saluat in relōne: ut relō est (ad) siqdē est
simplicissimū: nullā enī cōpositiōnē icludit (z ulr
fm̄ Scoti oīs dīa ultia relōnis) ḡ z c. maior p̄z
ex eo q̄ relō ut relō: nec p̄fectionē nec ip̄fectionē
nē sonat apud nos z Scotū. P̄terea: qd diui
dit per quātū z nō quātū nō est p̄fectio simplr:
p̄z ista. qz implicat q̄ aliquid sit nō quantūz z per
fectio simplr. Sed simplicitas diuiditur per quā
tū z nō quātū. ḡ z c. p̄z minor: qz diuidit in simpli

ciatē relatiuā z absolutā: simplicitas aut relati-
ua est nō q̄ta. ¶ Si dicatur ad ista: q̄ rel'o forma
liter sumpta nō est simplex. sed simplicitas predi-
catur de ea denotatiue. hoc nō euadit argumēta:
q̄ simplicitas relatiua est passio rel'onis fm hoc:
aut modus intrinsecus. Impossibile est autē q̄ al-
terū horū sit perfectius eo cuius est: ut arguat sic.
Nulla passio est maioris entitatis subcto suo. sim-
plicitas denominās relationē est eius passio: si-
cut vniu'ersaliter passio superioris est passio infe-
rioris: l3 nō primo. ergo simplicitas relationē de-
nominās nō est maioris entitatis rel'one: sed rel'o
nō est quāta. ḡ simplicitas relatiua nō est quāta: ḡ
nec perfectio simplr. Stat ergo assumptū uerū. s.
q̄ simplicitas diuidit per quātū z nō q̄tū. ¶ Si
militer arguere potes: si dicat q̄ simplicitas sit mo-
dus: q̄ tñ min' cōsonū vitati vī. Sube ḡ imāles
(nō rōne simplicitatis sūt perfectiores eētīs sub-
stātiarū cōpositarū) sed rōne simplicitatis subsistē-
tis: z adunātis in se tāta pfectionem: ita indiuisē
qua gaudent.

¶ Sed q̄ illarū substātiarū eēntie sūt nobis
magis occulte: iō ab eētīs cōpositōz inci-
piendū ē: ut a faciliōribus cōueniētiōz fiat
disciplina. In subijs igit cōpositis forma z
mā note sunt: ut in hoīe aīa z corpus. Non
aut pōt dici q̄ alterū eoz tñ eēntia dicatur
eēntia. ¶ Eni mā sola nō sit eēntia planum
est: q̄a res per suā eēntiā cognoscibilis est:
z in specie ordinat uel in genere: mā autem
nō est cognitionis principuz: nec fm cām
aliquid ad spēm uel ad genus determinat:
sed fm id solum quo in actu aliquid est.

¶ In hac 2ª parte capituli qd sit eēntia in substā-
tijs cōpositis declaraturus: q̄ a notiorib' incōhā-
dū est q̄nē hanc negatiuā ponit: materia sola non
est eēntia sube cōposite: quā duplici rōne probat.
¶ P^{ri}a est talis. Illō qd est eēntia sube cōposite
est principū cōgscēdi illā: sed mā sola non est p^{ri}-
cipiū cōgscēdi illā. ḡ materia sola nō est eēntia sub-
stantie cōposite: maior pz ex eo: q̄ vniūquodq̄ per
suā eēntiā cōgscit qd itatiue. vñ oēs alie cognitio-
nes oriuntur. minor hētur ex 9° meta^o. ubi dī q̄
p^{ri}ncipiū cognoscendi est actus z non potētia. ¶ 2^a
rō est: eēntia sube cōposite est id quo res ponit in
genere z specie: sed mā sola nō est id quo res ponit
tur in ḡne z specie. ergo materia sola non est essen-
tia substātie cōposite. Maior est euīdēs inducē-
do in singulis. sōz. eni per suā nām in specie huma-
na collocatur: similiter in genere animalis: z sic de
alijs. Minor pbat: q̄ id quo aliqd in specie re-
ponit: opz q̄ actuale sit: eo q̄ est principū distin-
guendi ipm ab alijs spēb': z collocandi ipsum in
tali gradu vniuersi: materia autem sola actualita-
tem non includit.

¶ Neq̄ ē forma tñ sube cōposite essentia
dici pōt: quāuis qdā hoc asserere conent.
ex his enī que dicta sunt pz: q̄ eēntia est id
qd per diffinitionē rei significat. Diffinitio
aut subarū nālū nō tñ formā: s3 z māz con-
tinet: aliter enī diffinitioēs nāles z mathe-

matice nō differrent. Nec ē pōt dici q̄ mā
in diffinitioē sube naturalis ponat: sicut ad-
ditū eēntie ei': uel ens ex illā nāz: uel eēntiaz
ei': q̄ hic modus p^{ri}us est accitib': que eēn-
tiā perfecte nō hnt. vñ opz q̄ in diffinitione
sua subaz uel subiectū recipiāt: qd est ex ge-
nus eorum. patet ergo q̄ eēntia comprehē-
dit materiam z formam.

¶ Hic ponit 2ª conclusio negatiua talis: eēntia sub-
stātie cōposite nō est sola forma: quam vnica rōne
probat sic. Illud est eēntia sube cōposite: qd per
eius diffinitionē significat: sed sola forma per eius
diffinitionē nō significat. ergo sola forma nō est es-
sentia sube cōposite. Maior est de se nota. minor
pbat: q̄ diffinitiones nāles per hoc differūt a ma-
thematicis: q̄ iste significat solā formā. i. formam
absq̄ mā sensibilē: nāles vō significant formam z
materiā sensibilē. ¶ Sed ad hāc rōnē pōt dici:
q̄ cū significari per diffinitionē contingat dupl'r.
Uno mō: ut ps rei diffinit. Alio modo ut subctū
rei diffinit: seu ut deferens rē diffinitā: per diffini-
tionē nālē significatur sola forma ut res diffinita:
z iō quiditas est sola forma: materia aut signifi-
catur ut quiditas deferens. ¶ Cōtra hāc rōnē
subiungitur in lra talis rō. Illud qd est propriū
accidentibus ex imperfectione sue eēntie non con-
uenit specificis substātijs: sed recipere in diffinitio-
ne aliquid ex eēntiā suā est propriū accidentibus
ex imperfectione sue eēntie. ergo hoc nō puenit sub-
stantijs specificis. maior pz ex terminis. qd enī est
propriū alicui ex sua imperfectione nō conuenit:
alteri habenti perfectionē oppositā illi imperfectioni.
minor habetur ex 7. metaphysice.

Circa maiore nō. q̄ l3 forme partis. puta ani-
me conueniat ē diffiniri per aliquid
extra eēntiā eius. ac per hoc istud videatur eē nō
propriū accitibus: s3 cōe eis z formis ptiū: in rei
tñ vitate p^{ri}us est accitū: eo q̄ diffinitio nō est
nisi rerū exntiū in recta linea predicamētalī hntiū
spēm cōpletā: cū diffinitio cōponatur ex ḡne z dis-
ferētia. sola aut accitū inter entia z specie cōpleta
sunt per additāmētū diffinibilia. z iō p^{ri}us acci-
dētibus dixit eē tali mō diffiniri: vñ z aīa diffinit
per aliud extra eēntiā suā: pro quanto ptiat de
accitibus natura eē in alio.

¶ Nō ē pōt dici q̄ eēntia significet relatio-
nē que est inter mām z formā: uel aliquid su-
peradditū illis: q̄ hoc de necessitate eēt acci-
dēs extraneū a re: nec per eā res cognosce-
ret: que oīa eēntie cōueniūt. per formā enīz
que est actus mae: materia efficit ens actu z
hoc aliqd. vñ illud qd supaduenit nō dat eē
actu simplr materie: s3 eē actu tale: sicut acci-
dētia faciūt: ut albedo facit actu albū: vñ qñ
talis forma acqritur: nō dicitur generari sim-
plicitē: sed fm quid.

¶ Hic ponit tertia conclusio negatiua: eēntia substā-
tie cōposite nō est aliqua relatio inter mām z for-
mam: aut aliqd additū composito ex mā z forma:
quā pbat ex duabus rōnib'. ¶ P^{ri}mo sic. oīs re-
latio media inter materiā z formā: z sūt oē addi-

L.c.20.

Comenta-
tor. 7. me-
ta^o. c. 21. z
c. 34.

L.c.14.
15. z. 16.

53 312 95

2

L.c.2.

Ἰ. cō. 7.

Boetius in
li^o de dua-
bus natu-
ris vna p-
sona christi
s. meta^{ce}.
c. 4.
Lomé, 27.

Thic ponit 4ª cōclusio affirmatiua. Essentia in subijs cōpositis significat cōpositū ex mā z forma quā per locū a diuisione pcludit z auctoritate Boetij: Auicēne z Cōmētatoris. 7. meta⁶ cō. 27. z ratione tali pbat. Id quo tanq̃ pñ^o cōpleto denoiant: suba cōposita est ens: est cōpositū: s; eēntia ipsi ens sube cōposite est id quo tanq̃ pñ^o cōpleto denomināte suba cōposita est ens. ḡ eēntia ipsi^o sube cōposite est cōposita. minor de se est clara. d; eniz z est for. ens pp suā eēntiā quā h3. maior vō declarā sic. qñcūq; aliqua res ex plurib⁹ principijs cōstituit nō est talis ex altero eoz ut cōpleto pñ^o: s; ex cōplectētē utrūq;: s; suba cōposita est ens ex plurib⁹ principijs cōstitutū. s. mā z forma. ḡ nō ex altero tanq̃ cōpleto pñ^o: sed cōplectētē utrūq; est

QVESTIO. III.

Quo ad p^m Cōmētator. 7. meta^c cōmē. 2i. z. 34. opinat māz nō ēē ptē qdītatis nālis sed cadere in diffinitōe rei nālis: ut deferens illaz qdītātē adducit aut in. 34. cō. ad 1° rōnē talē: Eētīa rei est. subā declarās rē qdītatiue: mā nō est substantia declarās qdītātē rei. 8. mā nō pertinet ad essēntiā rei. minor colligit ex p^o physicoz. ubi dicit: q^o mā fm se est ignota: z per p^ois alterius declaratiua nō est. ¶ Ex cōmēto 1°. 2i. pōt elici talis ratio ad hoc. Si qdītaz hoīs ēēt hō cōposit^o ex materia z forma: tūc qdītaz hoīs hēret qdītātē: z sic qdītatis ēēt qdītaz: qd est falsum: tenet p^oitia: quia quēcūq; sunt idē: qēqd hz vnū hz reliquū. si 8. qdītaz hoīs z hō cōpositus sunt idē. cū hō cōpositus hēat qdītātē: sequit^o q^o quiditaz hoīs hēat quiditātē. Hāc eandē positionem videt docere Ar^o 1°. 7. meta^c expresse dicēs materiā nō ēē ptē qdītatis. z 2° physicoz. partes diffōnis in gñe cāe formalis collocās. Un z. 10. meta^c dicit q^o mas z semia nō variāt spēm: qz sunt dōie māles. ¶ Idē etiā psuaderi pōt ex consequētibus māz. materia enī est cā corruptionis distinctionis suppositi a nā sensibilitatis z similiū: quoz opposita cōueniunt qdītatiuis: sunt enī eēntie rerū ingenerabiles: incorruptibiles: insensibiles: z huiusmodi. hec de primo.

Quo ad 2^m. S. Tho. 7. meta^{ca} supra textu co-
mcti. 33. 7 prima pte. q. 75. ar. 4. 7 hic te-
net materia ee parte quiditati sube naturalis: pro-
bat hac cõclufionẽ trib⁹ rõnib⁹: quarũ due in lite-
ra pofite funt. Tertia vò eft ifta. ¶ Quicquid de
eẽntia oĩuz indiuiduoꝝ cõtẽroꝝ fub fpecie: vnũuer-
faliter cõceptũ eft de eẽntia fpẽi: ifta eft uera pro tã-
to: qz altr eẽntia fpecifica nõ predicaret eẽntialiter
totã eẽntiã indiuidui: fed materia eft de eẽntia oĩ-
um indiuiduoꝝ naturalĩũ. ergo materia ultr acce-
pta eft de eẽntia fpẽi: 7 fic nõ cadit in fpecie: ut de-
ferens ipfaz: fed ut pars eẽntialis. ¶ Ad primam
rõnẽ in littera factã dicunt aduerfarij: qz propriũ
eft accitibus diffiniri per additamẽtũ aliorũ ge-
neris: 7 hoc non conuenit fubftãtijs: fed diffiniun-
tur fube per additũ fui generis: materia enim eft
in eo genere in quo eft quiditas delata. ¶ Contra
ergo nulla eft differentia inter diffinitionẽ forme
partis: 7 diffinitionẽ forme toti⁹: nifi forte fm mo-
dum fignificandi: cũ utraqz per additũ fui generis
diffiniatur: 7 fic eadem erit diffinitio aie 7 viui. 7
tũc ficut nullũ gen⁹ predicamenti fube ponitur in
diffinitioẽ aie: ita nullum ponetur in diffinitioẽ vi-
ui: 7 fic de alijs: qd eft manifeftẽ falſuz. ¶ Confir-
matur. S. Tho. poſitio adhuc triplr. Primo fic.
In omni obcto qditative ſumpto: cui cõuenit aliq⁹
paſſio adeqta: opz inueniri intrinſece cãm illi⁹ paſ-
ſiois: ſz corpus p̃rietati ſubcto qditative ſumpruz
eft ſubm cui cõuenit corruptibilitas per modũ paſ-
ſionis adequate. ſ̃ in corpe p̃rietati ſubcto qditati

BBB 3

L.c. 69.

L.c. 37.
L.c. 28.
S. meta^{ce}.
L.c. 2.
L.c. 25.

Lec. 9.

i. phys. c. 79.
9. me. c. 17
I. c. 7.
I. c. 21.
I. c. 15.
I. c. 16.

I. c. 22

Ad 1^m

Ad 2^m

I. c. 34. 7
37.

2. phi. t. c. 28

Ad ult^m

ne sumpto: oportet intrinsece inuenire eaz corrupti-
bilitatis: 7 talis ca non est nisi ma. 7 22. maior est
de se nota: qz passio fluit ab intrinsecis pncipijs qd
tatis. alr non coueniret ei fm q ipsa. Minor ex
eo manifestat: qz corruptibilitas p concludit de cor-
pore prierati subcto. Qz aut ca corruptibilitatis sit
ma: claru est apud comentatore maxie. 2° sic id
qd est ps huane nae est ps quiditatis humane: qz
na 7 qditas sunt ide: sed ma est ps nae humane. 7
22. probat minor: ex eo q ma est na 2° physicorū.
Et si no est ps opz q in for. sint due nae non pta-
les: qz no sunt ptes alicui nae: qd est impossibile.
Tertio declarat hac fuisse metē Ar⁹ p ex. 8.
meta. ubi assignat eaz: quare diffinitio copositorū
est vna. qz ex actu 7 potētia. natū est fieri vnu. Qui-
ditates aut simplices seipsas inqt hnt unitatē sta-
tim. eo q forme tm sint. Ex qb⁹ hētur: q si eētia
sube coposite eēt sola forma no oporteret Ar⁹ as-
signare eaz pp qd sit vna. forma enī seipsa est vna
sed qz est coposita. id dicit q unitatē hz: ex eo q
altera ps est act⁹: alr a potētia. Silr. 9. meta. tex.
ultimoz comētoz dicit: q in qditatib⁹ copositorū
accidit error. no aut in qditatib⁹ simpliciū pp mul-
titudinē priū: ex qb⁹ sunt coposite ille qditates. vñ
ex earū copositioe error accidere pōt: qui in simpli-
cib⁹: cū careat priū: locū no hz: ex qb⁹ apparet ipz
opinari eētia copositi eē coposita 7 no simplice:
7 q qditas sube mālīs differt a qditate separta: ex
eo q ista est eētia l^r simplex: illa vō est eētia l^riter
coposita. hec de secundo.

Quo ad 3^m dicēdū est ad rōnes in oppositū
ad qm pma negat minor. 7 enī mā s3 se
i. solitarie supra sit ignota: adiūcta tñ 7 bstrata ta-
li forme specificē siue gñice declaratiua est alteri.
Ad 2^m negat pntia: ad cui⁹ pbōnem dī: q ma-
ior illa pōt intelligi dupl^r. Uno mō sic. quēcunqz
sunt ide realr: qd realr cōiūctū est vñ: est 7 rea-
liter cōiūctū alteri. 7 sic cōcedit: sed non est contra-
nos. Alio mō sic. quēcunqz sunt ide realr qd p di-
cat de vno p dicat de altero: 7 b mō est falsa. Ali-
quid enī couenit vni: ut distinctio fm rōne ab alte-
ro: qd no couenit alteri: sicut in pposito: habere
qditatē couenit homini: ut distinctio a sua qditate
fm rōne. distiguit enī ab illa: ut hñs ab hito: 7 qz
sic opz distiguit illā maiore in pposito: id argumē-
tū no pcedit. Ad id qd addit ex Ar⁹ dī q. 7.
meta. no remouet māz a qditate: s3 māz particu-
larē 7 eas ptes que per accēs se hñt ad spci intel-
lectū: ut man⁹ 7 pedes. uerbi grā ab hoīs rōne: 7
has carnes 7 hec ossa. Qz aut ptes diffinitiois
in gñe cāe formalis collocent no est cōtra id qd di-
cim⁹. Meminisse enī oportet q oē supius se hz: ut
formale respectu inferioris (ut ibidē ab Ar⁹ hñ.)
Masculus quoqz 7 femia et si no differāt spe-
cie in gñe aialis: sicut albū 7 nigrū. Differūt tamē
specie in gñe sexus cui⁹ oīe ad gen⁹ aialis per ac-
cidēs se hñt: 7 ex pte materie: 7 ppterea in illo ge-
nere no causant diuersitatē specificam. Ad ulti-
mā cōfirmatiōē de passiōib⁹ materie dī: q illa se
quūtur materiā pculr extē: 7 no sequūtur māz
abstractā a singularib⁹ que est ps qditatis specifi-
ce: 7 id no opz illā ineffe qditati: nec opz materiāz
remoueri a qditate: pp hoc q illorū opposita qui-
ditati insunt.

Sed qz indiuiduatiōis pncipiū est mā ex

hoc forte videret sequi: q eētia que māz cō-
plectit in se sit 7 formā sit tm picularis 7 no
ul^r: ex quo sequeretur ul^ria diffōnē no hē: si
eētia est id qd per diffōnē significat.

In hac 3^a pte hui⁹ capli obijcit cōtra qmā 2^{ne}
sic. Id qd cōprehēdit in se materiā intrinsece est pri-
culare: eētia sube coposite cōprehēdit in se mate-
riā intrinsece. 7 eētia sube est picularis. 7 no daf
eētia sube coposite ul^r: qd est falsū. Et ulterius
sequitur q ul^ria naturalia no sūt diffinibilia: qz rerū
naturalū no nisi eētie sunt diffinibiles: eo q diffi-
nitio significat eētia rei: eētie aut naturalū: ut
deductū est: picularēs sūt. maior pbat sic. Qd hz
in se actu intrinsece p^m indiuiduatiōis est picularē.
hñs intrinsece materiā hz in se p^m indiuiduatiōis
qz materia est pncipiū indiuiduationis. 7 22.

Et ideo sciēdū est q materia no quomōli-
bet accepta est pncipiū indiuiduatiōis: s3 so-
lū materia signata. Et dico materiā signatāz
que sub certis dimēsiōib⁹ cōsiderat: hec aut
materia in diffōne hoīs: in qm hō no po-
nit: s3 poneret in diffōne socratis. s. socrates
diffōnē hēret. in diffinitioe aut hoīs ponit
mā no signata. no enī in diffōne hoīs ponit
hoc os 7 hec caro: sed os 7 caro absolute:
que sunt materia hominis no signata.

Hic rīdet obiectioni destruēdo maiore cum sua
pbatōe dicēs: q materia dupl^r accipit: signata. 7
no signata. signata est p^m indiuiduatiōis: no si-
gnata ponit ps eētie specificē: signata poneretur
in diffinitioe socratis si diffiniret: no signata ponit
tur in diffōne ul^riz. vñ 7 p3 ul^ria diffiniri: 7 tm māz
includere: s3 no signatā que picularitatis est p^m.
Circa hac pte dubitat: an materia sit p^m in-
diuiduatiōis. In hac qōne sūt sex agē-
da. Primo declarabit titulus. 2° ponet opio Sco-
ti. 3° ipugnabit. 4° ponet opio. S. Tho. 5° arguet
cōtra illā. 6° rīdebit argumētis in oppositū.

Quo ad 1^m nota: q cū de pncipio indiuidua-
tionis agit cū indiuiduū duo dicat. s. in-
distinctū a se 7 distinctū ab alijs: nihil aliud queri-
tur nisi per qd p natura specifica reddat incoicabi-
lis: ita q repugnet sibi coicari plurib⁹: ut sup⁹ ife-
riorib⁹ coicat. atqz per qd b indiuiduū p distiguit
realr ab alijs eiusdē spci. Duo 7 qm cōcurren-
tia ad indiuiduationē. s. quo (p^m) natura specifi-
ca reddat incoicabilis: 7 quo (p^m) realr distigua-
tur ab alijs eiusdē spci. Et aduertat bñ singulas
ptes tituli: quas declarauim⁹ qm aliquos in hac
pte errare inuenio. Agit enī hic de incoicabilitate
que opponit coicatiōi reali: 7 no de incoicabilita-
te que opponit coicatiōi forme. hac enī nullus du-
bitat p couenire materie. Et silr agit hic de distin-
ctioe reali indiuiduoz sub eadē specie: que no est
nisi inter entia realia: 7 no de distinctioe qua for-
uius 7 plato mortuus distiguitur. Aduertēdo
semp q no loquimur nūc nisi de indiuiduatio-
ne substantiariū materialū. hec de primo.

Quo ad 2^m. Scotus 2° sen. dist. 3^a. q. 6ª opinat
q natura specifica indiuiduat per quod
dā positiuū per se hñs illā: 7 faciēs vñ cū illa:
ita q illud positiuū nec est materia nec forma nec

Q. V.

cōpositū: sed est modus oīz seu ultia realitas ma-
terie: forme z cōpositi: eadē illis realr. z sic apud
eū de pñ^o indiuiduationis ponit talis conclusio.
pñcipiū indiuiduationis nō est materia: nec forma
nec q̄titas: s; p̄prietas indiuidualis. s. heccheitas.
hui⁹ p̄prietatis (quo ad tres p̄mas ptes nūc
omitto: postmodū q̄tū ad p̄positū spectat adducē
das.) ¶ Pro q̄rta arguit sic. Unitas sequit̄ enti-
tate p̄portionabilr loquēdo. eodē enīz mō res est
ens z vna. igit̄ vnitas simplr ultia. s. numeralis
seu indiuidualis segtur entitatē indiuidualez. sed
clarū est q̄ entitas illa indiuidualis non est aliq̄d
eoz que sunt actu in specie: nec aliq̄d accēs: cū oīa
accētia sint post. ḡ est p̄prietas indiuidualis: indi-
uiduoz. s. cōstitutiuā: ut arguat sic. Illud ad q̄d p̄
segtur vnitas numeralis est pñcipiū indiuiduatio-
nis. p̄prietas illa seu heccheitas est id ad q̄d p̄ se-
quit̄ vnitas numeralis. ḡ heccheitas est pñ^m indi-
uiduationis. maior p̄z: q̄ vnitas p̄portionabiliter
segstur ens. Minor p̄bat: q̄ vnitas numeralis nō
segstur q̄ditatē. ut p̄z: nec ad aliq̄d accēs cū p̄ce-
dat totū gen⁹ accētū. ¶ 2° sic. oīs dīa differentiū
reducit̄ ad aliq̄d p̄ diuersa. aliq̄n nō eēt stat⁹ in dif-
ferentib⁹: sed indiuidua p̄prie differūt. ḡ eoz dīa
reducit̄ ad aliq̄d p̄ diuersa. hec nō sūt nature ipsorū
nec p̄uatiōes: nec accētia aliqua. ḡ sunt hecchei-
tates. p̄bat hui⁹ ultimi assumpti quo ad tertiam
ptē: q̄ si dīa indiuiduoz reducit̄ ad aliq̄d accēs:
marie reducit̄ ad q̄titatē: s; hoc nō. q̄d sic p̄z. q̄rat
enī per q̄d hec q̄titas z illa quātitas differat: non
seipsis. sic enī specificē distinguēnt. ḡ aliq̄ alio:
puta sitib⁹. S; b̄ nō pōt eē: q̄ aut distinguūtur si
tu qui est sp̄ale p̄dicamētū: z b̄ nō: q̄ ille est poste-
rior q̄titate aut situ: qui est dīa q̄tītatis. z b̄ nō:
q̄ q̄rat per q̄d: illi situs distinguūtur: aut seipsis:
z b̄ nō pōt dici: q̄ seipsis nō sunt hī: aut aliq̄ alio:
z sic in īfinitū. Et p̄terea cū situs qui est dīa q̄ti-
tatis integret̄ ex cōtinuatiōe z p̄manētia p̄tū idē
est dicere: hec q̄titas differt ab illa p̄ aliu situm.
z q̄ hec q̄titas differt ab illa q̄titate seipsa. ¶ 3°
sic. ad q̄d se toto p̄ cōstituit aliq̄d singulare in sua
entitate singulari: z vnitate p̄nte talē entitatez ei se
toto p̄ repugnat diuidi diuisiōe opposita illi vnita-
ti: z p̄nter est pñ^m indiuiduationis. s; sola p̄prietas
indiuidualis seu heccheitas est hī. ḡ z c. maior p̄z
ex t̄mis. minor eodez mō p̄bat. ut supra. hec de 2°.

Quo ad 3^{am} arguit̄ p̄ opinionē Scoti q̄drupl^r
p̄mo sic. oīs act⁹ singularis p̄xigit po-
tētiā singulārē quā actuat: s; heccheitas est actus
singularis. ḡ p̄xigit potētiā singulārē quā actuat
s; illa po^a est nā seu in nā ipsius indiuidui. ḡ natu-
ra indiuidui est singlāris ante aductū heccheitāz
z sic heccheitas nō est pñ^m indiuiduationis. p̄posi-
tiones assūpte oēs sūt Scoti in hac m̄a: et maior:
que tū p̄bat ex doctrina A⁹ 2° phy⁹. ubi docet
cōparatiōes carū: vñ sicut forma p̄ticularis p̄xi-
git m̄az p̄ticularē: sic act⁹ po^a. ¶ Si dicat q̄ b̄ est
uerū: ubi act⁹ z po^a distinguūtur realr: eo q̄ tūc po^a
realr recipit actū. Hoc nō obstat: eo q̄ fm Sco. qñ
aliq̄ duo adunant̄ realr: eūdē ordinē ex nā rei reti-
nēt: quē haberēt si eēnt distincta realr. cū ḡ actus
singlāris si distinct⁹ eēt realr: ex nā sua p̄xigēt po^a
singlārē: opz q̄ z nūc b̄ idē exigat: cū ordo idē fue-
tur. ¶ 2° sic. illa que sūt pñ^m indiuiduationis sūt seipsis
p̄ diuisa. heccheitates for. z plato. nō sūt hī. ḡ maior
est Scoti. minor p̄bat. id q̄d puenit magis cū vno

q̄ cū alio: nō est p̄ diuisū ab eo: cū quo magis cōue-
nit: sed heccheitas platonis magis puenit cū hec-
cheitate for. q̄ cū heccheitate albedis. ḡ heccheita-
tes platonis z for. nō sūt p̄ diuerse. maior p̄osyllo-
gismi p̄z ex terminis. p̄mo enī diuersū ab alio nō
cōuenit cū illo. Minor p̄bat dupl^r. p̄mo: q̄ hec-
cheitates for. z platōis pueniūt in specie. hecchei-
tates for. z albedinis differūt genere. 2° q̄ illa ma-
gis cōueniūt que magis assimilant̄: magis aut̄ as-
similant̄ que sunt magis cōparabilia. heccheitates
aut̄ for. z platonis sūt cōparabiles magis q̄ hec-
cheitates for. z albedinis: sicut ulr res eiusdē p̄di-
camētū sunt magis cōparabiles q̄ res diuersorum
p̄dicamētoz. ¶ 3° sic. q̄d cōuenit vni z repugnat
alteri indiuiduo eiusdē sp̄ei p̄xigit necessario ipso
rū distinctionē: p̄prietas indiuidualis: puta fortei-
tas cōuenit forti z repugnat platoni eiusdē speciei
indiuiduo. ḡ p̄prietas indiuidualis p̄xigit distin-
ctionē for. a platone: z sic p̄prietas indiuidualis nō
est id quo p̄ for. distiguit̄ a platone. cōclusio est fal-
sa fm Scotū. p̄cessus est bon⁹. ḡ altera p̄missariū
est falsa. utraqz aut̄ est sua. ḡ oīno falsus p̄uincitur
z maior q̄d hī a Scoto in q̄li. q. 2^a. minor aut̄ est
sua cōclusio: quā nūc ipugnam⁹. ¶ 4° ostēdo hanc
p̄ositionē p̄dicere p̄ipatheticis A⁹ 1°. z Lōmen.
iz. enīz meta^a. sit hec p̄ntia. pñ^m celū. i. p̄mū p̄ncipi-
ū est vñū specie z plura numero. ḡ hī m̄am: que
p̄ntia nulla eēt: si p̄prietas indiuidualis p̄oneretur
distinguere indiuidua eiusdē sp̄ei. ¶ Slosaz autē
Sco. intelligētis per materiā indiuidualē p̄prietate
(destructiua eē textus) appet ex cōmētatore ibi
dicēte: oē q̄d est vnus in specie z plura in numero
hīz materiā: sed iā declaratum est: q̄ p̄ncipiū celi
nō hīz materiā. Ex quibus uerbis apparet: q̄ de il-
la materia loquit̄: quā declarauit nō eē in p̄ prin-
cipio. Apparet autē in textu cōmēt. 30. expresse de-
clarasse motore celi nō hīz materiā ad ubi z ad eē
z nullā fecisse mētiōē de p̄prietate indiuiduali.
¶ Apparet quoqz fictio illius glose ex 3° meta^a.
ubi dī q̄ oīs multitudo aut̄ est rerū differentiū fm
formam aut̄ fm quātitatē: q̄d idē habes in cōmen-
tatore in p̄mo physicoz cōmēto. 6. ¶ Nec admit-
tenda est glosa Antonij trombete. q̄ intelligit̄ con-
comitanter. Eodem enī modo z vniformiter de-
bet teneri (li fm) in primo mēbro z in secūdo. in p̄-
mo autē notat cālitate. ergo z in reliquo. Depre-
bendi quoqz pōt esse purā fictionem nouam hanc
de heccheitatibus inuentionem: ex primo celi. ubi
vnitatem z pluralitatem indiuiduorum in eadem
specie: in rebus materialibus non nisi ex materia:
assignant A⁹ 1° z Lōmē. hec de tertio.

Quo ad quartū opinio Sācti Thome po-
sita ab eo hīc: z in multis alijs lo-
cis est: q̄ materia signata est principiū indiuidua-
tionis. ¶ Circa hanc conclusionem aduertendū
est q̄ thomiste inter se differunt z conueniunt. Lō-
ueniūt in hoc omnes: q̄ ad indiuiduationem duo
concurrere dicunt: materiā z quantitatem. Diffe-
runt autē: quia aliqui tenent q̄ aggregatū ex ma-
teria z quantitate sit intrinsecū indiuiduationis p̄n-
cipiū: materia dātē incōmunicabilitatē siue indisti-
ctionē in se. Quātitate dātē distinctionē ab alijs: z
tale aggregatū dicūt eē m̄az signatā. Alij vō (lōge
melius) sentiūt dicētes: q̄ pñ^m intrinsecū indiui-
duationis: z quo ad incōicabilitatē: z quo ad di-
stinctionē ab alijs est m̄a signata non m̄a quanta:

3^a

quoli. q. 2.
4^a
L. c. 49.

L. c. xi.

L. c. 91. z
93.

ad antonij
libri 1° arg
ad antonij

ad antonij

seu aggregatū ex mā z quātitate. Et tūz hic iudicio meo sit doctrina. S. Tho. uera: ut ostendit. ideo hāc declarare uolum⁹ qd tueri. declarādo p qd im portet mā signata. 2º excludēdo primā expositionē thomistaz. 3º pbādo qd nē intētā. ¶ Mā signata: nihil aliud est qd mā capax hui⁹ qtitatis: ita q nō illius: hec nāqz mā est ps intrinseca sortis de dif finitiōe ei⁹ si diffiniret. Imaginādū est enī: q agēs pticulare. puta hoc semē cōtinue appropiat mate riā ad formā inducēdā hī mō: q sicut semē huma nū appropiat mām ad aīaz humanā. ita hī semen ad hanc aīaz. vñ cū in p instāti gñatiōis sor. qd est p m eē sor. z p m nō eē forme pcedētis z accētiuz. p ordine nāe fiat pticulare cōpositū. deinde nāli or dine sequūtur oīa accētia (in via nra) in illo pori fm nāz: quo cōpositū pticulare termiat per se pmo gñationē: mā que est ps intrinseca eius. s. sortis: ita est appropriata ipsi sorti ab agēte pticulari: q non est capax alterius qtitatis qz eius quā sor. sibi de terminat: oīuz enī nā cōstantiū determinata est rō magnitudis z augmētū: ut dī. 2º de aīa. z talis mā nocat mā signata. Nihil ergo addit materia signa ta supra māz: nisi capacitātē huius qtitatis: ita q nō illius. Capacitas autē māe respectu hui⁹ qtitatē: nihil aliud est q potētia receptiua hui⁹ qtitatis: ita q nō illi⁹: potētia autē receptiua nihil realiter di stinctū in recto dicit: s. addit aliqd reale distinctū fm rōnē tm a mā. Sicut mā ppria nihil addit su pra materiā realr distinctū ab ipsa: dicit tñ aliquid reale in materia qd nō explicat materiā fm se: ma teria enī signata nō ē diffinibilis nisi per hāc qti tatē si diffiniret: sicut ppria potētia nō nisi per p ptiū actū diffinit. ut dī 3º physicoz. Mā autē fm se hāc quātitatē in sua diffinitione nō erigit. vñ mā ppria indiuidui: z mā signata: z mā sub certis di mēsiōib⁹ idē ipozrāt. z ppea. S. Tho. nō dixit ma teria signatā materiāz cum certis dimēsiōibus. sed sub certis dimēsiōibus. z alibi dicit: q sicut materia in ordie ad formas generales: puta for maz totalem z partialem distinguit genericē cora pora celestia ab inferiorib⁹: ita mā in ordie ad hāc uel illā qtitatē distinguit numeralr in reb⁹ māli bus. Mā igit signata nō dicit aggregatū ex mā z qtitate: sed māz in recto significat: quātitatē vō in obliquo: sicut potētia māe significat māz in recto: in obliquo vō actū quē respicit: eo q non nisi per actū est diffinibilis. Et sic manifestū est qd im portat mā signata. ¶ Qd aut thomiste aliq nō con uenienter exponāt: sic declarāt. Idē est pncipiū di stinctiū indiuidui a specie z ab altero indiuiduo eiusdē spēi: sed mā nō quanta: sed (sic signata) mō pexposito est p m intrinsece distinctiū indiuidui a spēi: q nō mā qita sed mā signata est p m intrin sece distinctiū indiuidui ab altero eiusdē spēi indi uiduo. minor ab eis cōcedit: z est sci Tho. expsse in tractatu qui de pncipio indiuiduationis uocat (qui fm vitatē z antiquū titulū uocat de potētis cogitaciuis) ut hētur in bibliotheca sūmi pōtificis in qua sola tractatū illū cōpletū v idi. est enī trūca tus ille qui coiter hētur. Maior vō nō nisi uoce a proteruis negari posse vñ. nāqz uerū videmus q qñcūqz aliqd cōe diuidit in plures ptes subcti uas: per idē differūt iferiora iter se z a supiori: sic per idē hō dīt ab aīali z a leone. s. dīaz ppriā. vñ z Porphyri⁹ tres act⁹ dīe dat: diuidere supius: con stituere iferi⁹: z distinguere cōstitutū a supiori: z

alijs cōparib⁹. ¶ Probat q hec cōclusio mō per pposito. s. mā signata est intrinsecū indiuiduationis pncipiū: illud est intrinsecū p m indiuiduationis: cui p repugnat cōicari plurib⁹ per modū quo ule cō municat pticulari: sed mā signata est id cui p repu gnat cōicari: ut ule pticulari: q zc. maior ab oib⁹ pcedit. Minor vō pbaf. s. nota q minor duo iclu dit in se. s. q māe signate repugnat cōicari pluri bus: z q primo ei repugnat. primū horz ex se p. materiā enī capacē hui⁹ quātitatis tm: ipossibile est plurificari. 2º aut pbaf. Illud cōpetit p māe si gnate qd circūscripto qñqz alio sibi puenit: z ipa circūscripta nulli alteri cōuenit (ex p posteriorū) sed nō cōicari plurib⁹ ut ule pticulari circūscripto quocūqz alio exīte in suba sensibili conuenit māe signate: z ipa circūscripta nulli alteri cōuenit. er go nō cōicari plurib⁹: p cōuenit māe signate iter oīa que in suba sensibili inueniūtur. Probat mi nor quo ad utrūqz sui ptē. quo ad p mā sic. Id qd mā signata pēse sumpta sibi uēdicat: ita q sub ei⁹ opposito nō est intelligibilis: cōuenit sibi circūscri pto quocūqz alio: p ista ex termis: sed in cōicabili tas cōuenit māe signate pēse ut sic accepte: ita q sub ei⁹ opposito mā signata nō est itelligibilis. nō enī pōt itelligi mā ppria indiuidui cōicabilis. q in cōmunicabilitas cōuenit māe signate circūscripto qñqz alio. 2º ps minoris p3 exēplariter: qz circū scripta a sorte mā signata seu mā propria: qd idem est: certū est q nō remanet hic: neqz forma ei⁹ re manebit hic: neqz ipsa mā. si enī materiā ppriā nō habet per quid exī ordinē cōmuniū. ¶ Secūdo pbaf eadē cōclusio sic. frustra fit per plura qd pōt fieri per pauciora: z eque bñ: sed absqz quibusqz alijs ex mā signata sufficienter saluat indiuidua tio sube cōposite. q frustra addunt quecūqz. Mi nor ex dicēdis apparebit: ubi solutis aduersarioz rōnib⁹: itabilis ac firma remanebit positio nostra. ¶ Et pfirmat: qz cū in suba cōposita nō sunt nisi mā z forma z cōpositū ex his: z accētia: quecūqz indiuiduo accidūt nullā aliā intrinsecā cām hnt nisi aliquid horz: z sic ad inuestigādā indiuidua tionis cās nō opz extra hoc uagari. Probat 3º ea dē cōclusio auctoritatib⁹. Arz. 1º z Cōmēta. supra inductis: qz nō opus est repetere. Apparet qdēz apud eos euidenter oēm distinctionē. aut ex formis aut a qtitate oriri. Est igit mā signata intrinsecū indiuiduationis pncipiū: quo intrinsece (lz pticu lariter) sor. est hec. Dico aut pticulariter: qz nō ar bitroz materiā signatā eē ipaz indiuidualē pprieta tē seu dīaz: sed potē dīe indiuidualis cēntiale pncipiū. Opinoz enī q pportio materie signate ad pprietatē seu dīaz indiuidualē sit: sicut pportio aīe humane ad dīaz hoīs cōstitutiuā. sicut enim anima intellectiua non est ipa dīa. puta rōnale: s. id vñ sumit: ita mā signata nō ē ipa dīa indiuidua lis: s. id vñ sumit: z q cāt ipaz intrinsece. Et sic hō est hō: z per rōnale tanqz per p m formale totale z per animaz intellectiuam tanqz per pncipiū partiale intrinsecū formale: a quo rōnale medicat z catur: ita sor. est hic per dīaz indiuidualē: tanqz p totale qdā denoians: qd nihil aliud est qz g dūz indiuidualis: sic dīa specifica est g dūz specific⁹: z per māz signatā tanqz per porē cās intrinsecā a qua ipa indiuidualis dīa mendicat. Ut sic iter nos z Sco. in hī ster diuersitas q ipsi dīas indiuiduales absqz cēntiali depēdētia a mā signata multiplicat.

I. c. 4i.

I. c. 10. 1

tractatu de
pncipio indi
uiduationis

c. de dīa.

I. c. 14.

2º ratio.

Capitulū

nos autē sicut aial cōtrahere nesciremus ad ho-
minē z bouē sine formis priu. a qbus dñe phētes
aial causant: sic spēm puta hoies phēre ad indiui-
duū: nō nouim⁹ sine mā signata que est cā indiui-
dualit⁹ dñaz. z pñter p pñm indiuiduationis intrin-
secū. Moueor a ut ad hoc dicēdum: qm teneo for.
subalr sumptū: in recta. s. linea predicamēta sub
spe eē vñū numero: nō vñitate de pdicamēto quā-
titatis s; subali: quā necesse est antecedi. cū sit en-
tis passio ab indiuiduali gradu: quē ipsa indiuidua-
lis dñia iportat. Et b an sit de mēte. S. doc. nō cen-
seat qsq; priusq; legerit ipz: z in compēdio theolo-
gie caplo. 157. ubi vult for. eūdē numero esse post
resurrectionem eius quātitate numerata: z in tra-
ctatu supradicto.

Quo ad 5^m arguit cōtra 3^m nem z dicta in ea a
Scoto. ubi supra. **P**rio sic. impossibile
est aliqd depēdēs a posteriori nāliter: esse idē pōri
nāliter: qz tūc eēt pri⁹ z nō prius: sed suba est pōr
nāliter quātitate: igitur nihil cātū a quātitate: siue
qlitercūq; pexigēs nāz quātitatis pōt eē idē sube.
nō igit signatio ista a quātitate cāta est eadē sube.
pbatio maioris. ubi est vā z realis idētitas (lz nō
fit formalis) ibi impossibile est b eē z illud nō eē: qz
tūc idē realr eēt z nō eēt: sed possibile est pri⁹ natu-
raliter eē sine posteriori nālit. g mto magis absq;
eo qd derelictū est: uel cātū a posteriori naturalit.
2° **P**rio qd est necessaria pōtio cāe in cādo non
pōt hēe eē a cāto: qz tūc cā inqstū sufficiēs ad cau-
sandū eēt cāto: a cāto: z illud cātū eēt cā suiipius
sed singularitas siue signatio sube est necia cōdi-
tio in suba ad cāndū quātitate: qz cātūz singulare
requit cāz singularē. g impossibile est istā signationē
seu singularitatē eē a quātitate. **3°** **P**rio. quero qd est
quātitate cāre uel derelinquere talē modū: seu si-
gnationem in suba: si nihil ex hoc est: nisi q pñt
quātitati. tūc nullo mō signatio est per qstitate: qz
tūc signatio sube nāliter pcedit ipsam quātitate.
Si aut aliqd aliud. quero quō causet a qstitate: z
in quo gñe cāe. **4°** **P**rio. quare quātitas potius relin-
quit talē modū in suba qz qualitas: nō videt rō: qz
sicut qlitas seipā informat supficiē nihil relinque-
do in eā ita quātitas informat subaz seipā: z non
per aliā formā derelictā. **5°** **P**rio. quantitas ista que
ad indiuiduationē cōcurrit: aut est qstitas termia-
ta aut interminata: nō terminata: qz illa segtur for-
mā in mā: z per pñs singularitatē sube: qz sic suba
est cā ei⁹. ut est termia ta: ita b suba est cā eius: ut
est b terminata. Et cōfirmat b: qz cū qstitas termi-
nata uariet sola rarefactio: idē indiuiduū erit mlti-
tis singularib⁹ idē. qd est impossibile. Si aut intermi-
nata. cōtra: illa manet eadē in genito z corrupto.
6° **P**rio. si qstitas cōcurrit ad indiuiduationē ut p di-
stinguēs: opz q in seipā sit p distincta numeralit
ab aliā: sed tūc tua ppositio nō est uera: illa. s. (ois
dñia formalis est specifica) quātitas enī hec z illa
cū sint forme differrēt specificē. **7°** **P**rio. si qstitate exci-
pias ab illa ppositioe fundamēta edificij ruinosi
vñ pbabit q dñia formalis sit specifica. qcuq; enī
rō fuerit adducta de forma hēbit locū in qstitate:
cū quātitas forma sit. **P**rio. tota latitudo predica-
mēti sube est prior ceteris predicamētis. g cū indi-
uiduū sube claudat in ista latitudine: opz q sit in
trinsece cōpletū absq; depēdētia a qstitate que est
posterior. **E**t cōfirmat: qz nihil reponit in aliq
gñe: per aliqd qd sit extra illud gen⁹. Multa alia

II.

argumēta sūt a Scoto z alijs: sed qz concludunt
māz solā uel quātitate solā: uel aggregatū ex mā z
quātitate nō eē pñcipiū indiuiduationis: omisi: ni-
hil enī cōtra nos. Omisi pñtea que indirecte pñra
positionē nostrā eēt. breuitati studēs. hec de 5°.
Quo ad 6^m rñdēdū est argumētis factis nūc:
deinde alijs pro opinione cōtraria indu-
ctis. **A**d primū igit istoz dī q falsa est maior.
Ad cui⁹ euidētā est notādū q ppositio mē signa-
te ad hāc qstitate est ppositio potentie ad pñrium
actū: vñ sicut potētia mē est eadē realr ipsi mē:
z tñ depēdet a forma. ita potētia seu capacitas ma-
terie respectu hui⁹ qstitatis que uocat ei⁹ signatio
depēdet a qstitate: z tñ est eadē mē. **E**t qz potētia
est prior z posterior nāliter actu: prior est in gene-
re cāe mālīs: posterior in ordie cāe formalis: iō si-
gnatio mē est prior quātitate in ordie cāe mālīs:
posterior aut in ordie cāe formalis. vñ utroq; mō
maior est falsa: tā si intelligat de priori z postero-
ri fm gen⁹ cāe mālīs: qz si intelligat de pñri z po-
steriori in ordie cāe formalis. Aliqd enī depēdēs
a forma est idem realr mē: z aliqd depēdēs a mā
est idē realr forme ut pz. **A**d pbōnē pñā qua dī:
qz tūc eēt pus z nō pri⁹. dico q nō est iconueniēs
in diuersis gñib⁹ cātū. **A**d aliā pbōnē qua dī: ubi
est uera z realis idētitas z c. negat 2ª ppositio af-
sumpta. nō enī oē pri⁹ pōt eē sine posteriori. ut ali-
as oñdes. **A**d 2^m negat maior cū cātū est cau-
sa sue cāe in alio gñe cāe. sicut in pposito accidit.
mā enim signata est cā qstitatis in gñe cāe mālīs:
quātitas est cā mē signate in gñe cāe formalis ut
act⁹ potētie: z pz falsitas maioris in exēplo supra
posito. potētia enī mē est necia conditio mē ad
cāndū formā: z tñ depēdet a forma in gñe cāe for-
malis. **A**d pbōnē dī q cā mālīs fm cālitatem
suā depēdet a suo effectū. s. forma: sed nō inqstū est
effectus ei⁹: sed in eo qd est cā mē. cāe enī sunt si-
biuicē cāe: ut dī 2° physicoz. nō g incōuenit cāz
in cādo depēdere a cāto: nō ut cāto: sed ut cā est
fm aliud gen⁹. **A**d 3^m dī: q quātitate cāre talē
signationē in mā nihil aliud est qz māz eē ab hoc
agente factā capacē adeo hui⁹ quātitatis: q nō illi-
us: z sic quātitas cōcurrit ad signationem mē ut
actus: pp quē talis capacitas fit. **A**gēs vō ut effici-
ens illa: z talis signatio seu capacitas pñest ipf
quātitati in gñe cāe mālīs: z nō pōt ex b inferri. g
nō fit per quātitate: eo q fit quātitate in gñe cāe
formalis: que sicut z finis inter cās posteriores in
esse numerat. **A**d 4^m dī: q nō solū quātitas ta-
li mō signat māz sed et qlitates pñrie. **M**ā enī for.
ita est capax harū qlitatū q non aliartū: s; qz sola
quātitas imēdiatē recipit in suba: z ex sola quāti-
tate orit radicalit distinctio mālīs. iō ad ppositūz
māz signatā māz sub certis dimētionib⁹ z nō sub
certis qlitatib⁹ dicim⁹. **A**d 5^m dī q qstitas illa
que ad indiuiduationē ut originale nō intrinsecū
indiuiduationis pñcipiū cōcurrit est qstitas termi-
nata. **N**ec obstat q segtur forma: qz et forma seg-
tur potētia mē: a quatn cātur. z cōcedimus hāc
subam eē cām mālē hui⁹ quātitatis: sed econuerso
in genere cāe formalis hāc quātitate eē cās hui⁹
signationis mē mō pñposito. **A**d cōfirma-
tionem Antonij trombete dī: q qstitas terminata
ad indiuiduationē concurrens nō stat in indiuisi-
bili: s; latitudine b3. sicut enī qlibet spēs nālīs de-
terminat sibi qstitate maximā z minimā ista qdā

Ad p^m

ifra. c. 5. q. 8
Ad. 2^m

T. cō. 30.

Ad. 3^m

Ad 4^m

Ad. 5^m

De pñ^o in-
diuiduatio-
nis.

2. d. 3. q. 7.

2°

3°

4°

5°

6°

7°

Ad 6^m

latitudinē: ita z quolibet individuū determinat sibi hanc q̄titatē infra tales limites z nō indiuisibili. vñ pōt fieri rarefactio sine eius (ut indiuidualiua est) uariatiōe: nō enī hic accipit q̄titas terminata punctatim: s; cū certa latitudine. **Ad 6^m** dī cōcedēdo p̄ntiā p̄m: s; negādo q̄ ex h; sequitur falsitas illius p̄pōnis fūdamētalis firmissimī edificij. Peccauit enī arguēs p̄tō maxio nō distinguēs iter dīaz for: malē z formaz: oīs enī dīa formalis est specifica nō aut oīs dīa formaz: ut dicit scūs Tho. 2° 3° gē tiles. c. 81. aliogn forma hui⁹ ignis z forma illius ignis distinguēt specificē cū sint forme z differ: rāt. vñ linea mathematica diuisa in ptes h; duo in diuidua. q̄libet enī ps lineae est linea: z illa indiu: dua sūt forme z differūt: s; nō dīa formalī. Appel: lat aut dīa formalis illa que est per p̄ncipia q̄dita: tiua. hic enī sp̄ orit a forma in eo q̄ forma: q̄lis nō est inter hanc lineā: z illā: cū sit eadē utriusq; q̄di: tas. uep; arguētis error est ualde puerilis. sūt for: me z differūt. g; differūt formalr: est monachus z est albus. g; est monachus albus. **Ad ultimum** negat p̄ntiā: s; enī id q̄d est in p̄dicamēto sube sit p̄us simplr quolibet alio p̄dicamēto: tñ aliq; cōdi: tio (sine qua indiuidualū ut sic nō est in p̄dicamēto) pōt eē posterior in ḡne cāe formalis z alteri⁹ p̄: dicamēti: eo q̄ cā foialis est posterior in eē. **Ad cōfirmationē dī** q̄ q̄libet p̄dicamētū cōplet per res sui ḡnis: si loq̄mur de his que ponunt in p̄di: camētis: z de rōne reponēdi ea in illis: nō aut si lo: quamur de cōditiōe rei repositae in p̄dicamēto: for: tes enī nō est nisi suba: z rō ponēs ip̄s in p̄dicamē: to est suba. cōditio at indiuidualiōis: sine qua non est rō reponēdi ip̄s in p̄dicamēto: nō incōuenit q̄ coerigat aliq̄d accūs: puta q̄titatē. **Ad p̄m^o** vō eoz que pro opposita p̄ne adducta sunt: dī q̄ mī: nor est falsa: ad māz nāq; signatā p̄ segtur vnitas numeralis. **Ad 2^m** dī q̄ dīa indiuidualoz redu: cit ad q̄titates: q̄titates aut differūt sitib⁹ p̄p̄ri: is: qui sūt dīe q̄tittatis. sit aut nō solū integrat ex illis duob⁹. s; p̄manētia z cōtinuatiōe p̄tū: sed ex his duob⁹ cū tertio ordine. s; p̄tū in toto: ut docet Alb. in p̄dicamētis. c. de q̄titate. per h; enī differt a situ sp̄ali p̄dicatio q̄ dicit ordinē p̄tū in loco. vñ sit⁹ in p̄posito distinguūtur suis ordib⁹ p̄tū in toto qui sūt de eoz rōne: ordies aut seipsis: in diffōne enī ordis cadit distinctio. z sic p; q̄ nō est eque du: bitū de his ad que faciūt reductionē: z de q̄tittati: bus. z q̄ nō op; q̄tittates pp h; distingui formalr: talis enī ordo p̄tū in toto ut māle qd est in ip̄a q̄titate: qd in nulla alia forma inuenit. **Ad 3^m** Antonij trōbete dīc q̄ mīor est falsa. mā enī signa: ta (ut pbatū ē) est id cui p̄a repugnat diuidi ut ule i p̄tictaria. rōne enī ei⁹ repugnat hecbeitati. Ca. III

Ad p̄mū
Scoti.Ad 2^mCapl'm 3^m

Lō. io.

Et ergo q̄ eēntia hoīs z Socra. nō differūt nisi fm signatū z nō si: gnatur. vñ Lō. dicit sup. 7. meta. q̄ Socra. nō aliud est q̄ aialitas z rōnalitas: que sūt q̄ditas eius: sicut ē eēntia generis z eēntia sp̄ei fm signatū z nō signa: tū differūt: q̄uis ali⁹ modus designationis sit utrobiz: q̄ designatione indiuiduali respe: ctu sp̄ei est per māz determinatā dimēsiōib⁹ designatione aut sp̄ei respectu ḡnis est per dif

ferentiā cōstitutiuā que ex forma rei sequit.

Postq̄ determinatū est qd sit eēntia sub stantiū cōpositū in cōtin hoc tertio caplo intēdēs agere de dīa eēntiaz cōposi: tarū inter se: cū essentie cōposite sint tres. s; ḡnica: specifica: z indiuidualis: qnq; facit. Primo loq̄tur de dīa earū absolute. 2° determinatur de dīa ea: rū: ut subsunt p̄mis intētiōib⁹: z illarū noib⁹: ostē dit quō eēntia ḡnica differat a specifica. 3°: genus sp̄es: dīa: diffinitio: q̄liter iter se differat declarat. 4° excludit q̄dā dubitationē. 5° assignat dīaz in ter eēntiā specificā z indiuidualē.

Ad euidētiā dicēdoz p̄notādū est q̄ de eēntijs rez possumus triplr loq̄. p̄ de eis absolute absq; bitudie ad p̄mas uel scōas intētiōes. 2° de eis ut subsunt noib⁹ p̄me itētiōis. 3° ut subsunt no: minib⁹ 2° intētiōis. v. g. de nā hūana cōtingit loq̄ fm se. i. s; ea q̄ cōueniūt sibi rōne sui cōtingit z lo: qui de ip̄a ut stat sub h; noie hūanitas: z h; noie hō z silib⁹. cōtingit z 3° loqui de ip̄a: ut stat sub h; noie sp̄es. S. Tho. g; in p̄a hui⁹ capli pte: loq̄ de eēntijs rez p̄ mō. in toto vō residuo loq̄tur de eis 2° mō sump; in sequēti at caplo de eis 3° mō acce: ptis fmonē faciet (z h; si nō vis decipi in h; caplo diligētiūssime notato) ponit igit assignādo dīaz in: ter eēntiā ḡnicā. specificā. z indiuidualē fm se sum: ptas hanc p̄ne: eēntie p̄dicte nō differūt nisi fm si: gnatū z nō signatū. h; sic declarat. aialis hoīs z fortis eēntie. p̄prie nō differūt nisi per h; q; in rōne aialis cadit suba aiata sensibilis absq; determina: tiōe ei⁹ per rōnale. in rōne at hoīs ponit suba ani: mata sensibilis rōnalis. z sic addit in ea designa: tio per dīaz. rō vō for. ponit sbaz aiata sensibile ra: tionale in istis carnib⁹ z istis ossib⁹. z sic in ea ad: dī designatio mae: que nō ponebat in rōne hoīs. vñ absolute loquēdo: z fm suas rōnes p̄prias ap: paret has eēntias: nō nisi fm signatū z nō signa: tū differre. i. fm explicitā inclusionē alicui⁹ designa: tiōis siue determinatiōis: z nō explicitā inclusio: nē illi⁹. s; talis designatio nō vniformiter sit in nā specifica z in nā indiuiduali. determinatio enī quā ad: dīt nā specifica supra ḡnicā ē foialis eēntialr diūsi: ficās gen⁹: utpote a forma in eo q̄ forma sumpta. determinatio aut quā nā indiuidualis supra specifi: cā addit est mālīs: nō formalr s; māliter tñ diuer: sitatē in specie faciēs: utpote supra a mālīs p̄ditio: nib⁹ rei. Ex his hēs q̄ hō z hūanitas: aial z aiali: tas fm se. i. nās significatas: nullo mō differūt. ea: dē oīno est rō nāe significate per hoīes z hūanita: tē: ita q̄ nulla designatione differūt: s; ut post dīcet: differūt ut subsūt noib⁹ p̄me itētiōis. q; vō distin: ctio per signatū z nō signatū nō est distinctio rea: lis. 3° dicit Lōmē. 7. meta^o cōmē. io. q̄ for. subalr sumptus nil aliud est q̄ aialitas z rōnalitas que sunt q̄ditas ei⁹: fortēitas enī que nām fortis noiat: eadē realiter est aialitati z rōnality.

Capi. io.

Hec aut determinatio uel designatio que est in sp̄e resp̄u ḡnis nō est per aliqd in eēntia sp̄ei ex nō qd nō mō in eēntia ḡnis sit: imo qcqd est in specie est et in ḡne ut nō de: terminatū: si enī aial nō eēt totū qd est hō s; ps eius nō predicaret de eo: cūz nulla para: integralis predicetur de suo toto.

In hac scda pre capli determinatur quō essentia generica differat a specifica fm q̄ ambe stant sub noibus prime intētiōis: puta quō differat eēntia hoīs z eēntia aialis sub his noib⁹ hō z aial: z intendit q̄ eēntia significata per nomē gēnicū: puta aial. z eēntia significata per nomē specificū: puta hō. nō differūt per h̄ q̄ eēntia significata p nomē specificū includat aliquā determinationē que oīno sit ex rē significatā per nomē gēnicū: sed per h̄ q̄ essentia per spēi nomen iportata includit actu designationē specificā que fit per dīaz ei⁹ cōstitutiuā: sicut hō actu includit rōnale. ponit nāq̄ in ei⁹ difinitioē. Eēntia vō noie gēnico signata cōfusa z indeterminate iportat designationē illā: sicut aial in po⁹ includit rōnale. ut dicit porphyri⁹. vnde aial z ulr oīs eēntia gēnico noie iportata ut sit: totū icludat qd̄ includit spēs: h̄ nō eodē mō. Et ppea ad posite dīe declarationē ponit talē gēn⁹ dicit totū eē spēi: quā sit pbat. oē p̄dicatū dicit totū eē ei⁹ de quo p̄dicat: gēn⁹ p̄dicat de ipsa specie. ḡ nā generica. puta aial. dicit totū eē spēi. maiore pbat per hoc: q̄ nulla ps p̄dicat de suo toto. Ubi aduertēdū est q̄ hic pmo uerus est de p̄dicatiōe in recto z directa: siue eēntiali siue denotatiua: z de pte: in eo q̄ ps: z nō de pte ut significat per modū totius pōtēni ps utroq̄ mō significari. sicut mā significatur ut ps rei (per li mā) significat aut ut totū (per li māle) his enī modificata cōditiōib⁹ ppositio illa. f. nulla ps p̄dicat de suo toto nullā patit instantiā. cū enī dico hō est albus. li albus confundit in se totū qd̄ est in hoīe: z silt cū dico: hō est mālis: li mālis cōprehēdit in se iplicite totū qd̄ est hō: z sic cū dī: hō est aial. li aial cōtinet iplicite totū qd̄ est hō: modo (qui ifra declarabit) z sic probādum est q̄ eēntia generico noie iportata includit designationē specificā: extra totū enim nihil est.

Hoc aut quō cōtingat videri pōt si inspicat corpus fm q̄ ponit ps aialis: z fm q̄ ponit gen⁹. nō enī pōt dici eo mō eē genus quo est ps integralis: hoc igit nomē qd̄ est corpus mltiplr accipi pōt. corpus enī fm q̄ est in p̄dicamēto sube dī: ex eo q̄ h̄z tales nāz: ut in eo designari possent tres dimēsiōnes. ipse aut tres dimēsiōnes designate sūt corpus quod est in gēie q̄stitatis. Cōtingit aut in reb⁹ qd̄ h̄z vnā p̄fectionē ad ulterio- rē p̄fectionē ptingat: sicut p̄z in hoīe qui nāz sensituiā h̄z z ulterio⁹ intellectuiā. silt ēt z sup hāc p̄fectionē que est hēre talē formā z ut in ea possint tres dimēsiōes designari: pōt alia p̄fectio adiungi: ut vita uel aliquid bi⁹. pōtergo hoc nomē corpus rē quādam designare que h̄z talē formā ex qua sequit in ipsa designabilitas trium dimēsiōnūz cū p̄cisiōe: ut. f. ex illa forma nulla ulterio⁹ p̄fectio sequat: s̄ si aliqd aliud supaddit sit p̄ter significationē corpis sic dictū. z hoc mō corpus erit mālis z integralis ps aialis: q̄ sic aia erit p̄ter id qd̄ significatū est noie corpis: z supueniēs ipsi corpī: ita q̄ ex ipse

duob⁹. f. ex aia z corpe: sicut ex partibus cōstituit aial. Pōt ēt hoc nomē corpus hoc mō accipi: ut significet rē q̄dā que h̄z tales formā: ex qua possint in ea tres dimēsiōes designari: q̄cūq̄ forma sit illa: siue ex ea pos sit puenire alia ulterioz p̄fectio siue non: z h̄ mō corpus erit genus aialis: q̄ in aiali nihil est accipere qd̄ in corpe iplicite nō cōtineat: nō enī aia est alia ab illa foza p quas in re illa poterāt designari tres dimēsiōes: z iō q̄ dicebā q̄ corpus est qd̄ h̄z talē formā ex qua pnt designari tres dimēsiōes in eo: itelligebā q̄cūq̄ forma eēt illa sine aia eēt: siue lapideitas: siue q̄cūq̄ alia foza: z sic forma aialis iplicite in corpe: siue in corpis forma cōtinet put corpus est genus eius.

Qm̄ declaratū est gen⁹ cōparari ad spēm: nō ut ei⁹ p̄t sed ut totū: apire intēdit h̄ quō res per gēi cū nomē significata possit utroq̄ mō accipi: ut ps f. z totū: z p̄ in corpe tanq̄ notiori: deinde in aiali: dicēs q̄ ex quo nō pōt eodē mō sumpta res eē ps rei z gen⁹ eiusdē (oīsuz est) scire debes q̄ h̄ nomē corpus accipit duplr. est enī equocū ad corpus qd̄ est res p̄dicamēti sube: z ad corpus qd̄ est res p̄dicamēti q̄stitatis. Corpus ut significat rē p̄dicamēti sube: importat nāz ex qua est fluere trina dimēsiō. Corpus vō ut significat rē p̄dicamēti quāt- tatis iportat ipaz trina dimēsiōne. Tertiū corp⁹ qd̄ significat rē p̄dicamēti sube: de quo nūc est sermo: accipit duplr. Uno mō ut significat nāz illā ex qua nata est fluere trina dimēsiō cū p̄cisiōe oīs sub stāialis p̄fectiōis ulterioz. Alio mō ut significat illāmet nāz absq̄ p̄cisiōe ulterioz p̄fectiōis sub stāialis. Cāz hui⁹ z siltū distinctionū assignat in lra: ex eo q̄ res h̄ns aliq̄ p̄fectionē subalē nō excludit a se aliq̄ alia ulterioz subalē p̄fectionem: sicut hō ex eo q̄ h̄z p̄fectionē sensituiā non exclu- dit a se p̄fectionē intellectuā. z silt corpus ex eo q̄ h̄z p̄fectionē corporeā nō excludit a se p̄fectio nē vitalē: z sic de alijs. cūz enī p̄z p̄fectio subalis nō excludat 2⁹ z 3⁹. z manifestū sit ēt q̄ nō inclu- dit eas in actu: pōt p̄z p̄fectio cōcipi z significari: z cū p̄cisiōe seu exclusiōe aliarū z cū inclusiōe cō fusa earū. Ex eo nāq̄ q̄ formālī nō icludat alias: pōt p̄cise cōcipi z significari. Ex eo vō q̄ cōiunctio nē cū alijs nō excludit: pōt cū aliarū cōfusa z po- tēntiali inclusiōe cōcipi: z significari: vñ nā significa- ta per h̄ nomē corpus: q̄ nō formālī icludat p̄- fectiōne vitalē nec sensituiā: nec intellectuā pōt cum p̄cisiōe oīsuz hōz cōcipi z significari: z q̄ nō ex- cludit adunationē eēntialē sui cū illis. iō pōt absq̄ eoz p̄cisiōe cōcipi z significari: ut cōfusa z deter- minate includēs oia illa. colligit aut ex tex. triplex dīa inter hec. differūt enī p̄ in h̄ q̄z corp⁹ p̄ mō di- cit corpeitate solā: ex qua nata est fluere trina di- mensiō z nulla ulterioz p̄fectio. corpus vō 2⁹ mō dicit formā q̄cūq̄ a qua sit corpeitas: ex qua na- ta est fluere trina dimēsiō cū q̄cūq̄ alia p̄fectiōe. Scdo differunt: q̄ corpus primo mō est ps spēi: eo q̄ significatum formālē spēi est p̄ter z extra significatū ei⁹. sicut anima rationalis est extra cor- poreitatem: sunt enim in hoīe duo. p̄fectio. f. corpo

ime⁹. s.

308 313
314 315
316 317

318 319
320 321

De ente 22.

ralis quā precise acceptā patet nō includere aliquo modo intellectualitātē. 7 pfectio intellectualis que est altera ps. corpus vō 2° modo est totū respectu spēi: eo qz pfectio seu forma formalr ipotata per spēz includit in significato corporis sic accepti. signi-
ficat enī qz cūqz formā a qua sit pfectio corpea. 7 sic aia intellectualia includit in li quacūqz. Tertio differūt. qz corpus p mō nō est in recta linea p dīca-
mētali: sicut nec quēcūqz ps: corpus vō 2° mō est directe in p dīcamēto sube: sic 7 qdlibet aliud gen^o.

Et ē talis est aial^{is} bitudo ad hoiez. si enī aial noiaret tm̄ rē talē que hz qdā pfectio-
nē ut possit sentire 7 moueri per pncipiū in ipso exis cū p cīōe alteri^o pfectiōis: tūc qz alia pfectio ulterio^r supueniret hēt se
ad aial per modū partiz: 7 nō sicut iplicite cōtēta in rōne aialis: 7 aial nō ēēt genus. S3 est gen^o fm̄ qd significat rē qdā: ex cu-
ius forma pōt puenire sensus 7 mor^o qz alia sit illa forma: siue sit aia sensibilis tm̄: siue sit aia sensibilis 7 rationalis simul.

Declarat h̄ quoqz in hoc gñe qd est aial. pōt enī aial accipi ut significat formā: ex qua p cīse oriant^r sensus 7 motus qbus aial a non aiali discernit. ut dī p de anima. t. c. 19. Pōt ē accipi aial ut dicit for-
mā quacūqz ex qua oriant^r sensus 7 motus non precise: 7 sic est gen^o. p aut modo est ps spēi. vnde hō est cōpositus ex animali 7 intellectuo pncipi-
pio tanqz ex suis ptibus eēntialibus accipiēdo ani- mal p mō. sic enī extra significatū ei^o est intellecti-
ua nā. aial vō 2° mō est totū respectu hois implici- te includēs specificas pfectiōes. cū enī sic dico aial: dico hīs nām sensitūā indeterminate relin-
quendo: per quā formā habeat sensitūā nām: 7 sic implicite includunt oēs forme specificē. hēt enī nā sensitūa nō nisi per formā hois: leonia uel bo-
uis 22. ex his p3 dīa inter eēntiā gñicā 7 specificā ut subsunt noibus gñico 7 specifico pme intētiōis qz. s. differūt sicut includēs iplicite 7 includēs ex-
plicate illamet.

Uis Aui.
S. meta^o. c.
S. per totū.

Si igit^r gen^o significat indeterminate id totū qd est in specie. nō enī significat tm̄ māz: s3 ē dīa significat id totū qd est in specie: 7 nō tm̄ formā: 7 ē dīfō significat to-
tū 7 ē spēs s3 diuersimode. Quia gen^o signi- ficat totū: ut qdā denotiatio determinās id qd est mālē in resine determinatiōe pprie for-
me: vñ gen^o sumit a mā quāuis nō sit mā. vñ p3 ex hoc qz corpus dī ex hoc qz hēt talem pfectionē ut possint in eo designari tres di-
mēsiōes: que qdem pfectio est: ut mālīs se hīs ad ulterio^r pfectionē. Dīa vō econ-
uerso est: sicut qdā determinatiō a forma de- terminata sūpta pter hoc qz de intellectu pri-
mo sit mā determinata: ut p3 cū dī aiatū. s. il- lud qd hz aiaz nō determinat qd sit utrū cor-
pus uel aliqd aliud. vñ dicit Aui^o. qz genus nō est in dīa: sicut p eēntie eius: sed solum

S. meta^o. c.
S. circa me.

sicut ens ē qd itatē siue eēntiā: sic ē subctū est de intellectu passionū. 7 iō gen^o nō predi-
cat de dīa per se loquēdo: ut dicit AR. in 3. de aia. 7. 4. thopicoz: nisi forte sicut subie-
ctū predicat de passione: sed diffinitio siue spēs cōprehēdit utrūqz. s. determinatā mate-
riam quā designat nomen generis. 7 deter- minatam formā quā designat nomen dīe.

In hac 3^a pre capli cōparat gen^o spēm dīam 7 diffinitionē inter se quo ad dīaz 7 conueniētiā. Cōuenire aut hec oia in h̄ qz qdlibet eoz signi-
ficat totū qd est in specie. Qd ex p dīctis imediate sequit^r. si enī gen^o significat totū: qz vē 7 pprie pre-
dicat de specie: 7 cōfundit in se oia ad que se extē- dit: pari rōne dīa cū vē 7 pprie p dīcet de specie: 7 confundit in se oia ad que se extēdit ut p dīcabile: totū significabit. Dīaz aut duplicē ponit inter ea.
Differūt primo quo ad formalia significata eoz: qz formale significatū gñis est pfectio mālīs. for-
male aut significatū dīe est pfectio formalis. for- male vō significatū spēi est aggregatum ex utraqz pfectione nō distinguēdo eas. formale aut signi-
ficatū diffinitionis est similr aggregatū ex utraqz pfectione: sed diuidēdo in singulas. v. g. formale si-
gnificatum aialis est nā sensitūa que se hēt ut ma- terialis ad pfectionē intellectuāle que formalr im-
portat per rōnale. 7 pnter pfectio intellectualis se hēt ut formalis. similr formale significatū hois 7 aialis rōnale est aggregatū ex nā sensitūa 7 in-
tellectiua: sed aial rōnale separatim explicat utrū- qz: homo vō non.

In intellectu hoiz nota qz significatum for- male nois ad pns est pfectio seu for-
ma determinate. 7 pmo explicata per illud nomē. Mālē vō est illud qd sub nois significatione cadit non p. vñ cōsiderato oī eo qd taz formaliter qz ma-
terialiter importatur per genus. spēm. dīaz. 7 dif- finitiōē. dicit qz idē significat 7 qz cōueniunt. con- sideratis aut formalib^o eoz significatis: dicim^o qz differūt 7 qz non significat idē. S3 ne uageris que-
rendo dīaz inter significatū formale spēi 7 diffini- tionis: qm̄ nulla est: sed in mō tm̄ expmēdi idē formale significatū differūt. spēs enī indistincte actu tm̄ explicat totū: diffinitio vō diuidit in singu-
la. ut dicit p physicoz. tex. cō. 5. Genericiū ḡ nomē. puta aial formalr 7 determinate explicat mālē ho-
minis pfectionē. s. sensitūā: 7 iō gen^o sumit a ma- teria. 8. meta^o. tex. cō. 9. dīe vō nomē puta rōnale formaliter 7 determinate explicat formale rei perfe-
ctionē: iō dī ibidē sumi a forma. Et sicut in forma- li significato generis non cadit pfectio per dīaz ipotata: qz indeterminate in illo includit: ita in for-
mali cōceptu dīe nō cadit gen^o eadē rōne: qz. s. pfe- ctioz gñica ideterminate cadit in noie dīe. Sicut enī ex eo qz aial significat hīs nāz sensitūaz duo significat naturā sensitūā formalr 7 p 7 qd hz il-
lā indeterminate: non enī explicat an id sit hō uel bos: sic rōnale ex eo qz significat hīs rōnalitatez duo significat. s. rōnalitātē formalr 7 p 7 hīs illā scdario 7 indeterminate. nō enī determinat quid sit id hīs an hō uel aial. 7 iō dicit Aui^o. qz genus nō est in dīa: sicut ps eēntie ei^o. s. sicut ps sui formalis significati: sed est ex formale significatū ei^o: sicut subctū est ex formale significatum sue passionis.

T. c. 10. c. 3.

T. c. 6.
T. c. 9.
T. c. 15.

S. meta^o
c. 6.

Capitulum

III.

13

pdica^o se. Albū enī purā qualitātē significat: ut dī in pdica-
mentis. Et l3 gen^o nō sit de intellectu dīe tali mō
sūt formalr significatū per illā: est tñ de intellectu
ei^o alio mō: ut subctū. s. est de intellectu passiōis. Du-
pliciter enī (ut supra dictū est) aliquid cadit in rōne
alicui^o. Uno mō ut ps qdītatis. Alio mō ut subm
ei^o. quō subctū intrat diffōnē passiōis ut habes. 7.
meta^o. 7 iō dicit **Ar^o 3°**. meta^o. 7. 4. thopi^o. q
gen^o per se nō pdicat de dīa nisi forte sicut subctū
pdicat de passiōe. Rō pmi dicti est: qz gen^o in nul-
lo mō dicēdi per se pdicat de dīa. nō qdē in. 4. qz
dīa nō explicat cāz gñis. Nec in 2°: qz dīa nō po-
nit in gñis diffōnē: nec ē in p pprīe: qz predica-
tū pmi modi in recto que pprīe predicant: sūt ea que
intrinsece in rōne cadūt: 7 nō ea que per addita-
mētū in ea sunt. hō enī nō pdicat pprīe de risibili
in pmo mō. qd p3 ex eo q ista. risibile est homo. est
per accūs: ut dī p posterior. Rō scōi est: qz si gen^o
est de intellectu dīe: sicut sube est de intellectu pas-
siōis pñis est q gen^o pdicat de dīa: sicut subctū
de passiōe. Qz dicit (forte) nō dubitātis est l3 nō
determinātis. cōsuevit enī apud ipm res nō decisa
sub dubia vboz forma poni. **Aduerte** q l3 itel-
lectu dīe cadat gen^o determinate: nō tñ dīe gen^o
illud nō explicat determinate. rōnale enī nō expli-
cat aīal cū rōnalitate sed hñs rōnalitātē: sicut 7 in
diffinitōe risibilis cadit hō: 7 tñ l3 nomen risibile
non explicat hoīez determinate: significat enī ha-
bens risibilitatem

Uide Aui. **Et ex hoc p3 rō qre gen^o 7 spēs 7 dīa se ha-**
beāt pportionalr ad māz formā 7 cōpositū
in nā: qz nō sūt idē cū illis: qz neqz gen^o
est mā l3 sumit a mā ut significans totū: nec
dīa est forma: l3 sumit a forma ut significās
totū. vñ dicim^o hoīez ēē aīal rōnale 7 nō ex
aīali 7 rōnali. sicut dicim^o eūz ēē ex corpe 7
aīa. Ex corpe enī 7 aīa dī ēē hō: sicut ex dua-
bus reb^o qdā tertiā res cōstituta que neutra
illarū est. hō enī nec est aīa neqz corpus: l3
si hō aliquo mō ex aīali 7 rōnali dicat ēē nō
erit sicut res tertiā ex duab^o reb^o: l3 sicut itel-
lectus tertiū ex duob^o itellectib^o. Intells
enī aīalis est sine determinatiōe forme spālīs
nāz exprīmēs rei: ex eo q est māle respectu
ultie pfectiōis. Intells at hui^o dīe rōnalis
cōsistit in determinatiōe forme spālīs: ex qb^o
duob^o itellectib^o cōstituit itells spēi ut diffi-
nitiōis: 7 iō sic res pstituta ex aliqb^o nō reci-
pit pdicationēz eaz rez ex qbus pstituit: ita
nec intellectus recipit pdicationē eorū intel-
lectuū ex quibus constituitur: nō enī dici-
mus q diffinitio sit genus uel differentia.

Correlarie cōcludit 2as dīaz inter gen^o spēm 7
dīaz: qz. f. gen^o pportionalr se hēt ad māz que est
ps cōpositū: 7 nō significat ipaz. dīa pportionalr
se h3 ad formā 7 nō significat ipaz: spēs pportio-
naliter se h3 ad cōpositū ex mā 7 forma: 7 ut sic nō
significat cōpositū ex mā 7 forma: sed aliqd cōple-
ctēs genus 7 dīaz. In assignatiōe huius dīe fm
qōlibet mēbz ponunt due pticula. puta in p mē-

bro prima pticula est q gen^o pportionalr se h3 ad
māz. 2° vō est q gen^o nō significat māz. sūt in 2° 7
3° mēbz. Prima pticula dīaz sequit ex supradī-
ctis. Si enī pfectiō gñica que formalr iporat per
gen^o est mālis respectu pfectiōis dīalis que forma-
liter iporat per dīaz: op3 q sicut se h3 mā res-
ctu forme in cōposito nāli. puta forte. ita gen^o res-
ctu dīe in cōposito rōnali. s. specie. ut sicut mā est
potēialis 7 pficiē ac specificat per formā: sic gene-
rica pfectiō est potēialis pfectibilis 7 specificabi-
lis per dīaz. 2° vō pticula (l3 sequat ēē ex supradī-
ctis) qz ex eo q gen^o dīa 7 spēs significat totū. se-
quit imēdiate q gen^o nō significet māz: qz mā non
est totū. 7 q dīa nō significet formā: qz forma nō
est totū. 7 q spēs ut sic nō dicat cōpositū ex mā 7
forma: eo q ptes ei^o ut sic nō sūt mā 7 forma: s3 ge-
nus 7 dīa. Attñ. **S. Tho.** pbat eā tali rōne: mā 7
forma sunt ptes sui totū: sicut due res tertiē rei: ge-
nus 7 dīa nō sunt ptes sui totū. s. spēi ut due res
tertiē rei. q gen^o 7 dīa nō sunt mā 7 forma speciei.
Maior p3 ex se. hō enī ē alia res a mā sua 7 alia a
sua forma. (Nec est cure mō utrū sit res distincta
realr uel fm rōnē ab illis duab^o cōiunctis.) sufficit
enī nobis q sit tertiā res realr distincta a qualibet
pte. Minor vō declarat l3 mō. si gen^o 7 dīa cōpo-
nerēt spēm ut due res tertiā: tūc hō ēē cōpositū ex
aīali 7 rōnali. l3 est falsū. q a destructiōe pñtis ge-
nus 7 dīa nō cōponūt spēm ut due res tertiā: qd
erat pbādū. pñtia p3 ex se. falsitas vō pñtis pbat:
ex eo q nulla ps pdicat de suo toto. ut supra dcm
est. hētur. 4. thopicoz. Aīal aut pdicat de hoīe:
sūt rōnale. dicim^o enī q hō est aīal 7 q est rōnal.

Aduertēdū est q. **S. Tho.** in textu ex-
planādo maiore exēplariter
dicit: q hō dī ēē ex aīa 7 corpe: sicut ex duab^o re-
bus tertiā res. Circa que vba dubitat quō l3 sit ue-
rū (eius doctrinā sustinēdo) ponētis vnicā formāz
subalē in cōposito. quecūqz enī sunt idē realr non
cōstituit aliqd: ut due res tertiā. pfectiō aut cor-
porea 7 aīa sunt idem realr si vnicā forma ponit.
quō ergo cōstituēt hoīez ut due res tertiā. **Ad**
dubitationē pp ei^o magnā difficultatē diuersi diūsi
mode soluit. Quidā dicūt q corpus 7 aīa nō sūt
fm rē ptes hoīs sed fm rōnē tñ. l3 enī aīa sit vere
ps: corpus aut fm rē est totū. dicit enī cōpositū ex
mā 7 forma que est aīa: iō nō est cōpositū ex aīa 7
corpe tanqz ex duab^o ptib^o fm rē s3 fm rōnē: s3 be-
ne est cōpositū ex eis tanqz ex duab^o reb^o: eo mō q
totū 7 ps sunt due res: ut tertiā res fm rōnē disti-
ctā ab altera. s. corpe: 7 fm rē ab altā. s. aīa. **Alī**
dicūt 7 in idē redit: q hō est cōpositū ex aīa 7 cor-
pore: sicut ex cā formali: 7 eo cui^o est cā formalis.
Diuerse enī res sunt (fm Aui^o). cā formalis 7 id
cui^o est cā formalis: sicut lucidū est cōpositū ex lu-
ce 7 lucido. vñ 7 isti dicūt q est cōpositū hō ex dua-
bus rebus. s. toto 7 pte: s3 nō ex duab^o ptib^o fm rē.
Alī dicūt q locutio ista est intelligenda per sy-
necdochē. hō est cōpositus ex aīa 7 corpe rōne sue
ptis. s. materie. **Mibi** aut pro nūc vñ dicēdū q
hō est cōpositus ex aīa 7 corpore nō solū tanqz ex
duabus rebus tertiā res: sed tanqz ex duab^o parti-
bus fm rē totū: accipiēdo corpus nō ut est gen^o:
sed ut significat pte: 7 accipiēdo aīaz precise: ut dif-
fini^o 2° de aīa. Significat autē corpus sic acceptū
cōpositū ex materia 7 perfectione corpea precise.
Aīa vō perfectionē vitālē precise. Probatur inten-

CCC

Cap. ii.

L. c. 6.

S. I. C. 6.

tū sic corp^o differt realr ab aia: z nō ut totū a pte. q^o ut ps a pte. pbat media. q^o totū cōfufe saltē iclu dit pte. corpus aut sic acceptū excludit aiaz: vñ in diffōne aie ponit corpus ut subctū deferēs aiaz: ut ibi dicit. S. Tho. Prima ppositio ex se est euidēs z ab oib^o pcessa. pntia aut ex sufficiēti diuifōe robur trahit. opz enī uel ut totū a pte: uel ut ps a pte: corpus realr differre ab aia: si realr differunt hō igit^r est cōposit^o ex corpe z aia tanq^o ex ptribus realr distinctis: q^o erat intētū. Et aduerte q^o corp^o ps cū iporet corpeitate pēse extra ipz est idēitas pfectionis corpe ad aiaz: seu pfectionē vitālē. accidit enī (accitē ex neo) corpi pēse q^o ei^o pfectio sit idē cū aia. per se enī pscindit aiaz: z iō per se lo quēdo subtiliter dictū est hoiez cōponi realr ex aia z corpe. Uñ fm hoc ad obiectionē deductā: dic q^o lz perfectio corpea seu forma corpeitatis sit eadēz realr aie. corpus tñ aliud est realr ab aia: z ipsa pfectio corpea per se loquēdo nō est eadē realiter ipi aie: imo ipsaz excludit pēse accepta: z iō corp^o z aiaz cū pfectione per se loquēdo realr ptes ipsi us hois cōcedit eē. Huic rñioni fauēt vba tex. ubi assignat pro eā dicti pēse aie a significato cor poris. Qd dixim^o de corpe z aia respectu aialis di cere poteris de aiali z aia intellectiua respectu ho minis. de corpore z forma lapidis respectu lapidis z sic de alijs semper accipiēdo terminos pēse pro ptrib^o: lz nō psetū sit dici inaiata cōponi ex corpe z foia specifica sic aiata ex aia z corpe pplatētem dñā iter corporeitate z formā ianimatorū: z ē q^o foia aiatoz eleuat cōpositū ad lz q^o moueat seipm oportuit in ipso distinguere pte mouētē z pte mo tā aiaz. s. z corpus: q^o nō iuenit in formis iaiatoz.

Aduerte 2° q^o. S. Tho. ad clarificādas mi norē dicit q^o hō nō est ex aiali z rōnali: sicut ex duab^o reb^o tertia res: sed sicut itel lect^o terti^o ex duob^o intellectib^o. Ubi sciēdū q^o ge nus spēs z dñā pnt accipi triplr. Primo mō p re significata per nomē genericū specificū z diffe rentiale prime intētiōis. Secōdo mō pro cōceptu formali taliū noīuz. Tercio mō pro re significa ta per eoz noia scde intētiōis. v. g. aial hō z rōna le pnt accipi p pro re significata per hec noia. 2° p cōceptib^o eoz formalib^o. 3° pro relonib^o gñis spci z dñe. p mō nec spēs nec diffinitio est cōposita ex gñe z dñā eo q^o res significata per spēs z diffōne est eadē realiter cū re significata per gen^o z dñaz. Idē enī nō cōponit ex seipō. Tercio mō similr nec spēs nec diffinitio est cōposita ex gñe z dñā eo q^o relō spci relatiue apponit relōni gñis (ut dī a por phyrio.) Nullū aut correlatiū cōponit ex suo cor relatiuo z utr nō appet quō relatio possit cōponi ex alijs relonib^o: vñ sicut relō quā significat lz nō mē ppositio nō est cōposita ex relōne predicati ad subctū: sed est relō attributa ab intellectu ipsi com plexo ex predicato z subiecto: ita relō diffinitōis est relō attributa tali formato pceptui in pma ope ratioē itellect^o explicati distincte gen^o z dñā. 2° vō modo tā spēs q^o diffinitio est cōposita ex gene re z differentia. cōceptus enim formalis spci: inte grai ex conceptu formali generis z conceptu for mali dñe tanq^o ex duab^o ptrib^o. v. g. concept^o forma lis hois est aggregatū qd ex cōceptu formali ani malis z cōceptu formali rōnalis. Qd ex supradic tis sic deducitur: ex eo enim q^o ostendim^o genus z differentia z spēm differre in significato forma

ca^o de spē.

li liquet q^o cōcept^o formalis aialis est concept^o per fectionis sensitiue: z conceptus formalis rōnalis est conceptus pfectionis intellectiue: z conceptus formalis hois: est conceptus utrūq^o perfectionem cōplectēs ex illis tanq^o conceptus tertius illorum adunatione format^o: z sic hō est ex aiali z rōnali tanq^o itellect^o tertius ex duob^o intellectibus. i. tan q^o cōceptus tertius ex duob^o conceptib^o z nō tan q^o res ex duab^o reb^o: z q^o nulla ps ut ps pducatur in recto de suo toto: ideo itellect^o siue conceptus formalis aialis nō predicat in recto de intellectu i. cōceptu formali hois. Ista enī est falsa. cōceptus formalis hois est conceptus formalis aialis: quia cōceptus formalis hois aggregat totū ex intel lectiua z sensitiua perfectionib^o cōiunctū. cōcept^o vō formalis aialis nō nisi pte. s. pfectionē sensitiuaz dicit (lz ut supra dictū est fm cōceptū seu significa tū materiale z formale simul totūz dicat) hō ergo fm suū formale itellectū seu cōceptū accept^o non est aial neq^o rōnale: sed ex aiali z rōnali. Et sicut dictū est de hoie qui est spēs: ita dicit de aiali q^o est diffinitio. aial enī rōnale fm suū formale cōce ptū: nō est aial neq^o rōnale: s. ex aiali z rōnali. dif fert nāq^o formalis conceptus animalis rōnalis a cōceptu formali aialis: z a cōceptu rōnalis: sicut totum a partibus.

Hoc autē q^o dictū est conceptū formale s. spci z diffinitōis cōponi ex conceptib^o formalibus gñis z dñe pōt duplr itel ligi. Uno mō de cōceptu mēali. alio mō: de conce ptu obiectali formaliter sumpto. Si p mō: adhuc dupliciter intelligi pōt. Uno mō de conceptu men tali fm eē subiectiū seu fm id q^o est. Alio mō de illo fm eē repñtariū. cōcept^o mēalis spci s. id q^o est nō est cōpositus ex cōceptib^o mēalib^o gñis z dñe fm id q^o sunt: eo q^o oēs sunt qualitates simpli ces: nec pnt distigui in plures partes cōponētes. Nō enī est imaginādū: cū itellect^o format conce ptū diffinitionis hois. s. aial rōnale: q^o format plu res cōcept^o: sed vñ tñ: qui est quedā simplex qñi tas: distincte singulas repñtātē: sicut z in re extra res diffinita est hñs rē gñis z differentie absq^o cō positōe reali: vnde hoc primo mō dictū nostrū nō est uerū. cōceptus vō mēalis spci fm eē repñtati uum formaliter acceptus est cōpositus ex cōcepti bus mēalibus generis z differentie fm eē repñtati uum formalr acceptis sicut idoli repñtās totum ex idolis partiū. hō enī in mēte representat aggre gatū ex pfectione sensitiua z intellectiua. animal vō in mēte formaliter nō repñtat nisi perfectiones sensitiuā. rōnale autē nō nisi intellectiuam: vnde hoc modo vificatur dictum nostrū. Cōceptus aut obiectalis spci formaliter sumpt^o cū nil aliud sit q^o significatū formale cōceptus mēalis eiusdē est cō positus fm rōnē ex conceptibus obiectalibus ge neris z dñe formalr acceptis: sicut significatū for male spci est cōpositū fm rōnē ex significatis for malibus generis z dñe (ut supra ostēsum est) vñ de homo acceptus ut est obiectus conceptui men tali suo. s. specifico non est aial neq^o rōnale: sed ex aiali z rōnali: accipiēdo etiaz aial z rōnale fm q^o obiecta sunt suis mēalib^o cōceptib^o: ut ostēdit falsi tas huius ppositionis obiectū formale specificūz est obiectū formale genericūz siue differentia. di cit enim hō ut sic aggregatū ex pfectione sensiti ua z intellectiua. aial vō ut sic nō nisi vñā partem

Capitulum

III.

14

aggregati. s. sensitiua nāz: z rōnale: ut sic nō nisi al
terā partē. s. intellectuā pfectionē. manifestū est at
q̄ aggregatū nō est aliqd̄ aggregatōz: vñ z b̄ mō
dictū nōstz vītātē cōtinet: z est maxie ad ppositū.
Et sic aīal quo ad rē ipōtatā nec est pars nec totū
respectu hoīs z aīalis rōnalis: quo ad significatū
vō mālē z formale siml̄ est totū: quo ad significatū
formale aut̄ est ps̄ t̄a obiectaliter q̄z repñtatiue sū
ptū. Un̄ cū dico hō est aīal rōnale: si res ipsa soluz
attēdat: nec ptis nec totū rō saluabit. si vō res ipsa
sic significata. s. implicite includēs inferiora inspiciat
tur: totū rōnē h̄z. si aut̄ res ipsa sic significata atten
dat fm̄ id qd̄ explicite includit ut sic: ptis rōnē for
tis pp̄ qd̄ aīal ponit in diffinitōe hoīs: ut res. res
enī de re predicat ut totū: qz̄ p̄dicat in recto: z ut
ps̄ qz̄ addit dīa que aliud explicat z c̄. **Q**uod su
pra dixim⁹ de specie dicito de diffinitōe: seruato sp̄
eo qd̄ dī p̄ phy. s. qz̄ diffinitio diuidit in singla. nō
aut̄ spēs. **N**ec fallaris n̄a dicta in hac m̄a legēs
z sup̄a (qm̄ sup̄a) per cōceptū formale conceptus
mentale distinctū cōtra obiectalē accepim⁹: in hac
m̄a vō per intellectu seu cōceptū formale tam men
talem conceptū q̄z obiectalē formaliter sumptum
intelligi uolumus.

Quāuis aut̄ gen⁹ significet totā eēntiam
sp̄i: non tñ opz ut diuersarū sp̄rū: quarum
est eīdē gen⁹ sit vna eēntia: qz̄ vnitas gene
ris ex ipsa indeterminatione uel indifferen
tia pcedit. non aut̄ ita qd̄ id qd̄ significat per
gen⁹ sit vna nā numero in diuersis sp̄ibus
cui superueniat res alia que sit dīa determi
nās ipsū: sicut forma determinat m̄az que est
vna numero: s̄z qz̄ gen⁹ significat quādā for
mā: tñ non determinate hāc uel illā quā de
terminatē dīa exprimit que non est alia q̄z
illa que indeterminate significabat per ge
nus: z ideo dicit Cōmētator in. xi. metaph.
qz̄ materia p̄ma dī vna per remotionē oīuz
formarū: s̄z gen⁹ dī vñū per cōitātē forme si
gnate: vñ p̄z qz̄ per additionē dīe remota il
la indeterminatione que erat cā vnitatis ge
neris remanēt spēs diuerse per eēntiam.

In hac quarta pre capituli hui⁹ intēdit excludē
re talē obiectionē. Quēcūqz hñt vñū gen⁹ hñt vñā
eēntia: diuerse spēs hñt vñū gen⁹. q̄ diuerse species
hñt vñā eēntia: qd̄ est falsuz: qz̄ spēs differūt eēn
tialiter. maior pbat. ex eo qz̄ gen⁹ fm̄ predicta dīc
totā eēntia sp̄rū. (Et l̄ ista obiectio facilliter solui
posset dicēdo qz̄ spēs hñt eādē eēntia generice: nō
tñ specificē: qz̄ tñ argumētū altiorē difficultatem
petit: ex altiori principio rñderi oportuit. Inducta
est enī hec obiectio ad cōcludēdū diuersas spēs ha
bere eandē eēntia simplr̄ z non generice: ut p̄z ex
medio assumpto sic arguēdo: ea quoz̄ tota eēntia
est vna habēt eandē eēntia simpliciter: diuersarūz
sp̄rū eīusdē gñis tota eēntia est vna. q̄ diuerse spe
cies eīusdē generis hñt eandē eēntiaz simplr̄: mi
nor p̄z ex eo qz̄ gen⁹ dicit totā eēntia sp̄rū: z est
vñū in eis. **A**d huius obiectionis exclusionem
declarat quō genus est vñū z inuit talē distinctio
nem: aliquid significat vñū dupliciter. Uno modo

per positionē z huius determinate rei significare.
Alio mō per indifferentiā seu indeterminationēz
pluriū rerū ipōtatāz. p̄ mō gen⁹ nō significat vñū
sed scō mō. illud enī p̄ mō significat vñū cuius si
gnificatū fm̄ se acceptū est vna aliqua natura z de
terminata: sicut homo significat humanitatem que
est certa z determinata nā. s. hūana. Illō aut̄ qd̄ si
gnificat vñū 2⁹ mō h̄z significatū nō aliquā deter
minatā naturā: sed plures nās indeterminate: si
cut animal significans perfectionē seu nām sensiti
uā nō significat aliquā certā z determinatā nāz si
ue formā. nulla enim est in vniuerso forma que sit
anima sensitiua sed quelibet est uel bouina uel leo
nina uel humana z c̄. vñ dī. z phy. qz̄ iuxta gen⁹
latent multa. z io. meta. qz̄ nā generis diuersa est
in sp̄ib⁹. z p̄ de aīa. qz̄ ratio aīalis s̄z vñū qd̄qz ani
mal est altera. est igitur genus vñū 2⁹ mō. vnde ad
formā rōnis dī fm̄ premissam distinctionē qz̄ quo
rū est tota eēntia vna primo mō eoz̄ est eēntia ea
dē simplr̄. nō aut̄ quoz̄ tota eēntia est vna secun
do modo. sicut est in pposito. sp̄rū enī totā eēntia
nō adunat gen⁹ nisi vnitate indeterminationis.

Aduertendum autem est in littera ap
positam fuisse differe
tiā inter vnitatē generis z vnitatez m̄ae prime ad
maiore predictōz euidētia: quā ēt differentia po
nit Cōmē. i. z. meta. cōmē. i. 4. ubi nota qz̄ de m̄a cō
tingit loq̄ duplr̄. Uno mō ut est quoddā totū ulē
respiciēs hāc m̄az uel illā ut ptes subiectiuas: z sic
de ipsa mō nō est sermo. idē enī est iudiciū de eius
vnitate z de vnitate cuiusqz̄ vniuersalis. Alio mō
cōtingit loqui de ea solitarie sumpta fm̄ se: nō put
est ulis aut p̄ticularis: neqz̄ put est in hac specie
uel illa: z sic de ea loquit Cōmē. ibi. z. S. T. hic.
Differūt ergo vnitas m̄ae sic accepta: z vnitas ge
neris in hoc: qz̄ vnitas m̄ae est vnitas numeralis
fundata supra determinatā rē. vnitas vō generica
est vnitas nō numeralis sed indeterminationis fun
data supra diuersas nās indeterminate. Cū autem
audis vnitatē m̄ae prime ēē vnitatē numerales in
tellige negatiue nō positiue. Dī enī aliqd̄ vñū nu
mero duplr̄: positiue. s. z negatiue. illud est vñū
numero positiue qd̄ est vñū per positionē p̄prietatis
seu dīe numeralis: sicut sor. z hoc mō m̄a p̄z
se non est vna numero: qz̄ nullā p̄prietatem indiui
duale includit. Illud est vñū numero negatiue qd̄
ule cū nō sit. est nō plura numero. hoc aut̄ est illud
qd̄ nullū distinctiuū includit in se: vñ pluralitatem
z numerū h̄z queat: z hoc mō m̄a p̄ma fm̄ se est
vna numero: z talis vnitas numeralis fundat su
pra determinatā entitatē: rē illā. s. que est m̄a: que
nullū distinctiuū includit cū ab oī denudata sit actu
cui⁹ est distinguere: z iō dicit Cōmē. qz̄ m̄a est vna
per remotionē oīuz formarū: qz̄ vnitatē suā nega
tiue h̄z: ex hoc qz̄ nō h̄z distinctiuas formas. Gen⁹
aut̄ nō ēē vñū numero: neqz̄ positiue neqz̄ negati
ue proprie loquēdo ex eo p̄z: qz̄ vnitas numeralis
tā positiue q̄z negatiue fundat supra certā z deter
minatā rē: qd̄ in gñe non inuenit. dicit enī genus
plures nās z res ex qb⁹ numerari pōt. Sed z qz̄
gen⁹ sit vñū vnitate indeterminationis: ex eo p̄z qz̄ na
ture plures per gen⁹ ipōtate nō adunant in eius
significatiōe: nisi pp̄ b̄ qz̄ indeterminate significat
eas. aīal enī iō adunat in se equū bouē leonē z c̄.
qz̄ nō determinate explicat qz̄ eoz̄ sit hñs p̄fectio
nē sensitiua: z iō dicit Cōmē. ibi: qz̄ gen⁹ est vñū

CCC 2

T. c. 31.
T. c. 24.

ubi. s. c. i. 4.

De ente zc.

per coitatem forme signate. i. ex eo qd coiter z nō de terminate formas significat. vñ z pz quōd pposito S. Tho. deseruit inducta auctoritas. si enim materia z genus in hoc differunt qd mae vnitas est per negationē formaz supra entitate determinata fundata: z genus nō est vnū nisi pp hoc qd significat coiter plura. consequēs est qd gen⁹ non sit vnū nisi ex indeterminatione: quod erat ppositum.

Et qz (ut dictū est) nā spēi est indeterminata respectu indiuidui: sicut nā gñis respectu spēi: ide est qd sicut id qd est gen⁹ put pducitur de specie implicite in sua significatiōe. qzuis indistincte. totum id qd determinate est in specie: ita id qd est spēs sūm qd predicat de indiuiduo: opz qd significet totū qd eēntiātr est in indiuiduo lz indistincte: z hoc mō eēntia spēi significat noie hois. vñ hō de sorte pducit. Si aut significat nā spēi cū pñsione mae signate: que est pñcipiū indiuiduationis: sic se hēbit per modū ptis: z hoc mō significat nomē humanitatis: hūanitas enī significat id vñ hō est hō. z hā aut signata nō est illud. vñ hō est hō. z ita nullo modo cōtinet inter illa ex quib⁹ hō bz qd sit hō. cuz igit humanitas in suo intellectu includat tñga ex qb⁹ hō bz qd sit hō. pz qd a significatiōe ei⁹ excludit uel pñsindit mae determinata uel signata. Et qz ps nō predicat de toto. ide est qd humanitas nec de hoie: nec de sorte predicat. vñ dicit Auiē. qd qditas cōpositi nō est ipsum cōpositū cui⁹ est qditas: qzuis etiā ipsa qditas sit cōposita: sicut hūanitas lz sit cōposita: nō tñ est hō: imo opz qd sit recepta in aliquo quod est mae signata. S3 qz ut dictū est designatio spēi respectu gñis est per formas: designatio aut indiuidui respectu spēi est per mās: iō opz ut nomē significans id vñ nā gñis sumit cū pñsione forme determinate pficiētis spēs significet ptē mālē totius sicut corpus est ps mālīs hois: nomē aut significās id: vñ sumit nā spēi cū pñsione mae designate significat ptē formalem: z iō hūanitas significat ut forma qdā. Et dicitur qd est forma totū: nō qdē qli supaddita pñb⁹ eēntialib⁹ mae z forme. sicut forma dom⁹ superaddit pñb⁹ integralib⁹ ei⁹. sed magis est forma que est totū. i. formā cōplectēs z mās: cū pñsione tñ eoz per que mae est nata designari. Sic ergo pz qd eēntia hois significat hoc noie hō. z hoc noie hūanitas: sed diuersimode ut dictū est. qz hoc nomē hō si significat eā ut totū inquātū. i. nō pñtēdit de signationē mae: sed iplicite cōtinet eā: z indistincte: sicut dictū est qd genus cōtinet dñā.

z iō predicat hoc nomē hō de indiuiduis. s3 hoc nomē hūanitas significat eā ut pñtē: nec cōtinet in sua significatiōe nisi id qd est hominis inquātū homo: z pñcēdit oēm designationē materie. vñ de indiuiduis hois nō predicatur: z pp hoc qñqz hoc nomen eēntia inuenit predicatū de re: dñ enī sortis eēntia quedā: z qñqz negatur: sicut dicimus qd eēntia sortis nō est sortis.

In hac quinta z ultima pte hui⁹ capli cōparat eēntiā specificā ad indiuiduū fm totalitatē partialitatē predicabilitatē z formalitatē. **A**d quorū euidētiā aduertēdū est qd sicut supra de eēntia generica dictū est qd pōt significari per modū totius z per modum partis: ita nūc dñ qd eēntia specifica pōt accipi ut significata noie pñme intētionis per modū totius z per modū partis. Per modū quidē totius sicut eēntia humana significat per (li homo.) per modū vō ptis sicut illamet significat per (li humanitas.) Differt aut ipsa a se altero mō significata in hoc qd significata per modū totius implicite includit indiuidua. significata vō per modū ptis excludit illa a sui significatiōe. Qd sic declaratur exēplariter. hō cū significet hñs nām humanā implicite includit sub (li hñs) oia indiuidua humana. hñs enī nāz humanā est qdēcūqz indiuiduū humanū. hūanitas aut cū significet quo hō est hō. oē aliud ab humanitate excludit a li quo. nullū enim aliud ab humanitate est quo hō est hō. z iō cū pñcipia indiuiduātia sint aliud ab humanitate (ut supra dictū est) sequitur qd humanitas excludit pñcipia indiuiduātia a sui significatiōe. z pñter indiuidua que sine indiuiduationē intelligibilia nō sunt: sicut nec spēs absqz differentia intelligi pōt. z cuz pars ut pars nō predicet de suo toto. oē aut predicatū in recto habet rōnē totius: ideo eēntia primo modo. i. per modū totius significata de indiuiduis in recto predicatur: significata vō per modū partis nequaqz. z propter hoc illa est uera. sor. est hō. illa autē falsa proprie loquēdo. sor. est humanitas (ut Auiē. testatur) z sic iā pz proportio eēntie specificē ad indiuiduū fm tria. i. totalitatē partialitatem z predicabilitatem. **Q**uo ad formalitatē vō declaratur apposita differentia inter eēntiā genericam per modū partis significatā respectu spēi z eēntiā specificā per modū partis significatā respectu indiuidui. Differūt enī in hoc qd illa est ps materialis spēi. ista vō est pars formalis indiuidui. Et rō est: qz illa. i. eēntia generica cōparat ad alteram ptē spēi ut mae ad formā z pñctibile ad suā pñctiōnē cū designatio seu determinatio gñis ad spēs fiat per dñāz: que sumit a specifica forma que pficit z cōplet pñctionē gñicā. ista vō. i. specifica eēntia cōparat ad alterā ptē indiuidui: ut forma ad mās: z pñctio ad pñctibile: cū designatio seu determinatio spēi ad indiuidua fiat per mās signatā: quā imperfectiorē eē specifica forma: qua eēntia specifica sumit: cōstat. z iō aialitas est ps mālīs hois: humanitas vō est ps formalis sor. z dicitur qd est forma totius nō quasi superaddita zc.

Ad euidētiā hōz vōz est notandū qd forma totū z forma partis: ut in 2º caplo visus fuit. differūt realr: nō sicut vna forma differt ab alia forma. puta albedo a dul

S. meta^{cc}. c.
S. post me.

cap. 2.

cap. 5.

cap. 2.

cedime: sed sicut totū z ps. z iō dicit hic q forma totius nō est qsi supaddita pib^o. i. nō est forma addita mae z forme: sicut forma dom^o est forma addita lignis lapidib^o cemento z ceteris pib^o: s. magis est forma que est totū. i. ipsuz cōpositū resultās ex pib^o. Qd cū per modū ptis formalis significatur. forma totū appellat: eo q totū est cōplete certificatiū z distinctiū z determinatiū. he eni sunt cōditiones forme. Et residuū fmonis epilogus per sepatens est.

Capitulu. III.

Iso qd significet noie eēntie in substantijs cōpositis: vidēdū est quō se beat ad rōnē gūis spēi z dīe: qz at cui puenit rō gūis spēi uel dīe: predicat de hoc singulari signato: ipote est q rō gūis uel spēi uel dīe pueniat eēntie fm q per modū ptis significat ut noie hūanitas uel aialitatis. z iō dicit Aui. q rōnaltas nō est dīa s. dīe pncipiū: z eadē rōne humanitas nō est spēs: nec aialitas genus.

In hoc 4° ca^o intēdēs determinare quō eēntia subarū cōpositarū se beat ad intēctiones logicas. s. gen^o spēm dīaz: qtuor facit. primo sex pib^o determinat intētū. 2° excludit quēdāz Auer. errorē. 3° excludit quādā alia obiectionem. 4° rīdet cuidā tacite obiectiōi. Pro intellectu prime ptis notāde sunt due distinctiōes. C^o pīa est ista. Nā seu eēntia sube cōposite pōt tripl^r accipi. p^o ut significata per modū ptis. 2° ut per se ext^ois sepata a singularib^o. 3° ut significata per modū totius. C^o s^oda distinctio que est subdiuisio terij mēbri est ista: nā sube cōposite significata per modum totū pōt accipi tripl^r. p^o fm se. 2° fm eē qd hz in singularib^o. 3° fm eē qd hz in intellectu. C^o his prelibatis: scias q fm singula mēbra harū diuisionuz ponit singulas pnes. fm p^o quidē duo mēbra utriusqz diuisiōis ponit qtuor negatiuas. fm vō ultia utriusqz ponit duas affirmatiuas: ita q fm quālibet diuisiōe p^o ponit duas negatiuas: deinde tertiā affirmatiuā: z sic fiūt sex pnes. C^o Prima g^o cōclusio negatiua est eēntia sube cōposite significata per modū ptis: sicut aialitas humanitas rōnaltas nō est gen^o neqz spēs neqz dīa quā pbat sic: tā genus qz spēs qz dīa pdicat in recto de hoc pticulari supposito: puta sorte: eēntia sube cōposite significata per modū ptis nō predicat in recto de h^o pticulari supposito. g^o eēntia tal^r significata nō est genus nec spēs: nec dīa. oēs ppositiōes patēt (ex precedētī cap^o) z iō dicit (Aui^o). q rōnaltas que significat per modū ptis nō est dīa: s. p^o dīe: z si mlt^r aialitas nō est gen^o: s. generis p^o m^o: z hūanitas nō est spēs sed spēi p^o m^o: sicut albedo est pncipiū albi: z ps est p^o m^o ei^o cuius est pars.

C^o Sitr et nō pōt dici q rō gūis spēi dīe cōueniat eēntie fm q est qdā res ext^ois ex singularia. ut platonici ponebāt: qz sic gen^o z spēs nō predicarētur de hoc indiuiduo. nō eni pōt dici q sortes sit hoc: qd ab eo sepatū est. Nec sepatū illud p^oficat in cognitione huius singularis signati.

C^o hic ponit 2° negatiua: eēntia sube cōposite per se nō in singularib^o ext^ois nō est spēs seu gen^o. Et p

bat eā duplici rōne. Primo sic: gen^o seu spēs pdicat de h^o pticulari: eēntia per se subsistēs nō in singularib^o non pdicat de h^o pticulari. g^o eēntia per se subsistēs nō in singularib^o nō est gen^o seu spēs. maior p^o minor pbat sic. subctuz est id qd in recto de eo pdicat: sortes nō est hō sepatus. g^o sortes nō est subctū respectu hoīs sepati. g^o hō sepat^o nō pdicat de sorte: qd erat assumptū in minore. 2° sic. genus seu spēs est id quo indiuidua cognoscuntur: eēntia per se subsistēs nō in singularib^o nō est id quo indiuidua cognoscunt. g^o eēntia per se subsistēs nō est gen^o neqz spēs. maior p^o ex eo q vnūqzqz per suū genus spēm dīaz cognoscitur. Minor vō ex eo q vnūquodqz cognoscit quiditatie per id qd est in eo: z non per id qd non est in eo.

C^o Et iō relinqtur q rō gūis uel spēi uel dīe cōueniat eēntie fm q significat per modū totius ut noie hoīs uel aialis. put iplicite z distincte ptinet totū hoc qd in indiuiduo est.

C^o hic ponit tertia cōclusio affirmatiua: eēntia substantie cōposite significata per modū totū est spēs genus uel dīa z c. pbat sic. genus spēs seu dīa subaliter cōtinet z iplicite totū qd est in indiuiduo: eēntia sube cōposite nō nisi significata per modū totū cōtinet iplicite totū eē indiuiduoz. ergo essentia sube cōposite significata per modū totius est genus uel spēs uel differentia. Propositiones oēs (ex precedentī cap^o) patent: ubi dixim^o gen^o spēm dīaz conuenire in h^o q significat totū qd est in inferiorib^o: z sua abstracta excludere ea que sūt in inferiorib^o. est igit aial gen^o hō spēs rōnale dīa.

cap^o 3.

C^o Natura at uel eēntia sic accepta pōt dupliciter p^osiderari. Vno mō fm nāz z rōnē p^o p^oia: z hec est absoluta cōsideratio ipsi^o: z h^o mō nihil est uerū de ea dicē nisi q pueniat si bi fm q h^o. Vñ qcqd alioz sibi attribuitur falsa est attributio. v. g. hoī in eo q est hō puenit rōnale z aial z alia que in ei^o diffōne cadūt. Albu vō uel nigrū uel quodcūqz h^o qd nō est de rōne hūanitatis nō puenit hoī in eo qd est hō. 3° si qrat utz ista nā possit dici vna uel plures: neutru pcedēdū est: quia utrūqz est ex intellectu hūanitatis: z utrūqz pōt sibi accidē. Si eni pluralitas eēt de rōne ei^o nunqz posset eē vna: cū tñ vna sit fm q est in sorte. Sitr si vnitas eēt de intellectu z ratione ei^o: tūc eēt vna z eadē nā sortis z platonis: nec posset in plurib^o p^oficari. Alio mō p^osiderat hz q hz eē in hoc uel in illo: z sic de ipsa pdicat aliqd per accēs rōne ei^o in quo est: sic dī q hō est albus: qz sortes est albus: qz hō nō pueniat in eo q est hō. Nec at nā hz duplex eē. vnū in singularib^o: aliud in aia: z fm utrūqz psequuntur accētia dictā naturā: z sic in singularib^o hz mltiplex eē hz diuersitate singulariū: z tñ ipi nature fm p^o p^oia p^osiderationē. s. absolutā: nullū istoz eē debet. fallū eni est dicē q natura hoīs inqstū

huiusmodi beat esse in hoc singulari. si enim esse in hoc singulari pueniret huius in quantum est huius: non esset unum ex hoc singulari. Si si pueniret huius in quantum est huius non esse in singulari: nunquam esset in eo. Si uero est dicere quod huius in quantum est huius non habet quod sit in hoc singulari uel in illo. pro ergo quod non huius absolute considerata abstrahit a quolibet esse ita quod non fiat precisio alicuius eorum: et hec non sic considerata est: que predicatur de omnibus indiuiduis.

Hic antequam ponatur. 4^a 2^a icohat 2^a diuisione supposita: cuius terminos oportet declarari ad intellectum 2um.

¶ Nam per modum totius significata (fuit namque seu ratione propria: uel fuit se) idem sonat quod non considerata habet eas conditiones siue ea predicata que conueniunt sibi ex sua diffinitione seu in se modo dicendi per se. ¶ Nam uero fuit esse in singularibus idem sonat quod non considerata fuit eas conditiones siue fuit ea predicata que conueniunt sibi ex hoc quod in singulari uel in singularibus esse habet. ¶ Nam autem fuit esse in intellectu idem sonat quod non considerata fuit eas conditiones siue illa predicata que conueniunt sibi ex hoc quod habet esse in intellectu. Differunt autem quadrupliter ut ex textu colligitur: conditiones conuenientes namque fuit has diuersas acceptiones: eo quod conditiones debite namque fuit se sunt predicata essentialia. huius enim fuit se non est nisi aial rationale. conditiones uero debite namque reliquis duobus modis sunt predicata denotatiua. huius enim non est res illa que puenit ei ex esse in singularibus: sed ab ea denotatur. non enim huius est albedo que conuenit ei ex hoc quod est in sorte: sed ab ea denotatur albus. Si si huius non est res illa que conuenit ei ex esse in intellectu. puta res utilis aut speciei: sed denotatur ab ea utilis: et species. Et habet duo ultima membra in hoc conueniunt quod attenduntur penes predicata denotatiua. differunt tamen quod predicata denotatiua que conueniunt namque fuit esse in singularibus aliquid ponunt reale supra ipsas: sicut albus addit supra huius nam albedinis: que est ens reale. predicata uero denotatiua que pueniunt rei habet esse in intellectu nihil ponunt reale supra namque ipsas: sed denotationem negatiua aut relationis fuit aliquid relationis rationis. Cum enim dico huius est species. li species. nihil reale addit supra huius: sed sola relationem rationis qua respicit suum genus. species enim generis est species. ¶ 2^a differunt isti diuisiones posite membra in hoc quod non absolute supra nec est una numero: nec plures numero. si enim esset una numero non posset repiri in pluribus numero: quod per esse falsum: eo quod non humana est in sorte et platone. contra probatur sic. nam fuit se est una numero non potest esse distincta numero. non potest repiri in pluribus numero: quod erat iterum. Propter contra probatur huius ex eo est clara quod ipse est alicui conuenire oppositum ei quod puenit ei fuit se: sicut ipse est huius conuenire irrationale. distinctio autem naturalis est opposita unitati naturali: et ideo si namque fuit se habet unitatem naturalem nunquam habet potest distinctio naturalis. Si si probatur quod namque fuit se non sit plures numero. sequitur enim namque humana non esse in sorte. quod non posset habere unitatem naturalem: ex quo uedicat sibi habet se distinctioez naturalem. Nam autem habet esse in singularibus unitatem et distinctionem naturalem fortiter: propea namque huius est unum numero: quod fortiter est unum numero: et propea huius est distinctio numero in pluribus: quod fortiter et plato sunt distincti numero. ¶ 3^a differunt in hoc quod namque fuit se supra nullum esse sibi uedicat. nec esse in singulari aut singularibus: nec esse in intellectu: nec esse uedicat sibi non esse in singulari et singularibus: aut non esse in intellectu: quod per ex eisdem fundamentis. si enim esse in singulari esset de ratione sua nunquam ex illis inueniret: cui ni

hil inueniat ex id quod est de eius ratione. si si esse in singularibus esset de eius ratione: non posset in uno inueniri: quod in uno non esset non est in pluribus: si si esse in intellectu esset de ratione eius: nunquam posset ex intellectu repiri. eo de modo si non esse in singularibus aut singulari esset de eius ratione: nunquam posset habere esse in aliquo singulari: et si non esse in intellectu esset de eius ratione: nunquam posset habere esse in intellectu: ex illo fundamentis: nulli potest puenire oppositum quod est de ratione sui: uero namque absolute supra ab omni esse et non esse abstrahit sine precisio. i. nec includit nec excludit aliquid habet esse uel non esse. Nam autem tamen 2^a quod 3^a modo accepta: alterum illorum esse includit et alterum excludit: ut de se per huius enim fuit quod est in singularibus non est in intellectu et e converso: fuit quod est in intellectu non est in singularibus. ¶ 4^a differunt. quod namque per modum totius significata fuit se sumpta est ea que predicatur de indiuiduis cum duae sortes est huius. Nam autem supra tamen put est in singularibus quod put in intellectu non predicatur de indiuiduis: quod declarat sic. Id predicatur de indiuiduis quod attribuit illis in propositione: sed namque absolute accepta et non fuit esse in singularibus: neque habet esse in intellectu. attribuit indiuiduis in propositione. si namque absolute supra et non fuit esse in singulari uel in intellectu predicatur de indiuiduis. maior est nota ex terminis. minor declarat exemplari cum dico fortiter est huius: sensus propositionis est: fortiter est aial rationale: ita quod in ista propositione nihil attribuit forti nisi esse aial rationale: que sunt conditiones namque humane absolute acceptae: ut per. non enim cum dico fortiter est huius: attribuo forti aliquid debitum namque humane ex esse in singularibus: aut ex esse in intellectu: neque attribuo forti habere namque humanam cum aliquid addito: sed tamen attribuo forti habere namque humanam seu esse aial rationale: que sunt ut dictum est: conditiones namque humane fuit se acceptae. Nam igitur primo modo sumpta est que predicatur de indiuiduis et non natura 2^a et tertio modo.

In hoc loco antequam ulterius procedat: dubia quodam examinanda sunt. Circa predicta dubium est. Propter circa per am diuinas assignata in eo quod deum est quod namque fuit se supra non esset nisi predicata quod denotatiua. si enim patitur difficultate tamen per transcendentia: tamen per quodam predicata negatiua. si enim transcendentia que sunt ens res unum aliquid uerum et bonum puenire asserant namque absolute supra erunt predicata quod denotatiua: et si sic ponent in diffinitione. nulla enim diffinitio est completa nisi oia predicata quod denotatiua includat. transcendentia autem in diffinitione poni oia negant. ¶ 2^a confirmatur contra ex dictis. S. Tho. in 1^a ubi habetur quod que insunt namque absolute sunt de diffinitione illi. Si autem transcendentia dicantur non conuenire namque absolute: tunc huius fuit se supra non est aliquid: nec res nec unum quod: quod oino negat.

De predicatis uero negatiuis occurrit difficultas talis: quod negationes namque disparatur si conueniunt namque absolute erunt predicata quod denotatiua: et sic negatio erit de diffinitione sube. Si autem conueniunt namque fuit esse in singularibus uel in intellectu: tunc accipiendo huius absolute: ista erit falsa. huius non est leo: quod uel irrationabile.

Ad hoc dissolutionem considerandum est per quod transcendentia se habent ad namque rerum supra quod cadunt. ut autem supra in questione de significatione entis tactum fuit: nullum transcendentium importat alium genus seu aliam namque a genibus seu naturis eorum quod apponunt cum enim dico. ens huius. unum huius. res huius: uel huius: bonum huius aliquid huius: nullum alium genus ab humanitate significo: sed ipsas humanitate diuisis modis. li enim ens significat humanitatem put habet esse. li unum. illa put non est diuisa fortiter malit. li res: illa put ratiudine habet utpote non ex in-

tellectu fabricata. li bonū: ipaz put pfectiua est ap
petit. li uerū: ipaz ut pfectiua est intell. li aliqd
ipaz: ut aliud qd est ab alijs. Sili mō est dōm acce
pro qctiqz gdu gūico: ut facit ex mōifestari pōt.

Cōsiderādū est 2° qd cū p^m iter trāscēde
tia sit ens (eo qd ei^o rō cete
roz rōnes puenit) z oia cōuertant cūz ente tanqz
ei^o passiōes cū declarati fuerit quō ens cōueniat
naturis rerū plantū erit de ceteris. Scot^o g opina^r
ens eē vniuocū z p^mdicari (in qd) de oib^o inferiorib^o
exceptis ultis dījs. Et primū qdē hoz tanqz per
se notū supponēs scōi duplicē rōnē reddit. C^o Pri
mo qd si dīe includāt ens vniuoce dictū de eis: z
nō sunt oīno idē: opz qd sint diuersa aliqd idē entia
z cōsequēter segtur qd dīe ultie sunt pprie differē
tes: z sic hūit alias dīas z nō sunt ultime. C^o 2° qd
sicut ens cōpositū in re est cōpositū ex actu z potē
tia: ita cōcept^o cōposit^o per se vn^o est cōposit^o ex
cōceptu actuali z potētiāli determinabili z determi
nāte. Sicut g resolutio cōpositi in re stat ad simpli
citer simplicia. s. actū ultimū z potētiā ultimā: ita
qd actus nihil potētie: z potētia nihil act^o includat
ita resolutio cōcept^o debet stare ad cōcept^o simplr
simplices actualē z potētiāle determinabilē tū ita
qd nihil determinātis includat: z determinātē tū
qd nihil determinabilis includat: tales sunt conce
ptus entis z ultime differētie. g ultima differentia
non includit formaliter ens.

Cōtra p^m arguit: qd sequeret qd ens poneret
in diffōne. S^o Ar^o 8. meta^o. C^o 3.
segtur qd eēt nugatio in diffōne: ut supra in qōne
de vniuocatiōe entis deduxim^o. C^o Cōtra 2^m dcm
arguo sic. Dē id de quo formalr sumpto p^mdicant
in 2° mō passiōes entis icludit in se formalr ens: s.
de ultia dīa formalr sumpta p^mdicant in 2° mō pas
siōes entis. g ultia dīa icludit in se formalr ens.
Minor pz qd ultia dīa est per se vna z intelligibi
lis. Maior pbat sic. oē formalr includēs medium
ppriū a priori per qd demonstrātur passiōes entis
icludit in se formalr ens. pz ista qd entis cōcept^o est
illud mediū. Sed oē id de quo formalr sumpto p^mre
dicant in secūdo mō passiōes entis. icludit in se
formalr mediū: per qd tales passiōes de eo sunt de
mōstrabiles. g oē tale icludit formalr ens. Patet
ista minor: qd iplicat oppositiū. Si enī. a. formaliter
nō icludit ppriū mediū concludendi. b. quō de. a.
formalr sumpto erit a pōri demonstrabile. b. C^o 2°
arguo: z in idē redit. Ois passio cōueniēs plurib^o
formaliter sumptis cōuenit eis rōne alicui^o cois in
eis formalr inclusi: cui illa passio p^m cōuenit: s. vni
tas uel intelligibilitas est passio cōueniēs oib^o ul
timis differētijs formalr sumptis. ergo cōuenit eis
rōne alicui^o cois formalr inclusi in eis cui p^m cō
uenit. tale autē est ens. g oēs differētie ultime iclu
dunt ens. Minor est per se nota. Maior est Ar^o
p^mo posterior. C^o Nec pōt dici ad maiore qd sus
ficit subiectū denotiatiue includi in eis quib^o forma
liter sumptis cōuenit passio illius subiecti. Quia
cū tota rō qre passio alicui^o insit alteri: sit p^micipa
tio illi^o subiecti p^micipi: si alicui formalr sumpto inest
passio: eidē formalr sumpto inest z subiecti: z si for
malr sumptū subiecti expers est: quō formalr sumptū
illi^o passiōe hēre pōt. Ut arguat sic: id qd formalr
sumptū a se subiectū excludit: etiā a se passiōe ex
cludit: sed ultime dīe formaliter sumpte nō exclu
dūt a se passiōes entis in secūdo mō. g nec exclu

dunt ens in primo modo. C^o Nec patiātur aures
tue audire rñsionē frācisci de mayronis dicentis
reglāz adductā posterioristicaz Ar^o 1° nō tenē in
trāscēdētib^o. Volūtaria enīz z destructiua totū me
taphysice glosa est. C^o Ad rōnes autē Scoti dī qd
cū tā prima qd secūda supponāt ens hēre cōceptūz
obiectiū vnū simplr nihil concludit. C^o Dī 2° ad
2^m qd argumētū a fili claudicat. lz enī sit similitu
do quo ad aliqd inter cōpositū nāle z intellectuāle.
dissimilitudo tū est magna in pposito: qd ptes com
positi nālis mutuo se excludit: qd quedā res spe
ciales sunt. partes autē cōpositi intellectualis non
possunt mutuo se excludere: qd altera (puta ens)
est adeo vniuersalis ut nihil possit eā sberfugere.
autē Alpharabi^o z Algazel ut te
stat Albert^o in postpredicamētis
opina^r qd ens non cōueniat nature absolute sum
pte. Unde dicūt hāc pñtiā nō ualere: hō est suba.
g homo est ens eo qd ens significat aliquid addi
tū eēntie rei: qd nō est de eius ratione: quod exp^o
se etiam de Auicē. refert Commentator. 4. 7. 10.
metaphysice.

S. Tho. autē cui^o est opus qd exponēdūz
suscepim^o super. 4. meta^o. lec. 2. su
pra tex. cō. 3. z sup. 10. lec. 2. supra tex. cōmē. 8. exp^o
se in hoc reprehēdit Auicē. vñ snia ei^o nō est cēsen
da eadē opinioni Auicē. lz difficile sit videre in quo
differat ab ea. cū ipse teneat nullum aliud adeo eē
ens per suaz eēntiā: sed per aliquid additū sue eēn
tie: z expresse dicat ens non esse predicatum eēn
tiāle: z contra Sen. dicat ens non cadere in conce
ptu sube: qd est genus generalissimū. C^o Propter
quod a qbusdā dicit qd ens duplr sumit. s. noialr
z participialiter. Et qd ens noialiter qditiue z
intrinsece de oib^o p^mdicat. sic enī vnūqz est ens
per eēntiā suā. Ens vō p^micipialr cū idem sonet qd
exis nō est p^mdicatū qditiuū: sic enī nihil aliud a
deo est ens per eēntiā suā. vñ fm istos ens noialit^o
puenit nāe absolute. nō autē ens p^micipialr. Addūt
quoz qd ens noialr est diuisus in decē p^mdicamēta
z est trāscēdēs cōuersum cū alijs: pprie loquēdo:
nō ens 2° mō. z ideo reprehēibilis erat Auicē. qui
hāc distinctionē p^mternisit. C^o Mihi autē alr dicen
dū occurrit. Dico enī qd ens p^micipialr est id qd est
trāscēdēs: diuisus in decē p^mdicamēta. Qd ex eo pa
tere pōt qd. S. Tho. p^m pte. q. 5. 7. 6. z in. q. de vita
te. q. 21. ondit bonū: qd ēt diuidit in decē p^mdicamen
ta (ut dī p^m ethicorū) cōuertit cū ente p^micipialr non
nomialr ut clare pz ex duob^o. C^o Primo ex eo qd
dicit qd cū bonū z ens cōuertant sicut res est ens
ita bona: sed nō est ens per eēntiā suā. g nec bona:
in quo processu ut fallacia equiuocationis viterur
nō nisi de ente p^micipialiter est sermo. C^o Scōo ex
eo qd dicit: Id quo res formalr est bona non eē ens
qd dictū de ente noialiter falsum est: qd esse actua
lis existentie: quo res est ens z bona: z est ens no
minaliter. Ens igit qd conuertit cum bono qd est
transcēdēs: diuisus in decē p^mdicamēta est ens
p^micipialr. C^o Sed in entis nomine duo aspici pos
sunt. s. id a quo nomē entis sumit. s. ipm eē quo res
est. Et id ad qd nomē entis ipositū est. s. id qd est.
Supra enī (in p^m op^o) dictūz est ens significare
id qd est in quolibet p^mdicamēto z in hoc differ
re ab essentia que significat id quo res in p^m dica
mento reponit. Vñ p^m physicoz Ar^o 1° locoli ens
ponit li qd est. Auicē. g attēdens ad id quo res est:

p^m sen. q. 6. q
qrit utrum
a simplicit^o
simplicib^o
possit ab
strahi aliqz
pcept^o cois
in fi.

ca^o. 9.

c. 3.
c. 8.

cē. t. c. 3.
cē. t. c. 8.

qli. 2. q. 2. ar
tū. j.
p^m Sen. c.
26.

ca^o. 7.
vide cōmē.
hui^o doc. 2.
postre. c. 6. i
pn. z cē me
dium.

Duo inclu
dunt in p^m
dicamēto
entis.
ca^o p^m in pn^o

T. c. 13.

Scot. j. di. 3
q. 3. i. sol. q.
3. ut. s. dcm
est. c. 2. q. 3.
prima rō.

T. c. 16.

ca^o. 2. q. 3.
rōne 2°.

T. c. 12.

De ente zc.

Discordia
utru. S.D.
Aui.

cc. t. c. 3.

t. z. c. 3.

Ad du^m
p^m pⁿle.

cc. t. c. 8.

s. ca. j. q. 2.
fi.

L. c. i6.

ime^{te}, s.

L. c. io.

Ad 2^m du-
bium de ne-
gatiuis pre-
dicatis.

vñ nomē entis sumptū est: dixit simplr: ens eē pⁿdi-
catū ex eēntiā rei. S. Tho. vñ intues id qd est: ad
qd nomē entis iposuit est: Aui. nō adhefit. Nāqz
ipz qd est nō pⁿdicat aliqd ex eēntiā rei. Insup ad-
uertēs q ipm quo res est. s. actualis eēntiā: nō est
ex nec nāe ab ipso qd est: sed per pⁿa ppria ipi^o qd
est cōstitutū inter pⁿdicata accēntialia: ens annume-
rare noluit. hoc enī nō pōt asseri de quocunqz alio
extra eēntiā rei. Nihil enī extra eēntiā rei per pro-
pria pⁿincipia ipsius rei cōstitutur nisi rei exēntia.
Qd cūqz enī aliud per pⁿincipia ppria alteri^o gⁿis
cōstitutū. s. gen^o pⁿipū z dīaz ppria: z ulr ppria il-
li^o pⁿedicamēti pⁿa. Ip^m autē existerē: non nisi per
gen^o z dīaz z pⁿincipia ipsius qd est cōstitutū. Et
hec est rō qua. S. L. arguit Aui. 4. meta^o ubi su-
pra. vñ ens pⁿdicatū de aliquo puta hōie: cū nō tra-
bat hōiez ex pⁿipū gen^o z ppriam dīaz. nec rōne
ip^m qd ē: nec rōne ipi^o qd est subale pⁿdicatū eē relin-
quit cū Axi^o z Lōmē. ubi sup. 13 nō sit oīno eodē
mō subale quo sunt pⁿdicata illa que in diffōne ca-
dūt. C^o his pⁿlibatis. ad dubiū dico qz trāscēdētia
nō sunt pⁿdicata ppria nāe fm suā absolutā cōfide-
rationē neqz fm eē in singularib^o: neqz fm eē in in-
tellectu: sed sunt pⁿdicata coia nāe quomolibet acce-
pte: pueniētia nō solū cōcomitatuē: sed z causali^o.
Et de nā quidē tā 2° qz 3° mō accepta pz. ex h^o enī
qz hō in singl^o inuenit entis: vñ^o rei: z reliquo
rū rōne hz. Silr ex h^o qz hz eē in intellectu ens est
aliquo mō indiuisū zc. debet enī sic sibi aliqd eē
(13 rōnis.) De nā autē p mō sumpta: ex dictis pate-
re pōt: z ex eo qz in quocūqz inuenit posteri^o tran-
scēdēs: inuenit z pⁿa. Manifestū est autē de poste-
riorib^o trāscēdētib^o: que sunt vñū: res: aliqd zc. qz
cōueniūt nāe absolute. Vñ de hōie absolute loquē-
do. ista est uera. hō est ens. Vñ z. S. Tho. dicit su-
per. io. meta^o. ubi supra. qz ens pⁿdicat nās decē ge-
nerū: fm qz sunt actu uel potentia. z nō tm fm qz
sunt actu. C^o Ad rōnē in dubio tactā qua dicebat.
si sic. qz trāscēdētia eēnt ponēda in diffōne. C^o Dici-
tur p qz nō opz oīa pⁿdicata eēntialia poni in diffi-
nitōe: sed ea tm que explicāt aliū gradu eēntiales
diffinitū: qⁿia nō sunt trāscēdētia: de q^o dcm est qz
eūdē gradu pⁿdicat: quē gen^o uel dīa iporat. Vñ
8. meta^o dicit Axi^o qz iō nec ens ponit in diffini-
tionib^o: nec vñū: qz ens statiz est vñū quodqz. diffi-
nitio enī cōpleta tūc est: cū oēs rei gradus explicā-
tur a p^a potētia usqz ad ultimū actū intrinsecū: qd
sine trāscēdētib^o: que nullū gⁿū addūt: fit. C^o Dī-
2° de ente qz qz ens iporat aliquo mō ipm eē: qd
ptinet ad qōnē an est: z nō ad qōnē qd est: iō a pⁿdi-
catis quiditatuīs aliquat^r declinat. C^o Ad dictū
S. Tho. dī qz trāscēdētia duob^o hūt: z qz in nulla
diffinitōe ponant rōne dicta: z qz in quolibet con-
ceptu includant. ut dī de ente 3° meta^o. qd 2^m iō
dictū arbitroz qz trāscēdētia quēlibet gradu comi-
tant: z iō conceptui nulli desunt. Et sic dico qz ea
que nāe absolute conueniūt in cui^o rōne cadūt con-
ueniūt rei in eo qz talis. hō enī in eo qz hō est ens
res: aliqd zc. Ex his diligēs lector hēs vñ diuersa
dicta sancti Tho. sane itelligere debeas. C^o Quo
ad pⁿdicata negatiua vñ dī breuiter qz negatiōes
ille pⁿit dupl^r accipi. formal^r. s. z fundamētaliter.
Si formal^r falsū est qz cōueniāt nature absolute.
per opus enī intell^s attribuitur ei. cū negatiōes
entia rōnis sint. Si fundamētal^r. cū negatio super
affirmatiōe fundet cōcedit eē pⁿdicata qditiua

sed sic sumpte: nihil aliud sūt qz gen^o z dīa ppria.
fundamētū enī negatiōū nārū disparatarum de
hoie nihil aliud est qz nā hōis. ex hoc nāqz qz ho-
mo est aīal rōnale: nō ē leo neqz bos zc. Q. o. VI.
Dubiū 2° est circa dcm. S. Tho. in lra in af-
signatiōe scde dīe. quo dī qz nā ab-
solute supra nec vnitatē nec pluralitatē hz. C^o Vi-
detur enī h^o eē ipossibile cū id qd vñū nō est: diffi-
nibile nō sit. ut dī. 7. meta^o. imo nec itelligibile. ut
hētur. 4. meta^o. C^o Et si vnitatē nāe absolute hēe
cōcedat. qⁿis sit illa vnitās nō est facile assignare:
cū nō numeralis sit (ut declaratū est) nec specifica
nec generica: cū he ex intellectu fiat: nec analogi-
ca ut de se pz. hō enī nō est vñū analogice. Nec eti-
am facile qz dīcet: an vnitās illa sit realis: an nō.
C^o Ad euidentā hui^o dubitatiōis quinqz faciēda
sunt. Primo vidēdū est qd sit vnitās quelibet. 2°
vnde habeat vnitās realitatem. 3° quō vnitās que
libet sit extra aīaz. 4° rīdēdū est dubitatiōi mote.
5° quedā obiectiōes excludēde sunt.

Quo ad p^m sciendū est qz cū vñū nihil addat
supra ens: nisi puatiōe diuisiōis: ita qz
vñū nihil aliud est qz ens indiuisū. ut dī. 4. me-
ta^o. Vnitās quelibet nihil aliud est qz rei indiui-
sio. Et qz quelibet puatiō per sūtū habitū cogno-
scit: iō vnitās que indiuisiōne sonat: ex nā diuisiō-
nis quā puat: cognosci debet: z fm diuisiōis m^o
tiplicitatē mltiplicitatē vnitatis accipere oportet.
C^o Cōsiderādū est igit qz diuisiō est duplex. qdam
est mālīs per pⁿa indiuiduatiōis cāta: qdam est for-
malis que p eēntialia pⁿincipia fit. Et hec hz latitu-
dinē: qz quedā est per eēntialia pⁿincipia propria.
Quedā vñ per pⁿa eēntialia coia: z h^o iterū hz lati-
tudine fm qz pⁿa eēntialia coia sunt magis z mi-
nus coia. vbi gra. Inter sortē z platonē est diuisiō
numeralis z nō formalis: qz non cātur distinctio
eoz ex eēntialib^o: s. indiuidualib^o pⁿicipijs. Inter
sortē vñ z hūc leonē. dato qz leo z hō eēnt sub eo-
dē gⁿe pⁿio: est diuisiō formalis per eēntialia pⁿa
ppria: ultimas. s. dīas tm. Inter sortē vñ z hūc plā-
tā est maior diuisiō formalis per pⁿa. s. eēntialia cō-
munia sorti z mltis alijs spēb^o. s. sensibile z insen-
sibile. Inter sortē vñ z hūc lapidē est diuisiō forma-
lis adhuc maior per coiora pⁿa. s. per aīatū z inaīa-
tū. Et sic sp ascēdēdo intēdit diuisiō formalis: adeo
qz inter sortē z hūc albedinē est maxia diuisiō for-
malis. utpote per ppria z coissima pⁿincipia eēntia-
lia. s. substantiū z dispositiū modos entis pⁿdicā-
mētoz cōstitutiuos. C^o Silr per oīa de vnitatē dī-
cēdū est. Vnitās enī est duplex. Quedā nūeralis
z quedā formalis. Vnitās numeralis attēdit pe-
nes puatiōne diuisiōis nūeralis. Vnitās at forma-
lis attēdit penes puatiōne diuisiōis foīalis. z hec
hz latitudinē. Quedā enim puat diuisiōe formali
oīno cābili per pⁿa ppia z coia. z hec est vnitās for-
malis simplr. Quedā vñ puat diuisiōe formali nō
simplr: s. talr cābili. s. per pⁿa coia. z hec est vnitās
formalis fm qz: z hz latitudinē fm qz diuisiō pu-
ta cābilis est a magis z min^o coib^o pⁿicipijs eēntia-
lib^o. vbi gra. sortes est vnus numero: qz nō est per
māles dīas in se distinct^o. Nō est simplr vñ forma-
liter: qz nō cōpatit^r secū diuisiōne formale quācūqz
Aīal vñ est vñū formalr in qⁿti nō cōpatit^r secū di-
uisiōne per sensibile z insensibile: nō tm hz vnitatē
simplr: qz cōpatitur secū diuisiōne per rationale z
irrationalē. Corpus vñ est minus vñū formalr

Optima z
stabilissima.

L. c. i3.
L. c. io.

i expositio-
ne littere.

L. c. 3.

ter. est enī vnū: qz nō est in se diuīsus per corporeū
z incorporeū. Est aut minus vnū qz cōpatī secuz
diuīsiōe formālē maiorē. s. per animatū z inani-
matū. Ens aut minime vnū est. Vnū qdē est pro
quāto nō est in se diuīsum pportionalr. Minime
vō pro quāto tāta diuersitatē formālē cū sua vnita-
te cōpatī. Et his pz primū: quid. s. sit vnitas quelibet:
qz. s. vnitas est indiuisio. z talis vnitas est ta-
lis indiuisio. i. diuīsiōis pūatio: ita qz nihil aliud
est dicere. Sortes est vnū numero: nisi sor. est ens
carens diuīsiōe numerali. hō est vnū formaliter. i.
hō est ens carēs diuīsiōe formali. hec de primo.

Quo ad 2^m est sciendū qz ens reale dupl'r ac-
cipit. Vno mō ut distinguit contra ens
ab intellectu fabricatū. Alio mō ut distinguit con-
tra nō exis actu. Primo mō. oīs res pūcamenta:
lis est ens reale siue sit siue nō. Secūdo mō id mī
qd realr existit ex cās suas est ens reale. Et qz s
pprie est ens reale apud scū Thomā dicētem in
qōnib' de potētia dei. q. 3. ar. 3. ad 2^m. qz res anteqz
existat est nihil: z est finia hec conformis. Atqz in
pūcamentis dicēti qz destructis primis subijs: ipos-
sibile est aliqd remanere: iō vnitas sicut z cetera
realitatē hēt. pprie loquēdo: pro quāto ipsa existit
actu extra aīaz z cās suas. hec de secūdo.

Quo ad 3^m pono tres ppositiōes. C Prima
est quelibet vnitas supradicta tā. s. nume-
ralis qz formalis existit extra aīam. C Secūda est:
nulla vnitas cōis ex aīaz plurib' supposititaliter di-
stinctis existit in rerū nā. C 3^a est: oīs vnitas for-
malis exis ex aīaz multiplicat realr ad mltiplica-
tiōē ipsarū rerū. C Prima ppositio est adeo ma-
nifesta qz nullus sane mētis pōt eā negare. In sor-
te enīz ppter oēm intellectus opationem apparet
utraqz vnitas. Caret enī in seipso diuīsiōe numera-
li z formali causabili per principia. ppria z coīa: z
sic indiuisiōe numeralē z formālē hz. Vn in sor-
te nō est sola vnitas numeralis sed formalis multi-
plex fm multitudinē predicatorū quiditatuorum:
z sicut nō sola indiuidualitas sortis est extra aīaz:
sed quodlibet eius predicatorū quiditatuū: ita non
sola vnitas numeralis: sed quelibet ei' vnitas for-
malis extra animā dicenda est esse.

Ad intelligentiā vō 2^e est notanduz
qz res pōt intelligi
coīs ex aīaz dupl'r. Vno mō positue. Alio mō ne-
gatiue. Illa res est coīs positue: que indiuisa ma-
nēs in plurib' supposititaliter distinctis inuenit. Il-
la vō est coīs negatiue que nulli supposito est pro-
pria. Primo mō rē cōez nullū recole asserētē dari
extra aīaz nisi eēntiā diuinā fm fidē christianam.
2° mō vī a qbusdā poni res extra aīaz coīs de quī-
bus fmo erit infra. z qz hoc alienū a vītate mibi vī
def: iō de tali coitate intelligēdo secūda ppositio-
nē probo dupl'r. C Primo sic. nulla res exigens
quiditatē solitarie inueniri extra aīaz existit in re-
rū natura: sed vnitas coīs extra aīaz: negatiue plu-
rib' supposititaliter distinctis est res exigēs quidita-
tē solitarie inueniri ex aīaz. g nulla vnitas coīs ex-
tra aīaz pluribus supposititaliter distinctis existit in
rerū nā. Maior sic pbat. Nullū exigēs ad suū exi-
stere aliquod impossibile inuenit: s. qditatē ex aīam
solitarie inueniri est impossibile. opz enī ipaz eē in ali-
quo supposito. g id qd exigit ipsaz solitarie inueni-
ri nunqz existit in rerū nā. Minor aut pbat sic. Id
qd exigit quiditatē nō ppriā alicui supposito extra

aīaz exigit ipsaz solitarie exis. S. vnitas coīs ex-
tra aīaz plurib' supposititaliter distinctis existit qdī-
tatē nō ppriā alicui supposito. ergo vnitas coīs ex-
tra aīaz plurib' supposititaliter distinctis existit qdī-
tatē solitarie inueniri in rerū nā. Hui' pallepati pre-
misse note sunt ex terminis. maior quidē. qz quidi-
tas nō pprie alicui supposito necio est solitarie: si
enī nō est solitarie ē in aliq supposito: z si ē in aliq
supposito: est ppa illi. Minor vō pz: qz cōe z ppriā
sunt opposita. cōe enī includit negationēz ppriā z
econuerso. Statim enī ut res appropriata est ali-
cui coīs negatiue eē definit: eo qz negatiōe appro-
priationis caret: z statiz ut coīs negatiua est appro-
priata alicui non est: eo qz negationē appropriatio-
nis hz. Oppositū g predicatorū ifert oppositū subie-
cti in utraqz pmissa. C Preterea. scdo pbo sic. Oīs
res exis in rerū nā est res particularis. Nulla vni-
tas coīs ex aīaz plurib' supposititaliter distinctis est
res particularis. g nulla talis vnitas est in rerū nā.
Maior est nota ex cōi peripatheticorū sententia.
Minor pbat sic. Oīs res particularis est alicui vni-
supposito ppria: aliter nō eēt particularis. Nulla
vnitas coīs extra aīaz plurib' supposititaliter distin-
ctis est alicui vni supposito ppria. Hoc pz ex ter-
minis. g nulla talis vnitas est particularis. C Ter-
tia ppositio pbat sic. Quotiescūqz aliq duo sūt cō-
uertibiliter idē realr: multiplicato realr vno multi-
plicat z reliquū: s. res vna z vnū sunt cōuertibili-
ter idē realr. g mltiplicata realr multiplicabit rea-
liter z ei' vnitas. S. pluralitas numeralis est rea-
lis. ergo plurificata re numeraliter plurificabit z
eius vnitas. vī in forte z platone sicut sunt due
corporeitates animalitates z humanitates: ita sūt
due vnitates formales sequētes corporeitates: z due
sequētes animalitates: z due sequētes humanita-
tes. Opz enī fm numerū predicatorū eēntialitū esse
numerū vnitatū formalitū in quolibet indiuiduo.
Sicut enī quodlibet predicatorū quiditatuū dat ali-
quid eēntia dare opz aliquā vnitatē. vnū enī z ens
idē sunt. ut dicitur. 4. meta. C Et his pz tertium
quomodo. s. vnitates habeāt eē extra animā: quia
sunt nō cōes: sed pūculate z multiplicata numera-
liter iuxta numerū indiuiduorū qz sūt. hec de 3°.

Quo ad quartū dico qz natura absolute sū-
pta habet vnitatē quādā: ut effica-
citer concludit ratio adducta que est sancti Tho.
in tractatu de natura generis. C Et qn queritur
aut illa vnitas est numeralis aut specifica. Dico qz
est vnitas formalis que alia est a numerali: sicut
diuīsiō formalis alia est a mālī. Nec illa vnitas for-
malis est specifica aut generica formālī: sed est fū-
damētū vnitatis specificē z vnitatis generice. De
enī vnitates formālī ab intellectu fiunt: illa vō oēs
actū intellect' puenit. Qd aut in līa dī qz natu-
ra absolute sumpta: nec est vna: nec est plures: in-
telligēdum est de vnitate z pluralitate numerali.
C Ad id vō qd dubitationi addit: an ista vnitas
sit realis: aut nō. dico qz fm se est realis prio illoz
modorū: quos (supra) posuim': accipiēdo ens rea-
le sicut z natura ipsa absoluta sumpta: z sicut nā
fm eē in singularibus est ens reale 2° mō: ita vni-
tas illa que semper nāz comitatur in particularib'
posita est realis vere z pprie. Idē enī est iudicium
de natura z eius vnitate. hec de quarto.

Quo ad quintū duo dubia propria occur-
rūt. C Primū est circa 2^m ppositi-

pbat 3^a p-
positio.

T. c. 3.

Et ad. q.
pncipalē.

in hac. q.

po. q. 3. ar.
5. 2^m in pte
di' sube.

pbat pma
ppositio.

pbat 2^a p-
positio.

in hac. q.

tionē in qua dictū est q̄ nulla est vnitas cois extra aiaz. **C**irca 2^m est circa id qd nūc dictū est: qua. s. alietate sit alia vnitas formalis a nūterali in sorte. **C**irca 3^m tra primū eni instatur sic. Quēcūq; supposititaliter distincta sunt vnū formaliter extra aiaz: hñt aliquā vnitatē cōem eis extra aiaz. **S**or. 7 plato sunt vnū formaliter extra aiaz. **G** sor. 7 pla. hñt aliquā vnitatē sibi cōez ex aiaz. **M**aior ex eo vī manifesta q̄ si aliq; supposititaliter distincta sūt vnū in eo in quo sūt vnū nō distinguūtur: 7 sic illud vnū est cōe utriq; extra aiaz ex quo sic sunt vnū. **C**irca 4^m. humanitas que est in sorte quātū est ex se. non est determinata ad sor. uel platonē: **G** vnitas formalis humanitas que est in sorte: quātū est ex se: est cois negatiue sor. 7 platonē. **P**ntia est nota: qz etiā vnitas formalis nō est determinata q̄tū est ex se ad sor. 7 platonē. **A**ns aut de se est manifestū: dat **G** ex aiaz aliq; vnitas cois negatiue pluribus supposititalit̄ distinctis.

Circa 2^m dubiū vī q̄ inter vnitatē formale 7 vnitatē numeralē in sorte existentem sit alietas realis: qz quātūq; priuationū habit⁹ distinguūtur realiter: ipse quoq; distinguūtur realiter: sicut qz visus 7 auditus distinguūtur realiter: cecitas ē 7 surditas realit̄ differūt: s; vnitatis formalis 7 numeralis habit⁹ distinguūtur realit̄. ergo 7c. p3 ista: qz diuisio formalis 7 diuisio numeralis adeo distinguūtur q̄ in reb⁹ sepatis a mā formalis sine numerali inueniat: 7 in istis inferiorib⁹ indiuidua eiusdē spēi numeralē diuisionē absq; formalit̄ habeat. **C**irca opposita vō respicienti apparebit q̄ sit alietas rōnis tñ: qz sicut se h3 nā formalis ad nām indiuidualē: ita vnitas formalis ad vnitatē numeralē: sed nā formaliter sumpta est eadem realit̄ nāe numeralit̄ sumpte: 7 non nisi rōne ab ea distinguūt. ergo vnitas formalis est eadē realit̄ vnitati numerali: 7 non nisi rōne ab illa est alia.

Pro dissolutiōe pmi dubij nota q̄ aliq; duo supposititaliter distincta eē vnū formaliter contingit dupl̄. **C**irca 1^m mō per h³ q̄ illa duo adueniūt in aliquo extra aiaz cōmuni utriq; indiuiduo in utroq; illoz. **C**irca 2^m mō per hoc q̄ illa duo habēt mutuā negationē inter se diuisionis formalis. **E**xēplū primi nō inuenio in rerū nā: nisi (ut dictū est) fm fidē christianā in trinitate. **E**xēplū secūdi: inuenit in oib⁹ indiuiduis eiusdē spēi. **S**or. eni nullo intellectu p̄siderate h3 hāc negationē. s. q̄ nō est diuisus a platone formaliter. 7 plato similit̄ nō est diuisus a sorte formalit̄: 7 qz ad eos eē vnū formaliter nihil aliud requirit̄ q̄ eē indistinctos formaliter: iō simpl̄ uerū est sor. 7 pla. eē vnū formaliter extra aiaz. **C**ommittit ergo fallacia cōsequētis in argumēto a supiori ad suū inferius affirmatiue: esse eni vnū formalit̄ est superi⁹ ad hñtia aliq̄ cōe indiuisum in eis extra aiaz: 7 ad hñtia duas nās cū mutua negatiōe diuisionis formalis. **N**on enim est imaginādū sor. 7 pla. eē vnū formalit̄: qz conueniant in aliquo in quo nō distinguūtur extra aiaz: s; ideo qz uterq; negatiōe diuisionis formalis ab altero gaudet. **U**nū eni formalit̄ nihil aliud est q̄ non diuisum formalit̄. **E**t q̄ dicimus de vnitate formalis simpl̄ inter sortem 7 platonē itellige de vnitate formalis fm qd inter sor. 7 hñc leonē: 7 hñc lapidē 7 hanc intelligentiā 7c. **S**icut eni qz sor. 7 pla. habēt duas nās inter q̄s nō cadit diuisio formalis: iō sunt indistincti formalit̄ simpl̄ ex aiaz: ita qz inter sortis 7 hui⁹ leonis nās nō cadit diuisio formalis:

talis q̄lis nata est cāri per sensibile 7 insensibile: iō sor. 7 hñc leo sunt indistincti formalit̄ fm qd: ita ē qz inter sor. 7 hñc lapidē nō est diuisio formalis per corporeū 7 incorporeū: ideo sor. 7 hñc lapis sunt indistincti formalit̄ fm qd: ita quoq; qz inter sor. 7 gabrielē nō est diuisio formalis q̄lis nata est cāri per modos entis. s. per se 7 in alio. iō sor. 7 gabriel sunt indistincti formalit̄ fm qd: 7 p̄ter sunt vnū formalit̄ absq; oī ope intellect⁹: iaz eni pluries dictū est: vnū idē sonare qd ens indiuisū. **C**irca 2^m dico. q̄ aliud est dicere: nā humana exñs ex aiam fm se est cois plurib⁹ negatiue seu indifferēs negatiue. **E**t aliud est dicere: nā hūana exñs ex aiaz est cois plurib⁹ seu indifferēs negatiue. prima enim est vā. 2^a vō est falsa. **E**t vītas prime p3 ex supradictis: ubi dixim⁹ q̄ nā que est ex aiaz: puta nā sor. fm se. i. solitarie sumpta nō est determinata neq; appropriata alicui: 7 p̄ter est indifferēs: seu cois negatiue. falsitas autē secūde p3 ex eo q̄ ois ppositio est simpl̄ falsa: in qua p̄dicatū repugnat subiecto rōne cōditionis explicite ip̄tate in illo: sic ista est simpl̄ falsa. **I**gnis nō app̄oximat⁹ cōbustibili cōburit: qz cōburere repugnat igni nō app̄oxiato passo. **S**z illa ppositio 2^a. s. nā exñs ex aiaz est cois plurib⁹ negatiue: est huiusmodi. **G** ista est falsa.

Ad euidentiā minoris scito q̄ cū dico nā fm se seu natura absolute dico duo. s. nāz 7 solitudinē: 7 ei⁹ conditionē. **S**ilr cū dico nā exñs ex aiaz: dico duo. s. nāz 7 p̄ticulare exñtia sibi cōiunctā 7 ei⁹ conditionē. **U**nde aliquid cōuenit siue repugnat nature absolute ratione nature: 7 aliquid rōne solitudinis. **S**imiliter aliquid cōuenit siue repugnat nāe exñti extra rōne nature 7 aliquid rōne associatiōis ei⁹ ad p̄ticulare. **C**ū igit coitas negatiue que est p̄dicatū in ppositione nostra nō cōueniat nāe absolute rōne sui. s. nāe: qz nō est ei⁹ p̄dicatū qd itatiuit̄: sed cōueniat ei rōne explicite cōditionis per li (fm se) seu li (absolute) que est solitudo. **E**x hoc eni nā est cois negatiue: qz solitarie accipit absq; determinatione ad hoc uel illud. **O**p3 q̄ repugnet nāe sub opposita cōditione sumpta rōne illius opposite cōditionis. **E**xplicat autē conditionē oppositā solitudini natura existens extra: eo q̄ explicat cōiunctionē eius ad p̄ticulare existētiā: que solitudinē illius tollit. **E**t ideo coitas negatiue repugnat nāe exñti extra nō rōne nāe: sed rōne cōditionis explicite per li existenti ex aiam: 7 p̄ter ppositio illa in qua subiectū erat nā existens extra: 7 p̄dicatū erat cōmunitas negatiue est simpliciter falsa. **S**tatim eni ut natura perdit solitudinē: cōmunitatē quoq; perdere cogitur. **A**mittit autē solitudinē quāprimum in alio est. **C**irca apparet r̄sio ad argumētū q̄ l3 tā natura q̄ vnitas formalis quātū est ex se. i. solitarie sit cois negatiue. **I**psa tñ exñs (extra) non est communis: sicut ipsa: quātū ex se non est cūz alio. **I**psa tñ exñs extra necessario est cū alio: 7 sic non licet inferre. **I**psa quātū est ex se nō est cū alio: ergo ipsa existens extra non est cū alio: ita non licet inferre. **I**psa quantum est ex se: est cōmunis negatiue: ergo ipsa existēs extra: est cōmunis negatiue. **U**troq; eni idē peccatum accidit: 7 est fm fallaciaz accidētis. **E**t si hoc intuit⁹ fueris: videbis in quo differt positio Scoti a positione nostra: 7 vnde in talem opinionem incidit. **D**icit enim ipse naturam specificam: puta humanitatem ratione sui sui

in hac. q.

Sco. 2. di. 3
q. 1.

qui hec duo. s. vnitate formalē z cōmunitatē negatiua: seu indifferentiā ad plura numero. Dicit nā qz in fine illius qōnis: q. nō opz q̄rere cāz: q̄rē nā sit cois: qz nā ipsa est cā sufficiēs sue coitatis: s. bñ opz q̄rere cāz q̄rē sit singularis: qz nō ex se est singularis: z iō sicut extra aiaz inuenit nā vna forma liter: ita inuenit nā cois plurib⁹. Nos aut in p nō dissentim⁹ s. in 2°. Dicim⁹ enī nāz rōne sui seq vni tatē formalē: s. coitatē negatiua fatemur nō sequi eā rōne sui: s. rōne solitudis sue: sicut singularitātē sequi eā dicim⁹ rōne associationis ei⁹ ad extētiā: z qz cōditio solitudis nō cōuenit nāe rōne sui: nec rōne ipsi⁹ eē: qd hz extra aiaz: s. rōne intellect⁹: qui natus est adunata diuidere: iō ante oēs actū intel lect⁹ nulla coitas in nā inuenit: z sicut querēda est cā: vñ hēat nā eē solitariū: z eē extra: qz de se neu trū hz: ita q̄rēda est cā: vñ hēat nā coitatē z singla ritatē: de se enī neutru hz. **C**ā aut vñ falsitas in hac scotica pcessit opinione: vñ duplex. **C** Prima est equocatio illi⁹ termini (ex se) seu (de se) pōt enī utrūqz eorū accipi duplṛ. Uno mō positue: z sic dicit aliquā hitudinē cāe. Alio mō negatiue: z sic dicit solitudinē. i. nō cū alio. z p mō intellexit nām eē cōez ex se: ita qz ipsa est sibi sufficiēs cā sue coita tis: ut ex uerbis ei⁹ ibi p3: cū tñ debuisset itelligere scōd mō. nā enī ex se. i. nō cū alio est indifferēs z cō munis: sicut qñ dī: nā ex se est sola. li (ex se) non di cit aliquā cālitatē: s. tñ negationē cōiūctiōis cum alio. **C** Scōda cā est distātia inter ppositionē negatiua z affirmatiua de p̄dicato infinito: reduplicatio ne addita. L3 enī ex affirmatiua de p̄dicato infinito seqtur negatiua z ecōuerso. ut dī in 2° phierme nias: qñ nō sunt reduplicatiue cū reduplicatiōe: tñ l3 ex affirmatiua de p̄dicato infinito: seqtur negatiua de p̄dicato finito: nō tñ ecōtra. hāc enī. hō in eo qz hō nō est alb⁹: nō seqtur ista: hō in eo qz hō est nō alb⁹. Si enī hō in eo qz hō eē nō alb⁹: nun qz hōi cōiūgi posset albedo: qz qd puenit alicui s. qz ipm cōuenit ei s. p̄ se. Appet enī in hō defecisse manifeste pcessū scoticū: cū enī cōe negatiue idē sonet qz nō p̄p̄iū argumētat⁹ est sic. nā: pu ta humanitas: inq̄tū talis nō est p̄p̄ia alicui. s. hu manitas inq̄tū humanitas est nō p̄p̄ia: ubi exp̄es se p3 defect⁹ p̄dicat⁹. Et qz sic pcesserit: p3 ex suo p cessu. L3 conclusio enī sua est affirmatiua de p̄dicato infinito cū pcludat. s. nā ex se est cois. i. nō p̄p̄ia. Añs vō est negatiua. s. nā nō est de se hic. i. p̄p̄ia alicui. Silr p3 ex alio pcessu quē ibi inducit. s. hu manitati s. rōne sui nō repugnat eē in alio: s. hu manitas s. rōne sui nō est cois: ubi apte p3 p̄dicat⁹ defe ct⁹. Reduplicatiō enī in p̄p̄cessu sonat li (ex se) seu de se in scōd li (rōne sui) z c. Et h est ualde no tādū in hac mā: z in mā de ulib⁹: eo qz hinc oia pē dēt. Attētū s. opz eē qz hec p̄positio. nā ex se est cō munis: si debet eē vā: opz qz tā (li ex se) qz (li cois) teneat negatiue fm viā nāz z vītātē: z tūc idē est ac si dicat: nā nō cū alio sūptā: est nō p̄p̄ia alicui: qd p3 eē neq. fm vō Sco. (li ex se) tenei positue z male: z sensus est. Nā rōne sui siue inq̄tum talis est nō p̄p̄ia alicui qd est manifeste falsum. **C** At tēior adhuc sis: qz aliud est dicere: nā: puta hūani tas inq̄tū hī nō est p̄p̄ia alicui. Et aliud est dicē hūanitas: inq̄tū hī est nō p̄p̄ia seu cois: qd idē sonat in p̄posito. Prima enī est uera: qz hūanitati in eo qz hūanitas nō cōuenit qz sit appropriata ali cui. 2^m vō p3 eē falsum ex eadē radice: qz hūanitati

in eo qz hūanitas nō cōuenit qz sit nō appropriata alicui. Abstrahit enī ab utroqz. s. ab eē p̄p̄io z ab eē nō p̄p̄io. Si enī hūanitas in eo qz hūanitas es set nō appropriata: nunqz hūanitas eēt appropria ta alicui: qz ut dictū est ex p̄ posse: qd cōuenit ali cui fm qz ipm p̄supponit de oī neciū z per se. Qd aut nāe rōne sui nō pueniat ista coitas (l3 sūptā in directe pbatū fuerit) ubi duab⁹ rōnib⁹ deducta est falsitas isti⁹ p̄p̄onis. vnitas ex nō eē aiam est cois plurib⁹ suppositat⁹ distinctis. Ad falsitatē enī hu ius sequit⁹ falsitas illi⁹: qz qd nō cōuenit rei ex aiaz nō cōuenit ei rōne sui. Directe tñ nunc p̄bo sic. Qd qd sequit⁹ aliqz nām rōne sui: p̄dicat⁹ simplr. i. sine aliq additiōe de supposito illi⁹ nāe: sed coitas seq tur nāz humanā per te rōne sui: s. coitas p̄dicatur simplr. i. sine aliq additiōe de supposito nāe huma ne. Processus bon⁹ in 3° p̄me. s. aut est falsa. s. alte ra p̄missariū: nō maior ut declarabit. s. minor que est positio tua. falsitas p̄nis p3: qz ista est simplr falsa. s. est cois plurib⁹. z si addat (li ex se) adhuc est falsuz dicere. s. ex se est cois plurib⁹. Veritas maioris declarat⁹ sic. Qd seqtur nām rōne sui: aut est passio: aut modus: aut p̄dicabile per se: aut per acciōs: aut sepabile: aut inseparable. Mō oia ista: si comitant⁹ nām rōne sui: ita se hñt qz sicut nā p̄dica tur eēntialr de indiuiduo: puta hō de s. ita ista p̄e dicant⁹ denotiatiue in suo ordine de ipsomet indiui duo ut p3 discurredo. **C** Et cōfirmat hoc. qz in p̄posito nostro nām hūanā sequitur vnitas forma lis z coitas rōne sui (fm te). Vñ neutri⁹ est alia cā querēda nisi nā ipsa: s. sicut vnitas formalis p̄dica tur simplr de s. ista enī est simplr uera. s. est vñ formalr: ita coitas p̄dicabit⁹ de s. simplr dicendo s. est cois. hoc est falsum. s. z c. Que nā est maior rō de vnitate qz de coitate: z q̄rē eorū que sequun tur nām rōne sui: alia p̄dicet⁹ de indiuiduis: alia nō. Non enī erit facile fingere. **C** Rōnes scoti: qz ibi facit: qz non cōcludūt coitatē dari extra animā sed vnitatē: iō supflūū iudicauit adducere. Si que aut ex eis: aut ex positis ab eodē in. 7. meta⁴ ad cō munitatē p̄bādā adducerent⁹ nō erit difficile sume re rñsionē ex dictis ad duas illarū hic inductas.

Ad secundi dubij euidentia scienduz qz vnū cū dicat ens indiuisuz: iporat aliqd positiuū: z aliqd p̄uatiuū. Si loqua mur de vnitate formalis z vnitate numerali subali: quo ad p̄positū qd iporat sic sunt idē realr: z di stinguuntur sola rōne. Sic idē realr sunt s. rōne: z hō: z rōne distiguuntur: eo qz eadē res est que est vna formalr z numeralr. Si aut loqmur de his vnita tib⁹ quo ad p̄uatiōes diuisionū iportatas: sic dico qz distiguuntur realr: dūmō nō fiat vis in hō qz di stinctio realis sit passio entis realis: eo qz alia p̄ua tio est p̄uatio diuisiōis formalis: z alia est p̄uatio diuisiōis numeralis. Sicut alia est diuisiō forma lis: z alia est diuisiō numeralis. Nec incōuenit in vno eē plures vnitates subales realr distinctas q ad p̄uatiōes iportatas. eēt at ipolē in vno eē plres vnitates subales realr distinctas q ad res positiuas qz iporat. Vñ utriusqz rōnis adducte p̄cedēda est diuersimode loquēdo: nec alr rñdere est opus.

Dubiū est 3° circa assignationē q̄rte dīe: nō enī vñ uerū qz nā absolute sit illa que p̄dicat⁹ de indiuiduis: qz nā absolute sūptā: nō est ulis neqz cois. In hī aut p̄p̄onib⁹. s. est hō: z s. est animal: z similib⁹ p̄dicat⁹ vniuersale: z supe

T.c.ii.

in hac.q.

quind. h. m.
aliquo
p. 2. 1.Ad 2^m du
bium.Dubiū 3^m.Lā 2° erro
ris pessimi
scotistarū.2^oCap. i.
Lec. 3.

De ente zc.

rius de particulari z inferiori. Sicut et cum querit: an ista predicatio: scilicet hoc sit eque de eque: uel inferioris de inferiori. non videtur posse raderi: tenedo quod natura absolute predicat cum illa: nec eque nec superior sit. Ad hoc dicendum est: quod sicut in natura extra est considerare ipsas rationes agendi: et est considerare conditionem eius sine qua non opatur. Verbi gratia. in colore considerare naturam eius ex qua est visibilis: et considerare particularitas que est conditio sine qua non est visibilis. Ita in natura predicabili est considerare duo. scilicet id quod predicatur et attribuit subiecto: et conditionem sine qua non attribuit illi. Sicut in hac propositione hoc est hoc: id quod attribuit subiecto est ipsa natura humana: et nihil aliud. Condicio vero sine qua non hoc. non predicat de hoc. est esse uel superioris: uel aliud habet. ut enim infra patebit: et habetur ab Aristotele. 7. meta. Nulla res predicat nisi ut habet esse in intellectu eo quod predicatio ab intellectu dependet. Unde ad dubium dico quod natura secundum suam rationem est id quod predicat de ipso individuo. Est enim predicatio rei de re. Superioritas tamen et utilitas et cetera habentur conditiones eius. Et ideo ad interrogationem an in illis predicationibus sit predicatio eque uel superioris: dico quod est predicatio superioris. Nec obstat quod superioritas non insit nature absolute que predicat: quoniam non dicitur. S. Thome. quod nature absolute: prout abstrahit ab omni esse: conueniat hec conditio. scilicet predicatio de indiuiduis: sed dicitur quod res cui conuenit illa conditio: est natura absolute et non aggregatus ex natura et esse in intellectu seu in singulari. Non enim cum dico hoc. est hoc. est sensus. hoc. est hoc secundum esse in intellectu: aut in singulari aut superior: aut eque: sed hoc. est habens humanitatem. Unde ualde attendenda est distinctio inter id quod predicat et conditiones predicati: qua non attenta forte decepti sunt dicentes absolute ex hoc textu habet quod ista: hoc est aial: nec est predicatio superioris nec inferioris: nec eque. Sensus ergo huius est natura absolute est que predicat. id est natura secundum conditiones sibi debitas ratione sui est id quod attribuit singularibus et non secundum conditiones sibi debitas ex esse in intellectu uel singulari cum quo stat: quod esse in intellectu utilitas et superioritas sunt conditiones sine quibus natura ipsa non predicat de singularibus.

Non tamen potest dici quod ratio uelis pueniat nature sic accepte: quod de ratione uelis est unitas et coitas. Nature autem humane neutrum eorum puenit secundum suam absolute considerationem. Si enim coitas esset de intellectu hominis: tunc in quocumque inueniret humanitas: inueniret coitas: et hoc falsum est quod in hoc. non inuenit coitas aliquam: sed quicquid est in eo indiuiduatum est. Hic ita ponitur 4. conclusio negatiua: eentia sube composita absolute sumpta non est uelis: ut species et cetera. probatur sic. Uel est unum compositum multis: eentia sube composita secundum se non est una composita multis. Ergo eentia sube composita secundum se non est uelis et cetera. Maior est Aristotele 2. posteriorum. Minor vero probatur ex eo quod si secundum se eentia sube composita esset una et cois: in quocumque inueniretur illa eentia esset una et cois multis quod est impossibile. consequentia patet ex eo quod omne quod conuenit alicui secundum se conuenit ei in quocumque ponatur: ut ex parte appetit. Impossibilitas autem patet adeo est manifesta: ut Aristotele dicat. 5. sue meta. quod nullus sane metis potest oppositum illi opinari. Quis enim est adeo fatuus qui dicat eentiam hoc. sibi cois esse et platonem?

Sed hic occurrit dubium circa propositionem illam: supra qua fundatur totus processus. scilicet quod conuenit

alicui secundum se conuenit ei in quocumque ponatur. videtur enim multis habere instantias. Motus enim secundum se est uelocitabilis in infinitum. ex. 6. phisicorum. Motus autem in celo positus nequaquam: sed est uelocissimus: ut dicitur 2. celi. Sicut continuus secundum se est diuisibilis in infinitum. ex. 6. phisicorum. Continuum autem in re naturali positum non: cum omnis natura constituta determinata sit ratione magnitudinis: ut dicitur 2. de anima. Sicut motus secundum se habet prius. ex. 5. phisicorum. Motus autem in celo positus caret prius. primo celi.

Ad hec et similia dicitur pronotando quod aliud est dicere. a. conuenit aliud secundum se. et aliud est dicere. a. non repugnat aliud secundum se. Ad ueritatem enim primi exigitur quod a. uel dicitur sibi illud in primo uel secundo uel tertio modo preteritis. Ad ueritatem secundi sufficit quod ipse a. ut sic non repugnet illud. Ad ueritatem quoque primi sequitur illud conuenire sibi in quocumque ponatur. Ad ueritatem secundi non. Multa enim sunt que non repugnant aiali in eo quod aial: que tamen non inueniuntur in quolibet aiali. Quicquid autem conuenit aiali in primo uel 2. uel 4. modo dicitur per se inueniri in omni aiali. Unde in proposito dico quod nulla instantiarum adductarum est contra propositionem assumptam: eo quod omnia que in illis dicuntur: intelligenda sunt per non repugnantiā et per conuenientiā. Cum enim dicitur motus esse uelocitabilis in infinitum: intelligitur motui ut sic non repugnare uelocitati in infinitum. Sicut cum dicitur motus habere prius intelligitur motui ut sic non repugnare habere prius. Quod si hoc non placet. dicitur quod aliud est dicere. a. in eo quod a. conuenit aliud: et aliud est dicere. a. in eo quod a. non conuenit aliquid: ut patet. Et quod quicquid conuenit a. in eo quod a. conuenit omni a. Quicquid autem non conuenit a. in eo quod a. non oportet negari ab omni a. Rationabile enim non conuenit aiali in eo quod aial: et tamen non negatur ab omni aiali. Conuenit enim aiali in homine. Et subiungitur quod omnes propositiones in instantiis adducte sunt intelligende de negatiue ut sit sensus. Motus est uelocitabilis in infinitum. id est motus ut sic non est determinate uelocitatis. Sicut continuus est diuisibilis in infinitum. id est continuus ut sic non est determinate diuisionis. Sicut motus habet prius id est motus ut sic non determinat sibi esse absque prius: et sic secundum utrumque modum respondet: remanet propositio assumpta uel uera. Possent tamen et alii dici ad has instantias. Sed quod magis ad formam propositionis attendo quam ad materiam: ideo ipse instantiarum pertrahisco.

Sicut et non potest dici quod ratio generis accadat nature humane secundum illud esse quod habet in indiuiduis: quod non inuenit in indiuiduis natura humana secundum unitatem: ut sit unum quod puenit cuilibet quod ratio uelis exigit.

Hic ponitur quinta conclusio negatiua. scilicet eentia sube composita secundum esse quod habet in singularibus non est uelis. probatur sic. Uel est unum in multis: eentia sube composita secundum esse quod habet in indiuiduis: non est una in multis: sed diuisa in multis. Ergo eentia sube composita secundum esse quod habet in indiuiduis non est uelis: et consequenter nec species: nec genus: nec diuina que universalitatem supponit.

Relinquitur ergo quod ratio speciei accadat nature humane secundum illud esse quod habet in intellectu. Ipsi enim natura habet esse in intellectu abstractum ab omni indiuiduo: et habet rationem uniformem ad omnia indiuidua: que sunt extra animas: puta eentia est imago omnis: et inducet in cognitionem omnis: in quibus

In fi. huius capituli. L. c. 46.

L. c. 27.

L. c. ii.

L. c. 15.
L. c. 28.
L. c. 3.

L. c. 4i.
L. c. 8. et 14.
L. c. 20.

co.8.in me.

tū sunt boies: et ex hoc q̄ talē relōnē h̄z ad oīa idiuīdua: intellect⁹ adinuenit rōnē sp̄ci: et attribuit sibi. vñ dicit Cōmē. p̄rio de aia. q̄ itell⁹ est qui facit utilitatē in reb⁹. hoc ēt Aui. in sue metaphysice. 8. dicit.

Hic per locū a diuisione p̄cludit 6ª affirmatiua determinatiua q̄site difficultatis. scēntia fm esse in itellū est uls. gen⁹. spēs. dīa. 7c. pbat sic. Unū in multis et de multis est uls: nā fm ēē in intellectu est vna in multis et de multis. q̄ est uls. Probatio minoris. Uniformiter se h̄ns ad mltā: ut eēntialis eorū imago: est vnū in multis et de multis: nā fm ēē in intellectu est h̄i: q̄ h̄z ēē abstractū ab oī diffōmitate idiuīduoz eēntialr eorū cognitionem gignēs. ergo 7c.

Ad euidētiā hui⁹ q̄nis et rōnis: q̄z termini multipl̄r dicti fm Aristotelis doctrinā distinguēdi sunt. Nota p̄ distinctio nes terminoz in q̄ne positoz. C̄ esse in intellectu cōtingit dupl̄r. Subiectiue et obiectiue. Eē in intellectu subiectiue est inherere ipsi sic accēs suo subiecto: ut albedo sup̄ficiēi. Eē in intellectu obiectiue est terminare actū intellect⁹. C̄ intellect⁹ est duplex in nobis: agēs et pōlis ut dī 3° de aia. Intellectus agēs est ille qui abstrahit spēm intelligibilē a phātasmatib⁹. Intellect⁹ possibilis est ille qui intellectio nē recipit in se. C̄ uls est duplex in rep̄ntādo: et in p̄dicādo. Uls in rep̄ntādo in p̄posito est q̄d representat rē nō rep̄ntādo cōditiōes ei⁹ idiuīduales. Uls in p̄dicādo est illud q̄d p̄dicat de multis differētib⁹ fm eē. C̄ his vñis scito q̄nē illā. f. nā fm ēē in intellectu est uls triphariā vñficari. C̄ p̄rio sic. nā fm ēē obiectiū in intellectu agēte: est uls in p̄dicādo. C̄ 2° sic: nā fm ēē subiectiū in intellectu possibili est uls in rep̄ntādo. C̄ 3° sic: nā h̄z ēē obiectiū in intellectu possibili est uls in p̄dicādo.

Sciēdū est 2° q̄ res ex fm q̄ est actu itelligibilis est obiectiue in intellectu agēte sic enī terminat ei⁹ actionē: q̄ ad h̄ positus est ab Axi^o itell⁹ agēs ut faciat rē itelligibilē in pō itelligibilē in actu: ut Cōmē. dicit. 3. de aia. fit at actu itelligibilis res ex ab intellectu agēte: non per h̄ q̄ recipiat aut p̄dat aliqd fm ēē per illi⁹ actionē: s̄ ex h̄ q̄ ei⁹ spēs itelligibilis p̄ducit ab intellectu agēte. Per h̄ enī res ex rep̄ntat nō rep̄ntatis p̄ditiōib⁹ idiuīduālib⁹: cū q̄b⁹ in pō itelligibilis erat nō in actu. Unī ipā p̄ductio sp̄ci itelligibilis est factio rei ex itelligibilis in actu. h̄z ēt rō illa duos terminos Unū itra aiaz. f. spēs itelligibilē que realr p̄ducit de nouo in itellū pōli. Et aliū ex. f. rem. cui⁹ est illa spēs que nihil reale ex h̄ acgrit. f. tñ denoationē extrinsecā. f. q̄ est abstracta ab hoc: et nunc: q̄d est actu itelligibilis 7c. C̄ nā aut ex h̄z q̄ est actu intellecta est obiectiue in intellectu pōli: sic enī terminat ei⁹ actionē que est itelligē. fit aut et actu intellecta res ex: nō per h̄ q̄ aliqd accipiat aut amittat per actionē itell⁹ pōlis: s̄ ex h̄ q̄ cōcept⁹ eius format ab intellectu pōli: tūc enim res itelligit q̄n ei⁹ cōceptū format⁹. Unī ipā cōcept⁹ formatio est factio rei ex actu intellecte. h̄z enī et hec actio duos terminos. vnū intra aiaz. f. cōceptū qui realr fit qui nihil aliud est q̄ exp̄ssa similitudo rei: rē p̄ntem obiectalr faciēs intellectui pōli. Et alterū ex. f. rez que ex p̄ducto cōceptu extrinsece denoat actu intellecta. C̄ ex his p̄z que fit dīa: et que fit pueniē

tia iter rē obiectiue in intellectu agēte et intellectu possibili. Dīa siqdē est. q̄ ex h̄ q̄ obiectiue in intellectu agēte fit: et est actu itelligibilis: nō aut actu intellecta. Ex h̄ vō q̄ est obiectiue in itellū pōli que iā erat actu itelligibilis: fit actu intellecta. Cōuenientia aut est: q̄ tā ex h̄ q̄d est obiectiue in intellectu agēte: q̄ ex h̄ q̄ est obiectiue in intellectu pōli hēt q̄ sit rep̄ntata absq̄ idiuīduālib⁹ cōditiōib⁹: et p̄nter q̄ sit abstracta ab hoc et nunc 7c.

Sciēdū est 3° ex Aui. 5° meta. q̄ uls in p̄dicādo: est id q̄d in intellectu nō est ipole p̄dicari de multis. Et hoc tripl̄r pōt se habere. C̄ p̄mo q̄ illa multa sint actu in rerū nā: sicut hō obiect⁹ intellectui est uls respectu for. et pla. C̄ 2° q̄ illa multa nō sint: possint tñ eē: sicut dom⁹ eptāgula obiecta intellectui: est uls respectu plurium eptāgularū que nō sunt: p̄nt tñ eē. C̄ 3° q̄ illa multa nec sint: nec possint eē: sic luna obiecta intellectui est uls respectu plurium lunarū q̄s ipole est eē. Et Sabriel obiect⁹ intellectui est uls respectu plurium gabrielū: q̄s iplicat p̄ditiōnē eē. Uls p̄ mō uocatur a. S. T. uls fm rē et fm rōnē: q̄z res illa realr ē in plurib⁹: et nō solū ut obiecta intellectui. Uls 3° mō uocat ibidē uls seu cōe fm rōnē tñ: q̄z res illa nō inuenit realr in plurib⁹: s̄ ut obiecta intellectui tñ. Uls 2° mō ibi nō distinguit p̄ uls p̄ mō. Posset tñ noie. p̄rio dici uls h̄z rōnē et h̄z rē: in pō tñ. Nec solū noia ibi iponunt a. S. Tho. S. 3. et dēoz rō affignat ualde subtilis que sup̄ q̄tuor p̄pōnes fundat. C̄ p̄ima est: vniuersalitas et p̄dicabilitas nō cōueniūt rei fm se: nec h̄z ēē q̄d h̄nt ex aiaz. p̄z illa ex dictis. C̄ 2° est: res mālīs que sola per p̄p̄riā spēm cogscit a nobis fm q̄d est in intellectu nro obiectiue rep̄ntat absq̄ p̄ditiōib⁹ idiuīduālib⁹. p̄z illa ēt ex dictis. C̄ 3° est: res imālīs ēt de ipse fm q̄d est in intellectu nro obiectiue rep̄ntat per modū rez mālū f. nō rep̄ntatis p̄p̄rietatib⁹ idiuīduālib⁹. p̄z illa: q̄z res ille nō cogscunt a nobis h̄z q̄ in seipsis sūt: s̄ per modū rez mālū: nec per p̄p̄rias spēs: s̄ per spēs rerū mālū. C̄ 4° est: res omnis ut rep̄ntata absq̄ cōditiōib⁹ idiuīduālib⁹: nō magis respicit vnū q̄ plura idiuīdua. p̄z illa: q̄z ut abstracta est: eq̄liter ad vnū et mltā se h̄z. Nihil enī fingi pōt vñ abstractū ut abstractū vnū magis respiciat q̄ plura: uls eē. (Unī et notāter Aui. apposit in diffinitioe uls illā p̄ticulā fm q̄ est in intellectu.) Mltā enī sunt uls q̄b⁹ tā fm ēē ex: q̄ fm p̄p̄riā rōnē repugnat p̄dicari de plurib⁹: ut de itelligētis dicef. Nulli aut uls fm q̄ est in intellectu rep̄ntat absq̄ p̄p̄riā et p̄ticulārī exstia seu p̄p̄riate hypostatice repugnat p̄dicari de plurib⁹. Ex q̄b⁹ format talis rō. Res q̄libet et sola eq̄liter se habēs ad vnū et plura idiuīdua est uls in actu in p̄dicādo. res quelibet sola ut rep̄ntata intellectui nro: est eq̄liter se h̄ns ad vnū et plura iferiora: s̄ res quelibet et sola: ut rep̄ntata intellectui nro est uls in actu in p̄dicādo. Maior p̄z ex diffōne uls assignata ab Axi^o p̄ phyarne. Minor vō quo ad scōaz partes p̄z ex p̄ma p̄pōne: quo ad primā autē partē ex reliquis tribus.

Ex his correlarie elicio q̄ ad hoc q̄ aliqd sit vniuersale in actu in p̄dicādo nō exigit actualis relationē obiecte ad p̄ticulārī: s̄ sufficit q̄ res ipā sit in ea dispōne fm quā intellect⁹ ad libitū possit illā relationē sibi uere attribue re: nihil addēdo p̄ter ipas actualē relōnē. C̄ itis

DDD

ca. p.

i. p. q. is. ar. 9. c.

in hoc ca.

ca. 5. q. 9.

ca. 5. circa p̄m.

p^o sensus.

prelibatis: in patere potest solutio intenta secundum omnes tres sensus assignatos. Et propter quod sensu argui potest sic. Id quod intellectu non est ipse predicari de multis seu (ut Aristoteles verbis utar) aptum natum est predicari de multis: est uero in predicando: sed res habet esse obiectum in intellectu agente est habet: ergo res secundum esse obiectum in intellectu agente est uero in predicando. Maior pars ex Aristotele et Averrois. Minor uero probatur sic. res abstracta a conditionibus individualibus ut sic: est apta nata predicari de pluribus: res habet esse obiectum in intellectu agente: est abstracta a conditionibus individualibus: ergo etc. Premisse omnes ex dictis sunt manifeste.

2. di. 3. q. 1. ad p^m

Ex his habes quod male dixerit Scotus 2° sen. dist. 3. q. 1^a in responsione ad primum: dicendo quod non autem actum intellectus polius nihil habet nisi quod puenit sibi ex aiaz. Pars enim ista quod secundum finem habet est actu intelligibilis abstracta ab his et nunc: et prout uis in actu ante actum intellectus polius. Pro 3° sensu arguere aliter non est opus: eo quod eodem modo procedendum esset. Et 2° autem sensus intelligibilis terminos ex rationibus terminorum clarus est. Namque secundum esse subiectum in intellectu possibile nihil aliud est quam similitudo imitatio sui representatio in illo extrinsece. Similitudo autem imitatio a singularibus abstracta re uero necesse est representet: eo ipso quod abstracta est. Si enim re uero non representet: singularibus conditionibus imitatio: et non a multis conditionibus abstracta non esset uis: ergo in representando est uis res ipsa secundum quod est subiectiva in intellectu polius. species seu similitudo ipsius namque propter quod representat namque ipsa non representatis conditionibus individualibus. Et nota quod quod non ipsa habet duas similitudines in aia. species intelligibilis et perceptus: siue speciem impressam: et speciem expressam: id secundum utramque speciem est uis in representando. (Quare autem oporteat duas species ponere: et quod si decesserit nobis uita alibi dices) Quis autem 2^a possit omnibus modis dictis verificari. atque tamem primum et tertium sunt ad propositum littere. Intendimus enim hic de uis in predicando quod intentione logica sonat: et non de uis in representando quod nulla intentione sed logica dicitur uis: ex eo propter quod habet re fortiter. Et litteras sic glossare potes. Ipsa enim non habet esse in intellectu agente uel polius tamen obiective: ergo subiective abstractum ab omnibus individualibus conditionibus. Et habet rationem uniformem (obiectiue in predicando: subiective in representando) ad omnia individua que sunt ex parte essentialiter est similitudo omnium obiectiue in eundo: subiective in representando inducens in cognitionem omnium in quantum sunt homines. quod ut sic assimilant. Et ex hoc quod tale ratione. uniformitatis et similitudinis essentialis uel representatiue habet namque ad omnia individua intellectus adinuenit rationem speciem. 2^a in intentione que est species: et attribuit ipsi namque uniformiter se habenti ad individua ex hoc quod representat absque omni individuanti diffinitione.

Circa dicta est quod non modica. An uis in actu sint ex aiaz. An fiat per opus intellectus quemadmodum dicitur. In hac questione per declarabit titulus. Secundo ponetur opinio Scoti. Tertio ponetur opinio sci Thome. Quarto respondebitur ad argumenta in oppositum.

Quo ad primum quod hec quod diuersimode intellecta diuersis modis a philosophis determinata est: in presentia peripateticorum sententia supponendo. scilicet quod uis non subsistat ex singularia declarata est quod intelligat. Et in nomine uis tria intelligimus. primum uis que est reo rationis. 2° re que denotat uis ab illa uisitate. 3° aptitudine ad eundem in multis que est quod medium iter illa duo: et est fundamentum primum quod res suscipiat illa relationem denotationem. id enim rei intellectus attribuit rela-

tionem uisitat. Quia res illa apta nata est esse in pluribus. Non igitur in dubium: an illa reo que uocat uis formaliter sit ex aiaz: ea enim omnes ab intellectu fieri dicuntur. Nec querit an illa res que denotat uis que uocat uis obiectiue in potest sit ex aiaz. Quis enim sententia est quod quicquid res illa est ex aiaz quicquid non. Si enim res illa est res realis: puta homo bos et habet: ponit ex aiaz. Si autem res illa sit ens rationis non ponit ex ut subiectum: predicatum: propositio: syllogismus et similia. Sed dubitatio est an (aptitudo ad eundem in multis) sit ex aiaz: ita quod absque omni tempore intellectus inueniat res apta nata esse in multis que uocat uis in actu obiectiue. An solum ex aiaz sit res. Aptitudo autem ad eundem in multis inest rei per opus intellectus. Et quod aptitudo illa complet rationem uis in actu obiectiue sumendo uis: id non formaliter: id querere an ex aiaz inueniat totum hoc. res apta nata esse in pluribus: est querere: an sit extra animam uniuersale in actu obiectiue.

Et debes scire ad euidentiam terminorum quod si uis 2^a sequi. ut alibi accipit dupliciter. scilicet formaliter et subiectiue: ita uis accipit dupliciter. scilicet formaliter et subiectiue. Subiectiue enim accipi non potest: eo quod uis in nullo est subiectiue cum sit ens rationis. Uis formaliter est ipsa uis que reo rationis est. Uis obiectiue subdiuidit in uis obiectiue in actu: et in uis obiectiue in potest. Uis obiectiue in actu est totum scilicet. res una apta nata esse in pluribus. Uis obiectiue in potest est res ipsa una formaliter non adiungendo sibi aptitudinem ad eundem in pluribus. Ex his patet in quo stat difficultas: et patet in quo quid nois terminorum in titulo quoniam positum. Intendimus enim non de uis formaliter nec de uis obiectiue in potest: quia in his conuenimus sed de uis obiectiue in actu. Propterea cum loquimur de uis in actu absque additione obiectiue intelligi uolumus ne in equoco laboremus. hec de primo.

Quo ad 2^m Scoti. sup. 7. meta. q. 16. sequendo fundamenta sua: quod. scilicet namque ex aiaz sequantur unitas formalis et coitas: opinatur re uis apta nata esse in pluribus dari ex aiaz. At per hoc dicit uis in actu esse in rerum namque absque omni opus intellectus. Adducit quoque ad hoc multas rationes quas in medium afferre esset limites intentionis nostre excedere: propterea eas afferat ex quibus solutione reliquarum debilitas innotescit. Arguit per primum locum a diffinitione ad diffinitionem sic. Circumscripso quicquid actu intellectus res est apta nata esse in pluribus. ergo datur uis in actu ex aiaz. tenet primum. quod uis obiectiue in actu: ut distinguitur per singulare et predicabile diffinitur (per peribet). Uis est quod aptum natum est esse in pluribus. Ans probatur. quod si non: ergo aptitudo ad eundem in pluribus repugnat sibi: nec perferri sibi posset saltem ab intellectu: quod tunc pari ratione posset dare forti tale aptitudinem. Et per. uis in actu est proprium obiectum intellectus: igitur preedit actu intellectus. 13. primum ex 2° de aia. ubi dicitur quod obiectum est primum actu. Et per. obiectum scie realis est ens ex aiaz: uis in actu est obiectum scie realis. igitur uis in actu est ens ex aiaz. Et per. relatio mensure est realis (5. meta. 4^a) si illa fundatur in aliquo uis: probatur. quia opus est aliquod unum mensura aliarum specierum: si non unum numero secundum Aristotelem. ergo uis. Et per. operatio seu passio realis per se adequata inest uis: ut intelligat hominem. ex per posterius. igitur datur uis ex aiaz. Et per. prietas est oppositio realis: et ei extrema sunt uis non singularia: ergo datur uis ex aiaz. Et per. si uis sit ab intellectu quod res predicatur de re: et quod uis est ubique et per incorruptibile et eternum: et quod materia et forma pertinent ad gradum uis physici: et quod uis in se est diffini-

ule 2ª seqf.

Scot. 7. meta. q. 16. ex 2. di. 3. q. 1.

p.

La. 5. Lec. 10.

2° T. c. 33. 3^o4^o T. c. 20.5^o T. c. 39. 6^o7^o

8°

opinio san.
Tho.

in hoc eo.
cap. q. 5. cir
ca fi.

2°

tio: et quod gñā et spēs: et ult' p'dicamēta sunt entia
extra aīaz. C. 3. si nihil ēē in re nisi singulare. nul-
la ēē vnitas realis: nisi numeralis que est p'pria
singulari: p'ns est falsum. ergo et c. hec de secūdo.

Quo

ad 3^m scito nos sequētes. S. Tho. ac per
B cōez pipatheticorū doctrinā oppositā
in hac re p'ferre sūtiāz. Dicim⁹ nāqz q' illorū trium
que in vltis noīe intelligunt: vnūz tñ qñqz est ēē
aīaz. s. res ipsa vna formāl' reliquis duobus opus
intellect⁹ cōsequētib⁹: qd' et p'bat simili mō arguē
do (quo supra argutū est.) Quicqd' sequit nāz ra-
tione sui: simpl'r p'dicat de indiuiduo illi⁹ nāe. s. apri-
tudo ad eēndū in plurib⁹ p' te sequit nām: pura hu-
manitatē rōne sui. s. aptitudo ad eēndū in plurib⁹
p'dicat simpl'r de indiuiduo hūane nāe: igit ista
erit vera. s. est apt⁹ nā⁹ eē in plurib⁹: qd' est ipolē.
Maioz manifesta fuit supra ex eo q' oīa que comi-
tant nāz rōne sui: nō separant ab ea posita in indi-
uiduo: et p'nter p'dicant de eo: qz (esse in) fundat di-
ci de. C. 3. oīs aptitudo fluēs ab aliq' nā inueniē
in q'libet singulari nā inferiori ad illā: sed aptitudo
ista. s. ad eēndū in plurib⁹: fluit ab aliqua nā: puta
ab humanitate. s. aptitudo ad eēndū in plurib⁹
inuenitur in q'libet nā humana. p'cessus bon⁹ et cō-
clusio falsa. s. altera p'missarū. nō maioz que ex ter-
minis p'z. s. minoz que est p'clusio aduersarioz. fal-
sitas p'ns p'bat sic. illa aptitudo attribuēda nō est
cuilibet hūanitati: que in qualibet hūanitate ipos-
sibilis est reduci ad actū. p'z ista: qz alr ociose data
ēē talis aptitudo. Aptitudo enī est p' actū: s. apri-
tudo ad eēndū in plurib⁹ est hī⁹. s. q' in q'libet hu-
manitate posita ipolīs est reduci ad actū: qz ipolē
est ut humanitas sortis actu sit in sorte et platone:
aut migret de sorte in platone. s. aptitudo ad eēn-
dū in plurib⁹ nō est attribuēda cuilibet singulari
humanitati. Dicim⁹ igit rē vnā ēē ēē aīam. Apti-
tudine aut ad eēndū in plurib⁹ conuenire rei fm
ēē qd' hz in intellectu: qz conuenit ei sub solitudis
cōditiōe posite. Solitarie enī accepta nā apta na-
ta est in multis (saltē fm rōne) ēē. Solitudo autēz
cū iportet sepatiōne nāe a p'prietatib⁹ indiuiduali-
bus nō puenit rei nisi in itellu agēte ul' poli obte.

Et aduertat

ad maiorē nfe positionis
euidētiā q' hic accidit si-
milis defect⁹ Scoto illi qui posuit est (supra.) Cum
enī aptitudo ad eēndū in plurib⁹ sit idē qd' nō re-
pugnātia ad eēndū in plurib⁹: arguit sic. Nāe pu-
ta humanitati in q'tū humanitas nō repugnat ēē
in plurib⁹: s. humanitati in q'tū humanitas conue-
nit aptitudo seu nō repugnātia ad eēndū in pluri-
bus: et p'nter hūanitas est vltis absqz ope intellect⁹.
Apparet aut manifeste p'ctm in hoc p'cessu cū ex
negatiua inferat affirmatiua de p'dicato infinito re-
duplicatiōe addita. Prima enī p'positio que est ne-
gatiua vītate hz. 2^a vō que affirmatiua est: est ipolīs
qd' p'z ex eo q' hūanitas in q'tū humanitas abstra-
hit a repugnātia ad eēndū in pluribus et non a re-
pugnātia ad essendum in pluribus: sicut abstra-
hit ab albo et nō albo. Si enī humanitas uēdica-
ret sibi in q'tū hūanitas nō repugnātia ad eēndūz
in plurib⁹ nullo pacto hūanitati posset conuenire
repugnātia ad eēndū in plurib⁹: et sic nec per se
nec per accēs posset repugnare humanitati ēē in
plurib⁹: qd' est manifeste falsūz. Humanitati enim
sortis rōne adiuncte heccheitatis repugnat ēē in
plurib⁹. p'ntia t3: qz oppositū eius qd' puenit alicui

(fm q' ipm) nullo mō pōt inueniri in illo ut hēs
ex p' posterioroz. Quāuis igit nāe rōne sui nō repu-
gnat ēē in plurib⁹: nō tñ uēdicat sibi rōne sui non
repugnātia ad eēndū in plurib⁹: et cū eā nō uēdi-
cet sibi fm ēē qd' hz in singularib⁹: relinquit q' uē-
dicabit eā sibi fm ēē qd' in intellectu sortit. Et qz ad
B q' aliqd' sit vltē in actu exigat q' uēdicet sibi non
repugnātia ad eēndū in plurib⁹: cū in diffōne ei⁹
ponat: qd' enī ponitur in diffinitione per se cōpetit
diffinitio: iō res rōne sui nō pōt ēē vltis in actu: sed
quāp'mū est obiecta intellectui agēti uel poli sit
vltis in actu: que vltis erat in potētia. Quō aut fiat
hī⁹ reductio potētie ad actū (iā dictū est). s. q' ab in-
tellectu agente sit per p'ductionē spēi itelligibilis:
ab intellectu vō possibili per formationē cōceptus.
C. 3. si aliqz finxerit vltē in actu constitui per ne-
gationē repugnātie ad eēndū in plurib⁹: et nō exi-
gere affirmationē nō repugnantie: aduertat se er-
rare p'p'ria. C. 3. p'imo p'p' h' q' in diffōne vltis af-
firmatiue cadit ipsa aptitudo seu nō repugnātia
ad eēndū in plurib⁹. C. 2. qz si ad vltē suffic' nega-
tio repugnātie ad eēndū in plurib⁹: ad singulare qz
sufficiet negatio repugnātie ad eēndū in vno solo.
Sic enī vltē se hz ad mltā ita singulare ad vnū tñ
et si sic ēē: tūc hūanitas in q'tū hūanitas erit vltis et
singularis: de ea enī ut sic negat utraqz repugnan-
tia. C. 3. Tercio. qz cū vltē in actu distinguat s' singu-
lare: sicut singulari repugnat ēē in plurib⁹: ita vltē
in vno tñ: hūanitati aut de qua negat repugnātia
ad eēndū in plurib⁹ nō repugnat ēē in vno tñ. s. ne-
gatio talis repugnātie nō sufficit ad cōstituēdum
vltē in actu. Et pōt hec rō formari s' p'ncipale sic.
Vltē in actu repugnat ēē in vno tñ: humanitati in
quātū hūanitas nō repugnat ēē in vno tñ: alr nō
posset saluari in vnico tñ indiuiduo: s. hūanitas
ut sic nō est vniuersalis in actu. Similit' dicas de
q'cūqz alia natura. hec de tertio.

Quo

ad 4^m rīdēdū est argumētis in oppo^m.
Et p'imi qdē negat aīas. Ad cui⁹ p'ba-
tionē dī negādo p'ntia. Nō enī ualet: res circūscri-
pto actu intellect⁹: nō est gen⁹: s. sibi repugnat ēē
gen⁹. Stat enī q' abstrahat ab utroqz: sic aut est in
p'posito. Nā enī ipsa circūscripto actu intellectus
abstrahit ab aptitudine ad eēndū in plurib⁹ et a re-
pugnātia ad eēndū in plurib⁹: ut ex dictis patet.
C. 3. Ad 2^m dupliciter rīdēt et utroqz mō bñ. P'io
negat p'ntia. si sermo sit de intellectu agente: qz po-
tētia actiua nō p'supponit obctū suū: s. facit illud.
Si aut fmo sit de intellectu ipossibili: p'cessa p'ntia
p'ntia: nō sequet: s. vltē in actu est ēē animaz: qz sit per
actū intellect⁹ agētis. Scōo dī q' cū vltē in actu no-
minet duo. s. rē et aptitudinē et c. res ipsa est obctū
aptitudo aut est modus obcti seu p'ditio sine qua
res nō est obcta. Sufficit at q' res ipa que est obie-
ctū p'cedat actū intellect⁹: et nō opz q' modus eius
p'cedat. Obctū enī ait A⁹ est pus actu non
modus obcti. Vñ ad formā argumēti neget p'ntia
qz est posterioritati antecedētis nō obstat aptitu-
dinē ēē mediū obcti: obstat tñ illatiōi p'ntis ex eo.
p'oritas enī modi nō p't ferri ex posterioritate obie-
cti. C. 3. Per B idē rīdēt ad 3^m: q. s. res obiecta scie-
reali est ēē aīaz: nō modus rei obcte: vltē at in actu
noīat utroqz. s. rē et modū: et iō vltē in actu nō sequi-
tur esse extra animam ex eo q' res de qua est scien-
tia est extra. C. 3. Ad formā argumenti dicat q' ue-
ra existente maiore cōmittitur fallacia figure dī

DDD 2

T. c. ii.

in B eo. ca.

Ad p^m

In. q.
Ad 2^m.

2. dī. ar.
t. c. 33.

Ad 2^m.

erionis: mutatur enim res obiecta in modū rei seu in rem cum modo.

Sed cōtra istas rñsōes instat Sco. ibi. Et pri-
mo cōtra primā sic. Quicqd est per itelle-
ctū agēte est pma intētio. q̄ nullū ulē est in genere
sube: z pñter nulla est p̄dicatio in qd supiorz de in-
ferioribz. C. p̄. ulē p̄cedit sensuz ut alias pbatum
est. q̄ p̄cedit intellectū agentē. C. p̄. itell's agēs z
potis sunt vna potētia als quilibet hō hēret duos
intellectz: sed vni^o potētie est vniū obiectū: q̄re si p̄-
cedit actū vni^o p̄cedit actū alteri^o. C. p̄. terea fm
hō nō ēēt gñatio vniuoca sine actiōe intellect^o agen-
tis. C. Dicet forte q̄ nō hēat aliqz vnitātē realem
generās z genitū: sed silitudinē. C. Cōtra. qz pri-
mū fundamētū silitudis est vniū. s. meta^o. s. nō ge-
nerās neqz genitū: q̄ aliquid cōe utriqz.

Contra 2^{am} vō rñsōne arguit: qz nullo itel-
lectu cōsiderāte nō erit ulē in actu:
z ita scia hitualis nō ēēt obiectū ulis in actu. C. p̄.
obiectū in quātū est p̄i^o actu nō intelligit sub hō.
q̄ uel sub nullo uel sub opposito mō: s. nō sub nul-
lo. q̄ z c. C. p̄. aut ille modus est fact^o ab intellectu
aut nō. si nō: hētur intētiū. si sic: q̄ nō est necessari^o
in obiecto: qz prius obiectū est intellectum sine illo
mō causato per intellectionem obiecti.

Ad has instātiās rñdes presupponēdo se-
pe iā dictū q̄ ulē duo dicit: rem z
aptitudinē seu utilitātē. Ulē pro re posita in p̄dica-
mēto est predicabile scibile obiectū intellect^o: diffi-
nibile z hī^o. Ulē aut pro aptitudine est modus seu
cōditio rei p̄dicamētalis p̄dicabilis scibilis: diffini-
bilis z c. neqz intellect^o agēs aut possibilis facit rē:
sed modū tm. C. Ad p̄mā q̄ cōcedit q̄ ulē pro eo
q̄ fit ab intellectu agēte nō est in p̄dicamēto sube:
ulterior aut pñtia nullā hz apparētiā. C. Ad 2^{am}
negat aīis. vñsus enī z si sit coloris ulr ut habes a
S. tho. p̄. 2°. q. 29. ar. 6. nō tamen est coloris ulis.
C. Ad 3^{am} silt negat aīis. necessariū enī est ut dī
3. de aīa. in aīa nra ēē duos intellect^o. s. agentē z pos-
sibile: qui nō pñt ēē eadē potētia: cū potētia actiua
z po^o passiua nō sint eadē apud A. x. 1°. C. Ad q̄r-
ta negatur pñtia. z dī q̄ rñsio illa ibi data est opti-
ma sane intellecta. Ad iprobationē ei^o dī q̄ silitu-
do fundat supra res ipsas: puta duas albedies ul
humanitates tanqz fundamētū: z q̄ vñtas nō est
fundamētū silitudinalis: sed cōditio fundamēti: sū-
dat enī silitudo p̄prie dicta supra duas res hñtes
illā cōditionē. s. mutuā negationē distinctiōis for-
malis. puta duas albedines: z hō mō intelligēdus
est A. x. 1°. s. meta^o. Et dato q̄ vñtas ēēt funda-
mētū: adhuc nō sequerē dari aliqd cōe vñū utri-
qz: dicā enī q̄ silitudo nō fundat supra vñū qd est
generās: neqz supra vñū qd est genitum: sed supra
vñū qd sunt generās z genitū. Jā aut declaratum
est supra cōmitti fallaciā cōsequētis si sic procedat
generās z genitū sunt vñū formāl: ergo hñt ali-
quid vñū cōe utriqz.

Ad primum eoz que contra secūdā re-
sponsiōne adducuntur di-
cit q̄ p̄cise loquēdo de intellectu possibili secat
ulē quēadmodū scientia. ita q̄ scia in actu est ulis
in actu: scia in potētia est ulis in potētia: z scia in
habitu est ulis in hitu: qd tūc accidit qñ cum volu-
mus ipsum in actu facim^o. Egrediendo aut ad in-
tellectū agentē: dicit q̄ nullo intellectu cōsiderā-
te: dūmō pducta sit spēs intelligibilis: dat ulē in

actu: eo q̄ p̄ho dormiente rosa: cui^o spēs intelligi-
bilis in illi^o intellectu cōseruat: denoiat repñtata
absqz hoc z nūc actu intelligibilis z c. C. Ad 2^{am} dī
q̄ obiectū ut p̄i^o actu nullū sibi uendicat modū: ab-
strahit enī ab oī ēē z mō qditas. C. Ad 3^{am} dī. q̄
modus ille fit ab intellectu agente: z cū infertur. q̄
nō est necessariū: negat pñtia: qz po^o actiua nō p̄e
supponit cōditionē sui obiecti: s. facit. Dī scōo q̄ da-
to q̄ nō fieret ab intellectu agente: fit ab intellectu
posi: z silt negat illa pñtia. Ad p̄bōnē dī q̄ falsū
assumit. s. q̄ prius intellect^o intelligit rē: deinde
facit eius modum: silt enī utriqz fit: intellectus enī
formādo cōceptā rē absqz hoc z nūc apud se facit
neqz pōt imaginari q̄ prius faciat rē: deinde absqz
hoc z nūc. sicut for. simul generat hominē hunc z
nō prius hominē deinde hunc. C. Ad 4^{am} negat
q̄ rēlo mēsure fundetur in aliquo uli: fundat enī
neqz in uli: neqz in singulari: ut sic: s. in nā vna for-
maliter que in singulari repñtur: z sic nō est vñum
numero: ut sic mēsurā alioz: sed vñum formāl.
C. Ad 5^{am} dī q̄ nihil aliud cōcludit nisi q̄ ulē pro
re est ex aīaz: sic enī accepto uli inest p̄ passio seu
realis operatio: hō enī est cui primo cōuenit ride-
re: non hō ulis: aliogn risibile nō inueniret in ho-
mine nō uli puta sorte. C. Ad 6^{am} dī silt q̄ extre-
ma p̄rietatis sunt res ipse nō res p̄ticulares ut sic
neqz ulēs: alr res nō ulēs. s. hec albedo z hec ni-
gredo nō ēēt p̄rie. C. Ad 7^{am} dī. q̄ stant ista duo
silt ulē p̄dicat de rebz: z ulē fit ab intellectu: eo q̄
ulē pro re est id qd p̄dicat: z quo ad hoc nō fit ab
intellectu: ulē aut pro aptitudine est p̄ditio rei que
p̄dicat: z talis fit ab intellectu: p̄dicatio enī nō de-
bet rebz nisi hñtibz cōditionē aliquā intētionales.
Un z A. x. 1°. z. meta^o ait q̄ suba nō dī de subcto
qz loquebat de ea fm suā nām. In p̄dicamētis vō
ubi de suba induta accñtia intētionalia loquebat
dixit subam dici de subcto. C. Ad id vō qd ibi ad-
dit dī q̄ oīa illa uerificānt de uli pro re: sed expo-
nēda est affirmatiua p̄positio negatiue. ut sit sen-
sus: ulia sunt ubiqz z c. i. nāe ipse denoiat ulēs nō
termināt sibi locum neqz tēpus. Silt dī ad id qd
subiūgit q̄ forma z mā p̄nēt ad quātitatē ulis
i. rei p̄physice que denoiat ulis. Silt uliū tm est dif-
finitio. i. rerū que denoiat sunt ulēs. Silt res de-
nominate genera spēs z dīe sunt extra aīaz: cōdi-
tiones aut earū sunt per opus intellectus. C. Ad
8^{am} dī q̄ per li singulare duo intelligere possum^o:
qñqz itelligit ipsa singularitas: qñqz totū. s. res sin-
gularis. p̄ mō accipiēdo singulare cōcedit pñtia: s.
aīis nō est uerū. secūdo mō aīis p̄ipatheticū est: s.
pñtia nihil ualet (supra enī iam dixim^o) in singula-
ri mltas vñtates existere z nō tm numeralem.

Et quāuis hec nā intellecta hēat rōnem
ulis fm q̄ cōparatur ad res que sunt extra
aīaz: qz est vna silitudo oīuz: tm fm q̄ hz ēē
in hoc intellectu uel in illo est spēs quedaz
intellecta p̄ticularis. z iō p̄ defect^o Lōmē
tatoris in tertio de aīa qui uoluit ex utilitate
forme intellecte vñtatē intellect^o cōcludere
qz nō est ulitas illi^o forme fm hoc ēē qd hz
in intellectu: sed fm q̄ ad res refert ut simi-
litudō rerū. Sicut ēt si ēēt vna statua corpo-
rea repñtās mltos hoīes: cōstat q̄ illa ima-

p^o
2°
2. di. 3. q. i. in
5ª via p̄ ad.
3°

T. c. 20.

Ad p^m

Ad 2^m

Ad 3^m

T. c. 17.

Ad 4^m

T. c. 20.

in hoc cap.
q. 5.

Ad 4^m pñ
cipale.

Ad 5^m

Ad 6^m

Ad 7^m

T. c. 46

Ad 8^m ad
mōdo 2. p

hoc. ca. q. 5.

Lō. 5.

Capitulum

III.

21

go uel spēs statue bēret cōsingulare z pprī-
uz fm qe ē in hac mā: s3 bēret rōnē coita-
tis fm qe ē cōreppitatuū plurīū.

In hac 2ª parte capli hui⁹ Auer. errorē remoue-
re intendit qui in tertio de aia. cōmen. s. ex utilitate
forme intellecte uoluit declarare unitatē itell⁹ hoc
mō. qd est ul⁹ suā utilitatē retinēs est indistinctum
numero forma intellecta. i. nā s3 ē in intellectu subie-
ctiue est ul⁹ suā utilitatē retinēs. s3 est indistincta nu-
mero: igit⁹ subiectū ei⁹ qd est intellect⁹ polis nō est di-
stinct⁹ numero: z sic vñ⁹ itell⁹ in oib⁹ hoib⁹ cōclu-
dit⁹. Maior vñ ex se nota. qz utilitati opponit⁹ distin-
ctio numeralis. Minor vñ ex eo p3 qz spēs itelligi-
bilis repñtat ul⁹. Hec rō (z si alit⁹ pñ^m exigit pro
sui dissolutione z pro sui pbōne) attri⁹ quātū pñtis
intētionis est ex dictis sic destituit. Ule est aliquid
duplex. s. in eēdo z in repñtādo. Ule in eēdo ef-
fet si daret nā hois sepata ut idea platonis: z de ta-
li ul⁹ uera est maior: sed falsa minor. Uera qdē ma-
ior. qz tali ul⁹ cū fm ē utilitatē fortia⁹ fm ē quoqz
repugnabit distinctio numeralis. vñ ipole est ima-
ginari plures hoies ul⁹. Falsa autē est minor. quia
spēs intelligibilis nō est ul⁹ in eēdo cū sit in ul⁹
subcto. s. intellectu poli qui indiuiduū qdā est (s3
imāle.) Ule vñ in repñtādo (ut dictū fuit) est qd rē
ulez repñtat: z de tali ul⁹ falsa est maior: s3 minor
sit uera. z maioris qdē falsitas ex eo cognosci pōt
qz tale ul⁹ utilitatē nō h3 fm suū ē quo respicit
subctū. vñ unitas uel pluralitas numeralis in acci-
dētib⁹ orit⁹: sed h3 utilitatē fm repñtationē que respi-
cit obctū: vñ nō repñtat obiecta distincta numero:
sed vñū z idē obctū oīno repñtat oēs spēs cuius-
dā rei: puta spēs humanitatis in te z in me: sic ea-
dē sortis facies a plurib⁹ per plures spēs: idē oīno
repñtates vñ. Minoris autē sic intellectu vitas ex su-
pra dictis liquet: spēs enī intelligibilis repñtat na-
turā nō repñtādo cōditiones pticulares eius ut
dictū est. hec est snia lūtere in hac parte.

Et qz nāe humane fm suā absolutā confi-
derationē cōuenit qz predicet⁹ de sorte: z rō
spēi nō cōuenit sibi fm suā absolutā. s. hu-
mane nāe cōsiderationē: sed est de accñtib⁹
que cōsequūtur eā fm quoddā ēē qd bēt in
intellectu. iō nomē spēi nō pñcat de sorte. ut
dicat⁹. sor. est spēs. qd de necessitate accide-
ret si rō spēi cōueniret hoī fm esse qd h3 in
sorte: uel fm suā absolutā cōsiderationē. s. in
quātū est hō: qdquid enī conuenit hoī in
quātū est hō predicat⁹ de sorte.

In hac pte tertia capituli hui⁹ talē obiectionem
ex supra dictis excludere intēdit: qz qd pñcat de
predicato pñcat z de subcto: s3 spēs pñcat⁹ de
hoīe qd est pñcatū respectu sortis. s3 spēs pñcat⁹
de sorte. z sic sortes erit spēs. conclusio est falsa. ma-
ior: uera ex antepdicamētis bēt⁹. Hui⁹ obiectiōis
peccatū vñ oriat⁹ ex supra posita distinctiōe eorū
que cōueniūt nāe: manifestat simul ex hoc insinu-
ans qz cōueniēs tradita fuerit doctrina (cum ex ea
difficultates accidētis dissoluūt⁹) Lū enī dictūz
sit qz triplicia sunt que de nā predicant⁹: quedam. s.
absolute: z quedā fm ē in intellectu: z qdā fm ē
in singulari: ea que pueniūt nāe fm ē in intellectu

nō pueniūt ei absolute: neqz fm ē in singulari: cū
opposita sint. z iō in pñcato. pñctu error accidit. qz
denotatio specifica hoī fm ē in intellectu cōuenit:
z cōcludit de hoīe fm ē in singulari: dū infertur.
s3 sortes est spēs. Ut autē ad formā argumenti dici
possit inuit talē distinctiōe. Predicari de predica-
to contingit dupl^r. Uno mō ut pñcato. i. fm id s3
qd illud pñcat de altero: sicut aial pñcat de pñ-
cato sortis. s. hoīe: fm id fm qd hō pñcat de sorte.
fm idē enī hō recipit pñcationē aialis z pñcat⁹
de sorte fm suā nām. z hoc mō maior est uera: mi-
nor aut falsa. Alio mō cōtingit pñcari de pñcato
nō ut pñcato. i. nō fm illā rōnē qua illud pñcatū
de suo subcto pñcat. sicut in pposito: spēs nō pñ-
catur de hoīe inquātū hō est pñcatū sortis. i. non
predicatur de hoīe fm illud esse quo hō pñcat de
sorte. eo qz hō pñcat de sorte fm suū ē quiditātē
uū absolute. spēs autē predicat⁹ de hoīe nō fm ei⁹ ēē
qditātū s3 fm ēē qd in intellectu h3: z hoc mō ma-
ior est falsa. minor aut uera semp. s3 altera premissa
rū est falsa. Et hoc est qd in lra dī qz rō spēi nō cō-
uenit hoī fm suā absolutā cōsiderationē fm quaz
conuenit sibi predicari de sorte: qz sic oporteret eti-
am cōuenire sorti (ut supra dictū fuit) sed cōuenit
ei fm ē in intellectu fm qd ēē pñcat⁹ de sorte.

Et tñ predicari cōuenit generi per se cū in
ei⁹ diffinitioe ponat⁹. Predicatio enī est qd-
dā qd cōplet⁹ per actionē intellect⁹ cōponē-
tis z diuidētis: hñs tñ fundamētū in re. pñaz
unitatē eorū quoz vñū de altero dī. Uñ rō
pñcabilitatis pōt claudi in rōne hui⁹ intē-
tiōis que est gen⁹ que similit⁹ per actionē in-
tellect⁹ cōplet⁹: nihilomin⁹ id cui intellectus
intētionē pñcabilitatis attribuit: cōponens
id cū altero nō est ipsa intētio generis: s3 po-
tius id cui intellect⁹ intētionē gñis attribuit
sicut qd significat hoc noīe aial. sic ergo p3
quatr⁹ eēntia uel nā se h3 ad rōnē spēi: qz rō
spēi nō est de illis que cōueniūt ei fm suam
absolutā cōsiderationē: neqz de accñtib⁹
que cōsequūtur ipsaz fm ēē qd h3 ex aiam:
ut albedo uel nigredo. sed est de accñtib⁹
que cōsequūtur eam fm ēē qd habet in itel-
lectu: z per hūc modū cōuenit sibi rō gene-
ris uel differentie.

In hac 4ª pte capli hui⁹ rñdere intēdit cuidam
tacite obiectiōi que talis est. qd per se pñcatur de
spēb⁹ cōuenit ipsis spēb⁹: sed (li gen⁹) per se pñcat⁹
de spēb⁹: puta hoīe z boue. s3 li gen⁹ cōuenit ipsis
spēb⁹: z sic hō erit genus z silt⁹ bos. Maior est ex
terminis nota. iplicat enī qz aliqd per se pñcetur
de aliquo in quocūqz mō pñcat⁹ z nō cōueniat
illi. Minor pbat⁹ sic. illud in cui⁹ diffinitioe ponit⁹
predicari de spēb⁹ per se predicat⁹ de illis. sed (li ge-
nus) est in cuius diffinitioe ponit⁹ predicari de spe-
cieb⁹. s3 gen⁹ per se pñcat⁹ de spēb⁹. Maior syllo-
gismi huius p3. ex eo qz qlibet ps diffōnis in recto
in p mō pñcat⁹ cōuenit diffinito. Minor autē
ex Porphyrio p3 sic dicte: gen⁹ ē pñcabile de plu-
rib⁹ specie differentib⁹. Similiter oīno pōt ar-
gui de specie respectu indiuidui. cū etiā in diffini-

DDD 3

in hoc. cap
q. 5. fi.

ca. de gñe.

B co. ca.

De ente zc.

tionem sp̄ci ponat̄ predicari de indiuiduis: z sic videtur q̄ male dictū sit: fortē nō eē sp̄m. Hui⁹ obiectiōnis in littera motiū tñ tangit cū dī: z tñ predicari per se cōuenit generi cū in eius diffinitione ponatur. ¶ Rñsio aut̄ in residuo ponit̄: in quo ad plenā materie huius discussionē duas distinctiōes inuit. Prima est. predicari dupl̄r capitur. s. formaliter z fundamētalr seu māliter. Scōda est. gen⁹ dupl̄citer accipit̄. s. formalr z fundamētalr seu materialr. Et debes scire ut terminos itelligas q̄ in hac p̄positiōe. homo est aīal. sunt tria. s. li hō: li est: z li aīal. que extra aīas nihil aliud sunt q̄ nā humana ip̄ortata per li homo: z natura sensitua ip̄ortata per li aīal: z vnitas seu cōiunctio earū inter se ip̄ortata per li est. hec enī tria intellect⁹ apprehēdēs in scōda sui op̄atiōe format hāc p̄positiōem: hō est aīal qua formata reflectēdo se super illa tria ut terminant actū sui cōponētis adinuenit z attribuit eis quasdā relōnes: z (li hō) attribuit relationē subiecti: z (li aīal) relōnē predicati: z (li est) relōnē p̄dicationis. Un̄ predicatio formalr est illa relatio ad inuēta ab intellectu: fundamētalr vō seu mālitr est cōiunctio rei predicate cū re subiecta. Similr cum intellect⁹ apprehēdit nāz sensitua z reflexerit se super illā ut stat sub actu ei⁹: videritq̄ eā ut sic indifferenter se hēre ad sp̄s in quib⁹ primo inspexerat nām illam saluari: attribuit nāe sensitue seu aīali obiecto relōnē generis: z sic gen⁹ formalr est illa relatio: gen⁹ aut̄ fundamētalr seu mālitr est nā ip̄a puta sensitua: z sic patent termini distinctionū.

Ex his tria deducitur. Prīmū est q̄ cū genus fundamētalr. puta aīal nō icludat in diffinitionē sua predicationē fundamētalē: q̄ in diffinitionē aīalis nō ponit̄ coniunctio eius cum hōie uel boue: neq̄ p̄dicationē formalē: q̄ in diffinitionē rei nō ponit̄ res secūde intētionis. p̄ns est q̄ gen⁹ formalr sumat̄ qñ diffinit̄ a Porphyrio.

Secundum est q̄ cū in diffinitionē gñis fundamētalr de specie: puta hōie. q̄ relō gñica nō est cōiuncta realr rei que denoiat̄ sp̄s: cōsequēs est q̄ predicari de plurib⁹ positiū in diffinitionē gñis sit accipiēdū formalr. s. pro relōne predicationis. vna enī relō pōt cadere in diffōne alterius ita ut cōceptus relōnis que est predicatio de plurib⁹ zc. cadat in cōceptu relōnis que est genus. Et hinc hēs q̄ cōformiter. S. Tho. dicāt asserētes gen⁹ z sp̄z diffiniri pro secūdis intētionib⁹ in cōcreto.

Tertium deducēdū est q̄ aliqd dī predicari de specie duplicitr. ¶ Uno mō ut res denoiata predicabilis de sp̄b⁹: z sic animal p̄dicat̄ de hōie z boue. Alio mō ut id quo res denoiat̄ predicabilis de sp̄b⁹: z sic gen⁹ in cuius diffōne ponit̄ predicari de sp̄b⁹ p̄dicat̄ de ip̄is specieib⁹. Sicut aliqd dī disgregatiū visus duplicitr. Uno mō ut res denoiata disgregatiua visus. s. enī mō nix dī disgregatiua visus. Alio mō ut id quo res denoiat̄ disgregatiua visus: quēadmodū albedo dī disgregatiua visus. cū in diffinitionē ei⁹ ponatur disgregare visum. Et sicut stat̄ ista duo sū. s. q̄ res diffinita per disgregare visus est albedo z nō nix. res aut̄ denoiata disgregatiua visus est nix z non albedo: ita precise in p̄posito stant ista duo sū. s. q̄ res diffinita per predicari de sp̄b⁹ est relatio generica: res aut̄ denoiata predicabilis de sp̄b⁹ est nā: que subest illi relationi: puta aīal: ita q̄ res dif

finita per p̄dicari zc. est gen⁹ formalr nō mālitr: res aut̄ denoiata p̄dicabilis est gen⁹ mālitr nō formalr. Un̄ in lra dī q̄ rō predicabilitatis claudif in hac intētiōe: que est gen⁹: id tñ cui intellect⁹ in intētiōe predicabilitatis attribuit nō est ipsa intētiō gñis sed res: cui etiā ipsa intētiō generis attribuit̄. ¶ Ex quib⁹ p̄z rñsio ad obiectiōnē: q̄ loquēdo de eo qd per se predicat̄ de sp̄b⁹ ut res denoiata p̄dicari. uera est maior: sed falsa minor. loquēdo aut̄ de eo qd per se p̄dicat̄ ut rō denoiandi falsa est maior: lz minor sit uera. Un̄ cū semp̄ altera p̄missa rū sit falsa nihil cōcludit̄. Hac distinctiōe nunc assignata in terminis simplicib⁹ sic uti poteris: p̄dicabile de sp̄b⁹ dupl̄r: formalr z denoiatiue: qd p̄dicat̄ de hōie z boue denoiatiue est aīal: qd aut̄ p̄dicat̄ formalr de hōie z boue est gen⁹. de p̄dicabili denoiatiue falsa est minor. de p̄dicabili formaliter falsa est maior. Hec dicta cū applicaueris ad sp̄m respectu indiuiduoz ad differētiā: propriū z accidens z reliqua huiusmōi solues mltas obiectiōes z illucescet tibi vitas mltarū p̄pōnū: q̄ obscure apparēt. residuū capli ē epilōg⁹. p̄ se patēt zc. Ca. V.

¶ Nunc restat videre sūm quē modūz essentia sit in subijs sepanis. s. in aīa itelligētis z cā p̄ma. Quāuis autē cāe p̄me simplicitatē oēs p̄hi cōcedāt: tñ cōpositiōnē māe z forme in itelligen tīs z aīab⁹ qdā nititur ponere: cui⁹ positiō nis fuisse dī. Auicebron auctor libri fontis vite. Hoc aut̄ dictis p̄hōz repit̄ esse p̄riū: q̄ eas subas a mā sepatas noiant: z absq̄ oī mā eē p̄bāt: cui⁹ demōstratio potissima est ex virtute itelligēdi que in eis est. Videm⁹ enī formas nō eē itelligibiles in actu nisi sū q̄ sepanī a mā z a cōditiōib⁹ ei⁹: nec efficiū tur itelligibiles in actu nisi per virtutē sube itelligētis sū q̄ recipiūtur in ea: z sū q̄ agū tur per eas: vñ op̄z q̄ in qualibet suba itelli gēte sit oīmōda imunitas a mā: ita q̄ nec ba beat māz p̄tē sui: neq̄ ē sit sicut forma ip̄el sa māe ut est de formis mālibus.

¶ Hic incipit tractat⁹ scōs huius opis intēdēs in duob⁹ capitulis tradere notitiā de eētīs substan tiarū simpliciu: quēadmodū tradita est de eētīs subarū cōpositarū. facit aut̄ sex in p̄nti caplo. Pri mo declarat q̄ eēntia in simplicib⁹ nō significat cō positiū qd ex mā z forma: sed formā tñ. 2. cōparat illas eēntias eētīs subarū cōpositarū. 3. ondit ta les subas eē cōpositas ex eē z eēntia. 4. declarat itelligētias habere eē effectiue a deo. 5. ondit eas eē cōpositas ex actu z po. 6. de mltitudine earum agit. Premissa igit̄ p̄ cōcordi snia p̄hōz de simplici tate oīmōda p̄me cāe: z qbusdā diffentiētib⁹ cir ca imālitatē itelligētiarū adduct̄. Cōtra hos tales gñē ponit̄. Oīs suba itellectualis est imālis. i. incō posita ex mā z forma z indepēdēs a mā: quam sic p̄bat. oē paties uel agēs uel recipies uel hñs in se itelligibile in actu est imāle: oīs suba itellectua lis est paties uel agēs uel recipies uel hñs in se in telligibile in actu: ḡ oīs suba itellectualis est imate rialis. Maior quo ad tres sui p̄tes ex eodē medio

Lapi. de ge nere.

De B vide cōmē. hui⁹ doct. super Por. in ca⁹ de genere i p̄n.

Capitulū

V.

22

L.c.ii. z. is

pbaf. f. ex hoc q̄ intelligibile in actu opz eē imāle
3. de aia. agēs aut rē imāle opz eē imāle: eo q̄ agēs
nō pōt eē ignobili⁹ suo effectu: ut dī. 3. de aia. L.c.
is. z. L.c. 40. recipe quoq̄ imāle nō pōt res imā-
lis. ut p3. 3. de aia cōmē. 5. vñūq̄q̄ recipi per mo-
dū recipiēti: z per idē inotescit q̄ hīe nō pōt res
imālis imāle cognoscibile in seipsa. Minor aut ab
oib⁹ cōcedit. frustra enī eēt suba intellectualis nī
si aliquid itelligeret: cū vñūquodq̄ sit pp suā ope-
rationē. ut dicitur 2° celi.

L.c.iz.

Nec pōt dicere aliq̄s q̄ itelligibilitatē nō
ipediat materia quelibet: s3 mā corporalis tm̄.
Si enī hoc eēt rōne māe corporalis tm̄ cū mā
nō dicat corporalis nisi s3 q̄ stat sub foia cor-
porea: tūc oportet q̄ hoc haberet mate-
ria a forma corporalis. f. ipedire itelligibili-
tatē. Et hoc non pōt esse quia z ipsa forma
corporalis actu itelligibilis est: sicut z alie
forme fm̄ q̄ a materia abstrahuntur. Un-
de in aia itellectua z itelligētia nullo mo-
do est cōpositio ex mā z forma: ut hoc mō
accipiatur materia in eis sicut in substātijs
corporalib⁹: sed est ibi cōpositio forme z es-
se. Unde in cōmēto none propositiōis libri
de causis dicitur q̄ itelligentia est habens
formam z esse: z accipit ibi forma pro ipsa
quiditate uel essentia simplici.

Quia posset aliquis credere rōne factā recipe-
re rñsonē: ideo intēdit hic excludere respōsionem
que posset imaginari sufficiens. Ad hoc posset ali-
quis distinguere de materia corporali z materia
simpliciter: z dicere q̄ maior est uera de materia
corporali: nō autē de materia simplici: z conse-
quenter concedere q̄ omnis substātia itellectua-
lis est imūis a materia corporali: nō autem a mate-
ria: q̄ nō materia: sed materia corporalis ipedit in-
telligibilitatē in actu. **C**ōtra hāc fugam istatur
rōne ducēte ad impossibile sic. Materia corporalis im-
pedit itelligibilitates per te: ergo forma corporalis
est id vnde materia hēt q̄ ipediat itelligibilita-
tē: hoc est impossibile: ergo a destructiōe consequē-
tis z c. pñtia est nota ex terminis. Cū enim mate-
ria corporalis duo dicat. f. li materia: z li corpora-
lis: z ex li materia fm̄ aduersariū nō impedit in-
telligibilitas in actu: restat q̄ hoc ipedimētū sit ex
li corporalis: s3 li corporalis. nihil addit supra ma-
teriā nisi formā corporea. ergo ex forma corporali
seu corporea orit q̄ materia ipediat itelligibilita-
tē in actu. falsitas autē consequētis probatur sic.
Ois forma nō cōcepta cū materia est actu itelligi-
bilis. patet ista ex tertio de aia. forma corporea est
forma fm̄ se nō concepta cū materia. accipitur enī
distincta contra materiā: ergo forma corporea fm̄
se est actu itelligibilis. Tūc ultra: nihil fm̄ se actu
itelligibile ex se ipedimētū prestat itelligibili-
tati: forma corporea est huiusmodi: ergo forma cor-
poralis non est id: vnde materia ipedimētū in-
telligibilitatis sumat: qd erat probādū. Est igitur
tam anima itellectua q̄ itelligētia quelibet nō
cōposita ex materia z forma. Si accipiamus com-
positionem ex materia z forma vniuocē: prout. f.
materia z forma nomināt partes essentielles rei:

L.c.ii.

quēadmodum dictum est substantias aliquas esse
compositas (in precedentibus) sed est in eis aliud
genus cōpositionis. f. ex forma z esse: de quo infra
erit sermo: z sic habetur prima pars intēti. f. q̄ es-
sentia in substātijs itellectualib⁹ nō significat com-
positum quid ex materia z forma. Remanet ergo
modo declarandū quomodo significet formā tm̄.
p̄pterea subiungit.

Et quomodo hoc sit planum est videre.
Quēcūq̄ enī ita se hñt adinuicē q̄ vñū
est cā esse alterius: illud qd̄ habet rōnē cau-
se pōt habere esse sine altero: sed nō cōuertit-
tur. Talis autem inuenit habitudo materie
z forme q̄ forma dat eē materie: z iō ipossi-
bile est eē aliquā materiā sine forma: tamē
nō est impossibile esse aliquā formā sine ma-
teria: forma enī nō habet in eo q̄ forma de-
pendentiā ad mām: sed si inueniant aliq̄e
forme que non pñt esse nisi in mā. hoc acci-
dit eis fm̄ q̄ sunt distantes a primo princi-
pio qd̄ est actus prim⁹ z purus. Un̄ ille for-
me que sunt p̄pinq̄issime primo pñcipio
sūt forme per se sine materia subsistētes: nō
enī forma fm̄ totū gen⁹ suū: mā indiget ut
dictū est: z huiusmodi forme sunt itelligētie
z iō nō opz ut eēntie uel qd̄itates harū sub-
stantiarum sint aliud q̄ ipsa forma.

Intendens in his uerbis declarare quō essentia
in substātijs simplicibus significet formam tm̄ tali
ratione hoc probat. Quēcūq̄ ita se habēt q̄ vñū
est cā eē alteri⁹: z non econuerso: illud quod hēt
rationem cause: potest esse sine altero: sed forma z
materia ita se habent q̄ forma causat esse materie
z non econuerso. ergo forma potest esse sine mate-
ria z materia non sine forma. Tūc ultra. essentia
itelligentiarum non est composita ex materia z
forma: z non pōt esse materia tm̄. f. est forma tm̄.

Et nota q̄ maior propositio pōt dupl^r itel-
ligi. Uno modo sic. q̄ id qd̄ est cā
alterius z c. idē numero possit eē sine altero: z sic
nō assumit a nobis q̄ est falsa z extra ppositum.
falsa quidē: q̄ subctum causat eē p̄prie passionis
z nō econtra. z tamē subiectū non pōt eē sine pro-
pria passione. Extra ppositum vō: q̄ nolumus cō-
cludere q̄ forma que est in materia sit sine mā: sed
q̄ aliqua forma nō exigit mā. **A**lio mō itelligi-
tur maior sic. q̄ id qd̄ h3 rōnē cāe fm̄ suū ordinem
pōt eē sine altero. i. fm̄ aliqd̄ sui ordis pōt repiri si-
ne altero. z sic est uera. z ad ppositū. Uera qd̄: q̄
cā cū indepēdēs sit cāto. pñs est ut aliqd̄ p̄tinens
ad suū ordinē possit habere esse extra causatum.
Ad ppositū vō q̄ intēdim⁹ cōcludere q̄ forma s3
suū gen⁹ nō depēdet a mā: ita q̄ aliqua forma pōt
inueniri separata. Unde z in minori notanter non
assumitur forma materialis seu habēs eē in mā: s3
forma sine additione aliqua ad insinuandū qd̄ lo-
quimur de forma ut forma est: nō ut talis ul̄ talis.
Patet autem minor illa ex. 9. meta⁴. ubi habe-
tur q̄ actus est prior potentia simpliciter z inde-
pēdens ab ea. Ex eo enim q̄ forma essentialiter
est actus: materia autem essentialiter potentia: si

in cap^o. 2.

is eo. ca^o.
Dub^o scqn^o
ti. post. q. io

L.c. iz. z. is.

De ente zc.

act⁹ fm totā suā latitudinē nō depēdet a potentia. consequēs est q⁹ forma fm totū suū ordinē non dependeat a mā. Māz autē cū eēntialr sit potentia necesse est dependere a forma: sine qua actualitas nō inuenit^r. z sic p³ minor. q⁹ a forma absolute in eo q⁹ forma depēdet mā in suo eē: sicut potētia ab actu z nō eēcōuerso. Q⁹ vō alicui actui cōueniat: q⁹ nō inueniat nisi receptus in aliq⁹ potētia hoc est ex eius iperfectiōe: z nō h³ hoc in eo q⁹ act⁹. z silr q⁹ aliq⁹ forme nō sint nisi in mā. hoc hnt ex sua iperfectiōe: que attēdit penes distātiā a primo p³ncipio deo glorioso: z p³pingatē ad primā mām. vñ tales forme nō solū causant eē mās: sed z ipse causate sunt quodāmo a mā. Lāc enī sunt sibi inuicēz cause. ut d². 2. phy⁹. Essentia igit^r subarū intellectua liū est imālis z formatiū. **QUESTIO. VIII.**

I.c.30.

Circa hāc ptē occurrit qd. z hec est octaua. an mā possit esse sine forma. In hac qōne tria faciēda sunt. p³ ponef Scoti opinio. 2° ponef opinio. S. Tho. 3° rīdebit^r rōnib⁹ in oppositum.

Quo ad p³ Scot⁹ in 2° sūiarūz distīn. i. 2. q. 2. opinat^r posse māz eē sine forma. Arguit q⁹ ad b³ p³badū mltipl^r. C⁹ p³mo sic. nō min⁹ depēdet accis a suba q⁹ mā a forma: sed accis pōt eē sine suba ut p³ in sacramēto altaris. g⁹ mā pōt eē sine forma. C⁹ p³ absolutū distīctū z prius alio absoluto pōt eē sine illo absq⁹ p³dictiōe: mā respe ctu forme est h³. g⁹ pōt eē sine forma. minor est eu idens. maior pbat^r. q⁹ prius in eo q⁹ p³ nō depen det a posteriori z accipit^r hic ex. 5. meta⁹. p³ora sūt que pnt eē sine aliq⁹: alia nō sine ip³is. C⁹ p³. q⁹ qd absolutū facit de⁹ in creaturīs mediāte cā sedā: que nō est de eēntia causati: pōt facere sine illa: s³ mām de⁹ facit mediāte forma que nō est de essentia ei⁹. g⁹ pōt facere sine illa. C⁹ p³. q⁹ qd de⁹ imediate creat imediate cōseruat uel cōseruare pōt: sed māz deus imediate creat. g⁹ imediate cōseruare pōt. g⁹ sine oī forma. C⁹ p³. cū nihil deus extra se necessario uelit ex hoc q⁹ vult mām eē nō est necesse q⁹ uelit mām eē nisi p³ necessariā cōnexionē utriusq⁹: s³ iter ma teriā z formā nō est talis necessaria cōnexio. g⁹ zc. Q⁹ autē nō sit talis necessaria cōnexio iter mām z formā pbat^r. q⁹ tūc sequeret^r q⁹ mā determinaret sibi necessario aliquā determinatā formā. p³batio pntie. qd determinat sibi gen⁹ forme determinat sibi aliq⁹ spēm in g⁹te illo: z qd determinat sibi spēm deter minat sibi eē in aliquo indiuiduo illi⁹ spēi. oē enim qd de necessitate est hō necio est hic uel ille hō: cō sequēs autē est falsus. mā enī nullā sibi determinat formā: g⁹ relingtur q⁹ mā nō determinat sibi gen⁹ for me ad hoc q⁹ sit. C⁹ cōfirmat. q⁹ qd cōtingenter se h³ ad qdlibet g⁹is absoluti: cōtingēter se h³ ad id gen⁹ absolutū: s³ mā cōtingenter se h³ ad quālibet formā: g⁹ mā cōtingēter se h³ ad gen⁹ forme. C⁹ p³ro batur adhuc q⁹ si mā sibi determinat de necessitate gen⁹ forme q⁹ et de necessitate determinat sibi vnūz indiuiduū solū illi⁹ generis: q⁹ vnū eēntiale z vnū singulare est ipole depēdere a plurib⁹ eēntialr ei⁹ dē generis: mā autē est vna eēntialis z singularis: g⁹ ipole est q⁹ depēdeat a plurib⁹ formis ei⁹sdē ge neris: z sic si necessario determinat sibi gen⁹ forme: necessario quoq⁹ determinabit sibi aliquā vnā for mā: qd falsum est. hec de primo.

Quo ad 2^m. S. Tho. in p³ pte. q. 66. ar. p. z in qōnib⁹ de po⁹ dei. q. 4. ar. p. z in qli. q. 3. ar. p. cōfirmat id qd hic dicit^r. s³ māz nō posse eē sine

forma duab⁹ rōnib⁹. C⁹ p³ima est ducēs ad ipole sic. si mā existeret absq⁹ oī forma: mā siml^r eēt z nō eēt: hoc iplicat p³dictiōe. g⁹ pbat^r pntia quo ad 2^m pte: q⁹ quo ad p³mā ab adūsarijs cōcedit^r. Impole est effectū formalē separi a forma: sed existere est effectus formalis forme. sic enī diffinit^r: forma est que dat eē rei: g⁹ ipole est ponere existētia sine for ma. sicut enī ipole est eē albū sine albedine: ita eē in actu sine actu: act⁹ autē prim⁹ cuius est dare esse idē est qd forma. Ex illa g⁹ p³pone: mā existit absq⁹ oī forma: sequūtur duo p³dictoria siml^r uera: ex co enī q⁹ mā existit segtur q⁹ sit in actu. ex eo autēz q⁹ est absq⁹ oī forma: segtur q⁹ nō sit in actu. Huic ra tioni dat Sco. quādā rīssionē: que q⁹ nō nisi chy merica: z tanq⁹ indigna de qua uerba sūt: omitta tur. quolibet enī p³ferēte p³ria sollicitū eē stultū est ait Ar⁹ 1° a quo didicim⁹ in libro. 9. meta⁹. qd sit act⁹ z q⁹plex. C⁹ 2° rō sci Tho. ad b³ idē est ista. oē indiuiduū determinatū ad gen⁹ cōpletū uel incō pletū in rerū nā per se exis est in aliq⁹ certa specie per se uel reductiue: mā sola neq⁹ per se neq⁹ redu ctive est in aliq⁹ certa specie: g⁹ mā sola nō pōt eē in diuiduū qdctūz in rerū nā. Minor est ex se clara. nō enī facile eēt fingere in qua determinata specie eēt materia sola. Maior pbat^r ex eo q⁹ indiuiduū oē tā cōpletū q⁹ incōpletū: si per se existit in rerum nā sepatū (qd dico p³ indiuiduū g⁹is: ut hec suba hoc aīal zc.) nō cōtinet sub g⁹te per se uel reducti ue imediate: sed mediāte specie: inter g⁹ia enī z in diuidua mediāt spēs: z inter p³n⁹ g⁹is z p³n⁹ indi uidui mediāt p³n⁹ spēi pariformiter. C⁹ Insup hec maior pōt p³bari ad hoīem assumēdo dicta Sco. 5. argu. ibi enī ipse expresse assumit q⁹ qd deter minat sibi gen⁹ aliquod determinat sibi aliquā cer tā spēs illi⁹ generis. C⁹ Et potes etiā ex dict^r Sco. ibi arguere ad hoīez z p³bare oppositū intenti sui sic. Quicqd determinat aliq⁹ gen⁹ determinat sibi aliquā certā spēm illi⁹ g⁹is: mā sola determinat sibi gen⁹ sube. g⁹ determinat sibi aliquā certam spēm sube saltem reductiue. ergo materia sola eēt in ali qua certa specie sube: hoc est falsum: minor est oī um z p³cessus bonus: g⁹ zc. C⁹ hanc ueritatē appo bat Ar⁹ 1° (ut ipse Sco. cōfiteatur) loco allegato. Sed q⁹ dicit ex falso fundamēto Ar⁹ 1° hāc con clusionē tenuisse. s. ex hoc q⁹ deus nō pōt agere si ne causis secūdis: ostendo in hoc Sco. errare ex dictis Lōmē. 2° enī phy⁹. cōmē. i. 2. Auer. ex eodem p³cise fundamēto qd. S. Tho. adduxit in p³ rōne t³ istā p³ne. ubi nullā fieri mētionē de cōnexionē cālī tatis prime cāe apparet: sed tñ de actu z potētia: ita q⁹ ex nā actu z nā p³me mae que est pura poten tia: concludit Auerroys q⁹ duo contradictoria es sent siml^r uera: ut deductū est zc. C⁹ Anicēna q⁹ in. 2. meta⁹ sue. ca. 3. tenet p³ne Scoti esse impossi bilem: z tamē posuit expresse materiam eē creatā. Unde hec tanq⁹ destructiua metaphysicaliū p³ncipiorum vitanda est. hec de secundo.

Quo ad tertiū rīdeo. Ad primū negat^r ante cedens. plus enim dependet potētia pu ra ab actu q⁹ actus imperfectus ab actu perfecto. C⁹ Sed contra hoc instat Antoni⁹ trōbeta sic. ma gis depēdet posterius a priori q⁹ prius a postero ri: sed accidens est posterius substantia: materia autem est prior forma: ergo magis dependet acci dens a subiecto q⁹ materia a forma. C⁹ Forte dice retur (ait) q⁹ materia nō est prior: sed posterior for

p³ thopi. c. 9
I. c. ii.

2. d. 3. q. 2.

L. i. 2.
j. phy⁹. c. 56
z. 70.

Ad p³m

ma. Contra: nā l3 materia sit posterior forma ordi-
ne perfectionis: est tamē prior ordie generationis:
z consequēter prior simplr. ut arguat sic: quicunq;
sunt aliqui duo ordines: quoz vnus simplr est pri-
or altero: qd est in ordine prior est simplr prius
quocūq; existente in ordine posteriore: s3 ordo ori-
ginis z ordo perfectionis ita se hnt q; ordo origi-
nis est simplr prior ordie perfectionis: (z hoc in na-
tura limitata: ergo qd est pri^o origie est pri^o sim-
pliciter quocūq; priore ordie perfectionis: s3 ita est
q; mā est prior origie forma: l3 forma sit prior pfe-
ctione: s3 materia est simplr prior forma. processus
bon^o: z maior pbat: q; s3 ordo originis est simplr
prior ordie pfectionis. nā prior generatiōe sunt po-
stiora perfectione: natura enī semp pcedit de im-
perfecto ad perfectū: s3 qd est imperfectius est
simplr prius quocūq; perfectiori: sed materia pri-
ma est imperfectior forma. ergo mā prima est sim-
pliciter prior forma. Tunc ultra. est simplr pōr for-
ma. z oē pri^o in suo priori pōt eē sine posteriori. s3
zē. Ad hec respondet triplici rēspōsione: ad in-
sinuandū argumēti multiplicē defectū. Primo
dici q; forma: l3 sit posterior materia ordie gene-
rationis: est tñ prior etiā ordie generatiōis mate-
ria existente. Magni enī refert dicere māz z mate-
riā existētē: sicut superficies est prior albedine: al-
bedo tñ est prior superficie hntē eē albū. vñ in pro-
posito cū sermo sit de materia exstē: si enī poneret
materia sola in rerū natura oportet ipsā existe-
re. p3 falsum assumi. Secūdo dī q; aliud falsū ibi
assumit. s3 q; ordo gñationis sit simplr prior ordie
perfectionis stādo infra limites nāe finite. cū enim
actus sit prior potentia simplr: tam si ponatur de-
us finitus q; infinit^o. ut p3 ex. 9. meta^o. z. 12. z prio-
ritas act^o sit prioritas perfectionis. consequēs est
q; fm A^o x^o z ueritatē ordo perfectionis sit sim-
pliciter prior ordie generationis. Amplius id qd
est prius natura ratiōe z tēpore est simpliciter pri-
us. ordo pfectionis prior natura rōne z tpe ordie
ipfectionis qualis est ordo generatiōis qui se te-
net ex parte cāe mālīs: ordo igit^o perfectionis est pri-
or simplr. media quoz ppositio est A^o x^o. 8. phy^o
ubi expresse loquit in nā finita ad pbatū. s3 motuz
circularē eē primū. Un ad pbatū: cōcessa q; prio-
ra generatiōe sunt imperfectiora z q; natura pce-
dit de ipfecto ad pfectū: negat psequētia. s3 ordo
generatiōis est simplr prior: l3 enī agēs nāle prius
atingat ipfectū q; perfectū: op3 tamē pri^o agēs
in se perfectū eē: ut dī in. 12. metaphy. Tūc aduer-
te tu q; op3 mēdacē eē memorē in qōne de p cogni-
to. Anto. trōbeta q; ipugnat ppositiōes has nūc
assumit zē. Tercio dī q; dato toto pcessu ultia
pntia nihil ualet. falsum est enī q; oē prius possit
fm rē absolui a posteriori quolibet (ut ad 2^m dice-
tur.) Sed cōtra primā rñsionē que ponit māz
non hie pprā existētia: sed eā mēdicare a forma
instatur sic. Quicūq; cōuenit actu cāre pro aliquo
signo cōuenit z existere pro eodē signo: sed mate-
rie prime in primo signo quo recipit formā: cōue-
nit cāre. ergo pro tunc sibi cōuenit existere: s3 pro
illo signo nō h3 existētia forme. ergo pprā. Et
cōfirmat. q; mā. aut cāt cōpositū z recipit formam
qñ existit: aut qñ nō existit. non quādo nō existit. s3
quādo existit. s3 pro tunc cōuenit sibi propria exi-
stētia: q; existētia forme sequit^o totum composi-
tum. Et cōfirmat scōo: q; cā nō mēdicat a suo

effectu. materia aut causat existētia cōpositū z for-
me. ergo non mēdicat existētia ab eis zē. Ad
hec dī q; sufficit cāe pro quolibet instanti tēporis
quo actu causat. hēre existētia: nec apparet necessari-
um q; pro quolibet signo nature insit existētia sibi
quo inest causalitas. ordo enī nature talis est in eo-
dem instati tēporis: q; s3 materia recipit formā: ex
quibus resultat cōpositū cui iā eē actualis existē-
tie aduenit: quo ipsum cōpositū primo: forma scōo
z materia tertio existunt. Ad formā aut prime
instantie negat maior. Ad primā cōfirmationē dī
q; mā causat qñ existit: q; pro oī instanti quo cau-
sat existit (quādo) enī est terminus tēpālis. Ad
scōaz cōfirmationē dī q; l3 cā ut cā non mēdicet a
suo effectū: tñ cā mālīs mēdicat a suo effectū qui
est eius cā in altero genere cause: eo q; cause sunt
sibi iuicē cause. s3 meta^o. Oportet aut has rñsio-
nes a scotistis admitti: q; cū Sco. ponat scōo sen-
tētiarū dī. 3. q. 3. existētia eē ultimū actū posteriorem
tota coordinatione predicamētalī: l3 nō distinctuz
realr a re: cuius est. op3 eēntiam materie ex nā rei
habere bitudinē ad suā existētia ut potētia ad actū.
Et tunc pōt argui sic: eēntia mē ut distincta con-
tra suā existētia causat ex nā rei in genere cause ma-
terialis suā existētia recipiendo eam. ergo sibi pro il-
lo signo cōuenit existētia: z sic h3 existētia anteq; reci-
piat eā: similr stādo in illo signo: aut eēntia mate-
rie recipit ex nā rei suā existētia qñ est: aut qñ non
est zē. Ad 2^m principale negat maior. Ad eius
pbatōnem dicitur. q; nō sola depēdētia: sed neces-
saria cōnexio aliquoz pōt eē cā inseparabilitatis eo-
rū. Ad id qd adducit ex. 5. meta^o. dī q; ulis affir-
matua nō cōuertit simplr. ista enī est uera: quēcū-
q; pnt eē sine alijs z alia non sine ipsis sunt priora
sed non cōuertitur: quēcunq; sunt priora possunt
eē sine alijs: z alia sine ipsis.

Et nota q; maxima illa scotica: oē pri^o ab-
solutū zē. nō pōt saluari (etiāz se-
quēdo viā Sco.) quod p nūc ex duob^o manifesta-
tur. Primo ex eo q; ptes essentielles simul sumpte
sunt priores toto: z tñ apud Sco. nō pnt eē sine to-
to. Secūdo ex eo q; pdicamētū quātītatis est ab-
solutū pūz predicamētū qūlītatis pserim quo ad
quartā spēm ei^o: z tñ nō pōt fieri qūlītās continua
sine figura. Si enī quātītās sine figura fieri dicat^o
aut finita aut infinita: nō infinita: q; illa nō dabilis
z si forte imaginē dari adhuc cum oporteat eē li-
neatā: aut ergo linea recta aut curua: z sic eēt figu-
ra: si finita. ergo figurata. figura enī est que terminio
uel terminis claudit. z silt^o aut h3 lineas rectas aut
curuas aut circulares zē. Ad 3^m qd sit de
maiori: negat minor: forma enī z si nō sit de essen-
tia mē: est tñ de eēntia mē existētis. Ad 4^m dī
q; cum medium sit duplex effectiū z formale qd
quid imediate deus causat effectiue pōt absq; me-
dia causa effectiua conseruare: non autē absq; me-
dia causa formali quale medium est forma respe-
ctu materie. Ad quintū negatur q; inter mate-
riam z formā nō sit necessarium cōnexio. Ad cui^o
probationē negat pntia: cui^o pbatōis falsa est ma-
ior. per id autē qd additur. s3 q; necessario est hō
neōio est hic uel ille hō nihil aliud hētur: nisi q; q;
mā neōio determinat sibi gen^o forme: ideo mā non
pōt eē sine hac uel illa forma: quod est intentū no-
strū. Non enim ualet cōsequētia. a. neōio est hō-
mo. ergo. a. necessario est hic uel ille determinate: s3

T.c.2.

Ad 2^m.

T.c.16.

Ad 3^m.

Ad 4^m.

Ad 5^m.

T.c.15. z 31.

T.c.75.

T.c.40.
q.i. vide.

uage. z sic conceditur: materia necessario determinat sibi formā. ergo necessario determinat sibi hanc uel illā formā nō determinate: s; uage. ¶ Ad pfirmationē cū dī. q. qd cōtingēter se hz ad qōlibet generis absoluti: cōtingēter se hēt ad gen^o ipsuz: eo dē modo respōdet distinguendo cōtingēter se habere ad quodlibet determinate uel uage. Primo enī modo falsa est maior. Scōdo vō falsa est minor: materia enī nō cōtingenter: sed necessario se hz ad quālibet formā indeterminate z uage. ¶ Ad aliā probationē dicī q vñū eēntialr vñū z singulare negatiue sicut est mā prima: pōt eēntialr dependere in eē a plurib⁹ eiusdē generis indeterminate z uage fm q illa plura hñt vnāz rōnē cōmē sicut in pposito oēs forme cōueniunt in hoc q dant esse actuale. Reflecte hoc argumētū cōtra Scotuz de quātitate z figura z forte persuadebis sibi infirmitatē eius: quātitas enī cōtinua determinat sibi genus figure: nullam tamen sibi figuram uendicat. hec de quarto.

ca. 3. ¶ In hoc ergo differt eēntia sube cōposite z substātie simplicis: q eēntia sube cōposite: nō tm formā nec tm mām: sed cōplectit formā z mām. eēntia vō sube simplicis est forma tm. Et ex hoc causant due alie dīe: z vna est q eēntia sube cōposite pōt significari ut totū uel ut pars: qd accidit pp mae designationē. ut dictū est. z ideo non quōlibet pdicat eēntia rei cōposite de ipsa re cōposita. Nō enī pōt dici q hō sit qditas sua. Sed eēntia rei simplicis que est sua forma: nō potest significari nisi ut totū cū nihil sit ibi preter formā: qsi formā recipiens: z iō quocunqz mō sumat eēntia sube simplicis de ea predicatur. Unde Auicē dicit q quiditas substantie simplicis est ipsūmet simplex: qz nō est aliquod recipiens ipsam.

s. meta^{cc}. c.
s. post me.

¶ In hac secūda pte capli cōparat eēntias subarū simpliciu eēntijs substantiarū cōpositarū triplices differentiā inter eas assignādo. Prima dīa est q eēntia sube simplicis significat formam tm: eēntia aut sube cōposite significat cōposituz qd ex mā z forma. utraqz pars differentiē pz ex supradictis. Secūda dīa est. q eēntia sube cōposite pōt significari ut totū z ps: nō aut eēntia sube simplicis. Unde orīf qz predicatū nō debet habere rōnē ptis: q eēntia sube cōposite qñqz predicatur de ea: z quādoqz nō. cū. s. significatur ut ps. Essentia aut sube simplicis: qz ut ps denotabilis nō est: semp predicatur de eo cuius est.

Ad enidētiā huius differentiē notādūz: qz primo aspectu apparet falsa ex eo q ex se pz. q in positis noibus substāijs separatis possunt significari earū eēntie in abstracto z in cōcreto: z cōsequēter ut totū z ps: possuz enim dicere gabriel z gabrielitas: de⁹ z deitas zc. Sz lz ita appareat: diligenter tm inspicienti oppositū illucescit. ¶ Cōsiderādū enī q loqmur de eēntijs rerū z conditionibus earū: que eas sequūtur: z nō de illis que ex solo opere intellectus sunt. essentie enī subarū cōpositaz ex eo q duas ptes realiter habēt: seu ex eo q sunt forme in materia. ex se

hñt. vnde intellect⁹ fundet in eis significatiōē per modū ptis z per modū totius. Cū enim significat formā illā in habente seu deferente: significat r: ut totū z concretū ut homo. cū aut significat illā non ut in habente seu deferente: sed per se significat in abstracto z per modū partis: ut humanitas. Essentie aut subarū imālū: qz dicūt formas nō receptas in materia: ideo ex se nō hñt q significēt in concreto z in abstracto: ut totū z pars zc. nō enī est ibi deferens nec delatū. Sz qz intellect⁹ noster iteligit res simplices z altissimas per modū rerū cōpositarū: ideo ut dicūt Lōmenta. i. z. meta^{cc}. cōmē. 39. z. S. Tho. p^o pte. q. 13. fuit necesse ut in illis formaret abstractū z pcretū: z intelligēt eas per modū totius z partis. Differentia ergo posita hic est cū additiōe intelligenda: sic q eēntia subarū cōpositarū ex se hz q significabilis sit per modū totius z ptis: eēntia autē simpliciu ex se nō hēt q significet per modū totius z ptis: sed ab intellectu tm. z iō diuersitas que est inter abstractū z concretum in substāijs cōpositis est ex pte rei: z reducīt ad differentiā que est inter subiectū deferens z formāz delatā. Diuersitas autē que est inter abstractū z cōcretū in substāijs sepatis non est id ex pte intellectus: ut Lōmē. ibi dicit. Et pp hoc dicit Auicē. q quiditas simplicis est ipsum simplex: z quiditas cōpositi nō est ipsum cōpositum.

j. q. 13. a.

ca. 39. fi.
s. me^{cc}. c. 5.

Circa hanc particulam est vñū dubiū: an uerum sit q in subijs sepatis idē sit quiditas z id cui⁹ est. i. natura z suppositū. Est aut rō dubitādī: qz. S. Tho. in quolibeto. 2. q. 2. art. 2. dic q cū apud A⁹ p^o pte. 7. meta^{cc}. in his quib⁹ admiscet aliqd accīs: natura z suppositū distinguant: z in intelligentijs alijs a prima aliqd accīs sit in oib⁹ excepta prima. natura z suppositum distinguunt siue quiditas z id cuius est. ¶ Ex alia parte. 3. de anima dicit in separatis a materia idē est quod qd est: z id cuius est. Et in prima pte. S. Tho. q. 3. articulo. 3. expōse hoc dicit: qd z apparet hic auctori tate Auicenne.

quoli. 2. q. 2.
a. 2.
T. c. 20. z
21.

T. c. 9.

Ad intellectum hui⁹ difficultatis est notandū q cū noie nature intelligatur id qd per diffinitionē significatur: noie autē suppositi indiuiduū habēs illā quiditatē: fm triplicē gradū substāiarū in vniuerso tripliciter inuenit differentiā suppositi a nā. ¶ In substantijs siquidē mālū suppositū differt a nā dupliciter: fm rē: z ultra hoc fm rōnē. Differt pmo mō intrinsece: qz aliqd reale suppositū sibi intrinsecuz includit quod non includit natura. s. principia indiuiduationis. Si enīz fortes diffiniretur: in eius diffinitionē poneret hec materia que nō ponitur in diffinitionē nature humane. Differt secūdo extrinsece: qz aliquid reale extrinsecū sibi includit suppositū. s. esse actuale existentie: qd nō includit nā. existentia enī primo est actus suppositi: cuius est fieri: que tamē caderet in diffinitionē fortis si diffiniret. Differt tertio fm rōnē ut pz. ¶ In substantijs autem separatis alijs a prima suppositū differt a natura duobus modis tm. s. extrinsece fm rē z f3 rōnē. nihil enim reale intrinsecū sibi includit suppositum in eis qd nō includat natura: quia nō indiuiduatur per aliquod posituū cōtrahens naturam specificam: quod sit uelut differentia indiuidualis supposito intrinseca sicut est in subijs materialibus. Sed qz in eis (ut patebit) existētia dif

in eodē ca^o

fert realr a natura que primo (ut dictū est) est act⁹ suppositi: ideo suppositū in eis differt extrinsece a nā. addit enī extrinsece realitatē exītie. Differt 2° fm rōne ut p3. ¶ In deo vō glōso suppositū vno modo tm differt. s. fm rōne: qz nec natura diuina in diuina per additū: nec exītia sua distincta est realiter ab ei⁹ eētia: vñ p3 qz utraqz ps dubij est vera aliq mō: 7 qz in subijs sepatis differūt fm rē qd est 7 id cui⁹ est: qz extrinseca dīa differūt f3 rē: 7 qz sint idē: qz nō differūt per aliquā intrinsecas dīaz realē: hāc autē eē manētē. S. Tho. diligenter inuēti dicta ei⁹ in locis allegatū facile inotescē pōt. ¶ Scōa dīa est qz eētie rerū cōpositarū ex eo qz recipiunt in mā designata: uel mltipli canī fm diuisionē ei⁹: contingit qz aliq sint idē specie 7 diuersa numero. S3 cū eētia simpliciū nō sit recepta in mā nō pōt ibi eē talis mltiplicatio. Et iō nō op3 qz inueniantur plura indiuidua vñ⁹ spēi in illis substātijs. Sed quotquot sunt indiuidua tot sunt spēs: ut Auiē. dicit expresse.

¶ Hic ponit 3ª dīa in ordie uocata 2ª iter eas que oriunt ex p^a. 7 dī qz differūt ēt in B eētia sube cōposite 7 eētia sube simplicis: qz eētia sube cōposite est plurificabilis numero in eadē specie sicut eē sentia hūana distinguit numero in socrate 7 plato ne. Essentia autē sube simplicis. i. septe a mā: non est plurificabilis in plura indiuidua eiusdē spēi: s3 qdlibet indiuiduū cōstituit vnā spēm 7 distinguit spēcifice ab alio. Et fundamētū eius est in duabus ppositiōib⁹. Quarū prima est. Cū act⁹ sit qd diuidit 7 separat. 7. meta^{cc}. ois diuīso aut est formalis aut qstiatua: ut Axi^{cc} inq. 3. meta^{cc}. 7 Lōmē. p physic⁹. ¶ 2^a est. forme spēcifice sunt indiuisibiles formalr. Ex his enī deducit qz forme spēcifice que recipiunt in mā diuidunt ad diuisionem māe per quātitatē 7 sic sūt mltā indiuidua eiusdē spēi. forma autē spēcifica nō recepta in mā oī diuisione caret 7 formali qdē ex eo qz spēs spālissima est: qstiatua at ex eo qz nō est recepta in mā quā segtur quātitas: 7 iō nō pnt eē mltā indiuidua in eadē spē mltitudo enī diuisionē sequit. QVESTIO. IX.

Circa hāc ptē occurrit qd: an qlibet spēs sub stantiarū separarū vnū tm hēat indiuiduū. In hac qōne tria sunt faciēda. Primo ponet opinio Scoti cū fundamētis. 2° ponet vītas pipatetica. 3° rīdebit argumētis in oppositū.

Quo ad p^m Scot⁹ 2° sniarū. di. 3. q. 7. opinatur plures eē itelligētias eiusdē spēi talibus medijs. ¶ Primo sic. ois qditas qstū est de se est coicabilis: itelligētia est aliq qditas. ergo qditas itelligētie est de se coicabilis. qz pōt inueniri in plurib⁹. Maioz pbat. qz si qditas ois nō eēt coicabilis: uel coicabilitas repugnaret ei rōne pfectio nis: qz coicabilitas (fm fidē catholicā) puenit qditi diuie que sime pfecta est. Nec rōne iperfectio nis: qz coicabilitas conuenit quiditatib⁹ subarum cōpositarū que sunt impfecte. Cū g rōne neutrius repugnet sibi: restat maioz uera. ¶ Preterea ois qditas itelligibilis sub rōne ulis absqz pdictiōe est plurificabilis numero: quiditas separata est itelligibilis sub rōne ulis absqz pdictiōe. ergo est plurificabilis numero. Maioz probat ex eo qz impli-

cat itelligi sub rōne ulis: 7 eē de se hoc: est enim ulitas opposita heccheitati: sicut implicat itellige re eētia diuinaz sub rōne ulis: quia est de se hoc. ¶ 2° de⁹ p^r hūc agelū in hac specie ānihilare. isto annihilatione de⁹ pōt spēm hāc repare in aliquo alio indiuiduo non in eodē (fm istā opinionem) qz fm istos hō nō posset resurgere idem numero nisi aia itellectiua remanente eadē numero. ergo in eadē specie erunt plura indiuidua saltē successiue. ¶ 3° aie itellectiue distinguitur numero in eadē specie: 7 tm sunt imāles: g 7 c. ¶ 4° Aug⁹ in enchiridion. caplo. 29. dicit qz tota nā seu spēs hūana ruerat: iō misert⁹ de⁹ ad eā saluādā uenit: nō autēz uenit ad saluādā nāz angelicā: qz tota nō ruit. Ecce qz Aug⁹ dicit totā nām angelicā nō lapsam esse per peccatū qd nō pōt eē uerū si tot sūt spēs quot sunt indiuidua: sic enī multe nāe angelice lapsę taliter eēnt: humana autē tm vna: cū humana non sit nisi vna. ¶ 5° Damascen⁹ in elemētario cap. 12. dicit qz fm vnamquāqz spēm fecit deus angelos. ¶ 6° arguit ad idē in qlibet. q. 2. qz pdicta opinio ē dānata Parisius in plurib⁹ articulis. Primus est sigs dixerit deū nō posse multiplicare formas sine mā: error. Scōs. sigs dixerit formā nō recipe diuisionē sine mā: error. Terti⁹. qz itelligētie nō habent māz deus nō possit eiūsdē spēi facere plures: error. ¶ 7° si dicat inq. Antio⁹ trōbeta qz ista snia nō est dānata ubiqz dato qz Parisi⁹ sic sit. ¶ Contra. nā snia dānata in aliqua vniuersitate famosa ubiqz est dānata aut suspecta de heresi non solum auctoritate dioecani: sed etiā auctoritate dñi pape (ut p3 ex de hīcicis. cap ad abolendā.) hec de p. ad 2^m vītas peripatetica ab Axi^{cc} Lōmetatore 7. S. Tho. accepta est qz qlibet itelligentia cōstituat vnā spēm: ita qz nō possint ibi inueniri plura indiuidua eiusdē spēi. Et S. Tho. quidē in qōnib⁹ disputatis de spālibus creaturis. arti. 8. 7 in 2° p^r genti. cap. 93. 7 in p^r pte q. 50. ar. 4. 7 alibi pbat hoc multis rōnib⁹: quarū duab⁹ nūc utendū est. ¶ Prima ex earū imālitate sumit: vñ omni pncipio distinctiūo numeralr caret: 7 format rō sic. Ois spēs hīs plura indiuidua h3 in se distinctiūo numeralr: itelligētia nō h3 talē p^m distinctiūo. g minoris pbōne hēs supra im mediate ante qōnez. Et nota qz hec rō est sumpta ex. 12. meta^{cc} ubi sit hec pntia. Celū. i. p^m pncipiū est vnū specie 7 plura numero. g est māle: vñ expsse dat itelligi qz imālitās est sufficiens cā nō plurificationis numeralis. Sed qz Sco. expresse dicit loco pallegato qz opinio sua est cōtra Axi^{cc}: iō omittā auctoritates. ¶ 2^a rō. S. Tho. est sumpta ex ordie vniuersi fundata super tres ppositiōes. Quarū prima est: vniuersus hīs tres partes. s. spherā generabiliū 7 corruptibiliū: corpa celestia 7 subas imateriales h3 pro bono intrinseco ordinem. hec habetur. 12. ¶ 2^a ppositio est. qz ordo est duplex. s. per se 7 per accidēs. Ordo per se est inter eētia ltr ordinata: ut spēs que sunt sicut numeri. 8. meta^{cc}. Ordo per accīs est iter indiuidua eiusdē spēi: ut dicitur. 3. meta^{cc}. ¶ Tertia ppositio est. qz ea ps vniuersi in qua est ordo per se purus est potior ea in qua est ordo per se admixtus ordini per accīs ex. 12. meta^{cc}. ubi cōparat pma ps vniuersi filgssa milias qb⁹ nihil ordinatū per accīs inest. Super his ppositiōib⁹ fundat talis rō. Id qd caret ordie per accīs nō habet plura indiuidua eiusdē spēi: su-

3^a4^a5^a6^a

qli. q. 2. articulus pñic.

j. q. 50. ar. 4

T. c. 49.

T. c. 52.

T. c. 10.

T. c. 11.

T. c. 52.

prema pars vniuersi caret ordine per accens: q non
h3 plura indiuidua eiusde spci. maior ex terminis p3.
minor l3 ex A3^{le} hatur loco allegato (qz isti tñ
negat A3^{le} in hac pte: sicut z alibi) rone pbatur
sic. Nō min^o excludit ordinem per accens suprema
ps vniuersi q3 media ps: cū suprema sit perfectior
z bonitas vniuersi in ordine consistat: z ordo per ac
cides sit imperfectū qd z deficiēs ab ordine per se im
mo ordinatū per accens est iordinatū: eo q per ac
cides est cōditio diminues rone ordis: s3 media ps
excludit ordinē per accens ut p3: corpa enī celestia
nō hñt plura indiuidua eiusde spci. nō enī est nisi
vn^o sol: vna luna zc. q suprema ps vniuersi a for
tiori excludit ordinē per accides. hec de secūdo.

Rñdet ad
argumētū.
Ad p^m.

Quo ad 3^m rñdet argumētis Scoti. Et ad p^m
qd ut terminos theologicos admiscea
mus: qz argumētū theologicū est: dī q coicabili
tas est triplex. Quedā cū diuisione eēntie: sicut ulē
coicabile est picularib^o. Quedā vō absq diuisione
aliq eēntie z eē per idētitatē: sicut eēntia diuina cō
munis est trib^o suppositis. Quedā per assumptibi
litatē ad hypostaticā vnionē: sicut nā hūana coica
bilis est oib^o suppositis diuinis. Si in pmissis Sco.
assumit coicabile p mō falsa est maior. p3 in eēntia
diuina. Si 2° mō falsa ēt est maior: nulla enī eēntia
creata est illo mō coicabilis. Si 3° mō falsa quoq3
est maior ut p3 de eēntia diuina. Si aut accipiatur
coicabile neutro illoz modoz: sed pro coicabili in
cōi nō descēdēdo determinate ad h uel illud coica
bile cōcesso toto argumēto non pcludit q qditas
angelica sit coicabilis: sicut vniuersale picularib^o.
Comittit enī fallacia pntis a supiori ad iferi^o affir
matue. Un pbatio adducta nihil cōtra nos facit.
Coicabilitas p mō repugnat intelligētis pp eaz
perfectionē. Coicabilitas secūdo mō repugnat in
telligentis pp eazū imperfectionē. Coicabilitas
tertio mō cōuenit eis ex earū imperfectionē: qz eē di
stinguūt reāl^o ab earū eēntia. C Ad 2^m dī distin
guēdo maiorē. Aliqd enī eē intelligibile sub rōne
ulīs cōuenit dupliciter. Uno mō ex pte rei z intel
lect^o (ut uerbis. S. Tho. utar.) Alio mō ex pte in
tellect^o tñ. Primo mō maior est uera z minor fal
sa. 2° mō maior est falsa l3 minor sit uera: cū enim
ulitatis fundamētū ex pte rei sit inuentio illi^o qdi
tatis in plurib^o indiuiduis simul uel successiue. fū
damētū vō ex pte intellect^o sit repñitatio illius qdi
tatis nō representatis pñitōib^o indiuiduatiōis ut
sic: illud est ulē utroq3 mō. s. ex pte rei z intellect^o:
qd utroq3 fulcī fūdamēto: sicut hūana eēntia est
intelligibilis sub rōne ulīs ex pte rei: qz ipsa est re
aliter diuīsa z inuēta in multis: z ex pte intellect^o
qz repñitā absq hic z nūc. Illō aut est ulē ex pte
intellect^o tñ: qd altero tñ fulcī fūdamēto. s. repñ
sentatione zc. ita q ei^o ulitas ex h solo habetur q
obiectiue in intellectu ponit: cui obicī res fm cō
ditiōes qditatiuas nō indiuiduales ut sic: z h mō
quiditas intelligentie est ulīs. L3 enī indiuiduale
z specificū eē ibi idē hēat pñcipiū: qz tñ repñitur
ut talis res non ut hoc: qz nō repñitā fm q in se
est: sed fm modū rerū cōpositarū: in qb^o aliud est
nā z aliud est indiuiduū illius nāe: ideo est ulīs ut
obiecta est tñ. Et hoc eodē mō est predicabilis q
ditas intelligētie de plurib^o. s. nec actu nec aptitudi
ne: sed ut obiecta est intellectui ut ab Aui^o. habes
5. meta^o. gnimo ipsa qditas diuina hoc mō cois z
ulīs fm rōnē est. vñ z numerū pluralē apud grā

La. f.

maticos h3. C Ad pbationē autē maioris sic ne
gate p3 rñtio: cū enī dicitur q implicat quiditates
esse de se hāc z ulēz z predicabilē de plurib^o: hoc
est uerū accipiendo ulē ex pte rei z silt^o predicabi
le. Vniuersale enī fm rōnē tñ est vñū in multis:
z de multis ut obicū est tñ. Vniuersale aut ex pte
rei est in multis fm rē: l3 vnitatē hēat ut obicū est.
Hec si vis plene intelligere mēto eoz que dicta
sunt in. q. de vniuersalib^o. C Ad 3^m dī q in casu il
lo reparet^o necessario idē numero angelus: ex eo
dē enī Sabziel est hic z Sabziel. Nec est uerū q
apud nos de^o nō possit idē numero reparet^o: l3 dica
mus q si in resurrectione nō resumeret eadē aia
numero que nō annihilata ē debet: si resurrectio
nis rō saluāda est: nō eē idē hō numero cūz quo
stat idē numero posse repari a deo. C Ad 4^m dī
q nō est simile de intelligētis z animab^o intelle
ctiuis quo ad h qz aie sunt ptes spci corpi^o vñibi
les: nō aut intelligētie: s3 de his infra erit amplior
sermo. C Ad 5^m rñdet. S. Tho. q nā hūana z an
gelica pñt dupliciter accipi. Uno mō fm eē nāe: z
sic nā hūana est vna: angelica vō plures. Alio mō
accipiūt^o fm eē vie. s. ut viatrices ad beatitudinē su
pernalē: z sic sicut nā hūana est vna: ita tota latitu
do angelicarū spērū est vna nā: eo q sicut oēs ho
mines vno mō tendūt ad patriā. s. per liberū arbi
triū flexibile remediabiliter: sic oēs angeli vno mō
tēdūt ad beatitudinē. s. per liberū arbitriū flexibi
le irremediabiliter. semel enī flexū reuerti amplius
nō pōt. apprehendūt enim imobilit^o. Et ppter ea
Aug^o ut theologus loquēs ad quē pertinet cōside
ratio de hoīe z angelis in eē vie z patrie uocauit
oēs angelos vñius nature. C Ad 6^m dī q Dama
scen^o forte opinionē illoz quos in h nō sequimur
imitās dixit illa uerba. Uel per spēm intellerit spe
ciem subalternā nō spālissimā: z hoc mihi placet
magis: cū nō constet ipsūm hie opinionis esse: z
tūc large speciei nomen accipiēdū est: si vītātē ha
bere debet. C Ad 7^m dī p: q argumentūz pcedit
ex malo intellectu articuloz Parisiensū. illi enim
sunt p Auerroistas: qui aiaz intellectiū nō multi
plicabilē numero dicūt: qz est forma imāls. vñ sen
sus pmi articuli est. sigs dixerit deū nō posse multi
plicare formas sine mā. i. sine dependētia a mā: er
ror. Similiter secūdo. sigs dixerit formas nō recipē
diuisionem sine mā. i. sine dependētia a mā: error.
Similiter tertij qz intelligētie nō hñt mā: deus
nō posset eiusde speciei facere plures: error. nō ha
bent mā. i. dependētia a mā. uel nō posset. i. ex im
potentia dei pcederet. Uel dicat 2° q articuli Pa
risienses in qstū tangūt uel tangere vident^o doctri
nā. S. Tho. reuocati sunt per dñz Stephanū epi
scopū pñsentē apud Bertiliacū āno dñi. 1325. die
iouis ante sacras cineres ut p3 in lris que incipiūt.
Magistra rez expñtia certis indicis euidenter
demonstrat. C Dicit 3° q cū scissim^o Urban^o papa
doctrinā sancti Thome approbauerit in extrava
ganti que incipit. (Laudabilis deus in scis suis z
in sui maiestate mirabilis.) mirū est quō isti aude
ant cōtra romane ecclesie approbationē reducere
articulos Parisienses. Sunt autē uerba dñi pape
in calce exuagātis ad vniuersitatem Tholosanā:
ista. Volum^o insup z tenore pñtiū uobis iniungi
mus ut dicti beati Thome doctrinā tanq3 ueridi
cam z catholicā sectemini eāq3 studeatis totis vi
rib^o ampliare. datū apud Montem flascōnez zc.

s. ca. 4. q. 7
Ad 3^m
vide sanctū
Tho. q. 1. s.
q. 5.

Ad 4^m.

Ad 5^m.
c. 6. q. 13. i. d
spūalibus
creaturis.
q. vñi. a. 8.
ad p^m.

Ad 6^m.

Ad 7^m.
de articulis
pñsentib^o.

Reuocati
sunt articu
li pñsentē. ut
tangūt do
ctrinā san
Tho.
Vide de ist
articulis ca
pitol. 2. d. 2
q. 2. ad. 8. p
p^m 2^m.

Capitulum

V.

25

Dec uerba attēdāt aduersarij: et uideāt quāta temeritate cōtra mādatū summi pōtificis catholica sancti Thome doctrinā ipugnare nitunt.

Chuiusmodi ergo substantie quous sint forme sine materia: non tamē in eis est omni moda simplicitas nec sunt actus puri s; habent permixtionem potentie: et hoc sic patet. Quicqd enim nō est de intellectu essentie uel quiditatis hoc est adueniens extra: et faciens cōpositionem cū eēntia: q; nulla essentia sine his que sunt ptes eēntie intelligi pōt. Dis aut eēntia uel qditas intelligi pōt sine hoc q; aliquid intelligatur de esse suo. Possum enim intelligere quid est homo uel fenix: et tamē ignorare an eē hēant in rerum nā: ergo patet q; esse est aliud ab essentia uel quiditate.

In hac 3^a pte capli hui⁹ pbat subas sepatas eē cōpositas ex eē et eēntia. **S**ed anteq; ad pbatōnem accedat pnotādū est in subijs mālib⁹ inueniri quatuor realr distincta. s. māz: forma: eēntia cōposita ex eis: et eēntia. In hoie enī est considerare māz in qua recipit ei⁹ forma: et forma ipsaz que est illi⁹ māe actus: et eēntia humanā que nec est materia nec forma: et eē actualis exēntie quo hō formaliter existit in rerū nā: unde fit ut in istis subijs due cōpositiōes pertinētes ad gen⁹ sube repianr: Quaru prima est ex mā et forma. Scda est ex eēntia et exēntia que uocat cōpositio ex eē et eēntia. **C**onueniūt aut iter se et differūt he cōpositiōes. **C**ōueniūt quidē in duob⁹. Primo in hoc q; utraq; cōstat ex actu et potētia: mān enī et forma claruz est se hēre: ut potētia et actū: eēntia aut et esse ex eo liquet q; se hnt ut potētia et act⁹: q; qditas quelibet ex h⁹ ponit in rerū natura q; exēntia acquirit. **C**ōueniūt in h⁹ q; utriusq; extrema sunt in eodē genere: tā enī mā et forma hominis q; essentia et esse eius in genere sube et specie humana reponūtur. **D**ifferūt aut quo ad decē. **P**rimo q; extrema prime cōpositiōis sunt partes sube et non sunt suba pprie loquēdo. ut p3. Materia enī et forma nō sunt in gñe substantie nisi reductiue: unde predicationē sube (que est gen⁹ generalissimū) nō nisi in obliquo suscipiūt. **E**xtrēmū vō secūde cōpositiōis neutru est pars sube: sed alterū est suba: essentia. s. que est in recta linea predicamētalī: alterū vō extra subam. s. exēntia. **C**2° differūt. q; extrēmū illud qd se h3 ut potētia in pma cōpositiōe est ens pure potentiale: materia. s. Extrēmū vō illud qd se h3: ut potētia in secūda cōpositiōe nō est pura potentia: sed ens in aliqua specie qditatiue cōpletum (essentia. s.) **C**3° differūt. q; extrēmū illud quod se h3 ut potētia in prima cōpositiōe non est id qd est: nec qd fit pprie loquēdo. Mā enī nō fit: ut dē Z. meta⁹. eiūsdē aut est eē: cuius est fieri: cum fieri ad eē terminet. Extrēmū vō id qd in secūda cōpositiōe se h3: ut potētia est id qd est: et fit: cum oīs factio ad cōpositū terminet: ut ibidē dē. **C**4° differunt: q; extrēmū illud qd in pma cōpositiōe se h3: ut act⁹ nō est ultima actualitas rei: sed causat aliū ulteriōre actū: forma enī hoīs que eius mān informat causando totū cōpositū cōplet ppriuz rece-

ptiū ipsi⁹ exēntie: et sic eā cāt que est ulteriōr act⁹. Extrēmū vō illud qd in secūda cōpositiōe se hēt: ut actus est ultima actualitas illi⁹ gñis: post exēntiam enīz fortis nihil sibi substantiale ampli⁹ aduenit. **C**5° differūt. q; extrēmū illud qd in pma cōpositiōe se h3 ut actus est ita actus: qd tñ cōparat ad aliud ut potētia. Extrēmū vō illud qd in secūda cōpositiōe se h3 ut actus est ita act⁹ q; ad nihil ipsi⁹ rei cōparat ut potētia. Qd patere pōt aduertendo pportione que est inter formā et exēntia. Est enim pportio forme ad esse actuale: sicut pportio dyaphaneitatis ad lumē: forma sigdē recipit exēntiam et causat eam: sicut dyaphaneitas lumen. Sicut nāq; aer in eo q; aer nō est capax luminis: sed op3 ipsum dyaphaneitate informari ut ppriū receptiū luminis fiat: ideoq; neq; aer nec dyaphaneitas: sed aer dyaphanus est qui pmo lūinosus est l3 secūdario tam aer q; dyaphaneitas lūmie clare at: ita in pposito mā sola nō est capax exēntie: quia actus in ppria suscipi debet potētia: sed op3 in ipsa formā recipi ut ppriū exceptiū exēntie fiat: nō mā nec forma: sed cōpositū ex eis. Id enī qd primo existit est cōpositū: cui⁹ primo etiā est fieri: tñ tā materia q; forma secūdario actua⁹ illamet existētia: vñ sicut dyaphaneitas est cā formalis aeri dyaphano: et eius cōplēmētū formale ad hoc: ut ppriū susceptiū luminis sit: et cū hoc cōparat ad lumē adueniens: ut potētia recipiēs: l3 secūdario ad actuz: ita forma est cā formalis cōposito et cōplēmētum eius formale ad hoc: ut ppriū receptiū exēntie sit ac per hoc cōparat ad ipsaz existētia subsequētem: ut potētia recipiēs: secūdario tñ ad actū receptum vñ fit ut ipm eē actualis exēntie ad nihil aliud comparat: ut potētia ad actū: sed sit ultima actualitas oīs rei et ipsius forme. **C**6° differūt: q; extrēmum illud qd in pma cōpositiōe se h3 ut act⁹: est de intellectu: sed diffinitio rei intrinsece. forma enī h3 oēs intrinsece in diffinitioe cōcipit. Extrēmū vō illud qd in secūda cōpositiōe se hēt ut act⁹ est extra qditatē rei: diffinitio enī nō significat eē: uel nō eē: ut dē pmo posteriōr. **C**7° differunt q; ex extremis pme cōpositiōis fit vnū tertiū per se vnū. Ex extremis vō secūde cōpositiōis nō fit vnū tertiū per se vnū: neq; per accūs pprie loquēdo. Et colligif rō hui⁹ differētie ex supradictis. vnū enī per se nō fit nisi ex duob⁹: quoz utrūq; est pars substantie. nulla enī substantia cōpleta facit vnū per se cū quocunq; alio: et quoz alterū est pura potētia. ex duobus enī actib⁹ nō fit tertiū per se vnū: et quorū alterū est ita actus ut possit cōparari ad aliquid aliud ut potētia. partes enī sunt materia totius. s. meta⁹. Cū aut in prima cōpositiōe oēs iste conditiones saluentur. in secūda vō nulla: sequit q; in secūda cōpositiōe nō fiat vnū tertiū per se: neq; etiam vnū per accidens fit: q; vnūz per accūs aggregat res diuersoz generū: cūz his tamē stat q; essentia per se adunetur cum esse. **C**8° differunt q; prima cōpositio est cōpositio ex his: et ideo fit ibi vnū tertiū. 2° vō est cōpositio cū his. Nulla enim res datur que constet ex eēntia: et existētia pprie loquēdo: sicut dat res cōstās ex materia et forma: sed essentia cōponit cū existētia et ecōuerso. et iō dictū est q; adunat per se: nō tñ cōponēdo tertiū. **C**9° differūt. q; prima cōpositio ad pauciora se extēdit q; secūda. Extrema enīz prime cōpositiōis nō inueniuntur nisi in reb⁹ sensibilibus. eā nāq; solam

EEE

nota optie
hac subtilis
simā doctre
nam.

6°

T.c.25.
7°

T.c.3.

8°

9°

cōueniētia
et dīa iter
compositio
nē ex mā et
forma et cō
positionem
ex eēntia et
esse.

Dint. p

2°

3°

T.c.27. et
iz.me.t.c.iz

4°

7.me.t.c.
27.

De ente zc.

ca. 2.
ca. 5. i. pñ.

10°.

format rō
nem lre in
tex. positā.

I. c. 25.

ex materia et forma constare supra conclusum est. Extrema vero secunde compositionis repiunt et in rebus sensibilibus et in rebus insensibilibus. hinc enim intelligentie quoditate et existentia. vñ p^a compositio infert 2^{am} et non 3^{am}. oē enim compositum ex materia et forma est compositum ex eēntia et eē: sed non conuertitur. ¶ Decimo differunt quo ad passionem suam: compositione enim prima quantitas: accidentia sensibilia: et transmutatio saltem localis sequuntur. Compositione autem secunda neque generatio neque corruptio neque transmutatio aliqua physica sequitur: sed tunc recipere et recipi: perficere et perfici: quia hec sequuntur actum et potentiam: illa vero materiam et formam. In ista igitur hac secunda compositione in oī ente citra primum inueniri potest tali p^ane pposita. Oē ens aliud a p^a est compositum ex eē et eēntia. Rō talis est. oē hñs aliquid realiter sue quiditati coniunctum quod est eē eēntia eius est compositum ex quiditate et illo additamento. i. essentia et eē: oē ens aliud a deo hñs aliqd reale sue quiditati realit^r coniunctum extra eēntia eius scē. g. oē ens aliud a deo est compositum ex eē et essentia. Maior relinquit a scō Tho. pro manifesta. Et est modificanda ita quod illud additum sit extra essentia rei particulariter sumpta: (quod dico p^a inferius cum sit extra eēntiam superioris: non tamen componit cum illo.) et etiā deseruit sic modificata ppositio: quod eē est extra eēntia fortis. non enim ponere in ei⁹ diffinitione si diffiniretur. Relinquit igitur manifesta maior: quod duo adunata quorum neutrum est p^a hñs alterum: et alterum se habet ut actus: et alterum ut potentia: non nisi per compositionem realit^r sunt coniuncta. Minor autem p^a ex sexta differentia: et Aristoteli⁹ p^a posteriorum dicente: quod nulla diffinitio significat esse.

¶ Nisi forte sit aliqua res cui⁹ quiditas sit suum eē: et hec res non potest eē nisi vna et prima: quod impossibile est ut fiat plurificatio alicui⁹ nisi per additionem alicui⁹ differentie: sicut multiplicat nā gñs in spēs. Vel per hoc quod forma recipit in diuersis materijs: sicut multiplicat nā spēs in diuersis indiuiduis. Vel per hoc quod vñ est abstractus et aliud in aliquo receptum: sicut si eēt quidā color separatus esset alius a colore non separato ex ipsa sua separatione. Si autem ponat aliqua res que sit eē tñ: ita ut ipsuz eē sit subsistens: hoc eē non recipi et additione dñe: quod iā non eēt eē tñ sed esse: et preter hoc forma aliqua. Et multo minus recipiet additionem mae: quod iā eēt eē non subsistens: s. materiale. Vñ relinquit quod talis res que sit suū eē non potest eē nisi vna: vñ op³ quod in qualibet alia re preter eā sit aliud eē suū: et aliud quiditas vel nā: seu forma sua. Vñ in intelligentijs oportet quod sit eē preter formā: et iō dictum est quod intelligentia est forma et esse.

¶ Dic ponit 2^a rō ad idē que inducit per modum exclusionis tacite rñsionis: quod aliquis posset dicere ad rōnem factā quod aliqua res est: cui⁹ quiditas est suum eē: et illi⁹ diffinitio non abstrahit ab existere. Contra hoc in quā inducit 2^a rō p^a bñs quod in vno solo ente s. p^a eēntia est idem quod existentia: et pñter in quolibet alio eē et eēntia distinguuntur realiter. Rōcinat ergo sic. Oē plurificabile seu plurificatum altero trius

modorum multiplicat: vel per additionem differentie formalis: vel per receptionem utriusque in materia: vel per receptionem vnius in materia et alterius separationem: sed quiditas que est suū existere nullo istorum modorum est multiplicabilis: ergo quiditas que est suū eē: nec plurificabilis: nec plurificata est: ergo est vna tñ: et sic oē aliud ab ea non est sua existentia: p^acessus clarus. Maior vero declaratur: quoniam cum pluralitas sequatur diuisionem: diuisio alicui⁹ fit per differentias formales: sicut natura generica animalis multiplicatur in homine et leone. Vel per differentias indiuiduales: sicut natura specifica multiplicatur in sorte et platone p^a hoc quod humanitas sortis est in alia materia signata ab illa in qua est humanitas platonis. Vel tertio modo potest imaginari diuisio inter aliqua duo eiusdem nature p^apter hoc quod alterum est oīno separatū a materialibus conditionibus. alterum vero concretum est illis: sicut homo separatus apud platonem distinguitur ab homine particulariter p^apter hoc quod homo separatus est immālis. natura vero sortis est recepta in hac materia. Nec apparet discurreti per oīa predicamenta aliquis alius modus realis multiplicationis in vniuerso. Nec aliquis mihi obijciat quod quantitas et suba distinguuntur realit^r: et tñ non per differentias formales. nec zc. Quoniam siue modis siue differentijs fiat diuisio non refert: dummodo contrahens ad aliquā limitatam naturam trahat contractum. Minor autem declarat quo ad omnes eius particulas. Primo quod non sit multiplicabilis per modum generis: patet ex eo quod generis recipit additionem differentie per quam trahitur natura generis ad determinatā nām specificā: et sic perdit genus puritatem p^ariā: animal enim contractum ad humanā spēm non est purum animal: sed animal humanum. quiditas vero que est sua existentia est ipsum eē purum et non coartatum. statim enim quod contraheret perderet puritatem: et essent ibi duo (esse. s. et quiditas) ad quā contractum eēt. Secunda pars minoris clarius patet. quod enim recipitur in alio non est esse purum et per se subsistens: sed sustentatur in alio: quiditas autem que est suū esse est pura: et consequenter per se subsistens: et non alteri admixta: in quo sustentetur. Per idē quoque patet tertia pars minoris. si enim vna quiditas que est suum eē est separata: altera que est recepta ex hoc quod est recepta non poterit esse eadem sue existentie. ut enim dictum est esse receptum non potest eē idē quiditati: et sic concludit quod quiditas que est suū eē est vna tñ que est prima cā oīuz ac per hoc cetera habet eē distinctū a suis eēntijs.

¶ Oē autem quod conuenit alicui vel est causatus ex principijs nāe sue sicut risibile in homine: vel aduenit ab aliquo principio extrinseco sicut lumē in aere ex influētia solis. Nō autem potest eē quod ipsum eē sit causatum ab ipsa forma ut quiditate rei. dico sicut a cā efficiēte: quod sic aliquis res esset cā sui ipsius: et aliqua res seipsa in eē produceret: quod est impossibile: ergo oportet quod oīs talis res: cui⁹ eē est aliud a natura sua: quod habeat eē ab alio.

¶ In hac parte quarta huius capituli declarat intelligentias habere eē a deo effectiue: in quo oīno idē est eē cum eēntia. primum horum in sua vltima conclusione hoc. s. omne aliud a prima cā est productum

ab ipsa. probatur sic. oē habens eē distinctus a sua quiditate est productus effectiue a prima cā. omne ens aliud a causa prima habet esse distinctū a sua quiditate. ergo omne ens aliud a prima est effectiue productū a prima cā. Minor supponit ex dictis et dicendis. Maior probatur sic. oē illud cui conuenit aliquid distinctū a sua quiditate: ita se h3 qd uel ipsum est cā effectiua illi: aut habet illud ab alio effectiue. nō enī pōt imaginari tertiū: risibilitas siquidem et albedo et qcqd aliud conuenit hoi: aut causatur ab ipso hoi effectiue: aut ab aliquo alio qd nō est hoiis quiditas: sed impossibile est ut aliqd ens efficiat suā propriā existētiā. ut dicitur de aia. ergo op3 qd illā habeat ab alio effectiue. Quid sit impossibile. ut aliquid ens efficiat suā propriā existētiā p3 ex eo qd sequeretur qd illud esset anteq3 eēt. ex eo enim qd efficeret esset. omne enim efficiens existit 3. phy. ex eo vō qd suū p3rium esse cāret suū existētiā re eius cālitatem sequeretur: et sic esset anteq3 eēt.

Et q3 oē qd est per aliud reducitur ad id qd est per se sicut ad cāz primā: ideo op3 qd sit aliqua res que sit cā eēndi oibus rebus: eo qd ipsa est eē tm: alias iretur in infinitum in causis: cū oīa res que nō est eē tm hēat cām sui eē: ut dictū est. patet ergo qd intelligētia est forma et eē: et qd eē hēat a primo eē qd est eē tm: et hoc est prima cā que deus est.

Hic declaratur fm ppositioz hec cōclusio. scēntia pme cause ē suū existētiā. tali rōne: oē qd est per aliud tale precedit ab eo qd est per se tale: oē ens aliud a prima cā est per aliud tale. i. ens. ergo preceditur ab eo quod est per se ens: quod aut est ex se ens cā est oib3 ut entia sunt. ut dicitur 2. meta. pma ergo cā est ex se ens seu per se ens: et consequenter sua quiditas est ipsius eē: aliter nō eēt per se: sed per aliud a sua quiditate ens: et psequenter depēderet ab alio ut ante posita rōne deductū ē. Maior ppositio et si habeatur. 2. phy. et 8. tamē in littera. probatur ex eo qd aliter sequeretur pcessus in infinitum in causis. si enī nō eēt deuenire ad vnu per se tale: sed oīa essent per aliud talia: qua rōne ante vnu est aliud: ea dē rōne ante illud erit aliud. et sic in infinitum. Minor vō est cōclusio pcedētis rōnis.

Circa hāc partē dubitatur An intelligētie effectiue sint pducte a deo. Et propter quidē negatiua arguitur sic. oē agēs aliqd agit illud per motū: nulla cā subarū imāliū agit eas per motū: ergo nulla cā earum est agēs eas. Maior est Axi p de gñatiōe. Et confirmatur: q3 apud Axi 12. meta. oīs pductio exigit tria: a quo: ex quo: et ad qd: que in substantiis imaterialibus saluari non possunt. Preterea p physicoz. cois conceptio phoz est: qd ex nihilo nihil fit: si intelligētie sūt effectiue a deo sunt ex nihilo et c. P. 4. celi. cōmēto p. nullā eternū inquit Auerrois h3 efficiēs uere nisi per modū forme et finis. Silr. 12. meta. reprehēdit modernoz morē dicēs: qd in seipatis a mā nō est uere agere. P. nullum possibile ex se est necessariū ex alio apud Cōmētatorē. 12. meta. nisi motus: sed intelligētie si sunt effectiue a deo sunt possibles ex se. g non sunt necessarie ex alio. ergo corruptibiles.

In hac dubitatiōe: Quoniā nostra etate in hoc Patauino studio nō uertit in

dubiū: an ita sit qd deus creauerit intelligētiās: s3 an hoc sit fm mētē Axi et Cōmētatoris. iō breuiter et incidenter persuadere uolum3 qd oēs intelligētie sunt a deo effectiue fm Cōmētatorē: et pnter Axi. oēs enim admittūt in hac re cōsequentiaz istam. Deinde quoniā multi in hac re querunt modū quo apud cōmētatorē productio ista sit: declarabitur et modus pductionis. Primum declaratur sic. id qd est maxime ens et uerū est cā entitatis et ueritatis in ceteris. 2. meta. deus est maxime ens et uerū. ergo deus est cā entitatis in ceteris. Si dicatur qd est cā finalis et nō effectiua. Contra. 12. meta. quolibet res separata a materia cuiuscunq3 est principū finale est principū efficiēs. g si deus est principū finale intelligētiarū erit et principū efficiēs earū. Dicitur forte qd Cōmētator nō ponit illā ppositionē ulr sicut assumpta est: sed indefinitā. Contra. Cōmētator ex separatione a mā seu ex imālitate rei ponit cālitatē effectiuam comitari cālitatem finalem respectu eiusdē effecti. ut p3 ibi. g ubiq3 repitur imālitās cū cālitatē finali respectu alicui3: op3 etiā repiri cālitatē effectiuam respectu eiusdē. Cōfirmatur ex uerbis cōmētatoris in de suba orbis. ubi expresse dicit celū egere intelligētiā nō solū mouētē: sed largiente in sua substantia permanētiā eternā. par aut est rō de intelligētiis. Quid si dicatur qd loquitur de cā finali et formali exemplari: replica facta ē: et adde qd ibi dicit Cōmētator qd finis significat agēs significatiōe necessaria: (et sunt uerba ualde notanda.) Cōfirmatur adhuc: quia Auerrois in. 12. meta. et nūcūc de clarabit: nō solū ponit ipsas produci: sed etiā modū quo a prima cā oēs pducuntur assignat. Modus aut pductionis ab ipsomet ponit. 44. cōmē. 12. meta. ubi reprehēdit Auiicē. nō q3 ponebat intelligētiās produci a deo: sed q3 ponebat qd deus causaret eas per modū nature. i. qd ab vno vnum tm procedat. Posuit enī Auiicē. deū gloriosus qui pura actualitas est intelligendo se pducere pmas intelligētiās: que pducta intelligēdo deū pducebat secūda intelligētiā. intelligēdo aut se fm id qd hēt de actualitate pducebat animā primi orbis: intelligendo aut se fm id qd hēt de potētiā pducebat orbē pmū. et silr scda intelligētiā faciebat usq3 ad ultimam: que presidet sphere actiuorum et passiuorum. Reprehenditur ergo Auiicēna de hoc qd vnu tm pcedere a deo imediate dicebat. unde dicit. non enim est illic prouentus: neq3 consecutio neq3 actio: ita qd dicam3 qd vna actio sequitur vnu agentē: ubi apparet qd ppter ea appositū (li ita qd vna actio) ut declararet modū pductionis se impugnare. Unde et uere pductionis modū subiungit in uerbis sequētib3 dicēs: tātm enī est illic cā et causatū fm qd dicim3 intellectū est cā intelligētiis. Ubi scito ex Alberto. 12. meta. qd cōtēplatio intelligētiarū: si ueritatem inuenire querit: in eas ut opatiuas nō speculatiuas tēdat. sunt enim essentialiter opifices ut earū istrumēta corpa. i. celestia pre se ferunt. Inter artes aut talis inuenit pcessus qd ars cois et pncipalis spāles artes subseruētes causat exēplariter et effectiue (partialr saltim) pnt diuersis est imitabilis. uerbi grā. ars militaris causat eqstrē et frenefactiū et alias huiusmodi ut sic et sic et alr imitabilis. oēs enī inferiores artifices intuenso artem principalem et cōez ad eius imitationem formant operationes suas pportionatas

T. cō. 14.

Lō. 36. circa medium et 44.

Ibidem de forma balnei et c.

Ca. 2.

ubi supra c. 44. post pñ.

De ente zc.

Nota hanc
diuinam de
clarationem.

illi. deus autem gloriosus est ars prima et communissima imitabilis ab oibus artibus spaliibus quales sunt oēs intelligentie. Unde ipsa ars diuina ut sic imitabilis puta per motum talē qualis est motus saturni causat artē intelligentie saturni: et ut alio modo imitabilis: puta per operationes tales quales sunt iouis causat artē intelligentie iouis: et sic de alijs. causat dico non solum exemplariter: sed effectiue et totaliter. Ars enim vltis in humanis. id est non causat nisi partialiter et exemplariter artes spales: quia non potest nisi concurrente lumine intellectus agentis in alterius intellectu fieri. Si namque ars vltis esset separata a materia per se subsistēs ex se non prohiberet quin posset artes spales sui imitatuas effectiue producere. Vnde cum ars diuina sit per se subsistēs et summe effica non regit coagēs: sed sola intelligēdo se ut pluribus modis imitabilem artes spales orbium motu uas tanquam propriorum instrumentorum produxit: et quia artes ille non sunt recepte in aliquo: opus quod sunt subsistentes: et quod sunt non solum forme intelligibiles sed intelligentes. oīs enim res imālis si est subsistēs est intelligens secundum doctrinam Aristotelis. 3. de anima. vnde cum deus immediate producat plures artes spales subsistētes: sequitur quod immediate producat plures intelligentias ipse enim sunt essentialiter artes: et sic ibi est tunc causa et causatum sicut intellectus. id est ars cois intellecta: est causa intelligentis artificis subseruientis. Confirmat hunc sensum uerba sequentia quibus ait: quod non est impossibile ut id quod est per se intelligentia et intellectus sit causa plurium entium secundum quod ex eo intelliguntur multi modi. Ars enim diuina que est pura intelligentia et purus intellectus secundum quod intelligit a se practice pluribus modis imitabilis plures artes producit. quarum cuilibet: quod quod concipit de arte cois: est ratio operandi cum sumat principia sua ab illa: ideo subdit quod aliud est quod concipit de primo motore motor orbis iouis: et aliud quod concipit motor orbis saturni: et est causa in anima eius. scilicet quod operetur. Confirmat quoque idem proportio inter intelligentias assignata ab ipso Locometator. ait enim in Locometico. 44. quod habitudo intelligentiarum aliarum ad primam est habitudo artium spaliū ad cois: ita quod sicut artes spales perficiuntur et causantur a cois in humanis: ita proportionabiliter intelligentie alie perficiuntur et causantur a prima.

L. c. 15. z. 16

in eodem commento.

Ad primum

Ad primum

in oppositu dicitur quod agēs dupliciter sumitur. Quandoque proprie pro illo quod ex sua actione infert passionem que magis facta abicit a subiecto: et sic sumitur ibi ab Aristotele agēs. sic enim opponitur agēs et patiens. Alio modo pro omni eo quod in genere causae efficiētis causat: et sic agēs cois est mouēte. ut patet ex 7. meta. Ad confirmationem primam dicitur quod illud et similia intelligenda sunt de productione physica. scilicet per motum et mutationem. Sicut dicitur ad scōz. Ad auctoritates Locometatoris adductas: et similes sibi dicitur quod loquitur de agente proprie dicto et productione physica: uel contra positionem Auicē. quod vni ab vno emanat. Ad rationem 2. am. concessa maiore negatur minor. stat enim apud Aristotelem Locometico. 2. S. Thome. et ueritatem aliquid esse ab alio effectiue: et tamen esse necessarium ex se.

Ad confirmationem primam. L. 31.

Ad rationem.

Ad 2. am. rationem.

Ad cuius

evidentia notāde sunt quatuor propositiones. Prima est. Possibile ex se est id quod habet in seipso potentiam ad non esse: patet ista ex terminis: ideo enim aliquid est in ordine possibili et non in ordine necessarii: quia habet in

seipso potentiam ad non esse. Si enim careret potentia ad non esse impossibile esset ipsum non esse: et sic necessarium esset illud esse.

Secunda

propositio est. Id solum habet in seipso potentiam ad non esse: cuius aliquid habet potentiam ad aliud esse. patet ista ex eo quod nulla potentia per se primo appetit non esse. oīs enim appetit per se tendit ad aliqd esse: sed quia cum illo ad quod tendit non potest stare esse quod habet. ideo ex consequenti appetit non esse quod est priuatio forme quam habet. Sicut materia aque per se primo appetit formam ignis: sed quia cum forma ignis non potest simul stare aque forma. ideo ex consequenti appetit priuationem forme aque quam habet. potentia ergo oīs appetens non esse prius natura appetit aliquod aliud esse. Notanter autem dixi in hac propositione (cuius aliquid habet potentiam): quoniam non totum appetit aliud esse: sed pars potentialis. non enim tota aqua appetit esse ignis sed eius materia.

Tertia

propositio est: necessarium ex se est illud quod caret potentia ad esse et non esse. patet ista ex terminis. 5. meta. Necessarium enim est quod impossibile est aliter se habere. quod autem caret potentia ad esse et non esse impossibile est aliter se habere. oīs enim successio que dicitur sic. ad aliter se habere sit per potest hoc esse perdere et aliud acquirere.

t. cō. 6.

Quarta

propositio est quod nec intelligentie: nec corpora celestia habent aliquid sui quod sit in potentia ad aliud esse. Ista quoque ad intelligentias est per se nota: quia sunt simplices forme: quoque ad corpora celestia vero secundum Auerro. sicut dicitur est: quia sunt substantie simplices apud ipsum. secundum autem scilicet Thome. materia ex eo est uera quod materia cuiusque eorum non est capax nisi forme quam habet. Ex quibus quatuor propositionibus succincte declaratis patere potest quod secundum ueritatem intelligentie et corpora celestia sunt necessaria ex se arguendo sic. De carere potentia ad esse et non esse est necessarium ex se: intelligentie et corpora celestia carere potentia ad esse et non esse. ergo etc. Cum hoc tamen stat quod sunt effectiue ab alio. potest enim vni necessarium esse effectiue ab alio necessario ut dicitur 8. physicorum. et 5. meta. Unde intelligentie et corpora celestia dupliciter sunt necessaria et ex se et ab alio: ex se quidem formaliter et intrinsece: ab alio vero effectiue et extrinsece. Unde Locometator. 12. meta. dicit quod non potest esse aliquid possibile ex se. necessarium vero ex alio nisi motus: et non dixit impossibile est aliquid esse necessarium ex se et ex alio: et cum hoc inspereris fugabuntur oēs dubitationes inter dicta eius in de substantia orbis: et hic reputauit enim impossibile nisi in motu aliquid esse necessarium ex alio precise. pro nunc sufficienter hec.

t. cō. 15.
t. cō. 6.

L. 41.
Nota vā h
optima.

Omne autem quod recipit aliquid ab alio est in potentia respectu illius: et hoc quod receptus est in eo est actus eius. ergo opus quod ipsa forma uel quiditas que est intelligentia sit in potentia respectu esse quod a deo recipit. et illud esse receptum est per modum actus: et ita inuenit actus et potentia in intelligentijs: non tamen forma et materia nisi equoce. vnde et patet recipe subiectum esse et oia huiusmodi que videntur rebus ratione maiore conuenire equoce conueniunt subijs intellectualibus et corporalibus: ut in 3. de anima Locometator dicit.

In hac quinta particula declaratur talis conclusio.

c. 14. circa principium.

Capitulum

V.

27

hio intelligentie sūt cōposite ex actu z potētia quo est z qd est: sic oē qd recipit aliquid ab alio effectiue est cōpositū ex recipiente potentia z actu recepto: intelligentie recipiunt aliquid ab alio. s. esse a deo. q̄ intelligentie sunt cōposite ex potētia z actu. Maior ex eo p̄ q̄ nihil est in seipso. Minor autē ex precedentib⁹ nota est. Et q̄uis sic sit q̄ in intelligentiis inueniatur act⁹ z potentia: nō tñ hñt formam z mām. In plus enim se hñt actus z potētia q̄ forma z mā. vñ pati recipe z subijci z filia que sunt passionē mae equiuoce in inferiorib⁹ z superioribus reperiunt. Alia enī est rō recipiendi ibi z hic. ibi absq̄ omni motu z māli conditione. in istis vō non nisi cū motu z indiuidualibus cōditionibus ut z Lōmētator testatur. 3. de aia. cōmē. i. 4.

Et quia ut dictū est intelligentie quiditas est ipsamet intelligentia: ideo quiditas ut sentia eius est ipsum qd est ipsa: z eē suū receptū a deo est id quo subsistit in rerū natura: z propter hoc a qbusdā huiusmodi substantie dicuntur cōponi ex quo est z quod est uel ex quo est z eēntia ut Boetius dicit.

Assignat rōne: quare intelligentie dicuntur cōposite ex quo est z quod est. oē cōpositū ex qditate que est ipsum suppositū z eē est cōpositū ex quo est: z quod est: intelligentie sunt cōposite ex quiditate que est ipsa intelligentia z eē quo subsistit. q̄ sunt cōposite ex quo est z quod est. omnia assūpta ex predictis sunt manifesta. QVESTIO. X.

Circa supradicta due dubitationes sūt. **Prima** est an esse actualis exñtie z eēntia distinguant realr. **Secūda** est an intelligentie sint cōposite ex actu z potētia. **Circa** primā tria agēda sunt. primo ponet opinio Scoti. Scdo ponetur opinio sci Tho. Tertio respondebit argumentis in oppositum.

Quo ad primū Scotus in 3° sniarū distin. 6. q. pma. opinat eē actualis exñtie z eēntia rei eē idē realr: l3 distinguatur ex nā rei. sicut modus intrinsecus z qditas cuius est sicut nec albedo distinguit a suo modo intrinsecus (gradu. s.) ut tria uel ut qtuor. Ad probādū ist l3 adduci possent rōnes Scoti: q̄ tñ vnionē nature humane cū supposito diuino cōcernūt: decē rationes inductas ab Antonio trōbeta in quolibeto suo nūc recitandas primo censui. **Primo** arguit ut ipse dicit cōtra fundamētū Thome sic. manēte eadē rōne manet idē effectus: sed tota rō quare ponitur ab istis eēntiā differre ab eē est pp indifferentiā eēntie ad eē z nō eē. nā ut dicit lapis est in potentia ut sit z non sit. q̄ ubi talis indifferentia inuenit ibi ponēda est talis distinctio: s3 ita est q̄ est cōsiliis indifferentia eē ad eē z nō eē. eē enī rose in hyeme nō est: in uere autē est. cōsiliis etiā indifferentia ē eēntie ad eēntiā z nō eēntiā. eēntia nāq̄ creature ab eterno nō est. q̄ esse differt realr ab eē: z essentia differt ab eēntia: qd est ridiculū. **Secūdo** quādoctq̄ sunt aliq̄ duo eēntialr ordinata z realr distincta: prius pōt sine p̄dictiōe fieri absq̄ posteriori: sed eēntia nō pōt fieri sine exñtia. ergo minor p3 q̄ eēntia particularis que sola sit necessario est existens. **Terzio** quectq̄ distinguuntur realr se hñt sic res z res: s3 eēntia z exñtia nō se hñt sic res z res. ergo zc. p3 ista: q̄ res pprie loquēdo conuertit cū

ente in actu actualitate exñtie. **¶** nulla res cōponit cū sua realitate. ergo nulla qditas differt realiter a sua exñtia. tenet cōsequētia: q̄ exñtia est ipsa realitas rei. nihil enī aliud est dicere rē eē realr q̄ exñtere: z eēuēso. antecēdēs autē est de se notū. ridiculū est enim dicere q̄ aliquid cōponat cū sua realitate. **¶** hō uerus nō cōponit cū sua ueritate: nec homo affirmat cū sua affirmatione. q̄ quiditas nō cōponit cū sua exñtia. p̄ntia p3 ex eo q̄ rei exñtia nihil aliud est q̄ positio ueritatis z affirmatio eius. antecēdēs autē oppositū nō uidet bene intelligibile. **¶** exñtia z eēntia hñt idē p̄dictoriū. ergo nō distinguuntur realiter. p̄ntia est nota. antecēdēs vō manifestat ex eo q̄ nihil est qd priuē eē qm priuē eēntia: nec est aliud nihil priuās eē z aliud nihil priuās eēntia. **¶** hō in potētia nō cōponit cū hoīe in actu. ergo eēntia z exñtia nō cōponit: z p̄nter nō realr distinguuntur. cōsequētia relinquit per se nota: q̄ eēntia est in potētia. existētia vō est actualitas eius. Antecēdēs vō p3 ex eo q̄ actus z potētia diuidunt ens: ut cōditio diminuēs z perficiēs: sicut uerū z pictū diuidunt aīal. ut Lōmētator dicit. 9. meta^{ce}. cōmē. 7. homo ergo in potētia cū nō sit hō simplr cū sit hō in actu solā cōditionē distrahētē perdit positū sub cōditionē p̄ficiēte: z sic nullā cōpositionē h3 cū hoīe in actu. **¶** eē exñtie si est distinctū realr a quiditate nō est suba nec accūs. q̄ pbat antecēdēs: q̄ enim non sit accūs ut cōcessum ponat. **¶** aut nō sit suba. p̄batur: q̄ aut est materia: aut forma: aut cōpositū: nullū illoz est apud Thomā. q̄ zc. **¶** exñtia z eēntia distinguuntur realr. ergo in qualibet gñatio ne subali sunt duo termini totales: z duo termini formales. cōsequēs est impole. q̄ zc. cōsequētia p̄batur quo ad utrāq̄ partē supponendo duo. **Primum** est q̄ cōpositum per se vñum sit ex per se actu: z per se potentia ex. 8. meta^{ce}. ubi nullam causam nouit **Ar^{ce}**. quare cōpositū substantiale est per se vñū nisi: q̄ materia est per se potētia. forma vō per se actus. Scdo supponit q̄ eēntia est per se potentia. exñtia vō per se act⁹. Ex quib⁹ cōcludit q̄ id qd resultat ex eē z eēntia est per se vñū. quo dato sequit q̄ erunt duo cōposita per se vnitate habentia: quorū alterū erit cōpositū ex mā z forma: alterum ex eē z essentia: z cū vnūquodq̄ per se vnūz natū sit terminare generationem. ergo in generatione erūt duo termini totales: z sic p3 pma pars. Erūt etiā duo termini formales. s. exñtia: z forma subalis: qd ē p̄batur sic. termin⁹ formalis gñationis est id quo aliquid generat: sed tā exñtia q̄ forma est id quo aliquid gñat. q̄ zc. pbat minor sic. eo modo quo aliquid est rō essendi est rō generandi: sed existētia est rō eēndi. q̄ est rō generadi. **¶** formetur sic rō. eo modo quo aliquid generatur eo modo est: sed per teipsum cōpositū nō generatur per esse sic q̄ esse sit terminus generationis. ergo nō habebit eē per ipsum eē. cōsequens est falsum. ergo altera premissarum. non maior. ergo minor. **¶** ex existētia z eēntia fit per se vñum. ergo datur processus in infinitū in eēntiis. consequens est impossibile. ergo zc. Antecēdēs p3 ex precedenti rōne. z p̄batur sic. Nam sicut ex materia z forma resultat tertū per se vñū: q̄ illa est per se potētia hec per se actus: ita ex existētia z essentia: cūz etiā exñtia sit per se actus z eēntia per se potētia. eadem enī rō est. p̄ntia aut p̄batur: q̄ si ex eē z

EEE 3

c. mag cir
ca pñm.
ca. i. 4. in
principio.

In libro de
ebdomadi-
bus cap p.

4°

5°

6°

7°

L. 7.

8°

9°

t. c. i. 3.

10°

De ente zc.

eētia fit tertiu per se vnu cū illud iterū distingua-
tur a sua existentia componet cum ea: z ex eis fiet
aliquod per se vnu: z iterū arguit eodē modo de il-
lo: z sic in infinitū. **Hec de primo.**

Quo ad 2^m: opinio sci Thome ab eo posi-
ta in 2° cōtra gentiles. ca. 52. est q
in oi creatura qditas z eius eē actualis exētie di-
stinguūtur realr: z hēc cōclusio nūc in textu pro-
bata sit: attamē ad pleniorē declarationē adducas
tres probatiōes ex scō Tho. ibi. **Prima** est. ois
eētia creata hz aliqd sibi realr cōiunctū pter suū
eē: nullū eē irreceptū hz aliqd sibi annexū pter
se. ergo nullū eē irreceptū est eētia creature: z cō-
sequēter eē z eētia nō sunt idē. esset enī ipsum eē
irreceptū si eēt idē eētie: sicut z ipsa eētia irrece-
pta est: de substantiis loquēdo. Maior est nota per
se. for. enī pter suū eē hz quātitatē albedinē z si-
milīa. sūb separate ut nūc supponim⁹ hūit ali-
quod accēs (puta actū intelligēdi saltez.) Minor
vō declarat ex eo q si affirmatio est cā affirmatio-
nis negatio erit cā negationis: sed precisa cā. qua-
re eē hēat aliqd pter se annexū est: qz eē est rece-
ptū in alio in quo pōt recipi aliud: qd p3 ex hoc q
eē subale for. z eē albū eiusdē nulla alia rōne adu-
natur: nisi qz utrūq recipit in for. sunt enī tm vnu
subiecto: cū ergo eē nō erit receptū nō remanebit
aliquis modus quo pōt habere aliqd sibi anne-
xū. **Cōfirmatur** h: qz eē subale sortis: aut adu-
natur cū alijs pter se idētie: z hoc est manifeste
falsum. eē enim substantiale for. nō est eē albū. Aut
sicut potētia z actus: ita q eē subale sit potentia z
accētale actus ei⁹: z hoc nō: qz nullū eē actualis
exētie pōt poni subctū alterius cū sit ultima actua-
litas. remanet igit q ea rōne adunetur: qz ambo
recipiuntur in tertio. z iō sublato hoc ab ipso esse
actualis exētie: q sit. s. receptū: auferet etiā q pos-
sit hēre aliqd sibi annexū: z hoc est qd Boet⁹ dīc
in hebdomadib⁹: q ipsuz qd est aliqd hz sibi pter
se cōiunctū: ipm vō eē nihil. **Secūda** rō ad idē est.
Dē eē irreceptū est infinitū simplr: nullū eē creatu-
re est infinitū simplr. ergo nullū eē creature est eē
irreceptū. ergo distinguū ab eētia zc. minor est p
se nota. maior: pbatur sic. oē purū eē est infinitū sim-
pliciter: oē eē irreceptū est purū eē. g. oē eē irrece-
ptū est infinitū simplr. maior est nota ex terminis.
(eē enī ideo est limitatū: qz nō est purū sed predica-
mentis mixtū.) eē enī limitatur per nās pdicamē-
tales: a quib⁹ si depuret oi finitate carēs infinitum
oino restabit. Minor vō etiā p3 ex precedēti rōne:
z ex rōne facta supra in textu. **Et adhuc exem-**
plariter declarat. albedo si ponat nō recepta in ali-
quo est pura albedo: z nihil hēret nisi se tm: z eē
infinita in specie albedinis. ut de se clarū est. nō enī
pōt a sano intellectu imaginari albedo sepata defi-
nita ad aliquē modū albedis. oē enī qd est per se ta-
le hz oēm pfectionē possibīlē illi nāe: sicut hō sepa-
tus apud platōnē hz oēm pfectionē possibīlē na-
ture humane. **Nec ualet** id qd Anto. trōbeta p
hoc dicit sumptū ex Scoto. 2. sen. dist. 3. q. ultia: q
si albedo eēt sepata: z haberet oēs pfectionē pos-
sibīlē talis spēi sequeret q albedo eēt infinita sim-
pliciter: qz hēret pfectionē infinitoz indiuiduorum
possibīlū eē sub specie albedinis. Hoc inquā nihil
ualet: qm sicut infinita indiuidua albedis etiā si
mul posita nō sunt pfectionis infinite simplr cum
sint limitata ad spēm albedinis: ita nec albedo se-

parata eoz pfectiones habens erit infinita simplr:
sed in tali specie. **Tertia** rō est ista. id qd conue-
nit nāe specificē absqz oi cā effectiua distinguū rea-
liter ab eo qd cōuenit illi nō nisi per aliquā cā esse
ctiua: sed pdicata qditatiua cōueniūt rei absqz oi
cā effectiua: exētia aut nō puenit rei nisi per aliqd
efficiēs. g. pdicata qditatiua z exētia rei distinguū-
tur realr. maior est per se nota. Minor etiā quo ad
secūdā pte est clarissima. quo ad pma vō declarat
sic. seclusa oi cālitate effectiua respectu rose: quero
an ista sit uera: rosa est suba corpea: si sic habeo in-
tentū: si nō: g. rosa absolute sumpta nō est in pdica-
mēto: z predicata pmi modi pnt intelligi nō ad eē
rei: z diffinitio sepatur a diffinito: que oia nō sunt
imaginabilia zc. **Videf** etiā hec opinio ab anti-
quis deriuata. Platone. s. Alpharabio. Auicēna.
Algazel. Boetio. hylario. Alberto z eoz sequaci-
bus: hz ab A⁹ nihil manifesti in hac re habeam⁹
Hec de secundo.

Quo ad 3^m rīdet argumētis in oppositū.
Et ad primū dī premittēdo q ar-
guens nō vidit scī Thō. in fonte. ut enī apparet
ex secūdo cōtra gentiles: ubi ex intētiōe septē ra-
tionibus fundat suā opinionē seu positionē. rō sū-
pta ab arguente nō noiat inter illas. vnde pecca-
uit imponēdo nobis hoc eē totū fundamētū posi-
tionis nrē: hz illa rō ex dictis sancti Thome p sen-
tentiarū. dist. 8. q. 4. ar. 2. elici possit. (ubi tm de hac
re nō tractat.) z est formāda sic rō illa. eētia pti-
culariter sumpta est indifferēs ad eē z nō eē. g. di-
stinguū realr a suo eē. **Nec ualet** rīsiō sua di-
cens: q in antecedēte op3 addere q eētia habeat
ppriā realitatē alia z a realitate exētie. (qz hoc est
uoluntariū.) distinctio enī realis est inter mām z
z formā: quas phi nō dubitāt hēre eandē realitatē
exētie cū ex eis ponat vnuz p se fieri. **Ad argu-**
mētum g. hanc rōnē factū dicitur q falsum est:
q eē sit indifferēs ad eē z non eē. z eētia ad es-
sentia z nō essentia. nihil enī est indifferēs ad aliq
duo. quoz alterū sibi determinat in sua diffinitōe.
cōstat autē q eē est de intellectu esse: z essentia de
intellectu essentie. q aut esse rose in hyeme nō sit:
sed in uere hoc est ideo: qz eētia rose cui semp sua
pdicata qditatiua adsunt ad actū eēndi nō perue-
nit: z nō iō qz ipm esse sit indifferēs. Cū aut ad-
dit q essentia est indifferēs ad eētia z nō eētia:
qz nō est ab eterno: nō videt intelligere uocē ppi-
az. ex negatione enī act⁹ essendi ab eterno bñ seq-
tur q rosa sit indifferēs ad esse z nō eē: sed non q
sit indifferēs ad rosaz z nō rosam: ut enī dicunt
Alpharabius: Auicenna: Algazel: z Albert⁹: siue
rosa sit siue nō sit: semp est rosa z semp est suba cor-
porea zc. (si aliq termio mēsure in his uti licet.)
Ad 2^m negat utraqz premissa: z maior quide3
supposita oīsa est esse falsa. minor vō oīdīf in chri-
sto: in quo humanitas absqz creata exētia actuali
est. **Ad 3^m** negat maior ad intellectū arguētis.
nō enim requir ad distinctionem realem q utrūqz
eoz habeat ppiā exētia. **Ad 4^m** dī: q sicut es-
se est duplex. s. exētie z essentie: ita duplex est rea-
litas essentie z existentie: z hz nulla res componat
cum sua realitate essentie: tamen cū hoc stat q cō-
ponat cum realitate existentie. vñ essentia hoīs ab-
solute in reali predicamento sube. s. reponitur. posi-
ta autem in rerū natura sit realis realitate existen-
tie. **Ad 5^m** dicit eodem mō: qz etiā uerū conuer-

3ª ratio.

Videas h⁹
doc. cōmen-
taria in. 2.
post. c. 6.
circa p^m.

ca. 52.

pma rō.

Ca. 1. pposi-
tione. 4.
2ª ratio.

2. d. 3. q. 4.

Ad 2^m

Ad 3^m

Ad 4^m

Ad 5^m

tatur cū ente z re. vñ similitr hō dupl'r est uerus. s. ueritate eēntie z existentie. homo uerus ueritate eēntie nō cōponit cū tali ueritate que nihil aliū est q̄ fundamētalis cōformitas ad sua predicata q̄ ditatiua. cōponit autē cū sua ueritate exīte. i. cū eē quod fundat hanc ueritatē. homo est. s. l'r dī de afirmatione. ¶ Ad 6^m negat antecedēs: cui⁹ pbatōis utrūq; assūptū est falsū. Cū enī in q̄t modis vñū oppositiōz dī tot dicatur z reliquū (in p̄ thopicoz.) sicut ens dupl'r dicitur. s. ens quiditatiuū z exīte: ita nō ens seu nihil dī dupl'r. s. nihil qdī tatiue z nihil exīte. hō enī absolute sumptus cū sit in predicamēto substantie est ens qdī tatiue: nō tñ extra nihil oppositū actuali existentie: z iō aliud est nihil oppositū enti predicamētali seu eēntie z aliud qdī opponit exīte actuali z ē. z similitr alia est negatio eēntie z alia est negatio exīte. ¶ Ad 7^m negat p̄ntia. nō enī idē est dicere hō in potentia componit cū hoīe in actu: z eēntia cōponit cū exītia. prima enī est falsa: qz idē nō cōponit cum se ipso: scdā autē est uera: qz extrema real'r distinguuntur. vnde nō est eadē p̄portio existentie ad eēntiā: z hoīs in actu ad hoīes in potentia. inter p̄ma enī est p̄portio potētie receptiue ad actū: z distinctio realis utroq; extremo posito extra cās suas: inter scdā vō nō: sed est p̄portio eiusdē ad seipsum fm diuersas sui dispositiōes simul incōpossibiles. s. eē in potentia z esse in actu. ¶ Ad 8^m negat antecedēs: exītia enī substantie est suba: z existentia accēssit est accēssit (z ut supra p3) exītia substantie nō est materia nec forma nec cōpositū: s. actualitas oīuz eoz. z sic est reductiue in genere substantie. ¶ Sed cōtra hoc in stat arguens sic: oē qdī est reductiue in genere reponit ut p̄ncipiū ipsius: sed eē nō est p̄ncipiū substantie. ergo nō est in genere substantie reductiue. ¶ Ad hoc dī qz cū eē sit ultima actualitas rei: z ultimū in generatiōe sit p̄mū in intēntione: eē erit in genere substantie ut p̄ncipiū formale ultimū ipsius substantie. per hoc enī res reponit in genere sube: qz est capax eē subalis. et enī differentie in oib⁹ generibus (ut infra declarabitur) sumuntur ab ordie ad ipsum eē. ¶ Ad 9^m negatur p̄ntia. Ad cui⁹ pbatōne dicitur: qz p̄mūz suppositū male intellectu adducitur: eo qz A⁹ 8. meta⁹. quē arguens adducit non dicit qz ex per se potentia z per se actu resultet vñū tertiū: sed qz ideo res habens partes est vna: qz altera est act⁹: altera vō potētia: z intelligendū est: sicut (supra declaratū fuit) si ad cōpositiōne realē referat. s. qz altera pars est pura potētia: eo qz ex duob⁹ actibus nō fit tertiū per se vñū: mō quiditas rei z existentia eius nō se hñt sicut pura potentia z actus: nec sunt partes. ut p3. vñ auctoritas illa non est ad p̄positū. Relingitur ergo falsum eē qz ex eē z eēntia fiat tertiū per se vñū: z cōsequēter pbatō cōsequētie quo ad primā partem nihil ualeat: qz nō sunt ibi duo cōposita. ¶ Ad pbatōnem vō p̄ntie quo ad scdā partē dī qz non inconuenit generationem habere duos terminos formales diffōrmiter: vñū primo: alterū secūdario: termin⁹ formalis generatiōis primus est forma: secūdarius autē eē. sicut per oppositū creationis termin⁹ formalis primo est eē. secūdarius vō forma. z hoc mō cōcedunt argumēta. ¶ Si intēdat p̄bare qz eē sit terminus gñatiōis primo. rñdet z dī qz id qdī assumit. s. eo mō quo ali quid est rō eēndi est rō generadi: falsūz est: lz enī

fi uerū qz id qdī est rō eēndi sit rō rei qz generet: nō tamē est uerū qz eo mō quo est rō effendi sit rō generandi. z rō est: qz res per generationē nō exit de nō eē oīno ad eē. sed de priuatione ad formam. ut dī p̄ physicoz. creationis enī est p̄prium ut res transferat de nō eē omnino ad eē: quo fit ut esse qdī est primo rō eēndi: merito sit z primo rō p̄me pductionis que est creatio. z forma que est secūdario rō eēndi: sit prima rō secūde pductiōis: generatiōis. s. vnde z p̄ physicoz: p̄ncipia gñatiōis ponuntur forma z priuatio. ¶ Per idem p3 ad aliā formā eiusdē rōnis. falsa enī est maior. alius nāqz est modus quo res generat: z alius quo est. est enim per formā secūdario. per se autē p̄. gñatur vō econuerso. ¶ Ad 10^m p3 rñtio ex dictis. falsū enī est aīo. ¶ Circa 2^m dubiū sciēdū est cōem phoz sententiā eē intelligētiā alias a prima nō eē actus oīno puros: sed admixtiōne in se potētie habentes. uerū diuersitas inter eos magna est de modo quo hec duo: actus scilicet z potentia eis insunt. ¶ Et ut reliquos omittam⁹: ne limites intēntionis nrē egrediamur. Sco. in p̄ sniati. dis. 8. q. 2. opinat oēm creaturā eē cōposita ex actu z potentia hoc modo: qz quelibet creatura cū nō sit nihil: op3 qz habeat aliquā actualitatē: z cū sit definita ad tale gen⁹ uel speciem seu gradū perfectionis: op3 qz habeat in se negationes alterius pfectiōis possibilis reperiri in latitudine entis: z sic sit possibilis. qz qdī enim est ens z caret aliqua perfectione in ente possibile est simpl'r possibile. z sic quelibet res est composita ex actu z potentia obiectiua: ex eo enim qdī est habet in se actū: ex eo vō quod est ens possibile habet in se potētiā: possibile nāqz a potentia dici. Cū autē solus deus sit actus nō possibilis. i. nō potens terminare actionē alicuius agentis sui factiui: intelligentie apud ipsum erūt cōposite ex actu z potentia obiectiua tñ: qz nullā in earū suba receptiuam formā ponit.

Sanctus Tho. aut ex fundamētis in dubiatiōe pcedēte positis opinat intelligētiā z q̄libet creaturā eē cōpositas ex actu z potētia: sicut ex duab⁹ reb⁹ distinctis real'r: eē. s. z eēntia: nec op3 repetere p̄bōnes: s. soluere rōne Sco. quā ibidē facit p̄ hoc. Arguit enim sic: si in qualibet creatura est cōpositio ex duab⁹ reb⁹ accipio alterā illarū rerū cōponētiū: z quero an sit simplex: an cōposita. Si simplex. ergo nō quelibet res creata est cōposita. Si cōposita itēz quere de prius ei⁹: z sic in infinitū. ¶ Ad 13 facillime rñdet. pcedit enī argumētū ex malo intellectu positionis nrē: cū nāqz dī qz qdīlibet aliud a deo est cōpositū (li qdīlibet) distribuit nō nisi pro his que uere sunt z p̄prie eē hñt: que apud A⁹ 8. z ueritatē sūt sola substantia. oē ḡ suppositū tā subale q̄ accēssitale (si sic loqui licet) est cōpositū ex actu z potētia realiter distinctis: qdī tate. s. z eē. fortis enīz qdī tate ut declarauim⁹ distinguūt real'r a suo esse: z hui⁹ albi albedo distinguitur real'r a sua p̄pria exītia: ut ex dictis patere pōt. Nō enī sum⁹ adeo insensati ut dicam⁹ oēs entitatē q̄litercūq; eē cōpositā. cōponētia enī ultia in resolutiōe qz dubitat oportere eē simplicia. Dicim⁹ igit in p̄posito intelligētiā cum substantiant hñe in se qdī tate z exītia adunatas ut potētiā z actū: z sic cōpositas eē ex duab⁹ reb⁹ realiter distinctis. Sco. aut sniaz tenere pōt suā absq; alterius lesione: sed linguam cohercere debet.

T. c. 75.

T. c. 66. z 67.

Ad 10^m
2^m du^m. s. v.
intellig⁹ sint
cōposite ex
actu z po⁹.
Op. sco.Rō sco. ubi
supra.

Rñdetur.

7° meta⁹.
t. c. 27in. q. p̄ce⁹.

c. mag. cir-
ca fi.

L. 5.

3. de aia.
L. c. 14.

Et qd in intelligentijs ponit potētia z act⁹
nō erit difficile inuenire multitudinē intelli-
gentiarū: qd ēē ipossibile: si nulla potentia
in eis ēēt. vnde dicit Cōmentator in tertio
de aia: qd si natura intellectus possibilis esset
ignorata nō possem⁹ inuenire multitudinē
in substātijs separatis. est ergo distinctio ea-
rū adinuicē sē gradū potētie z actus: ita qd
itelligētia supior que plus ppinqua est pri-
mo hēt plus de actu z minus de potētia:
z sic de alijs. z hoc cōplect in aia humana:
que tenet ultimū gradū in intellectualibus
substātijs. vñ intellect⁹ potētiā eius se hz
ad formas intelligibiles sicut mā pma: que
tenet ultimū gradū in ēē sensibili ad formas
sensibiles: ut Cōmentator tertio de aia dicit.
z ideo p hē cōparat eā tabule rase: in qua ni-
hil est depictū. Et pp hoc qd inter alias sub-
stātiās intelligibiles plus hz de potētia: iō
efficit intātū ppinqua reb⁹ mālibus ut res
mālis trahatur ad picipiādū ēē suū: ita qd ex
aia z corpe resultat vñū esse in vno cōposi-
to: quāuis illud ēē put est aie: nō sit depen-
dēs a corpe: z ideo post istā formā que est
aia: inueniunt alie forme plus de potētia
habētes z magis ppinque materie: intātū
qd ēē earū sine mā nō est: in qbus etiā inueni-
tur ordo z gradus usqz ad primas formas
elemētoz que sunt propinquissimē māe. vñ
nec aliquā opationē hnt nisi sē exigētiā
qlitatū actiuarū z passiuarū z aliorū: quib⁹
materia ad formā disponitur.

In hac sexta z ultima pte hui⁹ capli de multitu-
dine intelligentiarū agens: p pponit duas gnes.
Quartū pma est: qd fm fundamēta pdicta nō est
difficile inuenire pluralitatē intelligentiarum. **2^a**
est: qd absqz talib⁹ fundamētis ipole est inuenire in
eis pluralitatē: z hoc qd nō nisi auctoritate Cō-
mentatoris. 3. de aia. cōmē. 14. pbatio vō pme gnis
est: qd qñcūqz est aliqd mediū per picipationē
utriusqz extremi plurificat penes maiore ptipa-
tionē vnius z minore alterius. v. g. iponat nomen
colorib⁹ medijs z uocent. a. tūc. a. qd est iter albedi-
nē z nigredinē mediū per ptipationē multiplica-
tur in plures spēs: puta palidū: crocēū: citrinū: pp
maiore appropinquationē ad albedinē z recessū
a nigredinē: z ecōuerso: sed intelligentia est quid
mediū fm prehabita inter duo extrema. s. actū pu-
rū z purā potētiā: participās naturā utriusqz: qd
hz actū cōiūctū potētie: ergo intelligentias plu-
res ēē ex hoc fundamēto facile perpendi pōt. s. ex
eo qd sunt cōposite ex actu z potētia.

Ad horum

euidētia est sciendū: qd in la-
titudine entis sunt duo ex-
trema. s. de glosus actus purus oīno: z mā prima
pura potētia oīno: reliqua oīa sunt intermedia ut
pote hntia actū z potētiā: z attendit eoz cōtialitē
seu specifica multitudo penes appropinquationē

z elōgationē ab extremis. quia enī aliquid magis
sapit nām actus qd aliud: z illud qd aliud: iō plura
sunt z dignitas in eis est penes maiorem appo-
pinationē ad extremū nobile. s. actū purū. quā-
to enī res est actualior: z min⁹ potētiā: tāto no-
bilior. oēs igit forme intermedie picipiāt actum z
potētiā. Sed iter eas quedā tm actualitatis forti-
te sunt: ut adeo ppinque sint actui puro: qd per se
absqz mā subsistat utpote ab ea ualde elongate: nō
tm sine admixtione potētie: cui⁹ puritas est rō māe
qd sit extremū: z inter has tāta latitudo est fz ma-
iore z minore ptipationē actus z potētie ut ulti-
ma earū tm potētiā hnt qd mā in formet
(aia. s. intellectiua.) hec enī inter oēs formas subsi-
stentes elongata est maxie ab actu puro: pp qd cō-
tingit qd adeo appropinquat altī extremo: ut māz
ipsaz recipiat: z ad ei⁹ ēē trahatur. Alie aut forme
tm potētiā hnt: qd a mā depēdēt in ēē z fieri:
inter qd ēē magna latitudo inuenit: dū quedā qui
busdā actualiores sunt. Qd ex opib⁹ cognoscere
potes. (operatio enī fecit cognoscere formā) vñ for-
me elemētoz: que sunt maxime potētiā hntes ut
pote māe ppinquissime nullius sunt pncipia opatio-
nis nisi per māles qlitates. s. caliditatē: frigiditatē.
forme vō mixtorū utpote eleuationes a mā altiori
modo operant: sicut adamas trahit ferrū nō rōne
caliditatis: aut frigiditatis: sed ex nāe proprietate.
forme aut animalū lōge actualiores dignoscunt:
cū seipsa mouere: z alia discernere intuemur.

Ex his

nō solū picipit qd facilis sit adit⁹ ad
pluralitatē intelligentiarū cognoscē-
dā: sed etiā qd ipossibile est fingere illaz absqz hoc
fundamēto. Quō enim latitudo pōt inueniri in eo
quod actu z potētia caret: Lōe est nāqz oib⁹ extre-
mis: si extrema sunt: latitudinē in seipsis nō cōpa-
ti. ēēnt enī ultima z nō ultima: ut de se pz. z iō opz
media ēē illa in quib⁹ latitudo queritur que utriusqz
extremi nāz sapiāt. Et qd intellectualē nāz: quā
ex hoc qd intellectualis est: scim⁹ actualitatē. habere:
nō cognosceremus habere potētiā admixtā
nisi viderem⁹ animā nostrā illam habere: cū poten-
tia equiuoce dicat de potētia rerū intellectualiū:
z de potētia rerū sensibiliū: z sine potētia nō pōt
intelligi multitudo substātiarū intellectualium. iō
Cōmentator ait: qd si nō esset nota nā intellectus pos-
sibilis: nō possemus intelligere pluralitatē in sub-
stantijs abstractis.

Notanda

sunt in hac lra tria. **1^a** Primi
est hoc qd ex dictis Cōmentato-
ris adducit: qd si nō ēēt nota nā intellect⁹ possibilis
nō possem⁹ scire pluralitatē in substātijs imālib⁹.
2^a Scdm est: qd scūs Tho. nō dicit aiaz intellecti-
uā ēē adeo potētie participē. ut forma mālis sit: fz
ut mā trahatur ad participandū ēē ipsius anime.
3^a Tertiū est: qd dicit anime z corporis ēē vnum
z idē ēē: qd est independēs a corpore.

Primo

dicto videt obuiare pcessus Ar^{ist}
12. meta^{1^a}. ubi ex pluralitate motu-
um pluralitatē intelligentiarū concludit: z nullo
modo meminit actus z potētie. **2^a** S3 hoc recte
intelligētib⁹ nō obstat. Aliud est enī cōcludere nu-
merū motoz: z aliud est cōcludere pluralitatem
subarū intellectualiū: lz enī idē subcto sint motores
orbū: z sube imāles differūt tm rōne: adeo ut ad di-
uersas scias ptineāt fz Cōmē. 12. meta^{1^a}. cōmē. 6. z
ideo ex pluralitate motuū qdūis pluralitas moto-

3. de anima
c. 5. fi.

L. c. 43.

L. 6.

Capitulū

rum ut sic cōcludi possit: nō tñ pluralitas subarū intellectualiū ut sic. Intendunt igit Auerrois et scūs Tho. q. intelligētiarū inquantū itelligētie sūt multitudo nō nisi per notā nām intellect^o possibi- lis discernit a nobis: l3 earū inquantū motrices sūt orbiū ex suoz effectū numero pluralitas inferat. ¶ Uel dicito q. uenatio illa supposita notitia ha- bita in libro de aia: ubi radicalr inotuit pluralitas subarū intellectualiū possibilis querit ex numero motuū quoz sunt. Q. aut ibi supponat motores p- prios orbiū hēre potētiā admixtā: pōt persuaderi ex eo q. supponit ibi. s. motores p- prios orbiū esse p- positionatos suis orbiū: ita ut vn^o vnū tñ moue- at orbē. Et si stella adderet uel nō moueret ut tar- dius. ut dī. 2. celi. Talis enī p- portiois seu cōmēsu- ratiois cū alterū extremū sit res mālīs. s. orbiū: reli- quū extremū potētiā oīno denudatū putādū non est: imo a sano intellectu nō est intelligibile.

Propter 2^m intelligēdū est inueniri du- plicē rerū ordinez in vniuerso: intelligibiliū. s. et sensibiliū. Ordo sensibiliū mālīs est mām sibi nēcio uedicās. oēs enī sube sensibiles mās hñt l3 diuersimode. ut dī. 8. meta^o. Ordo itel- ligibiliū imālīs est: et a mā nō depēdēs. Intelligibi- le enī est vnūquodq. per separationē a mā. ut dī. 3. de aia. Lū g. mā sit sub aliq. forma sensibilibz ordīs euiusmodi est oīs forma hñs oēs vires suas sensi- bilibz organis affixas: nō egreditur limites p- prios. ipsa enī ad illud gen^o pertinet. Lū vō sit sub forma intelligibilis ordīs: extra limites suos ascendit: et trahi dī ad id qd capacitātē eius trāscēdit. s. eē rei a se nō depēdētis: et q. supremū infimi attingit infi- mū supremū fm doctrinā Dionysij in libro de cele- sti hierar. ideo supremum inter sensibilia: homo. s. seu mā eius coniūgit infime forme intelligibilis or- dinis. s. aie intellectiue: et ei^o eē p- cipiat. et pp b. dī q. mā trahit ad eē ei^o: eleuat enī mā ad superius.

Ad enidētiā 3^m adducēde sunt rōnes Scoti p. b. dictū sci Tho. ut magis vīras elucescat. Sco. in q. l. q. 9. et 4. sen. dī. 43. q. p. a. sex motiua p. b. facit. quoz aliq. recitā- tur ab Anto. trōbeta in. q. utrū corruptū per potē- tiā diuinā possit idē numero redire: in qua tā ipse q. Sco. ubi supra scūs Tho. opīonē nō suā attri- butit de eo qd ibi querit: et b. q. locuti sunt nō tota lege p- spectat: et iuxta Ar^o 1^m ad pauca respiciēs de facili enūciāt. ¶ Arguit g. p. in p- posito sic: esse aie et hoīs est idē. g. aia cōiūcta corpi nō est p- fecti- or seipsa et corpus. p- ns est p. S. Tho. p. pte. q. 89 ubi dicit aīaz hīe p- fectiorē statū in corpe q. et. cō- sequētiā aut pbat: q. nihil hñs idē eē: ex b. solo est p- fecti^o q. aliqd coīcat alteri: l3 alterū p- ficiat ex b. coīcare enī l3 supponat p- fectiōē in coīcante: non tñ dat illā ei: mō aia in corpe si semp retinet idē eē: nihil in corpe plus h3: nisi q. coīcat eē suū corpi: g. ex b. nō est p- fectior: seipsa sepata. ¶ Et cōfirmatur q. ex b. solo q. cā nō coīcat aliqd nullā imp- fectiōē acquirir. g. aia nō est imp- fectior separata: si idē eē retinet: nihil enī amittit nisi sui coīcationē corpi. ¶ S. aia h3 idē eē cū hoīe. g. hō nō est p- fectior: in eēndo ipsa aia in eēndo. p- ns est falsum. p- ntia vō pbat: q. quēcūq. hñt oīno idē eē sunt eque p- fecta in eēndo: uel saltē id cui coīcat illud eē nō est p- fectius in eēndo coīcante. ¶ S. hō ut hō est tertius ens realr distinctū ab utraq. sui parte. s. aia et cor- pore. g. hō h3 p- priū eē aliud ab eē partiū: et p- nter

V.

29

nō est idē eē aie et hoīs. tenet p- ntia: q. distinctum ens debet habere distinctū eē. ¶ S. esse hoīs in morte corrūpit: eē aut aie nō corrūpitur. g. eē aie et hoīs nō sunt idē: p- ntia plana est: et antecēdēs p- batur: q. sicut generatio terminat ad eē compositū s. hoīs: ita corruptio ad nō esse ipsius. ¶ S. homo post mortē non manet. ergo nec eē eius. Lū ultra eē hoīs nō manet post mortē. g. eē aie et hoīs non est idē: cū esse aie remaneat. p- cessus totus clarus est: excepta prima p- ntia: que probat: ex eo q. nulli- us actuale eē inuenit: cū illud: cuius est nō inueni- tur. ¶ S. in hoīe est alia forma p- ter aiam. g. in eo est aliud eē p- ter eē aie. cōsequētiā est nota: q. quilibet forma h3 p- propriū eē: antecēdēs vō ali- as probatum est.

Antequā ad argumēta hec respōdeat: ad- uertas primo: fundamētum san- cti Tho. utrū eē: in omni cōposito nō inueniri nisi vnū esse substantiale actualis exītie: de quo nūc ser- mo est: eo q. vnā tñ formā substantiale in cōposito tenet: ab vna enī forma nō est nisi vnū esse substan- tiale. b. ¶ S. inter eē hoīs et eē alioz hec diuer- sitas est: q. l3 tā eē hoīs q. alioz sit primo act^o sup- positi (ut quod) in hoīe: tñ totū cōpositūz medicat illud eē a forma: cuius est primo actus ut p- priū et cōpleti principij: in alijs vō cōpositis forma mēdi- cat illud a cōposito. Et est rō disparitas: q. in solo hoīe qui supremū tenet locū inter sensibilia: ordo inferior: sensibilis. s. trahitur ad ordinē superiorem intelligibilē et imālē. Unde eē hoīs cū ab aia intel- lectiua fluat: imateriale et altioris ordīs q. homo est: sicut et ipsa anima: et ideo hō medicat illud ab aia cui est p- priū: utpote ad suū pertinens gen^o: et inde est q. post mortē hoīs aia remanet. esse etenī p- priū independēs erat a cōposito corrupto: et sic illud retrahendo ad se: subsistit. Leteroz vō eē cū sint eiusdē ordinis cū cōpositis quibus attribuun- tur: sicut et forme a quib^o fluūt: forme ipse medicat a cōpositis sicut et fieri: ita q. tādiu illo gaudēt q. diu in cōpositis sunt. vñ corruptis cōpositis ipse (cū sine exītia remanere nō possint) desinūt statī.

Aduerte 2° pro solutiōe argumētoz tres p- positiōes. ¶ Prima est: q. cum du- plex sit p- fectio rei. p. a. et 2^a: res creata potēs cāre: etiā nō efficiat p- fectior fm p- fectiōē p- mā: ex b. q. actu causat: efficiat tñ p- fectior fm p- fectiōē 2^{am}. p3 b. ex trib^o. P- prio ex eo qd est magis in actu res actu causans re in potētiā causante. opatio enī est act^o scōs cāe. p- fectio at actualitatē sequit sic imp- fectio potētiālitatē. Scōdo p3 ex eo q. vnūquodq. est p- fecti^o p- iūctū suo fini q. sepātū ab illo: res at actu operās p- iūcta est suo fini itaneo: qui est opatio. iuxta illō scōi de celo et mūdo. vnūquodq. est pp suā opationē. Tercio p3 idē q. vnūquodq. q. to est filiū deo tāto p- fecti^o est: res aut actu causans est filiū deo q. nō actu causans. q. nō solū assimilāt deo fm b. qd est: s3 et fm b. qd est coīcare se alijs. ¶ 2^a p- positiō est: res est p- fecta simplr nō pp p- fectiōē p- mām: s3 pp ultimā. b. tradit a Boe. in lib. de hebdoma. dicēte: itueor in reb^o aliud eē qd sūt. et aliud eē qd bona sūt et declarāt a scō Tho. p. pte. q. 5. ar. p. ad primū.

Ad cuius intellectū nota q. ut idē dicit p- pte. q. 6. ar. 3. triplex est p- fectio rei. s. p- ma fm quā res cōstituit in suo eē sic p- pte- ctio hoīs est eē suū substantiale. ¶ Scōda vō est fm quā est potens p- xime ad suas perfectas operatio

4°

5°

6°

i. p. q. 76. a. 4. q. d. a. q. 9. quoli. ii. q. 5 i. p. q. 76. a. 3. 2. 4. po^o dei. q. 3. ar. 9. negz forme ele- mētorū. i. q. 76. a. 4. b. Dīa in- ter hoīs et alia cōposi- ta mālīa.

T. c. i. 7.

manoliam

T. c. 7i.

T. c. 3. 2. i. 2
7. i. 4.
T. c. ii.

v. eē aie sit etiam ipsi^o corporis.

p

Confir

2°

3°

iquid magis
iud: iō plura
rem appro-
i purū. quā
lis: iāro nō
dāt actum et
litate fori-
ro: q. per se
elongatē: nō
s est rō mā
lo est f3 ma-
otētiē ut uli-
m informet
omas subf-
ro: p. qd cō-
mo: ut māz
e aut forme
n eē et fieri:
quedā qui
cognoscere
ormā vñ for-
ā hñtes ut
cipia opatio
frigiditatē.
a mā altiori
rū nō rōne
proprietate.
dignoscunt:
nemur.
sit adit^o ad
rū cognoscē-
3 abq. hoc
ueniri in eo
q. oib^o extre-
is nō cōpa-
p3. et iō op3
que utrius-
lē nāz: quā
litate habē-
m admixtā
re: cū potē-
lectualitū:
ctia nō pōt
ualitū. iō
lectus pōt
tatē in sub-
C. Primi
Cōmēto
t^o possibilibz
is imālīb^o.
3 intellecti
mālīs sit: s3
us anime.
s eē vnum
ffus Ar^o
itate moti-
lit: et nullo
3 hoc recte
cludere nu-
uralitatem
ut motores
eo ut ad di-
cōmē. 6. et
tas moti-

De ente 2c.

op^o mō di-
citur ordo
entis sim-
pliciter et or-
do perfectio-
nis simpliciter.

nes: sicut vires aie et hitus eas informantes: quibus
hō in perfectā operationē potest exire. Tertia
autē perfectio est fm quā cōiungit suo fini: sicut spe-
culatio que hoiez subijs sepatā vnit. Manifestū
est autē nō eē hoiez simpliciter perfectū: qz sola nature
bonitate gaudet: aut qui a pprio fine pcul est. vn-
de ordo entis simpliciter ad ens fm qd oppositus est
ordini perfecti simpliciter ad perfectū fm qd. fm nāqz
eē subale hō ens simpliciter dī. perfect^o autē f3 quid. id
enī qui nullā aliā perfectionē h3: nisi qz est hō per-
fectus nō asserit simpliciter: sed cū additiōe dicim^o q
est perfectus fm esse subale. Scōz vō eē accitale
qle est habitū et opationū: ens fm qd hō dicit:
perfect^o autē simpliciter. nihil enī tūc sibi deficit eorum
que ad perficiendū hoiez exigunt. Patet ergo intē-
ta ppositio. q. s. res est perfecta simpliciter ex ultia per-
fectione. Tertia ppositio est ista. realis ps eēn-
tie perfectior est in toto exis qz sepatā: et declaraf
sic: vñqz est perfectior cū est in cōplemēto sui
eē specificū qz cū deficit ab illo. pars autē eēntialis
qñ est in toto: est in cōplemēto sue spēi: ad cui^o inte-
gritatē eēntialr ordinat. cū autē est sepatā ab eo. iā
cū eē cōpleto speciei nō est natura specifica mām et
formā aggregatē. perfectior igitur est in toto ps eēn-
tialis qz sepatā. Et qz ad ppositū descendendo
dicim^o perfectiorē statū h3e aiaz intellectiū in cō-
posito qz extra eo qz qñ est coniuncta corpi h3 nō so-
lū perfectionē primā que est eē: sed et perfectionē
secūdā influendo vires suas corpi et cōmunicādo
se: et sic similior est deo qz sepatā: l3 de oīno imālis
et icōponibilis sit: sicut cor motū similior est deo
qz nō motū: l3 de oīno imobilis: perfectio enim
eorz cōsistit in hoc. Et est pterea pfectior in cor-
pore: qz in eo h3 cōpletū eē specificū qd nō nisi par-
tialr obrinet sepatā: quāuis enī integrū eē exītie
retineat sepatā qd in cōposito habebat: non tñ ha-
bet tūc integrū eē eēntie cōpletum in specie eo mō
quo nata est habere. s. ut pars in toto: ad qd tñ ha-
bendū nō accitāl sed eēntialr ordinatur. vñ falsū
est animā separatā retinētē idē eē actualis existen-
tie: nihil nisi sui cōmunicatiōē ex sepatatiōe perdi-
disse. amisit enī eē quiditatiui specificū integritatē
qñ quidē in sua specie integra nō manet. vñ et bea-
tus Tho. in qōnibus de aia. q. p^o ad. i6^m. ait prin-
cipia eēntialia alicui^o spēi ordinari nō ad eē tñ: s3
ad eē huius spēi: l3 igitur aia possit per se eē: nō tñ in
cōplemēto sue spēi eē sine corpore.

Ad p^m.

Ad primū

ergo argumētū negat pntia
Cui^o pbōnē ex pma ppōne as-
sumere falsū: l3 enī coicare supponat primā pfe-
ctionē: in cōmunicatē tñ perficit ipsaz perfectionē
secūdā qua res pfectior simpliciter dī: imo apud Dio-
nysiū supremū qd picipat creature de deo est: qz
cōmunicatiue sunt. Dicit 2° qz etiā minor por-
tionis est falsa. s. qz aia sepatā hoc solo careat. s.
coicatiōe sui: ut p3 ex tertia ppōne. caret enim inte-
gritate specificū sui eē. et hoc est primū et principa-
le qd reddit imperfectiorē aiam sepatā: iō nāqz ca-
ret perfectionibus secūdis: qz caret integritate spe-
cifica et nō eē. Ad cōfirmatiōē patet ex prima
ppositione: qz cā creata ex hoc qd causat. h3 perfe-
ctionē secūdā cui^o puatio imperfectio magna est:
et in pposito aliquid plus est: qz aia sepatā nō solū
desinit cōmunicare se et vires suas: l3 est in statu ta-
li in quo ipedit a sui et viriū suarū cōmunicatiōe
et hoc est signū imperfectiōis non modice. et est ea

Ad confir-
mationem.

quā dixim^o. s. sepatiō a cōpleto eē quiditatiue sue
spēi: ut expsse hētur a scō Th. in. q. de spū creatu.
q. 2. ad quintū. Ad 2^m negat psequētia. Ad pba-
tionē dī: qz cū esse sit duplex qditatiuum et exītie
actualis. primū nō remanet in aia nisi ptiāl. ho-
mo vō h3 illud integraliter. et fm tale eē hō est pfe-
ctior in eēndo. Quo ad eē aut exītie pōt dici ho-
mo perfectior quo ad modum habendi hunc. s. qz
habet illud ut suppositū. anima autē fm aliū mo-
dum perfectior dici pōt: in quātū. s. tale eē est sibi et
nō hōi. pprius (modo supra declarato) vñde se ha-
bet in hoc homo et aia sicut excedens et excessū.
Ad 3^m negat pntia de esse actualis existētie lo-
quendo: non enim res distincta realiter ab alia ha-
bet aliā existētiā ab illa: iam enim dictum est par-
tes et totū habere idē esse. Cōcedit aut pntia de ef-
se essentia: sed hoc nō fauet pposito. Ad 4^m di-
citur sicut ante: qz si in antecedente sit sermo de ef-
se eēntie: uerū assumitur in prima eius pte: sed nō
in secūda: liquet enim ex supradictis: qz eē specifi-
cum cōpletū aie corrūpitur. Si aut sit sermo de
esse existētie pōt dupl^r intelligi. Prio qz eē actua-
lis exītie hois desinat simpliciter. et sic est falsū: retra-
hit enī anima illud ad se. Alio mō pōt itelligi qz ef-
se hois in morte desinat eē hois. i. desinat informa-
re hoiem. et hoc mō cōcedit. sicut enī de generatio-
ne hois spālē sermonē facimus: et nō sic de cetero-
rum ppagatione animalium dicēte Ar^o (in 2° de
generatione aialū caplo. 3.) qz intellect^o tñ uenit
ex extrinseco. et ipse solus est diuinus: eo qz opatio
sua nō h3 cōmunicatiōē cū operatione corporali
omnino: ita de corruptione eiusdē spālīs sermo eē
debet: dicente eodē. i. 2. meta^o. qz in quibsdā nihil
phibet formā remanere post: ut si est aia talis: nō
ois forsan: sed intellectus. Ad 5^m negat prima
pntia. Et ad pbatōnē utendo distinctione facta di-
citur qz cū eē actuale hois dupl^r sumat. s. fm se seu
simpliciter. Alio modo put est hui^o. primo modo re-
manere nō est impossibile corrupto homine. 2° mō
non est intelligibile qz remaneat. nullius ergo rei
esse actuale manet ut eius est qñ id cui^o est nō in-
uenitur. pōt tñ simpliciter inueniri. et rō est in pposito
sepe iam dicta: qz id eē nō est propriū homini sed
anime. ideo op3 qz inueniatur semper quādo est id
cuius est ppriū. et si desinat id cui^o erat ut cōmuni-
catū. Ad 6^m negatur antecedēs. Ad pbatōes
vō alias factas sunt respōsiones alias date. Relin-
quitur igitur uerū esse de eē actualis existētie: qz
vñum oīno est eē aie intellectiue et hois: qd fm se
independēs est a corpore: utpote nō causatū ab illo.
qz nō est eductū de potētia mae: l3 put est huius. s.
hois nō nisi in corpore inueniri possit. CAPL. VI.

Is vñis patet quō essentia inuenit^r
in diuersis. Inuenitur autē triplex
modus habendi essentiam in sub-
stantiis. aliquid enim est: sicut de^o:

cuius essentia est ipsuz suum eē: et ideo in-
ueniuntur aliqui philosophi dicentes qz de-
us non habet essentiam: quia eēntia ei^o nō
est aliud qz esse eius.

Hoc est principū capli sexti. qd diuidit in qtuor
partes. In pma agit de eēntia dei. In secūda de ef-
sentia intelligētiarū et aie. In tertia ostendit quō ista
se habeāt ad intētiōes logicas. In quarta replicat

Ad 2^m

Ad 3^m

Ad 4^m

ca. 3.

T. c. 17.

Ad 5^m

Ad 6^m

ca. 5. in pñ
cipio 7 cir-
ca mediū.

Deo nō est
in gñe.

in B eo. ca.

Quo uerū
sit q in dō

de eēntiis cōpositis. De eēntia g dei positurus du-
as pñes 7 exclusurus duos errores ponit primas
pñe affirmatiua talē. Essentia in deo significat ipz
eē eius. hāc pñe nō alr qz ex supra dictis deducen-
do ponit. fuit nāqz supra pbata 7 ab oib⁹ est con-
cessa. Est aut intellect⁹ pñis: qz eē actualis exstie
diuinū est ipsa quiditas ei⁹: ita qz predicat de deo
sicut predicatū pmi modi dicēdi per se: ita qz ista.
deus est. est in p mō perfectitatis: qd de nullo alio a
deo cōis via fatef: (dato etiā qz eē 7 eēntia in crea-
turis teneat eē idē realr: 7 qz ipsuz existere est eēn-
tia dei: ideo a quibuscūqz platonicis. s. dicif qz deus
nō hēt essentia quasi pura existentia sit.

Et ex hoc sequit qz ipse nō sit in gñe qz oē
qd est in genere opz qz hēat quiditatē pre-
ter eē suū: cū qditas aut nā gñis aut spēi nō
distinguat fm rōnē nāe in illis quoz est ge-
nus uel spēs: s. eē ē in diuersis diuersimode.

Hic ponit 2⁹ cōclusio 7 negatiua: deus nō est in
gñe. pbaf in lra ex antedictis sic. oē qd est in gene-
re hz quiditatē preter suū eē: de⁹ nō habet quidi-
tatem preter suū esse. ergo deus nō est in genere.
minor est cōclusio precedēs. Maior pbaf sic. oia
que sunt in gñe indistincta sunt in eēntia gñis uel
spēi: distincta aut per diuersimode hie eē illi⁹ natu-
re gñice uel specificē. g esse nāe generice uel specifi-
ce est pter nām ipsaz genericā uel specificā. 7 sic oē
qd est in genere hz nāz pter suū eē. Anis hui⁹ pñtie
est de se notū. hō enī 7 leo sunt indistincti in nā ani-
malis: distinguūtur aut inter se per hoc qz diuersi-
mode hnt eē aiātū: gen⁹ enī diuersum hz eē in spe-
cieb⁹: s. ltr for. 7 plato indistincti sunt in nā huma-
na: distinguūtur aut inter se: qz hnt diuersuz eē hu-
manū. nō enī est intelligibile qz hō hēat idē esse in
forte 7 platone. pñtia vō pz ex eo qz nō vī imagi-
nabile qz id quo aliqua distinguūtur nō sit preter
id quo aliqua cōueniūt. Et nota qz ad intentuz
hui⁹ rōnis sufficit qz eē sit pter eēntia. i. pter conce-
ptū quiditatiuū: sic enī sufficit differre pncipiū cō-
uenientie a pñ⁹ dñe: ut pz de gñe 7 differētis: quo-
rū altero cōueniūt: alteris differūt spēs: 7 qz in so-
lo deo eē est de cōceptu quiditatiuo: ideo solus de-
us extra gen⁹ ponit. Sed qm eē: ideo est preter
cōceptū quiditatiuū: qz est distinctū realr ab eēn-
tia: 7 iō est de conceptu quiditatiuo: qz est idē rea-
liter eēntie: ideo ex hac radice. s. qz eē 7 eēntia sunt
idē realr in deo pcedere dicif qz deus nō sit in ge-
nere. Nec te moueat qz rō ista digredi videtur
ab eē actualis exstie ad eē quiditatiuū quādo qui-
dē in minore est sermo de eē actualis exstie. 7 post
modū in pbatiōe maioris quā opz de eodē eē log:
trāsitur ad eē qditatiuū cū dī spēs cōueniūt in ge-
nere 7 differūt in eē diuerso. hoc enī uerificatur de
eē qditatiuo specificē accepto. hō nāqz 7 hos con-
ueniunt in aiali: 7 distinguūtur differentis specifi-
cis qb⁹ aial in eis diuersū eē specificū acgrit. Pro-
pter hoc inquā nō opz turbari: qm (ut in hoc pate-
bit caplo) differentie nāz gñicā nō diuersificāt nisi
in ordie ad diūsz eē actualis exstie. 7 iō mira sub-
tilitate. S. Tho. digressus nō est. pñā rōnē distin-
ctiōis nāe gñice in inferiorib⁹ attēdēs. hoc aut (in-
fra) melius intelliget cū cōmuniissima regula assi-
gnabitur. vnde sumantur genus 7 differentia.

Ad euidētiā

eius qd hic supponi-
tur. s. qz iō eē est de

conceptu quiditatiuo: qz est idē eēntie: nota tres p-
positiōes. Prima est quiditas que est sua existe-
tia actualis nō est ad aliqd gen⁹ determinata. hoc
declarat breuiter vnico medio sumpto ex secūdo
ptra gñiles caplo. 25. sic. ois quiditas in gñe limi-
tata est eēntialr designabilis per dñaz a qua medi-
cat eē in actu. nulla qditas eadē sue actuali exstie
est eēntialiter designabilis per dñaz a qua medi-
cat eē in actu. g nulla qditas eadē sue actuali ex-
stie est ad aliqd gen⁹ determinata. Maior noti-
ficatur inducēdo. aial enī est eēntialr determinabi-
le per dñaz. rōnale. s. 7 irrōnale: 7 ab eis medicat
eē in actu: cū impossibile sit eē aial in actuali exstia
nisi sit rōnale uel irrōnale. similr color eēntialr est
determinabilis per suas dñaz: per qz exstia actua-
lē sortitur. nō enī pōt inueniri color nisi albus uel
niger 7 c. minor aut intelligētibus terminos pz ex-
se: quō nāqz exstia actualis medicabit eē in actu
ab aliquo alio formalr. Si enī medicat eē in actu
ab aliqua differentia formalr: cū esse in actu nihil
aliud sit qz habere exstia actualē. sequet qz existe-
tia actualis hēbit exstia actualē formalr per ali-
quid aliud a se: sicut aial per rōnale formalr acq-
rit eēntia actualē. hoc autem non videtur intelli-
gibile. ergo 7 c.

Secunda ppositio est ista. existētia actua-
lis ad nullū gen⁹ determinata
est puri eē. ista pz ex similibus. si nāqz aial nō sit
determinatū ad aliquā spēm: puri aial erit. 7 albe-
do si nō sit coartata in aliquo subiecto: pura albe-
do erit. ita 7 eē ad nullius nāe predicamētalis ca-
pacitatē determinatū: puri eē necesse est: 7 si ab-
stractio huiusmodi est per opus intellectus: etiam
puritas ipsa est fm rōnē. Si aut fuerit fm rē: 7 pu-
ritas ipsa est fm rem: ut de se patet.

Tertia ppositio est ista. eē est de pceptu qdi-
tatiuo puri esse tm. Patet ista quo-
ad utrāqz exponētē. 7 quo ad pñā qdē: qz nō est
intelligibile qz de puro eē nō predicet quiditatie
ipm eē. Si enī de eo aliqd pdicari pōt qditatiue il-
lud opz eē ipz eē: cū puri eē ponat. Qz aut cetera
nō recipiāt eē in suis qditatiuis cōceptib⁹ ex eo pz
qz cū eē nō hēant in sua puritate sed suis qditatib⁹
coaptatū pñt fm suas qditates absqz eē 7 nō esse
diffiniri. Ex his deducit intētū sic. iō exstia est de
pceptu qdatis rei: qz res illa est puri eē: iō at res
illa est puri eē: qz nō est ad gen⁹ aliqd limitata: iō
aut res illa nō est ad gen⁹ limitata: qz est idē cū sua
exstia. igit de p ad ultimū: iō exstia est de pceptu
qditatiuo rei: qz res illa est eadē sue exstie. Et
qm si affirmatio est pñse cā affirmatiōis: negatio
est cā negatiōis ex h qz res creata nō est eadē sue
exstie: eē nō est de ei⁹ pceptu qditatiuo. Un cū de⁹
gñosus sit suū eē ipse nihil est aliud qz ipz eē fm rē
sepatū a nāis pdicamētali⁹ in sua puritate sbsistēs.

Nec opz si dicim⁹ qz deus est esse tm ut in
errorem eoz incidam⁹ qui deū dixerunt eē
illud esse vniuersale quo qlibet res formalr
ter est. hoc enī esse qz de⁹ est hui⁹ pñtiōis
est ut nulla sibi additio fieri possit. Un per
ipsam suā puritatem est esse distinctum ab
oi esse. ppter qd in cōmento nōc proposi-
tiōis libri de cāis dī qz idiuiduatio pñe cau-
se que est eē tm est per puraz bonitatē eius.

eē sit de cō-
ceptu qui-
ditatiuo ipi
us.

De ente 22.

Esse autem cōe sicut in intellectu suo non includit aliquam additionem: ita nec includit in intellectu suo aliquā precisionē additionis: quia si hoc eēt nihil posset intelligi esse in quo superesse aliqd adderet.

Hic excludit p^m quorūda error talis. s. deus est cōe eē oīum. imaginati sunt isti q^d cū oīa cōueniāt in hoc q^d hñt eē ipsum eē oīuz quo res formaliter sunt in cōi seu in uli sit ipse de⁹ gloriosus. moti sūt aut tali rōne: esse nulla additiōe specificatū est esse cōe: deus est eē nulla additiōe specificatum. ergo deus est eē cōe. Sed peccat rō illa ppter multiplicem maioris intellectū. dupl^r eni intelligi pōt esse a nulla additiōe specificari. Uno mō fm rē extra aīaz subsistēdo. Alio mō fm intellect⁹ cogitatiōez tñ. p^o mō maior est falsa. minor aut uera. 2° mō maior est uera. minor aut falsa. eē nāq³ cōe per intellectū in sua abstractione acceptū: nullā contractionē includit. fm vō q^d est ex intellectu sine contractionē nō inueniūt. oē nāq³ eē est p^o ad subaz ul^r accis. eē aut qd est quiditas diuina: est purū absq³ oī additiōe fm rē ex ipsa sua puritate: fm rē ē distinctū ab alioz eē z hic. z nullo mō cōe sicut albedo separata ex hoc ipso q^d eēt pura albedo: eēt distincta albedo ab alijs albedib⁹ cū substantijs mixt⁹ z nō eēt albedo in cōi. **P**eccat 2° maior illa q^d contingit adhuc dupl^r eē nulla additiōe specificari seu p^o hñ. Uno mō actu tñ. Alio mō actu z potētia. p^o modo maior est uera. minor vō falsa. secundū modo maior est falsa: minor autē uera. Esse nāq³ in cōi: nulla sit additiōe cōtractū est tamē cōtrahibile. aliter nulla res hēret eē: que aliqd addit supra ipsum eē: z sic hō nō hēret eē: cū ultima eē hēat humanitatē quantitātē zc. vñ eē cōe actu tñ specificatiōe caret. eē vō diuinū nullā specificatiōē hz actu: nec aliquaz hēre pōt: z ideo actu z potētia additiōe caret. Et hec est solutio quā in littera. **S. Tho.** ponit sub alijs uerbis dicēs q^d eē cōmune nec includit nec excludit additiōē. i. nō includit actu. pōt tamen habere illam. Esse vō diuinū nō solū nō includit illam: imo excludit. i. nō solū nō includit actu: imo nec potētia: z sic excludit illā. qd enim impossibile est cōuenire alicui excluditur omnino ab illo. De his diffuse habes in p^omo contra gentiles. cap^o. 27.

Simil^r etiā quāuis sit eē tñ nō oportet q^d deficiāt ei relique pfectiōes uel nobilitates imo hz oēs pfectiōes que sunt in oib⁹ gñib⁹ bus pp qd pfectū simpl^r dī. ut phs z **Lō** mētator in. 5. metaphysice dicūt. Sz habet eas modo excellentiori oib⁹ rebus: q^d in eo oēs vnū sūt. Sz in alijs diuersitatem hñt z hoc est q^d oēs ille pfectiōes conueniūt sibi fm suū eē simplex. Sicut si aliquis per vnā qualitātē posset efficere opatiōes oīuz qlitātū: in illa vnā qlitate oēs qlitates hēret: ita de⁹ in ipso eē suo oēs pfectiōes habet.

excluditur
2° error.

Hic excludit scōs error talis. s. de⁹ nō est simpl^r perfectus. Rō aut hui⁹ erroris in pposito est ista. Id qd hz eē tñ est imperfectū respectu ei⁹ qd hz esse viuere z intelligere: sed deus hz eē tñ. q^d de⁹ est imp

fectior alijs. Maior est ex se nota. Minor vō ex dictis deducit sic. qd est purū eē nō est admixtū alijs: puta viuere z intelligere. aliter eēt purū z non purū. de⁹ est purū eē. q^d nō est admixtū alijs. s. viuere z intelligere. z pster de⁹ nō hz nisi eē. qd erat pban dū. Defect⁹ hui⁹ rōnis in lra nō explicat. sed in p^o Sētiles. ca^o. 29. ubi declarat q^d ex hac ppōne: deus est purū eē subsistēs. sequit^r detū eē ul^r perfectis simū. Et ppterea notāter in tex. dī. (imo hz oēs pfectiōes zc.) ac si dicat q^d ex h⁹ nō sequit^r detū aliq³ pfectiōe carere: sed oppositū pot⁹ ex hoc cōcludit. Et aut modus ex illo fundamēto intētū deducēdi talis: id cui cōuenit eē fm totā virtutē seu potēstatē ipsi⁹ eē: nulla pfectione seu nobilitate eēndi caret: sed eē purū subsistēs est id cui cōuenit eē fm totā virtutē seu potētiā ipsius eē. q^d eē purū subsistēs nulla pfectiōe seu nobilitate eēndi caret. **M**aior declarat ex eo q^d oīs perfectio cuiusq³ generis nō nisi fm aliqd eē est. Nō enī sapientia perficit hominē nisi ea hō sapiēs sit. nec iustitia perfectio hoīs dici pōt nisi ea hō iustus sit. Si igit^r oīs perfectio attēdit fm aliqd eē: id in quo tota plenitudo eēndi reperit^r: oēs pfectionē p^o hē. z sic repugnāt q^d id hēat eē fm totā amplitudinē suā z aliq³ pfectione eēndi careat. Minor vō exēplari⁹ notificat: sicut enī si albedo sepata inueniret^r: nihil ei de virtute albedinis deesse posset (ut enī supra dictū est.) Rō quare albedini huic non inest tota perfectio possibilis reperiri in specie albedinis est: quia coaptata est receptiuo qd fm totū posse eius nō recipit eā. ita eē ipsuz si receptū est in alio: coartatū est ad nāe ill⁹ recipientis limites (substantiam s. uel accis) z cōsequēter limitatū ad illius generis nobilitatē. Si vō purū z nō receptū in aliqua sit nā: illimitatū z infinitū simpl^r est: z oēs pfectiones possibiles in ente repiri simpl^r p^o habet. **E**t aut audis q^d albedo si sepata sit. oēs pfectionē possibile sue spēi hz. nō intelligas (ut ueritatis emuli obijciunt) q^d negatio. s. receptionis eius in alio daret sibi illā pfectionē: sed sicut receptio albedinis est cōditio ad suā requisitā imperfectionē: ita negatio receptiōis est cōditio sue illimitate pfectiōis comes. **U**nū efficac⁹ argumētū ex receptiōe z separatione ei⁹ sumit tanq³ a cōditioib⁹ necessarijs z iseparabilib⁹. **E**t qm hz pfectiōes oīuz generum pōt intelligi dupl^r. Uno mō in seipsis. Alio mō in aliquo superioris ordīs. id ad declarādū quō ipse deus qui est ipm eē eēntial^r: hēat oēs pfectiōes: dic q^d de⁹ nō hz oēs pfectiōes in seipsis. i. distinctas ab iuicē in pp^ois naturis: sicut hō hz sapiāz: iustitiā: prudētiā zc. Sic enī in deo oporteret eē maximaz cōpositionē. sz hz eas indistincte vnitas in suo esse simplicissimo. Illud qppe eē diuinū equale oībus pfectionib⁹ oīuz generū z excedit singlas z oēs simul: utpote res superioris z inaccessibleis ordinis. Cui⁹ exēplū in luce solis hēs: qua sola sol pōt quicquid pñt oīa inferiora per tot uarias qlitates. propterea a pho z **Lōmē**. (5. meta^o. cap^o de pfecto) dī q^d de⁹ solus est ens simpl^r pfectū vniuersitatē pfectionū in se habens.

Hic queritur an pfectiones exites in ipso deo sint aliq³ mō distincte absq³ oī ope intell⁹. **I**n hac qōne gñq³ agēda sūt. p^o declarabit^r titulus qōnis. 2° recitabit^r opio Sco. cū fundamētis. 3° declarabit^r opi. **S. Th.** 4°. ipugnabit^r opi. Sco. 5°. rñdebit^r arg^o i oppo^o.

L. 2. c. 21.

de diffictio
ne pfectio
nū attribu
taliū in di
uinis.

Quo

ul^r illo. p^o ac forma
ctiōe ut s
illo est qu
ctiōe im
filia. D
quā iper
nō derog
gnis cōe
cat (pōt
differēti
bet qn p
relōne qu
la iperfec
pfectiōes
liter. Ali
eorū for
do qñtita
virtual^r e
quēdamo
bendere
aliquo ex
mō sūt in
2° mō sūt
gluce dī
pli⁹ pfect
Uno mō
fic in boie
git eas eē
illimitat
z defecati
duo modi
2° mō (u
ctiōes oīu
creaturis
ualit^r tñ
simpl^r tñ
tef⁹ ut in
tate. 3° v
formali in
oī ope inte

Quo

tellect⁹ dif
finitionē
ita q^d absq³
q^d nō oīs
et qd itatib⁹
tētū suū
ex puris n
nō iūdim⁹
absolute di
nita z boni
gnis est eū
uariat rōn
du pfectiō
retinet eā
picie z sap
malis sapi
tatis: necio
cludat ex n
ctio pcedē
ctiū: s. diff
que est p^o

Capitulum

.VI.

31

Quo ad 1^m: scito p^o pfectionē eē duplicē: qdāz est pfectio simplr: z qdā est pfectio in b^o ut illo. Perfectio simplr est illa que in suo proprio ac formali cōceptu dicit pfectionē cū nulla impfectione ut sapia bonitas z filia. Perfectio vō in b^o ut illo est que in suo pprio ac formali pceptu dicit pfectionē impfectioni mixtā ut hūanitas egnitas z his filia. Dixi (in ppo ac formali pceptu): qz icludē ali quā ipfectionē in pceptu cōi sibi z alijs aut māli nō derogat sue pfectioni simplr. Sapia enī lz in sui gñis cōceptu: puta hitu seu qlitate impfectionē dicit (potēritatē. s.) aut depēdētā z c. qz tñ in suo differētiāli cōceptu b^o formalr nō includit: nō pbi det qn pfectio simplr sit. Dixi (dicit pfectiones) pp reōnē que in suo pprio ac formali cōceptu cū nulla ipfectionē nulla pfectionē sonat. **Scito** 2° q pfectiones eē in aliq ptingit duplr. Uno mō formaliter. Alio mō virtualr. eē formalr in aliq est eē in eo: ut forma est in hñte ipsaz: sicut hūanitas albedo qñtās z alia hñ in hoīe sūt. Est aut in aliquo virtualr est eē in eo ut effect^o est in sua cā effectiua quēadmodū calor est in sole. Poteris aut comprehendere multū distare iter hos modos essendi in aliquo ex b^o vno eoz affectu pro nūc: q ea que p mō isūt irrisce denoiant suppositū tale. Ea at que 2° mō isūt nō denoiant suppositū tale: ut pz in sole q luce dī lucidus: calore at nō dī calidus. **Ampli^o** pfectiones esse in aliq formalr ptingit duplr. Uno mō in suis pprijs nāis distinctas z limitatas: sic in hoīe est eē intelligere z uelle z c. Alio mō ptingit eas eē formalr in aliq superioris ordis vnitas z illimitatas: sicut in solis luce sūt virt^o calefactiua z desiccatiua z alia hñ. **Nec** parum distant isti duo modi iter se. Lōge nāqz excellēt^o est eē in aliq 2° mō (ut in exēplo dato appet.) **Quis** igit pfectiones oīuz gñuz excellentiori mō sūt in deo qz in creaturis: qz tñ pfectiones nō simplr sūt in eo virtualr tñ (eis enī nō denoiant talis.) Perfectiōes at simplr sūt in eo formalr z nō in pprijs nāis limitate: sūt in re superioris ordis realr idistictē z illimitate. Jō vñt in dubiū an pfectiones simplr exītes formalr in deo cū reali idēritate sūt aliq mō absqz oī ope intellectus distincte. hec de primo.

Quo ad 2^m Sco. in p sen. di. 8. q. 3. opinat pfectiones has eē distinctas p cōi oī ope intellect^o distinctiōe nā rei formalr. Appellat aut distinctiōē (ex nā rei) que inasit ex ipfarū rerū nā ita qz absqz oī itell^o opatiōe est. Formalē vō addit qz nō oīs distinctiō ex nā rei est formalis: sūt ea tñ q ex qditatib^o seu rōnib^o formalib^o fit. Probat aut in tētū suū mulg rōnib^o qru eas adducēdas cēsui: q ex puris nālib^o pcedit: qm theologia nūc tradere nō itēdim^o z c. **Arguit** g p sic. sapia z bonitas absolute distinguūt formalr ex nā rei. g sapia ifinita z bonitas ifinita distinguūt formalr ex nā rei aīis est evidēs. Lōsequētia aut pbat: qz ifinitas nō uariat rōnē formalē ei^o cui addit. In qñqz enī gradu pfectionis sue latitudis itelligat pfectio aliq sp retinet eādē rōnē formalē ut pz in oib^o. Si igit sapientie z sapie ifinite est eādē rō formalis. z rō formalis sapie distiguit ex nā rei a rōne formali bonitatis: necio sequit q rō formalis sapie ifinite nō includat ex nā rei rōnē formalē bonitatis. **P.** distinctiō pcedēs rōnē pmi distinctiui nō est per tale distinctiui: sūt distinctiō nāe z itell^o pcedit itell^octiones que est p^o distinctiui fm rōnē. g z c. pbat minor. qz

si nulla distinctiō eoz pcederet: nō magis distingue rent itell^octiōe ut itell^octiō e qz ea ut nā est. Quicqz enī distiguit itell^octiōe ut est oīno indisticta a nā: distiguit et nā. **P.** illa que formalr distincta itelligunt itell^ou intuitiū hñt distinctiōē ut exītes: sūt pfectiones diuine itelligunt formalr distincte ab ipo deo itell^octū intuitiū. g hñt distinctiōem ut exīstētē in eis. Talis nō pōt eē distinctiō rōnis. oportet ret enī itell^octū diuiniū sua intuitiōe cāre aliquā relationē rōnis in sua cēntia ut exīte qd est absurdū igit talis distinctiō est ex nā rei. Maior pz ex dīa inter itell^octū intuitiū z abstractiū. Minor vō ē clara de se. **P.** de^o itelligit cēntiā suā ut uerā: vult aut ut bona. g vītas z bonitas distigunt ante oēs actū itell^os. tenet pñtia. qz distinctiō obctoz puenit distinctiōē actūi sic cā effectū. **P.** bonitas z vītas in deo nō distiguntur ex nā rei. g sūt formalr si nonima. pñs est p te. pñtia aut pbat. qz bonitas z vītas nō significat nisi ipsas puras pfectiones in re nullo mō distinctas in ea. **P.** iter pfectiones diuinas est ordo demonstratiū: quo doctores vñā ex alia de mōstrat. est et distinctiō iter pditiones formales z nō formales. Dī enī q sapia nō pdicat formalr de bonitate. est z eqūitas fm Aug^m. 5. de trini. igit distiguntur ex nā rei. Ut qd enī doctores iplet tot gnternos si oīa sūt idē formalr: **P.** iter pfectiones diuinas ante omnem actū itell^os inuenit pditionē: ita q de^o itell^octū itelligit z nō vult: uolūtate aut vult z nō itelligit. g iter pfectiones diuinas est distinctiō ex nā rei. **P.** (ad cōplemētū doctrine) distinctiō fūdās distinctiōē realē nō depēdet ab ope itell^os. sūt distinctiō pfectionū diuinarū fūdāt distinctiōē realē emanatiōnū diuinarum. igit est ex nā rei. z nō ex itell^o opatiōe z c. hec de scōo.

Quo ad 3^m ptermittā tritātē psonarū declarā de sunt tres ppōnes: in qb^o pñtīt snia sci Tho. z vītatīs. **P.** pñia est. In deo fm se nulla est distinctiō actualr. **P.** 2ª est. In deo fm se est distinctiō rōnis virtualr seu fundamētāl. **P.** 3ª est. In deo ut terminat actū itell^os nri est distinctiō rōnis actualr. **Ad** evidētā pñe ppōnis sciētū est q aliud est iudiciū de rōnib^o formalib^o rerū in pprijs nāis: z aliud est iudiciū de rōnib^o formalib^o earūde in re aliq superioris ordis formalr exītib^o. Res enī in pprijs nāis iō secluso oī ope itell^o distiguntur formalr: qz se mutuo nō includūt in suis formalib^o rōnib^o. Jō at rō formalis vñ nō est alteri^o: qz qlibet earū ita est ipsa q nō altera. v. g. Jō virt^o calefactiua z virt^o desiccatiua in pprijs nāis distigunt formalr ex nā rei: qz virt^o calefactiua ita est calefactiō pñ q nō desiccādi z c. Res aut adunate in aliq superioris ordis: sicut in vna simplici re altiori inueniunt: ita in illi^o vnica rōne formali formaliter adunant: sicqz distinctiōe formali ex nā rei necesse est careat: cū desit ibi talis distinctiōis radix iā dicta (limitatiō. s. illa qua qlibet earū ita est ipsa q nō altera) neutra nāqz eaz cū sūt talr vnite: est magis ipsa qz alia. Verbi grā. psequēdo exēplū datū: virt^o calefactiua z desiccatiua in luce solis formalr inuēte sicut in vna lucis nā adunant: ita in lucis rōne formali indistictē formalr sūt: ita q assignata cōpleta solaris lucis diffinitiōe: nō sit opus ultra earū qrere diffōnes. Lōpleta enī diffinitio solaris lucis eā in sua celsitudie qua inferiora indistincte in seipsa paccipit cū declarat pp adēqtiōē que debet eē inter diffōnē z rē diffinitā virtutē eius cale

FFF

Perfectio simplr qd sit.

in quo stat difficultas.

Sco. i. di. 8. q. 3. per totum.

pma rō.

2^a

3^a

4^a

5^a

6^a

ca. 3.

7^a

8^a

De ente zc.

factiua z deficiatiua manifestat: qñqdē virtus ei⁹ calefactiua nō magis est ipsamet qñ sit lux z virt⁹ deficiatiua z e⁹. Lū at fm Dionysii. s. ca. de diu. no. pfectiōes simplr sint in deo nō ad pprias nās definite: s; ad ipsi⁹ eē illimitationē eleuate. pñs est: ut sicut oēs in vna simplicissima re formalr adunā tur: ita in illi⁹ simplicissima rōne formali idistincte formalr sint. Et sicut sapia diuina nō magis est sapiētia qñ bonitas z vītas z ipz eē dñti z ecōtra. ita rō formalis ipsi⁹ eē diuini nō magis icludit ipz eē qñ sapias z bonitatē. (Si enī adeqta diffō illi⁹ rei simplicissime que de⁹ est: daref) in illa vnica rōne formali: qñqd est de⁹ icluderet formalr. alr diffini tio celsitudinē diffiniti nō adeqret: vñ z ipe de⁹ glo riosus: qui seipz per modū sui itelligit: vnica tm ra tionē formale format. (uerbū. f.) Potes g sup b arguere sic. qñqz formalr adunant in vnica z ade quata rōne formali ipsi⁹ dei nō distiguunt formalr ex nā rei. s; pfectiōes dñe secluso oī ope itellectus adunāt in vnica z adeqta rōne formali ipsi⁹. g zc. pbat minor. qz nō magis adunant virtutes qñ ita tū iferioz in luce solari qñ pfectiōes simplr in deo: s; ille adunant formalr: ut ex se pz: z ab aduersari is cōcedit. g zc. pbat maior. qz alr diffō nō adeq ret diffinitio. C Scōo pncipalr pro p⁹ ppōne ar guit sic. Ois actualis distinctio ex nā rei fundat su per actuali oppōne ex nā rei: s; iter pfectiōes nulla est actualis oppositio ex nā rei. g maior hz ex. io. meta⁹. minor pbat iductiōe. qz enī ibi nō sit oppo sitio pdictoria neqz priuatiua formalr: ex eo pz qz utriusqz oppōnis alterū mēbz ē formalr negatio quā ponere in deo formalr nephas est. Nec suffi cit qz sit ibi negatio fūdamētalr: qñ distinctio actua liter exigit actualr oppōnē. oppositio aut actualr exigit extrema actualr: ut pz reglarit de oī oppo sitiōe. qz at nō sit oppositio iter eas pñs pz ex eo qz alterū pñs sp est defectiuū. io. meta⁹. qz vñ nō sit oppositio relatiua iter illas ex se manifestū est. C Nec obstat qz ex b seq vñ qz in deo nō sint mul te pfectiōes. s; vna tm puta deitas. vñsimū emz est qz de⁹ ipe nō est nisi vna pfectio illimitata oīno pre habēs in se multiplicatas z multiplicabiles in alijs pfectiōes oēs. C Ad euidentia tā scōe qñ tertie ppo sitionis nota (qz ut in qdā qōne supra dixim⁹) sic res illa simplicissima quā deū dicim⁹ est id cui assi milant oēs pfectiōes simplr in pprijs nāis exñtes ita est id cui assimilant oēs cōcept⁹ formales earū eū nihil aliud sint qñ ipe pfectiōes in eē itēctionali. Ex b at qz de⁹ terminat cōceptiōes has ut obctū in eis itellectū: necesse est deū ipz oīuz earū correlati uuz itelligi plurib⁹ relōnib⁹ rōnis f3 earū numerū sicqz distinctionū in se rōnis actualr hie: ita ut de⁹ obct⁹ plurib⁹ pceptiōib⁹ seu rōnib⁹ formalib⁹ dicat hie in se distinctionē rōnis formale actualr (obcti ue tm) z pp pluralitatē cōceptuū formalū: qñ obqz cū. z pp pluralitatē relōnū rōnis: qbus referit seu referri itelligit ad pfectiōes pdictas: tā in eē nāli qñ in eē itēctionali. Ex eo at qz in deo secluso oī ope itellect⁹ est: vñ cāre z terminare possit pcept⁹ predi ctos: dñ hie in se distinctionē rōnis virtualr seu fun damētalr. Hec aut hie de⁹ ipe ex sūma z illimitata sui pfectiōe: cui⁹ sic nulla creatura est capax in esse nāli: ita nullus itell⁹ creat⁹ in eē itēctionali. qñqz enī itell⁹ creat⁹ (et vidēs deū per eēntiā) ipotēs est ad formādū pceptū vñū diuine adeqtiū pfectioni. Un pro 2⁹ ppōne argue sic. Oē hñs in se vñ cāre

z terminare ac vñficare obctalr possit distinctas ra tiones seu pceptiōes formales h3 in se distinctiōez rōnis virtualr secluso oī ope itell⁹: de⁹ gliosus est hi⁹. g. C Pro 3⁹ vo ppōne argue sic. Oē terminas plures cōcept⁹ formales h3 in se actualr distinctiōe rōnis. de⁹ est hi⁹. ergo zc. hec de tertio. Quo ad 4⁹ arguit p Sco. triplr. C Et p sic. Distinctio formalis ex nā rei est maior di stinctio distinctiōe reali. g pfectiōes dñe nō distin guunt foalr ex nā rei. pñtia t3. z añs pbat sic. Di stinctio per intimiora est maior illa que sit per ea q sunt ex itima rei. distinctio formalis ex nā rei est p maxime itima rei. distinctio at realis per ea que sūt ex itima rei. g zc. minor pz ex Sco. in p sen. di. 2⁹ di cente qz distinctio formalis ex nā rei sit per pñcata pñi modi que insūt rei in p signo. distinctio aut rea lis sit per ea que insunt post. Maior pbat. distinctio per aliquat⁹ itima est aliquat⁹ distinctio: distinctio p magis itima est maior distinctio. g distinctio per ma xime itima est maxia distinctio. Si enim simplr seg rur ad simplr z magis ad magis: maximū necōo segtur ad maximū zc. C 2⁹ arguit sic. pfectiōes di uine abstracte abstractiōe pñfissima: sunt formalr ifinite. g sunt idē formalr ex nā rei. Añs est Sco. in p sen. d. 8. q. 3. in rñsiōe ad arg⁹ pncipale. pñs p bat supponēdo fm duplicē ifinitatē (in rñsiōe ad p⁹ declarādā) duplr posse itelligi illud añs. f. de ifinitate ifra ppriā rōnē: z de ifinitate ifra entis latitudinē: tūc sic: aut itelligis illud añs vñficari de ifinitate p⁹. z b nō: qz nullū pus icludit formalr su u3 posteri⁹. pfectio at dina: puta sapia: est pñs ifini tate illa: qz modus ei⁹ intrinsecus est zc. Aut itel ligit de 2⁹ ifinitate: z tūc segtur itēctū: qz si sapia dina pñse z formalr sumpta est ita ifinita: qz ad nullā entis pfectionē simplr est formalr terminata opz qz ifra sue rōnis formalis ambitū oēs pfectiō ne simplr cōtineat: z qz nullā a rōne sua pfectiōez formalr excludat. z pñter qz a nulla formalr disti guat ex nā sua. statiz enī qz ab alijs pfectiōib⁹ di stingui ponit. coartata formalr ifra entis ponitur latitudinē: qñ est oppo⁹ antecēctis sic itellecti. ponit enī talē z tāta entis pfectionē formalr ipo rare: ita qz nō oēs. v. g. ponit qz sapia formalr ex nā sua eā pfectionē ponit: quā enti sapia addit: ita qz nō eā quā iustitia seu bonitas enti addit zc. C 3⁹ sic. pfectiōes dñe distiguuntur formalr ex nā rei. g iter eas est relō realis. t3 pñtia. qz distinctio illa cu3 sit relō exñs in rerū nā necesse est qz sit realis: sic z qñlibet aliud exñs in rerū nā reale est. pñs aut est pñs. dicētē qz eiusdē ad seipz nō ē relō realis. Quo ad 5⁹ pro rñsiōe ad p⁹ z destructionem Scoti fūdamēti nota qz aliqd ē ifinitū cōtingit duplr. Uno mō fm ppriā rōnē. Alio mō fm qz ens seu simplr. Illud est ifinitū f3 ppriā ra tionē qñ nullis sue pprie latitudis claudit termis: h3 sit ad talē entis gradū definitū: qz nō oēs eēndi pfectionē hēat. Illud vñ est ifinitū: fm qz ens seu simplr qñ nullus ifra toti⁹ entis latitudinē termis limitat: s; oēs h3 pfectionē eēndi. Ex⁹ in qñtitate molis. Quātitas si daref ifinita: eēt fm qñtitaris rōnē ifinita. eēt enī ifinita qñtitas: nō tm eēt fm eē ifinita. eēt nāqz ens finitū z limitatū ad qñtitaris ge nus. Silr in qñtitate virtutis. Albedo si eēt ifinī ta itēctiue eēt ifinita fm ppriā rōnē. eēt enī ifinita albedo: nō tm eēt ifinitū ens: qz ad spēs eēt definita. C Nō pui aut refert qz qñ ifinitate dicat eē ali

positio.
pbat 3⁹ p
positio.
p Sco. ar
guir p.
i. dif. 2. q. 4.
in solone p
me. q. ibi p
posui circa
mediū.
2⁹
Sco. f. d. 8.
q. 3. p⁹ pñe
3⁹
3. meta⁹. c.
io.
nō optie 2⁹
ifinitas.

2⁹ ratio.

T. c. 24.

T. c. 16.

ca. f. q. 2 cō
elusiōe p⁹

pbat 2⁹ p

Capitulum

.VI.

32

quid infiniti. P^{ria} eni infinitas cu attēdat penes ea que infra rei illi⁹ latitudinē sunt: rōnē rei formalem in ea qua inuenit formali limitatiōe relinqt: ut p³ in exēplis datis. Scda aut infinitas q² attendit penes ea ad que toti⁹ entis latitudo se extēdit: rem z ei⁹ rōnē formale illimitat z eleuat ad h³ ut ipsa ois sit pfectio in ente polis z nō magis sit ipsa q² que cunq³ alia pfectio simplr: ac per h³ distinctionē z formale limitationē: qua ab alijs formalr ex nā rei absolute sumpta distinguebatur eā comitari nō finit. **Ad ppositū** g^o descēdēdo dico q² l³ sapiētie z sapientie infinite p³ infinitate sit eadē oino rō formalis: tñ sapie infinite scda infinitate ē lōge altior rō formalis. Cōcludit eni in sua rōne formali oēs pfectiōes simplr. z sic cū in deo sint pfectiōes oēs infinite scda infinitate: op³ oīuz vnā ēē simplicē rōnē formalem. **Ad argumētū** sub quacūq³ forma fiat: rñdeat: attēdēdo equocationē infinitatis: qm̄ ut dictū est: infinitas p³ est illa que nō uariat rōnē formale: z que attēdit penes gradus pfectionales pprie latitudinis rei: nō aut² 2^a. Un si pfectiōes diue non eēt infinite nisi pma infinitate argumētū cōcluderet. q² at hñt 2ª ante oēs actū itell³. iō nihil cōcludit. **Nec** obstat q² forte infinitas p³ cuiuscūq³ pfectiōis simpliciter inferat 2^a. Sufficit eni q² rōne distinguant: ut aliqd scda fiat q² nō p³. **Silr** nō obstat, siq³ pfectiōes coissimas puta ēē bonitatem z siles z c. utraq³ infinitate hñe negaret: nescies in eis imagnari pma: ppter ea q² ppria latitudie careat. Hoc eni magis nro fauet pposito: qm̄ si utraq³ infinitate hñt (qd alibi discutiēdū est) distinctiōe supdicta opus est. Si aut² 2^a tñ absq³ distinctiōe aliq² negā dū est ēē z ēē infinitū hñe oino eadē rōnē formale: z sic ruit totū scoticū edificii. **Ad 2^m** loquendo de distinctiōe actuali qūq³ negat minor. Et ad ei⁹ pbōnē dī negādo oia assūpta. Sufficit eni ad hoc q² aliq² distinguatur intellectiōe ut intellectiō est: z nō nā: distinctiō rōnis fūdamētalr inter nāz z itellectionē. Un qñ dī. Quicqd distiguif intellectiōe: ut oino indistincta est a nā distinguif ēē nā. distingue (li indistincta) actualr uel fūdamētalr. Et p³ mō dic ēē falsuz. 2° mō uerū: s³ tñc negato minore subsumēdā. s³ itellectio z nā sūt indistincte fūdamētaliter ante oēs actū itell³. hñt eni distinctiōe rationis fūdamētalr (ut declarauim⁹). **Ad 3^m** negat minor. l³ eni de² itueat pfectiōes suas ab etno distincte: nō tñ ab eterno distinctas actualr. l³ ponere distinctiōe rōnis actualr cāri per actū itell³ dīni: nō sit a pbia alienū. **Ad 4^m** negat pñtia. Sufficit eni q² obcta itellect³ z uolūtas pdestinguant fūdamētalr: nec est op³ distinctiōe actuali pñtia: sicut nec itell³ z uolūtas dei pñtia distinguuntur nisi fūdamētalr distinctiōe rōnis. **Ad 5^m** negat pñtia. Sinonimeitas eni cū sit passio nouiz: nō attēdit penes idēitatē rōnis formalis rei fm se: s³ penes idēitatē pcept³ formalis seu mētalis. uoces eni sūt note earū que sūt in aia passionū. vn cū vītas z bonitas dei hēant diuersos cōcept³ in nobis nō sūt sinonima. **Ad pbōnē** g^o dī q² l³ significet eadē rē formalr fm se: z solū illā ut rē significat: tñ significat ēē distincte pcept³ mētales ut rōnes si significadi. z h³ destruit sinonimeitatē (ut dcm est). **Ad 6^m** dī q² ex pte rei sufficit ad oia illa distinctiō rōnis virtualr seu fūdamētalr cū distinctiōe ratiōis actuali ex pte nri. Loqmur eni ut cōcipimus. Formam⁹ at distinctos pcept³: qm̄ vn⁹ ex alio orif:

z de alio nō pdicat: z h³ aliquā hūitudinē quā ali⁹ nō h³. Et iō demōstratiōes pdicatiōesq³ formales z idēiticas facim⁹. **Negamusq³** de deo sub vno cōceptu: qd affirmam⁹ de ipso s³ alio. Implet g^o libros doctores balbutiēdo ut pñt excelsa dei hūano more resonātes simplicissimā illā rōnē formale: oē qd in deo est formalr cōplectētē: nō nisi pñticularis cōceptib³ inspicē: tradereq³ potētes: z nō pp distinctiōne que ibi sit ex nā rei. **Equitas** aut inter pfectiōes diuinas ante oēs actū intellect³ nō est nisi fūdamētalis nō excessus inter se qui inter eas virtualr tñ distinctas saluat. **Ad 7^m** dī q² q² ante oēs actū itell³ nō inuenit pdictio formalr: s³ fūdamētalr tñ: q² alterū pdictoriū est formalr negatio que nō est nisi per op³ itell³. iō sufficit protic inueniri dī distinctiōe rōnis fūdamētalr: qd pcedim⁹: nec aliō exigif: ut p³ de se. **Ad ultimū** dī q² emanatiōes diuine distinguuntur z realr z formalr: z l³ distinctiōis formalis earū fūdamētalr sit distinctiō itell³ z uolūtat³. nō tñ distinctiōis realis earū. nō eni iō pcessiōes diuine distinguunt realr: q² alia est ab intellectu: alia a uolūtatē: s³ q² hñt realē oppōnē relatiuā (ut Boe⁹ tradit.) falsū g^o assumif. q² s³ distinctiō pfectionū diuinarū fūdet distinctiōe realē emanatiōū diuinarū. **Ad fūdamētalr** at distinctiōes formale inter eas sufficit distinctiō formalis fūdamētal³ inter intellectu z uolūtatē: sicut ēē iste pcessiōes diuine nō distinguuntur formalr ex nā rei: seclusa distinctiōe reali: s³ distinctiōe rōnis virtualiter tñ ante oē op³ itellect³: ita q² absq³ reali oppōsiōe relatiua nō magis distinguuntur ex nā rei q² itell³ z uolūtas. **Pōt** at breu⁹ ad h³ z filia argumēta dici: q² in diuinis est ante oēs actū itell³ distinctiō formalis nō formalr s³ virtualr. i. eminenter cōtēta s³ mō: q² qdlibet diuinū ppria exequif: ac si ēē distinctū formalr ab alio. Itell³ eni ita intelligit z nō vult: z uolūtas ita vult z nō itelligit: ac si ēē distinctiō formalis formalr iter intellectu z uolūtatē: z sic de alijs. fūdat aut talis modus habēdi distinctiōe formale supra deitāz eminetē vnitatē formale formalr: z sufficit ad oia saluāda que per distinctiōe formale formaliter saluanda inducuntur: q² illi eminenter equiualeat. **Secdo** mō inuenit eēntia in subijs creatis intellectualibus: in qb⁹ est aliud ēē q² eēntia ipoz: q² uis eēntia sit sine mā: vn ēē earū nō est absolutū s³ receptū: z iō limitatū z finitū ad capacitātē nāe recipiētis. s³ nā ul⁹ qditas earū est absoluta nō recepta in aliq² mā. z iō dī in libro de cāis q² itelligētie sūt finitē supi⁹ us: z infinite iferi⁹. Sūt eni finitē q² tū ad ēē suū qd a supiori recipiūt: nō tñ finiunt iferi⁹ us: q² earū forme nō limitant ad capacitātē alicui⁹ māe recipiētis eas: z i talib⁹ substātijs nō inuenit mltitudo idiuiduoz in vna spe: ut dcm est. nisi in aia hūana pp corp⁹ cui vnif. **In hac 2^a** pte capli hui⁹ de eēntia subarū itellectualiū creaturariū que in 2° ordie collocant. q² tuor ppōnes colligit. **Prima** est in substātijs itellectuali⁹ creatis ēē est aliud ab eēntia. **Scda** in eis nō inuenit mā. **Tertia**. ēē earū est finitū. **Quarta**. nulla earū mltiplicabilis est nūeralr nisi ultia: aia. s. hūana. (p³ z 2^a tan

Ad 7^m

Ad 8^m

De trinitate. c. 12.

Alia solutio breuis z optia.

in ca. 5.

q̄s declaraḡ omisso) tertiā explanat rōne z aucte.

Ad rōnis

act⁹ finit po
tētiā. po⁹ fi
nit actuz.

aut euidētiā est notādū q̄ act⁹ finit per potētiā in qua recipit z potētiā finit per actū quē recipit (diuīsimode tñ.) Qd̄ enī est in potētiā nō est determinatū: s̄z detmīnabile per actū ad quē ē in po⁹. cū aut ip̄s recipit ab eo formāl^r finit. Silt^r act⁹ f̄z eēntiā suā receptibilis est in h̄ uel illo: z p̄nter determinabilis ad h̄ uel illud subctū. Cū vō recept⁹ est in h̄ iā nō remanet in eo amplitudo z indefinitio ad h̄ uel illud: est enī ad h̄ determinat⁹. Est ḡ duplex finitas z duplex in finitas. altera. s̄. ex pte act⁹. alia ex pte potētie. S̄z ifinitas ex pte potētie ip̄fectionē sonat: cū sit per carētiā actus potētiā finientis. In finitas autē act⁹ ip̄fectionē maximā dicit: cum sit per carētiā potentie actum finientis. In cuius signum forme finit nō recepte in aliq̄ lōge p̄fectiores sūt formis receptis: ut p̄z. Cū ḡ eē subarū intellectualiū sit receptū in earū eēntiā. p̄ns est q̄ sit finitū eo mō q̄ act⁹ finit per potētiā. vñ z p̄ctū z limitatū est ad gen⁹ sui receptiui: nāe. s̄. cui⁹ est. Quia vō eēntia earū nō est recepta in aliq̄ cū sit foia nō recepta in mā: p̄ns q̄s est q̄ sit ifinita ifinitate se tenēte ex pte act⁹: nō est enī determinata ad capacitātē alicui⁹ mae ip̄az recipiētis sicut sūt forme rerū materialū. C̄his p̄li batis formet rō sic. Id cui⁹ eē est receptū: forma at irrecepta h̄z eē finitū: eēntiā aut ifinita: itelligētie sūt h̄i. ḡ. C̄ Et nota q̄ in rōne hac fmo est sp̄ tam de finitate q̄s de ifinitate se tenēte ex pte act⁹. Tali enī finitate esse intelligentiarum finitum est: z tali ifinitate earū eēntia est ifinita. Si enī log uolimus de finitate se tenēte ex pte potētie earū eēntia finita inuenit: eo q̄ potētiā in eis est terminata per actū eēndi. C̄ Confirmat aut h̄ aucte libri de cāis ubi dī q̄ itelligētie sunt finite sup̄ius z ifinite iferi us. q̄ eē earū qd̄ est sup̄remū in eis est receptū. eēntia vō qd̄ ifinitū est nō est recepta: z q̄ eēntia eaz ut respicit id qd̄ est sup̄a se formāl^r: ip̄s. s̄. actū eēndi est finita recipiēdo ip̄s: ut aut respicit id qd̄ est in fra se: māz. s̄. est ifinita utpote nō recepta in ip̄a zc.

Aduerte

hic ad multoz supradictoz itelli gētiā: z ut euites errorē eoz: qui hoz fundamētū nō itelligētes: dicūt q̄ si eē iō est ifinitū simplr: ut sup̄a dixim⁹: q̄ in nullo receptū est: cū eēntia tā subarū imālū q̄ cōpositarū in nullo penit⁹ recepta sit: erit ifinita simplr: qd̄ est ridiculū. vñ ex irreceptione ifinitatē arguere ualde leue vī. C̄ Scito igit̄ positioē hāc fūdari sup̄ hac p̄positioē. Dis res f̄z suū ordinē receptibilis in alio realr irrecepta est ifinita ifinitate opposita finita: quā res sui ordis recepta p̄bit. Dixi (fm suū ordinē receptibilis in alio) p̄p̄t cōposita z māz que in tota sua latitudine irreceptibilia sunt. Dixi (est ifinita ifinitate opposita zc.) q̄s sicut nō qd̄libet receptibile est in q̄libet: s̄z q̄libet act⁹ h̄z p̄p̄tū receptiuū: ut hētur in 2° de aīa. ita nō ex q̄libet receptio ne segtur q̄libet finitas: s̄z determinata ex determinata z per oppo^m ex tali irreceptioē talis ifinitas op̄posita. s̄. finitatis: quā (si recepta eēt) res illa p̄heret. Verbi gr̄a. albedo cum sit receptibilis in subcto si ponat irrecepta erit ifinita: nō q̄ctūq̄ ifinitate: s̄z ea que opponit finitati: quā in subcto h̄z. In p̄posito ḡ tā eē q̄s forma fm suū ordinē receptibilis rōnem h̄z (neutri enī recipi repugnat: s̄z in alio z alio receptiuo. receptiuū enī p̄p̄tū ip̄s eē: est qd̄itas seu suppositū: forme vō est mā. Et iō sic alteri⁹ rōnis ē

T.c.24. z
26.

receptio forme in mā a receptioē eē in eēntia: (ut supra osidim⁹) ita alteri⁹ rōnis est finitas forme p̄ māz a finitate eē per eēntiā: h̄z pueniat in h̄ q̄ utra q̄s est per modū quo act⁹ finit per potētiā. z silt^r diuersarū rōnū op̄z eē ifinitatē quā forma sortit^r ex h̄ q̄ est irrecepta in mā. z ifinitatē quā eē sortit^r ex hoc q̄ in qd̄itate nulla est receptū. Forma nāq̄ ex h̄ q̄ recepta in mā ifra ip̄saz claudif: amplitudinē suā: quā ad h̄ uel illud p̄ticulare est idēfinita: amittit. z iō ex h̄ q̄ sepata a mā est: nō alr est ifinita ni si q̄ ad nullū mae capacitātē coartata ei⁹ terminis caret. Esse aut q̄ ex h̄ qd̄ recipit in aliq̄ qd̄itate ad illi⁹ gen⁹ z sp̄z coartat: si irreceptū ponat ad nullū gen⁹ d̄finitū erit: z p̄nter cuiuslibet ḡis termis carēs simplr ifinitū. C̄ Hēs ḡ dubij solonē ex h̄ q̄ nō dicim⁹ oē irreceptū ifinitū: s̄z r̄ fm suū ordinē receptibile irrecepta: z ex h̄ q̄ nō dicim⁹ oēz r̄ fm suū ordinē irreceptibile irrecepta eē eodē mō ifinitū: s̄z diuersimode. ex p̄ enī p̄z q̄ suba cōposita nulla ifinitatē ex sua irreceptioē h̄z. ex 2° vō q̄ eēntia itelligentie que claudif in ordie forme cū sit pura forma sepata a mā: z nō sit ip̄s eē: ex sua irreceptio ne in materia est ifinita: sed nō simplr zc. z q̄ esse diuinū qd̄ sub ip̄suis esse ordie cōcludif ex sua irreceptione in quiditate seu eēntia est ifinitū simplr.

Hēs

z hinc vñ scotistaz z scoti (eoz iudicio) peccatū dep̄hēdas in p̄ sen. di. 2. q. 2. ubi ab eis iponit. S. Tho. rō ultio ibi iducta ad p̄cludēdā dei ifinitatē: que est talis. forma finit per māz ḡ forma que nō est nata eē in mā est ifinita. Jā enī nosti q̄lē ifinitatē rō hec p̄cludat: z q̄ ifinitas dei altiores negat termios f̄z. S. Tho. C̄ Un aduer tas triplex ibi p̄ctm. C̄ Primū est: q̄ rō p̄dicta ad cōcludēdā ifinitatē simplr assumpta a nobis dī: cū apud nos nō cōcludat nisi ifinitatē f̄z qd̄. C̄ Secūdu est: q̄ rō p̄dicta fm fallaciā p̄ntis sophisma asseritur: q̄s forma p̄i⁹ nā est finita in se q̄s finiat per māz: sicut illud (tertiū physicoz) corpus finitur ad aliud corpus. ḡ si nō est finitū ad aliud corpus est ifinitū. Manifeste enī p̄z error. q̄ cū dī forma finit per māz li: per: denotat cāz p̄cīfāz finitatis f̄z qd̄ supradicte. nō enī forma fm se est tali mō finita: cū fm se sit indeterminata ad hāc uel illā materiam. z iō bñ sequit. ḡ forma que nō est nata recipi in materia est ifinita fm quid. Si enī affirmatio est p̄cīfā cā affirmationis. negatio erit cā negationis. nō est aut talis p̄cessus tertij physicoz: q̄ corpus nō finit per aliud corp⁹ cāliter z p̄cīfē. C̄ Tertū est q̄ inficiari conat aliud supradictū. s̄. q̄ eēntia itelligentie est finita superius per suū eē. Cōtra. ingtē est posteri⁹ eēntia: z accīs ei⁹ apud uos. ḡ eēntia itelligentie in p̄ signo nature vī ifinita in tensiue: z p̄nter non finibilis per eē in secdo signo. C̄ Ad h̄ siquidē dī q̄ h̄z eē sit posteri⁹ essentia ordine ḡfatiōis z accīs ei⁹. i. e. cōceptū formalem: tñ eēntia in illo p̄iori est finita simplr. per h̄ q̄ est receptiuā ip̄suis esse: z nō est ip̄s eē zc. sicut enī per hoc q̄ essentia est ip̄sū esse est ifinita simplr. (ut p̄z in deo ex dictis) ita per hoc q̄ essentia nō est suū eē nō est ifinita simplr iuxta maximā illā. si affirmatio est cā affirmatiōis zc. Quia ergo in oi p̄iori eēntia itelligentie est fūdamēntaliter receptibilis ip̄sū eē: z ab h̄ abstrahi nō pōt h̄z nō in oi p̄ori hēat illud: segtur q̄ sit simplr finita per suū eē. i. per h̄ nō est suū eē: s̄z illo actuabilis uel actuata est zc. Sic enī itelligit̄ cuz dicit q̄ eēntia

La. 5. in 3^a
parte eius.
de 3 capli h̄
ime⁹ s̄.

T.c. 31.

ubi sup̄a.

p̄. poste.
T.c. 30.

Capitulum

.VI.

33

ca. 5. q. 9.

pbaf 4^a p
positio.

ca. 3. q. 5.

ca. 5. q. 9.

intelligētie finitur per sui esse. ¶ 4^a ppositio quo
ad primā partē superius discussa relinquit. Quo
ad scdaz vō: q. anima intellectiua que est ultima
inter subas intellectuales sit multiplicata numeralr
eget magna cōsideratiōe. In textu aut assignat p
cā hui⁹ vniō ei⁹ ad corpus. ois enī forma sic vnita
corpi: q. dat ei ēē formalr: necio multiplicat fm ml
tiplicatiōē illi⁹: aliogñ plra corpa hēret idē ēē nu
mero. ab vna enī forma nō puenit nisi vntū nūo ēē
subale: z merito ex vniōe ad corp⁹ aia multiplicari
nūalr dī: q. distinctio nūalr cū non sit formalis opz
q. sit fm q̄titate (ut sup⁹ declarātū fuit) fm q̄tita
tē at ēē nō posset talis distinctio in aia: si forma non
ēet rei quāte (ut intelligētie ostendunt.) Efficax g rō
ad cōcludēdā pluralitatē numeralē aiarū est cōiū
ctio ipsi⁹ aie ad corpus numeralr multiplicatū.

¶ Et hz idiuiduatiō ei⁹ ex corpe occasionalr
depēdeat q̄tū ad sui icobationē: qz nō acq
rit sibi ēē idiuiduarū nisi in corpe cui⁹ ē act⁹
nō tñ opz ut destructo corpe idiuiduatiō pe
reat: qz cū hēat ēē absolutū ex q̄ acq̄sitū est si
bi ēē idiuiduatū ex h⁹ q. scā est foza hui⁹ cor
poris illud ēē sp remanet idiuiduatū. z iō di
cit Aui. q. idiuiduatiō aiarū z multiplicatiō
dependet ex corpore quātū ad sui principiū
sed nō quātū ad sui finem.

¶ Hic obctio qdā q̄rtā ppositiōē excludit que
talis est. forma multiplicata ad multiplicatiōē cor
poris destructis corpib⁹ nō remanet in sua mltitu
dine: aia hūana est multiplicata ad multiplicatiōez
corpis. g nō p̄t remanere mltē aie hūane destru
ctis corpib⁹ z c. pcessus bon⁹. z at falsa. g alia pre
missarū. nō maior ut pbaf. g minor: q. fuit 4^a ppō.
maior pbaf ex eo q. remota cā remouet effectus.
Si g cā mltitudis aiarū est ipa mltitudo corpus:
remota mltitudo corpōz remouebit ēē mltitudo
aiarū. Excludit aut h obctio in lra declarādo for
mas duplr plurificari ad plurificatiōē corpus. f.
cū depēdētia a mā: z sine depēdētia ab illa. z pme
qdē destruitur destructis corpib⁹. scdē vō remanēt:
eo q. nō nisi occasionaliter eoz idiuiduatiō a cor
porib⁹ est. de hartū aut numero est aia intellectiua.

Ad hoz euidētiā nota p q. idē est iudiciū
de ēē z vnitatē z mltitudie rei q.
ad depēdētiā z idepēdētiā: ita. f. q. cui⁹ ēē a mā nō
dpēdet: nec ei⁹ vnitatē. nec mltitudo a mā depēdet.
Cui⁹ at ēē a mā depēdet: tā vnitatē q. plralitatē ei⁹ ēt
ab illa depēdēs ē. vntū enī z mltā enī passiōes sūt.

Nota 2° q. forme sūt in triplici dīa. ¶ Que
dā sūt i mā z educunt de po^a māe ut
forme māles. ¶ Quedā sūt in mā hz nō educunt
de po^a māe: ut aia intellectiua que uenit de foris.
¶ Quedā nec sūt in mā nec educunt de po^a māe
ut forme septe a mā: intelligētie. f. nō pōt aut dari
4^m gen⁹ earū que educant de po^a māe z nō fiant
in mā: q. iplicat ut de se p̄z. ¶ Et ille qdē que nec
educunt de po^a māe: nec sūt in ea oīo idepēdēs z
septe sūt a mā z imltiplicabiles nūalr: (ut sup⁹ p
batū fuit.) ¶ Pri⁹ vō z 2°: q. pueniūt i h⁹ q. sūt in
mā: hnt z h cōe q. opz utraqz ēē coaptatas z ppor
tionatas suis receptiuis māis: in qb⁹ sūt. pprios
enī act⁹ opz i pprijs fieri māis. ut dī 2° de aia. foza
nāqz leonis dī ēē cōmēsurata corpi leonino: ita q.

nō egno: z hui⁹ leonis foza opz q. sit cōmensurata
hui⁹ corpi leonino ita q. nō illi z c. Et ex h⁹ p̄ter
pueniūt in h⁹ q. utraqz opz sūt mltiplicari cū ppri
is corpib⁹. ¶ Quetiūqz enī opz ēē inuicē coaptata z
pporionata sūt recipiūt mltitudines z vnitatē: ut
p̄z in discurredo in singlis: sp enī multiplicatiōez
formarū in vna spe conitaf multiplicatiō corpus
in illamet spe z eē. alr ul vna forma ēē in diūsis
māis: ul diūse māe sub vna foza: q̄tū utruqz est im
possibile. ¶ Ex eo vō q. pme foze educunt de po^a
māe z nō 2° dīnt iter se in h⁹ q. pme hnt ēē depēdēs
a mā sic a cā māli earū ēē cānte z sustētate. Scdē
at hnt ēē excedēs totā māe capacitatē z idepēdēs
ab ea: utpote nō cāte ex illa. Et ex h⁹ p̄ter dīnt 2°:
q. pmarū tā vnitatē q. mltitudo a mā depēdēs est
sic z ēē: z iō sic destructis corpib⁹ ipe destruitur:
ita vnitatē z pluralitas earū. Scdā vō tā vnitatē
q. mltitudo idepēdēs est a mā sicut z ēē: z iō sic
destructis corpibus earū ēē remanet: ita vnitatē z
pluralitas. Et h⁹ est qd hic intēdit. S. Tho. dīcēs.
(idiuiduatiōē aie). i. vnitatē ei⁹. Et sūt intelligēdiū
est de pluralitate occasionalr ex corpe dependere.
Depēdet enī h mō: q. sit in corpe: nō at ita q. edu
cat de po^a corpalis māe: z h⁹ est qd subdit (qz non
acqrit illud nisi in corpe) z rōnē addit (qz cū hēat
ēē absolutū. i. idepēdēs a corpe: corrupto corpore
absqz illo remanere pōt: z iō Aui. dicit indiuidua
tiōē aie ex corpe in sui initio depēdere: nō at in fi
ne) qz. f. nō sit nisi in corpe. Pōt aut ēē z de scō est
post mortē sine corpe. Et sic soluta est obctio facta
qz maior est falsa de 2° ordie formarū: q̄lis est aia
hūana. ¶ Ad pbōnē ei⁹ iā p̄z qd dīcēdū: qz corpo
rū mltiplicatiō nō est pprie cā: h occasio z nō nisi
in fieri multitudinis aiarū: cessante aut cā in fieri nō
cessat effectus quo ad esse. QVESTIO. XIII.

Hic circa idiuiduatiōē aie intellectiue: per qd
f. indiuiduet. In hac qōne faciēda sūt tria
Primo recitabit opinio Sco. Scdō declarabitur
opi. sci Tho. Tertio rīdebūt argumētis in oppo^m

Quo ad p^m Sco. in 2° sen. dī. 3. q. ulti. z in quo
libe. q. 2. sequēs ppositiōē suā de hecchi
tatibus tenet aiaz (sua ppria hecchitate) indiuidua
ri. Arguitqz sic S. Tho. eo p̄ q̄aligū est in actu
ēē cāz z intellectū eo p̄ est hec: h aia sicut z quelibet
entitas p̄cipue absoluta seipā p̄ est in actu ēē
cāz z intellectū: g aia seipā p̄ est hec. Maior pbaf.
qz vltitas siue ēē nō h nō puenit rei nisi in intellu.
Minor p̄z ex eo q. res seipā p̄ recedit a non esse.
¶ P̄. ois distinctio formalis seu nō per māz est spe
cifica per te. aie intellectiue distiguūtur formalr seu
nō per māz: g distiguūtur specificē: ē est falsa: g al
tera pmissaz: nō minor: qz aie intellectiue septe ca
rēt mā: g maior: que est fūdamētum ppositiōis tue.
¶ Si dicas q. aie hnt iclinatiōes ad diuersa corpa
z per has distiguūtur. ¶ Cōtra. Aia pri⁹ nā est ter
min⁹ creatiōis: qui ut talis formalr est h⁹ q. vniat
māe: g pri⁹ nā aia est hec q. vniat māe: g aia idiui
duat: z nō per vniōē ad corp⁹: aiaz pbaf sic. pri⁹
est qd pōt ēē sine alio: z aliud nō sine illo. ex 5° me
ta⁹. aia nō solū fm cēntiā: h et fm exntiā pōt ēē si
ne vniōe ad māz: nō at absqz h sit termin⁹ creatiōis
z h. g aia est pus nā termin⁹ creationis z h q. sit
in mā. ¶ Si dicat q. aia nō est h per actualē vniō
nē seu exntiā in mā: h per aptitudinē cēndi in illa.
¶ Cōtra. h nō euadit difficultatē: qz nā absoluta
est pri⁹ nā ipa sua aptitudinē: qz enī aia est hec: iō

FFF 3

Dīnt inf se

De indiui
duatiōe aie
intellectiue

Sco. 2. dī. 3
q. 7. in. c. 4
q̄li. q. 2. p̄az
post p̄n.
p^a rō.

2°.

T. 16.

2. de gene
ra. aialium
ca. 3.

ca. 5. q. 9.
coniun. in
ter se.
T. c. 24. z
26.

multiple

௧௯.௩.௧.௩.
௧௯.௩.௧.௩.

2,de,a,t,c,6

Nos at pypaterica fūdamēta seq̄ntes aiaz i
uiduari cōmēsuratiōe subali ad h̄ corp̄
dicim⁹ ⁊ hāc aiaz ⁊ illā distigui cōmēsuratiōib⁹ su
is: ad h̄ ⁊ illō corp̄: p̄bōues at̄ hui⁹ (sup̄ adducte
fuerūt cū deductū fuit distictiōez nūalem nō nisi a
q̄titate origiari posse.) Un̄ nūc sufficiet declarare
quō sit h̄ qd̄ dicim⁹. ¶ Cōmēsuratio dupl̄r sumif.
Uno mō p̄ relōne cōmēsuratiōis. Alio mō p̄ ip̄s
subali coaptatiōe rei. p̄ mō cōmēsuratio ē res respo
ctiua eēntialr: ⁊ in ḡie relōnis. 2° mō ē res absolu
ta: ⁊ de p̄di^o rei cōmēsurate: ē enī idē eēntialr qd̄
ip̄a: s; dñs ab ip̄a sola rōne: ⁊ silr dico de icliatiōe
aptitudie: coaptatiōe: sigillatiōe ⁊ silib⁹ q̄ ad exp̄
mēdiū p̄positū assumunf. ¶ Absolutū q̄s p̄nūc su
mif dupl̄r. Uno mō a t̄mīs: ⁊ sic dicim⁹ sbaz q̄tita
tē ⁊ q̄litate eē entia absoluta. Alio mō a receptiuo
seu sbcto ⁊ sic nullū p̄dica^o accētiū ē absolutū: s; enī
eēntialr receptibiū in suba. Cū ḡ dī q̄ aie suis
cōmēsuratiōib⁹ idiuiduanf: itelligēdū ē cōmēsu
ratiōib⁹ sbalib⁹ q̄ sūt res absolute a t̄mīs: ⁊ si nō a re
ceptiuis ⁊ nō cōmēsuratiōib⁹ q̄ sūt relōnes ⁊ c̄. Si
cut nāq; de eēntia aie in cōi ē q̄ eēntialr sit p̄por
tionata corpi phico orgāico: qd̄ i ei⁹ diffōne ponif
ita de eēntia aie hūane ē p̄mēsurari corpi hūano:
nāq; ita p̄fectiua corpi hūani q̄ nō bouini: sic q̄s
de eēntia hui⁹ aie ē cōmēsuratio ad h̄ corp̄: ⁊ sic
cōmēsuratio ad corp̄ hūanū nō seq̄ aiaz tā hūanā
s; p̄stituit ip̄az hūanā. Per h̄ enī p̄ dīr aia hois ab
aia bouis: q; illa ē p̄p̄ri^o act⁹ corpi hūani: ista vō
bouini. (Cōstat at̄ q̄ idē ē eē actū p̄p̄riū corpi hu
mani ⁊ eē sbalē sbalr p̄mēsuratā p̄fectionē ei⁹.) Ita
sbalis cōmēsuratio hui⁹ aie ad h̄ corp̄ nō seq̄ aiaz
hāc: s; p̄stituit ip̄az hāc: ē enī h̄ aia sbalr p̄p̄ri^o act⁹
hui⁹ corpi: vñ h̄ aia ab illa p̄ dīr: q; illa ē p̄p̄ri^o act⁹
hui⁹ corpi: illa vō p̄p̄ri^o act⁹ alteri⁹: ⁊ h̄ c̄ qd̄. S.
Tho. in 2° p̄ gē. ca. 81. tradit (at̄ in qōnib⁹ de aia) ⁊
ubicūq; de h̄c res loq̄f. Est at̄ p̄uenies p̄p̄o ista p̄n
cipijs A. ⁊ B. Docet enī (in p̄ libro de p̄rib⁹ aialitū) q̄
p̄p̄e dīe alicui⁹ diuisi dñt eē p̄ se distiguetes illō in
eo qd̄ tale. v. g. p̄p̄ie dīe aialis nō dñt eē albū ⁊ ni
grū q̄ nō diuidūt aial in eo qd̄ aial. Stat enī idēti
tas aialis cū illarū diuisitate: nec debēt eē nauigati
uū ⁊ uolatiuū: q; nō diuisificāt h̄ p̄ se nāz sensitiuā:
s; debēt eē tale sensitiuū ul̄ tale. Aial enī ⁊ in eo q̄
aia cū sensitiuū p̄stet: nō diuisificāt p̄ se nisi p̄ dīas
sentiēdi. Un̄ cū aia in eo qd̄ talis eēntialr sit act⁹
corpi phici p̄p̄ijs dīys diuidif p̄ h̄ q̄ actus talis
corpi ul̄ talis: ⁊ iterū act⁹ talis corpi puta hūa

I.c.80.

Ad p^m.

c^o.s.p.4.
Ad 2^m.

disto forma
lis que sit.

dĩstõ forma
rũ que sit.

His viis ad solonē argumētōz pcedēdū ē.
¶ Ad 1^m dī. q̄ falsa est maior. l3 enī q̄li-
bet res posita ē itellm̄ z cāz sit h; nō tñ eodē p̄ est:
z est h. Est enī ip̄o eē p̄. (Nec) aut̄ hecchitate p̄. m̄
ta enī ifepabilr̄ fese comitant̄: q̄ nō eodē p̄n̄ hñtur
p̄: sic q̄libet ens aliud a deo ē itellm̄ z cāz est: z
ē depēdēs: nō tñ eodē p̄ est z depēdet. Mior q̄z est
falsa: res enī nō seip̄a p̄: f3 per exñtiā actualē distin-
ctā realr̄ a se ē x̄ nihil ponit̄ (ut sup̄) declaratū fuit
z c̄. **¶** Ad 2^m negat̄ minor. Due enī aie hūane se-
parate nō distiguuntur formalr̄ seu per mās: l3 sint
pure foze a mā abstracte. Aliō enī est dicē: ois disti-
ctio foalis ē specifica. aliō ois distinctio formarū.
¶ Distictio enī foalis cū sit illa q̄ ex p̄ncipj̄s diffi-
nitivis p̄stat̄ specifica est: q̄cūq̄ enī hñt diūsa dis-
finitioēs sp̄e dñt: cū saltē dñas ultias hēant nō eadē:
q̄rū diūsa suffic̄ ad diūstatē specificā: f3 talis
nō est iter aiaz for. z pla. hñt siqdē eadē diffinēem.
¶ Distictio at̄ formarū cū sit: vñcūq̄ iter formas
diūsis accidat in duab⁹ aiab⁹ sepat. i. iuenit̄ ex h̄ q̄
diūsis corpib⁹ coaptrate sūt. Un̄ non est filis rō de
eis z de alijs subijs sepat̄: q̄ corpib⁹ vñbiles nō sūt
Et sic rñsio ibi data est bona si sane itelligat̄ mō. s.
expofito q̄ aie iclinatiōib⁹ subalib⁹ ad diūsa distin-
guuntur. **¶** Ad id qd̄ p̄ obijcit̄. Dī q̄ nō cōcludit̄
itctū. Cōcludit enī. ḡ aia p̄us nā ē h: q̄ hēat actua-
lē vnionē ad corp⁹: cū debeat pcludē. ḡ aia p̄i⁹ nā
ē h: q̄ sit coaptrata seu iclinata ad h̄ corp⁹. Nō enīz
dicim⁹ aiaz idiuiduari formalr̄ p̄ actualē vnionem
ad corp⁹: f3 p̄ coaptationē subalē ad h̄ corp⁹ quaz
p̄i⁹ nā debere aie: q̄ ip̄as actualē vnionē: p3 ex eo
q̄ aia h̄ p̄ se terminat creationē z nō aia h̄ exñs z
ex eo qd̄ inesse p̄supponit̄ eē: eē at̄ pticulari tā ime-
diatior est q̄ iesse. Un̄ rñsio ibi recitata ē bona (cū
ḡno tñ falis). Dicim⁹ enī aiaz idiuiduari p̄ aptitu-
dinē subalē seu cōmēsurationē formalr̄: p̄ vnionez
vō actualē ad corp⁹ p̄ditioalr̄. i. tanq̄ p̄ ditionē (si
ne q̄ nō) z q2 p̄us nā inest rei rō formalis q̄ p̄ditio
sine q̄ nō. iō z c̄. **¶** Ad arg^m 3° h̄ p3 rñsio ex dictis.
Assumit enīz h̄ falsū. s. q̄ nā hui⁹ aie sit p̄or aptitu-
dine sua subali. Un̄ maior argumētū ibi formatū p̄
2ª pte distiūctiue est falsa. s. q̄ qd̄libet pueniens vñi
z repugnās alt̄i eiusdē sp̄ci p̄erigat̄ distictionem
ip̄soz. Stat enī q̄ nō p̄erigat̄: f3 faciat distictionē
ip̄oz: sic qd̄ cōuenit vñi sp̄ci z repugnat alteri eiusdē
sp̄ci: nō op⁹ est q̄ p̄erigat̄ illaz sp̄erū distictio-
nē: f3 stat q̄ faciat earū distictionē. v. g. rōnale cō-
uenit hoi z repugnat leoni: z irrōnale cōuenit leo-
ni z repugnat hoi: z tñ rōnale z irrōnale nō p̄eri-
gūt distictionē hois z leonis: f3 faciūt. Un̄ sub-
sumas sub illa maiore: f3 hecchitas aie for. puenit si-
bi z repugnat aie p̄lonis. ḡ hecchitates supponūt
ip̄sas distictas: z sic suadebis Scot. vim argumētū
sui z c̄. **¶** Ad cōfirmationē cū dī: rō aptitudis nō
est ad se: dico q̄ rō aptitudis subalis de qua loqui
mur est ad aliō: f3 nō ut ad t̄minū: f3 ut receptiuū.

Probatio
ligi nō ac
ut recept
termino
dēre pon
Dico p q
liras h3 n
Probatio
s. qd nō
actu. Glib
tionē suā
nor: vō q
dit corp?
aie ēē ab
de apiritu
mus nō n
us aie ad
pori vnita
posito de
do ista ēē
ipās in ac
lis distin
ptium z
¶ Et qz
iō sūt ozi
nūt in eie
prie nob
ēi ipe dñ
gnificat
unt: sic c
nūt dñia
nobis ig
per accē
¶ In hac
gditates
cas. s. gen
excludē
tale. Jdel
fic. oē id i
ligēte sūt
pbari pō
mitatu ēē
nullū gen
ēē limitat
tia h3 ēē li
in pōican
spēs z dñ
rū dñie: i
quē scis i
re de eis c
in g: dñiaz
gēnariū dñ
tas dñas
iferiorib?
earū pass
mani: q se
ctue ad lu
qñū ppe z
cās noib?
bie intellig
Circa
zē. In ha

Circa
2c. In ha

Probatio at̄ p̄ b̄ nihil facit: cōcedo enī q̄ pōt itel-
ligi nō ad aliud ut ad terminū: nō aut̄ nō ad aliud
ut receptiui: sic quātitas et q̄litas absolute sunt a
termino et nō a subiecto. Ad id qd̄ 2° loco in an-
teponit. s. q̄ rō aptitudinis nō est rō enī in actu.
Dico p̄ q̄ falsū est. Aptitudo enī ad ridēdū. s. risibi-
litas h̄z rōnē enī in actu p̄ l̄z potentia ad actū 2^m.
Probōis vō utraqz ppositio est falsa: et maior qd̄
s. qd̄ nēcio exigit aliqd̄ nō exn̄s: ip̄z est nō exn̄s in
actu. q̄libet enī pō actiua in actu p̄ t̄m exigit opa-
tionē suā nō existerē: et t̄m ip̄a est exn̄s in actu. Mi-
nor vō qz aptitudo subalis aie ad corpus nō exclu-
dit corp^o: s. cōpositio ex p̄r̄is est q̄ facit aptitudinē
aie eē absqz actuali vniōe. Dico 2° q̄ equocam^o
de aptitudine. Aptitudo enī ista quā in aia itelligi-
mus nō nisi cōmēsuratio seu subalis sigillatō ip̄i
us aie ad b̄ corp^o: quā cōstat eē in actu: et dū ē cor-
pori vnita: et dū est sepata ab eo: sic in exēplo sup̄
posito de cera liquet. Arg^m at̄ pcedit: ac si aptitu-
do ista eēt qd̄ potētiāle expectas aliqd̄ qd̄ reducat
ip̄as in actu et c. Ad p̄ntiā p̄z qd̄ dōm sit: qz nō ē ta-
lis distinctio relatiua: s. absoluta relatiue ad rece-
ptium et c.

Et qz in istis subijs qd̄itas nō ē idē qd̄ eē:
iō sūt ordiābiles in p̄dicamēto et pp̄ hoc iue-
nit in eis gen^o spēs et d̄ia: q̄zuis earū d̄ie p̄-
prie nob̄ occulte sint. In reb^o enī sensibilib^o
et ip̄e d̄ie eēntiales nob̄is ignote sūt: vñ si
gnificat p̄ d̄ias accētales: q̄ ex eēntialib^o ori-
unt: sic cā significat p̄ suū effectū: sic bipēs po-
nit d̄ia hoīs. Accētia at̄ p̄p̄a s̄barū imālū
nob̄is ignota sūt: vñ d̄ie earū: nec p̄ se: nec
per accētales d̄ias nob̄is significari p̄nt.

In hac 3ª pte capli hui^o declaratur. S. T. quō
qd̄itates subarū separarū se hēant ad itētiōes logi-
cas. s. gen^o spēs et d̄iaz et c. q̄tuor notatis se absoluit
excludēdo post duas obiectiōes. Proponit q̄ p̄ d̄ne
talē. Itelligētie sūt in p̄dicamēto. Probāt qz eam
sic. oē id in q̄ d̄it eē ab eēntia est in p̄dicamēto: itel-
ligētie sūt h̄i. q̄ et c. minor sup̄ p̄bata est: maior vō
p̄bari pōt sic. oē h̄is eē limitatū est in ḡne. si enī li-
mitatū eē h̄z ad aliqd̄ gen^o definitū est. Qd̄ enī ad
nullū gen^o definitū est: ac p̄ se subsistit: vñ aut quō
eē limitatū h̄z: oē at̄ ens in q̄ eē distiguit a sua eēn-
tia h̄z eē limitatū (ut sup̄ declaratū fuit) q̄ oē tale ē
in p̄dicamēto. Ex q̄ correlative p̄cludit q̄ h̄nt gen^o
spēs et d̄iaz. Addit at̄ q̄zuis occulte sint nob̄is ea-
rū d̄ie: et ut r̄nderet dubitatiōi q̄ qz dicere possēt:
quō scis in eis eē d̄ias: si illas igrām: stat enī sci-
re de eis qd̄nē an est: et igrare qd̄nē qd̄ est: nouim^o
in q̄z d̄iaz eē in illis: s. q̄ sint ille later: later at̄ itelli-
gētiarū d̄ie fm̄ se: qz cōe est oib^o subijs h̄ie occul-
tas d̄ias p̄p̄ias fm̄ se: et in b̄ cōueniunt cū subijs
inferiorib^o. later et fm̄ accētales p̄p̄ietates q̄ sunt
earū passiōes: qz excedūt facultatē nālē itell^o hu-
mani: q̄ se h̄z ad manifestissimā in nā: sic oculus no-
ctue ad lumē solis. et in b̄ d̄int a sensibilib^o subijs:
q̄rū p̄p̄e d̄ie nob̄is suarū p̄p̄ietatū significat: sic
cāe nob̄is suoz effectū: vñ oīno imāifeste sūt no-
bis itelligētiarū d̄ie q̄ ad qd̄ sūt et c. Qd̄. XIII.

Circa h̄ac p̄ticulā dubitat an itelligētie sint a
nob̄is qd̄itatiue cōfiscibiles in hac vita
et c. In hac qd̄e septē agēda sūt. p̄ declarabo titulū

et itētiōnē qd̄nis. 2° adducet opio Auer. 3° ipugna-
bit. 4° r̄ndebit suis rōnib^o. 5° declarabit opio sci
Th. 6° adducet rōnes Joā. de iāduno. S. T. h.
7° eis satisfiet et c.

Quo ad p̄m nota q̄ aliud est cōfiscē qd̄itatē seu
cognitio qd̄itatis: et aliud est cognitio q̄-
ditatiua seu cōfiscere qd̄itatiue. Cōfiscit enī leonis
qd̄itatē q̄cūqz nouit aliqd̄ ei^o p̄dicatū eēntiale. Co-
gnoscit at̄ qd̄itatiue nō nisi ille qui oīa p̄dicata q̄-
ditatiua usqz ad ultimā d̄iaz nouit et c. Cū at̄ cōf-
scam^o itelligētiās eē subas: et eē itellectuales et c. li-
quet q̄ earū qd̄itates cōfiscim^o. vñ h̄ in dubitū nō
vñ: s. qd̄ est an qd̄itatiue cōfiscere eas possimus
ut penetrem^o. s. usqz ad ultias earū d̄iaz: et h̄z hec
qd̄ hēat opiniōes plurimas: ut p̄z. 3. de aia cōmē.
36. qz t̄m nō nisi cū scotistis et auerroytis h̄ agit. et
Sco. opio in p̄ne non discrepat: ut p̄z in p̄ sen. dist.
3. cū solo nob̄is disceptādū est Auer. Hec de p̄mo.

Quo ad 2^m Auerroy in. 3. de aia cōmē. 36. sup̄
posita fictiōe sua in cōmē. 5° opiat q̄ in
tellect^o potis: ut appropriat nob̄is adeptis oib^o in
tellectis speculatiuis: ac per b̄ cōtinuat^o itellectui
agēti ut forme per illū itelliget subas sepatas: et
p̄nter nos q̄b^o per b̄ fiet itell^o agēs forma: sic mō
est itell^o potis: ita q̄ sic mō per itell^o m̄ polēz intel-
ligim^o māia: ita tūc per itell^o m̄ agētē itelligimus
subas sepatas. Probāt at̄ itētiōnē suā duab^o
rōnib^o. Prima rō fundat sup̄a duas p̄p̄ones.
Quarū p̄a est: itell^o et p̄a itellecta speculatiua
se h̄nt sic forma et mā. Probāt illa sic. illa quoz est
vnamet opatio: ita q̄ opatio vni^o coicet alit^o se h̄nt
sic agēs et istrumētū ul̄ sic foia et mā: s. itell^o agēs
et p̄moz itellectoz speculatiuoz est vnamet
opatio: ita q̄ opatio itell^o agētis. s. facere itellecta
in actu coicat p̄mis itellectis speculatiuis: q̄ itell^o
agēs et p̄ma itellecta speculatiua se h̄nt: sic agēs
et istrū: uel sicut forma et mā: p̄z minor. qz itell^o
in hitu pōt nō solū itelligere: sed facere p̄nes in-
tellectas in p̄a itellectas in actu. utriqz enī expi-
mur in n̄ra eē p̄tate. s. itelligere et facere p̄nes actu
itellectas mediātib^o p̄mis itellectis: que solo lumie
itell^o agētis sūt itellecta in actu. In maiore vō
notāter d̄: ita q̄ p̄p̄ia opatio vni^o coicet alteri qz
plures trahētes nauē ad eādē opationē cōcurrūt:
nō t̄m sicut mā et forma: nec sicut agēs et istrū: p̄-
pterea qz alit^o alteri^o p̄p̄ia opationē nō sortit^o. Cla-
rū est at̄ q̄ coicēas opationē suā alteri p̄currēdo ad
idē se h̄z ad illd̄: sicut agēs p̄ncipale ad istrū: quē
admodū carpētari^o sedis factionē ferre coicat: ul̄ si
cut foia ad mā: sic calor calefactionē aque calide
coicat. Et h̄z utraqz ps disticti p̄clusio sit uera: qz
t̄m p̄a ps manifestior est. et min^o ad p̄positū: iō Lō-
mentator 2^m p̄tē declarat. s. q̄ p̄a itellecta specu-
latiua et itell^o agēs se habeat ut mā et forma: et
b̄ facit declarādo q̄ itell^o agēs: et nō solū p̄ma
s. oīa itellecta speculatiua se h̄nt: sicut forma et mā:
manifestat aut̄ b̄ sic. Qñcūqz est aliqd̄ receptiuum
aliquoz duoz ordinē inter se h̄ntū id qd̄ est p̄fe-
ctius et formali^o est sicut forma: id vō qd̄ est imp̄fe-
ctius et min^o formale h̄z rōnē māe: s. itell^o potis est
receptiuus itellectoz speculatiuoz: et itell^o agēs
tis ordinē inter se h̄ntū: ita q̄ itell^o agēs est p̄fe-
ctior et foialior itellectis speculatiuis. q̄ itell^o agēs
et itellecta speculatiua se h̄nt sic forma et mā. Dicūt
at̄ in maiori (ordinē iter se h̄ntū) qz alit^o p̄positio
nō eēt uera: sic p̄z de albedie et dulcedie lactis: q̄rū

in hac vita

Dint cogni-
tio qd̄itatis
et cognitio
ne qd̄itatis

Bona Alexā
dri Alphara-
bi Auēpace
et Themistij.
Sco. j. di. 3. q.
3. in solutione
dubij ibidem
moti in. c. qd̄.
circa mediūz.

c. 5. p. 3. in
prin^o.

b. eo. caplo
pte. 2. i. p̄n^o.

2. me. t. cō. j.

De cogni-
tiōe subarū
separatarū

De ente zc.

2ª ppositio
Auer. ibi
de circa pa
rū an finē.

format p^a
rō Auer.

Lō.36.
L.c.70.
Lō.38.
2^a rō pñ.

ibidem cē.
t.c.j.

3ª gen.c.
45.p^ame.
j.q.88.ar.j.
Ad p^m.

q.37.p^ame.

neutra est alteri⁹ forma. Cū enī ordiata sunt neōio
vificat ppo ut pz: cū aer recipit colorē z lumē. Mi
nor pz ex eo q intellectū recipit in intelligēte. Intel
lect⁹ at polīs intelligit z itellm agētē z intellecta spe
culatiua zc. z sic pz p^a ppositio. C² ppo est: itel
lect⁹ polīs ut appropriat nobis: qñq recipit itelle
cta speculatiua z itellm agētē in po^a tm: qñq ptiz
in actu z ptiz in po^a: qñq totalr in actu. Ista ppo
q ad intellecta speculatiua est clarissima: itell's nāqz
ifantis est in pura po^a: sic tabula rasa in q nihil est
depictū: postmodū vō recipit pmoz pncipioz noti
tia: deide mltarū pñū successiue acgrit notitiā: z
sic fm aliqd est in actu: puta fm pncipia: z fm ali
quid in po^a: puta fm pñes: z postremo acgrit oī
bus pñib⁹ est totalr: z fm oīa in actu tā pncipia qz
pñes. His si pñeris pñā ppositionē illucescet ti
bi hec 2ª ppo quo ad scōaz ptē. Si enī itell's agēs
est forma itellctorz speculatiuoꝝ eadē erit ppo
tio cōiunctiōis ad intellectū agētē que est iter itellm
polēs z intellecta speculatiua quo ad h: q si totalr
vni: totalr z reliq pñct⁹ erit: z si ptialr vni: ptialr
z reliq pñct⁹ erit. C² his pmissis format p^a Auer.
sic. Dē qd mouet ad acq̃sitiōē alicui⁹ ut forme: il
la pfecte acq̃sita pōt opari opatiōē pñia illi⁹ for
me: s; itell's polīs: ut appropriat nobis mouet ad
acq̃sitiōē itell's agētis: ut forme: s; illo acq̃sito pōt
opari opatiōē pñia illi⁹. S; opatiō pñia itell's
agētis est intelligere subas sepatas qditiue: s; itel
lect⁹ polīs poterit per illū intelligere subas sepatas
z cū itell's polīs opatiō noua nos denoiet: pñter
nos per itellm agētē intelligim⁹ subas sepatas zc.
Maior pz exēplarit: cū aq mouet ad formā calo
ris: acq̃sito illo pōt calefacere: z silt appet in oib⁹.
Minor vō pbat duplr. Prio ex duab⁹ pñib⁹ p
missis sic: qñctūqz aliqd mouet ad aliq duo recipiē
da ordiata inter se: ad id qd est formali⁹ z pfectius
mouet: ut ad formā. ex p^a pñone: s; itell's polīs
mouet ad intellecta speculatiua z itellm agentē: qz
qñq ē in pura po^a: qñq ptiz in actu: z ptiz in po^a.
ex 2ª pñone. ordinē inter se hñtia: qz mediātib⁹ in
tellectis speculatiuis recipit itell's agēs: z itell's
agēs est formalior z pfectior. s; itell's polīs mouet
ad acgrēdū itellm agētē ut formā. C² pbat illa
minor sic. itell's polīs mouet ad acq̃sitiōē itell's
agētis ut finis. s; ut forme. anis pz ex eo q ipē intel
lect⁹ agēs est efficiēs illi⁹ mot⁹ quo mouet itell's
polīs ad ipz. in sepatis enī a mā idē est efficiēs z fi
nis mot⁹: ut. i. z. meta^a hñ. pñtia vō pz ex 2ª pñis.
ubi dī q finis mot⁹ z forma idē sūt. Et hñc pñōē
tagit Auer. i. z. meta^a. in fi. cōmē. 38. C² rō Auer.
ponit. 2. meta^a. cōmē. p. Si intelligēte nō eēt a no
bis cōgscibiles nā ociose cgisset. pñs ē falsū. pñtia
pbat. qz fecisset id qd est in se nālī itellm: nō in
tellm ab alio: sicut si fecisset solē nō cōprehēstū ab
aliq visu. C² Et qñ hec pñtia cū sua pñōē derisi
bilis a scō Tho. iudicat. pñterea q frustra est qd
nō pōt cōseq finē suū: z intelligētiarū finis nō est in
telligi a nobis: dato enī q intelligi eēt finis earūz:
sufficit earū intelligibilitatē: ut a seipsis intelligant:
nō enī segtur ab intellectu hñano nō intelligunt: s; a
nullo: sicut nō ualet: sol nō vī noctua: s; a nullo vi
su. C² Idcirco Joānes de gādaui in. 3. de aia dupli
citer pbat illā pñtia. C² Prio dīcēs q Lōmē. non
supponit q finis subarū separarū sit intelligi a no
bis: s; supponit q intelligēte ex se sint intelligibiles
ab itell'u nro: cū cōtineant sub ei⁹ obcto p. fente: z

tūc bñ segtur. intelligēte sūt ex se nālī nobis cōg
scibiles: s; itell's nī nālīter nat⁹ est eas intelligere:
nālī enī actiūo qle est intelligētia dīz cōrūdere nālē
passiūū qle est itell's: alr po^a actiua eēt frustra in
nā. C² dēducit ab eodē illa pñtia: qz et si intelligen
tiarū finis pñari⁹ nō sit intelligi ab intellectu nro: est
tñ earū finis secundari⁹. Agūt enī p^a intētiōē pp se.
secundario at pp alia: ut dī 2ª celi. z iō segtur q itel
ligētie saltē quo ad finē secundariūz eēt frustra: z
sic nā fecisset aliqd ociose. Propñea inqz pñtia Lō
mē. est vicina pñōib⁹ per se notis: z nō est derisi
bilis. C² Pōt adhuc 3ª dēduci illa pñtia ex dictis
Lōmē. 3. de aia. ubi examinās rōnē Themistī dī
cit. q si itell's nī est imālīs: pñtia ista tīz: itell's nī
intelligit res sensibiles factas imāles. s; intelligit res
fz se imāles. Et fūdaf h dcm sup vbu Ar⁹. 3. de
aia dīcētis. q itell's excellētī intelligibili apphenso
vigorat ad alt⁹ intelligēdū. Ex qb⁹ hētur in pposi
to q imālitas est sufficiēs cā virtuti cōgscitiue q
intelligere possit subas sepatas: vñ sic pbat pñtia.
Intelligēte nō sūt ab intellectu nro cōgscibiles. s; a
nullo alio sūt cōgscibiles. s; frustra sūt cōgscibiles:
sicut sol frustra eēt visibilis si a nullo posset vide
ri. p^a pñtia tenet ex eo q si imālitas nō dat intelle
ctui nro illas intelligere: nulli hoc dabit: qz iā decla
ratū est imālitarē eē sufficientē cāz hui⁹: sic qz sen
sitiūū est sufficiēs cā sensus tact⁹: si positiū in vna
specie aialis nō daret tactum: nulli alq h daret. 2^a
pñtia clara est exēplo. Quilibet s; itell's pōt subas
sepatas cōgscere ex sua imaterialitate: plus tñ z
min⁹ fm q plus z min⁹ pfectiōis hñt. hec de 2^a.

Quo ad 3ª arguit hñc opiniōē duplr. Et p
pbat. q talis cōtinuatiō posita nō pdu
cat intellectu possibīlē: ut nobis appropriatū ad in
telligēdas subas sepatas: id qd cōtinuat intellectu
agētī nō nisi: ut forme itellctorz speculatiuoꝝ nō
pōt per illū intelligere subas sepatas qditiue: sed
itellus polīs: ut appropriat nobis cōtinuatur in
tellectui agentī nō nisi: ut forme itellctorz specu
latiūoꝝ: s; itell's polīs ut appropriat nobis per ta
lē cōtinuatiōē nō pōt intelligere subas sepatas q
ditiue. Maior pbat (supponēdo q itell's agēs
h3 pportiones diuersoꝝ ordinū ad supiora z infe
riora subas imāles. s; z intellecta speculatiua.) Ad
supiora enī cōparat ut cōtēplatiūis: z nō ut eozz
forma. Ad inferiora vō ut factiūis z forma. hñ ita
te pz vis maioris. Qñctūqz enī aliqd vñū h3 diuer
si ordīs pportione ad diuersa: id qd cōtinuat ei fm
q h3 pportione ad inferiora: ex hñ nō cōtinuat fz q
h3 pportione ad supiora. Cōmittit enī manifeste
fallacia accñtis ex vno aliud cōcludēdo. Id qd
cōtinuat intellectu agentī ut forme intellectorum
speculatiuoꝝ nō ex hoc cōtinuat ei: ut cōtēplati
uo subarū imālīū. Minor vō ex Lōmē. dictis ha
ber: nullū aliū modū ponētis in pposito quo conti
nuet polīs cū agēte nisi per intellecta speculatiua:
vñ dīc q cū est in pura po^a ad intellecta speculatiua
est z in pura potētia ad itellm agētē: cū vō ptiz est
in actu: z ptiz in potentia respectu illoꝝ est etiā: si
cut respēu isti⁹: z cū fuerit totalr i actu fz intellecta
speculatiua erit totaliter copulatus intellectu agē
ti. C² Scōo pbat. q pposito q talis cōtinuatiō ad h
pducere pōt: z arguo sic. Id qd cōtinuat intelle
ctui agētī nō nisi: ut coloratū luminī: z intellectu
possibili nō nisi: sicut coloratū visuī: nō pōt deno

Lō.21.

Lō.36. an
te me. col.
3. fi. 7. 4. in
pñ.
L.c.7.

C² contitio
itell's agen
tis nō pdu
cat intellm
polēs ad co
gnitionem
qditiua3
subarū im
materialiū.

Posito q
itell's polīs
itell⁹ qdī

tatiue sbas
separatas p
intellectus
agentē sibi
copulatum
adhuc nos
nō intellige
rem⁹ ipas.

Lō. 18. cir
ca me. 2. 30
in pñ⁹ z cir
ca mediū.

Considera
virtutē hu
ius rōnis.
z videbis
quātū uale
at p⁹ errorē
Auerrois.
Solutur
rōes Auer.
Ad p^{am}.

ime⁹. s.

Ad 2^{am}.

3. de aia.
l. c. 7.

minari opans. ppria opatiōe lumis: ut visus seu in
tellect⁹ agentis aut polis: s; hō phātafiās h; bi⁹ cō
tinuationē cū his intellectib⁹. g nō pōt denoiari fa
ciens intellecta: z itelligēs subas imāles que sunt
opatiōes intellect⁹ agētis: nec itelligēs res sensibi
les que est opatio intellect⁹ polis. Maior est nota
ex termis: nō enī pōt uere dici q coloratū illumiet
aut videat. Minor aut patet ex tertio de aia. tex.
cō. 18. z. 30. Nec obstat aliquo mō similitudini da
te q hō pprio actu cogitatiue spiritualizat phāta
mata. Coloratū vō nō spūalizat colores. Quo
niā si fingam⁹ coloratum in seipso nō posse obici
oculo neq; lumini: s; spūalizatū tñ in speculo q p
pria opatiōe spēs in se colorati spūalizaret: silitu
do curreret qtuor pedib⁹: z tñ tale speculū obctū
lumini z visui nō uere posset denoiari illuminās:
neq; vidēs: z hec rō apparet mibi demonstratiua:
z al⁹ si de⁹ cōcesserit nobis vitā: eius efficacā ple
nius ostendem⁹. Hec de tertio.

Quo ad 4^{am}. Ad pñā rōnū Auerrois dī. q
maior est ul⁹ falsa si teneat ut teneri de
bet ad h⁹ q intētū cōcludat. Debet enī teneri ul⁹
ne dū subctū: s; ēt p⁹dicatū h⁹ mō. Qd qd mouet ad
acquirēdā aliquā formā: illa perfecte acq̄sita pōt
opari oī opatiōe ppria illi⁹ forme: al⁹ nō cōclūde
ret: p; aut hāc ē falsā: ex eo q sufficit q id qd ac
quisiuit aliquā formā p⁹icipet aliquā opationē illi
us forme: illā. s. que cōuenit forme fm id quo respi
cit receptiuū: z rō hui⁹ est assignata in pñā rōne
Auerroym facta: q. s. nō opz rē p⁹tinuatā forme ha
benti diuersas p⁹portioēs ad iferiora z supiora: ex
h⁹ q perfecte cōtinuat ei fm iferi⁹ q cōtinuetur ei
fm supius. Uñ ex h⁹ q itell⁹ polis acq̄suiuit intelle
ctū agētē ut formā: l; sequat q possit opari opa
tiōe intellect⁹ agentis: ut est forma intellectoz specu
latiuoz: q; ut sic acq̄rit. s. formare intellecta in actu
z extēdere se ad oīa intelligēdo: ad que se extēdit
intellect⁹ agēs ut factiū: nō tñ segtur q possit oīa
intelligere que respicit intellect⁹ agēs ut cōtēplati
uus. Ad 2^{am} rōnē rīdet negata pñia: z ad p⁹
pbōnē dī q cōmittit fallacia pñtis a supiori ad su
u; inferius affirmatiue: cōcesso enī q intelligētie
sunt cōgscibiles ab intellectu nro: q; cōtinētur sub
ei⁹ p obcto nō segtur. g sunt a nobis intelligibiles
qditatiue. Nō enī oē cōtētū sub ente est qditatiue
a nobis itelligibile: eo q ens: l; sit obctū adeq̄tum
intellectui nro extēsiue: nō tñ est adeq̄tū adeq̄tiōe
mutua intēsiue: z est dicere q l; oē ens possit a no
bis intelligi: nō tñ oē ens pōt a nro intellectu pene
trari usq; ad ultimas dīas. l; euim mō qditas rei
mālis est obctū adeq̄tū itell⁹ nri. s. adeq̄tiōe inten
sua. solā nāq; cā z oēz itell⁹ noster nat⁹ est itel
ligere qditatiue. Ad 2^{am} modū dēducdi pñtiāz
silit rīdet. l; enī dēf q intelligi a nobis sit finis se
cūdarius intelligentiarū: nō tñ ualeat: g intelligi qdi
tatiue a nobis est finis secūdarius: imo hoc est im
possibile. Ad 3^{am} modū dī: q l; imālitās sit
sufficiens cā virtuti cognoscitiue q possit itellige
re subas sepatas: nō tñ ualeat. g ex imālitate h; q
possit cognoscere eas quiditatiue. Auctoritas
aut A⁹ adducta cū recte itelligit nō obstat. Ad
uertēdū est enī sensus respectu excellentis sensibi
lis duo sortiri: z q. s. nō perfecte cognoscit illud: z
q patitur passione corruptiua ab illo: intellect⁹ aut
respectu excellentis intelligibilis primus tñ h; s. f.
q perfecte nō intelligit illud: passionis enī expers

est: z rō est q; scdm segtur mās: cuius act⁹ est virt⁹
sensitiua. nō aut itellectiua: p⁹ vō segtur ipropor
tionē potētie ad obctū qui saluat ita in virtute im
materiali sicut māli. Sicut enī noctua ex sua spe
visū iproporcionatū claro lumini h; ita hō ex sua
nā intellectū iproporcionatū claro intelligibili se
parato. s. fm rē a mā. Cōueniūt g itellect⁹ z sensus
in p: sed differūt in scōo. Ex qua dīa A⁹ ibi di
cit oriri q sensus post excellēs sensibile sensatū de
bilitatur: itell⁹ aut post excellēs intelligibile itelle
ctū nō alteratus magis pōt itelligere alia: qd intel
ligēdū ē fm modū sibi polēz. Ex h⁹ at nō licet ifer
re. g pōt qditatiue cōgscere subas imāles: s; g nō
pcedit ex ei⁹ alteratiōe q illas nō possit cōprehē
dere: qd gratis cōcedim⁹. h; enī hō intellectū rōci
natiū qui orit in vmbra itelligētie apud Isaac: z
iō p⁹portionatus nāliter ad intuentū intelligibile
nō purū z clarū: sed obūbratū mae quale est qui
ditas a sensibilib⁹ abstrahibilis. hec de quarto.

Quo ad 5^{am} ponēda est opinio sci Tho. quam
ex p⁹ pte. q. 88. z 3° p⁹ hē. ca. 45. z 2° me
ta⁹ assumo. Tenet ipse hāc pñē. Aia hūana corpi
cōiūcta nō pōt qditatiue cōgscere subas imāles q
ad pñs dupl⁹ pbat. P⁹rio sic. Intell⁹ exis in
po⁹ nō nisi ad recipiēda intellecta abstracta ab in
tellectu agētē: nō pōt itelligere qditatiue subas im
māles: itell⁹ hūan⁹ ē hī⁹. g maior ex termis p; op
positū enī p⁹dicatū ifert oppo⁹ subctū: qd enī pōt in
telligere subas sepatas qditatiue: nō est tñ in po⁹
ad recipiēda abstracta ab intellectu agētē: qm sube
sepate nō sunt abstracte a mā per opationē intelle
ct⁹ agētis. Minor ex A⁹ colligit. 3. de aia. ubi dī
q itell⁹ agēs pōt oīa facere que itell⁹ polis pōt
fieri. Scōo pbat sic. Nullus effect⁹ sensibilis
pōt ducere in qditatiuā cognitionē subarū sepa
rū. g itell⁹ human⁹ cōiūct⁹ corpi nō pōt qditatiue
illas cōgscere. pñtia tenet. q; nihil est in intellectu
q; prius fuerit in sensu. Añs vō pbat ex eo q effe
ctus dupl⁹ pōt in cognitionē qditatiuā sue cāe du
cere. Vel per modū similitudis: sicut effectū vni
uoco cognito ei⁹ cāz qditatiue cōgscim⁹: ppterea
q; sunt eiusdē nāe: z h⁹ mō clarū est nullū sensibile
posse pducere ad subarū imāliū nās: eo q differūt
nō solū specie sed genere. Alio mō effect⁹ ducit in
qditatiuā cognitionē sue cāe: nō per modū similitu
dis: sed per hoc q; demonstrat totā virtutē sue cāe.
Sicut itelligere oñdit totā virtutē aie intellectiue
z iō ex tali opatiōe in eius qditatiuā cognitionēz
pcedim⁹. Nec hoc mō sensibilia ualeat ad cognitio
nē quiditatiuā intelligentiarū nos pducere. Nul
lus enī effectus p⁹icularis adequat totā virtutem
cāe ul⁹: qdlibet aut sensibile est effect⁹ p⁹icularis
ut māles cōditiōes eoz cuiusq; oñdūt: igit per nul
lū sensibile in quiditatiuā cognitionē substantiarūz
imaterialiū que cause vniuersalissimē sūt perueni
re possumus z c. Hec de quinto.

Quo ad 6^{am} p hāc determinationē arguit sup⁹ di
ct⁹ Joānes de gadauo in. 3. de aia mltipl⁹
Et p⁹ illā p⁹iculā in pñē positā pñcta corpi.
Nulla forma ipedit a sua nobilissima opatiōe pp
vniōnē eius ad pñiā mās: sed itelligere subarū
separatarū quiditates est nobilissima operatio aie
humane: ut p; p⁹ z. io. ethicorū. corpus aut huma
nū est eius propria materia: ergo aia humana p
pter vniōnē ad corpus nō impedit a speculatione
subarū imaterialiū. P⁹terea ad idē. Aia hūana

Opinio san
cti Tho. i.
pte. q. 88. a.
1. 3. p⁹ hē. c.
45 z. 2. me.
circa. t. c. f.

T. c. 17.

Joā. de gā.
q. 37. ante
mediū.
p⁹

La. 9.
La. 8.

2°

aut nata ē intelligē subas sepatās per suā subas: aut p spēs influxā: aut p spēs catā ex phāsmate. Si p suā subas: cū suba ei⁹ per vnionē ad corpus nō impediatur poterit eas intelligere. Si per spēm a phāsmate supā vnio ad corpus iuuabit. Si per spēs influxā: querit quō vnio ad corp⁹ ipedit: aut non permittit talē influxū fieri: hēnō vī rōnabile ali quo mō eē. qz generatio vni⁹ spēi nō ipedit a corpore: nisi corp⁹ hēat pāā dispōnē dispositiōi requisitē ad ei⁹ gñationē. Verbi grā. qz color exigit dyaphaneitātē in aere ad hē ut recipiat in eo: nullū corpus ipedit gñationē spēi coloris: nisi hēat opacitātē quē pāā est dyaphaneitātē: mō corpus humanū nullā hz dispōnē pāā dispōnē quā exigit receptio spēi intelligibilis influēde: ut p3. g. Et cōfirmat rō sic. Bonū simplr alicui⁹ nāe non ipedit pp bonū simplr eiusdē nāe. Qd enī ipedit bonū simpliciter alicui⁹ nāe est illi malū simplr: s; intelligere subarū imālū qditates est bonū simplr aie humane. g nō ipedit per vnionē ad corpus cū h sit ei⁹ et bonū simplr. Et 3° arguit p⁹ nē ipsas ex dictis sci Tho. sic: isti dicūt qz cōgscim⁹ eē intelligētiaz nō qditates: aut eē idē qd qditas aut diuersuz. Si diuersuz: g utriqz sub nra cadit cognitio. Quicūqz enī cōgscit diuersitatē aliquoz cōgscit extrema illi⁹ diuersitatis: ut dī 2° de aia. Si idē. g cognitio vno cōgscit z reliquā. Et si dicat qz cōgscim⁹ illas qditates: sed nō pfecte. Et cōtra. Prio qz h repugnat duob⁹ dictis Thomistarū quoz p^m est qz nos nō intelligim⁹ qditates subarū separatū. 2^m est. qz cōgscim⁹ eē illarū nō qditates. Et p arguit sic. hō nō intelligit qditates sepatās. g nullo mō intelligit eas: z pntia per locū a toto in mō ad suā pte negative. Et 2° dicto arguit sic. ea cognitio negat de quiditate quē affirmat de eē: sed eē nō cōgscitur a nobis: nisi iperfecte. g cognitionē etiam imperfectā negare intēdūt de qditatib⁹. Si enī utrūqz impfecte cōgscim⁹: qre magis alterū negat cōgscit: aut alterū affirmat. Et 2° pbat. qz rñsio in se sit falsa sic. Si iperfecte cognoscim⁹ qditates illas: aut hoc est: qz nescim⁹ eas ita pfecte: sicut a seipsis cognoscunt: z hoc nō: qz h est ridiculū uertere in dubiū: aut qz nescim⁹ eas pfectiōe debita nobis hz nraz nāz: z h est uolūtariū: nulla enī rōne h pūci pte: vnio nāqz ad corpus h impedire nō pū ut pbatum est. Hec de secūdo.

Quo ad 7^m pro rñsioe ad hec argumēta pno tādū est. qz fm doctri. sci Tho. p⁹ pte. q. 88. z. 89. inter cognitionē aie pūcte z septe hoc iterest qz cōiūcta: sicut hz modū eēndi cōcernēdo corpus: ita hz modū intelligēdi pueriēdo se ad phāsmata: ita qz ex conformitate modi operandi ad modū eēndi fit ut aia cōiūcta sit cōuersa ad phāsmata fm intellectū possibilē: ut passiū ad actiū: adeo ut nō nisi ab illis cū intellectu agēte recipere possit spēs. Et Sepata āt a corpore: sic hz aliū modū eēndi absqz corpis iformatiōe: ita hz z aliū modū intelligēdi ut et ex cōformitate modi opandi ad modū eēndi fiat: ut aia sepatā cōuertat fm intellectū ad supiora ut actiua: ut ab eis influxū spērū recipiat: utpote in mō eēndi filis illis reddita z corpore relicto liberior quodā mō facta ampli⁹ phāsmatib⁹ nō alligata. Et h aut orit alia dīa: qz s. aia pūcta nō pōt subas imāles cōgscere: nisi per spēs a sensibilib⁹ acceptas. Alligat⁹ ē enī ei⁹ itell⁹ phāsmatib⁹. Sepata vō pōt illas per spēs ppi

as cōgscere: cū cōuersa iā sit ad supiora. Et Nascitur qz ex his 3⁹ dīa apud subtiliter speculātes aiaz eē pte spēi z vniri corpi pp meli⁹: qz. s. cognitio quā hz aia per spēs acqstas est cognitio distincta z qditiua pertingēs usqz ad ultimas rerū dīas. Cognitio aut quā separata ex spēb⁹ influxis fortit cōfusa est: z in cōi res notificat. Cū enim aia nālī sit ps hois: nālē modū intelligēdi ex ppiā nā sibi uēdicat per spēs acceptas a phāsmatib⁹ intelligere z nō per spēs influxas: hic enī modus intelligēdi nālīs est intelligētis ex sua nā: z iō sicut itelligētie perfectā rerū notitiā per spēs influxas hnt: sic aia per spēs acqstas de sensibilib⁹ notitiā hē pōt perfectā: spēs enī influxu facultatē nālē itell⁹ ei⁹ excedūt. Et hic modus supiori ordini cōnālīs z p prius: z aie nō cōuenit nisi per quādā defectiua participationē. Cū sit pte rea talis inter subas itellēctuales ordo qz quo primiores sunt prime: oia per solā suā subas intelligēdo penetrāt: eo per uliores spēs rerū notitiā perfectā nālīter capiūt: ultia iter eas aia. s. itellēctiua ex nā sua adeo dearticulatas exigit spēs ut singularū qditiū singlas oporteat hē similitudines: pp qd z corpi vnū ut eas inde accipiat. z iō vis ei⁹ itellēctiua cū per spēs superiores: qles sunt influxu: intelligere tēat: opprimitur quodā mō: z cōfusa tm notitiā hz: sicut discipulus ules cōcept⁹ pceptoris apphēdere nō ualēs absqz distincta cognitioe remanet. Hui⁹ aut signū est qz inter hoies qui sūt perspicacis ingenij: statiz ppositis pncipijs ad pnes sese cōferūt: z ex eis dē pncipiis mltas pnes spāles deducūt. Hebetis aut ingenij nō nisi pncipijs applicatis a pceptore ad singlas pnes z in forma syllogistica z cū ex pīs mālibus distinctā percipiūt vītātē. Et ex his iā potes itelligere qz aia nec cōiūcta: nec separata qditiuā cognitionē subarū imālū hē nālīter pōt: z qd plus est: hēs ex his qz aia separata per spēs influxas: nec bonē nec leonē qditiuē cōgscit: s; oia pter sui ipsius naturā in cōi nouit. Ubicūqz aut alibi inuenies a scō Tho. dici qz aia separata qditates subarū imālū nouit z c. recolito ab ipso uocari cognitionē quiditiuā cognitionē eā quā hz de illis aia separata per proprias spēs quā hē non potest.

Ad rōnē igi⁹ pma dicēdū est: qz hz itelligere subas imāles sit nobilissima operatio aie itellēctiue: intelligere tm eas qditiue est operatio sibi ipollis: nec Ar⁹ in p aut io. ethicorū dixit oppositū: imo qd mota ab ipso in 3° de aia. tex. cō. 36. nusqz solutā repit. Posuit enīz felicitatē humanā in cōtēplatiōe subarū separatā nobis possibili qtiqz sit illa. Et Silr dī ad 2^m qz vnio aie ad corpus nō ipedit cognitionē qditiuā subarū imālū: qñ qdē illa aie fm oēm nāe statū est ipollis. Qz si he due rōnes formētur ad cōcludēdū aiaz vnitā posse hē talē notitiā subarū imālū qle per earū spēs separata hz. Et Rñdeat ad pma negādo qz itelligere subas imāles talī mō sit nobilissima simplr operatio aie: hz sit nobilissima fm qd. maiorē enī perfectionē simplr ponit in aia itelligere subas sensibiles distincte z qditiue: z subas imāles per effect⁹ sensibiles z coia: qz itelligere ea in cōfuso: hz sit fm qd nobilio: illa cōfusa itellēctio: ex h qz est per earū spēs z imālīo rī mō. Un dico qz nō incōuenit aiam nostram impediri ab operatione nobilissima fm quid ppter perfectionem sibi nobilissimam simplr acquirē

pfirmatio.

t.c.i.46.

l.p.q.88.ar.
f.7.q.89.
ar.f.7.2.c.

dint aia se-
parata z cō
iuncta.

p

2^oAd p^m

Lapi.9.
Lapi.8.
Ut ipe met
Jo. testat i
q.37.3.d.a.
Ad 2^m.

alia solutio
Ad p^m

dā ex vnione ad ppriā māz: vñ nō segtur vnionem eē pternālē: s; nālissimā: utpote pp pfectionē suāz simplr: z pseritiz qz cognitio illa quā hz sepata est sibi qñ pternālīs: sicut z modus eēndi quē hz zē.

Ad 2^m

Ad secūdā dicat. qz impeditur anima ex vnione ad corp^o ad receptionē talis influxus ex h^o qz modū eēndi in corp^o: segtur modus opandi nō nisi p puerfionē ad phātasmatā: nālīs enī puerfio aīe ad phātasmatā est ipeditiua cōuersiōis ad supiora. p batio āt p h^o nihil facit: ptingit enī alio mō ipedimē tū dari: ut iā p3.

Ad confirmatōnem.

Ad cōfirmatōnē dī. qz minor ē falsa. Intelligē enī subas imāles tali mō est bonū aīe fm qd: z nō simplr: vnio vō ad corp^o cū sequēti bus ipaz est bonūz ei^o simplr.

Ad 3^m.

Ad 3^m dī. qz siue eē z eēntia distiguatur: siue sint idē nō variat p ppositū: in deo enī sūt idē: z in alijs intelligēijs disti guitur: z tñ eādē de utriq; pferim^o sniaz dicētes qz cōgscim^o eē: nō qditarē. Rñsio g ibi data uera ē qd qz cōgscim^o qditarē iperfecte. Nec B repugnat dicij Thomistarū. Nō qdē p. qz illud d3 itelligi de cognitioē qditatiua: z nō de qctūq; cognitione: vñ nō ualet. g nullo mō cōgscim^o: s; g nullo mō cōgscim^o qditatiue.

2. postērio. l.c.8.

Ad 2° āt dicto nullaten^o aduersat. Cū enī dicim^o qz cōgscim^o eē z nō qditarē (assueti pypareticis fmōib^o) itēdim^o qz scim^o de illis termi nare qōnē an est que de eē qrit: z qz nescim^o de eis termiare qōnē qd est que qditarē scrutat: z si fm aliqd dīcatū qditatiuū termiare illā nouerim^o nō tñ illā (qz: z nō qditatiuā) uocam^o sequētes Ape.

uestigia: qui notitiā rei per coia: notitiā qz in poste riorib^o analeticis appellat. Et pp B ea notitiā ppor tionalr negat de qditate a Thomistis in pposito que affirmat de eē: qz notitiā de ppriā qōnē qdita tis nō hū dī. notitiā vō de ppriā qōnē ipst^o eē nō ca reni^o.

Ad ultimū qz pbat qz rñsio sit falsa in se. Dico qz iō dī itell^o nī iperfecte subas imāles cōgscere: qz nō qditatiue pōt eas apphēdere z magis iperfecte in hac vita: qz per spēs alioz. Et h^o p mō eas cōgscere sibiipstis tñ cōueniat: z ridiculū eēt dubitare an id qd puenit solis itelligēijs cōueniat alijs: nec iuz tñ est dubitare an cōgscere eas qdita tiue sibi solis: an etiā aīe nre cōueniat: qd scōo mō eas cōgscere sit nobis in hac vita ipōse: nō uolūta rie: s; rōne cogēte dī. Corpus enī vnū aīe aiām ad sensibilia cōuerit ut declaratiū est zē.

In qōnē.

Thoc tñ sciēdū qz nō eodē mō sumit gen^o z dīa in illis subijs z in subijs sensibilib^o. Qz in sensibilib^o gen^o sumit ab eo qd est māle i rei: dīa vō ab eo qd est formale in ipa. An dicit Aui. in pncipio libri sui de aīa. qz for ma in reb^o cōpositis ex mā z forma est dīa simplex ei^o qd pstituit ex illa: nō āt ita qz ipa forma sit dīa: s; qz est pncipiū dīe ut idē dī cit in sua metaphysica: z dī talis dīa eē dīa simplex: qz sumit ab eo qd est ps qditaris rei l.a forma. Cū āt sube spūales sint simplices qditates: nō pōt in eis dīa sumi ab eo qd est ps qditaris: s; a tota qditate: z iō in pncipio de aīa dīc Aui. qz dīa simplicē non hnt nisi spēs: qz cēntie sūt cōpositae ex mā z forma.

5°. meta^o. cap.6.

Silr ēt in eis ex tota eēntia sumit gen^o: mō tñ differēt: vna enī suba sepata puenit cuz

alia in imālitatē. Dnt āt abinuicē in gra du pfectiōis hz recessū a potēntialitate z ac cessū ad actū purū. Et iō ab eo qd sequit il las inqz tū sūt imāles sumit i eis gen^o sic itel lectualitas ut aliqd hī^o. Ab eo āt qd seqt in eis gradū pfectiōis sumit i eis dīa. nob tñ i gta.

In pñ.

Donit hic 2^m notatū: qz vñ sumat dīa: z vñ gen^o in subijs imālib^o declarat opposita cōparatiōe ad subas sensibiles. Ad cui^o euidētiā scito qz in re bus cōpositis ex mā z forma qtuoz itelligunt. f. mā que est altera ps cōpositi specifci: forma reliq; ps: tota qditas ut hz rōnē pfectibilis ulteriori pfectiōe formali: z ipsamet tota qditas: ut hz ultimā perfe ctionē formālē. v. g. in hoīe potes cōsiderare mām in qua sua forma recipit: z formā in illa receptam. Aduerter et ipz hoīez inqz tū est suba: est enim hō suba: z ut suba hz rōnē pfectibilis per corp^o pti: per rōnale zē. Aduerter et hoīez inqz tū est rōnalis nāe que est ultia ei^o pfectio formalis. Dec āt qtuoz ita se hnt ad gen^o z dīaz qz z mā que est ps z ipz totū z pfectibile sūdāt gen^o diuersimode tñ. forma vō que est ps z ipz totū: ut posteriori pfectiōe formali pfectū sūdāt dīa diuersimode ēt. Cū enī gen^o ptate cōtineat dīas: icōpleteq; ac in po^o rei nāz ex plicet: totūq; fm id qz adhuc pfici pōt ipoter: radix āt potēntialitaz in reb^o sensibilib^o sit mā: merito a to to fm qz possibile est formāl^o pfici: z a mā ipsa su mi dī. Silr cū dicē sit diuidē termiare z actua re gen^o totūq; fm posteriorē pfectionē z actualitā tē explicare: radix āt actualitatis z pfectiōis sit forma: merito a toto fm qz pfectū est: z a foia dīa sumit. Diuersimode vō sūdāt gen^o z dīaz ptes ipē rei mā. f. z forma: z qditas tota ut pfectibilis z pfecta. Sumit enī gen^o a tota eēntia ut hz rōnem pfectibilis tanq; a re formāl^o significata seu deno minata ab ipo. A mā vō tanq; a radice sui forma lis significati. Silr dīa sumit a tota eēntia fm ul teriore pfectionem tanq; a re formāl^o significata seu denoiata ab ipa: a forma aut ut a radice sui for malis significati: nō enī mā que est ps hoīs deno minat ei^o gen^o neq; forma dīa: s; ipē hō ut suba ut aīal gñis denoiatiōē sortit: ut corpore^o ut rōna lis dīe denoiatiōē hz. Et ppea qz gen^o z dīaz ra dicāl^o sūdāt mā z foia: iō ab Ape^o. z. meta^o dī qz sic se hz tota rō ad totā rē: sic ps rōnis ad ptē rei. z 8. meta^o. inuenies gen^o sumi a mā z dīaz a forma. p. z Lōmē. 2° celi ait. qz si corpa celestia cōueniūt in gñe z differūt in spe sūt cōposita ex mā z forma. Inuenies qz qz gen^o z dīa z tota eēntia sumi tur ut a re significata nomine pme itentiōis: z de nominata nomine secunde intentionis: z nō a pte illustres viros dicē qñq; qz gen^o nō sumit a mā: z qz dīa nō sumit a forma: qz cū ituit^o fueris rōnes supdictis nō adūsari videbis. Que cuz ita sint in subijs mālib^o ad subas imāles ascēdēdo gen^o su mi nō dicim^o a mā: nec dīaz a forma: qz carēt his ptib^o: vñ restat ut a tota eēntia tā gen^o qz dīa non solū formāl^o: s; ēt radical^o in eis sumat. Propē ea z Aui. (ut in lra dī) assignat diūsitatē iter dīam subarū cōpositarū z simpliciū dicēs qz dīa in spe cie^o cōpositis ex mā z forma est simplex. Dīa vō rerū nō cōpositarū nō: z uocat dīaz simplicē eam que nō a toto radical^o: s; a pte ei^o exit que simplex est. Sumunt ergo ex tota eēntia in subijs imālib^o gen^o z dīa: sed differēt: qz genus sumitur ex to

nō i suba coia. 4. reperiuntur.

gen^o sumit a toto cōposito z parte māli.

Dīa su^o a toto cōposito z pte for mali.

L.c.33.
L.c.9.
Lō.49.

gen^o z dīa in simplici bus sumi tur a tota q ditate.

De ente 22.

ta eēntia fm id quo essentialr vna alteri assimilaf
cōueniūt enī intelligētie in aliquo p̄dicato q̄ditati
uo. Differentia vō sumitur a tota eēntia fm id quo
vna differt subaliter ab alijs: z hic est cert^o forma-
lis perfectionis gradus indivisibilis formalr: quē
quāto aliqua itelligētia p̄ximiori purissimo actui
deo gl̄ioso sortita fuerit: tāto perfectior erit: per h̄
enī differunt inter se. q̄ vna altera p̄pinquior est
actui puro z plus a potentialitatis nā recedit.

Ad maiorem

hoz itelligētiā alti^o exor
diendū est. Sciēdūz
est nāq̄ q̄ aliud est loqui de gñe z dīa simplr: z
fm ea que sibi accidunt z per se cōueniūt. Aliud est
log de eis fm q̄ ad tales nās applicant. Si enim
loq̄mur de eis fm se: sic ad utriusq̄ (gñis. s. z dīe)
rōnē exigit z sufficit q̄ dīa qdē explicet certū z li-
mitatū gdu entis nō exnee nāe a nā gñis: cui^o est
diuisiua formalr: gen^o vō explicet certā nāz deter-
minabilē formalr. Et p̄m quidē hoz que de dīa di-
cim^o: segtur ex eo q̄ dīa adueniēs gñi constituit
spēm: z ponit ipsaz in determinato gradu entis: illo
s. quē explicat. vñ. 8. meta^o. Spēs numeris assimi-
lanf. eo q̄ sic numeros subtracta: aut addita vni-
tas variat: sic dīa addita nel subtracta entib^o ipsa
diuersificat. Scdm aut segtur ex eo qd dīa diuisi-
ficare gen^o debet: ita ut nō solū ipsa spēs sit alrā ab
altera specie: s. nā gñis in hac specie sit diuersa a
nā gñis in alia specie: ut. io. meta^o hētur. Unī in. ii.
de aialib^o ait A^o 1°. q̄ si debeat diuidi figura: dif-
ferētie ei^o nō erūt habere angulos eq̄les duob^o re-
ctis: z hīe angulos eq̄les mltis rectis: qz hec acci-
dētia sunt figure. Gen^o at certā nāz significare opz
ut trāscēdētia excludant. Determinabilē vō formali-
ter: ut spālissima segregent. Si aut loq̄mur de
gñe z dīa ut applicant ad subas māles: sicut ge-
nus nō solū explicat rē: ut determinabilē formalr:
sed et radicalr sumit a mā: z dīa silt nō solū signi-
ficat determinationē z actuationē gñis: s. sumit ra-
dicalr a forma: sed hec accidunt gñi z dīe ex eo q̄
eēntia cui^o sunt est cōposita z realr itegrata ex duo-
bus p̄ncipijs: mā. s. determinabili z forma terminā-
te. Per se enī cōuenit aiali q̄ significet nāz sensiti-
uā determinabilē formalr per rōnale. Sz qz nā sensi-
tiua hz q̄ sit termiabilis per rōnale ex h̄ q̄ hz māz
iō accidit huic gñi qd est aial (in q̄tūz est gen^o) q̄
sumat a mā: vñ si nā sensitiua eēt determinabilis
per rōnale: z nō rōne māe nō min^o aial esset gen^o.
Silt rōnale per se hz q̄ significet. s. rōcinatiua p̄fe-
ctionē eēntialr determinatiuā nāe sensitiue: sed qz
gradus intellectiū hz q̄ determinet sensitiuā ex eo
q̄ aia intellectiua est forma corpis: iō accidit huic
dīe. s. rōnale in q̄tū est dīa q̄ sumat a forma. Nō
min^o enī rōnale eēt dīa si p̄fectio rōcinatiua det-
minaret sensitiuā absq̄ eo q̄ iformaret aia corp^o.
Propter h̄ coiter dī q̄ sumit gen^o ab eo qd est ma-
teriale poti^o q̄ a mā: z dīa sumit ab eo qd est for-
male poti^o q̄ a forma. Illud cōuenit eis per se: hoc
aut per accis: cū aut subarū imālū simplex eēntia
sit determinata z diffinita ad certū p̄fectiōis gdu
(cū infinite entitatis nō sit) p̄ns est ut in ea sit: vñ
gen^o z dīa sumi queāt. Ex h̄ enī q̄ nā limitata est
ex ipā determinatiōe sumit dīa. Ex nā aut cōi que
determinari itelligit: sumit genus. Ex eo vō q̄ sim-
plex est seipsa terminat: ita q̄ nō hz duas ptes rea-
les: q̄rū altera terminet z altera terminet: sic sube
sensibiles hnt māz z formā. Et sic in acceptiōe

T.c.10.

T.c.24.

Nota h̄ p-
fundissima
dicta z pul-
cherrima.

gñis z dīe in subjs imālīb^o saluat id qd est per se
s. q̄ gen^o significet certā nāz formalr determinabilē.
Et dīa explicat determinatā p̄fectionē subalē for-
malit^o p̄stitutiuā illi^o in certo gdu entis: s. nō salue-
tur id quod est per accis. s. q̄ gen^o sumatur a ma-
teria: dīa vō a forma.

Ad profundiorē

hui^o rei p̄scr-
tationē notan-
de sunt tres p̄pōnes. P̄ria est q̄ oē indiuidū di-
stinctū realr a suo eē hz plura p̄dicata q̄ditatiua:
q̄rū successu magis ac magis appropinquat ad su-
ū eē. Scda p̄positio est ista. Inter p̄dicata q̄di-
tatiua supradicta talis est ordo: q̄ tāto vnūq̄q̄
est actualius quo appropinquat ad eē: z tāto est
potēntialis q̄to remotius est ab eē. Declarant p̄i-
mo exemplariter: deinde rōne: p̄pōnes iste. Sortes di-
stinct^o realr a suo eē exntie hz plura p̄dicata q̄di-
tatiua. s. subaz: corpus: viuū: aial: hō: z certum est q̄
sortes in q̄tū suba ualde elōgat a sua exntia: exigi-
tur enī ad h̄ q̄ sortes sit nō solū q̄ sit suba: s. et q̄
sit corpus: cū aut accepis sortē in q̄tū corpus vici-
nior appebit ad exntiā hūidū: s. adhuc satis elōge-
tur ab illa. exigit enī ad h̄ q̄ sortes sit nō solū q̄ sit
suba corpea: s. et q̄ sit viuus: z cūz cōsideraueris
sortē ut viuū: videbis magis appropinquē ad eē: tñ
adhuc remotū. Exigit enī ad h̄ q̄ sortes sit nō solū
q̄ sit suba aial: s. etiā q̄ sit aial: z cum ispereris
ipm in q̄tū aial: p̄ximiorē ad eēndū inuenies: ad-
huc tñ remotū ex eo q̄ exigit ad h̄ q̄ sortes sit nō
solū q̄ sit suba aiala sensibilis sed etiā rōnalis (ni-
hil enī pōt in rerū nā sub aliq̄ gñe cōtineri qd non
sub aliq̄ specie cōtineat) cū aut cōsiderat^o fuerit ut
suba aiala sensibilis rōnalis: tūc iā eē actualis exi-
stentie suscipere pōt: nihil enī aliud formale intrin-
secū exigit ad h̄ q̄ sit: s. requirant. cāe extrinsece z
p̄p̄ietas indiuidualis: ut cōditio exntis. Patet at
adducta p̄dicata ita se hīe q̄ sp̄ id qd p̄pinqui^o se
hz ad existentiā cōparatū ad remot^o se hz ut actua-
le ad potēntiale: sicut hō ad aial: aial ad viuū: viuū
ad corpus: corpus ad substantiā. Et ex p̄nti id qd p̄-
ximius est ipsi eē est actualius: illud vō qd remoti-
us est ab eē est potentialius: z sic p̄z utraq̄ p̄posi-
tio exemplariter. Rōne at p̄bo. cū enī eē sit actua-
lissimū oīz que sunt in re: z tante actualitatis: ut
nō nisi cōplete eēntie act^o p̄p̄i^o sit: ad h̄ q̄ eēntie
ei^o receptiuū fiat: opz intrinsece cōpletā z determi-
natā eē: sicut ad hoc q̄ aer recipiat lumē: opz prius
q̄ p̄ficiat a dyaphaneitate: terminatur aut p̄ficiē z
cōplet suba his p̄dicat^o q̄ditatiuis: z iō quāto p̄di-
catū q̄ditatiuū erit magis eēntia determinatiuū ma-
gis appropiabit ipsaz ad hoc q̄ sit receptiuū p̄p̄i-
ūz ipsi^o eē. Et per oppositū quāto p̄dicatū q̄ditati-
uūz est min^o determinatiuū eēntie tāto min^o eā ap-
propiat ad hoc q̄ capax sit ipsi^o exntie: z qz vnū-
quodq̄ quāto est p̄pinquus actualissimo: tanto est
actualius: z q̄to remot^o ab illo. tāto est potēntiali^o.
Idcirco iter p̄dicata q̄ditatiua talis est ordo q̄ pro-
pinquus ipsi eē est actuali^o: remot^o vō potēntiali^o.

His duabus

addideris. s. q̄ gen^o su-
mit ab eo qd est ut potēntiale. Dīa vō ab eo qd est
ut actuale: cōficiet reglā gñalissima: q̄ gen^o z dīa
in oib^o sumūt a tota eēntia rei fm elōgationē z
p̄pinqtatē ad ipz eē exntie. Dīa enī ultima cū sit
cōstitutiuā sp̄i: z p̄p̄iū illi inter entia gradū do-
net: ultimū cōplemētū ipsi^o eēntie est: ad h̄ q̄ sit.

Probatur
rōne iste. 2.
p̄pōnes.

Reglā ge-
neralis a q̄
sumit gen^o
z dīa.

Ultra eā enim (ut iā dictū est) in diuīdū nullū aliud cōplemētū intrinsecū expectat ut sit. Sen^o quoq; generalissimū cū eēntiā maxime determinabiliter explicet: ab eo sumit: quo eēntia ipsa ab exītia magis est elongata: utpote determinabilis et perfectibilis oib⁹ differētis ad hoc ut eē suscipe possit. Seneca vō et dīe intermedie ab intermedis sumunt (et ppter hoc dī q; diffinitio explicat diffinitum a prima pō^o usq; ad ultimū actū) includit siquidē pī mū gen^o qd sumit ab eo quo primo eēntia ipa pōt hēre eē: et oēs dīas quib⁹ paulatim eēntia determinatur et actuali usq; ad ultimā dīaz que est actus ultimo determinas et perficiēs ipaz: ut eē habeat. ppter ea et Porphyrius ait q; fm interius pscrutantes dīa est que cōducit ad eē. Nec pp hoc qd dixim⁹ itēdim⁹ q; gen^o et dīa sumatur ab eē actualis exītie: scim⁹ enī diffinitōes abstrahere ab eē: s; itēdim⁹ q; gen^o et dīa sumunt (ut vbi. S. Tho. utamur) ab ordie ad eē actualis exītie. Ab ordine aut dīcim⁹ nō relatiōe ordis. sed fūdamēto eius ab eo. s; quo eēntia appropinquat ut receptiui ad ipz eē et ab eo quo eēntia elōgat ab ipso. Et fm h̄ hēs vñ in intelligentis: subis malib⁹ et accitib⁹ sumatur gen^o et dīa: ut facile est cuilibet exercitato deducere in singulis. Et pp hoc solus de⁹ caret gñe et dīa: qdīas enī sua cū sit sua exītia actualis: nō pōt cōcipi ut elōgata ab exītia uel pping illi. Un̄ sufficiētissimā cām. S. Tho. in prim^o hui⁹ capituli assignauit: quare de⁹ nō sit in genere et intelligentie sunt in predicamento: q; ille est suū eēntiā aut eēntia distinguitur ab esse proprio.

Nec opz has differētias eē accitales: q; sunt fm maiore et minore pfectionē: que nō diuersificat spēs. Gradus enī pfectionis in recipiēdo eādē formā nō diuersificat spēm: sicut albius et min⁹ albū in picipiēdo eiusdē spēs albedinē: s; diuersis gradib⁹ pfectio nis in ipis formis uel naturis picipiēdis diuersificat spēs: sicut nā pcedit per gradus de plātis ad aialia per quedā que sūt media inter aialia et plāras s; phz in libro de aialib⁹.

Hic excludit prima obiectio. dictū est enī q; dīe in intelligentis sumunt a diuersis pfectionis gradib⁹ quib⁹ vna altera ppingor est actui p. Cōtra s; instatur sic. quēcūq; differūt fm actū pfectū et minus pfectū: differūt solū accitilib⁹ differētis: intelligentie differūt nō nisi fm magis et min⁹ perfectus. s; differūt solū accitilib⁹ dīis. pcessus bon⁹. pclio vō est falsa. s; altera pmissarū. nō maior ut pbabit. s; minor: que est positio supdicta. Probatio maioris est: q; magis et min⁹ nō uariāt spēs: albedo enī perfecta et min⁹ pfecta vnius spēs sunt. quēcūq; at sunt eiusdē spēs accitilib⁹ solū dīis distinguitur: cū in oib⁹ eēntialib⁹ cōueniāt. Hāc obiectiōe excludit hac pulchra distinctiōe. Perfectius et min⁹ pfectū pnt artēdi uel penes modū hūdi aliq; formā vna simplr: uel penes ipsas formas habitas magis et min⁹. p mō nō uariāt species: sed scōdo mō. quēcūq; enī ita se hnt q; s; diuersos gradus pfectionis athomā suscipiūt formā solo numero ut sic distinguūtur: ut p3 de albo. ut. 4. de albo. ut. 6. Ea vō que diuersos gradus pfectionis nō eiusdē forme sed pluriū formarū suscipiūt essentialr seu spe

cifice distigui necesse est: ut p3 de hoīe et boue. Un̄ p3 rñsio ad obiectiōes: q; p mō minor est falsa. 2° mō maior. Cui⁹ pbatio iō videt sine additiōe vulgata: q; cōparatio denotata per li magis et minus nō fit pprie nisi in athoma spe. ut dī. 7. physicoz.

Nec iterū est necessariū ut diuīsiō intellectualiū subarū sit sp per differentias ueras: q; hoc est impossibile in oib⁹ reb⁹ accipe ut phs dicit in vndecimo de animalibus.

Hic excludit 2ª obiectio. Obicit enī s; idem dictus sic. ubiq; sunt uerū gen^o et uere spēs ibi debet eē artificialis diuīsiō illi⁹ gñis per duas ueras dīas: s; in intelligentis inuenit uerū gen^o et uere spēs. s; ibi debet esse diuīsiō per duas dīas ueras. pclio est s; diuīsiōem supra assignatā. qua dictū est: genus intelligentiarū descendit ad suas spēs per magis pfectū et min⁹ perfectū: que nō sunt uere dīe. Maior vō pbat ex eo q; ubi uerū genus cū ueris spēbus inuenit opz esse diuīsiuas ipz⁹ gñis et spe cieriū cōstitutiuas dīas. ex eo aut q; diuīsiō est fm artē debet esse bimēbris: ut Boet⁹ testat. Hāc obiectiōem excludit. S. Tho. dicens maiores eē ulr ipolēz fm Ar⁹ s; in. 11. libro de aialibus.

Ad cuius euidētiā notādū q; cū uere dīe appellent dīe positue nō extranee prie iter se cōuertibiles cū his quoz sunt dīe: ut ibi dicit Ar⁹ caplo. 3. Sen^o illud qd plures duab⁹ spēs cōtinet immediate nō pnt diuidi duabus ueris dīis. s; si ueris dīis diuidēdū erit pātē eius euacuatis. opz q; diuidat pluribus duab⁹ et sic diuīsiō nō erit bimēbris. si enī diuīsiōe bimēbris partiendū erit: opz alterā dīaz esse nō ueram. erit enī cū priuatiōe accepta alterius. Sicut si aial immediate cōtineat hoīes bouē et leonē: opz trib⁹ ueris dīis diuidi uel altera uera: puta rōnali: altera nō uera sed priuatiua cōi reliquis duabus. puta irrōnali. Quia igit inueniunt aliquē res in mū do plures duabus cōtēte immediate sub aliquo cōi formalr diuīsiō: iō dī q; ipolē est ulr q; oīs diuīsiō fiat per duas dīas ueras. et hoc in pposito nro accidit. Cū enī intelligentie careāt genere subalter no: ut. S. Tho. in tractatu de nā gñis caplo. 5. testatur. eo q; perfectio earū ex plurib⁹ cōiunctiōibus differētariū nō cōsurgit: sicut perfectio specierū in istis inferioribus: qbus nō sufficit gen^o cōe et dīa. oēs immediate sub vno gñe cōtinebunt. et sic genus earū: si ueris dīis ad illas descendere dī: opz mlti mēbre fieri diuīsiōne nobis ignotā: q; si bipartita diuīsiōe pbedū erit: alterā simplr necesse est eē nō uerā: q; priuatiua: alterā pp debilitatē intellectus nri ad nullā ppiā earū dīaz ascendere poteris necesse quoq; est eē nō uerā. Tales aut fuerunt dīe in lra assignate. s; magis perfectū et minus pfectū. Ex his iā p3 rñsio ad obiectiōe declarata impossibilitate maioris ulr. Boet⁹ vō dictum nō obstat. q; uis enī dicat diuīsiōem oēm ad bimēbrem reduci. nō tñ dicit q; oīs bimēbris fiat per dīas ueras inferior per illā diuīsiōem accipiendoz.

Tertio mō inuenit in subis cōpositis ex mā et forma in qbus et eē est receptū et finitū pp qd et ab alio eē hnt: et iterū nā ul⁹ qdītas earū recepta est in mā signata: et iō sunt finite et superius et inferius: et in eis iāz ppē

GGG

T.c.27.

ca.3.

in libro diuisionum cap.3.

cap.5.

cap de dīa

Propter

Regula

ca. 4.

diuisionē mae signate possibilis est multipli-
catio indiuiduorum in vna specie et in his sub-
stantijs q̄liter se hēat eēntia ad intētiōes lo-
gicas supra dictū est.

In hac quarta et ultia pte hui⁹ capli q̄tuor collig-
git de eēntijs subarū cōpositarū. Prima est q̄
eē earū est limitatū: q̄ hnt illud ab alio: utpote di-
stinctū realiter a se: et per hoc p̄distinguit a primo
ente: cui⁹ eē est infinitū. et idem realr sue quiditati.
Secūda est q̄ eēntia earū est recepta in mā si-
gnata. sunt enī in hoc uel in illo: ad hic et nūc deter-
minate: sicut formale per suū māle. Tertiū q̄
ex istis duob⁹ correlarie sequit⁹ est: q̄ sunt finite su-
peri⁹ et inferi⁹. Supius qdē q̄ hnt eē limitatū: et es-
sentia earū per ipsas eē qd ut superius respicit ter-
minat. Inferius vō q̄ recipiunt earū forme in mā
et ipse ad hoc et illud terminatur que respiciūt ut in-
ferius: per hoc q̄ in his et illis cōditiōib⁹ mālibus
recipiunt tanq̄ in pte māli. Quartū est q̄ eēn-
tia earū est multiplicabilis numerat⁹ in eadē specie
pp̄ mae signate diuisionem. Et per hec tria differ-
rūt ab itelligētijs in scōdo ordie positis: que imunes
a mā infiniteq̄ inferi⁹ pte sibi nō cōpatiuntur. Et sic
terminat tractat⁹ scōs hui⁹ libri. CAP. VII.

ca. p̄ in fi.

Inc aut restat videre q̄liter eēntia
sit in accētib⁹: quō aut sit in oibus
subijs. dictū est. Et q̄ ut dictū est.
eēntia per diffōnē significat⁹: opz q̄
eo modo hēant eēntiā quo hnt diffinitionē
Diffōnē aut hnt incōpletā: q̄ nō pnt diffi-
niri nisi ponat subctum in eoz diffin:tiōe: et
hoc iō est: q̄ nō hnt in se eē absolutū per se
a subiecto: sed sicut ex forma et mā relinquit
eē substantiale q̄n componit⁹: ita ex accēte et
subcto relinquit eē accētales: q̄n accēs subie-
cto aduenit. Et iō etiā nec forma sbalis con-
pletā eēntiā hz: nec mā: q̄ in diffōne forme
substantialis opz q̄ ponat illud cui⁹ est for-
ma: et ita diffinitio ei⁹ est per additionē alicu-
ius: qd ex ei⁹ gen⁹ est: sicut et diffinitio forme
accētales: ut etiā in diffōne aie ponit corp⁹
a nālī: qui cōsiderat aiaz solū in quātū est for-
ma phisici corpis. Sz tñ iter formas suba-
les et accētales tñ interest: q̄ sicut forma sub-
stantialis nō hz per se eē absolutū sine eo cui
aduenit: ita nec illud cui aduenit. s. mā: et iō
ex cōiunctiōe utriusq̄ relinquitur illud esse in
quo res per se subsistit: et ex eis efficit vnum
per se: pp̄ qd ex cōiunctiōe eoz relinquit eēn-
tia qdā. Vñ forma q̄uis in se cōsiderata nō
hēat rōnē cōpletā eēntie: tñ est ps eēntie cō-
plete. Sz illd cui aduenit accēs est ens in se
cōpletū cōsistēs in suo eē: qd qdē eē nālīter
pcedit accēs qd supuenit: et iō accēs supue-
niēs: ex cōiunctiōe sui cū eo cui supuenit nō
causat illud eē in quo res subsistit: per qd res
est ens per se: sz causat quoddā eē scōm: sine

2. de a.
T. cō. 6.
Dīa inter
formā sub-
stantialē et
accidētalē.

quo res subsistēs itelligi pōt eē. sicut p̄mū po-
test itelligi sine scōdo uel p̄dicatū sine sbcto.
Vñ ex accēte et subiecto nō sit vñū per se:
sed vñū per accēs: et iō ex eoz cōiunctiōe nō
resultat eēntia quedā: sicut ex cōiunctiōe for-
me cū mā: ppter qd accēs neq̄ rōnē cō-
plete eēntie hz: neq̄ ps cōplete eēntie est: sz
sicut est ens fm qdā et eēntiā fm qd hēat.

In hoc tractatu 3° (vnico ca^o cōtēto) determinat⁹
de accētib⁹: ut nihil sub latitudine entis intactū re-
maneat. Diuidit autē in tres ptes. In q̄rū p̄ qd si-
gnificat eēntia in accētib⁹ declaraf. in 2^a vō diuerfi-
tas accētū a suba et iter se. in 3^a aut quō se hēant
ad intētiōes logicas. Declarat q̄ primum tali p̄ne.
Accētia hnt eēntiā incōpletā. Probaf sic. q̄cūq̄
hnt diffōnē incōpletā hnt eēntiā incōpletā: accidē-
tia hnt diffōnē incōpletā. g. Maior ps ex eo q̄ eēn-
tia est id qd per diffōnē significat (ut dictū fuit in
p̄n^o libri.) Minoris p̄batio est: q̄ quectiq̄ diffini-
unt necessario per aliqd qd est ex eoz eēntiā hnt
diffōnē incōpletā. diffinitio enī taliū nō cōplet per
intrinseca: sed eget extrinseco additāmēto: sz acci-
dētia diffiniūtur neciō per aliqd qd est ex eoz eēn-
tiā. opz siquidē in eoz diffinitionē poni subiectū: ut
dī. 7. meta^o. g. accētia hnt diffinitionē incōpletā.
Ad euidenter manifestādā minore. S. Tho. in
lra cōparat accētia formis subalib⁹ penes cōueni-
entiā et dīas. in de enī clare patebit quō accētia ha-
bent eēntiā incōpletā. Cōuenire aut accētia cūz
formis substantialib⁹ in trib⁹. Primo in hoc q̄ neu-
trū eoz hz eē absolutū a subcto indepēdēs a rece-
ptiūo: sed sicut ex forma subali cōiuncta māe fluit
cōe utriq̄: ita ex cōiunctiōe accētis cū subcto re-
lingitur eē cōe utriq̄. ex cōiunctiōe enī albedis cum
niue sit eē: quo et albedo est et nix est alba. Cō-
cūdo cōueniunt in b q̄ neutrū eoz hēat eēntiā cō-
pletā: q̄ eēntia utriusq̄ eēntialr ad aliud referit ut
receptiūū. forma siq̄dē subalis eēntialr est entitas
pfectiua māe: et accēs essentialr est entitas subie-
cti q̄lificatiua. Tertiū aut in quo cōueniūt est:
q̄ neutrū eoz hz diffōnē cōpletā p̄p̄is terminis:
sz per additāmētū. sicut enī in diffōne accētis opz
poni suū subctū: qd est ex ei⁹ gen⁹: ita in diffōne for-
me subalis opz ponere receptiūū: māz. s. que est ex
ei⁹ gen⁹ p̄p̄iū. nā gen⁹ forme est actus: (ut ps 2° de
aia.) materiā aut: cū ens diuidat in actū et poten-
tiā sub potētia contineri clarū est: et psequēter eē
ex actū qd est gen⁹ forme. huius signū est qd fecit
A^o 1° diffiniēdo aiaz: dū posuit in ei⁹ diffōne cor-
pus phisicu organicū: qd p̄p̄ia mā est aie: in eo
qd est corpus phisici perfectio. Addidit aut hoc.
ne mireris: q̄re in diffinitionē aie nō ponit mā: cum
sit forma subalis: sed corpus phisicu. b enī iō est:
q̄ phisicus nō cōsiderat aiaz ut formā subalē: sed
ut aiaz: que ut sic: corpus phisicu p̄erigit tanq̄ p̄-
p̄ia mām. hinc hēs q̄ cōsiderare aiaz itellectiua:
ut sic fm suā cōpletā qditatē nō est opus phisici:
ut etiā tradit A^o 1° in libro p̄ de p̄ibus animali-
um caplo p̄. Cōdifferūt aut in q̄nq̄. Cō Primo q̄
receptiūū forme subalis nō hz eē per se sine eē for-
me. est enī in hoc conforme sue forme: sicut enī for-
ma subalis nō hz eē p̄ter suū receptiūū: ita nec
suū receptiūū hz eē p̄ter suā formā. receptiūū vō
accidentis hz esse per se p̄ter esse sui accidentis.

ca. f. in fi.

T. c. 15.

Cōueniētia
forme sub-
stantialis et
accidētalē

T. cō. 2. ut
ibidē ps.

2. de aia.
T. c. 6.

ca. p̄mo.
Dīa inter
formā sub-
stantialē et
accidētalē.

Huius dñe rō est: qz receptiuum forme subalis est ens in pura potētia. receptiuū vō forme accñtalis hz ēē in actu. **C**2° vō differūt: qz ex cōiūctiōe forme subalis ad suū receptiuū emanat ēē illud quo res ipsa subsistit seu simplr est. Ex cōiūctiōe vō forme accñtalis ad subctū fluit ēē: quo res fm qd est. Et hec dñia orit ex pma: ex quo enī receptiuū forme subalis caret ēē per se: illo ēē qd ex forma fluit p est. z per oppositū. ex quo subctū accñtis pprio ēē gaudet per adeptiōē accidentis tale ēē acquir: z nō ēē simplr. hoc enī prehabet: z sic fm hoc primū ēē pōt intelligi ēē sine scdo. pōt enī suba ab accidēte separi ut dī. **Z**. meta^{ca}. **C**3° differūt: qz ex cōpositiōe forme subalis cū suo subcto fit vnū per se. Ex cōpositiōe aut accñtis cū subcto nō fit vnū nisi per accñs. Orī aut hec dñia ex scda. ex quo enī ex forma subali ēē simplr sit quo res per se est: opz q vnū simplr fiat quo res sit per se vna. ens enī se quitur vnū. Ex eo vō q subctū z accñs duo esse hñt. vnū per se facere nō pñt eadē rōne: qz. s. vnum sequit ens: nō enī pōt ēē q vnū per se sequat ens per accidēs. **C**4° differūt: qz ex cōiūctiōe forme subalis cū mā resultat eēntia quedā tertia. s. entitas. Ex pñctiōe vō accñtis cū subcto nō fit aliqua eēntia tertia. Orī aut hec dñia ex tertia: cū enim eēntia sit id qd per diffinitionē significat ut res dif finita. Diffinitū autē opz ēē vnū per se fm **A**xi^{ca} **Z**. meta^{ca}. eo q ex accñte z subcto nō fit vnū per se: hñtur q nec eēntia aliqua resultat. z per oppositū ex eo q ex forma subali z mā: vnū per se sit: eēntia tertia resultat. **C**5° differūt: qz forma subalis etsi nō sit eēntia cōpleta: est tñ ps cōplete eēntie. Acci dēs vō nō est eēntia cōpleta nec ps eēntie cōplete. Sequit aut hec dñia gnta ex qñta. si enī ex forma z mā sit eēntia quedā tertia forma subalis illi^o ps erit. Si aut ex accñte z subcto eēntia nulla resultat: accñs nullius cōplete eēntie ps poni pōt: z sic accñs incōpletū z fm quid est ens: ac cōsequēter incōpletā eēntiā z diffōnē hz. **C** Nec te moue at q forma subalē nō absolutā a receptiuo: z esse nō hñe sine mā modo dicat: z superius dictum sit aīaz intellectiūā indepēdētē a mā z sepatā ab illa fm rē remanere. Is enī est simplr verū. Ad verificatiōē aut ei^o qd modo dicim^o: sufficit aīaz intellectiūā ēē eēntialr māe informatiūaz: z tali mō ab illa inabsolubilē fm esse qditaratū: ut ei^o diffinitio ostē dit: z q forma subalis ut sic nō hēat vnde fm esse actualis exñtie a mā absoluat z indepēdēs sit: lz aliunde alicui forme substāiali hoc insit: puta ex lz q est intellectiua. loquimur enim de forma par tis substantiali: ut sic.

Circa hec supra dicta multa sunt dubia. Circa scda z cōueniētiā dubitat: an sit verū qd ibi dī. s. q eēntie accidentales eēntialr nō sunt absolute a receptiuo. **E**t hāc dubitationē comitat alia: circa tertiā cōueniētiā: an. s. accidentia necessario per subctū diffiniānt. **O**ccurrūt quo qz qñes circa dñas assignatas. z pma qdē habet dubitationē de utroqz mēbro cum sua radice: an. s. forma subalis pure potētie tñ actus sit. **E**t an forma accñtalis in ente in actu tñ recipiat. **C**ir ca scda z dñas est dubiū an accñtia habeāt ppriam existētiā distinctā realiter ab existētia subali. **E**t iterū est ibi dubiū: an suba subiecta accidēti possit intelligi esse absqz oi accidēte. **I**stas sex dubitatiōes si diffuse tractare uellem^o: ppositi li-

mītes exire^o. alterius enī negotij est: s. ne oīno ieiuni trāseam^o de plurib^o eartū dicetur ordine supradicto: fundamenta z nostra z aduersariorum adducendo.

QUESTIO. XV.
Circa primū dubiū declarato titulo p addu- cet opinio Sco. 2°. S. Tho. 3° rñdebi tur argumētis in oppositū. **E**st igit sensus pmi dubij. an de eēntia accñtis sit depēdētia ad subie ctū: qd sub spālīb^o uocabulis dubitat ab alijs cuz querit an inherētia aptitudinalis sit de eēntia ac- cidentis. **S**cot^o in 4° sen. distin. 12. qōne prima. decidit hāc qōnē: quo ad accñtia absoluta. s. quāti tatē z qlitatē: aitqz tales: qui lz uertūt in dubiū: qd noīs ipsi^o inherētie ignorare: cōtentusqz est vnica rōne ad pbādū q ipole sit inherētia quāctiqz esse de eēntia accñtis absoluti: sic. Nulla relō est de cō ceptu formali rei absolute: oīs inherētia est relō. g nulla inherētia est de pceptu formali rei absolute. **A**lter hec rō format ab eodē: sic. id qd est eēn tialiter ad se nō icludit in se eēntialr respectuz fm Aug^m. z. de trini. ca. 2. s. accñs absolutū est ad se. g accñs absolutū nō icludit eēntialr respectū. in- herentia aut respect^o est. ergo. **A**b alijs aut con firmat eadē rō sic. oē qd relatiue dī est aliqd pter relōnē: fundamentuz enī relōnis est aliud forma liter a relōne: s. accñs absolutū. puta qlitas relati ue dicūt inherēs. g est aliqd absolutū pter inheren tia. **P**. inherētia aptitudinalis est de eēntia ac- cidētis. g quāctitas z qlitas nō sunt gñia gñalissi ma. tenet pñtia ex eo q tñc quāctitate z qlitate z ceteris accñtib^o posset abstrahi cōcept^o coīs qdita tiuus eiusdē rōnis in oīb^o illis inferior: cōceptu en- tis: z supior illis nouē generib^o. s. (esse in) z sic cū oīs talis pcept^o sit gen^o: nouē genera accidētū ge neralissima nō erunt. haberēt enī supueniēs gen^o.

Thomistarū autē sententia est inherē tia aptitudinalē ēē de ef sentia accidentis. z eā nō esse relationē. **S**ciē diū est enī aliquid ēē absolutū uel respectiūz du- pliciter. s. a subcto z a termino. Absolutuz enim a subiecto ens: est id qd nō est natuz recipi in alio ut substātia. Respectiūz ad aliud ut subiectū: est id qd eēntialr natū est recipi in alio: ut oē accñs. Ab solutuz a termino est id qd formāl^r nō respicit aliud pñse: ut terminuz ad quē: ut substātia quāctitas z qlitas. Respectiūm ad aliud ut terminum est id qd formāl^r respicit aliud pñse ut terminuz ad quē sicut pñcamētuz relōnis. In lz enī differt relō pñ nēs ad pñcamētuz relōnis ab alijs respectib^o ce teroz generuz: qui a qbusdā trāscēdētes uocātur: q respectus pñiens ad gen^o ad aliqd: eēntialr est ad aliud: nō ut receptiūz uel cām efficiētē aut fi nalē aut formalē: sed pñse est ad aliud tanqz ter minuz. vnūz enī relatiūoz nec est forma nec finis nec efficiēs alterius: sed termin^o. Propter qd di cit magn^o Albertus: q vnūz relatiūoz nō est diffi niēduz per reliquūz: sed ad reliquūz: eo q li per. de notat calitatē. Respectus autē alioz generuz qui pp uocabuloz penuriā respectus dicūt: respicit ef sentialiter aliud. sed ut subiectuz uel mām uel for mam z hī^o. sic enīz mā essentialiter respicit formā: z econtra: ut de cōmensuratiōe aīe intellectiue (su pra dictum est) cuz ergo inherētia aptitudinalis ipōrtet respectum ad aliud ut receptiūz: ipaz nō de genere relōnis sed idēficatā cuilibet gñi: mo do absolutum ens modo relatiūz significare dici

GGG 2

v. inherētia aptitudinalis sit de inherētia accñtis. Opi. Sco. 4. di. 12. q. 1.

vnica ratio Sco.

Confirmatio alioz.

2° confir^o.

Opi. thomi starum.

ca^o. 6. q. 13.

L. c. 4.

L. c. 16.

c. 5. p. 6. ca^o. 6. p. 2.

p^m dubiū.

2^m

3^m

4^m

5^m

6^m

mus. Un̄ nō phibet inherētia aptitudinalis eē de eēntia absoluti accētis ex eo q̄ est respect⁹: imo ex h̄ q̄ accētis absolutū nō a subcto est: l̄ a termino: se quif q̄ de eēntia eius sit eēntialis dependentia ad subctū quā inherētia aptitudinalis explicat. Cōsona aut̄ n̄ra positio rōni oñdī: ex eo q̄ sicut esse ad. cōstituit relonē: ita eē in. p̄stituit accētis ul̄e. Cōtrahit enī ens per eē in. ad nouē gñā accētis: 7 iō sicut ad. est de eēntia relonis: ita in. est de eēntia accidētis. Un̄ simplici⁹ in cōmēto p̄dicamētoz dicit. q̄ eē in. nullum cōstituit gen⁹: s̄ oē accētis circuit. Et cōfirmat ex eo q̄ nihil aptitudinalis inherētia eēt de eēntia accētis posset cōpleta diffōne ipm accētis cōcipi absq̄ aptitudinali inherētia in ei⁹ diffinitioe posita: qd̄ est ipole. opz enī ipz in sua diffinitioe h̄e eēntialē dependentiā ad subctū: quā inherētia aptitudinalis explicat. alr̄ subcto nō eēt op⁹ ad diffiniedū. Propterea in pluribus locis ait. S. Tho. q̄ diffinitio accētis est hoc: seu aliqd̄ bī: res cui debet eē in alio. hec de scōo.

Ad p̄m. Sco.

Ad primū aut̄ in oppositū dī q̄ minor p̄mi est falsa. 7 decept⁹ v̄ Scot⁹ q̄ nō vidit dīaz inter respectū in. 7 ad. respect⁹ enī in. 7 nō est relatio. nā l̄ talis respect⁹: terminet ad subiectū: 7 p̄nter subiectū sit termin⁹: tñ nō terminat ut termin⁹: sed ut receptiū illi⁹. 7 l̄ opz hic ualde attēdere. aliud est enī dicere. a. est termin⁹ talis respect⁹: 7 a. terminat talē respectū ut termin⁹ ut ex dictis p̄z. Et per h̄ p̄z rñsio tā ad scōaz q̄ ad tertiā formā eiusdē rōnis. semp̄ enim supponit aptitudinalē inherētia eē relationē. Ad ultimū negat p̄ntia: dī nāq̄ p̄ eē in. est diuersariū rōnū in p̄dicamētis: sicut 7 ens: est sigdē in. analogū ad nouē gñā accidētis sicut 7 ens ad oīa genera.

Ad confir. mationes.

Ex his p̄z solutio scōi dubij in quo Scot⁹ nō bīscū cōcordat in q̄ro. diffinitioe. i. ita q̄ vnanimiter fatemur accētis nō posse cōplere diffiniri absq̄ additioe sbcti ut nūcūc est p̄batū: qd̄ plen⁹ inferi⁹ patebit cū declarati fuerit vñ sumantur genus 7 dīa in eis testatur: 7 h̄ Ar̄le⁹ in. 7. metaphysice.

T. cō. i. 5. 7 i. 7. 7. l. c. 4.

Tertia dubitatio: quoniam nimis est ampla alibi discutiēda relinqua. oportet et siquidem ad plenam illius resolutionem multos quinternos implere. Qd̄. XVI.

v. dim̄ in terminate p̄cedat for mā subalez in materia.

Quarta dī q̄ de accētis nā est: cui⁹ tractatū agim⁹: nō oīno p̄termittēda dūco. In qua tria agēda sunt. p̄ recitabit op̄i. Auer. 2⁹ ponet op̄i. S. Tho. 3⁹ rñdebit argumētis in oppositū. Sciēdū est quo ad p̄m Auerroym in libro de suba orbis fundasse op̄i. nobis p̄riā ponēdo in mā p̄ma que est pura potētia accipi dimēsiōes in terminatas. Ex h̄ enī sequit̄ nō oē accētis eē subctiue in ente in actu. Mouet aut̄ ad h̄ opinādum rōnibus plerisq̄ ducētib⁹ ad ipole. P̄ria est dimēsiō intermiata nō est in mā coeterna sibi. ḡ corpus sit ex nō corpe 7 dimēsiō ex non dimēsiōne. 7 tūc ultia segtur. ḡ forme corpales. i. dimēsiōes sūt sibi inuicē p̄rie 7 succēdēt sibi inuicē in subcto sicut sibi inuicē succēdūt forme sbales in eadez mā. p̄ns est ipole. ḡ a destructioe p̄ntis 7 c. impossibilitas p̄ntis p̄z ex eo q̄ neq̄ mor⁹ neq̄ mutatio aliq̄ est ad quantitātē interminatā. Augmētatio enī est ad q̄ntitatē terminatā. P̄z quoq̄ ex eo q̄ q̄ntitati nihil est p̄riū: ut dī in p̄dicamētis. Cōsequētia aut̄ p̄bat ex eo q̄ oē qd̄ sit ex suo p̄rio seu p̄uatiuo: ut

In p̄dicto q̄ntitatis.

dī p̄ physicoz. 7. 5. eiusdē. C̄ 2⁹ rō est ista. q̄ntitas intermiata nō est in mā. ḡ mā nō pōt siml̄ formas distinctas specie aut numero recipere. p̄ns est falsū ad sensū. ḡ p̄ntia p̄bat ex eo q̄ diuerse forme non pōt simul recipi nisi in diuersis p̄tib⁹ mae. mā vō diuersis p̄tib⁹ caret ante q̄ntitatis receptionē. s̄ba sigdē exclusa q̄ntitate indiuisibilis est. ut dī p̄ physici. C̄ 3⁹ rō est ista. quāntitas nō est in mā subiectiue. ḡ forma nō diuidit̄ per diuisionē mae. 7 p̄ntia. q̄z forma recipit in mā indiuisibili cum q̄ntitate ponatur carere. tūc ultra. ḡ forma recepta in mā nullā diuisionē h̄z. 7 p̄ntia. q̄z oīs diuisiō forme mālīs p̄erigit diuersitatē p̄tiū mae. tūc ultra. ḡ forma recepta in mā est eterna 7 carēs p̄rio. 7 p̄ntia. q̄z tpalitas forme corruptibilitatē ei⁹ sequit̄. corruptibilis aut̄ nō est forma aliq̄ nisi receptiū ei⁹ h̄eat diuersas p̄tes: q̄rū alterā ipsa: alterā forma alia iformet: cuz oporteat coicari in mā ea que inuicē corrūpūnt: ut p̄ de gñatiōe dī. 7 tūc ultio segtur q̄ nullā nisi p̄riā formā mā recipiat. opz enī corruptionē vnius esse gñationē alteri⁹: ut dī in p̄ de generatiōe. 7 cōsequēter caret cōtrario. 7 hec de primo.

T. c. 64. 7 47. T. c. 7. 2⁹ rō.

t. c. i. 5. 3⁹ rō.

t. c. 53.

T. cō. i. 7. 3. phy. t. c. 73. Op̄i. s. d. 4. d. i. 2. q. j. a. 2. q. 4. itē. 4. d. 4. 4. q. j. a. j. q̄ntiū cula. j. 3. 4. p̄ gē. c. 8. f. 3 in tractatu de nā mae. rō p̄ Auer.

Hanc op̄i. 7 si in q̄busdā suis libris sequatur S. T. p̄p̄ia tñ snia oppo^m ultio det̄ minauit in p̄a pte. q. 76. ar. 6. ubi tali rōne utit̄ contra Auer. positionē. quicūq̄ aliqd̄ est in potētia ad actū oēs. ordie qdā p̄ns recipit actū p̄mū simplr̄ 7 demū sequētes. s̄ mā p̄ fm se est in po^a ad oēs act⁹ sbales 7 accētales ordie qdā. ḡ p̄ri⁹ recipit actum p̄orē simplr̄. deide posteriōrē. s̄ p̄rim⁹ act⁹ simplr̄ etiā ordie gñatiōis est eē. ḡ p̄m⁹ qd̄ itelligit̄ recipi in mā est eē: s̄ eē mae est eē substantiale 7 nō nisi a forma substantiali. ḡ p̄ri⁹ recipit in mā forma substantialis q̄z qd̄cūq̄ accētis: 7 sic oē accētis sequēs adueni et enti in actu. Q̄ p̄rim⁹ act⁹ simplr̄ sit eē: p̄z: tū auctoritate libri de causis in p̄n. Tū q̄z eē quātū p̄e supponit eē: 7 s̄l̄r eē q̄le p̄esupponit eē 7 sic de aliis. C̄ Sequitur p̄terea ad hāc positionē mltā icō ueniētia: q̄. f. ens fm quid p̄cedat eē simplr̄. Et q̄ ens per accētis sit p̄ri⁹ ente per se. Et q̄ mā maiorē cōnexionē h̄eat cū forma alteri⁹ gñis q̄z cū forma p̄p̄ij gñis: ex quo a q̄libet forma sbali est denudabilis 7 nō a q̄libet forma accēntali. Et q̄ s̄be generabilis sint nō solū tria: sed q̄tuor p̄ncipia. s̄ mā forma p̄uatio 7 q̄ntitas intermiata. nō enim pōt fingi quin sit p̄ncipiū saltz per accētis: cū sit cōiuncta p̄ncipio per se: sicut de p̄uatiōe dī. 7 sic debuit p̄nūari ab Ar̄le⁹. Tenēda est igit op̄i. S. Tho. q̄ oē accēdēs est subiectiue in ente in actu. 7 per h̄ differt a forma substantiali que est subiectiue in ente in pura potentia. 7 hec de secundo.

Ad primam rōnē Auer. dī q̄ p̄ns p̄mū illariū h̄z mltiplicē sensum: 7 q̄nq̄z uerū 7 q̄nq̄z falsū. 7 iō distinguēdū est. si nāq̄ (li ex) dicat h̄itudinē cāe mālīs uerū est. cor⁹ p̄ enī sit ex mā que nō est corpus 7 indiuisibilis in actu: l̄ sit corpus 7 diuisibilis in po^a. si autem (li ex) dicat h̄itudinē termini a quo: falsum est. necesse est enī māz ex qua sit corpus imēdiate ante illud istās habuisse corpeitatē: 7 ul̄r in oī instātī tēporis necesse est ip̄az eē sub dimēsiōnib⁹. 7 h̄ mō intelligendū est qd̄ Ar̄le⁹. 3. celi dicit. q̄ ipole est corpus fieri ex nō corpe. i. post nō corpus. C̄ Amplus est distinguēdū (li sit). corpus enim seu dimēsiōnē fieri intelligi pōt dupl̄r. Uno mō terminatiue. i. ut fiat tanq̄ termin⁹ alicui⁹ mor⁹ ul̄ muta

p̄ phy. 65. 7. 66.

Ad p̄m.

T. cō. 29. 7 64. 2⁹ rō.

tionis. et hoc modo est ipse fieri dimensionem. Alio modo comitativum. i. ut fiat tanquam aliquid prius ipsius terminum motus seu mutationis. et hoc modo verum est corpus fieri. neque enim generatio neque alteratio neque motus localis ad quantitatem terminatur ut quantitas est: sed augmentatio terminetur ad quantitatem perfectam: sed quoniam generatio terminatur per se per ad compositum substantiale: generantur consecutivum et accidentia inseparabilia: de quorum numero est quantitas: que subale cor-poreitate sequitur. Peccatum ergo accidit in prima ratione Av-roys: quod concessa prima consequentia pro quanto infertur consequens in sensu vno: non tamen secunda propositio que supponit dimensiones fieri non comitativum: et per accens: sed terminativum. de illis enim que sunt ut termini muta-tionis: verificatur: quod corruptum a primo: et quod succedunt sibi invicem se mutuo expellunt: et non de illis que sunt consecutivum: de quorum numero est quantitas inter-minata. Ad secundam rationem negat propositio. Et ad proba-tionem dicitur quod diversas formas perigere diversas par-tes in materia potest intelligi dupliciter. Uno modo ut (li. pre) di-cat ordinem temporis: et sic verum est quod quod duas formas simul recipiendas in materia perigere eas esse distinctas in plures partes immediate ante illud instanti: in quo ille forme inducunt. eadem enim pars materia non potest simul ad duas formas alterationis sufficere disponi: sed talis di-strictio prior materia peracta non oportet quod fiat per termi-natas dimensiones ipsi materia inherentes sed fit per di-mensiones precedenti compositum. Alio modo potest intelligi ut (li. pre) dicat ordinem necessarium: ita quod in instanti in-troductionis formarum necesse sit materia habere prius di-versitatem priorum: et post formas distinctas: et hoc est fal-sum. oportet enim prius non materia esse: quod distincta est: in illo ergo pro illo instanti exiguntur due forme distinctas partes materiae sed non perigunt. Ad tertiam dicitur quod formam dividi per divisionem subiecti potest intelligi dupliciter. Uno modo ut ideo forma divisionem habeat ex subiecto quod in materia pre-di-visa recipitur. et hoc modo quod sit verum et quod sit falsum nu-tunc declarat. Alio modo ut ideo forma divida-tur ad divisionem subiecti. quod forma habet tale divisionem ratione sui subiecti: et hoc modo verum est eo quod divisio qua-titativa convenit forme subali ex hoc quod est in materia ra-tione cuius compositum est quantum: sicut enim quantitas sequi-tur compositum ratione forme: non ita tamen quod ipsa qualitas pre-sit in ipsa forma subiective: ita quantitas inest compo-sito ratione materiae non ita quod pre-sit in materia: quod ergo divisio qua-titativa forme non convenit nisi ratione materiae in qua re-cipitur ut forme a materia separe ostenditur: ideo formas di-vidi ad divisionem subiecti concedimus. non tamen divisionem istam precedere formam sed comitari. Unde per rationem ad to-tum processum rationis: quantum ruit. (suum modo falso initio) fundat enim super hoc quod ex positione nostra sequitur for-mas non dividi ad divisionem subiecti: quod per non sequi.

Quinta dubitatio premissis argumentis per sci Thoma doctrinam habet per affirmati-va vera. Cum enim ab omni forma fluat aliquid esse: quod for-ma est que dat esse rei: necesse est a forma accidentali fluere accidentale esse: sicut ab albedine esse album: et a dul-cedine esse dulce. Contra autem est quod fluat a forma acci-dentali non est idem quod esse subale ex propriis rationibus sub-stantie et accidentis notissimum est. esse namque subale est esse simpliciter secundum se independens et primum. esse autem accidentale est esse secundum quod in alio dependens a subiecto: et posterius. Nec esse solum actualis existentie accidentis distinguatur rea-liter ab esse subiecti actualis: sed etiam ab ipsa essentia for-mae accidentalis a qua est. Jam enim (supra probatum est) quod nulla quiditas creata est suum esse existentie. Unde exi-

stentia albedinis nec est ipsa albedo nec existentie subie-cti nec receptio albedinis in subiecto: sicut nec existentie forme substantialis est ipsa forma aut materia aut re-ceptio forme in materia: sed quodadmodum forma subalis recepta in materia perficit ipsam ut utraque existentie recipi-at: ita albedo recepta in subiecto perficit ipsum ut esse album recipiat. ita quod sicut forma est ratio materiae et compo-sito subali quod esse habeat: ita albedo est ratio subiecto com-posito ex albedine et subiecto quod habeat tale esse: album. scilicet. et sicut tot esse subalia in aliquo opere esse quot sunt for-me substantiales: ita secundum numerum formarum accidentium multiplicatur esse accidentale. Aliud est siquidem esse album et aliud est esse dulce. Errat propterea qui secundo Tho-me imposuerunt opinionem recitatam a Secundo in. 4. sen. distin. 12.

Circa sextam dubitationem: an scilicet distantia acci-denti subiecta possit intelligi esse sine omni acci-dente. declaranda est per sententiam sancti doctoris. Error deinde quidam elidendus. Ad precipuum primum di-strictum est quod de suba et accidente dupliciter loqui pos-sumus. Primo modo ut sic. i. de suba sub ratione sube et de accidente in eo quod accens. Alio modo contingit lo-gi de suba et accidente sub ratione talis sube et talis accide-tis. per modo suba est separabilis ab omni accidente: eo quod esse subale: ut sic: nulla conexione necessaria habet cum esse accidentali: alioquin omnis suba esset accidenti subiecta. Secundo modo suba non potest separari ab omni accidente: quod non a propria passione per conexione necessaria que est in-ter subiectum et propriam passionem: non per hoc quod subiectum dependet a passione. Propterea. S. Thoma in quonibus disputatis de spiritualibus creaturis. q. ultia. ad septi-mum: et in quonibus de anima. q. 12. ad septimum ait quod subie-ctum esse sine propria passione non est possibile nec intel-ligibile. In ista autem loquens de esse subali et accidentali: ut sic: ait subiectum posse esse sine accidentali forma sibi adveniente. Odit autem nostra demonstrationis subiectum esse non posse sine passione. oportet namque quod inhe-rentia passionis in subiecto concludit necessariam esse et impossibile aliter se habere.

Error autem intolerabilis hic cavendus est posi-tus ab Antonio trobeta in quolibet suo dicente: quod per secundum S. Thoma. et eius sequaces subie-ctum non est nisi causa malis respectu passionis: et pas-sio est accens: ex quo necessario sequitur subiectum posse esse sine propria passione. Fundamentum autem huius propositi est quod omnis potentia passiva est potentia predicationis: sed subie-ctum est solum in passiva potentia respectu passionis. er-go est in potentia predicationis. ergo potest habere ipsam et non ipsam. Maior habetur ex. 9. meta. et probatur etiam ratione sic. passionis entis distincte sunt tales: quod una inclu-dit negationem alterius. ergo potentia includit negationem actus: et per omnis potentie ut potentia est non repugnat esse sine actu: et ex altera parte potest esse in actu. ergo omnis po-tentia est potentia predicationis. Contra. ad idem. possibile est medium inter necessarium et impossibile. ergo cum necessari-um respiciat esse solum: et impossibile non esse solum: possibile respicit esse et non esse: et sic omnis potentia cum ab ea dicatur possibile est potentia predicationis. Contra. ad idem. ideo po-tentia passiva est ad esse: quod potest ab alio recipere esse. scilicet. ab agente. si autem ab alio recipit esse: illo circumscri-pto quantum est in se est sub non esse. Si ergo po-tentia passiva ex se est sub non esse: et ab agente po-terit habere esse: necessario sequitur quod est potentia contradictionis. scilicet. ab esse et non esse.

Accidit autem error hic et in principijs et in co-clusionem. In principijs: quod S. Thoma.

q. i. in. pn. c.

Solutio 6^a dubij.

q. d. spuali. creatu. q. ii. q. d. a. q. 12. 7^m.

Anto^o tro. in quolib. meta^a.

T. c. 17.

Ad 2^m

Ad 3^m

Quinti du-bij solutio. Accens hinc propria exi-stentia disti-cta ab exi-stentia subiecti.

ca. 5. q. ii.

Ad 4^m

T. c. 39.

64.

sen. di-

termini-

l' mura

I.c. 10.26.
27. 2. 28.
I.c. 17.

Ad 2um

Ad 3um

T.C.4.

in pma pte. q. 77. arti. 6. 3. ex intētiōe. z pbat sctū
ēē cāz sue pprie passiōis in triplici gñe cāe. s. mālīs
effectiue z finalis. vñ p3 error minoris. Maior at
l3 sit A7¹⁶. est tñ male itellecta z pbata. potentia
enī mālīs est duplex. quedā est receptiua tm: qdaz
vō nō solū receptiua: sed et passiua extēso noīe pas
sionis ad oē gen⁹ trāsmutatiōis. Potētia recepti
ua tm est nēcio coeua sui actui: eo qz si eēt ante suū
actū oporteret qz per aliquā trāsmutatiōē illū re
cipiet: z sic nō eēt receptiua tm respectu illi⁹. Potē
tia aut passiua nēcio nulli actui coeua est respectu
cui⁹ est passiua: eo qz oēm actū per trāsmutatiōē
acqrit: z pñter per trāsmutatiōē perdit. oē enī ge
nerabile est corruptibile. ut dī pmo celi. Proposi
tio ergo illa. oīs potētia est potētia pñdictiōis: est in
telligēda de potētia passiua: z nō de receptiua tm.
Hāc glosaz z sensus ipse z text⁹ A7¹⁶ cōuincunt.
Ad sensuz enī p3 in celo ēē potētia receptiua sue fi
gure: z tñ in eo talis potētia nō est potētia pñdictiōis
nis: celū enī nō est in potētia ad aliā figurā. A7¹⁶
vō tex. allegato. 9. meta^{cc}. ait celū nō ēē in potētia
ad motū: s3 ad terminos ei⁹ tm: z tñ cōstat celuz ha
bere potētia receptiua sui mot⁹. vñ ex b insinuauit
qz de potētia passiua loquebat⁹. ea enī celum est in
potētia ad terminos mot⁹. Cū cū subctū nō hēat
potētia passiua s3 receptiua tm respectu pprie pas
sionis. nulla enī mutatio mediat inter subctū z pas
sionē: op3 subctū nō esse in potētia pñdictiōis respe
ctu passionis: z sic qz deducta fuit falsa. ¶ Ad ra
tiones aut qb⁹ arguēs nitit illā ppositiōis de oī
po^a receptiua pbare rñdet. Et ad pma dī qz passio
nes entis distinctas ēē tales qz vna includit nega
tiōē alteri⁹ uerū est: qz vna nō est alia forma: p
tētia enī nō est act⁹ forma: s3 ex b nō sequit⁹. qz qli
bet pōt ēē sine alia. Nā nō ualet: b nō est illud: qz b
pōt ēē sine illo. ¶ Ad 2^m dī qz pōt ut distinguitur
z necessariū z impossibile sumit a potētia passiua z
nō a potētia receptiua tm: z iō ex hoc nō sequit⁹
nisi potētia passiua ēē po^{am} pñdictiōis: cū tñ argu
ens debeat pbare: qz oīs potētia receptiua sit po
tētia pñdictiōis. ¶ Ad 3^m dī qz ppō p^a ibi addu
cta. s. qz ideo potētia est ad eē: qz pōt recipe eē ab
alio. s. ab agente: in vno sensu est uera: z in altero
falsa. si enī (li pōt) dicat posse distinctuz z impōtē.
A7¹⁶ dicit eā ēē falsaz. est enī sensus qz iō po^a est
ad eē: qz nō est ipōtē ipsaz recipe eē ab agēte: z sic
celū eēt in potētia ad motū cum recipiat ipsū ab
alio. Si aut (li pōt) dicat potētia ut distinguit⁹ z esse
in actu: tūc ppositio est uera. iō enī aliqd est in po
tentia ad eē: qz pōt recipe eē qd adhuc nō h3: sicut
iō aliqd ē in po^a ad nō eē: qz pōt hēe nō ēē qz caret: s3
cū oīs act⁹ pōt hēri ab aliq po^a nō nisi per trans
mutatiōē acquirat: ad nāz ppositiōē redit. q. s.
potētia passiua sola fit ad eē. ¶ Alias rōnes qui
bus sepabilitas substatie ab oī accēte a scotistis p
batur ex supradictis facile est soluere. Assumit si
quidē ppositiōes: qzū falsitas est sup⁹ declarata.
¶ Sed qz illud qd dī maxime z uerissime in
quolibet gñe est cā eoz que sūt post in illo
gñe sicut ignis qui in fine caliditatis est cā
caloris in reb⁹ calidis ut in. 2. metaphy. dī.
iō suba que est pncipiū in gñe entis: maxie
z vissime eēntiā hñs: op3 qz sit cā accētiū q
scōario z qli sēm qd rōnē entis pncipāt.

C In hac 2ª pte capli diuersitate accidentiu iter se
 declaraturus premitit cam accitui que sit: ut cas
 diuersitatis eoru insinuet tali conclusioe. Substa
 tia est ca accitui: qua probat sic. maxime ⁊ uerissi
 me ens est ca reliquoꝝ entium: suba est maxime ⁊
 uerissime ens. q̄ suba est ca alioꝝ entiu: s; talia s̄
 accitia. Minor vo ex. 7. meta^{ce} in prin^o p3. Ma
 ior vo ex. 2. meta^{ce} hetur. ut dī q̄ ult^r id qd̄ est ma
 xime tale in aliquo ordine: q̄ est ca oiuꝝ alioꝝ in
 illo ordine: ut sic: sicut ignis qui in ordine calidoꝝ
 est maxime calidus: oiuꝝ calidoꝝ est ca ut sint ca
 lida. Ut it̄ aūt noie generis in lra. sicut **A**g^{1c} ut it̄
 ibi vniocatioe: eo q̄ ad vitate hui⁹ propositionis
 exigū q̄ ca coicet cū effectu in noie ⁊ rōne: l3 ana
 logice eadē. nō enī segtur celū est ca oiuꝝ calidoꝝ.
 ergo celū est maxie calidū: qd̄ tñ sequerē: si celo
 calidi nomē nō equiuoce conueniret. qz igit̄ suba
 ⁊ accis in noie ⁊ rōne entis analogā tñ conueni
 unt: ⁊ substantia maxie est ens: ideo causa est oiuꝝ
 alioꝝ ut entia sint.

Quod tñ diuersimode ptigit: qz enī pres sbe
sunt mā z forma. iō quedā accūtia pñcipa
liter cōsequitur formā z quedā mām.

Quia accētia causant a substantia in qua sunt z effectū diuersitas ex causis puenit: assignat diuī-
tatē inter accidentia a priori ex diuersitate ptiū
substantie a quib⁹ fluūt accētia. z ponit tres distin-
ctiones. Quarū prima cū suis diuīsiōib⁹ talis est.
Accētium alia sequunt^r principalit^r formā: alia se-
quūt^r principalit^r māz. **A**ccidentitū sequēt^r
formā: quedā cōmunicāt materie: quedā vō sūt se-
parata a materia. **A**ccidentitū aut^m sequēt^r ma-
terie: quedā sequūt^r eam in ordine ad formā ge-
neralē: z quedā in ordine ad formā spāles. **E**st
aut^m ratio prime diuīsiōis: qz cū vniūq^q opere
per qd est actū z semp species aliq^q mouere z age-
re existimetur. ut dī. 3. physicor⁹. opz formā seg ope-
rationes z operatiuas virtutes. silt^r cum pariat z
trāsmutetur vniūquodqz rōne mae opz plura acci-
dentia eam sequi: ut ea que pp mae diuersam com-
plexionez insunt: z ipsam motui subijciunt^r z cē.
Apposuit aut^m in prima diuīsiōe (si pncipal^r) ut dī-
stinguis contra totalit^r. nullū enī accētū est soli⁹ for-
me aut solius mae: sed oia sunt cōpositi. etenim ad
ipsaz quoqz intellectionē nō solū aīa cōcurrit: s; to-
tū cōpositū ex mā z forma. fortes enī est qui primo
intelligit. est ergo sensus diuīsiōis qz accētū que-
dā sequūt^r formā nō ut cām totalē: sed pncipa-
lē: quedā silt^r sequūt^r māz ut cāz principalē nō to-
talem. Cum enim omniū accidentiū cā sit id qd ue-
re est. i. substantia cōpleta: oīūz cā est cōpositum ex
materia z forma: sed aliquoz principalis radix est
forma: aliquoz vō pncipalis radix est mā. Sic enī
in artificialibus aliquid conuenit composito rōne
forme: z aliquid ratione materie: quēadmodū scin-
dere cōuenit ferre rōne forme: durities aut^m ratioe
materie: ita z in naturalibus aliquid orit^r in com-
posito rōne forme: z aliqd rōne mae: quēadmodū
in forte sentire z intelligere est rōne forme: mascu-
linū vō rōne mae. **Q**ue autē sit regula ad discernē-
dū accētia sequēt^r formā ab accētib⁹ sequēt^r
materiam (infra) assignabitur.

Forma aut inuenit aliqua cui⁹ eē nō depē
det a mā ut aia intellectualis. *Ad*ā vō nō bz

t.c.2.
t.c.4.

Accētia ali
qua sequi
tur formaꝝ
aliq̃ māꝝ.
t.cō.i7.

in hoc ca°.

ēē nisi per formā. vñ in accñtib⁹ que sequū-
tur formā est aliqd qđ nō hz coicationē cū
mā: ut itelligē qđ nō est per organū corpa-
le sicut pbat pñs in. 3. de aia. Aliqua vō ex
cōsequētib⁹ formā sūt que hñt coicatio-
nē cū mā: ut sentire: sed nullus accñs sequit^r
materiaz sine cōmunicatiōe forme.

Hic ponit prima subdivisio cum eius causa. Cū
enim pprie virtutes z pprietates z opatiōes for-
marū ipsīs formis ppositionari debeant: ita qđ si ef-
sentia ipsius forme sit dependens a mā: virtus z
opatio ei⁹ (cū nō sint ipsa forma a qua fluūt perfe-
ctiores) depēdere opz a mā. Et si essentia forme est
independēs a mā: virtutē aliquā opz habere a ma-
teria independētē. aliqñ ociose fecisset natura for-
mā independētē. fecisset siqdē naturā eleuatā su-
pra māz: ut sic nō posset opari. z cōsequēter nec fi-
nē ppriū cōsequi. vñ quodqđ enim est ppter suāz
opatiōē. ut dī. 2. celi. Quia ergo inuenit duplex
gen⁹ formatū substantialiū dependentiū. s. a mā ut
sunt oēs forme materiales: z independētiū ab ea
ut est aia humana. iō inuenit duplex gen⁹ accñtiū
sequētiū formā. **Q**uedā enī fluūt a forma depē-
dente a mā: z hec ita fluūt ab ea qđ tñ recipiuntur
subiectiue in cōposito. ppter ea dī qđ habēt cōmu-
nicatiōē cū mā ut sentire negetare z hī. **Q**ue-
dā vō fluūt a forma independēte a mā ut sic: z hec
ita fluūt ab ipsa forma: qđ recipiunt in sola forma
subiectiue: z ppter ea dicunt nō hīe cōmunicatiō-
nē cū mā: ut intellectus z voluntas: intelligere uel
le z huiusmodi.

Nec arbitreris nos imemores cō-
tradicare sup⁹ nūc
dictis. utrūqđ enī est uerū. qđ s. oē accidēs est cōpo-
siti ut supra dixim⁹: z qđ aliqd accidēs est solū for-
me: ut mō dicim⁹. Accidēs enī esse alicui⁹ pōt itelli-
gi dupl^r. Uno mō ut cōpleti pñcipij elicitiui z re-
ceptiui. Alio mō ut suppositi. s. scđo mō oē accidēs
est cōpositi cui⁹ est eē z fieri. vñ de aia nō intelligit
ut suppositū qđ opatur: sed sortes per aiaz. Primo
vō mō aliqd accidēs est ipsi⁹ aie: z aliqd est cōposi-
ti: virtus enī intellectiua nō est subiectiue in aliq
pte corpis: cōposita ex mā z forma: sed est subiecti-
ue in sola essentia aie. vñ de in. 3. de aia dī: qđ itelle-
ctus nulli⁹ corpis est act⁹. Virtutes autē sensitiue
nō sunt subiectiue in sola aia: sed in determinatis
corpis pñb⁹ cōpositis ex mā z forma substantiāli.
Silt cōpleti elicitiui pñcipiū sensatiōis nō est so-
la potentia aie: sed cōpositū ex organo corporali z
virtute aie. Intellectiōis autē pñ^m elicitiui cōple-
tū est ipsa sola virt⁹ intellectiua: z cū opatio imanēs
sit subiectiue in suo elicitiuo pñcipio: intelligere
erit in solo intellectu sic in subiecto. Prop⁹ ea. S.
Tho. alibi dicit: qđ aia itelligit sicut oculus videt:
videt ut cōpleti pñcipiū elicitiui. oculus enī nō
minat cōpositū: ex organo corporeo z virtute aie.
non ergo contradicūt ista: omne accidēs est com-
positi ut suppositi: z aliquod accidēs est solū for-
me ut cōpleti pñcipij elicitiui z receptiui. Et lz
totus sermo sit de accidentibus substantiarum ma-
terialium: ex his tamen inuenit natura accidenti-
um substantiarū separati. opz enī ea esse de ordi-
ne illoz accidentiū que sequūtur formā independē-
tem a materia. **E**t nota qđ anteqđ ponatur

alterius membri subdivisio: assignat cā in littera.
quare nō sit talis subdivisio de accidentib⁹ sequē-
tib⁹ mām: qualis facta est de his que sequunt^r for-
mā ut dicat^r: accñtiū sequentiū mām: quedā cōmu-
nicant forme z quedā nō: z cā est ista: qđ nō inue-
nitur duplex materia: altera depēdens a forma z
altera nō: sicut inuenit duplex forma. nulla enī ma-
teria pōt eē sine forma. ut pbatū fuit.

In his tñ accñtib⁹ que mām cōsequunt^r
inuenit qđaz diuersitas. Quedaz enī accidē-
tia psequūtur mām sñm ordinē que hz ad for-
maz specialē ut masculinū z femininum in
aialibus. quorū diuersitas ad māz reducīt.
ut dī in. 10. metaphy. vñ remota forma ani-
malis: dicta accñtia nō remanēt nisi equo-
ce. Quedaz vō cōsequūtur materias sñm or-
dinē que hz ad formas gñales: z iō remota
forma speciali adhuc in ea remanēt: sicut ni-
gredo cutis est in ethiope ex mixtiōe elemē-
torū z nō ex ratione aie: z ideo post mortem
in eo remanet.

Hic ponit alteri⁹ mēbri diuisio talis: accidentiūz
sequētiū mām: quedā sequūtur eā in ordie ad for-
mā generalē: quedā in ordie ad formā specialem.
Illa accñtia dicunt sequi materiā in ordine ad for-
mā generalē: que indiuiduo generis altioris cōue-
niūt rōne magis sue mae qđ forme: sicut s mixtur
hz cutis nigredinē nō ex rōne forme mixti: s. quia
mā sua talis passa est: puta in tali climate: ubi ca-
lor solis abundat. Illa vō dicunt z cōsequi materiā
in ordie ad formā spālē: que indiuiduo inferioris
gñis uel spēi conueniūt magis rōne mae qđ forme
sicut hoc aial est masculinū nō rōne aie principali-
ter: sed qđ mām ad aiaz dispositā talis passio comi-
tata est: puta qđ mā plene dominio actus vigorosi
semis subiecta nō fuit. Signū autē qđ talia accñtia
se hñt. s. qđ sequūtur mām sñm qđ respicit formā al-
terioris uel inferioris generis est qđ aliqua eoz ei⁹
dē rōnis remanēt cōposito corrupto: z quedā nō
remanēt nisi equiuoce. nigredo siquidē hoīs viui
z mortui ei⁹ dē rōnis est: masculinitas autē nō. cā
aut huius nulla est alia: nisi qđ masculinitas sequi-
tur aial rōne sue pprie mae: z ppter ea corrupto
aiali z nō remanete nisi equiuoce: opz masculini-
tatē in cuius rōne ponitur animal: equiuoce rema-
nere. Albedo autē: qđ mixti materiam sequitur: in
cadauere remanentis: sñm eādē diffinitionem non
equiuoce remanet.

Circa ea que hic dicunt accidit dubiū. utrum
nigredo cutis in ethiope viuo z mor-
tuo sit vna z eadem numero. z vniuersaliter utrū
sit idē nūo accñs in genito z corrupto. in hac du-
bitatiōe tria agēda sūt. pmo recitabit opinio qđ rūdā.
2° ponet opinio sci Tho. 3° rñdebitur ad obcta.

Quo ad pñtū quidā opinatur accñtia cōmu-
nia genito z corrupto esse eadē nume-
ro in utroqđ: inter quos aliqui quibusdam uerbis
Auerro. inixi tali distinctione suā pñtū imagina-
tiōē. Accidētia cōmunia genito z corrupto hñt
duplicē modum essendi. terminatum. s. z intermi-
natum. Accidētia interminata uocant essentias
accidentium absqđ limitatione ad talē ul^r talē gra-

c. 5. q. 8.

t. cō. 15.

Signū dis-
ferētie assi-
gnate.

Ueadē ac-
cidētia nu-
mero sint i
genito z
corrupto.

Auerro-
starū quo-
rūdā opi.

t. cō. 6.

t. cō. 17.

Accñtia qđ
dā sequunt^r
formam de
pēdētē. ali-
qua formā
independē-
tē a mā.

t. cō. 4.

in d. 8a. or.
bis. c. 1. z. f.
phy. 66.
L. c. 23.

L. c. 25.

ca. p.

2°

3°

Op. thomi
staru.

Accns q.
dupl'r cor
rumpitur.

4^r gñat ac
cidens.

dū. Accntia vō termiata dicūt cēntias accntiū limi
tatas ad hūc uel illū gradū. accntia itermiata po
nūt eadē numero eē in genito z corrupto: nō autē
terminata. vñ sicut quātitas itermiata. cois exp̄sse
a Lōmēta. z eadē in oib⁹ ponit: ita calor intermia
tus cois: z idē est in aere z igne. Cōfirmat autē
opinio ista auctoritatib⁹ z rōnib⁹. A^r 1° enī p̄de
gñatiōe dicēs: in his autē si aliq⁹ manet in genito z
corrupto: puta qñ ex aere z aqua si ambo dyapha
na aut humida zc. ostēdit nō eē incōueniēs q⁹ ali
quod idē accns sit in genito z corrupto. Et in 2°
de gñatiōe: vult exp̄sse q⁹ in hñtib⁹ symbolū est
facilior trāsīt: qz est facilior corrūpere vnū q⁹ duo.
C^o Auerroys quoq⁹ in libro de suba orbis. nō lon
ge a pñ^o dicit nō solū dimēsiōes itermiatas q̄s sim
plices uocat remanere easdē in genito: s³ ul^r quali
tates oēs cōes genito z corrupto. C^o Rō autē p̄ ad
B^o est: qz si qualitates disponētes māz rei corrūpen
de ad nouā formā corrūpūt: qñ qd educit for
mā generā dā. nō pōt dici q⁹ illud sit agēs ex: qz B^o
nō pōt facere nisi p̄ q̄litates medias itroductas in
mā. q̄lirates autē ille corrūpi dicitur ab aduersario
ante iductionē forme. ergo remanet q⁹ nihil sit qd
educat formā: qd est ipole. C^o P^o q̄lirates symbole
querit a quo corrūpūtur cū nullū p̄riū appeat: z
frustra corrūpi res cōseāt in aliq⁹ instātū in quo ean
dē opz gñari. C^o P^o figura cadaueris: organizatio
z cicatrix z si qua sunt hī⁹ si nō remanēt eadē. qñ
a quo generant^r: z cū nō possit dici a quo generan
tur per modū sequele: opz q⁹ nullū sit gñans. D^o
autē nō generant^r per modū sequele pbat. Accntia
enī aliq⁹ iō cōsecutiue generant^r: qz dans formā dat
pñtia ad formā: mō ista accntia repugnant forme
magis q⁹ sequātur eā: cui⁹ signū est: qz sub forma
cadaueris ad corruptionē tēdūt. Et hec de pmo.

Quo ad 2^m sciēdū est Thomistarū eē opinio
nē: nullū accns eē idē numero in genito
z corrupto. Segtur enī B^o necessario ex nostris pñ
cipijs. Nā si nullū accns est subiectiue in mā: z nō
dat nisi vna forma subalis in cōposito: impole est
idē accns remanere idē numero. migraret siquidē
accns de subcto in subctū: z eēt idē z nō idē. Nec
rōnes pñt ad hāc pñt afferā: qz opz ad B^o effica
citer pbatū. pbat illud pncipius. s. q⁹ in cōposito
est tm vna forma subalis. S³ declarabo quō B^o sit
pole: z quō defendenda est ab aduersarijs positio
nra. C^o Sciēdū est igit accns q̄dupl'r corrūpi.
C^o P^o per alterationē oppositā suo p̄rio: ut frigus
a calido. C^o 2° ad absentiā p̄seruatiui agētis: ut lu
mē in aere desinit sole recedēte. C^o 3° ad corruptio
nē sbcti ut risibilitas corrūp̄t hoīe mortuo. C^o 4°
ad corruptionē terminī: ut silītudo desinit consili
percepto. Et qz quot modis dī vnū oppositorū tot
modis dī z reliquum: accns generat quadrupl'r.
C^o P^o ab agēte sibi simili per trāsmutationē sic aq
calefit ab igne calido. C^o 2° ad pñtia agētis in fieri
z eēt: ut lumē in aere fit a sole pñte. C^o 3° ad gene
rationē subcti: ut risibile gñat hoīe genito. C^o 4°
ad generationē terminī: ut sorte solo albo existēte
statim ad alteri⁹ albi gñationē cōsurgit in sorte si
militudo. Et l³ oib⁹ istis modis cōtingat accns s³
totā latitudinē corrūpi: nullus tamē illoz modo
rū cōuenit accidētib⁹ oib⁹ nisi tertius. Lōe nāqz
est oib⁹ accidētib⁹ corrūpi eoz subcto corrupto: cū
accntis eē sit inesse. z iō sufficiēs cā corruptionis
accidētū reddit qñ subcto corruptio assignat. Un

cū ex aere fit ignis: l³ nō oporteat corrūpi calorem
aeris: sed potius intēdi: qz m̄ aer qui subctū illius
est corrūp̄t: necesse est ipsū quoqz calorē corrūpi
absqz p̄rio ad solū subcti defectū. C^o Propterea ap
paret q̄liter peccet pctō fallacie pñtis argumenta
ea que q̄lirates symbolas z dispositiōes pzo forma
introducēda facientes: qz carēt p̄rio corrūpēte: re
manere inferūt. C^o Et notādū q⁹ qñ accidēs gene
rat ad generationē subiecti uel corrūp̄t ad corru
ptionē subcti: tūc tū eadē actio terminet ad utrūqz
ad subctū per se. z ad accidēs cōsecutiue: nō opor
tet querere aliud generās uel corrūpēs nisi gñati
uū uel corrūptiū subcti. idē enī est agēs qd utrū
qz siml^r z eadē opatiōe facit: sicut cū ignis ex aere
ignē generat: alterādo aerē in fine alteratiōis ae
rē corrūp̄t per se z cōsecutiue calorē introductuz:
z ul^r oia accntia que in aere subiectiue erāt ea cō
secutionis necessitate: qz accns sine subcto p̄prio
remanere nō pōt z in eodē instātū generat ignem
per se: z calorē cōsecutiue absqz alia media altera
tione simlē calori ante illud instās existenti. Sile
autē est iudiciū de quātitate z figura z alijs disposi
tionibus z accidentibus similibus in genito z cor
rupto: oia enī ista cōcomitatiue pducunt. z ideo
nō opz querere generans nisi qd subctū generat.
Et cū supradicta inspexeris videbis q⁹ sile a suo
simili cōcomitatiue z per accns qñqz corrūp̄t. z
per oppositū a nō simili cōcomitatiue per accidēs
generari contingit ipsuz accidēs. A^r 1° ergo quo
tēs dicit eadē remanere in genito z corrupto: ea
dē specie non numero aut: z hoc per accns. variat
enī vnitas numeralis nō propter gñatiōis vim: s³
subcti corruptionē. Faciliōr queqz trāsīt in hñti
bus symbolū nō ex idēitate nūali symboli accntis
s³ ex nō repugnātia illi⁹ in agēdo ul^r patiēdo pue
nit. z ex B^o q⁹ forme subales a qbus fluūt siles q̄li
rates sunt filiores. ex effectib⁹ enī nā cāe inotescit.
Auerroys autē (si saluari d³) eodē mō glosatur.

Ad rōnē autē oppositē opinionis dī. Et ad
p̄mā qdē q⁹ educēs formā in ul
timo instātū est generās ex: nō per aliq⁹ actionē quā
in illo instātū eliciat: s³ in terminio actionis nudā mae
eēntiā attingēs. Un cū dī: agēs ex nō pōt educere
formā nisi per q̄lirates medias itroductas: uerum
est dū agit: nō autē cū est in terminio actionis. sufficit
enī z exigit alterasse ad mae expoliationē z dispō
nez. C^o Ad 2^m dī: q⁹ q̄lirates symbole z filia corū
pūnt per accns ad corruptionē subcti a corrūpēte
per se sbcti: nec frustra in eodē instātū c^o p̄mā nō eē ea
rū: z p̄mā eē sibi filii: s³ necio necessitate mae. ut di
cūt est. C^o Ad 3^m dī: q⁹ figura z cicatrix z hī⁹ pdu
cūtur p̄secutiue: z per accns a gñante eoz sbctuz
s. cadauer: nec est uerū q⁹ sola illa accntia generen
tur p̄secutiue q̄ sequūtur formā: s³ mltā accntia se
quūtur cōpositū ex necessitate mae: q̄ sūt: l³ nō iō
possibilia: aliquat^r tm opposita ipsi forme. ut p³ de
se. z iō dico q⁹ figura z filia sequūtur cadauer ex
necitate mae: qz s. agēs nāle nō p̄t tā cito dispōnes
p tot trāsmutatiōes radicas corrūpe totalr. z iō
siles dispōnes sequūtur: z qz nō sūt facientes pro
forma geniti. iō ad corruptionē pperat.

C^o Et qz vnaqueqz res indiuiduatur ex mā
z collocatur in genere uel specie per suam
formā: iō accntia que cōsequūtur māz sunt
accntia indiuiduā: sim que ēt indiuidua eiusdē

Ad p^m

Ad 2^m

Ad 3^m

Spēi differūt adinuicē. Accētia vō que cōse-
quūtur formā sūt pprie passiōes uel gñis ul'
spēi. vñ iueniūtur i oib' picipiātib' nāz gñis
ul' spēi sic risibile psequitur in hoīe formā: qz
risus cōtingit ex aliq' apphēsiōe aīe hoīs.

Hic ponit 2ª diuīsiō accētiū que talis est. Accē-
tiū alia sunt accētia indiuidui: alia sunt accētia
generis uel spēi. C Duplex autē inter ista dīa po-
nit. Prima est q' accētia indiuidui cōsequūtur cō-
positū rōne mae picipiāl'r. Accētia vō spēi ul' ge-
neris sequūtur cōpositū rōne forme. Scda est q'
accētia indiuidui sunt ea penes que attēdit dīa in-
ter picularia eiusdē spēi. Accētia vō spēi siue ge-
neris sūt coīa necessario oibus indiuiduis illi' spe-
ciei uel generis. Exēplū: masculinū z femininum
sunt accētia indiuidua. sequunt' enī māz z penes
ipsa differūt sortes z berta. Risibile autē est accēti-
specificū: sequit' enī intellectūā apphēsiōē z oib'
hoīb' necessario cōuenit. Assignatur quoqz radix
prime dīe: cū dicit' q' mā est picipiū indiuidua-
tionis. forma autē est per quā res in gñe uel specie
collocat'. Ex hoc enī q' mā est cā eē indiuidualis ut
sic: sequitur q' sit etiā radix accētiū cōsequētium
ipsū eē indiuiduale: ac per hoc accētia indiuidui
sunt que cōsequūtur mām. ex eo autē q' forma est
picipiū eē generici z specificī opz q' ē sit cā pprie-
tatiū z accētiū cōsequētū spēi uel gen': z sic accē-
tiā spēi siue gñis sequūtur formā. Secunde vō
dīe rō est: qz cū tā in forma specifica qz generica
cōueniāt oīa cōrēta sub eis: opz ē pprietates earū
oib' eē cōes. Cū autē penes mām differāt indiuidua
accētia quoqz mālia opz eē ea fm que ipsa picu-
laria inter se differunt: ut effectus proportionabili-
ter pprop'is respōdeant causis.

Accidunt hic duo dubia circa lras. Primū
est. qual' sit uerū q' accētia se-
quētia māz sint ea penes que differunt indiuidua
in eadē specie: qñgdē quātitas sequit' māz: z tñ est
coīs oib' indiuiduis corpis z iserioz. C Secūduz
dubit' est: qual' uerificet' q' accētia sequētia mām
nō sint passiōes generis uel spēi: cū masculinū z
femininū sequātur māz: z tñ passiōes sunt aīalis:
vñ z aīas in eoz diffōne ponit' sicut subctū in dif-
finitōe passiōis: ut. io. meta^{ca} habetur. Sil'r quāti-
tas uidet' eē passio corporis de predicamēto sub-
stantie: z tñ sequit' materiam.

Ad euidētiā pmi scito uerba illa
accētia sequētia
māz sunt ea fm que indiuidua differūt: nō eē itelli-
genda vniformiter: sed diffōrmiter. Indiuidua enī
differunt penes accētia mālia dupl'r. Uel qz vnūz
eoz hz vñū z reliquū aliud: uel qz utrūqz hz idēz:
sed alio z alio mō. v. g. sortes z berta differunt pe-
nes masculinū z femininū: ex eo q' ille hz masculi-
nitatē: illa femininitatē. Differunt quoqz penes su-
as quātitates: nō ex eo q' ille sit quātus z illa nō:
sed ex eo q' nō eodē mō sunt quātū. nunqz enī inue-
niunt' duo quāta oīno similia: sitibus siquidē pro-
p'is differre necesse est. Quātitas ergo lz sit coīs
omnibus indiuiduis: qz tñ non vniformiter eis cō-
uenit: est fm quā indiuidua inter se differunt scdo
modo: z hoc sufficit.

Ad intelligentiā secūdi notandū q'
passiones generū
sunt duplices. Quedā cōueniētes eis rōne forme

generice: z quedā rōne mae. Ille que sequūtur for-
mā uocate sunt hic passiōes generici: z nō ille que
sequūtur eoz māz: ppterea qz nā gñica ex forma
est talis z nō ex mā: aīal enī est animal ex sua for-
ma z nō ex sua mā. Uñ cū in pposito aīalis passio
rōne forme sit sensibilitas: z rōne mae masculinei-
tas uel femineitas: diuersis rōnib' moti A^{ca} in
meta^{ca}. z. S. Tho. hic: diuīsimode locuti sūt: Quia
enī est passio aīalis rōne mae: iō uocata est ibi pas-
sio: qz aut nō rōne forme: iō hic nō est dicta passio.
C Sil'r dicēdū est de quātitate: qz sequitur corp' ra-
tione mae: sequitur enī ipm fm id quo est in potētia
diuīsiibile: qd nō est nisi mā ut indiuisibilitas rerū
imāliū ostēdit. Et nota q' hec scda diuīsiō accētiū
nō differt a pma per mēbra diuīdētia: eadē enī sūt
hui' z illius mēbra: sed fm rōnē: qz illa diuīsiō ac-
cepta ē penes pmas earū radices: māz. f. z formā.
ista autē penes subiecta quib' appropriātur. f. gen':
specie: z indiuiduum.

C Sciēdū etiā est q' aliqñ accētia ex pncipi-
piis cēntialib' causant' fm actū pfectū sicut
calor in igne qui semp actu est calidus. Ali-
quādo vō fm aptitudinē tm: lz cōplemētū
accipiūt accētia ex agēte exteriori sic dyap-
haneitas in aere que cōplet per corpus lu-
cidū exterius: z in talibus aptitudo est acci-
dēs inseparabile. lz cōplemētū qd aduenit ex
aliquo pncipio qd est ex cēntiā rei: ul' qd
nō intrat pstitutionē rei: est separabile sicut
moueri z huiusmodi.

Hic ponit 3^a diuīsiō accētiū. Quedā causant' ex
pncipiis cēntialib' subcti fm actū pfectū qdā fm
aptitudinē tm. Illa accētia uocat' cāri fm actū pfe-
ctū ex cēntialib' pncipiis que fm suas actualitates
ex itrisecis pncipiis subcti in ipso fluunt: ut calor in
igne. Illa vō dic' cāri lz actū impfectū seu aptitudi-
nē tm: que nō fm suas actualitates: lz fm qdā in-
cobatiōes ex pncipiis cēntialib' subcti in ipso fluūt
ut moueri fursū in igne ex pncipiis ei' catur lz sui
icobationē: puta leuitatē. Dint at: qz p' lz suas apti-
tudies: z lz se inseparabilia sūt a subctis. 2^a vō lz se q'
dē sūt separabilia: lz at suas aptitudines nō pnt sepa-
ri. Ab igne enī neqz aptitudo ad calorē: neqz calor
ipe separi pōt ipso remanēte. mot' at fursū nō sp in-
est igni: lz aptitudo ad motū fursū: puta leuitas est
iseparabilis ab ipso: z cā hoīz est: qz in illis ipa actua-
litas accētis ex solis pncipiis cēntialibus fluit. in
istis vō aptitudo tm ex solis pncipiis cēntialibus
fluit. ipsa autē actualitas aliūde expectat ex aliquo
sextrinsēco cōcurrēte uel agendo uel mō phiben-
do. ut pz in exēplo dato de motu fursū qui nō inest
igni nisi aliquo cōcurrēte extrinsēco: remouētē. f.
phibens: z dyaphaneitas non est actu in aere ni-
si cōcurrente extrinsēco illuminātē. lumē enim est
actus dyaphani fm actum. ut dicitur. 2. de anima.

C Profundiorē aut hui' diuīsiōis cāz elicio ex
prima 2^a. q. io. arti. p. ad 2^m. q. f. ideo aliqua acciden-
tia oriuntur ex pncipiis cēntialibus inseparabil'r lz
actū cōpletū: aliq' aut separabiliter fm actū cōpletū:
z inseparabil'r fm aptitudinem: qz illa sequūtur rei
actualitatē: ista vō potētiā. Qd sic intelligo:
qz vñquodqz agit fm q' est actu: parit' aut fm q'
est in potētia. ex sufficiēte rei actualitate pcedit q'

io. meta^{ca}.
t. c. 25.
7. meta^{ca}.
t. c. 17. z. 19.

T. c. 66.

T. c. 25.
7. meta^{ca}.
t. c. 17.
Quomō
penes ac-
cidētia se-
quētia ma-
teriā indi-
uidua.

Passiones
generū 2^{ca}

accidēs in se cōplete pducatur. et per oppositum ex
insufficiēte actualitate et pnter potētiā: ex qua
ois insufficiētia est: puenit q res hz accēs in se fm
aptitudinē mī: et q ab alio expectet actualitatem
seu q accēs sepabile sit fm actualitatē: qd idē est.
Ampli^o cū ēē et bonū actualitatē sequantur: et
nō ēē et malum potētiā: ex actualitate rei puenire
necesse est ēē accēs pfectū et inseparabile fm actū et
aptitudinē: et per oppositū ex rei potētiā: pce
dere opz incōpletionē accētis et sepabilitatē ei^o fm
actū. est enī sepabilitas ipa quoddā nō ēē: cū nihil
aliud sit q negatio necessarie sequele sui ēē cōple
ti ad ēē subcti. Intelligē autēz hic. ut supra. s. q ex
actualitate subcti aptitudo est: ex potētiā: aut
sepabilitas accētis fm suā actualitatē. Aduer
tendū vō est q. S. Tho. passiōes que dicūt aptitu
dinē nō collocavit simplr inter accētia ex eēntiali
bus pncipjs fluctia: s. poti^o ipaz passiōnū et apti
tudinū act^o: qd fm icōpletū ēē aptitudinē uocauit.
fecit at h: q aptitudo de se nō hz rōnē alicui^o per
se pducti seu pducibilis. nullū enī nāle pducēs in
tendit aptitudinē: s. actū illi^o. nō est nāq opus ri
sibilitatē: nisi ut rideat: vñ et risibilitas incohatio
qdā risus est. ppterea igit iter effect^o eēntialiū pnci
pioz aptitudo nō est simplr posita: s. act^o: qz nō
ipa: s. ei^o act^o est qui a pncipjs pductiuis intēdit:
et qz aptitudo nihil aliud est q incohatio queda: s.
incohatio aut est act^o iperfect^o: iō accētia fm actū
incōpletū aptitudines uocantur.

Anteqz terminem^o tractatum de diuersitate
accētiti: qrit: an oē accēs hēat aliqd
subctū pprū: aut aliq accētia sint ita coia: q nulli
ppria. Et at rō dubitādū: qz si oē accēs est pprū
uz alicui cū pprū cōueniat: oī soli: et sp: nullū acci
dēs erit sepabile ab eo in q est. Inesset enī soli et sp
pprio subcto. Ampli^o seqret sp corruptionē cu
iuscūqz accētis comitē fieri corruptiōi sube sic cor
rupto risibili corrupti hō: p3 pntia. qz corrupto p
prio necesse est corrupti illud cui^o est pprū: alr nō
cōueniret ei sp. hec at expimur ēē falsa: ut p3 in ac
cidētib^o coib^o et actib^o secūdis. Ex opposito at
cū oē accēs sit diffinibile et i diffōne cadat subctū: de
q accēs per se pducatur: ut p3 p poste^o. et 7. meta^o.
opz q oē accidēs hēat pprū et per se subctū. per se
nāq supponit de omni semper et necessario.

Ad huius dubitatiois euidentia sciendūz
est q cū apud. S. Th. in que
stione de virtu. q. pma. ar. 3. subctū hēat triplicē ha
bitudinē ad pprū accēs. s. sustētātis ad sustētātū.
Potētiē ad actū et pncipj ad pncipiātū: sic calor
ignis nō hz ēē nisi sustētē in igne: et est forma acci
dētalis ei^o: et orit ex ipso. fm q aliqd pncipat istas
cōditiōes: pōt dici accētis subctū. et fm q ab istis
bitudinib^o recedit. pōt negari accētis subctū. Un
pp defectū pme que principalior est: dī in p poste
rior: q nullū accēs ē sctine in alio accētē: qz vi
delicet nullū accēs pōt sustētare aliud: s. sola sub
stātia que est ens p se: alijs fulcimētū pbet eēndi.
Quia at aliqd vñ accēs pōt cōpari ad aliū ut po
tētiā ad actū: et qñq ut pxiū pncipiū ad pnci
piātū: et iō cōcedit ēē vñ accēs ēē subctū alterius
quēadmodū supficies dī subctus coloris: qz est in
potētiā respectu coloris: et dulcedo ēē in calido et
humido: qz causat ex calido et humido. Pōt g
qdruplicē itellectū hīe dubitatio mota. Prio pōt
intelligi ut qrat an oē accēs hēat pprū subctū ut

sustentatiū. 2° an hēat pprū subctū ut potētiā. 3°
an hēat pprū subctū ut pncipj. 4° an hēat pprū
subctū: ut sustētatiū potētiē et pncipiū simul.

Si questio sit s. pmi sensus rīdet nega
tiue: q. s. nō oē accēs hz pprū
uz subctū in rōne sustētātis ut pbat rōnes p idu
cte. mīra enī sunt accētia que nullū pprū susten
tās sibi uēdicāt: s. coiter mītis insunt: ut eoz sepa
tio ondit. sepanē nāq a substantia sustētate: ea nāli
ter remanēt: qd de pprjs accētib^o dici nō pōt. Ea
dē qppe substantia absq sui mutatiōe pria sustētāt
ut dī in pncipmētis. Si aut iuxta 2^m sensus du
bitet. rīdet affirmatiue: q. s. oē accēs hz pprū
subctū in rōne pprie potētiē: eo q glibet act^o res
piciat pprā potētiā. sicut enī act^o respiciat potētiā:
sic talis act^o talē potētiā: et act^o specificus potētiāz
specificce. accēs aut oē act^o qdā est. igit oē accēs hz
ppriā potētiā cui^o est act^o. pp qd 3° physicoz dicit.
potētiā ad isfirmitatē est alia a potētiā ad sanitatē:
eo q sanitas est aliud ab isfirmitate. et 12. meta^o. lō
go pcessu pbat pncipia pncipmētis eē eadē ppor
tionabilr: qz cuilibet actui ppria rīdet pō^o. Si
aut 3° sensu ingrat rīdet negatiue: q. s. nō oē acci
dens hz aliqd subctū pprū in rōne pncipj pprj
eo q hēre subctū pprū in rōne pncipj includit
fluxū illi^o accētis a tali subcto in gñe cāe efficien
tis: eo mō quo duoz effectū ordinē inter sese ha
bentiū prius est cā effectiua eius qd necessario pri
mi pductionē sequit: siue istud subctū sit recepti
uuz accētis: ut quo: siue ut qd. p3 q non oē accēs
fluit a suo receptiūo effectiue: s. mīta sunt respectu
quoz receptiūū pure passiue se hz: ut p3 cum spēs
rei sensibilis recipit in medio: siue in sensu. Si
aut quarto modo intelligat qd p3 quid dicēdū sit.
negatiue enī rīdere oportet.

Sed aduertēdū est q hec que dixim^o intelligi
debet de accētib^o fm seorsuz acceptj acti
bus: et seorsuz aptitudib^o: loquēdo nāq de accētī
bus: ut. S. Tho. in lra loquit. s. nō indicādē actua
litates accētiti seorsuz ab aptitudib^o: dicere q oē
accēs fm suā radicalē aptitudinē hz aliqd subctū p
priū in rōne sustētātis potētiē et pncipj: s. non fm
suā actualitatē: eo q aptitudo ad tale accēs nō est
nisi a tali gdu sbali fluat mediate uel imediate: et
pnter nisi in tali gradu subiectiue sustētē imedia
te uel mediate. v. g. lumē fm suā actualitatē et sbaz
lz sit ab extriseco: et sit accēs sepabile: tñ fm suā in
cohationē seu radicalē aptitudinē: puta dyapha
neitatē est inseparabile: et fluit a certo gdu sbali cōi
superiorib^o et inferiorib^o. Et silt sedere lz sit accēs per
accēs: tñ fm suā aptitudinē est pprū: et nō natuz
puenire nisi certo enti: puta aiali tali et c. fluit enīz
aptitudo ad sedēdū ex suis pncipjs. Silt et vide
re lz sit accēs sepabile: radicalis tñ aptitudo ad vi
dēdū separi a tali aiali nō pōt. Et his p3 quō ad
utrāqz pte rōnes adducte uerū pcludūt diuismo
de. Nā loquēdo de accētibus fm suas eēntias et
actualitates: p rōnū p adductarū cōcedit accipie
do subctū in rōne sustētātis et pncipj. In rōne
at potētiē falsa est p (ut dictuz est). Nec pbatio p
hūc applicata sensū ualet: eo q cū dī q pprū pue
nit soli oī et semp: itelligit de ipso pprō nō fm suā
actualitatē: s. fm aptitudinē. Et silt cū dī q ad
corruptionē pprj definit subctū: itelligit si corru
pit fm aptitudinē: nō aut fm actum vniuersalr lo
quēdo. Ut dicat q inseparabilitas et bi^o non puenit

In predica
mēto sbe.

T. c. 10.

a. t. c. 19. ul.
q3 ad. t. c.
28.

T. c. 9.
T. c. 4. et
17.

q. de virtu
tibus. q. j.
a. 3. c.

T. c. 35.

accidentis: ut respicit subiectū in rōne pprie potētie: sed ut sustentatiuū z principii. Loquēdo autē de accidētib⁹ fm suas aptitudines: p3 quō rōnes peccāt. Dico enī q nullū accēs est sepabile fm aptitudinē radicale saltē: s3 coeū subiecto neō: z q corru- pro accēte fm talē aptitudinē op3 subiectū corru- pti. Rō autē in oppositū adducta cōcludit q oē accēs h3 subiectū: de quo per se p̄dicat fm se uel fm suam aptitudinē. Cū enī ei⁹ sit act⁹: cui⁹ est potētia (ut dī in de somno z vigilia) idē subiectum erit qd cadit in diffinitionē accētis fm aptitudinē z fm actū: sic hō debet poni nō solū in diffinitionē risibilis sed risus. Stāt ergo ista duo sūt q accēs fm suā actuali- tatē nō hēat ppriū subiectū: cui ult⁹ soli z semp insit z tñ hēat ppriū subiectū per qd diffiniri debeat: qz ad hoc sufficit q fm se uel fm suā aptitudinem per se de illo subiecto p̄dicet. Ad primū vō sufficit accēs fm se tñ nō p̄dicari per se de subiecto.

Sciendū est autē q in accidētib⁹ alio mo- do sumūtur gen⁹ dīa z spēs q3 in substanti- is: qz enī in substantijs ex mā z forma sub- stāiali sit per se vnū: vna quada3 nā ex eoz cōiūctiōe resultante: que pprie in p̄dicamē- to sube collocat: iō in substantijs noīa con- creta que cōpositū significant pprie in gñe esse dicunt: sicut gñia uel spēs: ut hō uel ani- mal: nō autē forma uel mā est in p̄dicamē- to hoc mō nisi per reductionē: sicut p̄ncipia in genere p̄ncipiatorū esse dicunt. S3 ex ac- cidente z subiecto nō fit vnū per se: vñ non resultat ex eoz cōiūctiōe aliq natura: cui in- tentio generis uel speciei possit attribui: vñ noīa accētū cōcretiue dicta nō ponūtur in p̄dicamēto: sicut spēs uel gñia: ut album uel musicū: nisi per reductiones: sed solū fm q abstracta significant: ut albedo z musica.

In hac tertia pte capli huius determinatur quō accētia se habeat ad intētiōes logicas: z pmo quō se hñt ad eē in p̄dicamento: deinde vñ sumant in eis gen⁹ z dīa. Quo ad p̄m ponit duas p̄nes. s. Accētia in cōcreto nō sunt pprie in p̄dicamēto. Et accētia in abstracto pprie sūt in p̄dicamēto.

Ad quarum euidentia sciendū est: q accētia hñt vnū modū es- sendi. s. eē in alio: nō enī sunt nisi insint alicui. Ha- bent autē duos modos intelligendi eo q intellect⁹ est natus ea que sunt adunata in re diuidere. In- telliguntur enī quādoq3 cointelligendo sibi subie- ctū cui insunt: z tūc intelligunt per modū acciden- tis: eo q accēs eē est in alio eē. Quādoq3 vō intel- ligunt solitarie nō cointelligēdo. s. eis subiectū cui fm rē insunt: z tūc intelligunt per modū sube: eo q eē per se. i. solitarie soli substātie cōuenit. Accē- tia enī semper comite egent. Cū autē modus signifi- candi nō fundet super modū essendi: sed intelligē- di: sicut hñt duos modos intelligendi sic hñt du- os modos significandi. Vñ significatur quādoq3 cōsignificādo subiectū: z tūc significant per modū accētis: z uocātur significata in concreto: ut al- bum: nigrū z c. Quādoq3 vō significant ipsa sola absq3. s. subiecti cōsignificatiōe: z tūc significantur

per modū sube: z uocant significata in abstracto: ut albedo z nigredo. Abstractū enī z cōcretū in accidētib⁹: l3 differāt in modo significādi. i. pene- cōsignificare subiectū z nō cōsignificare illud: cō- ueniūt tamē in significatione ipsius forme acciden- talis. Albū enī purā qualitatem significat (sicut in p̄dicamētis dī) sicut z albedo: sed albū significat albedinē in subiecto: albedo autē significat albedinē absq3 illo. Quia igit accētia in concreto totū con- iūctū importat: puta sicut albū albedinē in subie- cto: cōiūctū autē hoc nō est vnū per se: sed vnum z ens per accēs: id autē qd in p̄dicamēto reponitur debet iporare vnū z ens per se: cū p̄dicamenta diuidāt ens per se. s. meta. iō accētia in concreto nō pprie reponunt in p̄dicamēto. Et hec est ratio quā in littera p̄ma cōclusio p̄bat: que sic formari pōt. Nullū nomē iporās ens z vnū per accēs: est pprie in p̄dicamēto: cōcretum accētiale iporat vnū z ens per accēs. ergo nomē concretū acciden- tale nō ponit in p̄dicamēto pprie z per se. Ad de- clarationē minoris ponit dīa inter cōcretū accē- tale z subale in h q cōcretū subale iporat cōposi- tū ex mā z forma: z tale est vnū per se: z iō reponi- tur in p̄dicamēto: ut gen⁹ uel spēs: accēdale vō iporat ex subiecto cōpositū z accēte: qd est vnum per accidēs: ex accēte enī z subiecto non fit nisi vnū per accidēs. ut dī. 7. meta. z iō nō dī ponit in p̄dicamēto nisi reductiue: eo mō quo res impura ad sue puritatē nāe reducitur. Et sic remanet se- cūda cōclusio uera: q accētia. s. in abstracto: in p̄dicamēto spēi z generis p̄dicationē suscipiūt alr oīno a p̄dicamētis accētia sunt excludenda.

Cum autē audis abstractū solā formā impo- tare: nō ideo hoc dictū putes q abstractū subiectū forme a se oīno excludat: hoc enī falsū est: sed iō q abstractū ex modo suo significādi quo solo differt a cōcreto nō includit subm principalr: sed scōario z ex p̄nti. Qd ex cōueniētia z dīa inter ea ex mō significandi persuaderi pōt. Cōue- niūt enī in hoc q tā abstractū q3 cōcretū ex mō si- gnificādi iporat duo. s. qd z quo: seu subiectū z for- mā. Idē enī iporat diffinitio z diffinitū l3 alio mō. Diffinitio autē utriusq3 importat utriusq3 dictoz: ut exemplariter p3: similitudē enī dicim⁹ curuitatē nasi: z simū nasum curuū. Qd autē hoc sit ex mō signifi- candi ex eo clarū est q tā abstractū q3 cōcretū pu- rā formā significat: ut in p̄dicamētis testat Ar. 1. c.

Differūt autē abstractū z cōcretum ex uarietate modi significādi in hoc q cōcretū importat ex mō significandi principalr subiectū: z secundario formā. Abstractum vō principaliter iporat formas z ex cōsequētī subiectum. Aduertēdū nāq3 est q cō- trario ordine se hñt subiectū z forma ad significa- tiōne noīs cōcreti z eius modū significādi. Impor- tat enī cōcretū rōne significatiōis p̄ formā: z subiectū nō nisi ex p̄nti copla. Quo ad modū vō significan- di p̄ subiectū: z ex p̄nti formā iporat. Cui⁹ signū est q in diffōne cōcreti exprimit p̄ subiectū tanq3 gen⁹ qd p̄ma ps est diffinitio: z forma scōo loco ponitur q3 dīa. Dicim⁹ nāq3 q simū est nasus curu⁹. Ab- stractū vō z ex significatiōe z ex mō significādi p̄ formā iporat: scōario autē z ex p̄nti subiectū. In cui⁹ signū in ei⁹ diffōne forma ipsa primo exprimit: ut gen⁹: subiectū autē secundario loco dīe: ut p3: cū dicif. simitas est curuitas nasi. Oritur autē hec differen- tia ex eo q cōcretū iporat habitudinē iter subie-

In predica-
mēto sube.

T. c. i. 4.

Tex. cō. ii.
z. i. 4.

Cōuenien-
tia inter cō-
cretū z ab-
stractū.

In predica-
mēto sube.

Dīa cōcre-
ti z abstra-
cti accētm

etū z formā: prout incipit a subcto z terminat ad formā. Abstractū vō iporat bitudinē inter formā z subctū. put incipit a formā: z terminat ad subctū: ut in exēplis datis apparet. Et hoc enī q bitudo iportata per cōcretū iportat ex mō significandi: ut incipit a subcto: segtur q p iportet subctū a quo incipit: z sūtr ex hoc q bitudo iportata per abstractū iportat ex mō significandi: ut incipit a formā: cōsequēs est ut primo iportet formā a qua incipit. Cā aut hui⁹ diuersitatis est: qz cōcreta ad cōposita significāda sunt inuēta. Cōpositio aut a subcto ori tur. Abstracta vō inuēta sunt ad significādas for mas apud nos inuētas simplices qdē: s; a qb⁹ de nominatione ad subcta deriuat: vñ z cōcreta cōposi tū qd sonat: abstracta vō formas: ut cadētes tñ ad subcta. Nō igit ppter ea dictū est q abstractū solā formā iportet: qz nullo mō copulat subctū: s; qz ex mō significandi cōpositū nō sonat: nec pncipalr im portat ipz subctū: quēadmodū cōcretū: sed extrin sece tñ ut terminū bitudis forme significat.

Apud me
raph. quid
sit in gñe.

Aduerte hic q de abstracto z cōcreto quō sunt in pñdicamēto alr metaphysi cus: z alr logic⁹ iudicabit. Cū enī apud metaphy sici qui res fm suas eēntias cōsiderat z nō f; mo dos itelligendi uel significādi abstractū z cōcretū nō differat: eo q eadē res abstracte z cōcrete sint significata: dicit ipse sicut abstractū: ita z cōcretū in gñe eē res enī per suā eēntiā ingredit̃ uel egre dit̃ gen⁹ metaphysicālr sumptū. i. rem gñis: z non per modū significādi: vñ nō dicit metaphysicus al bī eē ens per accēs: sed b albus: ut p; s. meta. z 7. eiusdē. Logic⁹ aut qui nō res fm suas nās: s; se cūdas intētiōes adiūctas pñis intellectis ac signi ficatis cōsiderat: dicit abstractū eē in gñe. cōcretū vō nō: qz res noie abstracto significata pōt denoiā ri spēs: ut albedo z genus ut color: cōcretū vō nō pp alietatē modi significādi (ut dictū est.) Cā aut qre alietas modi significādi hāc uarietate logico pbeat: est: qz modus significādi puenit scōdas inten tiōes z fūdat qdāmō ips: s; enī tā modus signifi cādi qz itētiō pueniat in b q sequant̃ rē: nō f; se s; ut intellectā. pñs tñ rē ut intellectā sequit̃ modus si gnificādi qz scōda itētiō eo q modus significādi ni hil aliud est qz signū modi itelligēdi: sicut uox si gnificās est signū rei itellecte: vñ sicut uox signifi catiua prius segtur rē itellectā qz scōda intētiō: ita ei⁹ modus significādi modū itelligēdi: ut tot⁹ ordo pertinetiū ad noia pñe intētiōis pcedat ordinē eo rū que pertinet ad noia scōde intētiōis. Quia igitur scōde intētiōes res ut itellectas z significatas de nominat̃ z nō absolute: iō stat eadē rē diuersimo de itellectā z significatā denoiari spēm z nō spēs: z pñter eē directe in pñdicamēto z nō eē directe in eo: sicut eadē nā hūana significata noie hois spēs est: significata vō noie hūanitatē spēs nō est: s; spe ciei pñm: vñ in pposito apud logicū res illa que al bedinis noie itelligit̃ diuersimode significata: in pñdicamēto eē affirmat̃ z negat̃. Si enī in abstra cto significet̃ cū sit spēs denoiationē hēat in pñdic amēto reponit̃. Si aut in pcreto significet̃ cū sit spēs uel generis denoiationē nō hēat: qz rē extraneam ex modo significandi includit̃ in predicamento di recte eē negatur. Et qz intentio sancti Thome est declarare quō accētia se hēant ad intentiones lo gicas: z nō ad cui⁹ generis rē pertineant: iō cōcre tū accidētale a predicamētis separauit.

L.cō.13.
L.cō.16.

Apud logi
cū quid in
genere po
natur.

Cum his oib⁹ aduertat q aliqd facit rem reponi in predicamento duplr. Uno mō ut rō reponēdi ipsuz in pñdicamēto. Alio mō ut cōditio sine qua nō. Rō reponēdi in gñe siue specie tā apud logicū qz apud metaphysicum est eēntia illi⁹ rē: res enī per suā eēntiā ad gen⁹ z spēm diffinit̃: cōditio aut sine qua non est modus ipse significādi. Et in pñdicamēto qdē sube cōditio sine qua res nō suscipit gñis uel spēs z c. denoiā tionē: est modus significādi in cōcreto. In predica mētis aut accētū cōditio sine qua nō: est modus significādi in abstracto. ppter ea cū dictū est cōcre tū accētale nō directe reponi in pñdicamēto apud logicū: itellige b ppter defectū cōditiois sine qua nō: z nō pp defectū rōnis reponēdi. z sūtr cū dicit̃ q hūanitas z ulr abstractū subale nō est in gene re substantie: itellige pp defectū cōditiois sine qua nō: z non rationis reponēdi.

Et qz accētia nō cōponūtur ex mā z for ma: ideo nō pōt in eis sumi genus a mate ria: z differētia a forma: sicut in substantiis cō positis: s; opz ut primū gen⁹ sumat̃ ex ipso mō eēndi: fm ens diuersimode fm prius z poster⁹ de. x. generib⁹ pñdicat̃: sicut dī quāti tas ex eo q est mēsurā sube: z q̃litas fm q est dispositio substantie: et sic de alijs s; pñm in. xj. metaphysice.

Hic declarat̃ vñ in accētib⁹ sumātur gen⁹ z dif ferētia ppositiōib⁹ trib⁹. Prima est. gen⁹ z dīa nō sumūtur in eis ex mā z forma. Secūda est. pñm gen⁹ sumit̃ ex pprio mō eēndi quo pñdicamētū ipz ps entis cōstituit̃. Tertia est. dīe sumunt̃ in ac cidētib⁹ ex diuersitate ppriorū pñcipiorū. Pñia pñ sic. in cōpositū ex mā z forma nō pōt hīe gen⁹ sum ptū a mā: z dīa a forma: s; accētia sunt in cōposi ta ex mā z forma: igit nō pōt in eis sumi gen⁹ a mā z dīa a forma: sicut fit in subhs cōpositis: qd qua liter itelligēdū sit (sup dictū est.) Secūda pñ sic. primū gen⁹ opz explicare eēntiā fm ppriā poten tiā que est in ea: sicut ultia differētia debet expli care eēntiā fm ultimū actū: sed eēntia accētis fm modū illū quo ps entis cōstituitur h; ppriā potē tiam: ergo ex illo modo sumēdū est gen⁹ primū.

Intelligendum est hic primo ens di uidi per quosdā mo dos in predicamēta: sicut quodāmō gen⁹ in spēs per dīas: ita q sicut spēs per id quo generis ptes efficiūtur in eē specifico. cōstituitur: ita pñdicamen ta per id quo ptes entis sūt in eē gñalissimo cōsti tuūtur: z ideo modi pprii quib⁹ ens ad qdlibet pre dicamētū descēdit sunt illi: penes quos pñma gñā pñstituta sūt. Sūt at isti modi per substantiū mēsuratiū dispositiū relatiū actiū z c. ut dī. s. meta.

Notandum est 2⁹ q cū genus sumat̃ a re fm id quo habet rōnez determinabilis: primū gen⁹ sumēdū est a re fm id quo primo h; rōnē determinabilis: primo autē hēt rōnē determinabilis res fm primū sui gradū con cepta: pñm aut gradus rei is est quē res ex mō illo sortit̃ quo ppriū sibi locū iter ptes entis uēdicat̃: z iō pñm gen⁹ sumptū ab illo modo entis iporat̃ rē: ut p determinabilē: z ppter ea ista se consequūtur sumi a re fm ppriā potētiā eius. i. fm id quo pñmo

c. 6. p. 3.

L. c. 14.

habet rationem determinabilis: et sumi a re s3 modum illū quo entis ps sit. et sic patet assumpta ratio.

Differētie vō in eis sumunt ex diuersitate pncipioꝝ ex qb' cānt: et qz pprie passiones ex pprijs pncipijs subiecti cānt: iō subiectū ponit in diffōne eoz loco dñe si in abstracto diffiniant. fm qz sunt pprie in gñe. sicut dñ qz limitas est nasi curuitas. Sed ecōuerso eēt si eorū diffō sumeret fm qd pcretiue dicunt: si enī subiectū in eorū diffōne ponetur sicut gen': qz tūc diffinirent per modum subarū cōpositarū in qb' rō gñis sumitur a mā: sicut dicim' qz simū est nasus curu'. Si mlti ēt est si vnū accñs alterius accñtis pncipiū sit: sicut pncipiū relationis est actio et passio et quātitas: et ideo fm hec diuidit pbs relationē in quinto metaphysice.

Hic ponit tertia ppositio. s. qz differētie sumuntur in accidētibus ex diuersitate pncipioꝝ et declarat a posteriori. Signū enim qz differentie sumant ex diuersitate pncipioꝝ et pncipioꝝ est qz i diffinitione accñtiū in abstracto que pprie hñt genus et dñas subiectū ponit loco differētie: hoc enī nō ēt nisi accñtia differēt penes sua ppria pncipia. ppter ea enim pprie passiones differūt iter se: qz pncipia subiecti ex qbus cānt: inter se differunt.

Et qz posset aliqz signū hoc ificiari dicēs qz subiectū ppriū qñqz ponit in diffōne ppriū accidētis loco gñis et nō differētie: ideo ad hāc obiectionem excludēdā subdit (l3 ecōuerso eēt) et c. et vult dicere qz l3 ita sit qz qñqz ponat subiectū in diffōne ppriū accñtis loco gñis et nō differētie: qz tamē hoc nō fit nisi cū accñs in pcreto diffinit: qd ut sic non est in gñe: ideo hoc nō obstat nre sentētie: quia accñtis differētiā fm qz in pñdicamēto est: vñ sumēda sit: declarauimus. Et enī qre in diffōne accñtis in pcreto subiectū ponit loco gñis: nō est ipsa nā accñtis. ita qz subiectū eius. eētia pro gñe sibi uēdicet: sed est modus ei' significādi: qz enī pcretū ex mō significādi iporat totū pñctū. s. accñs et subiectū: ideo per modū rerū diffinit cōpositarū: in qbus genus sumit a mā et differētia a forma: et ppter ea subiectū cū se hēat: ut mā loco gñis ponit: et natura accñtis cum se hēat ut forma: loco differētie ponit: et dicūt simū est nasus curuus: non sic autē est cū diffinit accñs in abstracto: tūc enim ponit ut genus id qd eētia ipsi' accñtis determinat sibi ut genus: et ponit loco differētie id a quo accñtis fm nām suā specificā differētiā trahit. s. subiectū ppriū: et dicūt simitas est curuitas nasi. Manifestū quoqz sit hoc. s. qz differētie accñtiū sumuntur ex diuersitate pncipioꝝ pprioꝝ non solū qñ accñtis imēdiate causat a substantia: sed etiam quādo vnū accñtis est alterius pncipiū ppriū: tūc enim differētiā sortiunt accñtia causata penes diuersitatē accñtiū causantium: ut patet de relationibus: quarū differētia attenditur penes sua fundamenta seu causas: puta actionem passionū et quātitatem: ut patet ex diuisione relatiuorū facta ab Ar⁹ l^o. 5. metaphysice. Et p hoc excludit obiectionē alia que posset fieri de secūda et tertia passione eiusdem subiecti. Posset enim aliqz obijcere quō alia

est differētia scōe passionis a differētia prime: si ex pncipijs ex qbus fluit passio: differētia sumit: qñ quidē eadē sunt pncipia a qbus fluit pma et secūda. Exclusa enim est hec obiectione per hoc qd dictum est qz quādo vnū accñtis est pncipiū alterius: differētia posterioris accñtis non ex diuersitate remotoz pncipioꝝ: sed pprioꝝ attendit. et iō cum prima passio sit pncipiū secūde non sunt eadem ppria et imēdiate pncipia prime et secūde.

Sed qz ppria pncipia accñtiū nō semper sunt manifesta: ideo qñqz sumimus differentias accñtiū ex eorū effectibus: sicut congregatiū et disgregatiū visus dicunt differentie coloris: que causant ex abūdantia et paucitate lucis: ex qua diuerse species coloris causant. Sic ergo patet quomodo essentia est in substantijs et accidētibus: et quomodo in substantijs cōpositis et simplicibus: et quomodo intētiōes logice vniuersales in eis inueniunt: excepto primo pncipio qd est i finite simplicitatis: cui nō cōuenit ratio generis uel spēi: et per psequēs nec diffinitio ppter suā simplicitatē: in quo sit finis et consumatio huius sermonis.

Quia posset tertio aliqz dubitare de hoc qd dictū est. s. qz differētie accñtiū sumunt ex eoz pprijs pncipijs ex hoc qz qñqz sumimus eoz differētiā ab effectibus: sicut albedinis et nigredinis differētiā dicimus pgregare et disgregare visū: mō ad hāc dubitationē tollēdam dixit qz hoc cōtingit nō ex natura ipsoꝝ accñtiū: sed ex nobis qbus ppria pncipia accñtiū occulta cum sint: op' est ex effectibus notioribus differentias sumere: que differētiā ueras quodāmodo nobis insinuet (sic in exēplo pposito liquet) albedo enim et nigredo differūt a priori ex abūdantia et paucitate lucis: lux enim in opaco corpe exñs aliqñter obumb: ata albedinē pñtuit: ualde autē obfuscata nigredinem a posteriori autē differūt pgregatione et disgregatione visus: ex hoc enim cōtingit disgregare: quia ibi est satis de luce et non econuerso: et qz abūdantia et paucitas lucis non ita nobis manifeste sunt: sicut congregare et disgregare: ideo loco ppriarum differentiarū: cōgregatiū et disgregatiū ponimus dicentes: albedo est color disgregatiū visus: nigredo vō congregatiū.

Hic aduertat qz nō dixit subiectū ē differētiā accñtis: s. ponit loco differētie: hñt ēt ppriū gen' et ppria differētiā sui generis: que tñ absqz subiecto nō pñt explicari cōplete: et iō oīno opz subiectū in diffinitio ne accñtis cadere: ut dictū est. Ultimo epilogus fit eorū que dicta sunt: in qruz explicatione meam opinionē ita platā esse uolo: ut ubi ueritati cōsentanea inuenta nō fuerit: et ingenio et etati uenia detur (adolescētiā enī adhuc ago) Ubi autē ueritatis tramitē secuta videbitur: gratiarū debite actiones diuo Thome habeantur: a quo quicquid ueri est didici.

Explciunt commentaria de Ente et Essentia.

HHH

De Analogia

Incipit tractatus de Analogia nominū Reuerē
di patris magri Thome de Vio Caietani ordinis
fratrum predicatorum.

Quotuplex ē analogia cū declatiōe pmi mōi. Ca. I.

Analogie uocabuli ppor-
tionem siue ppor-
tionalitatē (ut a grecis accepimus)
in pposito sonat. Adeo tñ extēsu di-
stinctūqz est: ut mltā noia analoga
abusiua dicam⁹: z mltarū distinctio

nū adunatio si fieret cōfusiōes pareret. Ne tñ re-
ctū obliqui iudiciū puer: z singularitas in loquēdo
accuset: vnica distinctiōe trimēbz oia cōprehende-
mus: z a min⁹ pprē analogis ad uera pcedem⁹.

Ad tres g modos analogie oia analoga redu-
cunt. s. analogiā ineqlitatis: analogiā attributionis:
z analogiā pportionalitatis. (Quāuis fm ueram
uocabuli pprētatē z usuz A. x. ultim⁹ modus tñ
analogiā cōstituat: prim⁹ aut modus ab analogia
alien⁹ oino fit.) Analoga fm ineqlitatem uocant:
quoz nomē est cōe: z rō fm illud nomen est oino
eadē: ineqliter tñ picipata: z loqmur de ineqlita-
te pfectiōis: ut corpus nomē cōe est corpib⁹ supio-
rib⁹ z inferiorib⁹: z rō oīuz corpoz (inquātū corpo-
ra sūt) eadē est. Querētī enī qd est ignis inquātūz
corpus dicit: suba trine dimēsiōni subeta. Et simi-
liter querētī: qd est celū inquātū corpus zc. Nō tñ
fm eqlē pfectionē rō corpeitatis est in inferiorib⁹ z
superiorib⁹ corpib⁹. Huiusmodi aut analoga logicus
vniuoca appellat. Pbs vō equoca: eo q ille inctio-
nes pferat noīuz: iste aut nās. Vñ zin. io. meta.
t. c. ult. A. x. dicit q corruptibili z icorruptibili
nihil est cōe vniuoci: despiciēs vnitatez rōnis seu
cōcept⁹ tñ. Et in. 7. phy. d. iuxta gñā latere equo-
catōes: qz hī analogia cū vnitate cōcept⁹ nō dicit
vnā nāz simplr: s. mltas cōpatitur sub se naturas
ordinē iter se hñtes: ut pz iter spēs cuiuslibet gñis
spālissimas z subalternas magis. Qd enī gen⁹ ana-
logū h mō. appellari pōt (lz nō multū cōsueuerint
nisi gñalissima z his ppinqua.) Hāc analogiā. S.
Tho. in. j. di. i9. uocat analogiā fz eē tñ: eo q ana-
logata pificant in rōne significata per illud nomē
cōe: s. nō pificant in eē illi rōnis: pfecti enī hz eē
in vno qz in alio cuiuscunqz gñis rō (ut in meta.
plurib⁹ locis pz.) Nō solū enī plāta est nobilior mi-
nera: s. corpeitas in plāta est nobilior corpeitate in
minera: z sic de alijs. Perhibet quoqz huic analo-
gie testimoniū Auerro. in cō. 2. i2. meta. d. cū vni-
tate gñis stare pōritatē z posterioritatez eoz que
sub genere sūt. **H**ec pro tanto analoga uocant:
qz cōsiderata ineqlī pfectiōe iferioz: per pri⁹ z po-
steri⁹ ordie pfectiōis de illis dī illud nomē cōe: z
iā in usuz uenit: ut qñ sinonima dicam⁹ aliqd dici
analogice: z per pūz z posteri⁹. Abusiō tñ uoca-
buloz hec est: qñ dici per pri⁹ z posteri⁹ supi⁹ est
ad dici analogice. In hī aut analogis: quō iueniā-
tur vnitas: abstractiō: pdicatio: cōparatio: demon-
stratio z alia hī: nō opz determinare: qñ vniuoca
sūt fz vitatē z vniuocoz canones in eis fuādi sūt.

Analogia attributionis: quid z quot modis fit.
z que eius conditiones. CAP. II.

Analogia aut fm attributionēz
sunt: quoz nomē cōe
est: z rō fm illud nomē est eadē fm ter-
minū: z diuersa fm habitudines ad illū
ut sanū cōe nomē est: medicine: urine: z

animali: z rō oīuz inquātū sana sunt ad vnū termi-
nū (sanitatē. s.) diuersas dicit hitudines. Sigs enī
assignet qd est aīal inquātū sanū: subiectū dicit sa-
nitatis: urinā vō inquātū sanā signū sanitatis zc.
ubi clare pz rōnē sani esse: neqz oīno eandem: neqz
oīno diuersam: sed eandē fm quid: z diuersam fm
quid. Est enī diuersitas habitudinū z idēitas ter-
mini illarū habitudinū. **Q**uadrupl⁹ autē fieri
pōt hī analogia fm quatuor genera carū (uocādo
pnūc cāz exēplarē formālē.) Cōtingit siquidē mltā
ad vnū finē z ad vnū exēplar fm aliquā vnam
denoiatiōē z attributionē diuersimode hñe: ut pz
per A. x. 4. meta. Deficiente finali z māli cau-
sa ad exēplarē demuz analogia boni. ut in p ethi-
ca. 6. **A**tribuitur autē huic analogie multe cō-
ditiones: ordinate se cōsequētes. s. q analogia ista
fit fm denoiatiōē extrinsecam tñ: ita q primū
analogatoz tñ est tale formāl⁹: cetera aut deno-
minātur talia extrinsece. Sanū enī ipsuz aīal for-
māl⁹ est. Urina vō medicina z alia hī: sana deno-
minant nō a sanitate eis inherente: s. extrinsece ab
illa aīalis sanitate: significatiue uel causaliter uel
alio mō. Et filr idē est de medicatiuo z de substan-
tia que sunt formāl⁹ talia in primo: in ceteris vō de
nominatiua significatiue denominant: z extrin-
seca. boni quoqz rō in bono p cēntiaz saluata: quo
exēplariter cetera denominant bona: in solo pmo
bono formāl⁹ inueniē: reliqua vō extrinseca deno-
minatione fm illud bonū bona dicunt. **S**z dili-
genter aduertendū est: qz hī analogie cōditio. s.
q nō fit: fm genus cāe formalis inherētis: s. sem-
per fm aliqd extrinsecū est formāl⁹ intelligēda z
nō māliter. i. nō est intelligēdū per hoc q oē nomē
qd est analogū per attributionē fit cōe analogatis
sic q primo tñ pueniat formāl⁹: ceteris aut extrin-
seca denoiatiōe: ut de sano z medicinali accidit.
Ista enī vltis est falsa: ut pz de ente z bono. (Nec
pōt haberi ex dictis nisi māliter intellectis) sed est
ex hoc intelligendū: qz oē nomē analogū per attri-
butionē (ut sic uel inquātū sic) analogum cōmune
est analogatis: sic q primo cōuenit formāl⁹: reliqz
aut extrinseca denominatione: hoc siquidē uerum
est ex formali intellectu precedētū: ex eisqz mani-
feste sequit. **E**ns enim quāuis formāl⁹ conueniat
oibus substantijs z accitibus: inquātū tñ entia oia
dicuntur ab ente subiectiue: ut sic sola suba est ens
formāl⁹: cetera autē entia dicunt: qz entis passiōes
uel generationes sunt lz ens formāl⁹ alia rōne di-
ci possint. Et filr est de bono: lz enim omnia entia
bona sunt: bonitatib⁹ sibi formāl⁹ inherētib⁹: inquātū
tamen bona dicunt: bonitate prima effectiue: aut
finaliter aut exēplariter oia alia non nisi extrinse-
ca denominatione bona dicunt: illamet bonitate:
qua deus ipse bonus formaliter in se est. **E**t ex
hac cōditōe statim inferi alia. s. q illud vnū ad qd
diuersae hitudines terminātur in huiusmodi analo-
gis est vnū nō solū rōne sed numero. Quod du-
pliciter pōt intelligi fm q analogata dupl⁹ sumi
pōt. s. vniuersalr z pticulariter. Si enī sumantur
analogata pticulr illud vnū numero est vnū nu-
mero uere z positiue. Si aut sumātur vniuersalr il-
lud vnū numero est vnū numero negatiue. i. non
numerat in illis analogat ut sic: qñ in se fit nūe
qdā z nō vnū numero. vbi grā. Si sumātur hec
urina sana: hec medicina sana: z hī aīal sanuz: hec
oia dicunt sana a sanitate q est in hī aīali: quā pstat

T. c. 2.
Ca. 7.

1ª conditio
analogie attri-
butionis.

T. c. 31.

1. d. i9. q. 5.
ar. 2.
p^m

L. d. 2.

2ª conditio
huius ana-
logie.

T.c.39.

3° ditione hu
ius analo
gie.

4^a conditio

Diuisio a
nalo attri
butionis.

vnā numero uere esse. Sor. enī dī san^o: qz hēt hāc
sanitatē: medicina vō qz illā facit: urina qz eādē si
gnificat. Si āt fuman^o: aīal sanū i cōi: z uria sana
in cōi: z medicīa sana in cōi: sic formalr loquēdo sa
nitas a qz hī^o sana dicunt nō est vna nūo in se: eo qz
cāe ules effectib^o ulib^o cōparāde sunt. ut. 2. physi
coz dicit: z sile est de signis z istis z alig: sed est
vna numero in istis analogatis negatiue: nō enim
numerat sanitas in aīali. urina z dieta: qm nō est
alia sanitas in urina: z alia in aīali: z alia in dieta.
Et sequit cōditio ista ex precedēt: qm cōmune f3
denoiatiōe extrinsecā nō numerat: id. s. a quo de
nominatio sumit in denoiatis: sicut vnioca multi
plicat in suis vniocatis: z pp hoc dicunt vnum
rōne tm z nō vnū numero in suis vniocag. Alia
est enī animalitas hoīs: z alia equi z alia bouis:
aīalis noie adunate in vna rōne. Ex hac aut cō
ditione inferitur alia: qz. s. primū analogatū ponit
in diffinitioe ceteroz: fm illud nomē analogū: qm
cetera nō suscipiūt illud nomē nisi per attributio
nē ad primū in quo formalr saluat eius rō. Cadit
sigdē in rōne medicine z diete z urine zc. in quā
tū sane sunt: animalis sanitas: sine qua itelligit ce
tera sana nō possunt: z simile est de alijs iudicijs.
Ex his aut sequit ulterio^r qz nomē sic analogū
vnū certū significatū cōe oibus pialibus ei^o mo
dis seu oib^o modis analogatis nō hēt: z ppter qz
nec cōceptū obiectiuū: nec cōceptū formalē abstra
hentē a cōceptib^o analogatis h3: sed sola uox cum
idēitate termini diuersimode respecti coīs est: ita
qz cū in hac analogia sint tria: uox. s. termin^o z re
spectus diuersi ad illū: nomē analogū terminum
quidē distincte significat: ut sanū sanitatem: respe
ctus aut diuersos ita indeterminate z cōfuse im
portat: ut primū distincte uel quasi distincte osten
dat: ceteros aut cōfuse z per reductionē ad pūz:
sanū enī respectus multos ad sanitatē: puta habē
tis: significantis: causantis zc. sic in vna uoce sani
tatē distincte importante cōfundit: ut respectū pri
mū. s. hīs seu subiecti distincte significat. Sanū
enī absolute dicimus sanitatē habētē: ut subiectū:
ceteros autē respectus idē determinate iporat: z per
attributionē ad primū: sicut p3 ex dictis: z ppter
hoc: tria de hī^o analogo dicunt. s. qz cōe est oibus
analogatis fm uocē tm: z qz simplr platū stat pro
primū: z qz nō est prius primū analogato in quo
tota sua rō formalr saluat: primū qdē peculiaris
significat: z super oia analogata: superius signifi
catū nō h3. Diuidit āt analogia hec: in analogi
am duoz ad vnū tertium: ut urine z medicine ad
animal sanū: z in analogiā vnius ad alterū: ut uri
ne z medicine ad se inuicē. Nec h3 ista diuisio
alia mēbra a supradictis. quonā hec circūit analo
giā fm oia genera causariū: sed ad hoc facta est: ut
ostendatur: differenter suscipi nomē analogū: quā
do ponit primū analogatū ex vna parte: z cetera
ex altera pte: z quādo secūdoz analogatoz: vnū
hinc: alterū inde ponetur: fm qdēqz genus cause
analogie fiat. Primo enī z ceteris sic cōe est ana
logū: ut nihil eis prius ponat aut significet: z pro
pterea uocatur analogia vnius ad alterū: ponēdo
oia alia a primo loco vnius: secūdis autem analo
gatis sic cōmune est nomen analogū ut aliqd eis
prius ponat (primū. s.) ad quod omnia secunda at
tribuitur: z uocatur analogia duoz ad tertium: ul
multorū ad vnū: qz non inter se est attributio: sed

ad primū. Appellantur autem analogia hec: a logi
co equiuoca: ut in principio predicamentoz p3: ibi
animal equiuocū dicitur ad animal uerū z ani
mal pictū. Animal enim pictū nō pure equiuoce:
sed per attributionē ad animal uerū: aīal dī: z in
rōne eius inquātū aīal: manifeste p3 animal uerū
accipi. Querenti enī quid est aīal pictum in eo qz
aīal. Respōdebūt imago aīalis. A phis vō grecis:
noia ex vno: uel ad vnū aut in vno: z media inter
equiuoca z vnioca dicunt (ut pluries in meta^{ca}
p3.) Et expresse in primo ethicoz huiusmodi noia
cōtra analogia distinguūt (ut infra amplius dice
tur) a latinis autē uocātur analogia seu equiuoca
a consilio. Tanc autē analogiā. S. Tho. in pri
mo senten. dī. 19. uocat analogiā fm intentionem
z non fm esse: eo qz nomen analogū nō sit hic cō
mune fm eē. i. formalr: sed fm intentionē. i. fm de
noiatiōe. Ut enī ex dictis p3: in hac analogia nō
mē cōe nō saluat formaliter nisi in primo: in cete
ris aut extrinsecā denoiatiōe dicitur. Hec iō apud
latinos analogia dicunt. qz proportionē diuersas
ad vnū dicunt extenfo pportionis noie ad oēs ha
bitudinē. Abusua aut locutio hec est: quāuis lon
ge minus qz prima. Quomō aut de huiusmo
di analogis sit scientia: z cōradictiōes z demon
strationes: z consequentie z alia huiusmodi ex di
ctis z cōsuetudine Arz^o p3: op3 enim significatio
nes diuersas prius distinguere: propter quod am
bigua apud arabes hec dicuntur: z deinde a pmo
ad alia pcedere: sicut a centro ad circūferentiam
diuersis pceditur vjs zc.

De analogia pportionalitatis quid sit: z quotu
plex est: z qz sola pprie analogia uocat. CAP. III.

Ergo dictis: ad p
pe analogiā ascē
dendo dicimus analogā fm pportionali
tatē dī: quoz nomē est cōmune: z ra
tio fm illud nomē est pportionalr eadē.

Uel sic. analogā fm pportionalitatē dicunt quoz
nomē cōmune est: z ratio fm illud nomē est simi
lis fm pportione: ut videre corpali uisione: z vi
dere intellectualiter cōmuni noie uocant uiderē. z
sicut itelligere rē aīe offert: ita uiderē corpi aīato
sensibili. Quāuis aut proportio uocet certa habi
tudo vni^o quātitatē ad aliam: z proportionalitas
dicatur: dicit similitudo duarū pportionū: trāstu
lerunt inde pbi pportionis nomē ad oēm habi
tudinē cōformitatis cōmēsuratiōis: capacitaz zc.
z cōsequēter pportionalitatem extenderunt ad
oēm similitudinē habitudinū: z sic in pposito uo
cabulis istis utimur. Fit autē duob^o modis ana
logia hec. s. metaphorice z pprie. metaphorice qui
dē: quādo nomē illud cōmune absolute vnā ha
bet rōnez formalē que in vno analogatoz saluat:
z per metaphorā de alio dicitur: ut ridere vnā fm
se rōnē habet: analogū tamen metaphorice vō ri
sui z prato virenti: aut fortune successui. sic enī si
gnificam^o hec se hīe quēadmodū hō ridēs. Et hu
iusmodi analogia sacra scriptura plena est: de deo
metaphorice notitiā tradēs. Proprie vō fit: qm
nomē illud cōe in utroqz analogatorū absqz meta
phoris dī: ut principiū in corde respectu aīalis: z
in fundamēto respectu domus saluat. Quod (ut
Auerrois in. c. 7. primi ethico.) ait. pportionali
ter de eis dī. Preponit aut analogia hec ceteris
antedictis dignitate z noie. Dignitate quidē: quia

HHH 2

In diffōne
equocoz.

max^o. 2. me
ta. c. 2. ca. 7.

j. dī. 19. q. 5.
arti. 2.
p^m

Quō de iss
analogis
sit scia.

Quot mo
dis fit hec
analogia 2^a

p^mi ethi^o.
c. 7. qm
dignitas h^o
analo^o re^o
alioz mōz

De Analogia

4. meta^{ca}
t. c. 2.
7. meta^{ca}
ter. c. 15.
T. c. 12.

2. post^{ca}
ter. c. 24.
capi. 7.

ca. ul^{ti}.
nō bene.

7. ethi^{ca}.
cap. 7.

1. d. 19. q. 5.
ar. 2.
p^m

Diversimo
de res adu
nantur in
vniuoce z
analogo.

hec fit fm genus cāe formalis inherētis: z qm pre
dicat ea que singulis inherēt. Altera aut fm ex
trinsecā denotatiōe fit. Noie at: qz analogia noia
apud grecos (a qb analogie uocabula habuim⁹)
hec tm dicunt: ut ex *Ar^{ist}* et colligit: qui (in meta
phica) noia que dicim⁹ analogia per attributiōez
ex vno ad vnu: uel in vno uocat: ut p³ in. 4. z in. 7.
In. 5. aut meta^{ca}. ca. de vno: diffinitio vnu fm ana
logia: ut sinonimis utit vnu analogia z vnu ppor
tione: z diffinit ea eē quecuq; se hnt: ut aliud z ali
ud: apte insinuās illā eē p³rie analogoz diffōne
quā dixim⁹. Qd tm clarius hēt in arabica trans
latione ubi dicit: illa que sunt vnu fm quātitate. s. p
portionalē sunt quoz pportio est vna: sicut ppor
tio alicui rei ad aliā rē. Ubi *Auerro*. exponēs ait.
z illa dicunt vnu: que sunt vnum fm pportionali
tate: sicut d³ q. pportio rectoris ad ciuitatē z gub
natoris ad nauē est vna. In 2° quoz posterioruz
ca. ii. h³ noia pportionalia: analogia uocat. Et qd
plus est: p³ ethicoz. distinguit p³dicta noia ex vno
ad vnu cōtra analogia: dū loquēs de coitate boni
ad ea que bona dicunt ait. nō assimilant a casu eg
uocis: sed certe ei qd est ab vno etiā uel ad vnum
cōtēdere uel magis fm analogia: z subdēs exem
plū analogie dicit: sicut enī in corpe visus: in aia in
tellect⁹. in qbus uerbis diligenti lectori: nō solum
nomē analogie hec que dixim⁹ sonare docuit: sed
pferendā eē in predicationib⁹ metaphisicis hanc
insinuauit analogiā (in li magis) ut. *S. Tho.* ibidē
per supradictā rōnē optime exponit. Scim⁹ sigdē
fm hāc analogiā rerū intrinsecas entitates: boni
tates: ueritates z c. qd ex p³iori analogia nō scit.
Uñ sine hui⁹ analogie notitia. p³cessus metaphi
cales absq; arte discunt. Acciditq; h³ ignoratib⁹:
qd antiquis nescitib⁹ logicā (ut in. 2. elenchoz) di
citur. Nec fuit forte ab *Ar^{ist}* tēpore tā piculosus
casus iste: sicut mō apud nos: qm blasphemare se
re v³: qui metaphisicales terminos analogos di
ctos s³ pportionalitatē cōmunes exponit. Luz tm
Auerro. dicat super p³dicto textu. Est dign⁹ his tri
bus modis: ut sit nomē boni dictū de eis fm viam
que dicit de pportionalitatib⁹. Uocat quoz a. *S.*
Tho. ubi supra. analogia fm eē z fm intētionem:
eo q analogata ista: nec in rōne cois nois: nec in
esse illius rōnis parificant: z tm tam in rōne illius
nois qz in eē eiusdē pportionalitatis conueniunt.
CSz qm (ut dictū est) obscura ualde z necessaria
res hec est accurate distincteq; dilucidāda est per
plura capitula.

Quomodo analogum nomen ab analogatis di
stinguitur. CAP. III.

Noniam aut analogia media
est inter equocatio
nē purā z vniuoationē ex extremis: me
dij nā declarāda est. Et qz in noibus tria
inueniunt s. uox: cōcept⁹ in aia: z res ex
seu cōcept⁹ obiectiuus. Jō singula perlustrādo: di
cendū est quō analogū ab analogatis distinguat.
Et a reb⁹ incipiedo: qz p³iores cōceptib⁹ z noib⁹
sunt: dicim⁹ q noie vniuoce: ita diuerse res signifi
cant. qz ut sic ad rem simplr vñ abstractā z p³isaz
in eē cognito ab eis adunant. Analogi aut nomie
res diuerse ita significāt qz (ut sic): ad res diuerfas
fm pportione vñ vniunt. Uocat autē in pposito
res: nō solū nā aliq; sed quicūq; gradus: quecuq;
realitas: z qdūq; reale in reb⁹ inuentū. Uñ inter

vniuoationē z analogiā hec est dīa: qz res fūdā
tes vniuoationē sunt sic adiuicē siles: qz fūdāmē
tū silitudis in vna est eiusdē rōnis oīno cū funda
mēto silitudis in alio: ita qz nihil claudat in se vni
us rō: qd nō claudat alterius rō: ac per s fūdāmē
tū vniuoce silitudis in utroq; extremoz eque ab
strahit ab ipsis extremis. Res aut fundātes analo
giā: sic sunt siles qz fundamētū silitudis in vna di
uerse est rōnis simplr a fundamēto illi⁹ in alio: ita
qz vni⁹ rō nō claudit id qd claudit rō alterius: ac p
s fundamētū analoge silitudis in neutro extremo
rū opz eē abstractū ab ipsis extremis: sed remanēt
fundamēta distincta: silitia tm fm pportione: pp qd
eadez pportionabilr uel analogice dicunt. Et ut
possint oib⁹ p³dicta patere: declarātur exēplarit
in vniuoatiōe hui⁹ nois aial: z analogia hui⁹ no
minis ens: hō: bos: leo z cetera aialia: qz hnt in se
singulas nās sensitias seu p³rias aialitates: qz
cōstat diuerfas fm rōnē eē z mutuo siles: sic qz in
quocūq; extremo puta hoie aut leone cōsideratur
fm se aialitas que est silitudis fundamētū: z inue
nit equalr abstrahēs ab eo in quo est: z nihil iclu
dēs in vno qd nō in alio. Jō z in rerū nā fūdāt fm
suas aialitates silitudinē vnitatē que idēitas ge
nerica uocat z in esse cognito adunāt: nō ad du
as uel tres aialitates: sed vñ tm que aialis noie
in cōcreto per se p³imo significat z vniuoce uocat
tur cōi noie aial. Dūz siquidē eoz fm qz nās sens
tias hnt indistincta oīno est rō: ab oib⁹ abstracta:
que illius rei: quā aialitatē uocauim⁹: ad qta est
diffinitio. Substātia aut quātitas: qualitas z cete
ra: qz nō hnt in suis qditatibus aliqd tali mō ab
strahibile: puta entitatē qm supra substantialita
tē nihil aliud restat: iō nullaz substantialem vni
uoationē inter se cōpantur. Et qz cū hoc qz non
solū eoz quiditates sunt diuerse: sed et p diuerse:
retinet similitudinē in hoc qz vniūq; eoz fm p
portione hz eē: iō z in rerū nā: nō fm aliqua eius
dē rōnis in extremis: s³ fm p³rias qditates: ut cō
mēsuratas suis p³ris eē: fundāt analogiā. i. ppor
tionalē similitudinē: z in intellectu adunant ad tot
res: quot fundamēta pportionis silitudie vnitatis
significatas (ppter illā similitudinē) entis noie z
analogice cōi noie uocant ens. Differenter g res
adunant sub noie analogo z vniuoce. Cōcept⁹
quoz mētalīs nō eodē mō inuenit in vniuoce z
analogis: qm nomē vniuoce z oia vniuoata (ut
sic) vnu tm cōceptū in mēte hnt perfecte z adēqte
eis cōrūdēt: qz fundamētū vniuoce silitudis qd
significāt formale est nois vniuoce vniū oīno
rōnis est in oib⁹ vniuoce. ac per s in vno rep³e
sentato oia rep³itari necesse est. In analogis vō:
qm fūdāmēta analoge silitudis diuersarū rōnum
sunt simplr: z eiusdē fm qd. i. fm pportione: opz
duplicē analogi mētalē cōceptū distinguere. per
fectū z impfectū: z dicere q analogo z suis ana
logatis rīdet vñ cōceptus mētalīs impfectus.
z tot perfecti quot sunt analogata. Quia enī vnu
analogatoz (ut sic) simile est aleri: cōsequēs est qz
conceptus rep³ans vnu rep³itet alterū: iuxta illā
maximā: qd qd assimilatur simili: ut sic: assimilatur
et illi cui illud tale est sile. Quia vō talis similitu
do fm pportione tm est: que diuersaz rōnē in alte
ro fundamēto hz: cōcept⁹ pfecte rep³itās vnu ana
logatoz a pfecta rep³itatioe alterius deficit: z per
p³is alteri analogati alterū adequatū cōceptū eē

Diversimo
de cōcept⁹
in vniuo
cis z ana
logis.
Unioca
vnu cōce
ptū soluz
hnt.

oportet. Un analogū vniū habere mentale conce-
ptū z plures habere uerū est diuersimode: (q̄uis
simplr loquēdo magis debeat dici analogi eē plu-
res conceptus) nisi loquēdi occasio aliud exigat.
Dico aut hoc: q̄ cū fm dicentes analogia oino ca-
rere vno cōceptu mētalī sermo est vniū eoz conce-
ptū absolute dicere nō est reprehēdēdū: pp qd opz
solerti discretionē lectorē uti. qm̄ inuenit scriptum:
q̄ analogata cōueniūt in vna rōne: z qm̄ inuenit
dictū alibi q̄ analogata nō cōueniūt in vna rōne.
Est ergo differētia inter analogiā z vniuocationē
quo ad cōceptū mētalē: q̄ vniuoci z vniuatoroz
ut sic vnus est cōcept⁹ perfecte z adeq̄te eis respo-
dēs ut de cōceptu aialis pz. Analogi vō z analo-
gatoz ut sic plures necessario sunt cōcept⁹ perfe-
cte ea repitantes: z vñ est cōceptus imperfecte re-
presentas. Nō tñ ita q̄ sit vñ cōceptus adequa-
te rīdēs nōi analogo z inadēq̄te analogatis: qm̄
fm ueritatē nomē illud vniuoci eē: sed ita q̄ con-
cept⁹ vñ representas perfecte alterū analogatū ut
sic imperfecte representet reliquū. Quo ad uocem
autem nō est inter analogia z vniuoca differētia.
His prelibatis intētū facile patere pōt: quōd. si di-
stinguitur analogū: puta ens ab analogatis: puta
substantia quātitate z qualitate. Vniuoci enī: pu-
ta aial distinguit ab vniuocatis: puta hoīe z leo-
ne quo ad rē significatā seu cōceptū obiectiūm z
quo ad cōceptū mētalē: sicut vñ simplr abstra-
ctū a multis simplr. Analogū vō quo ad rē seu cō-
ceptū obiectiūm distinguit sicut vñ pportione a
multis simplr. Vel (z idē est) sicut multa ut simi-
lia fm pportiones a multis absolute. v. g. ens distin-
guīt a suba z quātitate: nō qd significat rē quādam
eis cōmunē: sed qd suba quiditatē tñ sube iporat:
z sūt quātitas quiditatē quiditatis absolute signi-
ficat. Ens aut significat ambas quiditates ut simi-
les fm pportione ad sua eē: z hoc est dicere ut eas
dē pportionabilr. Quo ad cōceptū aut mētalem
adeq̄tū hoc quoq̄ eodē mō distinguit. Scdm̄
vō cōceptū mētalē imperfectū q̄uis distinguit
sicut vñ simplr a multis simplr: nō tñ sicut vnus
abstrahēs in repitādo ab illis multis: quēadmo-
dū in vniuocis contingit: qm̄ (ut ex dictis pz) cōce-
ptus ille: puta qualitatis inquātū ens alteri analogati.
i. ipsius qualitatis fm q̄ se hz ad suū eē est
adequate repitātus z a qualitatis quiditate nō
abstrahēs. ceteroz vō. puta quātitatis z sube im-
perfecte tñ est representātus inquātū eis simi-
lis est pportionabiliter.

Qual ē abstractio analogi ab analogat. Ca. V.

Oportet autē ex pmissis ostēde-
re qualr analogum ab-
strahat ab his quibus cōe fm analogiā
dī: puta qualiter ens abstrahat a suba z
q̄titate. Insurgit sigdē difficultas qdaz
in re hac: z ex pte rerū z ex pte cōcept⁹. Ex parte
siquidē rerū: qd videt analogi noīs res significata
eodē abstrahibilis z ab abstracta modo quo res
vniuoco noīe significata. Quoniā cum ut in. 5. me-
ta^o dī: vñ in q̄titate faciat sile. nulla apparet rō
cur a gbusdā similib⁹ sit vna res abstrahibilis: z a
quibusdā nō: lz euidēs rō sit cur ab his similibus
for. z pla. abstrahibilis sit res magis vna: z ab il-
lis: puta hoīe z lapide minus vna. vñ si substantia
z quantitas assimilanē in hoc: qd utrūq̄ est ens z
cōsequēter in eis est aliquid vniū: qd est fundamē

tū illius similitudinis: quid uetat ab eis abstrah
rē vñ utriq̄ cōez. Ex pte vō cōceptus: qd vñ eo-
dē modo cōceptus analogi abstrahere ab analo-
gatis: sicut vniuoci ab vniuocatis: eo qd analogū
nomē iporat in cōfuso singulas pportiones ana-
logatoz: z distincte nō significat nisi pportionem
in cōi. v. g. Ens nō significat hñs se ad eē sic ul sic:
puta ut suba z quātitas: sed si pportionale nomē
est significare videt hñs se ad eē fm aliquā ppor-
tionē quēctiq̄ illa sit. hoc aut cōstat eē eque abstra-
ctū a suba z qualitate: z per pñs per modū vniuo-
ci in analogis abstractio concept⁹ apparet. Ut
aut euidēs fiat huius ambiguitatis determinatio.
Sciēdū est: qd lz (abstrahere) diuersa significet: cū
dicim⁹ intellectū abstrahere ab hoīe: equo z boue:
eo qd tūc significat ipaz intellect⁹ opationē attingē-
tem in eis vñ z nō alia. nūc vō significat extrinse-
cas denoiationē ab illa intellect⁹ opatiōe: qua res
cognita abstracta denoiatur: in vñ tñ z idē semp
tendit: qm̄ semp sonat intelligi vñ nō intellecto
altero: ideoq̄ nihil aliud est agere de abstractiōe
analogi ab analogatis q̄z ingere z determinare
quō res significata analogo noīe itelligi possit nō
cointellectis analogatis: z quō pcept⁹ habeat absq̄
cōceptib⁹ istoz. Lū igit ex supradict⁹ z ex ipō ana-
logie uocabulo pateat qd analogo noīe nō simplr
vna res: sed res pportione vna significat. tale autē
idē est qd res diuerse ut similes pportionabilr: fa-
cile pōt deduci: qd res analogia pōt quidē itelligi
nō cointellectis analogatis: z pñter abstrahere ab
eis: sed nō sicut in vniuocis res vna: puta nā sensiti-
ua seu aial itelligit nō cointellectis oino nā hu-
mana z bouina: ut sic: sed sicut due res pportiona-
biliter similes itelligunt: nō cointellectis ipsismet
duab⁹ rebus fm suas ppias nās: ita qd analogi
abstractio nō cōsistit in cognitione vniū z nō co-
gnitione alterius: s; ut vniū z eiusdē intellectiōe
ut sic z nō intellectiōe absolute. v. g. Entis abstra-
ctio nō cōsistit in hoc qd entitas apprehēdit: z sub-
stantia aut quātitas nō: sed in lz qd suba aut quanti-
tas apprehēdit: ut sic se hñs ad ppiū eē. In hoc
enī similitudo pportionalis attēditur z nō appre-
hēditur suba aut quantitas absolute. Et simile est
de alijs reb⁹ analogis quales sunt fere oēs meta-
physicales. Unde cōcedi pōt rē analogā abstrahere
z non abstrahere ab analogatis diuersimode.
Abstrahit quidē pro quāto abstrahit ab eis quē-
admodū res: ut sic. i. ut res similis alteri pportio-
nabilr abstrahit a se absolute sumpta. Nō abstra-
hit vō pro quāto res ut sic accepta seipsam neces-
sario includit: z absq̄ seipsa itelligi nō pōt: qd de
vniuocis dici nō pōt: qd res vniuoca absq̄ alijs qui-
bus est vniuoco coīs itelligit: sic qd res in suo itel-
lectu nullo mō actualr includit ea gbus est coīs:
ut pz de aiali. Obiectioni aut in oppositū addu-
cte ex analoge similitudis nā facile satisfit dicēdo: qd
cū vñ mltiplr dicat: nō opz oēs similitudinē attēdi
fm vñ simplr: s; qñq̄ sufficit qd vñ fm pportio-
nē faciat sile. Unū aut pportionabilr nō est simpli-
citer vñ: s; mltā similia fm pportione: a qd iō non
pōt abstrahi res vna simplr: qd similitudo ipa ppor-
tionabilis tñ est: z fundamētū nō est vñ nisi pro-
portionabilr. De rōne sigdē vniū pportionabilr
est hīe q̄tuor terminos (ut. 5. ethi^o dī) qm̄ pportio-
nabilitas cū similitudo pportitiōis sit inter. 4. ad mi-
nus que duarū pportionū extrema sunt necessa-

cap. i. z ca-
pitulo. 3.

in hoc cap

T. c. 10.
Itēz infra.
t. c. 15. z. 16.

De Analogia

rio est: et consequenter vnu pportione non vniuoca-
tur simplr: sed distinctione retinens vnu pro tanto est
et dicitur pro quanto proportionibus dissimilibus
diuisum non est. Unde sicut non est alia ratio que vnu
proportionabiliter non est vnum absolute: nisi quia ista
est eius ratio formalis: ita non est querenda alia causa
cur a similibus proportionabiliter non potest abstrahi res
vna. hoc ideo est. quia similitudo proportionalis talem
in sua ratione diuersitatem includit et ulterius accedit
precedentibus ut querat id quod sub ratione non cadit. ut
quare homo est animal rationale. ¶ De abstractione quoque
conceptus eodem modo est dicendum: abstrahit enim con-
ceptus analogi nominis non sicut vnu simplr: sed sicut
vnu proportionabile seu simile secundum proportionem a mul-
tis abstracte. ¶ Sed quia in obijciendo tangit de abstra-
ctione conceptus analogi a similibus conceptibus illi
analogi et abusive analogata ibidem vocantur partia-
les analogi rationes: ideo diligenter cauendum est ne
appentia in obijciendo tacta in illius errore ducat quod
ibi tangit. Sciendum siquidem est quod in analogis secundum
attributionem in hoc oia analogata conueniant: quod ean-
dem formam oino respiciant: ita quod non solum conueniunt
in vno tertio: sed in hoc quod est respicere illa. Erro-
neum tamen est analogi per attributionem conceptum vnum
respectus in eodem ad illius extremum per abstractionem
a tali et tali respectu attribuere. v. g. animal in-
quantum sanum urina inquantum sana et medicina inquan-
tum sana: id conueniant et in sanitate tanquam termino cuius
animal est subiectum urina signum et medicina causa: et con-
ueniant in hoc quod est respicere sanitatem: quodlibet
enim eorum sanitatem respicit id diuersimode: ab his tamen
similibus respectibus non abstrahit respectus in eodem ad
sanitatem ipso modo sane in cuius conceptu oes spe-
ciales respectus ad sanitatem confuse et in potentia clau-
dantur. falsum enim est: quod sanum respiciat hoc quod di-
co respiciens vel aliqualem se habere ad sanitatem:
Tunc quia sic sani nomen vniuocum vere est ad urinam
et animal: ut patet ex vniuocorum diffinitione: Tunc quia hoc
est per intentionem dicentium urinam aut dietam sanam. Per-
cunctantibus siquidem quid est urina inquantum sana
non respondet respiciens sanitatem: sed oes respectus illi
specificant dicentes signum sanitatis: et similitudinem de die-
ta respondet quod est conseruatiua sanitatis etc. Tunc
quia contra oes philosophos et logicos (hucusque a me visos)
hoc est. ¶ Sicut autem in predictis analogis predi-
ctus cauendus est error: ita in analogis secundum propor-
tionem: (que sola simplr analogata sunt) similis ca-
uedus est error: ex simili causa apparentie firmitatem
trahens. Quia enim analogata conueniunt in hoc: quod
vntiquodque eorum commensuratum seu proportionatum est:
(id diuersimode) credi potest. quod ab his specialibus pro-
portionalibus abstrahat proportionatum in comuni:
et nomine analogo significetur: ac per hoc analogum
habeat conceptum vnum in quo confuse et in potentia
claudantur oes speciales proportionales analogatorum
v. g. Ut quia subiecta est proportionata suo esse: et similitudinem
quantitas et qualitas (id diuersimode) ideo a substantia
qualitate quantitateque diuersimode proportiona-
tis suis esse abstrahat res seu quidditas proportionem
hanc ad esse qualitercunque sit illa proportio: et hoc
sit entis primarium significatum in quo oes speciales pro-
portiones subiectionis: et quantitatis ad sua esse
confuse claudantur et in potentia. ¶ Sed hoc falsissi-
mum est. Tunc quia hoc. scilicet quod res proportionata ad hoc non
est res vna simplr et in esse obiectiuo nisi chimeri-
ce: Tunc quia proportionalia nomina vniuoca eunt: ut patet ex

vniuocorum diffinitione: et per consequens periret pro-
portionabilitatis ratio: que extrema vnu simplr esse
non comparatur: et essent proportionalia et non propor-
tionalia: quod intellectus capere nullo modo potest.
Tunc quia per Aristotelem auctoritate in 2. poste adducenda:
et adducta ex primo ethicorum. et S. doctorem et Auer-
roym: et Albertum expresse est. Unde confusio qua
analogum tam secundum attributionem quam secundum proportionem im-
portat speciales habitudines aut proportionem non est con-
fusio plurium conceptuum in vno eodem conceptu: sed est
confusio significandi in vna uoce: (id differenter)
quoniam in analogia attributionis uox analogata primum
distincte significat: cetera autem confuse. in analogia
vero proportionabilitatis nomen analogum ad oes suas
significationes indistincte se habere permittit. Cau-
tum tamen et attentum hic oportet esse: quia cum analogi rationes
duplrx sumi possint. scilicet secundum se: et ut eadem: et ipse ut eadem
propter identitatem proportionalis namque non abstra-
hant a seipsis: tamen aliquid conuenit eis ratione identi-
tatis seu inquantum eadem sunt: quod non conuenit eis ra-
tione diuersitatis (ut patet de communibus eius) videtur
quod duo inconpossibilia secundum apparentiam analogi ratio-
nibus conueniant. scilicet quod ipse ut eadem non abstrahat a se-
ipsis: et ipse ut eadem aliquid causent et habeant quod non
ut diuerse: reduplicarique possint non reduplicatis
ut diuerse sunt: hec enim non solum copossibiliter: sed
necessario sibi similes uideantur identitas proportiona-
lis: quoniam extrema vni oino non patiens ab eis ab-
strahi oino non permittit: et extrema aliqualem indi-
uisa et eadem ponens ut eadem ea considerabilia et re-
duplicabilia erigit: sicque fit ut in analogo secundum identi-
tatem in se clausa ad diuersitatem rationum in se quoque
clausam comparato. abstractio quedam que non tam ab-
stractio quam abstractionis modus inueniatur: propter
quam non solum ab analogatis: puta subiecta et quantitate
analogum: puta ens abstrahere dicitur (ut supra di-
ximus): sed ab ipsis eius rationibus seu a diuersita-
te ipsarum rationum eius: puta rationis entis in substantia
et rationis entis in quantitate: non quia quandam ra-
tionem eis commune dicat: quia hoc est fatuum: nec
quia ille rationes sunt oino eadem: aut eas omnino adu-
niat (quia sic non esset analogum sed vniuocum). Sed
quia eas proportionabiliter adunans et ut easdem pro-
portionaliter significans: ut easdem considerandas
offert: annexa inseparabili diuersitate quasi seclu-
sa et identitate proportionabili vnit et confundit quo-
dammodo diuersitatem rationis. ¶ Sicque non sola signi-
ficationum in uoce confusio analogo coniungitur
sed confusio quedam conceptuum seu rationum: (id
in identitate eorum proportionabili) sic tamen: ut non
tam conceptus quam eorum diuersitas confundatur.
Et quia analogum talem identitatem precipue ipso-
rat et tali confusione frequenter utimur analogata
nomina ab omni rationum eius diuersitate abstra-
here dicentes: ipsum confuse pro omnibus suppo-
nere: ipsum pluries exponimus: ideo non medio-
cri opus est vigilantia ne in vniuocatione labi co-
tingat. Abstrahit ergo analogum a suis analogata-
tis. puta ens a substantia et quantitate: sicut vnum
proportionem a multis seu sicut similia proportiona-
biliter a seipsis absolute: tam quo ad conceptum obie-
ctiuum quam mentalem (siue sit sermo de abstractione
totali seu formali.) De enim abstractionibus non dicitur in
eodem nisi secundum passionem: et non passionem (ut alibi decla-
rauimus.) Vnde nihil aliud est dicere ens abstractum
a naturis predicamentorum abstractione formali

T. c. 24. et
26.
cap. 7.

in ca. hoc
eodem.

In comen.
super de en

te z essen-
tia in pro-
he,q.j.

q̄ dicere naturas predicamentales proportionales
ad sua esse ut sic precise: a specialibus autem siue sin-
gulis analogie rationibus extremis nō tertio cō-
ceptu simplici: sed uoce cōmuni z idēitate propo-
tionabili earūdem quodāmodo abstrahit.

Qualis sit predicatio analogi de suis analo-
gatis.

CAP. VI.

Idebitur

autem forte alicui ex
his q̄ pdicatio ana-
logi de suis analogis: puta entis de sub-
stantia aut quantitate: aut forte de aia aut
albedie sit sicut predicatio equoci de su-
is equiuocatis: ita nō sit predicatio superioris de
suis inferiorib⁹: nec coloris de min⁹ cōi nisi sola uo-
ce: sed eiusdē de seipso. nō est enī analogo vna res
significata que in utroq; analogatoz saluet. Abs-
q̄ hoc autē predicatio superioris aut coloris nō inue-
nit fm̄ intrinsecā denotationē seu extētiā. Sic enī
analogū fm̄ pportionalitatē cōe esse dictū est. fo-
uere autē pōt nō parū opinionē hāc pcessus (iux-
primūz topicōz) aut. f. analogū est predicatū con-
uertibile aut inconvertibile seclusa uocis coitate: z
cū cōstet nō esse inconvertibile: qm̄ substantia ut sic
se hñs ad suum esse qd̄ ens de suba dictum predi-
cat conuertitur cū suba: z sit quantitas sic cōmen-
surata suo esse cū quantitate cōuertit: z sic de alijs.
pñs est q̄ analogū tanq; superius de analogatis
predicari nō possit. Superioris enī intentionē su-
scipere nō pōt: qd̄ cōuertibile eē probat: z quā fm̄
ueritatē analogū: ut superius predicatur de analo-
gatis: z nō sola uoce cōe est eis: sed conceptu vni-
co pportionalit: cui⁹ vnitas ad hoc q̄ predicet ali-
quod superioris rōnē hēat: sufficit q̄ superius nihil
aliud sonat q̄ vnum predicatū ad plura se exten-
dens: vñū autem nō per accēs neq; aggregatiōe:
sicut acerrus lapidū: sed per se pstat esse vñū pro-
portionē. Ideo ad huius ueritatis claritatē ex ex-
tremis procedēdo. Sciēdū est q̄ qz analogū medi-
um est inter vñuocū z pure equoci cōsequens est
q̄ analogū aliquo modo idē z nō idē aliquo mō
de suis predicet analogatis. Et qz predicat aliqd
abstrahēs aliquo modo a suis analogis ut ex pre-
misso pz caplo. cōsequēs est q̄ cōparet ad sua ana-
logata ut maius ad minora: seu ut superius ad in-
feriora: lz nō oīno vñum fm̄ rōnē sit: qd̄ in eis po-
nit. Qd̄ ut clarius pateat singulariter declarat sic:
tā in vñuocis q̄ in equoci q̄ in analogis quatu-
or inueniuntur. f. due res ad min⁹ equocate vñuoc-
ate aut analogate: z due res seu rerū rationes eq-
uocationē aut vñuocationē aut analogiā fundan-
tes. v. g. In equiuocatione canis hic quatuor inue-
niunt. f. canis marin⁹ z canis terrestris: z rō illi⁹ z
rō isti⁹ fm̄ canis nomē. in vñuocationē q̄ aialis q̄ tu-
or inueniuntur. f. hō z bos z nā sensitua hois z nā
sensitua bonis: que aialis vñuocationē fundāt. in
analogia sitr entis quatuor sunt. f. suba z quantitas
z suba inquantū cōmensurata suo eē: z quantitas
fm̄ q̄ suo eē pportionalit. z lz prima duo. f. equiuo-
cata vñuocata z analogata eodē mō quātū ad p-
positū spectat in oib⁹ his distinguātur: qz ubilibet
cōdistincta sunt: altera tñ duo vñuocationē equi-
uocationem z analogiam fundantia diuersimode
vnita aut distincta sunt. in equociis nāq; rōnes ille
puta canis marini z terrestris sunt oīno diuerse
fm̄ rōnē: z ppter hoc idē qd̄ predicat canis de ma-
rino cane nullo modo predicat de terrestri z econ-

uerso. z ideo sola uoce cōmune aut maius equiuo-
catis dicitur z est. ¶ In vñuocis vō res ille: puta
animalitas in boue z animalitas in leone. lz z nu-
mero z specie diuerse sint: rōne tamē oīno eadem
sunt. Rō enī vñus est oīno idē qd̄ rō alterius: z p-
pter hoc idē quidē qd̄ predicat aial de hoie. idē pre-
dicat omnino de boue: z vñuoce dicitur z super-
ius homine: aīno: leone: boueq;. In analogis vō
analogiam fundantes: puta quantitas ut sic se ha-
bens ad esse: z substantia ut sic habens esse: lz di-
uerse numero sint z specie z genere. ratione tamē
eadem sunt: nō oīno sed pportionaliter: quonias
vñus ratio pportionaliter eadem est alteri. z
ppter ea idē qd̄ predicat analogū: puta ens de quā-
titate. illud idē predicat de suba z ecōuerso. est enī
illudmet pportionalit idē qd̄ in suba ponit: z ecō-
uerso. Et ppter hoc analogū puta ens: nō sola uo-
ce maius: aut superius analogatis est: sed cōceptu
(ut dictū est) pportionalit vno: ita q̄ analogum z
vñuocū conueniūt in hoc q̄ utraq; inferioris z
superioris rōnē hz. Differūt autē in hoc q̄ illud est
superius analogice seu pportionalit. hoc vō vñi-
uoce: z hoc merito: qz fundamētum superioritatis
utrobiz saluat: vñuocationes aut nō: fundat enī
superioritas super idēitate rōnis rei significate. i. su-
per lz q̄ res significate inuenit nō in hoc tñ lz illa
met nō numero sed rōne inuenit in alio. Vñuoca-
tio autē supra modū idēitatis oīmoda. f. idēitatis
entis rei. i. super hoc q̄ rō rei significate in hoc z
in isto est eadē oīno. Quāuis enī in analogis hic
idēitatis modus non inueniat qui in vñuocis in-
ueniri (pluries dictū est) idēitas tñ ipsa rōnū inue-
nit. Est nāq; idēitas pportionalis idēitas qd̄as:
z ideo nō minus analogū puta ens est predicatuz
superius q̄ vñuocū: puta aial: lz alio mō. Analogū
enī est superi⁹ pportionalit: qz fundat supra idē-
tate pportionalit rōnis rei significate. Vñuocū
autē p̄se z simplr: qz supra oīmoda idēitate rōnis
rei significate ei⁹ superioritas fundat. Propter quod
S. Tho. superioritatis fundamētū aspiciens di-
cit: qz ens est superius ad omnia sicut animal ad ho-
minē bouemq;. ¶ Unde obiectiones ad oppositū
adducte in hoc peccāt q̄ inter idēitatē z modum
idēitatis nō distinguūt. fatendū enī est q̄ ad hoc
q̄ alijs termin⁹ denominet superior aut cōmuni-
or: opz ut rem vnam z eadē in utroq; ponat: lz so-
phisma consequens cōmittitur inferendo ex hoc. q̄
oportet q̄ dicat rem vnam z eadē omnino. Et
est semper sermo de idēitate fm̄ rōnem seu diffini-
tionem. idēitas enim z vnitas continent sub se nō
solum vnitatem z idēitatem omnimodam lz pro-
portionabilem que in analogi nominis ratioe sal-
uatur. Negandum est igitur q̄ in analogis nō pre-
dicetur idem de vno z de alio analogato: quonias
vñum z idem pportionaliter de omnib⁹ analo-
gatis dicitur. Et propterea inter predicata non cō-
uertibilia numerari dictum est. Quantitas enim lz
adequet ens de quantitate uerificatum fm̄ rōnem
omnino eandem: non tamen fm̄ rationem illaz p-
portionaliter: quonias entis rō non alia propo-
tionabilr ad quantitatē z subaz se extēdit. Verū qz
analogum sonat idēitatē pportionalit. iō huius-
modi rōnib⁹ formalr rōdēdo. nullo mō cōcedēdū
est cōuertī analogū cū analogato aliquo. Ad māz
tamē descendēdo pōt intrepide dici q̄ qz analo-
gū rōnem vñā tñ pportionalit pdicat: z vñum

obiq; nē
dicitur in
audil

hoc. 7. 23
analogum

7. 23

S. meta^{ce} 72
t. c. 14. ult.
me^m.

cap. 7.

s. cap. 5.
cap. 6.

in ca. 10.
eodem.

In cōm-
superior

De Analogia

pportionabilr plura eē pportioib⁹ filia manifestū
est: duplr pōt fm singulas rōnes ad analogata cō
parari. Uno mō absolute: z sic fm singlas rōnes
cū singul⁹ analogat⁹ puerit: qz nlla oino vna ana
logi rō in duob⁹ analogat⁹ iuenit. Alio mō fz idēti
tatē ppor⁹: quā hz vna cū alia: z sic cū nullo analo
gato puerit: qm oēs analogi rōes idiuiſe sūt ppor
tioabilr z vna est altera pportionabilr. Et qz ut di
ctū est analogū hāc sonat idētitatem iō formalr z
simplr loquēdo analogū icōuertibile z coius pdi
catū cōcedēdū est eē. Nō tñ aut pprū: aut spēs aut
diuīſio aut dīa: aut accūs ulr est. Nec tñ Ar⁹
diminut⁹ fuit aut Porphy. qm pdicabile qd ē vnū
simplr edocebat: ac per h⁹ iter equoca analoga no
minant. Et pdictis aut manifeste pz: q analogū
nō cōceptū distictū: nec vnū pccū ineqlit⁹ pti
patū: nec vnū ordie: fz cōceptū vnū pportioē dicit
z pdicat. De ordie tñ in analogis inclusio iferi⁹
tractabit. vñ cū dī de hoīe: aut albedie: aut qctūqz
alio q est ens nō est sensus q est suba ul⁹ accūs: fz
sic se hñs ad eē. utoz (li sic) qm de pprīs noib⁹ p
portionū ad eē in actu exercito eas iporātib⁹ di
ſputare nolo ad pñs: qm meta⁹ op⁹ h⁹ est: z exem
plarit⁹ hic de ente logmur. Silr siqdē est de actu:
po⁹: forma: mā: pñ: cā z alijs hi⁹: z idē iudiciū.

Qualis sit analogorum fm analogi nomē dif
finitio

CAP. VII.

Parere autē alicui poterit
q in rōne vni⁹ ana
logati fm analogi: puta entis nomē alte
ri⁹ analogati puta sube ul⁹ qctitāz rō fm
idē nomē analogi tradere debeat: sic in
analogia attributiōis ptingere dcm est. fūdamētū
āt idē appentia hec sumet: qz rō vni⁹ analogati ut
eadē pportionabilr est alteri absqz illa altera exp
mi negt cōplete. dictū est aut q analogo noīe rō
nes he iporātur ut eedē pportionabilr sūt. Et
pfirmat h⁹ expositio ipa analogie ab Ar⁹. Auer.
z. S. Tho. in p⁹ et h⁹ posita. Exponūt enī bonum
seu pfectio analogice dī de visu z itellectu: qz sicut
visus in corpore itell⁹ in aīa pfectio est. pstat aut
q nō est itelligibile h⁹ se hē: sic illud nisi utrūqz ex
tremoz pcpiat. necio igit vñ vnū analogatoz fz
analogi nomē per aliud diffiniēdū eē. Ut aut li
queat hui⁹ ambiguitatis solō recolēdū est analo
ga hec duplr inueniri. s. pprīe z metaphoricē. Dīu
simode enī hec se hñt ad ppositā qōnē. In analo
gia siqdē fm metaphora opz vnū in alteri⁹ rōne po
ni nō in dīnter fz pprīe sūptū in rōne sui metapho
rici sumpti claudī necē est: qm ipole est itelligē qd
fit aliqd fm metaphoricū nomen: nisi cognito illo
ad cui⁹ metaphora dī. Nō enī fieri pōt ut itelligā
qd sit prātū in eo qz ridēs nisi scīā qd significat ri
sus nomē pprīe sūptū: ad cui⁹ silitudinē dī prātū ri
dere. Est aut hui⁹ rō radicalis: qz analogum meta
phoricē sūptū nihil aliud pdicat qz h⁹ se hē ad sili
tudinē illi⁹ qd absqz altero extremo itelligi negt.
Et pp h⁹ analogata pñ⁹ dicunt⁹ de his in qb⁹ p
prīe saluant⁹: z per poster⁹ de his in qb⁹ metapho
rice inueniunt⁹: z hñt in h⁹ affinitatē cū analogis fz
attributiōnē: ut pz. In analogia vō in qua noīs sal
uat⁹ pprīetas nullū analogi mēbzū per alterū diffi
niri opz: nisi forte grā mae: ut. S. D. in. 2. q. dist. 5.
ar. ii. docuit. sunt enī analogatoz rōnes fz analogi
nomē quodāmō medie inter analoga fm attributiō
nē z vniuoca. In analogis enī fm attributiōnē

p⁹ diffinit⁹ reliq⁹. In vniuocis vō neutru alterū dif
finit: fz vni⁹ diffiō est cōpleta dī alteri⁹ z eē. In ana
logis aut neutru alterū diffinit: fz vni⁹ dī est alteri
us dī pportionabilr. Et loqtur sp de rōne fm no
mē cōe. v. g. In diffiōne cordis fm q pñ⁹ aīalis nō
ponit fundamētū fm q pñ⁹ dom⁹ nec eē. fz eades
pportionabilr est pncipij rō utrobiz: ut Lōmen.
ubi supra dicit. Duabus aut opus est diffiōni
bus uti in hac re. Ea. s. que in logica tradit de actu
signato z exercito. Et ea que a metaphysico utplu
rimū tractat de ordie rerū sub vno noīe ex pte rei:
z ex pte ipositiōis noīs. Ex p⁹ siqdē diffiōne sci
mus duo. p⁹ est q sicut aīal dictū de homine z de
equo imporās vniuocationē in actu exercito non
pdicat de hoīe totū hoc. s. mām sensitūā eadē oīno
fm rōnē nāe sensitūe equi bonisqz: sed nām sensitū
uā simplr: quā tñ ad hoc q vniuoca sit predicatio
opz oīno eē eandē fm rōnē nāe sensitūe bouis z
asini. Ita ens iporās pportionabilitatem in actu
exercito nō pdicat de quātitate totū hoc. s. se ha
bēs ad eē sic pportionabilr sicut suba aut qctitas
ad suū eē: se hñs ad eē sic absqz alia additiōe: qd tñ
opz ad h⁹ q analogata sit pdicatio idē pportionabi
liter eē cū altero sic se hē ad eē qd de suba aut qcti
tate ens pdicat. 2⁹ q sicut ex determinatiōe qua ma
nifestat aīal eē vniuocū: qz dicit vñā z eandē oīno
rōnē in oib⁹: nō fallimur neqz cōfundimur: nec ua
gamur: circa hoīs bouisqz fm aīalis noīs rōnem:
sed qscim⁹ intuētes q aīal exercet qd vniuocoz
diffinitio z expositio significat. Ita ex hoc q decla
rat ens aut bonū aut qdctūqz aliud eē analogū: qz
dicit rōnes plures easdē pportionabilr z impor
tat hoc se hē quēadmodū pportionabiliter illud
se hēt ad esse uel ad appetitū: nō debem⁹ turbari z
inquirere in analogi noīs puta boni ratione signi
ficationē istā: sed sat sit distinguēdo inter actū si
gnatū z exercitū inspicere q analogi noīs ratio
id exercet qd analogi rō z declaratio sūt. Et
his aut duob⁹ patere iā potest intēti: q. s. non opz
vnū analogie mēbzū per alterū diffinire: ex eo q
analogū significat ea aut eas pportionabilr: quō
niā hec in actu exercito significat. Ex scda vō diffi
ctiōe scimus nō solū q pposterus est ordo rerū z
significationū qz sub noīe analogo: ita q prior fm
rē rō posterior interdū significatiōe est ut de ente
bono: z alijs hi⁹ coibus deo z creaturis accidit.
Rō enī quā in deo qdlibet eoz ponit significatiōe
qdē posterior: re aut pōt est: z q pp alterū hoīz dī
analogū predicari de suis analogis fm pñ⁹ z po
steri⁹ fm ipsaz analogi rōnē. sed etiā scimus q qñ
ratio quā ponit analogū in vno ex rōne quā in al
tero ponit exponit: nō ideo fit: qz vnū in alteri⁹ ra
tione cadit: sed qz vnus rō posterior altera signifi
catione: z per priorē utpote notiozem declaratur
ut. S. Tho. in 2⁹ ar. q. 13. prime partis fecit decla
rans q dicendo deus est bonus. sensus est. ratio
quā bonitatē in creaturis dicim⁹ pceexistit in deo
pportionabiliter. Et eadem itelligendū est ra
tione fieri: si posterior fm rem per priorē decla
raretur. Non diffinit ergo analogum fm vnā ra
tionem seipsum fm alterā: lz exponat z declaret.
Obiectionibus autē in oppositū. (quāvis ex di
ctis satisfactū sit) formaliter rñderi pōt: qz cogno
sci aliqua ut eadem pportionabilr: seu hoc se ha
bere sicut illud duplr contingit. Uno mō formalr
i. quo ad relōnes idētitatis z silitudis: z sic absqz

In topicis
in pdicabi
libus.

ca. 7. post
medium.

cap. 7.

1. p. q. 13. a. 2
in. c. circ. fi.

Ad ar⁹.

extremis cognitio hec haberi nō pōt. Alio mō fū-
damētalr z sic in rōne vni⁹ nō cadit reliquū: s; rō
vni⁹ est rō alteri⁹ oīno uel pportionalitr. Cōstat at
analogū nomē puta ens aut bonū nō rōne idēti-
tatis aut similitudinis significare sed fundamētum. Et
rō obiectionis que iuxta pmutū sensū pcedūt nihil
pcludūt s; intētū. Pz aut facillime hec eē uera exē-
pla de vniuocis ponēdo z applicādo ad idētitatē
vniuocatiōis. Significat nāq; nomē vniuocū plu-
ra inq;ttū eadē sunt z vniuoce seu fm rōnez oīno.
Et idētitatis relō in nullo extremōrū absq; altero
intelligibilis est.

Qualis est in analogo cōparatio. CAP. VIII.

Difficultas etiā nō parua que
mīltos inuasit ac su-
perauit de cōparatiōe in analogo: diluci-
dāda est. Creditū enī est a qbusdā q nō
possit (analogia posita) fieri cōparatio
nisi debeat extorte exponi quo vnu analogatū aut
pfectū tale fm analogi nomē diceret. v. g. Suba ē
magis aut pfecti⁹ ens q; quātitas. Moti sūt aut ex
eo q cōparatio in vno cōi utiq; faciēda est: etiā
fm grāmaticos: qd in analogo nō inuenit. Et pōt
formari rō pzo eis talis. Aut cōparant analogata
in vna cōi eis rōne: aut in suis rōnibus: nō in rō-
ne cōi. q; illa analogū caret: nec in rōnib⁹ ppzq;
q; tūc falsū est suba magis eē ens q; q;titatē. Nō
min⁹ enī aut iperfecti⁹ q;titas est sua rō quā ens in
ea ponit: q; suba sua: nullo mō g videt cōparatio-
nē cū analogia saluari posse. Succūbitur aut diffi-
cultati huic: q; pziū cōparationis fundamētū nō
cōsiderat. fūdāt enī supra idētitatē seu vnitatē rei
in qua fit cōparatio z nō supra mō idētitatis aut
vnitatis: sicut de intētōe supioritatis predictū est.
Uñ cū analogū ex dictis cōstet rē vna (lz pportio-
nabilr) dicere: nihil phibet in ipso cōparari analo-
gata: q; lz nō eodē modo quo vniuoca fit compa-
ratio. Ad cōparatiōē siquidē cū regant: z suffici-
ant hec tria. s; distinctio extremoz z idētitas eius
in quo fit cōparatio z modus eēndi illi⁹ in extre-
mis. s; eque uel magis uel min⁹ pfecte: sub idēti-
tate aut seu vnitatē: pportionalis vnitatis seu idētitas
cōtineat. pns est: q; si in diuersis idē pportionalr
eque uel magis aut min⁹ pfecte eē hz: cōparatio
fm illud pportionale fieri posset cōparatiōe non
vniuoca: s; analogā: sicut enī q; nā sensitiua est in
boue: z illamet oīno fm rōnē est in hoīe: z pfecti⁹
eē hz in hoīe q; in boue: hō pfecti⁹ aīal boue dī
vniuoca cōparatiōe: sic q; sic se hīe ad eē est in sub-
stātia: z hīe idē pportionalitr est in q;titatē z in ip-
fecti⁹ eē hz in q;titatē q; in suba: dī sba magis z pfe-
ctius ens q; quātitas analogā cōparatiōe. Unde
S. Tho. in. 7. arti. q. 7. de po^a dei. triplr cōparatio
nē fieri docēs duos modos analogice cōparatio-
nis ponit apte: ex hī insinuās cōparatiōē nō solū
supra idētitatē numerali specifica aut gñica fūda-
ri: sed et pportionali. Modi aut cōparationis ibi-
dē traditi sūt: hī. s; solā q;titatē rei picipate eius
dē oīno fm rōnē: siue ista rō sit gñica: siue specifi-
ca. Ut calidū magis calidū altero dī: z hō pfecti⁹
aīal leone est. Scōs modus attēdit fm q; res aliq;
in vno inuenit picipatiue: in altero vō per eēntiā
(quēadmodū hō platonicus) lōge pfectior hō eēnt
nobis: z abstractiōe intellect⁹ utēdo: quēadmodū
bonitas melior est quolibet bono: qd picipatiue
bonū dī. Terti⁹ aut modus attendit fm q; res ali-

qua in vno formalr z fm se: in alio aut eleuatione
ad rē supioris ordinis: quēadmodū dī q; sol ē ma-
gis calidus q; ignis: uel q; calor pfecti⁹ hz eē in
sole q; in igne. Nec est dubium hos duos modos
vniuocā cōparatiōē ipedire ut. S. T. dīc (ibidē)
Et Ar⁹ p ethi⁹ de p mō testat: ubi bonū cōe nō
vniuoce: sed fm pportionalitatē dicēdū docet bo-
nitati separe z bonis ceteris per picipatiōē. Pz
igī ex his eadez pportionalr esse comparabilia:
q;uis phī⁹ loquēdo in sola specie aut gñe cōpara-
tio fiat. Ad obiectiōes aut in oppo^m dī. q; utro
q; mō in analogis cōparatio fit. Cōparant siquidē
analogata: puta suba z quātitas: in rōne vna z cōi
pportionalr quā analogi nomē puta ens dicit. Et
addit supra analogata (ut ex dictis p3.) Et cōparā-
tur fm suas rōnes: fm tñ analogi nomē que eorū
sit pfectior fm q; dicim⁹ suba eē pfecti⁹ ens quā
titatē: q; rō entis in suba pfectior est rōne entis in
quātitate. ita q; iuxta istā cōparatiōē est sensus:
suba hz fm entis nomē pfectiorē rōnē q; q;titas:
z nō q; suba sit magis aut pfectius suba q; q;titas
fit q;titas ut qdā somniare vident: vñ cōparatio
ista extēdit usq; ad analogata fm attributionem:
lz in tali analogia: nō nisi abusiue cōparatio fieri
possit. Dicim⁹ enī q; ens reale est magis ens ente
rōnis qd per attributionē ad illud ens dī in. 4. me-
ta⁹. q; ens reale hz fm entis nomē pfectiorē rōnē
iuxta quē modū (si usus admitteret) dicerem⁹ ani-
mal eē magis santū q; urinā: q; pfectiorē fm sani
nomen rationē habet.

Qualis est analogi diuisio z resolutio. CA. IX.

Daliter autē analogū diuiden-
dū sit ex dicēdis mani-
festū est. Siquidē pōt analogi diuisio tri-
phariam intelligi. p q; diuidatur uox in
suas significatiōes. Dictū est enī q; ana-
logū plura significat imēdiate: z hec diuisio cōue-
nit sibi inq;ttū equiuocū quoddā est. 2° q; diuidat
significatū eius quasi in mēbra eius: eo modo quo
eius qd pportionalr est vnu est: sic z sic pportiona-
tum: mēbra dici possunt. Dictum est enim q; analo-
gum non ita diuersas rationes significat quin si-
gnificet vnam rationē proportionabiliter. omnes
nāq; rationes analogo nomine imēdiate significa-
te eēdem proportionabiliter sunt. Ratio autē pro-
portionabilr cū constituitur ex plurib⁹ rationibus
proportionabilibus in eas secari pōt. Hec autem
nō est diuisio analogi in sua analogata: quoniam
rationes he in ipsius analogi rōne intrinsece clau-
dunt: z analogata ea sunt in quib⁹ rōnes ille sal-
uantur: non ipse rōnes: entis enim analogata sūt
suba z quātitas: z nō rōnes entis in suba z q;titā-
te. Rōnes enī (ut dcm est) analoge sūt. Uñ 3° mō
pōt diuidi analogū diuidēdo significata ei⁹ in sua
analogata ipa per diūfos modos qb⁹ analogi ra-
tionē pportionalitē analogata diūfimode suscipi-
unt: ita q; diuisū ē significatū vnu pportionalr diui-
dētia sūt modi fūdātes z faciētes in analogatis p-
prias pportiones f3 q; sit analogia: pstituta at p di-
uisiōes: ut ptes subetiue analogata sūt ipa. v. g. qñ
ens diuidit in suba z q;titatē diuisū ē rō ens noīe
significata: q; oēs in se ens noīe sigtas rōnes clau-
dit: utpote vna pportionalitr. Diuidētia sūt substā-
tiū z mēsuratiū seu per se z in alio: sic ex qbus
suba z q;titas hnt q; diuersas entis rōnes subin-
trent. Partes aut subiectiue sūt sba z q;titas q in

cap. 7.

T. c. 2.

s. c. 4.

ibidē ca. 4.

cap. 6.

De poten-
tia dei. q. 7.
ar. 7. ad 3^m

De poten-
tia dei. q. 7.
ar. 7. ad 3^m

Ad 1°

De Analogia

Dia iter di-
uisione a-
nalogam et
vniuocā.

ca. 5.

T. c. 10.

entis rōne analogant. Et qz hec est ppria analogi diuifio idcirco distincte explicādū est: quō differat hec diuifio ab vniuoca. Tripl'r siquidē differūt. p' ex pte diuifio: qz diuifioe vniuoca vñ oīno fm rationē secā: hic aut vñū pportionabil'r. 2° ex parte diuidentiu: qz dñe secātes gen' extra genus sunt. Modi aut secātes analogū in ipf' analogi rōne claudunt: quēadmodū ipfa analogata (ut in ca° de abstractione declaratū est) ppter qd. 3. meta°. ens genus esse negatur. 3° ex parte ipsarū ptiū subie- ctuarū que per diuifionē sūt: qz partes diuifiois vniuoce l3 ordinē hñt fm se et origis: ut dualitas est prior trinitate: et perfectiois: ut albedo est per- fectior nigredine: tñ fm diuifio rōne: puta numeri aut coloris neutro altera prior aut posterior est: sed oēs equal'r in diuifio rōne coicant. Analogata vñ que analogā diuifione cōstituitur nō solū fm se: sed etiā in ipsius analogi qd diuidit rōne ordi- nē hñt: et aliud pri' aliud posterius est adeo ut in vno eoz tota rō diuifio saluari dī: in alio autēz im- perfecte et fm quid. Qd nō est sic intelligendū qñ analogū hēat vñā rōne que tota saluetur in vno et pars eius saluet in alio: qñ puerile est hoc. S3 cū totū idē sit qd perfectū: et analogo noīe multe ipor- tant rōnes: quoz vna simpl'r et pfecte cōstituit ta- le fm illud nomē et alie imperfecte et fm qd iō dī q analogū sic diuidit q nō tota rō ei' in oib' analo- gatis saluat: nec pfecte picipāt analogi rōne: sed fm prius et posterius (cū grano tñ salis accipiēdū est analogum simpl'r saluari in vno: et fm quid in alio.) Sufficit enī h' uerificari uel absolute: ut p3 in diuifione entis in subam et accis. Illa enī abso- lute loquēdo dī ens simpl'r: hoc autē fm qd uel in respectu: ut p3 in diuifioe entis in deū et creaturā: utriqz enī l3 ens simpl'r sit. et dicat absolute loquē- do: creatura tñ in respectu ad deū ens fm quid et qñ nō ens est et dī. Circa resolutionē autē analo- gatorū sciendū est: qz cū ul'r primū in cōpositioe sit ultimū in resolutione: et per diuifionem in ea que actu in aliquo sunt resolo fiat eodē mō resoluēda sunt analogata in sūtū analogū quo cetera resoluū- tur. s. predicta que uocatur diuifio in ptes essentie uel rōnis: et a posteriorib' fm pñtiā ad pōra pce- dēdo: si longa esset resolutio faciēda: ad rōnem aut analogi cū deuētū fuerit singulis analogatis in suas rōnes fm analogi nomē resolutis: cū illa analogi rō ex multis cōstituāt rōnib' ordinē inter se et pportionabilē similitudinē hñtib' uel ordina- te ad p'm resolutio fiat ueniēdo sp ad filiū et ppin- quius p'me: et id in quo dissimilitudo est relinque- do: uel si nō sic ordinatas inter se cōtinēs eē rōnes illas ad p'mā oēs mō predicto reducēde sunt. Or- dinē enī ad primā nullū subterfugere pōt. Nec re- fert in pposito an fiat resolutio ad rōnē primā si- gnificatione uel fm rem. Intelligenda enī sūt hec in suo ordine. s. significationis aut rerum.

Quātr de Analogō sit scientia. CAP. X.

Isum est aut quibuscūq de analo- go sciam esse nō posse: nec quēadmodū de equiuocis scia: eo q plu- res rōnes dicat: l3 similes imo fallaciaz equiuocatiois cōmitti in syllogisimīs in- qbus analogo pro medio sumpto certū analogā- tū subsumit: nisi forte grā mae bon' esset pcessus. Astruit ex eadē rōne nec posse ex vñ' analogati rōne fm analogi nomē cōcludi alterū analogatū

tale formal'r eē: sed semp p'dictū incidere vitiū ra- tione p'dicta cōfirmāt. v. g. Si ponam' sapiā esse analogice cōez deo et hoī: ex h' q sapiā in hoīe in- uenta fm formalē rōnē p'cise sūpta dicit pfectioez simpl'r nō pōt cōcludi. g de' est formal'r sapiēs: sic arguēdo. oīs pfectio simpl'r est in deo: sapiā est pfe- ctio simpl'r. g et c. Minor enī distinguēda est: et si li sapiā pro rōne sapie que est in hoīe stat argumētū est ex. 4. terminis: qz in p'ne sapiā stat pro rōne sapie quā ponit in deo cū cōcludit. g sapiā est in deo. Si aut pro rōne sapie in deo stat in minori nō cōcludit ex pfectioe sapie create deū eē sapiētē: cu- ius oppo' et p'bi et theologi oēs clamāt. Decipiun- tur at istī Scotū (cui' est rō hec in. q. j. di. 3. p'mi) sequētes: qz in analogo diuifiatē rōnū inspiciētes id qd in eo vnitatis et idēitatis latet nō p'fiderāt. Rōnes enī analogi (ut sup' ēt dixim') pñt dupl'r accipi. Uno mō fm se inq'tū adinuicē distinguūtur et ea que cōueniūt eis: ut sic: seu ex h'. Alio mō in- quātū eadē sūt pportionabil'r. Primo mō accēpte vitiū equuocatiois iducēt: figs eis uterē: ut p3. 2° at mō eis utēdo pctm nullū icurrit: eo q qd puenit vñ puenit et alteri pportionabil'r: et qd negat de vna: et de altera negat pportionabil'r: qz qd puenit sili in eo q filē: puenit et illi cui est si- mile pportionabilitate sp fuata. vñ si ex imālitate aīe pcludit eā eē intellectuālē ex imālitate pportio- nabil'r posita in deo optie cōcluderet deū eē itelle- ctualē pportionabil'r: ut qñtū mālitas illa excedit istā tñ intellectualitas illa excedit istā: pp qd. S. Tho. in. q. 2. de po' dei. ar. 5. analogata oīa sub vna analogi distributioe cadere dixit. Et merito qz vñ- tas analogie nō eēt in coordinatioe vnitati nume- rāda: nisi vñū pportionabil'r: vñū eēt affirmabile et negabile: et pñter distribuibile et scibile ut s'ctū et mediū et passio. Un' ad obeta in oppo' dī (ut in 2. elēchoz) dī equuocatio latēs in h' pportionabili- bus pitissimos et latet. iō op3 h' analogis noib' utēdo ex pte vnitatis modū pportionalitatis sub- intelligi: al'r in vniuocationē lapsus fieret: nisi enī pre oculis hñet pportionabilitas. cū dī imāle oē eē intellectuālē tanqz vniuoce deū accipet: et latēs eq- uocatio nō visa obrepet: pportionabilitate aut ser- uata de analogis sciaz eē: et diuī Thome pcessus de bono et uero et alijs h' et qñdianū pūncit exer- citiū. Testatur qz demonstratiue artis p' Arz. 1°. 1. poste. c. ii. incipiente. (Ut habeam' aut pposita ul' pbleumata) analogū cāz adeq'tā per se alicui' pas- siois et in mediū oportere qñqz a demōstratore assu- mi: dū uenationē pp qd docēs inq. (Ampli' aliū modus est fm analogiā eligere vñū. Idē enī est ac- cipe qd op3 uocare sepion: et os: et spinā. Sūt aut que sequitur: et hec tanqz nā vna h' exñte.) Et in sequēti ca' ait. (Scōz aut analogiā eiūsdē et medi- u3 se h3 fm analogiā) in qb' vñb' nō solum docuit analogū: ut mediū assumi: qñqz in demōstratiōi- bus: s3 et ip3 nō eē vñū in se exp'ssit. et cū h' hñe pas- sione adeq'tā ac si vñ' esset nāe. Nec ipedit analo- gia hec pcessū formalē ad cōcludēdum de deo ex creaturis p'dicatū aliqd eis cōe: qñ accepta sapie rōne: et segregatis ab ea per itellm eis que sūt im- perfectiois: ex h' q id qd est sibi p'p'ū formal'r sū ptiū: pfectionē absqz imperfectiōe claudūt. Cōcludit g sapiē rō (nec oīno alia: nec oīno hec: s3 hec ppor- tionabil'r) est in deo: qz similitudo iter deū et creatu- rā nō est vniuoca: s3 analogā. Nec pari rōne pōt

Seco. j. di. 3.
q. j. circ me.
c. 6. in fi.

In de po'
dei. q. 2. ar. 5.
Ad 6^m.

T. c. 22.

T. c. 24.
T. c. 26.

cōcludi deū eē lapidē pportionabilr: qz rō lapidis
formalr supia qstūcūqz expoliata iperfectionē ali-
quā claudit que phibet tā ipaz per se: qz ipaz ppor-
tionabilr in deo repiri: nisi metaphorice quēadmo-
dū dcm est. Petra aut erat chis: vñ cū sit bi⁹ pces-
sus ois pfectio simplr est in deo. Sapia est pfectio
simplr. g. z c. in minori sapia nō stat pro hac ul' illa
rōne sapie: s. p sapia vna pportionabilr. i. p utraqz
rōne sapie nō pūctiz: nec diuifim: s. in qstū sūt idi-
uise pportionabilr: z vna est altera pportionabilr
z ambe vnā pportionabilr cōstituit rōnē. Signi-
ficat enī analogo noie in qstū eedē sūt: vñ non opz
analogū distiguere ad b q p dictionē fūdet: z enū-
ciatōis subctū: aut p dicitū fiat: s. rōne idētitas p-
portionabilis in se clausē z quā pncipalr dicit ex se
ad b suffic. Cōtradictio enī dī cōsistere in affirma-
tiōe z negatione eiusdē vniūoci de eodē vniūoco.
Idētitas sigdē tā rerū qz rōnū: ut pluries replica-
tū est: ad idētitatē pportionabilē se extēdit. Ex hoc
aut appet Sco. in p. d. 3. q. j. ul' male exposuisse cō-
ceptū vniūoci: uel sibi ipi p dicitē dū (uolēs vniūo-
cationē entis fingere) ait: cōceptū vniūoci uoco q
ita est vn⁹ qz ei⁹ vnitas sufficit ad p dictionē affir-
mādo z negādo ipz de eodē: z sic vniūoci vult eē
ens. Si enī idētitas sufficiens ad p dictionē vniūo-
catio dī: cōstat qz ponēdo ens eē analogū z fm p-
portionabilitatē tñ vñ satisfiet vniūocatiōi: quod
scorice doctrine aduersat tenēti ens hīe cōceptum
vñ simplr z nō indiuisū (ut de vniūocis dixim⁹.)
Si aut nō ois talis idētitas sufficit ad vniūocatio-
nē: nō recte igit vniūocatio pcept⁹ declarata est: eē
eā que ad p dictionē sufficit qñ pportionabilis idē-
titas ad hoc nō sufficiat.

De cautelis necessarijs circa analogorū noium
intellectū z usum. CAP. Vltimum.

Quia vo Ar⁹ in p dicitā ex elen-
chis auctoritate doctissimos
viros circa hozz noiu cōcept⁹ errare dī-
cit ob latēte vitatis modū: idcirco neciū
fore duxim⁹ in fine hui⁹ tractat⁹ cautelas
qsdā tradere qbus possit se qs ab errore multiplici
in re hac pseruare. Cāuendū est igit in pms ne
ex vniūocatiōe ipi⁹ nois analogi respectu qrdam
credam⁹ simplr ipz eē vniūoci. Oia enī fere analo-
ga p pte pns fuerūt vniūoca: z deide extēsiōe ana-
loga cōia pportionabilr illis qb⁹ sūt vniūoca z ali-
is uel aliq facta sūt. Sapia enī nomē p impositu est
hūane sapie z vniūoci oiu hoiuz sapiētū erat. De
inde ad diuine nāe cognitionē ascēdētes pportio-
nabileqz silitudinē inter nos z deū cōtēplātes: sa-
piētie nomē extēderūt ad id in deo significādum:
cui nra sapia pportionabilis est. Sicqz vniūocum
nobis analogū factū est nobis z deo: z silr de ali-
is accidit. Falli aut facilliter cōtingit ex b: qz illa rō
prior utpote notior z familiarior z pōr quo ad nos
sp pferē ab illustrib⁹ viris z ab eoz sequacib⁹: cuz
analogi significatio qrit: z dī eē tota analogi rō p
qua simplr platū stat z oia analogata illā picipa-
re: ut pz cū sapie rō reddir. Assignat enī diuialis ei⁹
cōcept⁹ pro rōne fm quā cois ponit deo z creatu-
ris: z silr est in alijs. Credit enī ex b q illa sit ipsa
analogi rō z incaute vniūocatio acceptat. Nō enī
ista rō est rō analogi: s. eius origo quo ad nos: qm
nō illa sed illa pportionabilr in altero analogato
inuenit (ut ex dictis inotescit.) Cāuendū r⁹ est:
ne nois vnitas: aut diuersitas rōnū analogā vnita

tē obnubilet. Hoc enī tanqz quoddam accūs in re
hac suscipiendū est. Nihil enī min⁹ analogice idē
sūt sepion: os z spina vñ nō hūita nomē qz si vñ
cū nomē hūit: z tñ si cōi noie ossa uocant: ita qz
defectu uocabuloz uel rerū pportionabili silitudi-
ne ossis nomē ad cetera extēsiū eēt: crederem⁹ eius
dē eē nāe z rōnis: ossa sepion z spinas: pferim qz
(ut dictū fuit) ad ea que sunt pportionabilr eadez
psequitur passiōes tanqz si eoz eēt vna nā. Cā-
uendū est 3° ne uocalis vnitas rōnis analogi nois
mētē inuoluat: ex eo nāqz. vbi gra. qz pñ^m dī eē id
ex quo res fit: aut est: aut cognoscit: z hec rō in oi-
bus que pñ⁹ dicunt saluat: pncipij nomē vniūoci
credir. Errat aut. qz rō ipsa nō est vna simplr: sed
pportione z uoce. Uocabula enī ex qb⁹ integrat
analogia sunt: ut pz: neqz enī fieri: neqz eē neqz cog-
sci: neqz (li ex) vñ⁹ oino est rōnis: sed pportionabi-
lis. z p pte rō illa in oib⁹ utpote pportionabi-
lis saluat: sicut z pncipij nomē pportionabilr cōe-
dī. Cāuendūz demū est: ne diuersa doctoz dicta
de analogis nos pturbent. Cōsiderādū qppe est:
qz analogū mediū iter vniūoci z equoci est: z
mediū extremoz nāz sapiēs ad alterū cōparatū al-
terū iduit: adeo ut qñ mediū f3 id qd de vno extre-
mo h3 utimur: illi⁹ extremi cōditiōes ei attribuem⁹
ut. s. phy⁹ pz. 3° plerūqz doctores utētes analogo
ex pte vnitas quā ex vniūocis picipat vniūocoz
nō solū p ditiōes: puta abstractionē idistictiōes: sed
ei nomē ei attribuit. Utētes vō analogo ex pte di-
uersitas quā ex equocis trahit: p ditiōes qz sup dī-
ctis oppositas z nomē illi iponūt equoci. z ut de
mltis pauca dicant Ar⁹ 1°. 2. meta⁹ ens z ueruz
vniūoca uocat: qz ex pte idētitas illis utit: ut pces-
sus apte ostēdit. S. T. qz pluries dīc in rōne alicui⁹
analogi: puta pñitas cois diuine z hūane pñitati
oi p tēta eē idiuisa z idisticta: z qz pñitas. v. cā ab-
strahit a pñitate hūana z diuina: qz utit analogo ex
p te idētitas. Nec tñ false sūt aut abusive p dīcē utri-
usqz locutiōes z filēs: s. ample poti⁹ z large quēad-
modū pallidū nigro pñitū ē z dī. Saluat sigdē in
analogis idētitas nois z rōnis in q (ut ex dict⁹ pz)
nō solū analogata: s. ēt single analoge rōes vñit⁹
z qdāmō pñidunt: utpote abstrahēte aliqñ ab ea
rū diuifitate. Rursus p Ar⁹. (p phy⁹) ex pte diuif-
tas ente utēz p pmenidē z mellissū mltiplex seu eg-
uoci: ut ipemet illū textū sic exponēdū spālir in. 2.
elen⁹ tradit. vñ Porphy. Ar⁹ dicē ens eē equoci
accepisse vñ: utēz ente ex pte diuifitas. Qd tñ sco. in
j. d. 3. q. 3. i logica Ar⁹. nō iueniri iō dixit: qz p dīcōs
text⁹ nō iugauit: pp qd ibidē qz p textū glosauit
pñ^m Ar⁹. p pmenidē p phy⁹. t. c. 13. ut i elēchis (ut
dcm ē) clare pz. S. T. et ens pñ⁹ nō eē p analo⁹: ni-
hilqz de opri⁹ f3 itell⁹ dixit plies: utēz analogo ex
p te diuifitas rōnū ei⁹: qlibet sigdē ei⁹ rō f3 se: qz pñ-
uz analogatū in se claudit: z in sui abstractionē illō
secū trahēs cū illo pñit (ut sup dixim⁹) iō pōr fm
pñitiā aut abstractionē suo analo⁹ negat: ac p hoc p
analo⁹ z deo nihil ē pñ⁹: qz ei⁹ rō f3 analogi nomē
q ipo pōr f3 se nō ē: s. pñit cētis pōr ē rōnib⁹. Cuz
his tñ stat qz rō illa in deo ut eadē ē pportio⁹ alti
rōni f3 idē nomē supior: z f3 pñitiā pōr logice lo-
quēdo sit: ut ex dict⁹ pz. Vñ sigf falli nō vult solerē
fmōis cāz pietet z extrēoz p ditiōes medio appli-
caturū se recolat. Sic enī facile erit oia sane expo-
nere z vitatē affeg q a p⁹ ē vitatē: cui⁹ cognitio ex b
exaltet opusculo. Amen. Laus deo.

3. ca. 10.
3° cautela.

4° cautela.

T. cō. 6. z
52.

Tex. c. 4.

T. c. 13.

2. elen⁹ con-
tra Sco. j.
di. 3. q. 3. in
solutiōe ar-
gumētōrū
in fi.
j. p. q. 3. ar. 5

ca. 5.

Sco. j. di. 3.
q. j. in rñsio
ne pncipali
circa pñ^m.

5. c. 4. z 5

2. elēchoz.

3° cautela.

5. in. c. 4.
1° cautela.

De subiecto

Questio de Subiecto phie Magistri Thome de Uio Caietani ordinis Predicatorum.

Meritur An ens mobi

le sit subiectus in phia nali. z videtur qd nō. pmo qz aut ens mobile fign subaz mobile aut accūs mobile aut 3^m cōe utriqz. Si pmo cū suba mobilis z corpus mobile sunt idē pvertibiliter: sequitur qd ponere fūm rē corp⁹ mobile subiectū phie: qd ē p tenētes ens mobile. Si 2^m hoc est manifeste ptra oēs z vitatē. Si 3^m tūc sequeretur qd ens diceret 3^m pceptū abstrahibile a suba z accūs: qd est contra Thomistas. ¶ Scdo sic. subiectū scie debet eē vnus rōnis formalis: aliōqn nō hiet qd qdest. z pnt nec eēt pncipiū scie: qz ut dī in p de aia. tex. 2^a. ii. pncipiū oīs demfatiōis est qd qdest: nec hiet aliquā per se pmo passionē: qz ei qd nō est in se nā vna: qd qd per se vnū cōuenit: puenit rōne ptiū: z pnter nulla passio cōuenit ei p. Ens aut mobile dīc aggregatū ex duab⁹ rōnib⁹ formalib⁹. q nō est subiectū. ¶ Si dīcat q illa duo ponunt ad circūloquēdū vnā rōne formalē. quēadmodū moris est ponē passioēs loco dīariū. ¶ Cōtra. Rō subiecti in scia debet esse pmo z maxime nota i scia: eo q tota sciēntifica cognitio ex illa pēdet: sed si circūlocutione eget nō eēt hī. ¶ Impletio si qdē est in adiecto dicē q est rō formalis in scia: z q circūloquimur illā passioēs noie: utpote occultā. q z c. ¶ 3° si ens mobile eēt subiectū phie nālis: aut phia nālis eēt ps meta^a: aut eēt subalternata illi: utriqz est falsum. q. Tenet pntia qz aut mobile addit supra ens cōditionē per se diuidētē ens aut accūs: Si pmo mō: sequitur q ens mobile a meta^a pnsiderādū est: qz p post^a. c. 22. dī q eius dē scie est pnsiderare subiectū aliqd z ptes subiectas p se: z pnter eēt phia nālis cui ascribit ens mobile ps meta^a. Si scdo modo: sequitur q phia nālis meta^a subalternat: eo q ut dī p post^a. c. 8. Descēdē de genere in gen⁹ f3 qd. i. f3 pditionē accūs: (ut coiter exponit) est solū scie subalternatē pditionē ab Ar⁹ tradita. ¶ 4° sic: subiectū in scia debet eē illud ad cuius rōne formalē oēs resoluunt passiones z pnter pntes phice resoluunt ultio in phia nali: ad qd qdest fbe seu corp⁹ nālis: eo q oia accūs phica cānt ex fbatia nali. q suba nālis seu corp⁹ nāle ponēdū est subiectū. ¶ In hac dubitatiōe p distinguā opiones. 2° declarabit opio. S. Tho. 3° sit ipsa pfirmabit: z ptra alias opponet. 4° rīdebūt argumētis ad oppositū. ¶ Quo ad pmo sciēdū est de subiecto adēcto phie nālis: de quo hic est fmo: quosdā loq i hac re nāliter: quosdā vō ināliter: pp qd hī a nra refecādū sunt disputatiōe: quā iter phos agim⁹. Supponūt enī intelligētias mobiles eē z phiam nālē ifra sensibilia nō artātes: cōe aliqd sensibilibus z sepatis a mā qm⁹ mobilia sunt: subiectū phie dicunt. opuntqz errorē suū theo^a pietatis noie. Cōtra hos enī nō opz nālē disputare: apud quē idubitatū pncipiū ē subas abstractas immobiles eē z terminū pnsideratiōis phice eē aīam humanā parū abstractā z papp nō. ut dī. 2. phy^a. tex. 26. Et ultimū qd potest de intelligētis nālis attigē: est declarare: qz sē ut Auer. dīc p phy^a 2° ultio. ¶ Quāta aut sit quorūdam hoꝝ temeritas: filētiō inuolēdū nō est: cū psumāt ppriā opionē theo^a sniam asserē: sicqz theologice facultatis expub⁹: in phia tū nutritis: deridēdi the

ologia occasione pbat. Nō ē ex sacra scriptura: neqz ex theologia scis: ab ecclia approbatis traditū: q angeli sic moueant ut mot⁹ pntui subiecti sint: f3 pot⁹ oppositū ut in theologia discussum a scis est. ¶ Nū si ppatheticos arguēdos cēsēt: glīent ex scotica officina: hos errores dephēdere: nō ex theo^a. ¶ His q omisiss ad nāles trāseam⁹: quoz opinio nō est vna: dū aliq mobile: aliq ens: aliq utriqz ex subiecto phy^a refecādū putāt. Et illi qdē qui neutri⁹ nomē recipiūt: scda z qrtā rōne ad opposita facta mouent: z sensibile seu nālē subam subiectū fore censent. Qui vō ens tū abijciūt: corp⁹ mobile subiectum phie ponūt. Et hī adhuc diuisi sunt dū qdā li mobile passionē significare pcedūt: qdā aut rōne formalē corp⁹ phici supponē pcedūt. Mobile autē tū abijciētes sunt qui ens nālē subiectū dicūt. Sūt ergo quque opiones nāliter loquētū. f. thomistarū tenētū ens mobile: z Alber⁹ dicētū corp⁹ mobile z modernoz multoz dicētū subam nālē seu sensibile: z quorūdā ē modernoz asserētū corp⁹ phici seu nālē. Et eoz qui ens nālē subiectū credūt. hec de p. ¶ Quo ad 2^m cū ens mobile cōplexionē qdā noium pntineat singula distinguēda sunt. z pmo qdē circa li mobile triplici opus est distinctione. ¶ Prima est q cū mobile motū respiciat: sic motus sumit dupl⁹. si pprie ut distinguit ptra mutatiōē. in. 5. phy^a. z ad tria tū gūa eē dī. Et coiter ut pntinet in se z motū pprie dicit: z mutatiōē. f. gūa tione z corruptionē. Ita mobile dupl⁹ sumi potest. In qōne tū ista sumit coiter. put idē est qd mutabile phic^a mutatiōe. ¶ 2^a q aliqd pōt dici mobile 2^a f. subiectue qd. f. subiectū mot⁹: z terminatiue qd. f. termin⁹ alicuius mutatiōis. Et qvis prima facie mobile sonet subm mot⁹: si tū asfādū est in pposito magis tenēdū est terminatiue: qz subiectue: ut ex dicēdis appet. Judicio tū meo idistincte tenēdū est nō ea rōne: ut sit cōe ad oia quēctqz mobilia cōtineatqz ut ptes mām z formā z c. qz hoc est contra S. Tho. p phy^a sup^a tex. 2^a. 6. ubi in diuisione lre expse dīc q in p lib. phy^a agit de pncipiis itrisicis entis mobilis. f. de mā z forma. Ex hoc apte ifinuans ens mobile qd est subiectū phie: nō eē totū ul⁹ respectu mae z forme. sed totū itegrale seu cēntiale. Sed ea pot⁹ rōne: ut. f. illa notissima sui acceptiōe supponat: quā ex sensu supponē oporteat. phibent aut nobis sensus mobilia eē: an aut subiectue an terminatiue mutent ea que moueri videm⁹ rōne magis discernit qz ex sensu hēat z c. ¶ 3^a est q mobile equocū nomē est: ad aptitudinē ad motū: z ad fundamētū illi⁹ aptitudinis. sicut si risibile significaret aptitudinē ad ridēdū: z rōnalitatē que est ei⁹ fundamētū. Quid aut mobile in pposito significet difficile est hac sola qōne elucidare. qvis enī iposibile sit subiectū z passionē fil accipi pro subiecto in aliqua scia: sic q totū aggregatū subiectū sit: qz opz subiectū eē vnā rōne formalē z ex qd qdest subiectū: z quid est passionis: vna rō formalis pstitui negt nihil tū pphibet aggregatū ex subiecto z passione subiectū sic cōstitui: ut passionis qd qdest sit rō formalis subiecti in illa scia: z hoc mō intelligi pōt mobile passionē significare in pposito: ita q mobilitas que est passio sit rō formalis entis uel corp⁹ q sit subiectū phie nālis: vñ solet fieri reduplicatio sup^a (li mobile) dicendo ens aut corp⁹ mobile in qm⁹ mobile est subiectum phic^a. Suadet aut in pposito sumi mobile ex subiecto mathe^a. Sicut enī phica est de entib⁹ in eo q

Opio nō sit theologia.

Auerroiste aliqui. Albi scq. ces z Egidij

Opio nes nāles sint d subiecto nālis adeq to.

2^m p^a distinctio.

T. c. 8. 9. 10. Opio mobile sit z motio dup⁹ dicat.

2^a distinctio. Opio mobile sumat hic coiter.

Opio mobile dicat subiectue z terminatiue.

Opio mobile pot⁹ itelligat terminatiue qz subiectiue.

3^a distinctio.

Opio mobile sit equocū.

Opio mobile passionem hic fign.

2^m arg^m.

T. c. ii.

3^m

T. c. 43.

4^m

Opio scotistarum. Opio nō sit nālis

T. c. 26.

c. 83.

mobilia ita mathe^a est de entibus in eo q^o quāta. Cōstat aut mathe^a sic eē subiectū ens quātum: ut quātitas ipsa: que sube mālīs passio: seu p^orium accidēs est: rō formalis s^octi math^a sit. Erit ergo phi^a s^octum ens aptū moueri: sic q^o aptitudo ad motum rō formalis subiecti sit. Cōfirmaturq^o hoc magni Alberti aucte: qui in p^oncipio phy^a distinguens corpus in meth^a mathe^a z phi^a mobili- tatē: quā rōnem formalē s^octi dicit posteriore cor- pore quātō nālīter dicit. Nec obstat q^o eiusdem sciētīe est cōsiderare de passione z subiecto ei^o: qm̄ hoc intelligit qm̄ tractat de passione ut passio est: nō aut qm̄ passio p^omū s^octi locū tenet: ut patet de quātitate in mathe^a que de subalibus p^oncipijs s^o lecti eius a quo fluit non se impedit. C^o S^ol^or non obstat q^o p^ofecta cognitio de re non habet usq^o ad quodq^odest s^octi: hoc enim nō est sic accipiendum ut oīs cognitio citra illā sit imperfecta: ita q^o non sit euīdēs z sciētifica: sed ut absq^o quodq^odest s^octi cō sumata oīmōdaq^o notitia de re hēri non possit: qd^o phi^a accidere nō incōuenit: qm̄ hoc meth^a cōue nire certū est. Mathe^a enim ignorat an quātum sit suba uel accūs: z quātitatis s^octum z^o. z tamē certissimus est oīum ut in. 2. meta^a tex. z p^o ultio dicit. C^o Sed cōtra hāc viā est q^o fm̄ eā ad p^ohum nālem nō p^otrineret cōsiderare aliq^o p^odicatū qdita tiuū cuiuscūq^o sube: nisi forte aliq^o suba sit de qua p^odicaret aptitudo ad motū: z p^onter phi^a nālīs nō eēt de suba: sed eēt de accūs quēadmodū mathe^a Si enim mobilitas. i. aptitudo ad motum: que pas sio ponit entū nālīum: rō formalis s^octi phi^a ac- ceptat: nō licebit phi^a de rōne adeq^oti s^octi ei^o dis serere: q^o illa p^oz est: ac per hoc descēdēdo a mobi litate in cōi ad talē uel talē mobilitatē in spālīb^o p^otrib^o phi^a nālīs: nō licebit ad quodq^odest talis ul^o talis subiecti descēdere. S^oz quēadmodū adequati subiecti mobilitatis quodq^odest: omissuz fuerat: pa ri rōne spālīa qdqd erat eē subiectoz talium mobi litatū omissēda sunt: qm̄ nulla pars alicuius sciē tie tractat de aliquo p^ori p^opria rōne formali. Nec video quō possit huic rōni satisfieri: nisi tenēdo q^o meth^a est cōsiderare qdqd est in p^oticulari. Qd^o ga nō credo uerū: idcirco melius puto tenere q^o mo bile in p^oposito nō s^og^ot ipsam aptitudinē ad motūz si passio est: sed eius fundamētum: cum ista aptitu do: quā mobilitatis nomē sonat: qbusdā entib^o re pugnet. i. sepatīs a mā: z qbusdā nō. i. mālīb^o: z de entibus mālīb^o puta hoīe z boue: nō reputet p^odicari subalr: p^ons est q^o aliqd p^ocedat in eis ex quo ipsam aptitudinē hāc sortiant^o z hoc fundamētuz mobilitas est. Notāter aut dixi nō reputat: q^o cō muni uoci satisficere uolēs distinctionē hāc mobi litatis p^otractauī in. 10. sigdē meta^a tex. ultimo. sub dubio relingitur an corruptibile sit suba an in suba i. sit de suba rei: aut eā sequat^o: ut exponit Auerro is. Corruptibilitas aut quedā mobilitatis spēs est uel mobilitas ipsa: fm̄ illud. 8. phy^a tex. p^o 25. in oī motu corruptio est. S. Th. z ibidez iter subalia p^odicata: corruptibile ponere uidet. C^o A^o x^o 1° quo q^o in p^o phy^a tex. 8. idē sentire uidet^o duz dicit q^o ad nālem nō spectat p^obare mobilitatē. hoc nō eēt ue rū si mobilitas eēt passio: p^ouēta a formali rōne: s^o lecti phi^a nālīs. Possēt enim per illā rōnem a na turali p^oho p^obare nisi forte q^o dicat dictū A^o x^o 1° nō eē uerū per se sed per accūs: q^o. i. est passio notissi ma: sed hoc nō est tutum: tum q^o nō est sermo per

accūs cōsuetus A^o x^o 1° pro tex. 8. p. imo. ii. Sed hu ic uidet^o obstarē expō. i. d. supra tex. illo. z. 8. hui^o. tex. p^o 1° p. z. 22. vñ dici pōt ad hoc q^o q^o est idē sillo gismus quo demōst aliq^o cōclusio z p^odicat negan ti. ideo sicut per se notū non pōt p^obare ita neq^o de fendi: vñ q^o quo ad nos nihil in scia nālī est notius q^o mot^o sit ut uidet^o: sicut neq^o p^obare ita neq^o defē di: imo p^ohs in. 8. tex. p^o 1°. 22. z. d. S. tex. p^o 1°. ii. p^o hu ius. uolūt q^o mot^o supponat in scia nālī nō solū ga est notum fm̄ sensum. i. ē q^o ponit in diffōne nāe. z rō inuit q^o suppo est scie nālīs nāe diffinitio sicut cuiuslibet scie diffinitio subiecti. z q^o remota diffō ne tollit diffinitū: ideo remoto motu remouet nā. tum q^o saltē defendere mobilitatē p^otrinet ad p^ohm naturalē z nō ad meta^a sicut z quelibet passionē p^opria s^octi: qlibet artifex defendere debet. nec ob stat q^o sit passio per se nota de adeq^oto s^octo: qm̄ p se notū z non per se notum: faciūt qdēz dīam quo ad p^obare uel nō p^obare posse aliqd: ut patet. 2. phy si^a. tex. p^o 1°. 6. nō tñ faciūt dīam quo ad defendere uel nō defendere: qm̄ si occulta tuēda sunt: manife sta magis sunt tuēda. mō non sint p^oncipia s^oz ex p^oncipijs q^olis est mobilitas si passio ponit. Quicquid aut de hoc sit. Mobilitas que est rō formalis s^octi phice nō passio. sed qdqd erat eē est entū nālīum z p^ouenit nālītates z mobilitatē passionē eorum si cōcedat. Illam qdem q^o relatiua p^oprietas est: istaz vō q^o passio dicit^o. C^o Circa vō (li ens) hoc tñ disti guere oportet: q^o dupl^or entis noīe uti p^osueuimus. Primo pro omni eo qd^o eē hēt quocūq^o modo. z sic hic nō capī. 2° pro eo qd^o p^oprie eē dicit^o. hoc aut in his que sūt est id qd^o p^oprie sit eius sigdem est p^oprie esse cuius est fieri. Id aut qd^o p^oprie sit ut in. 7. meta^a tex. 27. z. 28. patet est cōpositū siue subale: ut hō: siue accūs: ut hō musicus: z sic sumit in p^oposito. vñ colligēdo dicta ad hoc q^o aliqd sit pars subiectiua entis mobilis qd^o s^octū phice dicimus: exigit etiam q^o sit p^oprie ens: z q^o sit mutabile phi ca mutatione: z p^opterea nec mā p^oma nec forma subalis: aut accūs: ens mobile est: sed entis mo bilis p^oncipia hec oīa sunt. Est ergo ens mobile cō muniū q^o sit corpus mobile z q^o suba nālīs seu s^o sibilis: q^o cōtinet sub se oīa nālīa cōposita: que sola mutabilia sunt: siue sint subalia siue accūs: siue fm̄ formā abstractā: siue fm̄ ubi. Est z ens mobi le abstractius qd^o quocūq^o p^odictoz: quātō ens ali quem gradū comitās p^ous est illo: dato etiaz q^o ad cōposita accūs: nō se extēderet. Nec obstat con tractio per li mobile: qm̄ sicut suba rōnalis abstra ctius qd^o est q^o aīal rōnale: sic ens mobile abstracti us z p^ous qd^o est q^o suba mobilis: q^ouis enim exp^o te li mobile eq^o sit abstractio: ex pte tñ li ens: z li suba: abstractius est ens mobile. Un^o quēadmodū cōcedēs subam rōnalem: adhuc disputādī locum hēret an illa rōnalis suba eēt corpus aut aīal zē. z cōtinue ab abstractiori ad minus abstractū quō d escēderet: dum a suba rōnali ad corpus rōnale: z a corpe ad cor^o aīatū zē. ueniret sic sub ente mo bili questio remanet an illud sit suba aut cor^o zē. Cum igit in re mutabili considerari possit: z q^o sit corpus mutabile: z q^o sit suba mutabilis: z q^o sit ens mutabile. Diuī Thome snia est: naturalia s^obie cti phi^a nālīs induere p^omo. nō q^otenus sunt corpo ra mutabilia aut sube mutabiles: sed q^otenus sunt entia mutabilia: ita q^o ens mobile i. cōplexionē no minum cōtineat: incōplexum tñ z per se vnum qd^o

Quō acci piatur ens. Q^o ens du p^ol^or sumat.

Quid exi gat ad s^o q^o aliqd sit p^o s^octiua en tis mobilis Q^o ens mo bile sit coi us corpore mobili z s^o stātia nālī. Q^o ens mo bile sit abs^o cti^o q^o corp^o mobile z q^o nālīs.

Q^o ens mo bile sit per

De subiecto

se vnum.

3^m pncipale

Prima rō.
D^r ens mo-
bile sit pue-
nientissime
sbtū nālis
phie.

z. t. c. 19. us-
q. ad. t. cō.
24.

Obiectio.

Cōtra ar^r.

qdest sigt: sicut ens per se. Quēadmodū enim di-
uiso ente in per se z in alio si simplicibus uocabu-
lis careremus: subam ens per se noiāremus: z ac-
cidēs ens in alio. z tñ vnam formālē rōnem signi-
ficāremus: nō aggregatū ex pluribus ita diuiso en-
te in trāsmutabile z intrāsmutabile carētes simpli-
ci uocabulo: ens trāsmutabile seu mobile uocam^r
alterum mēbrum qd vnius est qdītatis: z illud sb-
iectū phie nālis adequatū eē dicimus: hec de scōo.
¶ Quo ad 3^m pncipale. cuz ens mobile duo noiā
cōplectat^r z vnum sigt: pmo ostēdēdū est qd eius si-
gnifica^m est adequatū phie subiectū. deinde qd his
noib^{us} cōueniētissime significat^r. p^mū pbat tripli-
citer. pmo sic. Adeq^tum subiectū pmarum passio-
num nālium: est adequatū subiectū phie nālis: sed
ens mobile z nō suba aut corpus nāle seu mobile
est adequatū subiectū pmarū passionum naturalū
ergo maior est per se nota. Minor vō pbat accipi-
endo trāsmutabilitatē: seu qd idē mobilitatem pro
pma passione phica: uel saltem vna de p^mis: aut
eis equalēte: ut ab oib^{us} supponit^r. Tūc sic. Ade-
quatū subiectū trāsmutabilitatis hēt materiā for-
mam z puationem pro adequatū pncipijs. Sed tñ
ens mobile hēt hec pro adequatū pncipijs. ergo ni-
hil aliud ab ente mobili est sbctum adequatū trāsmu-
tabilitatis: z pnter pmarum passionū nālium: qd
erat pbatū. Maior huius p^millogismi est ex co-
euidēs: qd opz ista tria in omni materia eē adequata
sibi inuicem. s. passionem z subiectū. z p^mia passi-
onis pncipia ut patet de risibilitate z hoie z aiali
rōnali z c. Cōstat aut ex p^m phy^z per lōgum pcessū
trāsmutabilitatis pncipia p^mia esse mām formaz
z puationē. oportet igit^r eius ad qd tanq^m adequatū
subiectū pmo segtur trāsmutabilitas: esse adequata
pncipia mām formā z puationē. Minor patet
ex his que i. 2. meta^a a tex. 19. usq. ad tex. 29. dicun-
tur. s. qd mā forma z puatio ad genus sube non ar-
rantur: sed materia forma z puatio gñis sube sunt
pncipia p^mia sube mutabilis. z mā forma z pu-
atio in gñe quātītatis sunt pncipia pncipia quātī mu-
tabilis: z mā forma z puatio in gñe q^mlitatis sunt
pncipia pncipia q^mlis mutabilis. ¶ Si dicat^r qd quē-
admodum pncipia pncipia sube: pnter pncipia pnci-
pia cetetoz generum qd sunt cause eoz ut ibidem
docet Ar^z 1°. sic suba mobilis cōtinet omne q^mitūz
z quale mobile. z trāsmutabilitas subalis oēm ali-
am: z ppterea lz mā forma z puatio excedāt sub-
stātiā mobilē formāl^r nō tñ virtual^r. hoc enī lz
sit subit^r dictum: vim tñ rōnis nō excludit ppter
duo. ¶ Primo qd falsum est qd pncipia pncipia sub-
stātie mutabilis sint pncipia pncipioz ceterorum
generum mutabilium. Quāuis enim sit verum z
exp^msum in. 2. meta^a. cap. supradicto. qd per se pnci-
pia eēndi in gñe sube: sunt pncipia pncipioz essen-
di in ceteris gñibus. i. qd mā z forma sube sunt: cāe
māe z forme in quātītate z q^mlitate z c. Veritati tñ
aduersat^r qd per se pncipia trāsmutabilitatis suba-
lis sint pncipia pncipioz trāsmutabilitatis aliorū
generū. Priuatio in gñe sube que est per se pncipi-
um nō sube sed trāsmutationis subalis nō est vni-
uersaliter z pnter nec per se pncipiū puatiōis: que
est pncipiū trāsmutationis accitālis: ut in corpe
celesti patet. ubi ens mobile fm locum hēt oia pro-
pria pncipia. s. mām formā z puationem. Celū aut
subal^r nō habet nisi duo pncipia que sunt essendi
per se pncipia: siue ibi sit materia que est pura po-

tētia siue simplex corpeitas pro mā: z intelligētia
pro forma. Nullo enim mō est ens mobile subali^r
¶ 2° qd dato qd eēt talis inclusio vtualis adequatū
tñ subiectū trāsmutabilitatis: z silr adequatū pnci-
pium ex mā z forma z puatione eēt nō substan-
tia mobilis sed ens mobile: qm qñ aliqua p^metas
vniūlis fm p^micationē hēt subiectū adequatū fm p^m-
dicationē in quo repit^r cā fm quaz inest qbuscūq^z
p^mietas illa: illud tale est eius subiectū fm qd ipz
nec est regredūm pro pmo sbcto illud illud ad qd
per viam resolutionis p^mietas illa z eius pncipia
reducunt^r. Alioqⁿ periret doctrina tradita in libro
post^r cap. de vniūli. Docemur enim ibi sistere qñ
adeq^tū subiectū fm p^micationē iuenim^r: z cām in
eo per quam sibi ceterisq^z illa passio inest. Nulla
etiam posset poni p^mietas cois alicui aualogo ad
subas z accitātia: cum accitātia z eoz p^mietates z
pncipia in subijs virtual^r claudant^r. nisi ergo ueli-
mus abuti uocabulis z rōnibus eoz: qd illius est
sbctū adequatū trāsmutabilitatis: in seipso adequa-
te claudit p^mia pncipia trāsmutabilitatis. Sz nec
suba mobilis nec corpe^m mobile claudit i se illa: qm
p^mia pncipia trāsmutabilitatis ulis seu in cōi sūt
materia forma z puatio in cōi: que genus sbstātie
trāscēdunt. enti autē mobili adequant^r. Quicquid
enim ex mā forma z puatione cōstat ens mutabi-
le est: z ecōuerso. eo qd puatio machinat^r ad maluz
Ens igit^r mobile est p^mitū z pmo mobilitatis sub-
iectum. ¶ 2° pbat ppositū z directe arguit ptra
ponētes corpus mobile sic. Cōiunctio ois mobilis
cuz rōne corpeitatis: nō supponit^r in nāli phia. Sz
in. 6. phy^z. pbat. ergo nō corpe^m mobile sed ens mo-
bile est subiectū phie nālis. Ans patet in tex. 32. 6.
phy^z. ubi pbat qd oē mobile est corpe^m. pntia vō pa-
tet: tum ex eo qd si corpus mobile ponit^r adequatū
subiectum opz supponi mobilitatē esse pūctaz cor-
pori aut ut rōnem formālē: aut ut passionem. tum
ex eo qd opz supponi corpus coextēdi ipsi mobili.
alioqⁿ nō supponeret subiectū adequatū scie. utrū
qd aut hoz impossibile est supponi ignorata vni-
uersali pūctione ipsius mobilis cuz corpe ut de se
patet. ergo z hec est rō. S. Tho. in p^m phy^z. nunq^m
enim dixit ipse qd phus nālis pbat corpe^m mobile ef-
se ut cōiter sibi imponit^r qd nō intelligit^r. Corpe^m enī
mobile eē qui dubitat nō eget medio sed sensu quo
uel seipm moueri percipiat. Sed dixit qd pbat om-
ne mobile eē corpus. Et ut plenius vis rōnis hu-
ius p^mciat^r. ¶ Aduertēdum est pmo qd subiectūz
adequatū scie resoluētis suas cōclusiones in pnci-
pia per se nota: q^mlis est phia nālis. opz z qd sit sub-
iectūz pmarū passionū: ac per hoc sit pncipiū eēn-
di: z pnter cognoscēdi fm nām ceteroz. z qd sit pnci-
piū cognitionis in nobis: siue ad latētes p^mietas
tes z occulta pncipia a posteriori siue a p^mori pce-
dat^r: qm subiecti cognitio oib^{us} p^msupponit^r. Et ut
dicit Auerrois nec a p^mori nec a posteriori probari
pōt in scia: z innatū est nobis qd opz semp a notio-
ribus nobis pcedere: ut in p^m phy^z 2°. 4. dicat^r. Si
cut ergo pma rō supius facta pcedit ex ordine na-
ture. sic ista pcedit ex nro ordine cognoscēdi. z p-
pterea. S. Tho. dixit qd ad audiētes pbat oē mo-
bile eē corpus insinuās per hoc cognitiois magis
q^m rei ordinem. ¶ Aduertēdum est scōo qd quis
aliud sit oē mobilitatē eē pūctam corpi: z aliud co-
gnosci oēm mobilitatē esse cōiūctā corpi ad hoc tñ
qd corpus mobile ponat subiectū adequatū nihil

Scōa rāto
D^r corpus
mobile nō
sit subiectū

p Notādū
Opz qd sbz
adeq^tūz sit
sbctū pma-
rū passioz

Nota scōo.
Aliō ē oēz
mobilitatē

refert qd horz deficiat. Qm sicut deficiente cōiunctio
ne illa fm rem corp^o mobile. phibere ex pte rei eē
subiectū: ita deficiente pūctio illa in eē cognito ex
pte cognitionis que pbari d3 ipedit. Nō sufficit at
p supponi aliqd mobile eē corpus qd ad sensuz pa
tet. sed op3 supponere oē mobile esse corpus. tū qd
ad hoc qd cōplexum aliqd uel cōplere significatur
induat rōnem subiecti adequati in scia: op3 id qd
est ut formale 7 sit 7 supponat per se cōiunctum al
teri: ut passio ul^o rō formalis. Alioqn frustra de ma
teriali pte cōplexi illius qd fieret: cum ea per acci
dēs uariabilia ē extra qōnes scibiles sint: hoc au
tem sicut impossibile est eē: nisi oē tale illi insit: ita
impossibile est supponi nisi oē tale illi in eē suppo
nat: qm oīa hec sicut in nāe ordine pexigūt de om
ni: ita 7 in cognitionis ordine. vñ si nālis scie sub
iectum est corp^o mobile: op3 in hac scia que de mo
bili i eo qd mobile tractat supponere mobile qd ut
formale se hēt: cōiunctum eē corpi per se uel ut pas
sionē uel ut rōnem formalem. Neutrū aut horum
fieri pōt nisi supponat oē mobile corpi pnerum eē
Imaginari enim nō pōt ut ppria passio aut rō for
malis credat eē alicuius id qd coius illo dubitat.
Tum qd ad hoc ut aliqd cōplexū ul^o cōplere signi
ficatum hēat rōnem adequatū subiecti alicuius scien
tie: nō minus op3 id qd ut formale ponit adequari
scie: qd id qd ut mālē sumit coextēdi illi foali. Ali
oqn si mālē rōnem formalem pheret: scia que ade
quate rōnem formalem respicit subiectū suum ex
cederet. Nihil aut refert extētionem talem nō esse
aut nō supponi. Si igit corpus mobile in eo qd mo
bile adequatū subiectum ponit phie nālis oportet
phiam que de mobili in eo qd mobile est suppone
re corpus euacuare mobile. Alioqn adequatū sibi
subiectum qūis hēret non tñ supponeret 7 pster
sbtū rōnem non hēret. hoc aut impossibile est sup
poni: qd diu nescit an oē mobile sit corpus ut de se
patet. Potes aut rōnem hāc iuxta scm Tho. sic
colligēdo formare. Nulla scia hñs subiectū cōple
rum aut cōplere significatū pbat eam pūctionez
ptium subiecti sine qua cōplexum illud subiecti rō
nem induere nō pōt. Alioqn scia cōstitueret sibi p
si sbctū: qd de nulla scia spālī dicere licet. hec enim
maior equalit maior. S. Tho. breuius assumētis
nulla scia pbat. i. cōstituit uel cōponit sibi p si sub
iectuz. Loquēdo enim de sbcto cōplexo equalit di
cere. Nulla scia cōponit aliqd ut sit suū subiectuz
7 dicere nulla scia pbat suum subiectū: apud for
malr tminos speculātes. Sed phia nālis: si corp^o
mobile ponit subiectū pstitueret subiectum suum
ergo patet minor ex dictis: qd pbat vniulē cōiū
ctionem motoris cum corpe sine qua corpus mo
bile subiecti rōnez hēre nō pōt. Omīssa aut uerbo
rum sollicitudine directe sillogizādum est sic. Nul
lum pūctum cuius de omni pūctio pbat in aliq
scia: est subiectū adequatum illius. Corpus mobi
le est pūctum cuius de omni pūctio pbat in phia
nāli. ergo corpus mobile nō est subiectum in phia
nāli. Maior iam patet ex eo qd omne pūctū quod
ponit subiectū adequatū: supponit etiam per se cō
iūctum: saltem ex pte formalis: 7 coextēsum rōni
formali adequatū sciam. Sed cuius cōiūctio dubi
tat de omni nō supponit pūctum per se nec coextē
sum rōni formali. ergo minor ex. 6. phy² patet tex.
p². 32. ubi pbat vniulē pūctio mobilis cum cor
pore 7 pcessu phie nālis maxime in. 2. phy² tex. p²

7. 2. tractatu pmi de celo. Vñ habetur vniulē cō
iūctio corpis cum mobili. sed remanēt due ptra rō
nē hāc obiectiones excludēde. C Prima qd nō vi
det ueruz qd in. 6. phy². pbat oē mobile eē corpus
eo qd in tex. 32. pbat tñ oē mobile eē diuisibile. Lō
stat aut qd si pbat passio alicui^o de mobili non pro
pterea probat ratio formalis illius passionis. Sic
autē se habēt diuisibilitas 7 corporeitas ut patet.
C Scda est qd videt hec scda rō aduersari prime.
In hac sigdem dicūt omne mobile eē corp^o. In illa
vō dicūt: ens mobile coius eē: 7 corpe 7 sba mobili
C Ad pma harū dicūt qd nō cadit in intellectu
humano qd aliqd supponat eē corpus de quo du
bitet eē diuisibile nisi apud antiquos attributos
errores ponētes corpa indiuisibilia. Tum qd diui
sibilitas ipsa sicut comes est corporeitas 7 in eē 7
in cognosci: ut pus absqz posteriori nunqz cogno
scat. expimur enim nō aliter nos cognoscē aut sup
ponere corpus nisi ut quātum quoddā quantitate
molis. ideo si in phia nō supponit oē mobile eē di
uisibile a fortiori supponi nō pōt eē corp^o: qd cōiū
ctio mobilis cum corporeitate dum dubitat cum di
uisibilitate nō pōt cognosci nisi rōne aut ex sensu.
ex sensu aut cōstat qd nō habet. rō aut an illā nul
la inuenit. Et si ex demōstratione illa. 6. phy² nō ac
ceptat pbatum saltem tanqz necessario pñs pclu
sionem formāl^r cōclusam relingitur maius incōue
niēs qd. s. oē mobile eē corpus lōge remotius est a
phie pncipio: utpote. 3. celi. 7 p de gñatione. ppa
thetici tñ ibidē utrāqz cōcludi pponem idistincte
intelligūt. Vñ Auerrois in p celi p². 5. dicit. Pro
batū est in. 6. phy². qd omne mobile est corpus 7 c.
Ista so. pma est de mēte. S. Tho. p cōtra gen. c. 13.
ubi de mēte phi facit talem pñtiam. Si in motori
bus 7 motis pcedit in infinitū. oportet oīa huius
infinita corpa esse: qd oē qd mouet est diuisibile 7
corpus: ut pbat. 6. phy². hec ille. pbat aut. 6. phy²
lec. 5. 7. 12. nec obstat sigs dicat nō seg est diuisibile
ergo corp^o. superficies enim est diuisibilis 7 tñ non
est corpus. qd segtur est diuisibile trina diuisione. q
corpus. C Ad scdam vō qd l3 ens mobile sit coius
corpe qd de multis pdicat qd itatiue. de qb^o corpus
nō pdicat qd itatiue: nō tñ est sic coius qd alicui in
sit cui corporeitas cōiūcta nō sit. oē enim ens mobi
le est corpus uel claudit in se corpus. pōt etiam se
ctūdo dici l3 in idē redeat: qd in. 6. phy² pbat oē mo
bile eē corpus. i. corpeum aliqd. pbat enim mo
bile eē diuisibile nihil aliud pbat qd mobile eē ens
corpeum: siue illud sit corpus siue corpeum aliqd
Corpeum aut cōuenit euz ente mobili dato qd cor
pus cum eo nō cōuertat. Et eodem mō pōt argui
dupl^r ponētes subam nālem aut mobilem. oē enīz
mobile aut nāle eē subam cum oporteat supponi
aut habere ex sensib^o: aut ex nāli phia: aut ex me
ta^o. Ex sensu qdēz nō habet. ex nāli aut phia si hē
ret cōcluderet hoc nō posse supponi in ipsa. Si au
tem a meta^o tractat: ut Auerrois dicit in. 2. phy².
p². 4. et l3 hoc cōcludit illud nō posse eē subiectū
in phia nāli: que scia ex se est euīdens siue meta^o.
hēt enim sbctum 7 pncipia ppria ex sensibus per
se nota 7 nō accipit ea positione qūis a meta^o de
fendi debeat si impugnent: ut in p phy² tex. p². 1.
dicūt. C Tertio pbat idem auctē. 7 pmo Arg^o i
3. phy². ubi in diffinitione motus nō posuit corpus
aut subam sed ens in potētia 7 c. ex quo arguit sic
Id est subiectū phie qd ponit in diffōne pōrū ac

Obctio p².

Obctio 2°.

Ad pnam

Ad scdam
obiectionē.

3° pbo ab
auctoritate

De subiecto

eidetium nālium: qz tale est ppiū subiectū eorum ut patet in .7. meta^{te} tex. 15. Sed nō corpus: nec sū stātia sed ens in potētia fm qz in potētia: qd idem est qd ens mobile ut patet in .3. phy^{te} tex. 6. z pclu sio ponit in diffōne pmo^{te} accitium nālium. f. mo- tus z c. ergo ens mobile est subiectum phie nālis. Et cōfirmat hoc idē ex pmo phy^{te} tex. 11. ubi sup ponēdum dicit in phia: oia aut quedam moueri: z nō oia aut quedā corpa z c. Scōo aucte Auer- rois qui l3 nō solicit^{ur} de uocabulis in .3. meta^{te} p^o p ens mobile. z in .12. eiusdē p^o .5. corpus mobile. z in phemio phy^{te} res sensibiles: subiectum phie noiant: z ppterea nō vba sua in hac re sed sensum pōderari uoluerit. In .2. m^o phy^{te} expse docet aliqd pū corpe subiectū eē phie nālis: dum dicit in p^o 3. z sciēdum est qz subiectū istius libri est natura z pncipia nālia cum sint coia oibus rebus nālibus. z iō in hoc libro nō diffiniuit corpus neqz alia de gbus cōsiderat nālis sicut fecit in principio celi z mūdi. Ex quo habet qz apud ipsum pōderatio de corpe mobili differt usqz ad libru de celo z mūdo. ubi ab eius diffinitione incohāt: ut patet in tex. p^o 2. Et rursus habet subiectū phie esse cōe corpori z alijs de gbus cōsiderat nālis: ut in pma rōne as- sumpsimus: nō ergo corpus mobile sed aliqd pū eo cōe oibus naturalibus est subiectū phie: qd ens mobile eē ex pma rōne liquet. est igit significata rō per ens mobile subiectū phie nālis: nō aut signifi- cata per subam: aut corpus nāle uel mobile uel se- sibile. Qz aut illis uocabulis cōueniētissime si- gnificet sic patet. Mobilis uocabulū in pms con- ueniētus sumit: qz sensibilis: qm admissio ente sen- sibili adhuc nō est nālis phus liber ab inuentione Parmenidis z Melissi. Cōcedētes enim ens sen- sibile negabant mobile. supposito aut ente mobili pncipia phie incōcussa manēt. Silr cōueniēt^{ur} est qz nālis nō^m: tum qz redit idem inconueniēs. Nā supposito ente naturali adhuc phus nālis liber nō incedit nisi mobile addat: ut ipse A^u testat in p phy^{te} tex. 11. cōtra Parmenidē z Melissum conce- dētes ens nāle. subdēs nobis aut subijciuntur oia aut quedam nālia moueri. Tum qz subiectū notis- sime debet supponi: z cōstat diffiniētia notiora eē diffinito. Un cum motus nām diffiniat qd clare si- gnificat per ens mobile obscure importat per ens nāle. hoc enim si declarandū est ad motuz oportet uenire: tum qz noibus utēdum est ut pluries. 2. tho- picoz. uisitatissimum aut est z nāe nō^m ad cuiusqz rei qd qd est: z nāle ad oē non artificiale: siue de ge- nere mobiliū sint siue nō: z ppterea si ens natu- rale supponeret: ens nō artificiale itelligeret subie- ctum in phia nāli qd est falsum: z sic inficiationi lo- cum daret uocabuli equocatio. Qd si distinguēdū eēt. i. hīs in se pncipium motus supponēdum cur non potius absqz glosa z distinctione ens mobile a pncipio dicit: clarius expmēdo pferim qz .2. phy- si^{te} pncipium anticipādum eēt: ut glosa illa intelli- get. Entis aut noie clari^{us} pposito fuisse ex dcis p3

Ad p^{mum} Tūc 4° supeff argumētis in oppositū satisfacere. Et ad p^{mum} qdem dicit qz ens significare ter- tium qd cōe fm analogiam sube z accitū nō est cō- tra. S. Th. nisi fm analogie nām ignorātes: vnde nullum incōueniēs est ens mobile cōe esse fm rō- nem formalem: nō vnam simplr sed vna analogi- ce entibus mobilibus oibus. f. substātijs quātis z qlibus z ceteris: qzuis etiam rō ad oppositū non

cōcludat cōtra tenētes ens mobile extra substāti- am nō inueniri: qz hō ipse inquantum ens mobile aliud est a seipso inquantum suba mobilis. z ppte- rea nō sequeret. ergo ponēdo ens mobile subiectū ponit suba aut corpus mobile qm differūt formali rōne. Ad 2^m dicit duplr. pmo qz mobilitas cōi- ter sumpta ut de ea in hac loqmur questione non est passio sed subale p^odicatum: sicut z māle z potē- tiale iuxta ea que supra adducta sunt: que pnt etiā rōne cōfirmari: ex eo qz potēziale subale p^oum est entium a mā sumptum. Nō enim hō est ens po^o p- pter aliquam p^orietatē ipsum pntem: sed per intrin- seca sua. Mobilitas aut apud naturalē idēz sonat qz possibilitas apud meta^{te} ut exercitatis in istis sciētis: nō in auctibus notum est. Sed qz hoc nō est a p^odecessoribus discussum: z notū non facile acceptabit sic debilitat firmatū: ideo scōo dicit qz si mobilitas sit passio adhuc subiectū phie cōcedit eē vnius rōnis formalis circuloque per li ens mo- bile. Et ad instātiā cōtra hāc rōnionem rīdetur triplr. pmo qz qzuis in sciētis a p^ori p^ocedētibz: subiectum debeat eē p^omo z maxime notum quo ad qd rei: nō tū hoc opz in sciētis a posteriori do- ctrinam faciētibz: qualis naturalis phia ut p^o dicit in phemio. z in p^o pmi phy^{te} p^o 2. Sufficit enim qz sit pmo z maxime notum quo ad artez: z qd nois: ut ex pmo post^o patet. huic aut nūil ob- stat talis circuloque. 2° dicit qz notitiā scti de- bere esse maximāz pōt dupliciter intelligi. vno mō respectu cognitionum possibiliū haberi de illo. po- test enim idem cognosci p^oabiliter z demonstrati- ue per coia z per p^oria z c. z hoc modo de subie- cto non oportet supponi a nobis maximam cogni- tionem: ut patet inductiue etiam in meta^{te}. Alio modo respectu aliarum cognitionū que in illa sciē- tia acgrunt: z hoc modo est uerum z cōceditur qz cognitio ista quam hēmus de illa rōne formali in isto circuloque: est maior omni cognitione quā ac- quirimus in phia naturali. Et si cōtra hoc instet: qz multorum notitiā acgrimus in phia natura li que per intima eoz cognoscimus z noiamus: per- fectior aut est cognitio per intima: qz per passionē: sicut ratio illa cognoscit. Rīdet qz pfectio cogniti- onis de qua est sermo in primo post^o. vnde sumit qz cognitio debet esse maxima non attendit penes aliud qz euidētiā. vnde magis z minus in co- gnitione in pposito penes euidētie latitudinem attendere oportet. z ppterea aliud est cognosci in timius: aliud euidētius. Cum enim omnis cogni- tio acq^oita in scientia siue pertingat ad intima ali- cuius quesiti: siue non habeat euidētiā ex cogni- tione subiecti sicut ex principio necesse est cognitio nem subiecti esse euidētiorē: z cōsequenter ma- iorem ceteris: z uere sic est in pposito: qz cognitio entis mobilis quam circuloquendo supponimus est ex sensibus euidens: quecūqz autem alia acq^ota est discursu fillogistico ex istius euidētia certa propter quod aut vntiquodqz illud magis est ut di- cit pmo post^o 3° dicit qz si phia habere a no- bis sub pfecta rōne scientie que est in se: pculdu- bio subiectum oportet oīno esse p^omo z maxi- me notum ut arguendo dicit: qz autem non sic est tātum imperfectionis sciētie nostre admisceat quā- tum cognitio subiecti compatit: ex hac enim incō- pleta cognitione subiecti: minus plena est cognitio subsequeūtiū: difficultasqz in soluēdis questionibz

Ad scōm.

Qz sū phie nālis pūciē- ter noie en- tis mobilis significatur

Ad p^{mum}

Ad tertius bus non parua. **¶** Ad 3^m dicitur negādo cōsequē-
tiam quētiq; via teneatur. Non enim eiusdem sci-
entie est considerare aliquod subiectum et per se
partes eius subiectiuas: aut per se modos quoscū-
q; sed eos tñ qui genus scibile illius subiecti non
egrediunt. mobile autē ex genus scibile metaphy-
sice est: quoniam a materia sensibili non abstrahit.
Accidentalem autem cōditionem entis mobilita-
tem eē ut subalternatio regit nullo modo est pos-
sibile ut ex his que scripsimus sup cap. 13. pmi po-
steriorz patet: qz accītalitas illa pseitātē et extra-
neitatem simul respectu illius subiecti erigit: qd re-
spectu entis nō est possibile qm̄ nihil extraneū est
ab ente ut dicit. 3. meta^{cc} tex. ii. nec mihi obijciat q
in tractatu de natura gñis. S. Th. dicit pñiam na-
turalem ppter accītalitatē huius subalternari me-
taphysice qm̄ tractatus illum nunq; forte vidit. S.
Tho. Stilus enim eius nō est et multa ibi sūt que
doctrinē eius non cōsonāt. **¶** Ad quartuz qz plus
regit ad hoc qz aliqd sit sbctū qz qz ad ipuz fiat re-
solutio. Alioqz principia subiecti ad que fit ultimo
resolutio essent subiectum: oportet ergo qz ad ei-
us rationem formalez fiat resolutio tanq; ad adequa-
tum primarum passionū subiectum. Ad substantiaz
autem mobilem non fit mobilitū resolutio sicut ad
adequatum motoris subiectuz: sed sicut ad primū
clausum in adequato motoris subiecto qd est ens
mobile. Post resolutionē sigdē passionū coium in
analogū subiectū potest analogum ipsum in se re-
solui: posterius in prius reducendo: ut in tractatu
de nominum analogia diffuse diximus. Et sic fit fi-
nis huius questionis.

¶ Tractatus de Lābys fratris Thome Caieta-
ni ordinis Predicatorum et sacre theologie pro-
fessoris ad Venerabilem predicatorem et priorem
Brixie fratrem Andreā brixielem eiusdē ordis.

¶ Oncessum mihi his dieb⁹
ocium uenerā-
de amātiſſimeq; pater ad edendū p-
missum paternitati tue tractatum de
cambys inuitas post auditos capso-
res plectasq; diuersoz de his opinio-
nes ac diuissimā meditationem ad scribēdum tan-
dem impulit. Tāta sigdez est rei huius obscuritas
et inuolutio ut hinc cōsuetudine nō absq; fautori-
bus et inde doctoribus plurimis modernis tñ sūt
tibus/antigs sigdem pposita difficultas nō hec fu-
it: acēdum potius videre. Verū ubi plures dies
lectioni meditationiq; iam dedissem et mihi fidelis
pmissionis reatus occurreret diuina fret⁹ ope tria
de cābys tractāda cēsui. Discernēda sunt pmo du-
bia a certis. Adducēde sunt deinde opiones alioz
de dubijs. Firmādūq; demum qd mihi videt de
his sentiendum.

Cap^m p^m de tribus generibus cambiorum.

¶ Ambioz modi quibz multi sint quo ad
dñam tñ certi uel dubij trisariā ea diui-
dere sufficit. Quedā sigdē sunt quoruz
iustitia clara est. Quedā vō quoz iniu-
stitia sūt apta est. Et quedā media que
an sint iusta uel iniusta in dubiū iter doctores vñ
Iustificata sigdē sunt que sūt his trib⁹ modis. Pri-
mo cū in cābio minuto capsoz moderate lucrat f3
patrie cōsuetudinē. Vocat aut cābiū minutū cū cā

psor pro auro ducato monetā dat in pñia illa psue-
tam expēdi uel equo aliquid minus dando qz reci-
piat. hoc enim pñinet nālē egitatez ex eo qz industrie
et ope capsoz rō hñda est. Cū enim ceterarū arti-
um ministros liceat in cōmutationib⁹ pñis labo-
ris industrieq; mercedē cōponere capsoz qui cō-
mutationib⁹ numismatuz deseruiūt iō quoq; lice-
re nō est dubiū. Propter qd nō irrōnabilr dicunt
opinātes tale lucrū capsoz iñ licitū. Ita qz pua-
tus hō si cābiare debet ducātū aureū nihil lucrare
debet. Cōmutatio nāq; numismatū pñe nō negat
quo ad ualorē quēadmodū ceterē cōmutatiōes f3
determinata est. puta qz ducat⁹ aureus ualet duo-
decim marcellos: et sicut in ceteris cōmutationib⁹
eq̄litate violare iniustū est: ita in cōmutatione nu-
mismatū. Un̄ nihil uel ppter mercedē seruitij non
in nūando pecuniā ut qdā putāt: qm̄ cōtingit sepe
nūare capsoz qz accipiētē et act⁹ nūandi nō est p-
prie mercenari⁹ sed solit⁹ gratis cōcedi ut usus li-
bri. Et nūationi capsoz rñdet nūatio dātis aliaz
monetā. Sed in arte capsoz rei publice ministrā-
do uel ppter incōmodū quē qz incurreret ex abla-
tione talis generis pecunie a se ul⁹ qualitātē numis-
matū ut infra declarabi: nō licet plus in cābio mī-
nuto accipe qz dat. Quoz nullū locū hēt vniuer-
saliter in singulis hominibus non capsozibus.

¶ Scdo cū capsoz moderare lucrat ex eo qz petrus
hñs certā sumā pecunie Mediolāi dat eā capsoz
qui faciat eq̄lī summā rome sibi dari uel alteri. Si
eniz ex hoc capsoz mercedē exigit iusta est exactio
Capsoz enim trāslatoris in hac pte locū tenet: nec
est equum ut merces suo seruitio subtrahatur.

¶ Qñ capsoz lucrat ex eo qz monetā alicubi min⁹
ualētē cōgregatā in locum trāffert ubi plus ualet.
hec eni est negociatio numismatū ex qua pmo or-
tū hñsse videt ars capsoz ut dñ in p poli⁹. et est li-
cita sic ceterē negociatiōes ad augēdas opes licēt

¶ Iniusta vō absq; dubio cābia illa sūt que his du-
ob⁹ modis sūt. Primo cū capsoz lucrari aut lu cra-
ri intēdit ex eo qz petro egēti mediolani dat certā
sumā pecunie sub noie cābū de Lugduno uel Lon-
dres et tñ fm vītātē ibidē restitutio faciēda utriq;
scit siue fiat lre cābū et nō pñtenē: siue nō fiant lre
iteruenit sigdē hic solo noie cābiū et fm rē mutuū
cum lucro aut spe lucri fm qz diuersimode fit. Se-
cūdo et in idē redit cū capsoz ut lucret dat medio-
lani petro egēti cētū ducatos recepturus ab ipso pe-
tro ibidē hinc ad mēsem tātū quātū ualebunt tūc
Venetijs fm cursum cābioz decē libze grossorum
que equalēt cētū ducatis regulariter fm cursuz cā-
bioz Venetijs qñq; excedūt qñq; excedunt. Hic
enim fm vītātē est pct⁹ mutuū cābū noie palliatū
et fit cū spe lucri ptra illud Luce. 6. Mutuus date
et c. Et celebrat coiter cū pbabili cōiectura qz erit
ibi lucrū: qz coiter solēt tūc ualere plus decē libze
grossoz: quibz qñq; sed raro min⁹ ualeāt: et ppte
rea est hic usura: et nō pōt excusari nisi in casu in q
petrus egeret illis cētū ducatis et capsoz hēret in
pmptrū uerū cābiū agēdū cum illis cētū pro uene-
tijs illo mō et ad instantiā petri illos sibi eo pacto
daret: et hoc si contractus talis cābū est licitus:
de quo infra erit sermo.

¶ Dubia aut cābia quedā sunt ex pte capsoz: que
dā ex pte accipiētū cābia. Ex pte qdē capsoz sūt
que sic sūt: aut. s. appciādo numisma extraneuz de
quo restitutio fiēda est minus qz ualeat coiter i lo

Tractatus

co ubi debet fieri restitutio. Aut appreciando numisma quod datur magis quam valeat coiter in loco ubi restitutio debet fieri. Ad hos enim duos modos qui ualde propinqui sunt et in idem redeunt omnia cambia sicca reducuntur pro quibuslibet locis fiat. Ad primum enim modum spectat cambium lugdunum in quo petro indigenti marchae auri que coiter ualeat ibi. 60. scutos capsoz Mediolani dat. 60. scutos non habet ualorem scuti Lugduni sed cum ibi coiter ualeat scutus. 30. grossos appropinquat hic. 28. et sic dat sibi tantam summam pecunie que ascendit ad. 66. scutos ad rationem. 28. grossorum pro scuto. Ad 2^m uero modum spectat cambium tam Londrense quam Brugense in quo Petro egenti Janue dat capsoz Janue. 1000. ducatos non habet ualorem ducati curreret Brugis aut Londris: sed cum ibi ualeat ducatus. 50. grossos appropinquat Janue. 52. ita quod pro quolibet ducato teneat accipiens cambium restituere Brugis uel Londres. 52. grossos. Cetera autem cambia ex parte capsoz filia sunt: nec fiat vis si in istis exemplis uera quantitas monetarum non recitat: quoniam exempla ponimus ut addiscetes intellegat. Auget autem cambiorum predictorum ambiguitatem inserta temporis ratio. fatent enim capsores quod quanto tempus restitutionis est distantius tanto minus appropinquat mone ta in primo modo: et tanto magis in secundo modo.

Ex parte autem accipientium cambia sex modis uariatur cambium secundum diuersam eiusdem uel diuerse monete et diuersi certi uel dubij aut accidentis lucrum. hec enim videntur aliquam per se diuersam in cambijs facere. Contingit ergo primo quod Petrus dat Mediolani capsoz. 100. ducatos florētinios aureos et uult totidem florētinios florētie. Contingit secundo quod Petrus pro dictis ducatis uult florētie monetā argenteā: puta grossos florētinios sed tot quod egualeant florētie ducatis. 100. florētinios aureis. Contingit tertio quod Petrus pro dictis ducatis uult bonā monetā aureā uel argenteā florētie secundum quod tempus solutionis puta in nudinis cambia ualebunt florētie et cetera. et glibet horum contingit dupliciter fieri. simpliciter ut propositum est et cetera. et cum adiuncto aliquo certo lucro ita. scilicet quod Petrus uult non solum predictos. 100. ducatos florētie modo dictos: sed ultra hoc uult sibi dari alios quatuor ducatos. Et quoniam de his non principalem est quod sed de illis que se tenent ex parte capsoz coiter ideo de illis erit sermo diffusius: de istis autem in fine tractatus dicetur. Et ne uagatio aut equocatio quod accadat legentibus nocent in sequentibus cambia nunc discutienda cambia realia quous a multis cambia sicca aut per litteras nuncupentur.

Capitulum 2^m de opinionibus dicentium in cambijs realibus esse mutuum.

Quoniam autem secundum diuersa presupposita diuersimode inueniunt doctores locuti de huiusmodi cambijs et ex alijs principijs procedunt supponentes huiusmodi cambia mutui predicti sapere et ex alijs procedunt negantes hic mutuum iteruenire id sigillatim dissentiente sunt singulorum rationes. Unum eorum occurrit primo opinionem qui asserunt aut suscipiunt predicta cambiorum realium secundum ueritatem esse predictum mutui licet cambia uocentur. Sunt autem propter ea horum opinionem dum quidam dicunt talia cambia esse iniusta et usuraria. Quidam uero quod sunt licita et cetera. Et illi quidem qui asserunt usuraria licet multis rationibus moueantur: habent tamen pro fundamento huius: quod usurarius est mutuum sub spe et pacto uisibilis lucrum ut patet. Costat autem oēs capsores spe lucrādi hec cambia exercere: et ideo pacta supradicta iducere ut uisibilis lucrum euenire possit: quous non semper eueniat ut ipsimet fatentur. usura

rium est igitur hec cambia facere. Quod autem sic supponatur uere esse mutuum probatur ex eo quod predictum iste dat pecuniam que est inuendibilis cum translatione dñij et recipit pecuniam. Has autem constat esse conditiones ad mutui contractum sufficientes et cetera. Nunquid opio hec aucte Sofredi et Hostiensis in summis de usuris. et Archiepiscopi florē. in. 2. et 3. parte summe. ubi et dicit multos viros doctos et timorosos fuisse huius opinionis et cetera. Acceptantes autem mutuum hic esse et tamen absque usura cambia fieri fundant super rationem iterum et operari locatarum: et quo ad iterum quidem quod est in actu mutui licet seruare se in dñe. constat autem quod mutuans Janue. 100. ducatos aureos dānū incurreret si Brugis restituere sibi totidem aurei uel eis equalēs ibi perciperet. tunc quod plus daret quam recipere ex eo quod ducatus aureus plus ualeat Janue quam Brugis. tunc quod opus ipsum subire expensas delatorum pecunie ut Janue rebeat ubi contractus mutui celebratur est. si licitum est extimare ducatum aliqd plus ut mutuans nullum dānū incurrat et hoc in istis cambijs accidit. Quo ad locatas uero operas quod cum nullus debeat proprijs stipendijs militare et capsoz et ministri publice utilitati deseruiant in opere licito. in mutuis faciendis primo opus est quod propria mercede reportare debet. quemadmodum ministri motis pietatis. et quod industrie accedentes optulit hō hūda est: aliqd et mercedis dari debet. Quo fit ut oib; pfectis talis excessus sit licita: si reuera nequa hant opionum ueritatem assequitur. p^o enim fundamētum ruit: quoniam ut infra patebit hic non est predictum mutui 2° aut falsum assumit et contra non loquitur. falsum quod dē assumit dum dicit in his cambijs illud plus sumi ut uiter iterum. hoc enim capsores testantur esse falsum et dicunt quod non ut dānū euitet: sed ut lucrent huiusmodi cambijs insitit: et quod si accipientes cambia obligarent se ad restitutionem perciperent quantum acciperent et in loco ubi acciperent ipsi non mutuarerent: quod lucrum gratia hac arte exercet: et ex hoc patet quod non pro iterum stipendijs ministrorum plus sumit. Si enim capsores ex cambijs nihil aliud quererent quam se idēnes seruare cambia non aggrauarent: sed pecunias suas secum tenerent aut aliter exponerent ut ipsimet testantur. Consequenter autem non loquitur quoniam non est licitum artē mutuatiuā in ciuitatibus erigere et ministros statuere et laborum industrieque ratione hūda ideo et sustentatorum lucrum querere: quoniam hoc est usuraria arte facere moderatā ut patet. ministris autem montis pietatis quod et quāliter liceat mercedem reddi et a quibus debet reddi in tractatu spāli de hoc diffuse diximus. hic autem satis sit. nosse quod non est illicitum: quod in cambijs attendit lucrum et quod experientia teste non licet artē facere mutuatiuā ut operari piculorum et industrie ratione hūdo plus forte recipiat uñ ipse cum familia sustinet sicut in artibus et negotiationibus licet. Est igitur usura in his cambijs si predictum mutui implicat propter quod Sofredus et Hostiensis sub mutui nomine casum tractantes quoniam. scilicet mutuat ut restituat alteri quous monete cum spe lucrum usurā esse dixerunt: et sic patet 2^m caput.

Capitulum 3^m de opinionibus dicentium in cambijs realibus esse contractum permutationis.

Merito ergo pro predicta forte aliorum opinio dicentium in his cambijs non esse predictum mutui sed inoiatum. scilicet ut des. uel si notari debet esse predictum permutationis et horum primum quo quod sunt opinionem alios asserentibus hec cambia licita et alios licita. Et illi quidem qui dicunt esse licita studium suum adhibent non tam approbando eorum iustificatio nem quam eorum nam extra mutui rationem esse: et quous multi

plicet rones: ex tribus tñ p ditiōib⁹ sepat cābia hec a mutuis. p⁹ ex piculo: mutui enī nā piculū mutuate sortis i accipiente mutuū trāffert. Cābiū vō reale dā nī piculū cāpsori relinqt si min⁹ sorte ptingat accipe ut qñqz lz raro ptingat. 2⁹ ex diuersitate rei restituē de z loci zc. Nā mutui rō exigit ut eiusdē gñis z bonitatē restituat z ibidē nec suffic reddē equalēs. aurū enī p auro z tritici p tritico restituēdū ē. z adducat ad h⁹ text⁹ iuris ciuilib. ff. de solut. l. pau. lus. In cābijs autē realib⁹ fit pmutatio monetarū di uersoz generū z i diuersis locis. 3⁹ ex mō pct⁹: qz i cābijs realib⁹ ē uēditio uel pct⁹ filis uēditioi duz ducat uēdit. 52. grossis flādrētib⁹ z extiat vna mo neta cū alia qd licē pz ex de cef. c. olim cāz. z. c. cu3 canonicis. In medio autē nihil hoz fit zc. Luz igit mutui pct⁹ nō fit sz pmutatiōis z negociatiōis p li cito relinqt. spes enī lucri i his nō dānat z idustrie laboz piculoz expēfatiqz rō hñda ē: dicentes vō cābia hec nullo mō licē z tñ mutuū nō iplicare qz uis nō iuenerim. ex dictis tñ ab his q absolute cā bia hec dānat aut dubitat illicita ēē triplex rō colli git. p⁹ ex eo q cābia hec i fraudē usuraz introducta vident cū pmutatiōē monetarū cāpsor nō itēdat sz necitatib⁹ idigētis nolēs gratis mutuare noie p mutatiōis monete mutuū palliat ut lucrez z pferri cū plerūqz ptingat i eadē fieri moneta restōnes z lz i cābijs ifra Italiā z piculū qd raro accidit pōde rādū nō fit i cōmutatiōib⁹ que regulāde sūt coiter eueniētia. 2⁹ ex eo q rō tps ē i pctu emptionis z uēditiois hñ nō pōt. In hī autē cābijs ut pz i casu posito qto distāt ē solonis tps tāto plus solui pa ciscit cāpsor. 3⁹ qz ē i pctu uēditiois uēdē plus qz nūc aut hic ualet nō ē licitū nisi uēdēs itēdebat ut qz ad tps illd fuare ut i. c. nauigāti de usuris. aut i tēdebat ad illū locū deferre ut dicūt Rai. i sū. z Jo. an. z Jo. cal. Cāpsores autē nō itēdūt fuare aut trāf ferre pecuniā sz patā ad hī cābia tenēt. Quid autē de his sentiēdum sit in decisione manifestum erit. Nunc autē ad aliam pperandum est opinionem.

Cap^m 4^m de opinione singulari circa cambia.

C Dī p dīctas opiones egregij cuiusdam doctoris i theologia opio singularis oc currit tenēs hī cābia ēē licita z tria sin gulariter dicēs. Primū ē q pct⁹ iste que inoiatū uocat nomē hēt qm ut. S. Th. dīc i. 22. q. 77. negociatio trip⁹ fit: aut cōmutādo res p reb⁹ ut vinū p tritico: aut res p pecuniā: aut pe cuniā p pecuniā. z cū p m⁹ pct⁹ uocet vulgo bara cto. 2⁹ uocat uēditio zc. z 3⁹ cābiū. Ita q cābiū est pmutatio pecunie p pecuniā. 2^m ē q i cābijs non p fiderat pecuniā ut pecuniā seu ut mēfura ē sed ut res quedā ē. Cōstat enī fz oēs utroqz mō posse ac cipi pecuniā ut pz de locatib⁹ pecuniā ad ostētatio nē: z q cāpsores pecuniā ut rē p fiderēt ex. S. Th. auctē pbat i. 2. de regimie pncipiū dicētis q numis ma pōt accipi duplr: z ut mēfura z ut res quedā ē z lz mō utunt eo cāpsores: fabricatqz sup lz fūda mēto doctor ille uēditib⁹ ēē pecuniā a cāpsorib⁹ ut pote rē quādā z ei⁹ pcia uariari sic aliarū rerū iū x tēpoz locorūqz uarietates zc. 3^m ē singularissimū q licitū ē cāpsorib⁹ plus accipe qm tps solonis di stātū ē. Distiguit sigdē plus accipe rōne tps dilati duplr. vno mō q sola tps dilatio excessū p cū opet z lz dīc ēē usurariū. alio mō q res i dilato tpe cōfi derata p cū augeat i cōmutatiōib⁹: z lz dīc ēē lici tū. Et dat exēplū in emptiōib⁹ rez i futuro assignā

darū. Sigs enī hyeme emit lanas assignādas sibi i uere min⁹ qz ualeāt hyeme: eo q lane tpe ueris credunt min⁹ ualē iuste emit: eo q res i tpe illo sū pta p cū minuit. Si autē min⁹ emeret qz nūc antici pat solonē usurā cōmittēt: qz pp solā tps morā p cū uariat. subditqz cāpsores nō plus accipe rōne dilati tps: sz rōne rei in dilato tpe p fiderāte qm v bi grā marcha auri soluēda i nudinis Januarij nō iō min⁹ emit a cāpsorib⁹ Mediolani mēse octobris qz nouēbris: qz lōgi distat fm tps: sz qz marcha il la p fiderata i tali tpe min⁹ extiat coiter a negocia torib⁹ z magis i tpe p riori. Et merito ut dīc: qz cū negociatoris finis sit cōmutādo lucrari: nec iō emat ut emptā hēat sz ut iterū cōmutet cū lucro li citū ē sibi p fiderare qto tpe pecuniā occupatā i re emptā tenē opz. Lari⁹ enī emit qd cito distrabit qz qd oporteat lōgo tpe retinē ne pecunie mortue te neant. Signū autē q cāpsores nō rōne tps dilati: sz rei i tpe hēant: ē q nō semp fm tps appropriati onē p cū crescit: sz qñqz istātib⁹ nudinis ptingit p cū um minuit: adeo ut min⁹ tūc uēdat marcha auri i p ximo assignāda qz fuerit uēdita trib⁹ mēfibus an. **C** Sz hec opio cū bona uenia multiplā a uitate d ficit: qz uis bono celo ad uitatē accedē conef. Pri mū i p mīs dictū 2⁹ nō cōsonat: qm noia formalr sū pta itelligi opz ut i. 4. meta tradit Al. 1°. Alioqn paret certitudo a locutiōe: qm extra formale signifi catū ifinita sūt ut ibidē dī. vñ si i cābijs pecunia cō siderat ut res nō ut pecunia (ut dīc) pct⁹ iste nō de bet pmutatiū pecuniarū uocari: nec debet i 3° loco pctū a. S. Th. dictoz reponi: sz p. 2^m dictū ueruz nō sonat z. S. Th. vba male itēptari uidet. Uer ba sigdē ei⁹ i 2° de regimie pncipiū. c. i. 4. sūt ista. Nu misma qz uis sit mēfura z istm i pmutatiōib⁹: tñ p se aliqd ēē p: puta si p flet erit aliqd: uidelz auz ul argētū: g semp nō ordinat ad pmutatiōes: z lz ēē hēt uitatē i alijs spēb⁹ pecuniarū. Immo ampli⁹ ut i cāpsoria que nō pprie ordinat ut sit mēfura rerū uenaliū: sz magis ad pmutatiōes numismatis. Ex qb⁹ vbis nō hētur q pecunia p fideret a cāpsorib⁹ nō ut mēfura: sz ut res: sz hētur q pecunia nō utū tur cāpsores usu p mario pp que ē i uēta. s. ut mēfu ra seu p cū sit rerū uenaliū: sz usu scōario ad quē ē trāflata: in q tū tñ pecuniā. s. ut pmutet cū alia pe cuniā. Uterqz sigdē usus puenit pecunie p se: z 2° cāpsorib⁹ puenit ut ifra patebit ex p politi⁹. Quid autē de tertio dicto sentiēdum sit in decisione dicet. Hec igit que de cambijs dicta sunt.

Cap^m 5^m de natura artis campforie.

C T aut nā cābioz realr z facilr percipi possit tali ordine pcedēdū credim⁹ ut. s. p de ipsa arte cāpsoria dicat z qd sit z qz licita sit: deide de p ditiōib⁹ regitū ad ei⁹ act⁹ rectitudinē tractet. Demū ad cā bia p dca descēdēdo videat an artis sit cāpsorie: z qd i eis licitū aut illicitū ē obiectiōes factas soluē do zc. Sic enī fmone de hī cābijs cōpleto ad alia pposita pcedi libe poterit. Principiū autē ad decla rādā cāpsoriā opz sumē ex p politi⁹ ei⁹ uestigia seqn do. Sciēdū tñ ē q rei usus p se ē duplex. s. p p rī z cois seu p mario z scōario. Est autē p p rī cuiuscūqz rei siue nālis siue artificialis usus ille ad quē ex ip sa rei nā p ordiat ut uestit⁹ ad uestiēdū pāis ad estū z vinū ad potū zc. Cois autē siue scōari⁹ ē q res in quātū talis alteri tñ a p fine applicat ut cōmutatio 1° calcei aut tritici z alioz hī. Calce⁹ enī cū uēdit

Tractatus

in q̄tū calce⁹ p̄siderat. nō enī p simplici pelle uēdīt
nō tñ pp uēditionē ē calce⁹ s̄ pp calciationē z sic d̄
singulis. Quēadmodū ḡ cetoz sic z numisma⁹ z⁹
ē usus ut ibidē dicit. p̄m⁹ ē cōmutatio p reb⁹ uenali
b⁹ neciis. s. ad vitā hūanā. s. tritico pāno z ardatib⁹
z c̄. Propt̄ hī⁹ enī cōmutatiōes numisma iuētū eē
pstat eē dum ea que vni p̄ie defunt aliūde hēri nō
possēt nisi datis p eis equalētib⁹. z mltū icōmodi
eēt res sp trāsferre eq̄les. Ob h̄ enī aurū argētū es
z q̄qd hī⁹ ē facile portatile z utile statuerūt cōmu
tādis reb⁹ adeq̄tū iri. Et p̄pea numisma dī mēsurā
rerū uenaliū. Refert enī ad nālīa ad usuz neciā ut
mēsurā ad mēsuratā. pp qd̄ caractere īgnitū ē i te
stioniū q̄litatē z pōderis sic z cetis mēsuris publi
cis p̄sueuit signū īp̄rimi testas earū rez iustificatō
nē z c̄. 2⁹ aut numisma⁹ usuz ē cōmutatio p alio nu
mismate ut ducati aurei p carlenis. Nō enī pp h̄ fa
ctū ē z tñ hāc cōmu⁹ s̄bit nō in q̄tū aurū aut es. ab
solute s̄ in q̄tū numisma ut p̄tinua expiētia docet.

COrta at vī hec cōmutatio ex ieq̄litate numisma
tū dū ul⁹ ad supplēdā rei nālīs eq̄litate ad nūisma
mai⁹ puulo numismate addeban⁹ ul⁹ h̄iti mai⁹ mio
ra erāt cōmodiora aut eē. Lucrū aut ex numisma
tū cōmutatiōe. p⁹ qd̄ ut p̄hs ibidē dīc casu eueni
se vī dū accidit aliqd̄ puta aureū numisma plus ali
cubi extīari: sicq̄ p illo p̄tra erea dari ibi q̄ dētū
ibi vī ductū fuit. hūana deide idustria artificiose
circa hī⁹ numismatū cōmuta⁹ lucri vias cōposuit
sicq̄ ars cāpsoria p̄fecta ē. vñ nihil aliō cāpsoria ē
q̄ negociatio i cōmutatiōe numismatū. Mā sigdē
z act⁹ z finis ei⁹ sufficiēter i h̄ explican⁹ ut patet.

CQuis aut a p̄ho cāpsoria vitupet⁹ z rōne m̄ae qz
tñ numismata t̄ctat a p̄ho numismatū usu diūtēs
z rōne finis qz lucri grā qd̄ fine caret z utriusq̄ s̄it
qz pecunie ut īstīa īconōmice z politice h̄ide q̄rē
deq̄ s̄it nō pp se: sic nec qd̄cūq̄ aliō organū pp se
appetit. Si tñ ex hoīs cāpsoris fine honestat utpo
te ad familiē z stat⁹ sui decēre sustētationē ordinata
licita ē: quēadmodū z alie negociatiōes. Pōt enī
id qd̄ solitarie p̄sideratū p̄sonū nō vī ex adiūcto fi
ne honestū reddi ut p̄ de hoīs occisiōe q̄ absolute
repellēda ē: si tñ addit pp iustitiā z c̄. p̄cipiēda ē sic
eē. Ars honestissimū finē h̄is ut medicīa sanitatē
vitupabilis ex fine medicatū reddi pōt dū lucri cā
medēt. Lū ḡ expiētia teste pateat qz mltā neciā ci
uitatib⁹ p̄rimis decēt nisi mercatores eēt z īpsi
non cōmode possint cōmode absq̄ cābijs negocia
sua exercē neciū z honestū ē cāpsoria i ciuitatib⁹
eē. nō q̄ten⁹ pure cāpsoria ē: s̄ q̄ten⁹ īconōmice po
liticeq̄ ministra ē ut ex d̄cis p̄z. z sic cāpsores nūc
dū p̄nt fuare se idēnes s̄ ēt lucrari z idustrie rōnē
h̄ie cū negoci⁹ licite z utili reip⁹ illā apponāt z c̄.

CCap⁹ 6⁹ quō opz numismatū cōmutationes fa
cere ut rectitudo seruetur.

DOn solū aut opz declarare qz rectitudo
cābiozi cōi exigit: s̄ i sp̄ali quō i h̄ ul⁹ il
lo mō rectitudofuāda sit dicēdū ē. Omis
sis tñ singularib⁹ q̄ sciētifice dēmiatiōi
nō s̄bit. Lū ḡ cāpsoria circa numisma
tū cōmutationē v̄let necē ē iustitiē cōmutatiue cō
nes i ea fuari sic z i cetis cōmuta⁹. Ex 5⁹ vō eth⁹
p̄z qz ul⁹ regula cōmutationū ē ut fuer̄ eq̄litas rei
ad rē ut. s. eq̄le sit datū accepto z eē. Un̄ si cōmuta
tio numismatū iusta eē d̄z eq̄lis ualoris opz eē cō
mutāda numismata. Et qm̄ h̄ p̄rimis modis p̄tin
git fuari s̄z d̄iaz numismatū z locoz z tēpoz ideo
pōt eq̄litate salua lucrū puenire cāpsorib⁹: q̄ quō

ptigat videri pōt si p̄dcās d̄ias diligēter scrutati
fuerim⁹. Numisma igit cū ubiq̄z dup⁹ eē p̄sueuerit
s. expēdibile ibidē z nō expēdibile ibidē ptigit dup⁹
cābiū fieri: aut dādo numisma expēdibile p nō ex
pēdibili: aut p expēdibili z utriq̄z hoz ptigit 2⁹.
Aut dādo numisma meli⁹ cōmodi⁹ z magis amatu
coiter p min⁹ bono cōmodo z amato ut aureū p ar
gēto vili ul⁹ ereo aut eē z qd̄libet rursus hoz pōt
fieri p eodē ul⁹ alio loco z s̄it p eodē ul⁹ alio tpe.
Et qz simplicia p̄ora z certiora cōpositis s̄t a p̄mis
icohādū ē nulla locoz aut tēpoz diūsitae admir
ta: s̄z i sola taliū numismatū cōmutatiōe s̄istēdo. Si
igit cōmutādū ē vñū numisma expēdibile cū alio
expēdibili q̄tū ē ex pte cōmutatiōis opz numisma
ta cōmutāda eq̄lis ualoris eē qm̄ utriq̄z lege aut
p̄suetudie certū hēt p̄ciū. Nec saluare ē cōmuta⁹
eq̄litas si ex aliq̄ pte eēt excessus. Cōtingit tñ ex p
te q̄litatē numismatū i se ul⁹ i ordie ad cāpsorē qz sit
hec mutatio iusta numisma mioris p̄ciū absolute dā
do z h̄ ē qm̄ cāpsor dat bonā monetā p mala nō sal
sa aut defectiua ut ducatos aureos p argēteis q̄
vix argēti nomē merēt. Tūc enī h̄ cāpsor det min⁹
i aurea pecunia q̄ accipiēs det i illa moneta: eq̄li
tas tñ fuat ex eo qz. 100. ducati i moneta sic bona z
portatili equalēt. 102. s. vbi grā in moneta tā vili ut
p̄z si p̄lāda eēt numismata. Et ex utilitate q̄ pōt
ex illis p̄cipi i faciēdo ex illis uasa: z ex utilitate ex
p̄ciōis s̄z locū z tps bona enim numismata q̄uis
antiq̄ aut exnea libēter acceptant: z ex piculo qm̄
male mōete utputa exose facile p̄nt a p̄ncipib⁹ iex
pēdibiles reddi z de scō i p̄uicq̄s bñ ordiatīs z nō
orbatis reddunt. Nec obstat dēterminatio ualoris
monetarū p legē qm̄ illa respic numisma q̄ ad p se
p⁹ usuz ei⁹ q̄ ē cōmutatio p uenalib⁹ lege sigdē ul⁹
p̄suetudie statuit qz aureū ducat⁹ z. 90. solidi in cō
mutatiōib⁹ īconōmicis z politicis equalēat i qbus
pecunie p reb⁹ cōmutant. Cōmutatio at numisma
tū arbitrio sapiētū iuxta eoz eq̄litate aut abūdā
tiā z c̄. dimittit ut expiētia testat. S̄it qz fuat eq̄li
tas sigs cōmutās numismata min⁹ dat p eo qz dā
da a se numismata cōmodiora sibi erāt: sic ēt licet
uēdē rē cari⁹ q̄ absolute ualeat ex eo qz uēdēti cō
modior ē. Un̄ hoīs ducati aurei si a nolēte cōmu
tare puā monetā p illo solidū vñū erigat qz ille si
bi cōmodior nō peccat. Qui tñ nō ul⁹ absq̄ lucro
cōmutare ducatos ianuēses p alijs ducatis eque
p̄ciosis z sibi cōmodis: qz petēti cōmutationē com
modiores sūt ianuēses ad deaurāda sua uasa pec
care vī eo qz uēdit altī⁹ cōmodū. Et qz i istis nō ex
cāpsor expēsis aliqd̄ plus accipit s̄z aliūde ut p̄z:
iō cuilibet ex istis cāis licet i h̄ cābijs min⁹ pecūie
dare qz accipe. Cāpsori aut ul⁹ hec licitū ē i cābio
minuto ēt si meliorē z cōmodiorē monetā recipiat
qz det aliqd̄ plus accipe pp expēsas z c̄. ut supi⁹ di
ctū ē. **C**Si aut fiat cōmutatio numismatis expen
dibilis p nō expēdibili notabile pōt ide lucrū pue
nire ex eo qz nō solū h̄i pōt rō m̄ae z cōmodi s̄z ēt
exneitas q̄ sit ut tales pecunie i tali cōmutatiōe m̄
tū a numismatis rōne declinātes. q̄si ut res qdā cō
mutent. Etenī exite p̄cio numismatis. s. in q̄tū ē ta
lis res puta aurū z in q̄tū numisma z 2⁹ excedēte
p̄mū. Ex h̄ qz aliq̄ pecunia alibi iexpēdibilis ē nu
mismatis p̄ciū ibi p̄dit magisq̄ ut res qdā cōmu
tāda uenit quā tñ cāpsor i locis ubi numismatis p
ciū obtinet pcurās h̄ie ipsam cōmutādo mltū lu
crari pōt z c̄. Et qm̄ p̄cia rerū p̄udētū arbitrio reli
quunt⁹ erit i hac cōmutatiōe eq̄litas fuāda p̄sata

q̄titate exneitas z alijs p̄ditioib⁹ ut sapiēs deſmia
bit. Locū aut̄ dīa tripl̄r p̄t oib⁹ p̄dcis cōmuta^b ad
miseri. Cāpſore enī exiite z dāte ſuas pecūias me
diolani z recipiēte alias alibi aut p̄ct^o mutationis
fit p̄ mediolano aut p̄ alio loco ubi accipiēs cābiū
hēt pecūias puta Lugduno aut p̄ utroq̄ ſit. Si
p̄ct^o fit p̄ mō. ſ. mediolani z p̄ mediolano tūc cū ac
cipiēs cābiū ex vi talis p̄ct^o teneat mediolani da
re pecūias q̄s cōmutat nulla diūſitatis locoꝝ rō
hūda ē ſz tanq̄ cābiū manuale agēdū ē eoz q̄ ſup
dca ſit rōnē hūdo. Ex eo tñ q̄ accipiēs cābiū vult
ſe libare ab obligatiōe z onere z piculo deuehēde
pecunie ex loco ubi hēt mediolanū. Et cāpſor ult
hec ſire licitū ē mercedē exigē. ſz h̄ poti⁹ ad p̄ct^o cō
ductiōis ſpectat z locatiōis q̄s cābiū. Et iō iux̄ eoz
canones regent ſi accidat qd̄ tñ credo raro eueni
re. Si vō p̄ct^o fit z mō. ſ. mediolani qd̄ ſz p̄ Lugdu
no: tūc mediolani nlla rō hūda ē ſic nec i p̄ctu em
ptiōis q̄ abſctes merces p̄ loco i q̄ ſit emunt. Opz
enī loci ſic z tps p̄ q̄ p̄ct^o fit rōnē hē nō i q̄ ſit. ſi p̄
alio loco aut tpe tñ p̄ct^o fit ut nūc pponit: z h̄ ſi
ue certifice mediolani cōmutatio p̄ictado viſile
p̄ciū loci p̄ q̄ ſit ſiue icerta relinq̄nt ut ſciat p̄cium
currēs i loco p̄ q̄ ſit. Et q̄ ſiue talis modus cābiū nū
q̄ forte ſiat fieri tñ poſſet h̄ mō q̄ petro hūti uene
tys uenetā moneta z egēti mediolani. ioo. ducatos
cāpſor mediolani dat. ioo. ducatos aureos receptu
r^o de illa moneta uenetys tātū q̄tū uenetys p̄ illis
cōmutat i cābio māuali z nō i curſu cābioꝝ q̄ ſit
p̄ locis diſtātib⁹. Sic ē triticū exnīs i villa emiſ ab
his q̄ ſit i ciuitate tātū q̄tū uēdit i villa ubi aſſiḡt z
nō q̄tū uēdit aſſignādū mediolani zc. Si at̄ p̄ct^o
fit z mō ut coit̄ accidit. ſ. mediolai p̄ mediolano z
Lugduno ſit tē utriusq̄ loci ſit ac p̄ h̄ diſtātie eoz
piculoꝝ expēſarūq̄ itercedentiū adhibēda ē rō ſic
z i p̄ctu emptiōis. Cōſtat enī q̄ arōata alexādie
aſſignāda Janue empta atq̄ ſoluta ut ianuā deue
hani lōge min⁹ ualēt q̄ ſi manualr Janue aſſiḡre
tur qz res pducēda a tāta diſtātia cū tot piculis z ex
pēſis zc. lōge mior ē ianuēſib⁹ ſeiſa pducta za tot
piculis expēſisq̄ liba. Et h̄ mō i p̄ctu cōmutatiōis
numiſmatū p̄ locis diūſis celebrato numiſmata ip
ſa ſic opz adeq̄re ut loci p̄ditioes i ordie ad aliū lo
cū ex vna pte cōputent. ſicq̄ ſiet ut ſi. ioo. ducatis
aureis mediolani. 300. argētei lugdunēſes adeq̄re
tur Lugduni aſſiḡti. 290. forte adeq̄rent pcurrēt
b⁹ z alijs ſuppoſitis rōnib⁹ z forte pauciores. Uili
ora ſigdē ſit pducēda cū piculis z expēſis q̄s mā
nualr hita. Nec obſtat q̄ cāpſor mediolanēſis h̄z
ſrez aut factorē lugduni aut oīno erat lugduni tā
tā ſumā pecunie expēſur⁹ p̄ alijs ſuis negocijs: hec
enī oīa p acciſ ſe hūit ad nāz p̄ct^o i cui⁹ eq̄litate iu
ſtitia p̄ſiſtit. Quid enī ad p̄ct^o cōmutatiōis i q̄b⁹ eq̄
litate rei ad rē fieri opz ſi ex iduſtria mea aut caſu
ego aſſines hēo i diūſis locis aut miſtroſ forte ḡtis
iuenio z exide viaz miſtrorūq̄ expēſas lucrare di
ues ſio diūmō rez p̄ditioib⁹ pēſaſ eq̄ ſiat cōmutatō
de tps aut dīa bimēbriſ tñ diſſo p̄ſiderāda eſt. ſ.
p̄ntis tñ aut futuri tñ. utriusq̄ enī ſit rō hita nul
lā iuſtā diūſitate p̄ciū i cōmuta^b fac ut. j. patebit: p̄t
ḡ i cōmu^{ne} numiſ^{us} iux̄ tps p̄ct^o eq̄litas ſumi z h̄
ſiue fiat manuale cābiū ſiue nō. Et ſiue i eodē lo
co ſit equalēs reddēdū ſiue alibi locoꝝ tñ rōnē h̄i
ta. Uñ pōt cāpſor dās aureos z receptur⁹ aliā mōe
tā ul̄ eſ certificare q̄titate reddēde pecūie ac ſi tē
manualis cōmu^{ne} fieret. Pōt ēt futuri tps q̄. ſ. aſſi
gnatio reddēde pecūie erit rōnē h̄ic z h̄ 2°. Aut in

certe cōmu^{ne} reliquēdo ut. ſ. p. ioo. aureis nē dag
teneat accipiēs poſt duos mēſes dare tot argēteos
q̄ poſt illos duos mēſes equalebunt. ioo. aureis.
Aut certificādo cōmutationē ut. ſ. hito r^o ad futu
ras cōmuta^{ne} poſt duos mēſes ſtabilia nē cōmu
tatio cōmeſurata illis ita q̄ parti plus aut parti mi
n⁹ viſilr credat cōmutāda eē talia numiſmata. ut ſi
credit q̄ h̄ic ad duos mēſes bñ aſſignāda erit pe
cunia ab accipiēte cambiū. ioo. aureis equalebūt.
iooo. argētei uel. iooo. 2° p̄t ex nūc certificari cōmu
tatio q̄ p. ioo. aureis datis teneat accipiēs aſſiḡre
tūc. ioo. argēteos ſiue plus ſiue min⁹ tūc p̄tigat coi
ter aſſiḡri zc. Patēt at̄ hec ex alijs cōmutatiōib⁹ ut
i p̄ctu emptiōis rei aſſignāde futuro tpe. Maniſe
ſtū eſt ut h̄i exp̄ſe ex de uſuris. c. Nauigati. in 2° ca
ſu. In iſta enī cōmuta^{ne} numiſmatū tps aſſignādū
nūiſmati attēdit nec aliqd plus aut min⁹ ſumi dixi
m⁹ ex eo q̄ pus cāpſor ſua nūiſmata dat. Utriusq̄
at̄ tps ſit dīa nullā diūſitate vī i q̄b⁹ ſcūq̄ cōmu
ta^b fac ſic utriusq̄ loci qm̄ res i futuro tpe dāda
nō ē deſioris p̄ditiois ex h̄ q̄ abſcs a p̄nti z redu
cēda ad p̄ns ſic res i loco diſtāti ex h̄ q̄ reducēda
ad locū p̄ntef: nec ſbiacet piculis expēſis iduſtrie
aut miniſtris ut p̄ns ſz tps ſiat ſicut ſz locū niſi q̄
dicat q̄ ſbiacet piclo p̄ditiois qz pōt mori debitor
aut iteri paup̄ effici. Sz hec picula p̄ nihilo in cō
muta^b reputari p̄. tū ex eo q̄ aut tā rara ſit q̄ in
p̄ſilio nō ſbſit ut de ſtat^o deiectione dī. j. tā breue tps
Aut talia ſit q̄ ēt ſi accidēt tuti eēnt creditores ut
de morte z de h̄i p̄. Tū qz ex mutuis z alijs cō
mutatiōib⁹ exp̄iētiā teſtē p̄ h̄i picla nō p̄ſiderāda
eē. Nō enī q̄ mutat aut uēdit licite aliqd plus exi
git pp̄ h̄i picula q̄ i tps dilatiōe p̄nt accidē uēden
do ad tps aut mutuado z qz breuitas z plixitas
tps dīe ſt tps diſtātie p̄ns ē q̄ nec i cābijs nec i
alijs cōmuta^b ex q̄titate tps aliq̄ p̄ditio rei cōmu
tāde accedat p̄ ſe ex q̄ poſſit vilior aut p̄cioſior ex
tiari iuſte. Notat at̄ dico p̄ ſe qm̄ p acciſ p̄tiget eq̄
lis bonitas res eodē tpe aſſignādas diūſa notabilr
h̄ic p̄cia z iuſte. Ut ſi triticū aſſignādū mēſe iulij ia
nuario p̄cedēte emat iux̄ extiationē cōez p̄ciū aſſiḡ
tiōis tpe futuri z deide mēſe martij ſbitis exceptis
bellis credat mltro plus uēdēdū fiet aliū p̄ciū p̄ eo
dē tpe ab alijs emētib⁹. Et ſi mēſe māij p̄tiget bella
augeri aut ſpinas grādinib⁹ p̄cuti zc. augebit p̄ciū
p̄ illomet tpe. Sz h̄ nō opat tps plixitas aut bre
uitas ſz eūē^o icidētes ex q̄b⁹ res extiat vilior aut p̄
cioſior ut de ſe p̄. Uñ ſingularis illa opio dicēs in
cōmutatiōib⁹ plixitatis tps rōnē h̄i poſſe nō rō
nē tps: ſz qz res i tpe plixiore p̄ſiderata min⁹ ual
let zc. a ueritate deuiat in h̄ qm̄ res nec ex eo q̄ in
tpe nec ex eo q̄ in tāto tpe ſumpta cōmutat exti
mat vilior aut p̄cioſior ſed ex tali euctu in tpe pu
ta bello penuria aut abūdātia zc. Ex hoc vō q̄ pe
cunie diutius occupate ſunt tenēde in hac cōmuta
tione res cōmutāda nec p̄cioſior nec vilior cōmu
ni p̄cio reddi: ut. S. Tho. exp̄ſe dicit in ſcōa ſcōe
q. 78. ar. 2. ad primū. aſſerēs q̄ mercator uēdēs ali
quā rem ad tēpus nō pōt uēdere plus cōmuni p̄
cio ex hoc q̄ pecūias ſuas mortuas tāto tpe te
nebit: z ſi hoc licitum diceret mēſura nō eēt dāda
i uēditōe ad tps zc. Qz aut merces cari⁹ emanf q̄
citi⁹ cōmutāde ſunt p̄poſito nō obſtat: qm̄ celerior
uenalitas extiata a maiori uſu aut necitate illius
rei p̄cedit. Res aut quātomagis uſitata aut necia
alicui tāto ibi ē p̄cioſior: z iō merito ibi cari⁹ a p̄mo
uēdit z a mercatore emiſ reuēdēda. In rē igiſ cō

Tractatus

mutadā redūdātē pditionē aliquā sub tpe ex q̄ res coiter p̄ciosior aut vilior extiet z non quāto tpe pecunia occupet cōmutationē nā p̄sat quā eq̄litate rei ad rē exigit sic lōgissimō adiūcto tpe ac si manu alr cōmutatio p̄ficere. pp qd cāpsorib⁹ nō licet mē furare tps mediū iter dationē z acceptionē aut rē aut pecuniā p̄lixiori tpe dādā vili⁹ extiare: q̄uis licet i dādo eq̄litate cōmutationis statuē iuxta p̄ntē extiationē de futuri tps cōmutationib⁹ que fm diuersos euentus temporis diuersis uaria est sicut z in ceteris cōmutationibus.

Cap^m 7^m an cābia p̄posita sint v̄e cābia iustificata

Acile autē ē ex p̄dictis vidē an p̄dicti p̄ct⁹ a cāpsorib⁹ nup iūcti de qb⁹ qd p̄ns est: sint v̄e cābia z iuste fiant. Lū enī cābū p̄ct⁹ p̄stiat i cōmutationē numismatū z in p̄positis casib⁹ nulla alia cōmutatio nisi numismatū fiat: q̄ns ē qd p̄dicti p̄ct⁹ ex sua foia v̄e cābia sint diuersoz tñ graduū. Quadriariā nāqz numismatū cōmutatio i hī cābīs fit aut totalr ut fit i cābio Brugēsī z Lōdrēsī i q̄ totalr alia ē mōdata ab accipiēda. aut p̄tialr ut fieri p̄tigit q̄uis nō semp i cābio Lugdunēsē i q̄ marcha auri accipitur i trib⁹ monetis. s. scutis aureis aut argēteis zc. Et p̄tigit qd dās dat ēt scutos. aut q̄si nihil ut fieri p̄tigit i cābīs ifra italiā. in qb⁹ numisma datū ab accipiēdo parū aut nihil q̄nqz differt pp. p̄ximitatez locoz z cōmunicationē i nūmis. Aut oīno nihil ut fieri p̄tigit ēt i italia z forte extra q̄si nulla rōne hita q̄litate numismatū s̄ sola q̄titate date z accipiēde pecunie i alio loco p̄sata z cābiū dī fieri. Et cū petro hīti Rome pecunias suas zegēti Mediolani. ioo. ducatis cāpsor dat Mediolani. iooo. ducatos p. ioo. vbi grā assignādis sibi rome zc. Et i p̄mis qdē trib⁹ modis cū cōmutatio numismatū sp̄ iterueniat l3 plus z min⁹ p̄ct⁹ cābū saluant. In 4° aut mō cābū nomē nō nisi equoce saluari v̄. Nulla siqdē ibi numismatū cōmutatio in pactū ducit. Et manifeste p3 qd p̄ct⁹ cōmutationis numismatū nō ē q̄ si manualr fieret nullā numismatū cōmutationē regreret sic nec p̄ct⁹ uēditōis ē rerū distātiū ille q̄ si manualis cōmutatio fieret uēditio nō ēt ut p3. Lō stat aut qd si cāpsori Mediolani p̄ datis. iooo. ducatis darētur. ioo. ducati nulla ēt cōmutatio numismatū nisi qd alij nūo ēent dati ab acceptis qd ē extra p̄positū. Prop̄t qd v̄z qd p̄ct⁹ ille mutui sit s̄ cābū noie palliat⁹ ac p̄ s̄ nō licet lucrari cāpsori ex eo s̄ se tñ fuare idēc ut sup̄ de mutuātib⁹ p̄ locis remotis declatū ē. Sigs tñ diligēter p̄ctū hūc p̄sideret videbit nec mutui nec cābū p̄pē p̄ctū esse s̄ p̄ctū q̄si emptiōis z uēditōis p̄ quādā analogiā ad cābia p̄tinētem. Q̄uis enī i p̄ctu s̄ numisma p̄ numismate nō cōmutet cōmutat tñ numisma p̄ns cū numismate distāte localr z numisma in hac cōmutationē mālī z ut res quedā accipit. Cōmutat enī ut res tātū p̄ctū p̄ns cū re eq̄li distāte hita utriusqz ratione loci. Constat aut qd res distās a Mediolano vilior ē mediolanēsib⁹ seipsa Mediolani sita pp expēsas z picula z cetera ad uehēdū ipsā re q̄sitā. Un̄ quēadmodū emī pecunia i nauī fluctuante p̄stituta min⁹ q̄ absolute ualeat qd nō emī in q̄tū pecunia s̄ in q̄tū res tātū p̄ctū sub tali piclo cōstituta. Et sic pecunia debita Joāni a malo debito re emī a petro min⁹ q̄ ualeat qd ē res s̄ tali labore possidēdi p̄stituta: sic pecunia absens in q̄tū res s̄biacēs piculo z expēsis delatiōis emī min⁹ q̄ absolute i se ualeat z p̄pterea nec mutui nec cābū p̄

ct⁹ iste ē p̄prie. sed ad cābiū qdāmō reduci p̄ q̄to res p̄ns z res absens que cōmutant numismata s̄. Et qz hic p̄ct⁹ p̄ modū p̄ditōis oib⁹ sup̄dictis ad est nō p̄sandus ē i ceteris. **I**ustitia v̄o i his cābīs tūc erit q̄si nec excessus fiet i extimādo s̄ p̄satis p̄ditōib⁹ numismatū ex q̄litate z distātia talis ad rē faciētib⁹ z industrie rōne hita eq̄ fiet cōmutatio. Seruabit aut s̄ q̄si s̄ rōne extimatiōis cōmutatio regulabit aut sapiētū i s̄ arbitrio limitatū fuerit. Nec tps p̄lixitas aut breuitas p̄sabit s̄ semp i ueri extimatiōis p̄ctū stabit siue cito siue tarde pecunia assignāda sit. si enī s̄ defuerit usura ē rōne impli citi mutui: sic i uēditōis plus iusto p̄cio ad tps. Si aut p̄mū decē p̄tigerit usura qdē nō ē s̄ iniustū lucrū z restōni obnoxii: sic q̄si res plus iusto p̄cio uēdit. **U**n̄ p̄posita cābia si fuatis his duab⁹ p̄ditōib⁹ necys ad iustificationē ēt ceterarū cōmutationū celebrant iuste fieri p̄nt. Ex his aut p3 nō licere cāpsorib⁹ adueniētib⁹ nūdinis Brugēsib⁹ uel Lōdrēsib⁹ debitori tūc ex accepto pus cābio dilationē solonis p̄cedē usqz ad sequētes nūdinās z ex s̄ plus recipe q̄ pus deberet: aut pacisci sibi deberi sic i sequētib⁹ nūdinis cābia currēt. Dic enī est. p̄ct⁹ mutui cū spe lucri solo cābū noie fult⁹ z p̄lixitatis tps rō manifeste hētur. Cāpsorib⁹ qz p̄ Lugduno uel alio loco iuxta p̄lixitātē aut breuitatē tps medij inter dationē z acceptionē marchā auri aut reddēdā quāctiqz monetā plus z min⁹ extimātib⁹ zc. Nā ex s̄ p̄ct⁹ dānatio utputa usurarijs. **N**ota tñ diligēter s̄ i loco qd sufficiens signū iniusti p̄ct⁹ nō ē min⁹ dare p̄ cābio multo iteriacēte tpe usqz ad nūdinās z plus dare q̄si p̄rie sūt nūdine q̄si p̄suetudo hec q̄uis p̄ma facie itroducta videat p̄ hīda rōne tps medij qd accipies pecunias mediolani reddidit⁹ i nūdinis Lugduni uti illis pecuniis acceptis. **P**erspiciat tñ scrutatib⁹ occurrit qd cōsuetudo hec itroducti potuit pp iuctionē aut nō iuctionē cāpsor tenētū loca q̄si uēditoz ul pp multitudinē aut paucitatē eoz. Prop̄t qd sciēdū ē qd in hī cābīs accipiētes mediolani pecunias p̄ assignāda marcha auri Lugduni i nūdis q̄ sūt q̄si uēditores marche auri absētis loco z tpe coiter cū suo dāno cābiū hoc faciūt scientes semp quantū dāni ex tali uēditione incurrerēt. Ex hoc autem prouenit p̄nter qd nullus simplr loquēdo iuenit q̄si uēditore i hī cābīs. sic nec i q̄ctiqz alia cōmutationē i q̄ certū ē uēditore dānificari. Nec p̄pterea cēsenda ē illicita cōmutatio: qz. uēditore nocumētū icurrit qz dūmō res absens uel p̄ns uēdat iusto p̄cio p̄ct⁹ ē licit⁹ q̄ctiqz ps ide nocumētū icurrit: zc. Ex hac qz radice puenit qd tūc tātū iueniunt q̄si uēditores i istis cābīs q̄si mercatores egēt pecunijs z uolunt poti⁹ tales subire uēditōis p̄ct⁹ cū aliq̄li dāno qz a maiori lucro abstine uel cōmodo qd ex accepta pecunia patū uel acq̄rēdū spant. Un̄ nisi ēt hī idi gētia pecuniarū cū itermedio tpe qd negociatiōib⁹ suis puidē ex acceptis pecunijs possēt illi q̄ sūt q̄si uēditores nullus vnqz iueniret q̄si uēditore i istis cābīs. Quēadmodū ḡ tps itermediū ē occasio qd iueniant q̄si uēditores: ita multū tps itermediū ē occasio multoz uēditoz coiter z paucū tps mltorū emptoz. Ac p̄ hec multo iteriacēte tpe pp abūdatiā uēditoz rōnabilr min⁹ dat a solūtib⁹ q̄ sūt q̄si emētes marchas absētes z modico iteriacēte tpe pp abūdatiā emptoz plus ab eisde q̄si emētib⁹ soluit. Adeoqz dicunt abūdare q̄nqz emptores p̄pe nūdinās ut nihil lucrent. Immo cū dāno suo cā

bis faciāt qz nō iueniunt uēditores. z b pūgit qm friget negociaria ars. vñ cū p̄ctō cābioz hī abstrācta ista dīa tēpoz liciti sūt ut ex dictis z dicēdis patē pōt: z hec tps dīa dānari nō possit: qz p̄dicto mō saluari pōt. restat qz si p̄sata loci absētia als iuste fiat talis numismatū cōmutatio iniusti iudicari nō debet p̄ctō tales. Qd si plenī vis p̄spicē finge la nas uel quālibet aliā rē absēte loco uēdi z emi i hī p̄ctib⁹. videbis enī clari⁹ vitatē. Qm cū numis matū cōmutatio tractet iter nūmos hic z ide mēs posita semp ad mutuū p̄ctō declinare p̄sueuit. Utz aut de facto moderatū sit lucrū qd ex hī cābīs re portat sciētifice nō s̄best decisiōi q ad singlaria nō descēdit. Illō tñ rōni p̄sentanēti videt qz modera tū cēsendū sit lucrū qd cois p̄suetudo approbat ut scābia fiat fm qz tūc currūt p locis illis cois. Pē sanda aut diligētē z applicāda subitū hec sūt cā bīs p Burges z Londres. Nec obstat p̄dictis rō nes ad opposita i 3° cap adducta. falsū qdē suppo nit p̄mo qz cābia hec fiat i fraudē usurariū: imo p cōi bono mercatorz sūt itroducta. Nec ex eo qz pe trī nō mutualet pecuniā q cōmutare pp spēs lucrī ē pat⁹ peccat qm nec op⁹ nec itērio deformitatē p̄ti net: qz nō tenet ad mutuū z iustis cōmutatiōibus uacat. Scda vō rō p̄cludit nō illicitos p̄ctō sed illā tps p̄ditionē non posse apponi sine usure vitio sic ē i uēditōe ad tps. Tria aut cābia hec subitū nō scrutat qm cāpsor emētis rē i futuro assignāda ma gis qz uēditis rē p̄seruāda aut trāsserēda locū te net i utroqz mō cābīs: qm et si i 2° mō videat uēdē ducatu ex b qz extiat ipsuz. 5° grossis: f3 tñ vitā tē emit tot grossos flādreses Brugis assignādos vno ducato. Illa sigdē extatio ducati cōcurrit ibi ut modus cōputādi facili⁹ q̄titatē ducatorz z ḡsso rū cōmutādoz z nō ut ducati uenētis p̄ctū. ē aut i terptatio hec merito admittēda ex eo qz ipsi p̄ctus realis seu ueri cābīs dicit se facē q tali mō itēptan dus ē ut iustitiā p̄tineat. cābīs sigdē nomē sensum hūc admittit. Quid g de cābīs his z de recitatis opionib⁹ sciētū sit ex dcis manifestū ē. Nūc ad re liq cābia ex pte accipiētū p̄posita transeamus.

Cap⁸ mō alīs cābīs p̄positū ex pte accipiētū cābia

Eliqz igit i fine p̄mi capli p̄posita cābia examinādo distinguēdū videt: z dicēdū qd de facto sit qd possit fieri. Alr sigdē hec cābia fieri ex eoqz vbi p̄cipit: alr fie ri possent. Cōsiderādo g qd sit. Dia illa cābia ex pte nō cāpsorū s3 petri dātis pecuniā cam psori alibi sibi assignāda iniusta ēē vident p se lo quēdo. Cū enī cāpsor nō accipiat pecuniā a petro i fauorē sui sed petri cui assignāda ē alibi nulla eg tas cēset cāpsorē ex b dānū aliqō pati. Patere aut i his cābīs dānū ad min⁹ duplex. Primū ē qz fui titū sūt qz pecunias Mediolani acceptas florētie p̄inde ac tuto delatas assignat irremueratū rema neat: z tñ fuitū mercenariuz ē. 2^m ē qz plus dat aut dabit cāpsor ut spat⁹ petri qz accepit. Qm ducati florētini min⁹ ualēt Mediolai ubi dānt cāpsori qz florētie ubi assignant. vñ cāpsor si se idēne q ad b fuare debet: deberet mittē eos florētis z sic expēsa rū dānū mai⁹ icurreret. Alioqn expēdēdo eos ex tra florētiā p̄stat qz plus dat qz accepit z hec duo i trib⁹ p̄mis modis locū hnt. In alijs aut trib⁹ i qb⁹ ultra p̄dcā petr⁹ vult q̄tuor ducatos ulē illos. 100. tertiu dānū cāpsori adiūgit. Dixi aut hec ēē illicita f3 qd sūt: qz hī hoies exigūt hec a cāpsorib⁹ ut dī

pp usuz pecunie quē dēant i tpe medio a datōe us qz ad assignationē. Dicit enī cāpsori tu lucrabis i teri cū istis pecunijs z negocijs tuis eas accōmo dabis. z p̄pterea uolo z ego aliqd cōmodi. Sicqz lucrū ex idustria cāpsoris nō ex pecunijs pueniēs iniuste p̄sando lucrari nolūt nō absqz usura. dixi aut p se loquēdo qm p accīs contiget absqz c̄lpa hec fieri ut i 3° casu qbusdā videt. Si petr⁹ ex abu sione mercatorz z cāpsorū nescire pōt q̄tū ducati sui florētie ualēt: z egēs pecunijs suis ibi p̄iectat iustū put cābia ualebūt tē nō ex spe lucrī. Et si cō suerint ad p̄mā petētū uocē cāpsores fuitū suū gratis ipēdē ne forte uolētes trāsserre pecūias cā bīs p̄ctū sectū uelle inire deposcāt. z sic cōlē p̄mit tūt florētie pecunie sūmā z videt posse trāssire. Qz uis enī b faciāt cāpsores pp usuz pecunie: qz tñ eo rū fuitū i his onerosū nō ē qz oīno mittūt p alijs negocijs z cābīs z mīstros solūt parū z p̄suetū p nihilo hēri videt sic de usu libri i pign⁹ dati. S. Tho. dicit. Si aut de cambijs his loq̄mur ut fieri p̄t: qz si petr⁹ possit emē Mediolai a cāpsore. 100. ducatos florētinos assignādos florētie uel cōmu tare numismata attēta q̄litate numismatū z distan tia locorū ut de p̄ctib⁹ cāpsorū dixim⁹. Tūc oīa cā bia p̄dcā iustificari p̄t: qm p̄tigit iterdū. 100. alibi emi. 100. ut ex dictis p3. Nec obstat qz petr⁹ nō iten dat pecuniā absēte p̄tē facē: s3 p̄t p̄tē absēte: qm ex idustria petri b p̄tigit qz absentatur pecuni am suā exponit eā tali cōmutatiōi numismatū aut p̄ctō emptiōis rei assignāde i loco illo ut sic ubi cū dāno suo a me trāssulisset simplr p talē negociati onē trāsserat eā cū lucro. Nec ē hec idustria dāna bilis tanqz i fraudē iucta s3 laudabilis tanqz iuen tiua viarū iustarū z utiliū sil. vñ z Prouerb. ii. dī Simularor decipit amicu suū: iust⁹ aut libabit sil. Et qm multos p̄tigit eē uolētes trāsserre pecunias suas de loco ad locū z audietes alios ex hī trāssa tiōe lucrari saltē pp uariatatē monetariū z nescien tes distiguē iter p̄ctū simplicis trāssatiōis z hī p̄ ctū cōmutatiōis z p̄fuse itēdētes licite lucrari nō ex usu pecunie quē dat cāpsori s3 ex cābio ex quo credūt alios lucrari nō videt qz isti sūt dānādi s3 qz i meliorē p̄tē eoz pot⁹ p̄ct⁹ sūt itēptādi. Ex b enī qz ex cābio dicit uelle lucrū iā p̄ctū quē nesci unt se uelle inire isinuare vident: p̄fert si arguāt iō se b lucrū uelle qz si ipsi cāpsores p̄ctū tñ econ uerso cū ipsi facerēt mai⁹ lucrū exigerēt. Ex b enī manifeste p3 qz p̄ct⁹ cāpsoris sup̄dcis inire itēdūt z tātō iustū quāto mīti⁹ qz cāpsores. Accedit ad h⁹ qz nō videt uerū qz de facto coiter uolētes suas pe cunias trāsserre cū lucro dicāt se b p usu pecunie uelle: s3 forte aliq mali sūt b dicētes uel qd uerius puto vba illa ignorāter cū qbusdā dicunt credenti b se rōnabile cāz assignare: Et sigdē ignorāter as signātes hī rōnē itēdāt p̄ctū cābīs inire z pp b lu crū referri q̄uis i rōne assignāda errēt iniustū tñ nō faciūt. Sic siqs credat se i p̄ctu uēditōis z em p̄tionis licite lucrari pp tps qz pecunias suas occu patas tenet z tñ nō uēdit nec emit nisi iusto p̄cio. si gnū aut ad cōgscēdū q sūt t̄grātes isti qz b itēdūt: pōt accipi dupl. p̄mū ē si i aio hnt nllō pacto usu rarijs p̄ctib⁹ se imiscē. 2^m vō ē si assignāt aliā rōnē tāgētē p̄ctū licitū: puta qz ita eis licē credūt sic cā psorib⁹ z c. Et hec de cābīs dcā sūt. Mediolani i p̄uētū. f. Marie grātū Anno salutis. i. 499. Die. 9. Decembrio.

finis.

Tabula

¶ Tituli questionum Thome Caietani in Libris de Ente et Essentia in unum redacti.

¶ Utrum ens sit pmo cognitū. ch. 2. col. i	
Utrum ens et essentia significant immediate ipsa predicamenta uel naturas ipsorum an mediate.	6 3
Utrum ens per prius de substantia posterius de accidente dicat an uniuoce de utroque.	6 4
Utrum materia sit pars quiditatis nalis.	9 2
Utrum materia sit principium indiuiduationis.	9 4
Utrum nature per se sumpte insint tñ predicata qualitativa.	15 4
Utrum nature per se sumpte conueniant predicata negativa.	15 4
Utrum natura absolute sumpta habeat unitatem et pluralitatem.	16 4
Utrum aliqua unitas communis extra animam pluribus supposititaliter distinctis existat in rerum natura.	17 2
Utrum inter unitatem formalem et numeralem fortis sit alietas realis.	17 3
Utrum natura absolute sit illa que predicatur de indiuiduis.	18 2
Utrum uniuersalia in actu sint extra aiam.	19 3
Utrum materia possit esse sine forma.	22 3
Utrum in substantijs separatis idem sit quiditas et id cuius est quiditas.	23 4
Utrum quelibet species substantiarum separatarum unum secundum habeat indiuiduum.	24 1
Utrum intelligentie effectiue sint pducte a deo.	26 1
Utrum esse actualis existentie et essentia distinguatur realiter.	27 1
Utrum intelligentie sint compositae ex actu et potentia.	28 2
Utrum multitudo intelligentiarum intelligatur a nobis per notam materiam intellectus possibilis.	28 4
Utrum anime et corporis sit unum et idem esse quod est independens a corpore.	29 1
Utrum perfectiones existentes in deo sint aliquo modo distincte preter operationem intellectus.	30 4
Utrum anima indiuiduetur per hecceitatem an comensuratione substantiali ad hoc corpori.	33 2
Utrum intelligentie sint a nobis quiditatiue cognoscibiles in hac vita.	34 1
Utrum essentie accidentales sint absolute essentia liter a receptiuo.	38 1
Utrum accidentia necessario per subiectum diffiniuntur.	38 1
Utrum forma substantialis pure potentie tñ sit actus.	38 1
Utrum forma accidentalis in ente in actu tñ recipiatur.	38 1
Utrum accidentia habeant propriam existentiam distinctam realiter ab existentia subali.	38 1
Utrum substantia subiecta accidenti possit intelligi etiam absque omni accidente.	38 1
Utrum nigredo cutis in ethiope uiuo et mortuo sit eadem.	40 2
Utrum accidentia sequentia materiam sint ea per que differunt indiuidua.	41 1
Utrum accidentia sequentia materiam sint passiones generis uel speciei.	41 1
Utrum omne accidens habeat aliquod subiectum proprium.	41 3

¶ In primis Posteriorum Thome de Uio Caietani Index incipit.

¶ Utrum cu dicitur de subiecto p cognoscitur quod est intelligatur quod rei. char. 2. col. 4.	
Utrum cu dicitur de subiecto p supponitur quod est intelligatur de esse in rerum natura actualiter.	2 4
Utrum cu dicitur de passione p supponitur quid intelligatur quid nominis an rei.	3 1
Utrum sic scia supponatur sibi subiectu e.	3 1
Utrum de passione p cognoscatur quod id quod e ipsius partibus queratur per demonstrationem.	3 4
Utrum de passione non p cognoscatur quod rei id quod passio nis e sit in e et an demonstratione ignoret ipsas in e et pnter ipsam e et pnter quod est.	3 4
Utrum p cognita sint tñ quatuor.	4 2
Utrum demonstratio fiat p casus qui realiter distinguuntur ab eo cuius e ca an p ea que est ratio formalis quod illud sit.	5 2
Utrum diffinitio immediate competat omni in e pponi.	6 1
Utrum melius dispositus est sciens dicat qui intelligit principia.	6 4
Utrum cu dicimur principia cognoscimus maxie terminos cognoscimus intelligatur cu suis rationibus.	7 3
Utrum ois pponitur p se nota f3 sit p se nota nob.	8 1
Utrum demonstratio circularis sit possibilis.	8 3
Utrum quecuque ponuntur in diffinitione predicantur de diffinito per se.	9 3
Utrum propositiones in quibus species predicatur de genere sint in 2o.	10 1
Utrum quecuque neutraliter insunt accidentaliter sint.	10 2
Utrum pponitur p se uertatur in pponere per se.	10 4
Utrum in diffinitione uniuersalis committatur nugatio.	11 3
Utrum diffinitio uis explanet tota diffinitionem nam.	11 3
Utrum quod conuenit alicui pmo possit inueniri in aliquo in quo eius subiectu primo non inueniatur.	12 2
Utrum omne per se sit necessarium.	13 2
Utrum ois p se sit necesse uisificet et quomodo.	13 2
Utrum scia corrupta corrupta re scita.	13 1
Utrum demonstratio possit e per accidentem.	14 2
Utrum accidens inseparabile non insit.	14 3
Utrum committatur fallacia i termino i e necio.	14 3
Utrum in diffinitione accidentis inseparabilis ponatur indiuiduum.	14 4
Utrum accis inseparabile sit accis per se.	14 4
Utrum Accis committatur circulari demonstratione cu supius demonstrauerit demonstrationem e et necesse quod est ex his que sunt per se: nunc autem quod sit ex his que per se dum dicitur eam ex necessarijs.	15 2
Utrum ille processus. scilicet quod demonstratio sit ex necessarijs ex hoc quod sit ex his que per se sit uere demonstratio.	15 3
Utrum cu dicitur media et extrema e eiusdem generis sumatur genus ut est unum de quatuor uniuersalibus.	16 2
Utrum non uis iferat pmissa altera non uis.	16 4
Utrum ppones in quibus predicata qualitativa predicantur sint eterne ueritatis.	17 2
Utrum possibile sit fieri demonstrationem passionem uel medio per se non inexistente subiecto.	18 3
Utrum metaphysica sit uere scientia.	19 1
Utrum quod passiois sit iter principia scientie.	19 4
Utrum diffinitio sit uniuersalium an singularium.	20 2
Utrum prima principia ingrediantur formaliter demonstrationem ostensiuam.	21 2
Utrum Accis utatur equoce hoc termino primu principium cum dicitur nulla demonstratio utitur hoc principio non contingit simul affirmare et negare.	22 2
Utrum demonstratio ad impossibile utatur illo alio principio. scilicet contingit simul esse et non esse.	22 3

Tabula

55

Utrum demonstrator interroget.	22	4
Utrum contra propositionem demonstratiuam possit fieri instantia cum propositione inductiua.	22	4
Utrum si esset impossibile ex falso concludi uerum liceret a positione pñtis arguere.	22	4
Utrum possibilis sit demñatio circularis.	24	i
Utrum propter quid sit causa remota ipsius qz cuz pertinet ad diuersas sciñtias.	25	2
Utrum sint duo aut tria genera demonstratiuorum.	26	3
Utrum altero extremorum existente in quodam toto reddat ppositio negatiua mediata.	28	i
Utrum pdicamēta sint impmixta.	28	i
Utrum nihil vnius predicamēti predicet de aliquo alterius predicamenti.	28	i
Utrum bene diffiniat ignorantia dispñis.	29	i
Utrum quando sillogizatur affirmatiua falsa contraria negatiue uere mediate per medium extraneum existens sub primo minor non est falsa sumatur pro maiori an pro minori extremitate.	30	i
Utrum quando subiectum predicat de passione sit predicatio per accidens.	32	2
Utrum cum predicatur accidens de accidente sit p accidens.	32	2
Utrum predicatio accidentis realis de subiecto vniuersali sit fm se.	33	2
Utrum vnum accidens possit esse subiectiue in alio.	33	3
Utrum omnia que sunt in secundo modo pñtatis sint conuertibilia.	33	3
Utrum proprie an transumptiue nomine elementi utatur Aristoteles.	34	i
Utrum propositiones immediate sint elementa demonstrationis.	34	i
Utrum vniuersale magis sit qñ pticulare.	35	3
Utrū habens particulare habeat vniuersale i actu aut potentia.	35	3
Utrum Aristoteles descendens ad particularia sensibilia cum loquitur de demonstratione vniuersali z particulari a proposito recedat.	36	2
Utrum Aristoteles quando pbat demonstrationē ex minoribus absolute esse digniorem incidat vitiū figure dictionis.	37	2
Utrum sit vnius scientie considerare genus z eius per se partes.	38	4
Utrum Aristoteles per prima intelligat principia intrinseca.	38	3
Utrum ad vnitatem scientie requirant omnes posite z exposte particule.	39	i
Utrum vna z eadem conclusio possit esse diuersarum scientiarum.	39	3
Utrum demonstratiōes augeant per media.	39	4
Utrum cum dicitur media diuersorum ordinu nō dicuntur adinuicem z qñ necesse est eidem utriqñ inesse sit implicatio in adiecto.	40	i
Utrum eadem eisdem sint eadem.	41	3
Utrum scientia z opinio differant qz hoc sit uerum contingens illud necessarium.	42	2
Utrum de eodem enunciabili possit haberi opinio vera z falsa.	43	i
Utrum vnius z eiusdem obiecti possit esse scientia z opinio.	43	3
Utrum possibile sit idem opinabile ab eodem opinari z sciri.	44	i
In primum posterioru Thome de vito Index ex		

plicit: Incubat secundi.

Utrum tot sint q. quot uere scibilia.	45	i
Utrum questio quid est sit q. de secti do adiacente.	45	i
Utrum an est sit q. de esse an de vitate.	45	i
Utrum an est sit q. de eē sñcti an passionis.	45	2
Utrum querere de predicatis que sunt partes diffinitionis sit questionis quid aut quia.	45	2
Utrum questio quid est sit q. de complexo uel incomplexo.	45	2
Utrum omnes questiones a precognitionibus differant.	45	2
Utrum omnis scientia supponat suum subiectum esse.	45	2
Utrum omnis q. querat medium suū ipsius an questiti.	47	i
Utrum quodquid est sit vniuersale.	48	i
Utrum intendat Aristoteles qñ sillogismus debens concludere quodquid est debeat habere terminos tales qñ primum sit quodquid est medij z medij tertij z hoc sufficiat.	48	3
Utrum sequatur primum est proprium ultimi seu tertij ergo etiam medium.	49	2
Utrum sillogismus qui dicitur peccare fm petitionem principij sit ille qui demonstrat vnam diffinitionem de diffinito per aliam.	49	2
Utrum medium in demonstratione debeat conuer ti cum passione.	51	2
Utrum habita diffinitione circuli restet inquirere propter quid circulus est.	52	i
Utrum diffinitio dicat diffinitum esse uel possibile esse.	52	i
Utrum quodquid est possit sillogismo demonstrati uo demonstrari.	53	i
Utrum de tali pcessu dictum sit prius.	53	i
Utrum demonstratio consueta concludens vnum quodquid est per aliud sumptum penes aliud genus cause ratione eorum a quibus sumuntur diffinitiones sit uere z fm se demonstratio.	53	4
Utrum possibile sit de aliquo cognoscere quid est ignorato an sit.	54	i
Utrum possit sciri ppter qñ ignorato quia.	54	2
Utrum sit uerum qñ quorum habetur scientia quia fm accis nullo mō habent ad qñqñ est.	54	2
Utrum cognoscere rem fm accidens sit cognoscere rem ipsam.	54	2
Utrum facile sit quorum habemus quia est habere quid est.	54	2
Utrum sicut per demonstrationem scitur quodqñ est passionis sciri possit quodqñ est sñcti.	54	4
Utrum medij in demonstratione sit quodquid est subiecti.	55	2
Utrum diuisio facta ab Aristotele s. quedam sunt que fiunt semper etiam sit bona uel non.	60	2
Utrum differat dicere mansuetum animal z animal mansuetum.	62	i
Utrum facilius sit singulare qñ vniuersale diffiniri.	62	2
Utrum via uenandi quodqñ est sit diuisiua composita an demonstratiua fm Aristotele.	62	3
Utrum cum Aristoteles dicit vtrum cōtingat eiusdem effectus non eandem causam in omnibus sed diuersus esse aut non intelligat causam in essendo aut communiter causam siue in essendo siue in cognoscendo.	64	2
Utrum sensus sit incertior intellectu.	67	2

Tabula

C Tituli. Q. tractatarum a Thoma
Laietano in Predicabilibus Por.

U trum Liber predicabilium sit necessarius ad predicamenta Ar ^{is} . char. 2. col. 2.	
Utrum genus diffiniat pro re an p intentione.	3 3
Utrum diffinitio generis sit diminuta.	4 2
Utrum uerum sit vnum relatiuum poni in diffinitione alterius.	5 2
Utrum diffinitio speciei sit bona qua dicitur species est que de pluribus etc.	5 2
Utrum diff ^o sp ⁱ conueniat sp ⁱ inquantu sp ^s .	5 3
Utrum predicta speciei diffinitio sit diminuta.	5 3
Utrum predicta diffinitio competat omni speciei.	5 4
Utrum predicta diff ^o tm sp ^{al} issime competat.	6 1
Utrum Porphyrius bn declaret sp ^m speciei vna habere habitudinem tm.	6 3
Utrum genus sit magis collectivus in vna natura q ^u species.	7 2
Utrum indiuiduum predicet de vno tm uel non predicetur de multis.	8 1
Utrum diffinitio indiuidui conueniat indiuiduo uago an signato.	8 1
Utrum genus habeat differetias actu.	11 1
Utrum genus habeat differetias p ^o te.	11 1
Qua potestate genus habeat differetias.	11 1
Utrum differentia predicetur de pluribus specie differentibus.	11 2
Utrum diuisio accidentis in separabile et inseparabile sit bona diuisio.	14 1
Utrum diffinitio accidentis sit bona.	14 3
C Tituli questionum Thome Laietani in predicabilia Porphyrii finiunt.	

C Eiusdem tituli. Q. in Predicamenta
diuini Aristotelis.

U trum Diffinitio ipsius esse in subiecto sit bona.	char. 19. col. 1
Utrum cum diffinit substantia prima aliquid commune diffiniatur an singulare.	20 3
Utrum uerificari possit q ^u homo et animal sint secundum de substantie.	20 4
Utrum primis substantijs destructis impossibile sit aliquid aliorum remanere.	21 3
Utrum indiuiduū significet hoc aliquid.	23 4
Utrum scda substantia significet quale quid.	24 2
Utrum substantia habeat contrarium.	24 3
Utrum recipe triū competat scdis substantijs.	25 4
Utrum recipe triū alteri a suba competat.	25 4
Utrum oia enūata ab Ar ^{is} sint p se q ^u titates.	27 2
Utrum in loco sit contrarietas.	28 1
Utrum quantitati que est corpi sit contrarium.	28 1
Utrum suscipere magis et minus conueniat relatiuis ratione relationis an fundamenti.	29 2
Utrum oia relatiua sint simul natura.	30 3
Utrum uerum sit caput esse ad aliquid et hoc caput non esse ad aliquid.	31 2
Utrum cognitio relatiui per relatiuum sit diffinitiuā an actualis existentie.	31 4
Utrum habitus et dispositio sint due aut vna species qualitatis.	32 4
Utrum calor et frigus sint in prima an tertia specie qualitatis.	33 1
Utrum naturalis potentia debeat ordine precedere habitum uel dispositionem.	33 4
Utrum dedita opa an casu Ar ^{is} explicās in qlibet tertia speciei pretermiserit qualitates odorabiles	

et audibiles.	33 4
Utrum Ar ^{is} utat noie passionis cu dicit passio uel passibilis qlitas coiter an proprie.	34 4
Utrum calor et frig ^u sint in tertia spe qlitatis.	35 1
Utrum asperu et lene sint species qualitatis.	35 3
Utrum caliditas suscipiat intensiōem et remissionem an corpus calidum.	36 3
Utrum abstracta suscipiat magis et minus.	36 3
Utrum situs sit vnum de decem generibus.	37 3
Utrum quatuor ultima genera significant absolutu an respectiuum.	37 4
Utrum oppositio dicatur vniuoce.	38 1
Utrum priuatio et habitus ordinate fiant an equaliter respiciant subiectum.	39 3
Utrum priuatio et priuari sit idem fm rem.	40 1
Utrum vni bono contrariet bonum et malu.	42 3
Utrum si vnu trior sit nece sit et alteru ee.	42 4

C Q. in predicamenta tituli finiunt.

Venetijs per Simonem de Luere
noie dñi Alexⁱ Calcedonij
XIII. Octobris. M. D. VI.

Registrum

AAA BBB CCC DDD EEE FFF
GGG HHH III. Quatern^o III. alij Terni

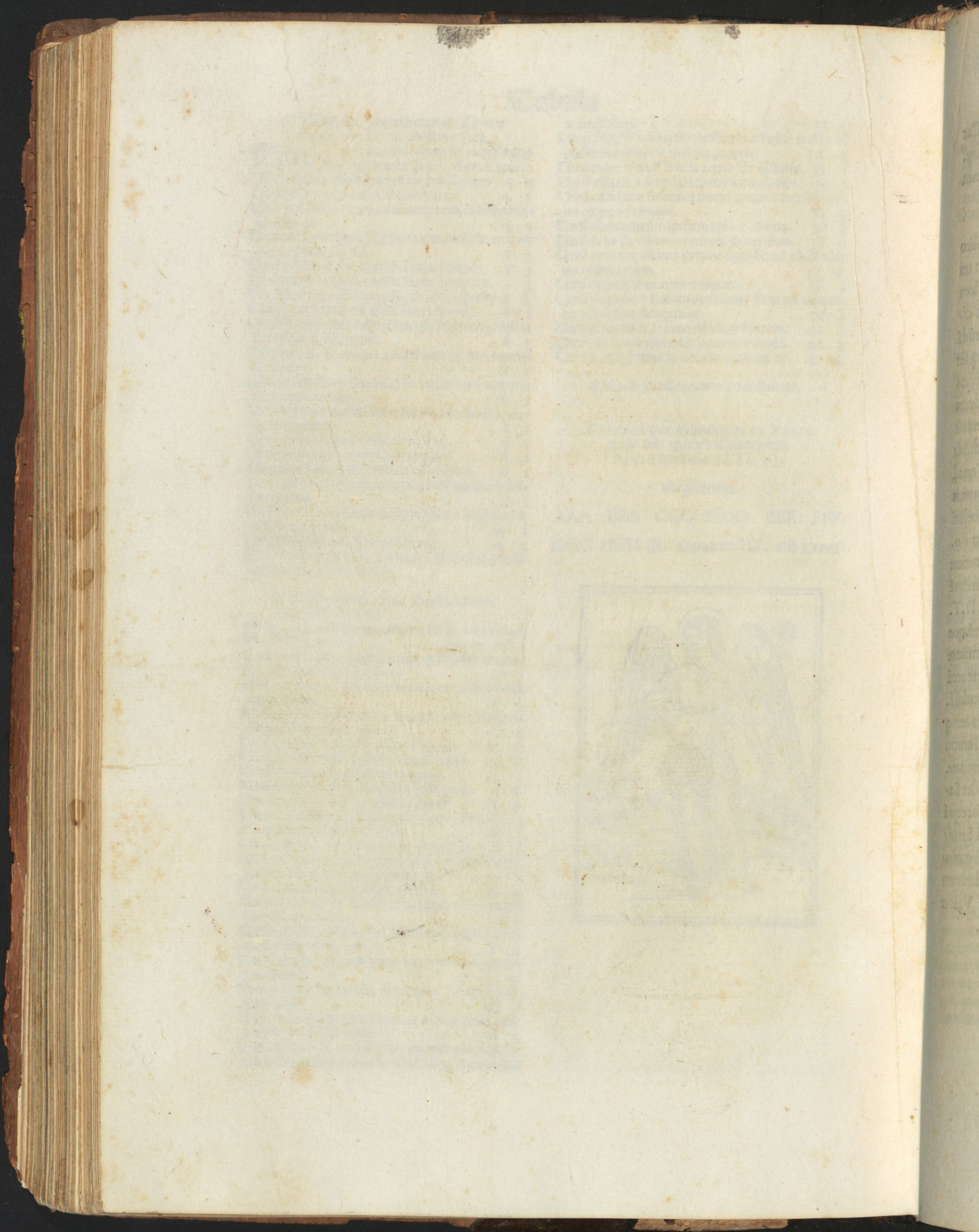
33 4
affluat
34 4
35 i
35 3
iffiones
36 3
36 3
37 3
folutus
37 4
38 i
equali
39 3
40 i
42 3
42 4

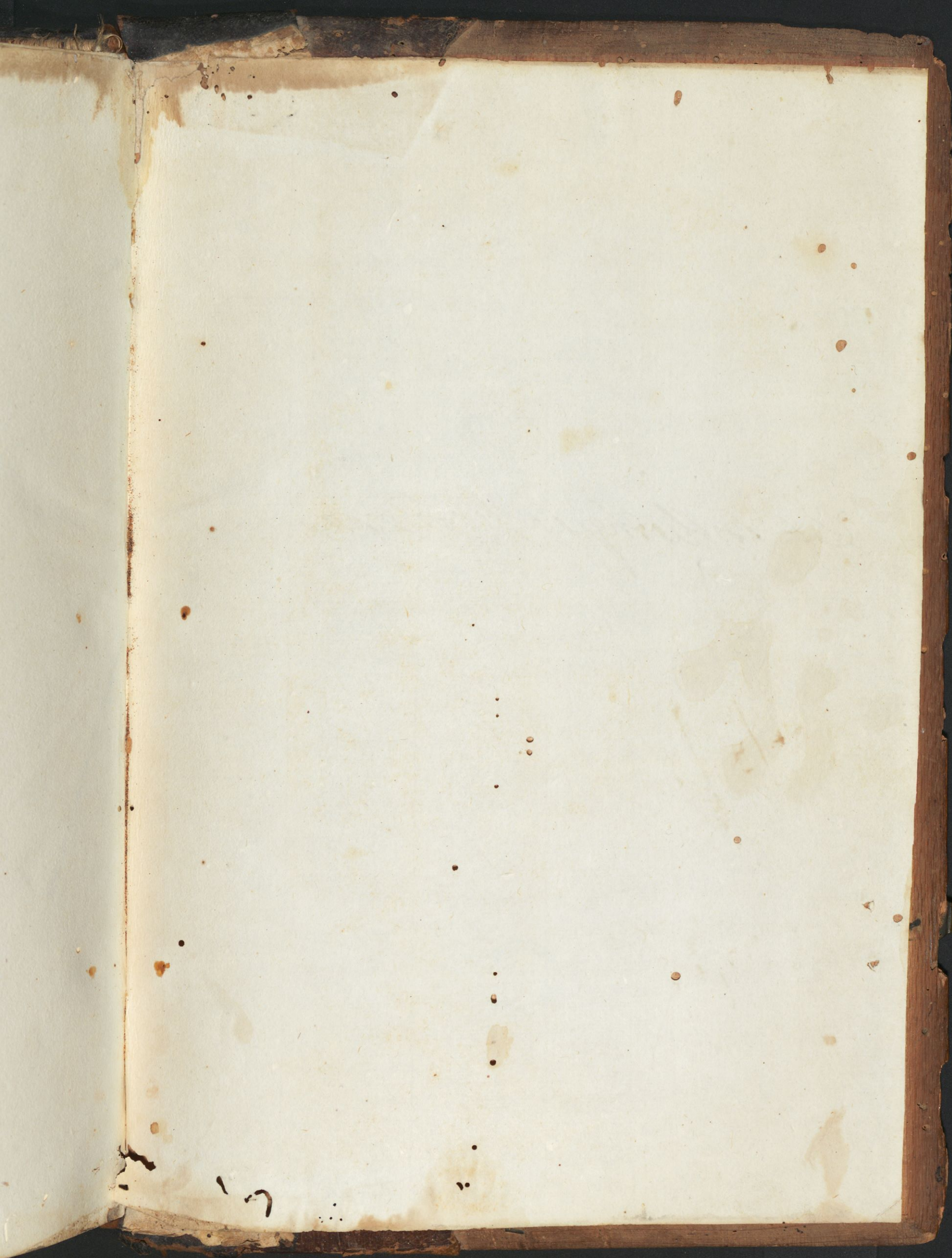
re

FFF

Zerni

Ex Bibliotheca P. Lorenza.

9 7
18
27

9 5
7 2
2 1

OSREDNJA KNJARNICA SREČKA VILHARJA
BIBLIOTECA CENTRALE SREČKO VILHAR
KOPER - CAPODISTRIA

880002506

COBISS

